AL CAPONE

GANGSTERLER KRALI

JOHN KOBLER

AL CAPONE

GANGSTERLER KRALI

JOHN KOBLER

ARKA KAPAKTAN

Amerikan yeraltı dünyasının en önemli ve ünlü karakterinin belgesel öyküsü..

John Kobler Amerika'nın en ünlü gazetecilerinden biri. Ülkesinin başlıca dergilerinden New Yorker, Life, Saturday Evening Post, Harper's de çalıştı. Time ve Life dergilerinde yazarlık yaptı. Son on yılını da kısa süre önce kapanan Saturday Evening Post dergisinde geçirdi, Özellikle cinayet röportajlarıyla büyük ün yapan Kobler, Al Capone adlı kitabıyla dünyaca tanındı, 1930'larda Şikago'yu haraca kesen ünlü gangsterlerin hayat hikayesi başlıca dillere çevrildi. Kobler karısıyla birlikte New York'ta yaşıyor ve Birleşik Amerika'nın bu en büyük şehrinde operaya olan düşkünlüğünü dilediği gibi giderebiliyor.

E YAYINLAR! ANKARA CADDESİ 13 TELEFON 26 81 42 • NARLI BAHÇE

SOKAK 19 KAT 3 TELEFON 27 87 20 • KISA YAZIŞMA ADRESİ: POSTA KUTUSU 12 İSTANBUL • BELGELER / BİLGİLER / BÖLGELER DİZİSİ: 2 • KİTABIN ORJİNAL ADI: CAPOtfl THE LİFE AND WORLD OF AL

CAPONE İLK YAYINLAYAN: G. P. PUTNAM'S SONS NEW YORK 1971

• DİZGİ /BASKI: YELKEN MATBAASI, DİZGİ DÜZENİ: 10/12 BATONE, LINOTYPE NO: 1425, MODEL: 48

A L C A P O N E

GANGSTERLER KRALI

John Kobler

türkçesi: Pınar Kolukısa

JOHN KOBLER

2

AL CAPONE

Hodri meydan işte; açık oynayın oyununuzu

Haraca kestikse şehri; ne olmuş yani?

Dökün kursağımzdakini, atın zarınızı, sürün kozunuzu.

Kodamanlar, aynasızlar, o biçim mangır babaları

Adalet kürsüsünün keçi sakallıları

Hep bu yolun yolcusu, ortağımız değil mi?

İndirmediler mi ceplerine yüzde ellileri!

Carl Sandburg

E v e l y n İ ç i n

«**YAKIŞIKLI**»

FRANK LOESCH'in üzerine aldığı iş bu yaşa, bu mevkiye gelmiş biri için gerçekten çok sinir bozucuydu. Chicago Cürüm Komisyonunun kurucusu ve şimdiki başkanı olan yetmiş beş

yaşındaki saygıdeğer avukat, Lexington Otelinin siyah beyaz kareli taşlarla bezeli lobisini geçip, süslü parmaklıklı asansöre doğru yürürken derin bir sıkıntı içindeydi. Bir de, yardım istemeğe gittiği adamı yok etmeğe karar vermişliği vardı duyduğu utancı artıran. Şehrin «Halk Düşmanları» (ki bu terimi kendisi uydurmuştu! sansasyon gazetelerinin gangsterleri sardırdığı romantik havayı dağıtmak için) arasında, Al Capone birinci sıradaydı. Ama, 1928

yılının sonbaharında, Cook County eyalet seçimlerinin olaysız ve dürüst geçebilmesini Al Capone'den başka kim sağlayabilirdi? Chicago'nun zibidi belediye başkanı değil elbet.

Ömründe bir tek gangsteri bile başarıyla kovalayamamış olan eyalet savcısı da değil. Polis, hani Capone'un bir ara «hepsi benim elimde» dediği, polis örgütü ise hiç değil..

Bir süre sonra şöyle diyecekti Loesch: «Cürüm Komisyonu başkanı seçildikten sonra, Al Capone'un bütün şehri yönettiğini anlamakta gecikmedim.. Gerek vilayet, gerekse belediye vönetiminin her bölümünde parmağı vardı............ Kendisiyle, kendi karargahında gizlice görüşmek için harekete geçtim.»

Capone, bol keseden dağıttığı paralar sayesinde, Lexington Otelinin tek sahibiymiş

gibi davranabiliyordu.Lobide her an nöbet tutmakta olan fedaileri, 9

kuşku verici ya da aşın meraklı gördükleri bütün yabancıların varlığını anında telefonla bildiriyorlardı efendilerine. Katlarda, asansör başında bulunan daha başka nöbetçiler de her dakika tetikdeydiler. Capone'un dördüncü kattaki dairesine yaklaşmak için bir dizi fedainin önünden geçmek gerekliydi. Bunların her biri, ceketlerinin altında, o zamanın modasına göre sol koltuğun on santim kadar altında asılı duran kırkbeşlik revolverler taşımaktaydılar.

Capone'un çok çeşitli işlerinin idare merkezi, altı odalı dairesinin salonu olan
430

numaralı odaydı. Bira fabrikaları, viski imbikleri, meyhaneler, ambarlar, gemi ve kamyon filoları, gece kulüpleri, kumarhaneler, at ve köpek yarış alanları, genelevler, işçi sendikaları, endüstri ve iş alanlarında çeşitli kuruluşlardan örülü ağını buradan yönetiyordu. Yılda milyonlarca dolar gelir sağlayan bu işlerde baş yardımcısı, domuz suratlı, Moskova doğumlu, mali danışmanı Jake «yağlı parmak» Guzik'ti. 430 numaralı odanın her yanı para doluydu; asma kilitli torbalara istif edilmiş, sahte adlarla bankalara yatırılmak üzere bekleyen yüzbinlerce dolar vardı ortalıkta.

Capone'un elinin altında, her istediğini yaptırmak için kullanabileceği 700 ila 1000 kişi arasında değişen bir ordusu vardı. Dövüşçülerden, bombacılardan, makineli tüfek ustalarından kurulu bu ordunun bir bölüğü doğrudan doğruya kendi kumandası altındaydı; bir bölüğü de birlikte iş yaptığı öteki gang liderlerinin adamlarıydı. Kanun karşısındaki dokunulmazlığı ise şehir yöneticileriyle olan sıkı ilişkilerinden ileri gelmekteydi. Mahalle komiserlerinden belediye başkanına kadar bir sürü memuru elinde tutuyordu.

Kap» dışındaki nöbetçiler tarafından üzeri aranan Loesch, oval biçimde bir girişe alınmıştı. Parkeye işlenmiş koskoca iki harf, ilk girişte göze çarpmak-
10

taydı: A - C. Sol yanda banyo odası bulunuyordu. Nil yeşili ile mor seramikten yapılmış çok büyük bir gömme küvet vardı burada. Musluklar altın kaplamaydı. Salona antika bir Acem halısı serilmişti. Yüksek tavan, inceden inceye işlenmiş yaprak desenleriyle bezenmişti.

Amber ve buzlu camdan yapılmış olan avize, yumuşak bir ışık saçıyordu ortalığa. Bir şömine-ye yerleştirilmiş, yapma kömürler, arkalarında yanan kırmızı ampullerin ışığıyla kızıl kızıl parıldamaktaydılar. Şöminenin üst yanındaki lambrinin içine son moda bir radyo yerleştirilmişti.

Capone geç kalkardı. Genellikle şafak sökene kadar yatmaz; yer, içer, gece kulüplerini dolaşırdı çünkü. Öğleden önce gelen konukları ipek pijamasının üzerine geçirdiği ipek sabahlığıyla karşılardı. Pijamalar da, sabahlık da, yine ipek olan yatak çarşafları gibi, adının baş harflerinden işlenmiş birer markayla süslüydü. Pijamalarını —sözde Fransız modelleri— her seferinde düzinelerle olmak üzere Sulka'dan, tanesi 25 dolara ısmarlardı.

İtalyan ipeğinden, çeşitli parlak renklerde don giymeyi severdi. Bunların tanesine 12 dolar öderdi. Marshall Field tarafından ölçüsüne göre ısmarlama yapılan, sağ yan cepleri revolverinin ağırlığını çeksin diye özel olarak pekiştirilmiş, kostümlerinin tanesi 135 dolar, renkleri ise genellikle pastel tonlardaydı —bezelye yeşili, limon sarısı, toz mavisi gibi.—

Çorapları ile boyunbağlarının renklerinin birbirine uymasına dikkat eder, fedora şapka, gri tozluk takardı. Kravat iğnesinin üstünde koskoca bir markiz pırlantası parlardı. Yine iri pırlantalarla süslü, platin bir saat zinciri sarkardı göbeğinin ortasından. Orta parmağına, en ufak bir dalgası olmayan 11 kratlık mavi-beyaz bir tektaş takardı. Elli bin dolara mal olmuştu bu yüzük.

Loesch kendisini ziyaret ettiğinde yirmi dokuz yaşındaydı Capone, ama çok daha yaşlı görünüyordu.

11

Ağır İtalyan hamur işleri yediğinden ve bol bol Chianti şarabı içtiğinden gövdesini kaplayan yağ tabakaları arttıkça artmıştı. Bununla birlikte, yağların altındaki kaslar hala kaya sertliğindeydi; kızdığında kendi eliyle verdiği cezalar korkunç olurdu. 1.65 boyunda, 120 kilo ağırlığındaydı. Boğayı andıran etli, düşük omuzlarıyla, gövdesinin üst bölümünü öne atarak, emin adımlarla yürürdü. İri, yuvarlak kafasını taşıyan boynu öylesine kalın ve kısaydı ki, gövdeyle arasında bir ayrım seçmek hemen hemen olanaksızdı. Yüzü şişti, sanki eldeki çerçeveye alabileceğinden fazla et sıkıştırılmış gibi. Saçlar koyu kahverengi, kalın, kara kaşların altındaki

gözler açık gri, burun basık, ağız geniş, dudaklar kalın ve mor renkliydi. Sol yanak boyunca, kulaktan çeneye uzanan bir yara izi vardı, gençliğinde başından geçen bir bıçak döğüşünün hatırası.. Bu yara izi konusunda çok hassastı Capone, estetik ameliyat yaptırmayı bile düşünürdü sık sık. Derinin bu bölümünde kıl çıkmadığından, yara izinin beyaz lığı göze batar, surat oldukça esmer olduğu için de daha bir beyaz görünürdü. Bu nedenle Capone yüzünün her yanına bol bol talk pudrası sürmeyi alışkanlık edinmişti. Gazete fotoğrafçılarına, yarasız, sağ yanağını gösterirdi. Gazetecilerin kendisine takmış olduğu yaralı surat adından nefret ederdi. Yanında bu adı anmağa kalkanın başına türlü işler gelebilirdi. Ya kınlarının kendisine yakışıklı demelerini isterdi.

Loesch geldiği gün Capone'un keyfi yerindeydi. Uzun, maun masasına oturmuş, sırtını geniş camlı pencereye vermiş, dişlerinin arasında bir puro, memnun ve rahat gülümsemekteydi. Masasının üzerinde bir Fransız telefonu, altın kaplamalı bir mürekkep ta-kımı, fildişinden oyulmuş bir sürü minik fil (bunların kendisine baht açıklığı getirdiğine inanırdı) sokaktaki gazete satıcısının yaydığı gazetelerin başlıklarını buradan okumak için kullandığı bir dürbün, ve Lincoln

Anıtı biçiminde yapılmış bronz bir kağıt ağırlığı bulunmaktaydı. Koyu gül rengi duvarda asılı duran üç resim Loesch'in dikkatini çekti: Abraham Lincoln, George Washington ve Chicago Belediye Başkanı William Hale «Koca Bili» Thompson. Lincoln'ün resminin hemen yanında Gettysburg nutkunun bir metni asılmıştı. Karşı duvarda, Kleopatra'nın bir tablosunun yanısıra, Capone'un en sevdiği filim yıldızlarından Fatty Arbuckle ile Theda Bara'nın birer fotoğrafı, üç tane doldurulmuş geyik başı bir de guguklu saat yer alıyordu.

Capone'un her hizmetine koşmağa hazır, yarım düzine kadar fedai vardı odada.

Purosu sönecek olsa, ne bir söz söylemesine ne de en ufak bir işaret vermesine gerek yoktu.

Biri anında yanına fırlayıp çakmağı çakıveriyordu.

Loesch fazla uzatmadan konuya girdi. Nisan ayındaki önseçimlerde geçen olayları hatırlattı Capone'a. Gazetecilerin «Bombalı» olarak adlandırdıkları bu seçim sırasında her iki tarafın profesyonel teröristleri —ki bunların çoğunluğu Capone'un adamlarıydı— adayların evlerini bombalamışlar, parti üyelerinden bazılarını öldürmüşler, seçmenleri tehdit etmişlerdi Polis olaylara seyirci kalmıştı. Bombalı sırasında olanlar kasım ayında yapılacak asıl seçimlerde de yenilenecek miydi?

Capone'un verdiği karşılığın küstahlığı yaşlı avukatı sersemletti: «Benden fazla bir şey istemezseniz bir kolaylık gösteririm,» diyordu gangster.

«Bana bak Capone,» dedi Loesch, öfkesini yenmeğe çalışarak. «O Tanrı belası haydutlarınla katillerini seçim sandıklarından uzak tutarak bize yardımcı olur musun olmaz mısın?»

«Tamam, tamam» diye söz verdi Capone. «Onların çaresine bakarız, hepsi de esmer güzeli çünkü. Ama öte yandaki Saltis çetesinin İrlandalı piçlerini

ne yapalım? Onları başka türlü yola getirmek gerek. O yana da bir el atayım ister misiniz?»

Loesch, Capone böylesi bir iyilik yapacak olursa çok memnun kalacağını belirtti.

«Oldu öyleyse,» dedi Capone. «Bizim aynasızlara söyliyeyim de, seçimden bir gece önce o yandaki haydutların topunu kodese tıksınlar, sandıklar kapanıncaya kadar da bırakmasınlar.»

Ve sözünde durdu Capone. Amerika'nın ikinci en büyük şehri olan Chicago'nun polis örgütüne gerekli emri verdi, polisler de emirleri olduğu gibi yerine getirdiler. Seçimden bir gece önce bütün tanınmış gangsterleri toparladılar, kimini hapse atıp, kiminin tabancasını aldılar. Ertesi gün yetmiş polis arabası ortalığı taradı, sandıkların olduğu bölgeler özellikle denetlendi. Seçimler olaysız geçti.

Bir süre sonra, Güney Kaliforniya Kriminoloji Akademisinde bir konferans veren Loesch, «Kırk yıl içinde gördüğümüz en başarılı, en dürüst seçim bu

olmuştu,» dedi. «Bütün gün en ufak bir şikayet gelmedi, hiç bir seçim şikesi olmadı, herhangi bir olay başlangıcına bile rastlanmadı.»

Gelmiş geçmiş gangsterler arasında pek azının başarabildiği, akıl almaz bir kuvvet gösterisi olmuştu bu aynı zamanda.

2.

Üç Sicilyalı şeref konuğu, ömürlerinde böylesine zengin bir şölen sofrasına oturmamışlardı. Nefis, bol biberli yemekleri atıştırıp, kilolarca kırmızı şarabı yuvarladıktan sonra, esmer Sicilyalı suratları al al olmuştu. Masanın başında oturan Capone, otuz iki dişini de meydanda bırakan geniş bir gülümsemeyle on-14

lara bakıyor, her yanından dostluk ve sevimlilik akıyordu. İkide bir şerefe kadeh kaldırıyordu.

Saluto, Seal ise! Saluto, Anselmi! Saluto, Giunta!

Capone'un sahibi olduğu Hawthorne Inn —içinde bulunduğu Cicero ilçesi de hemen hemen her bakımdan kendi malı değil miydi zaten?— bütün yabancılara kapalıydı bu gece.

Kapılar hem kilitlenmiş, hem sürgülenmiş, pencerelerin perdeleri sıkı sıkı örtülmüştü. Dört duvar arasında geçecekti bütün eğlence. Şarkılar, naralar, gürültülü şakalaşmalar, kahkahalar, genel bir arkadaşlık ve eğlence havası yani, yemek salonuna ayrı bir sıcaklık vermekteydi.

Gece yarısını çoktan geçmişti; son lokma yenmiş, son damla içilmişti... Capone sandalyesini geriye itti. Buz gibi bir sessizlik çöktü odaya. Dudaklarındaki gülümseme yok olmuştu. Artık kimse gülümsemiyordu, gözleri bulutlanmış, doygun şeref konuklarından başka... Yedikleri devlere layık yemekten sonra, rahat oturabilmek için kemerlerini ve boyun bağlarını gevşetmiş sırıtıp duruyorlardı hala. Sessizlik uzayınca, onlar da gülümsemeyi bıraktılar. Ortasında oturdukları uzun masanın iki yanına korkak ve sinirli bakınmağa başladılar. Capone onlara doğru eğildi. Sözcükler buz parçaları gibi döküldü ağzından. Her şeyden haberi olduğunu bilmiyorlardı, demek? Hiç bir zaman bağışlamadığı bir şeyi yaptıktan sonra, kendisine ihanet ettikten sonra, ellerini kollarını sallıya sallıya gideceklerdi, öyle mi?

Capone eski bir geleneği izlemişti: Ceza infazından önce şölen! Sicilyalılar kendilerini koruyacak durumda değildiler. Bütün konuklar gibi onlar da tabancalarını vestiyere bırakmışlardı. Capone'un fedaileri üzerlerine saldırdılar, telle sandalyelerine bağlayıp, ağızlarını tıkadılar. Capone ayağa kalktı, elinde bir beyzbol sopası vardı. Ağır ağır yürüdü masanın çevresinde, şeref konuklarının birincisinin tam arkasın-15

da durdu. İki eliyle birden sıkı sıkı tuttuğu beyzbol sopasını havaya kaldırdı.... ve olanca gücüyle indirdi. Ağır ağır, metodik bir biçimde; yine, yine, yine vurdu. Adamın omuzlarında, kollarında, göğsünde kırılmadık kemik bırakmadı. İkinci adama geçti, ve onu da birbirine girmiş bir et ve kemik yığını haline getirdikten sonra, üçüncüye geçti. Derken fedailerinden biri vestiyerden tabancasını alıp geldi. Her üç adamı da ensesinden vurdu.

16

12

BROOKLYN'DE GEÇEN ÇOCUKLUK

NAPOLİ ASILLI bir berber olan kırk bir yaşındaki Gabriel Capone, 26 Mayıs 1906 tarihinde Amerikan vatandaşlığına kabul edildiğini bildirir belgeleri eline aldı. Okuma yazması yoktu, ingilizce bilmiyordu; ama, vatandaşlığa kabul edileceklerin okuma yazma bilmesi gerektiğine ilişkin kanun ancak bir ay sonra yürürlüğe girecekti. Napolili berber Amerikalı olmuştu böylece; ve eski kanuna göre karısı ile çocukları da onunla birlikte vatandaşlık hakkını kazanıyorlardı.

Sekiz aylık hamile karısı Teresa, o zaman altı yaşında olan en büyük oğlu Vincenzo ile birlikte, 1893 yılında Napolinin kenar mahallelerinden birinden kalkıp New York'a gelmişler, Brooklyn'in kenar mahallelerinden biri olan Gemi Tersaneleri bölgesine yerleşmişlerdi. (İki heceyle, Kap-own olarak telaffuz etmeğe başladıkları soyadlarının aslı Caponi idi.) Bölgenin en kalabalık İtalyan kolonisinin bulunduğu, pis kokulu, çok gürültülü bir sokak olan Navy Street'e yerleştiler sonunda. Buradaki evler genellikle iki ya da dört katlı, kırmızı tuğladan ya da ahşap yapılardı. Kiralar, oda başına ayda üç ila dört buçuk dolar arasında değişiyordu.

Hiçbirinde ısıtma tertibatı, sıcak su, banyo yoktu. Kiracılar, sularını şişko kömür sobalarında ısıtmak zorundaydılar. Kışın dondurucu soğuğundan da yine bu sobalarla korunabiliyorlardı.

Kısa bir süre manavlık yapan Gabriel, bu işte başarı sağlayamayınca, evinden üç beş

adım ötede, Park Caddesi 69 numarada, bir berber dükkanı açtı.

Çocuklarının sayısı (ortalama üç yılda bir yeni doğum oluyordu evde) dokuza yükseldi yedi erkek, iki kız. Vincenzo (sonradan adını James'e çevirdiler) ile Capone'lar Amerika'ya geldikten bir ay sonra doğan Ralph'ten başka, doğum sırasıyla Salvatore (sonraki adıyla Frank), Alphonse, Amadeo Ermino (daha sonra John, takma adı Mimi), Umberto (daha sonra Albert John) Matthew Nicolas, Rose ve Mafalda (İtalyan prensesinin adıydı bu) katıldılar aileye.

1880 yılında ülkelerinde başlayan büyük göç hareketinden itibaren sürüler halinde Amerikaya gelmeğe başlayan yoksul ve genellikle okumamış İtalyanlar, yeni ülkelerine uymakta çok büyük zorluklar çekmekteydiler. Gelenlerin çoğunluğu Güney İtalya’lı contadini ve artigiani —yani, köylüler ile küçük zanaatçılardı; kendi aralarında yaşamayı yeğ tutuyor, yabancılara karşı çekingen ve güvensiz davranıyorlardı. Yıllar yılı, bir yandan düşman orduları bir yandan da kendi köy ağaları tarafından ezilmiş olduklarından her türlü yetkinin ve yetkilinin karşısındaydılar. Politikacılarla polisleri en baş ve en tabii düşman olarak görüyorlardı. Kanunların da varlıklıları korumak, yoksulları ezmek için yapıldığına inanmışlardı. Herhangi bir devlet kuruluşunda çalışmak demek, rahat hırsızlık yapabilmek için izin demekti onlara göre. O zamanın İtalyan göçmenleri için önemli olan aileye ve kendi gruplarına bağlılıktı her şeyden önce. Yeni geldikleri ülkeye bağlılık ikinci derecede kalıyordu.

Bu yüzden, yeni topluma karşı girişilen kanunsuz davranışları, işin içinde haraççılık, haydutluk bile olsa, kınamazlardı; hatta çoğu zaman kendi grubuna ve ailesine bağlı kalan bir kanun kaçağına yiğit gözüyle bakarlardı.

Büyük umutlarla geldikleri, «taşı toprağı altın» sanılan yeni dünyada uğradıkları düş kırıklıkları, karşılaştıkları güçlükler, düşmanca davranışlar, İtalyan-18

ların kendi aralarında yaşama eğilimini daha da artırmıştı. Resmi bir eğitim görmemişlerdi, yaşadıkları ülkenin dilini doğru dürüst bilmiyorlardı; o zamana kadar yaptıkları işlerse, tarım işçiliği, küçük esnaflık ve zanaatçılık olduğundan, şehre geldiklerinde bulabildikleri işler ancak en düşük ücretli olanlardı. Hendek kazıyorlar, taş kırıyorlar, inşaat işçiliği yapıyorlar, boru döşeme, tren yolu döşeme işlerinde çalışıyorlar, ya da el arabalarıyla sokak sokak dolaşıp satıcılık, işportacılık yapıyorlardı. Kimi de Gabriel Capone gibi manavlığı ya da berberliği deniyorlardı. 1910 yılında New York'da çalışan ortalama İtalyan erkeği haftada 9.71 ile 11.28 dolar arasında kazanıyordu, yani aynı işi gören yerlilerden 2 ila 4 dolar daha az.

Bu nedenle, karısı da çalışmak zorundaydı. Asık suratlı, sessiz, kalın çeneli bir kadın olan Teresa Capone terzilik yapmağa başladı. Çocuklarının çoğu da, daha ergenlik çağına ulaşmadan şurada burada işler bulmağa koyulmuşlardı.

Güney İtalya'dan gelen göçmenler, yıllar yılı açık havada, parlak güneş altında çalışmış olduklarından, büyük kentin kenar mahallelerinde karşılaştıkları güçlüklere göğüs gerecek fizik gücüne sahiptiler. Ama, burada doğan çocuklarının sağlıkları hiç de iyi değildi. İyi beslenemeyen; pis kokulu, soğuk sulu, kırık dökük, sağlık tesisatları bozuk evlerde çok kalabalık bir durumda yaşayan, temiz hava alamayan, güneş yüzü göremeyen birinci kuşak italyan göçmenleri, öteki yabancı guruplara oranla, sağlık bakımından en bozuk olanlardı.

İtalya'da sağlık yetersizliğinden dolayı askere alınmayan 18 ile 20 yaş arasındaki gençlerin oranı yüzde 15 ila yüzde 22 arasında değiştiği halde, New York'da bu oran yüzde otuz beşe yükseliyordu. Birinci Dünya Savaşından önce, İtalyanların oturduğu altı mahalleyi sokak sokak inceleyen Dr. Antonio Stella, buralardaki süt çocuğu ölümlerinin, kentin öteki böl-19

gelerinin iki katı olduğunu ortaya çıkarmıştı. Öldürücü hastalıkların en belli başlıları, solunum hastalıkları, diyare ve difteri idi.

İtalyan göçmenlerin yüzde altmışı okuma yazma bilmiyordu, bütün yabancı guruplar arasında en yüksek yüzdeydi bu. Üstelik, çocukları da çok küçük yaşta çalışmak zorunda oldukları için, yüzde birden daha da az bir bölüğü liseye kadar okuyabiliyordu. New York okullarında 1910 da yapılan bir araştırmaya göre, şehirde yaşayan on beş ulus arasında İtalyanlar «gerilikte» birinci gelmekteydiler. Yani, bir sınıftan bir üst sınıfa geçme yaşları öteki ulusların çocuklarından daha yüksekti. Ancak, hiç bir araştırma, bu başarısızlığın nedeninin

«geri zekalılık» olduğunu ileri sürmemiştir. Göçmenleri yakından inceleyen protestan papazı Antonio Mangano «Güney İtalyalıların eğitilmemiş, gelişmemiş, ama zeki» oldukları sonucuna varmıştı. Zorunlu eğitim kanunu çıktıktan sonra okuma yazma bilmeyenlerin sayısı azalmış, ikinci kuşak İtalyan göçmenleri arasında okuma yazma bilmeyen hemen hemen hiç kalmamıştı. Ancak, Capone kardeşlerin çocukluk çağında bu gelişme olmamıştı henüz; okuldan kaçma eğilimi de yaygındı. En küçük kardeş Matt'den başka liseyi bitiren olmamıştı ailede.

İtalyan göçmenleri, oğullarının, torunlarının bile başına dert olmağa devam eden bir inancın kurbanıydılar. Çok yaygın olan bu inanca göre, İtalyanlarda doğuştan suç işleme eğilimi vardı. Aslında, karşılaştıkları güçlükleri düşünecek olursak, işledikleri suç sayısının şaşılacak kadar az olduğunu görürüz. Bulabildikleri biçimsiz, adi, çok düşük ücretli işleri tevekkülle, onurla kabul edip yaparlardı. 1910 yılında, İtalyanlar, New York'taki yabancı doğumlu nüfusun aşağı yukarı yüzde on birini oluşturuyorlardı; buna karşılık yabancı doğumlu suçluların yalnızca yüzde yedisi İtalyan'dı. Dokuz yıl sonra yapılan bir araştırmada, bü-

tün Amerikan cezaevlerinde bulunan yabancı doğumlu suçlular arasında, İtalyanlar on yedi ulusun içinde on ikinci geliyorlardı.

Bununla birlikte, genç kuşak İtalyanlarınm tevekkül içinde oldukları söylenemez.

Dünyanın en varlıklı ülkesinde yoksul büyüyen, sözde herkese açık olan eğitimsin toplumsal ve ekonomik olanakların kendilerine kapalı olduğunu

gören gençler, duruma ana-babaları gibi sessizce boyun eğmediler. Kendi değer ölçülerini geliştirmemişlerdi henüz; ama ana babalarının eski ülkeden getirdikleri geleneklerin de Amerika'da işe yaramayacağını anlamışlardı. Bazıları, mutlu, rahat bir yaşama ancak kanunsuz yollardan gidilebileceğine inanan küçük bir azınlık, profesyonel katillik, bombacılık, zorbalık, muhabbet tellallığı, işçi ha-raççılığı, kumarhanecilik, yasak içki yapımı gibi işlere karıştılar.

Napoliten Camorra, Carbonari ve Mafia gibi yırtıcı, gizli İtalyan topluluklarının metodlarıyla Amerikan iş çevrelerinin metodlarını ilk birleştirmeğe başlayanlar, kanun tanımayan bu birinci ve ikinci kuşak İtalyanlar olmuşlardı. Başlangıçta gelişigüzel, disiplinsiz bir yağmacılık ya da çapulculuktan ileri gitmeyen davranışlara, giderek tarihe geçen en gelişmiş, en rahat işleyen cürüm örgütünün kurulmasına yol açmıştı.

Amerika'daki İtalyan nüfusunun çok küçük bir azınlığından fazlası bu örgüte katılmamıştı hiç bir zaman; İtalyanlar arasındaki suç işleme oranı, öteki yabancı ulusların ya da yerli amerikalılarınkini aşmamıştı. Ancak, kanunsuz yaşayan bu küçük azınlık, öteki göçmenlerin eskiden kalma ön yargılarının pekişmesine, yaygınlaşmasına yol açmıştı. «Dago»

ların, «gin-zo» ların (*) hem doğuştan cani ruhlu, hem de göv-

(*) New York argosunda italyanlara takılan adlar (Ç.N.)

dece pis, akılca geri oldukları inancı yaygındı. Sonuç olarak, bu haksız kötülemelerin kurbanları birbirlerine daha da yaklaşıyorlar, hiç bir yabancının giremeyeceği sımsıkı gruplar kuruyorlardı. Kendi aralarında da geleneksel sınıf ve doğum yeri çizgilerine göre bölünmüşlerdi— tıpkı ana yurttaki ataları gibi. Kent asıllı artigiano, köylü asıllı contadino'yu küçümsüyor, okumuş yazmış galantuomo her ikisini de hor görüyordu. Toplumsal durumu ne olursa olsun, Sicilyalı, Napoli asıllı yurtdaşına karşı güvensiz davranıyor; Romalı, Kalabriyahlara işi düştüğünde tetikte oluyordu. Kanunsuz yaşayanlar arasında bu ayırımlara daha da çok dikkat edilmekteydi. Örneğin, Sicilya kökenli Mafia örgütü, 1930 lara kadar

Sicilyalı olmayan herkese kapalı kalmıştı. Eski bir Mafia «asker»i olup da sonradan «bülbül»

kesilen Joseph Vallachi'nin ana babası Napoli asıllıydı. 1963 yılında Senato Araştırma Komisyonunda tanıklık yapan Vallachi, otuz üç yıl önce, Mafia ailesine katılması için yapılan çağrı karşısında neden kararsız kaldığını şöyle açıklamıştı ifadesinde: «Başlangıçta reddettim.

Sebebiyse, Sing Sing'deyken eskilerden biriyle tanışmıştım..... neler gelmiş başına zamanında, ne savaşlar yaparlarmış, dediğine göre 'Sicilyalılarla Napolililer' arasında.. Kendisi Napoliliydi, adı da Alexander Senaro. İşte böyle, her bir şeyi anlatırdı bana, işin aslını bir bir söylerdi... Hani, mesela derdi ki, 'Sicilyalı bir dostun olsa, 20 yıl dostluk yapsanız, günün birinde onlardan biriyle atışacak olsan, o Sicilyalı sana yüz çevirir'. Korkuttu beni, anlayacağınız. Derken, bunlar bana teklif yapınca, arkadaşın dedikleri geldi aklıma. İlk başta kabul etmemem bu yüzden.!»

Amerikalı İtalyanlar arasında kendi toplumuna bağlı kalma eğilimi o denli ileriydi ki, kişilerin hayattaki yollan ne kadar ayrılırsa ayrılsın birbirleriyle ilişkilerini kesmezlerdi ömür boyunca. Bir gangsterin ce-22

nazesinde tabut taşıyanlar arasında ceza yargıçlarının ya da eyalet savcılarının bulunması, ya da emekliye ayrılan yüksek bir memur onuruna verilen yemekte polis komiserleriyle esrar satıcılarının yanyana oturduklarının görülmesi bu yüzdendir işte. Örneğin, İtalyan-Amerikan Demokratik Klubü lideri, New York kentinin on yıllık sorgu yargıcı Albert A. Vitale, 1930

yılında Eyalet Yüksek Mahkemesi tarafından görevinden alınmıştı. Buna sebep olarak, ünlü haraççılarla ilişkisi olması gösteriliyordu. İşin aslı şuydu: üç ay önce, üyesi bulunduğu politik kulüp onuruna bir yemek vermiş ve bu yemekte yedi ünlü gangster de yer almıştı. Bu ünlülerin en ünlüsü ise, «Enginar Kralı» olarak bilinen Ciro Terranova'ydı. Terranova, enginar satıcılarının yalnızca kendi üretici-toptancı şirketi ile iş yapmalarını sağlamak için her türlü zorbalığa başvurmuş ve başvurmakta olduğundan kazanmıştı bu lakabı. Öte yandan, Vitale'nin görevinden alınması hemen hemen hiç azaltmamıştı prestijini. Yeniden avukatlığa dönüşünü kutlamak için İtalyan - Amerikan Demokratik Klüpleri Federasyonu'nun onuruna

verdiği yemekte şu kişiler bulunmaktaydı: Genel Oturum Yargıcı John J. Freschi, Eyalet Yüksek Mahkemesi Yargıçlarından Salvatore A. Cotillo ile Louis A. Valonte, Sorgu Yargıçları Joseph Raimo, Thomas Aurelio ve Michael Delagi.

1952 yılında ise, New York Eyaleti Cürüm Komisyonu, politikacılarla gangsterler arasındaki ilişkileri araştırmak için, birkaç yıl önce Biltmore Otelinde yapılan bir toplantı konusunda bilgi toplamak üzere bazı tanıkların ifadesine baş vurmuştu. Söz konusu toplantıda bir araya gelen kişiler şunlardı: İl Progsesso Italo - Americane gazetesinin sahibi Generoso Pope; eski Genel Oturum yargıçlarından Francis X. Mancuso; bölgenin Demokratik Parti lideri Carmine de Sapio; Yargıç Valente; ve Frank Costello adıyla tanı-

nan haraççı Francesco Saveria. Genovalı olan Valen te dışında hepsi Güney İtalya asıllıydı bu adamların ve son derece masum bir amaçla toplanmışlardı. Gazeteci Pope, savaş yetimi İtalyan çocukları yararına açmak istediği bir kampanyayı planlamak üzere çağırmıştı arkadaşlarını. Sorguya çekilen Yargıç Mancuso, Costello'yu otuz beş yıldır tanıdığını itiraf etmekte hiç bir sakınca görmemişti. «Onun ana-babasıyla benimkiler aynı ilçede büyümüşler,» diye rahat rahat açıkladı. «Hatta iki aile arasında hısımlık da vardır. Benim kuzinimle onun kuzeni evlidir.» Costello ayrıca Generoso Pope Jr.'un isim babasıydı. Hatta 1957 yılında bilinmeyen bir saldırgan tarafından vurulup yaralandığında, gazetecinin oğluyla yediği akşam yemeğinden yeni ayrılmıştı.

Al Capone tipik İtalyan asıllı bir Amerikalı değildi; yabancı asıllı olmaktan özel bir gurur duymazdı çünkü. Basında, doğum yeri olarak Napoli ya da Sicilya verildi mi kızar, «Ben İtalyan falan değilim,» derdi. «Broklyn'de doğdum ben!» Doğum tarihi, 17 Ocak 1899 du.

Capone'ların evinin bir sokak ötesinde, Tillary ile Lawrence sokaklarının kesiştiği köşede, ufak, garip görünüşlü, beyaz badanayla sıvalı bir kilise vardı: St. Michael Kilisesi. Sokak düzeyinden daha alçak olan bu yapıya girebilmek için sekiz on basamak inmek gerekirdi.

Mahalledeki İtalyanların çoğunluğu gibi, Gabriel ile Teresa Capone da St. Michael'de ibadet ederlerdi. Doğumundan üç ay sonra Al'i getirip burada vaftiz ettirdiler.

Al'in ilk on yılını geçirdiği mahallede yaşama koşulları çok güçtü gerçi, ama hayat hiç bir zaman sıkıcı ya da durgun olmuyordu. Yırtık pırtık kılıklarıyla top oynayan, otomobiller arasında koşuşan, bağırışıp çağrışan sürülerle çocuk, gürültülü bir canlılık verirlerdi sokaklara; esmer, kalın kalçalı kadınlar olan anaları ise, başlarında yiyecek dolu sepetler ta-24

şıyarak, oradan oraya dolaşırlardı bütün gün, kaldırım kenarlarında dizi dizi duran sebze, meyve arabaları, çevreye güzel kokular salan, rengarenk kümeler halindeydiler. Alçak, basık evlerin duvarları üzerine dantel gibi dolanmış yangın merdivenleri sarsılır, sallanırdı, biraz ötedeki Myrtle Caddesinden geçen banliyö trenlerinin etkisiyle. 1913 yılında, o zamana kadar yapılan en uzun asma köprü olan VVillamsburg Köprüsünün tamamlanması ve buraya hem kara hem tren yolunun yapılması sonucu, ucuz konut arayan bir sürü insan doldurmuştu bu bölgeyi.

Capone'ların oturduğu mahallenin koruyucu azizi St. Michael'di. 29 Eylüle rastlayan St. Michael yortusundan başka, bir de 8 Mayısta kutlanırdı bu aziz. Bütün gün süren tören ve eğlenceler sabahleyin kilisenin önünde başlar, hemen hemen 200 üyesi olan St. Michael Topluluğu resmi geçide başlamak üzere burada toplanırdı. En önde giden aziz Michael'in bay-raktarının iki yanında dizi dizi ak giyimli kız çocukları yürürdü. Bayrağın üzerinde başmeleğin bir resmi vardı: bir elinde alev alev yanan bir kılıçla Şeytan'ı sindirmiş olan başmelek öteki elinde de üzerinde QUIS UT DEUS (Kim Tanrı gibidir) yazılı bir kalkan taşırdı. Grup, Attanasio'nun Bandosu eşliğinde Tillary Sokağı boyunca, yürür, Navy Sokağındaki rıhtımları geçer, York Sokağını da dolaşarak başladığı noktaya gelirdi. Resmi geçit yolu boyunca bütün pencerelerde Amerikan ve İtalyan bayrakları dalgalanır, sokak oluklarında çatapatlar patır patır patlardı. (Bir keresinde, çevredeki öteki yabancı kolonilerden işitilen bu patlamalar, meşum Kara El çetesinin bazı kurbanların evlerini havaya uçurmakta olduğu biçiminde yorumlanmıştı). Geçitresminin sonunda, Rahip Garofalo'nun önderliğindeki dinsel tören başlardı. Bundan sonra, Attanasio ile çalgıcıları, hemen

kilisenin yanına yapılmış olan bando platformuna tırmanırlar, opera uvertürleri

çalarak ortalığı çınlatırlardı. Akşam oldumu müzik zıvanadan çıkar, millet sokaklarda dans etmeğe, yeyip içmeğe başlar, havai fişekler gökyüzünü renge, ışığa boğardı. Telgraf direklerinden yüzlerce kandil sallanır, gecenin son seyri de bu kandillerin hep birlikte, koskocaman bir fıslamayla sönerken lacivert gökyüzüne salladıkları turuncu alevler olurdu.

Sıcak havalarda, Sands ile Navy Sokaklarının kesiştiği köşede verilen açıkhava konserlerini dinlemeğe yüzlerce kişi giderdi.

«Dramatik Tenor Signor Tutino Giovanni», ünlü opera sanatçısı bariton Scotti'nin akrabası olduğunu iddia eden laternacı Paolo Scotti'nin eşliğinde Verdi aryaları söyler, bir yandan önüne atılan bozuk paraların şıkırtısına kulak kabartırken, bir yandan da seyirciler arasında iri göğüslü bir kızcağızı gözüne kestirir, baygın bakışlarını onun gözlerinden ayırmadan sol yumruğunu yüreğinin üstüne bastırıp ona doğru uzatarak aşıkane yalvarmalarını sürdürürdü......... Al Capone'da İtalyan grand operasına karşı büyük bir hayranlık uyandı.

Geceleri, sabaha kadar Sands Sokağını dolduran kalabalığın çok daha başka zevkleri vardı. Seferden dönen, içkiye, kadına susamış denizciler soluğu burada alırlardı. Doğu kıyısının en zorlu limanıydı burası, tetikte olmayanların başına türlü belalar gelebilirdi; bir köşede ölü bulunmak bile vardı işin içinde. Çok sert ve ucuz alkol satan küçük barlarda üç dört sıra dizilirdi müşteriler; gecenin bir saatinde parası tükenenlerin yardımına koşacak rehinci dükkanları vardı sabaha kadar açık olan. Gövdeye dövme yapan dükkanlar, kumarhaneler, dansingler, odaları saatle kiralanabilecek kırık dökük oteller ve ünleri yedi deniz dört bucağa yayılmış oyalı boyalı, parlak giysili fahişelerle (örneğin, Düşes, örneğin bütün dişleri altın olan Denizaltı Mary) doluydu sokak.

Capone, Sands Sokağına pek uzak olmayan Adams Sokağındaki ilkokulda başladı eğitimine. Öğretmeni, on altı yaşında Sadie Mulvaney adlı bir kızcağızdı. Katolik rahibelerin okulunda öğrenim görmüş, genç ve tecrübesiz bir kız olmasına rağmen, bölgenin en azılı çocuklarını bile az çok hizaya getirebilmişti. Öğrencilerinden biri, daha sonra Lucky Luciano olarak ün salan Salvatore Luciano'ydu. Al ile ikisi daha çocukken çok anlaşmışlardı, ömür boyu da dost kaldılar. Miss Mulvaney, ilerde, Al'i «iri yarı, suratsız, yaramaz bir çocuk» olarak hatırlayacaktı; ama öteki öğrencilerinden daha yaramaz değildi. Yaşına göre iri olduğu kadar güçlü, çok çabuk kızan, kızdığı zaman da korkutucu olan bir çocuktu. Kışın durmadan burnu akardı; sınıf arkadaşları esaslı bir dayak yemek bahasına alay ederlerdi onun bu durumuyla.

Döğüşe meraklı İrlandalı çocuklar kendisine «makarna» adını takmışlardı.

Okuldan sonra rıhtımların orada dolaşmayı, Donanma'nm 100 tonluk deniz vinci gibi harikaları seyretmeyi severdi. Donanma muhafızlarının nöbet değiştirme törenini seyretmekten hiç bıkmazdı. Muhafızların çoğu, daha donanmaya yeni girmiş, doğru dürüst talim etmesini bile bilmeyen acemi erlerdi. Onbaşı, bunları rahata geçirip salıvermezden önce bir süre durdukları yerde uygun adım talim ettirir, erlerin arasında ötekilerin adımına uymayan varsa, aklı başına gelip de uygun adıma geçinceye kadar bütün grubu bekletirdi. Bir gün, o sırada on yaşında olup da en az on dört gösteren Al, birkaç arkadaşıyla birlikte parmaklığın önüne geldi yine. Haftalardır, her tanrının günü talim gözlediğinden onbaşının numarasını çakmıştı. O gün oldukça akılsız bir er vardı grupta, üç dört dakikadır uygun adım talim ettikleri halde, yanlış adım atanın kendisi olduğunu fark etmemişti. Sonunda Al dayanamayıp bağırdı: «Hey, baksana, sırık bacaklı üç numara! Adımını değiştir, milleti bekleti-27

yorsun!» Er adımını değiştirdi, onbaşı grubu salıverdi. Utançtan, kızgınlıktan kıpkırmızı kesilen er, hemen parmaklığa koşup, çocuğa tükürecekmiş gibi yaptı. Öfkeden çılgına dönen Al, kendisinden en az iki kat iri olan eri hemen oracıkta döğüşe çağırdı. Sonunda onbaşı araya girip eri içeri yolladı ve Al'e dönerek: «Amma da kızdırdın herifi,» dedi. «Gerçekten suratına tükürecek falan olursa haber ver, rapor edeyim onu.»

«Kimseye rapor falan etme,» dedi Al. «Ama söyle o köpoğlu köpeğe, erkekse parmaklığın bu yanına gelsin de canına okuyayım.»

Olaydan bir süre sonra, kendini beğenmiş italyan piçinin davranışını çavuşuna anlatan onbaşı şöyle demişti: «Bu çocuk esaslı bir bahriye subayının eline düşse, iyi yönetilse, donanmaya çok yararlı bir adam olabilirdi. Böyle bir şey olmaz da ortalıkta kalırsa, er geç kanunsuz biri keşfedecektir bunu, ve günün birinde adını duyuracaktır dünyaya.» (*) Bu kehanet, onbaşının tahmin edebileceğinden çok daha çabuk gerçekleşti. Capone, karargahı Navy Sokakta olan, kendisinden on yedi yaş büyük bir gangsterin eline düştü çok geçmeden, 1882 yılında Napoli'de doğmuş olan John Torrio, yeraltı çevrelerinde az çok ün yapmış bir kişiydi. Taraftarları «Korkunç John» derlerdi ona, daha çok «Bücür John» olarak tanınırdı. Boyu ancak Capone'un göğsüne erişen, soluk, yuvarlak suratlı, düğme gibi gözlü, elleri, ayakları ufak ve zarif bir adamdı. Ama gerek ufak tefekliği, gerekse sakin, yumuşak görünüşü, uykuya dalmış bir yılanınki kadar aldatıcıydı. Manhattan'ın tarihi Beş Nokta (Five Pointers) çetesinde yedi yıl çalışmış; göz oyan, kafa yaran bu haydutlar birer birer mezarı ya (*) Onbaşı bu olayı, 27 Eylül 1947 de Broklyn Eagle gazetesinde yayınlanan bir mektubunda anlatmıştır.

da cezaevini boylamağa başlayınca kendi çetesini kurmuştu. James Sokağında işlettiği meyhaneden yönetirdi çetesini. Torrio sakin, düşünceli görünüşlü bir adamdı. Cinayet hiç de önemsenecek bir iş değildi onun için, herhangi bir düşmanının öldürülmesini gözünü kırpmadan emredebilirdi. Ama kendisi, şiddet hareketlerinden kesinlikle kaçınırdı. Ömründe bir kez bile tabanca kullanmadığını söylerdi hep. Şiddet hareketlerine karşı olmasının kılgın nedenleri de vardı; iş anlaşmazlıklarını düzeltmenin daha etkili yolları olduğuna inanmıştı.

Tartışma, pazarlık, birleşme gibi yöntemleri yeğ tutardı. Haraççılıkta herkesin yüzünü güldürecek kadar kazanç vardı; yaralanmayı, ölümü göze alıp savaşacak yerde kardeş payı yapılsa daha iyi olmaz mıydı? Bu tutumu aslında, yüzyılın İkinci yarısında yönetimi ele alacak olan daha aklı başında çete liderlerininkine yakındı. En parlak çağında, Torrio, genellikle polis romanlarının dışında rastlanmayan, kusursuz bir cani kafasına sahipti. Genç

arkadaşı ve çırağı üzerinde de büyük etkisi olmuştu. «Johnny benim ustamdı, sanki babamdı» diyecekti Capone orta yaşa geldiğinde, «ve de bu hayata ilk adımımı atmamı sağlayan kişi...»

1907 yılında Capone ailesi Navy Sokağının birkaç kilometre güneyindeki bir başka İtalyan mahallesine taşındı. İki katlı, kırık dökük, bir evin ikinci katına sıkışmağa çalıştılar sekizi birden. En büyük oğulları James on altı yaşındayken ortadan kayboluver-mişti, yıllarca en ufak bir haberini alamadılar.

Capone Torrio'yu yeni mahallede de eski mahallede olduğu kadar sık görüyordu.

Gangster, Dördüncü Cadde ile Union Sokağının köşesindeki lokantanın üst katında bir «sosyal kulüp» açmıştı çünkü. Camların üzerinde, koca koca yaldızla harflerle şöyle yazılıydı: JOHN

TORRİO CEMİYETİ. Okula gidip gelirken, her gün önünden geçiyordu Capone.

Capone evlerinden altı sokak ötedeki Butler Sokağındaki ilkokulun ikinci sınıfına yazıldı. Altıncı sınıfa kadar hep iyi dereceyle geçti. Derken, sık sık okuldan kaçmağa başladığından, aritmetikle, dilbilgisinden zayıf düştü ve sınıfta kaldı. Altıncı sınıfı ikinci kez okuduğu yıl (on dört yaşına basmıştı o sırada) devamsızlığı büsbütün arttı. Doksan günlük okul süresinin yalnızca otuz günü okula gitmişti. Öğretmenlerinden biri bu yüzden kendisini azarlayınca, o korkunç öfkesini yenemeyip kadıncağıza vurdu. Başöğretmenden bir temiz dayak yedi; ve o günden sonra okula adım atmadı. Düzensiz bir çalışma hayatı başladı bundan sonra. Önce Beşinci Cadde üzerinde bir şekerci dükkanında tezgahtarlık yaptı, sonra bir bowling salonunda çalıştı, derken bir ciltcinin yanında kağıt kesiciliği yaptı. Mahallede, baba oğul Capone'larm devam ettiği bir bilardo salonu vardı. Al mahalle şampiyonluğunu kazandı.

Mahallede bir sürü genç, kavgacı sokak çeteleri vardı. Bölgelerine adım atan yabancılara karşı pek düşmanca davranırlardı bunlar - ana babalarından

geçme ön yargılardan kurtulamamışlardı çünkü. Capone'urı eskiden oturduğu eve yakın olan bir bölge, yani Flushing Caddesinin doğu kesimi, Napolililer için hiç de sağlıklı bir yer değildi.

Sicilyalıların bölgesiydi çünkü burası. Özellikle bıçakla dövüşen ve ellerindeki bıçağı en korkunç biçimde kullanmasını bilen Sicilyalı çeteler, adalarından getirdikleri eski bir adeti Brooklyn sokak kavgalarında da kullanırlardı: düşmanlarının, özelilkle gammazcıların yüzünü bıçakla yaralamak. Gözün altından kulağa uzanan bir yarık açarlardı insanın suratında. Bu

«sıçan» işinin Sicilyalıların özelliği olduğu yaygın olarak bilindiğinden, zamanla başka çeteler de kuşkuları kendi üzerlerinden uzaklaştırmak düşüncesiyle, işini bitirdikleri bir kurbanın yüzünü aynı biçimde kesmeyi adet edindi-30

ler. Bu arada, öteki İtalyan çetelerinin yufka yürekli olduklarını sanmayın. Onlar da bıçakla dövüşürlerdi, onların da amacı düşmanı yaralamak, hatta öldürmekti.

Bir ucu tersane duvarına dayanan kuzeybatı bölgesi İrlandalılara aitti. Bunlar, özellikle rıhtımlarda çalışan ve rıhtım işçiliğinin kendi tekellerinden çıkmasını istemeyen bir grup, yarı aç yarı tok gezen, çok daha ucuza çalışmağa razı olan İtalyanlara bozulurlar, bu azınlığın kendi ekmeklerine göz diktiğine inanırlardı. İrlanda çetelerinin yeğ tuttuğu silahlar önce kendi yumrukları, sonra da taş ve tuğla parçalarıydı. Savaş meydanına kocaman soğan torbaları içinde taşırlardı silahlarını, kalkan olarak da çöp tenekelerinin kapaklarını kullanırlardı.

Kuzeydoğuda, Williamsburg bölgesinde oturan Yahudilerse daha başka nedenlerden ötürü nefret ederlerdi İtalyanlardan. Aşırı bireyciliklerine, genel yaşam koşullarının düzeltilmesi için girişilen grup hareketleriyle ilgilenmeyişlerine, toplumsal bilinçten yoksun oluşlarına bozulurlardı. Buna karşın, Yahudi çeteleri ötekiler kadar saldırgan ve kavgacı değillerdi genellikle. Yahudi çetelerinden yalnızca biri, Havemeyar Sokak Çetesi, çok azılıydı; yahudi olmayan bütün çetelere karşı amansız, bitmez tükenmez bir savaş

açmıştı. Yahudileri Hıristiyanlığa döndürmeyi amaçlayan bir kuruluş olan Williamsburg Yahudi Misyonu'nu ikide bir taşlarlar; camlarını indirmeden rahat edemezlerdi.

Bütün şehirlerin bütün kenar mahallelerinde bir sürü erkek çetesi vardı o yıllarda. Ne kadar çok ve değişik yabancı kökenli vatandaş olursa, sokak çetelerinin sayısı da ona göre artıyordu elbet. Yerinden yurdundan olmuş bir sürü ailede başgösteren düzensizliğin bir belirtisiydi bu. Söz konusu ailelerin çoğunluğu küçük kasabalardan ya da köylerden göç-

müşlerdi buralara. Bırakıp geldikleri yerlerde toplum yaşantısı dengeli, kurallar, sınıflar kesinlikle belirliydi; gelenekler, örf ve adetler çok eskiden yerleşmiş ve hiç bir zaman itiraza uğramamıştı. Herhangi bir aile reisinin karşılaşabileceği bütün sorunlara, eskiden kalma, denenmiş, beğenilmiş çözüm yolları mevcuttu. Ama, kocaman ve durmadan daha da büyüyen, durmadan değişen, binbir ayrı dil konuşan grupların akın akın geldiği, değişik kökenlilerin birbirine girdiği Amerikan kentinin girdabında, eski, alışılmış standartlar işe yaramıyordu artık. Şaşkına dönmüş olan ana babalar, çocuklarının yeni yeni ihtiyaçlarını karşılamak şöyle dursun, bu ihtiyaçları anlamıyorlardı bile; bunun sonucu olarak da otoritelerini yitirmekteydiler. Her dediklerine sessiz sedasız boyun eğmiyordu artık çocuklar, kontrolden çıkmışlardı. Çocuklar bu yeni ülkenin dilini ve de acaip adetlerini öğrenip, anababalar hala inatla eski dünyadan getirdikleri değerlere yapışmakta ısrar ettikçe, iki kuşak arasındaki ayrılık daha da büyümüştü.

İçinde bulunulan bütün koşullar da aile birliğini bozacak nitelikteydi. Sekiz, on, hatta on iki kişinin birden bir arada yaşadığı, yiyip içip, yattığı, yıkandığı, iki üç karanlık odalı, sürekli lağım kokan, türlü böcek ve hayvanların çöp kutularında cirit attığı bir evde, hangi çocuk zorunlu olduğundan bir dakika fazla durmağa dayanabilirdi? Bu gibi evlerde kışın donar, yazın sıcaktan boğulurdunuz; yaşam mücadelesinden serseme dönmüş, bunalmış büyükler sürekli bağırırlardı birbirlerine, ya da en olmayacak nedenlerden ötürü çocuklarını döverlerdi.

Sokak çetesine katılmak bütün bunlardan kaçmak, kurtulmak demekti bir yerde.

Sokak çetesi demek özgürlük demekti. Baskı altına alınmış, genç enerjilere çeşitli çıkış

olanakları sağlayabiliyordu sokak çetesi. Çocukların sokağa dökülmelerini önleye-32

bilecek kurumlar, okullar ya da kiliseler yani, gerekli olanaklara sahip değildiler. Kenar mahalle okullarının pek azında, beden eğitimi salonu ya da oyun bahçesi vardı; boş zamanları değerlendirecek okul sonrası programlar yoktu hiçbirinde. Öğretmenlerin çoğunluğu kötü eğitilmiş, hayal gücünden yoksun, ters kişilerdi; ders programları ise dayanılmayacak kadar sıkıcıydı. Kiliseler, sokağın cazibesiyle rekabet olanakları açısından, okullardan daha da yoksuldular. Üstelik, buralarda verilen din dersleri gençleri uzaktan yakından ilgilendirebilecek nitelikte değildi.

Böylece çocuklar, büyüklerin dünyasından ayrı ve ona düşman topluluklar kurmağa başladılar sokaklarda. Kendilerinden biraz daha güçlü, yaşça biraz daha büyücek bir çocuğun önderliğinde, serüven aramağa koyuldular. İtişip kakışmak, yeni yeni yerler tanımak, kumar oynamak, ufak tefek hırsızlıklar yapmak, şunu bunu kırıp dökmek, gizli gizli sigara ya da içki içmek, birtakım gizli törenler tertiplemek, başbaşa verip açık saçık hikayeler anlatmak, düşman çetelerle çarpışmak... hepsi serüvendi bunların, arkadaşlarla paylaşılınca daha da heyecanlı olan serüvenler. Chicago'nun 1,313 çocuk çetesini ayrı ayrı incelemiş olan Frederic Thrasher, Bimboom çetesi üyelerinden bir çoğunun konuşmasını aynen şöyle almış:

«Mahalleye yeni taşındığımızda iki kardeşle arkadaş olmuştum. Bir akşam beni çetelerindeki öteki çocuklarla tanıştırdılar —on bir ile yirmi iki yaşları arasında— on üç kadar çocuk vardı. Akşam saat dokuza kadar; köşe başında kuruşlarla çizgi oynadık. Ahırın birinde, oyun odası gibi bir yerleri vardı. Beni de götürdüler oraya. Elektrik vardı. Artık her gece, sabahın ikisine üçüne dek orada kalmağa başladık.

Oraya giderken gazoz, şeker falan gibi şeyler de götürürdük; kağıt oynardık.

Koskoca bir odaydı,

33

içinde, eşyası filan, her şeyi vardı. Birileri, eski bir yemek odası takımı, bir yazı masası, bir mutfak masası, bir de açılır kapanır asker yatağı atmışlardı köşeye. Atmamışlar da aslında, bir kenarda dursun diye kaldırmışlar. Gerçek bir kulüp gibi değildi tabii, öylesine bir oda işte, Büyük çocuklardan bazıları patronluk taslamağa başladılar sonra, biz de onlara 'Bimbomlar'

derdik. Derken bütün çetenin adı Bimbom olup çıktı.

Beyzbole bayılırdık. Gün olur, hepimiz okuldan kaçar maça giderdik. Zamanla kendimiz de bir takım kurduk, adı 'Congress Atletik Kulübü' oldu.

Köşe başında kuruşlarla çizgi oynardık ya, sonraları yirmi beşliklerle oynamağa başladık. Remi oynardık, başka kağıt oyunları da.. Hepsi parayla. Ben poker öğrenmek istedim ama, kimse öğretmedi. Zar da atardık çoğu kez. Kimi zaman, köşe başında bağrışa çığrışa oynarken, aynasızlar gelip kovalarlardı bizi. Atlı polis öyle bir koştururdu ki pe-

şimizden.. Ama çok hızlı kaçardık, yakalayamazdı. Kızardı bu sefer, copunu fırlatırdı üstümüze. Biz de copu aldığımız gibi atının ayaklarına atardık. Hayvan bir zıplardı ki... «Moruk aynasız» diye bağırırdık.

Kışın tramvaylara asılırdık. Arada bir cereyan geçip de milletin paldır küldür döküldüğünü görmek çok eğlenceli olurdu. Ailemle birlikte parka gitmeyi hiç sevmezdim; ama çetedeki arkadaşlarla tren yoluna çıkıp, oradaki güvercinleri gagalarından şişirmek, sonra, çocukların ceplerinde yumurta patlatmak çok esaslı olurdu doğrusu. Pek eğlenirdik.

Genellikle kendi aramızda oynardık, başka çetelerden biri bizimle uğraşmağa kalktı mı, Winchesterlerden yardım isterdik. On beş - on altı kişilik bir çete, sırf gösteriş olsun diye bizi köşemizden ko-34

valamağa kalkmıştı. Bir de çifteleri vardı, içine kaya tuzu doldurup ateş açarlardı. Bir vurdu mu, oy anam, öyle bir yanardı ki insanın canı!

Boş bir arsaya, kale kurduk biz de, vurulmayalım diye. Bu sefer, önce taş atıp tahta perdemizi yıkmağa, sonra çifteyle nişan almağa başladılar. Haftada üç kez baskına gelirlerdi bu herifler. Bizim de küçük tabancalarımız bir de 22 lik tüfeğimiz vardı. Boş kapsül atardık korksunlar diye. Ele geçirebilseydik sahici kurşun da atabilirdik ya.»

En üstün heyecanı veren (aslında çetenin iç birliğini sağlayan en önemli eylem) çeteler arası savaşlardı. Her çetenin kaptanı, mahallenin bir iki sokağını öz malı ilan eder, seçilen sınırlardan içeri adım atmağa kalkan karşı çetelere savaş açardı. Kimi zaman da, karşı çetelerden birinin bölgesine baskına gidilirdi.

«Jimmie, çetenin başı yani, kötü heriftir. Gerekirse eğer, paçayı kurtarmak için polis bile öldürebilir. Zaten çetenin bir sürü adamını toparlıyorlar şimdi; sık sık hırsızlığa çıktıkları için yakalanıyorlar. Çetede herkesin en sevdiği şey dövüşmek, Jimmie de çocukları savaşa sürmek için en ufak fırsatı bile kaçırmaz.

Dört temmuz bayramında bizimkilerle Danny O’Hara'nm çetesi arasında büyük bir kavga oldu. Bizim tarafta iki yüz kişi kadar vardık; en azından bir o kadar da Danny’nin yanında vardı. Danny, bizim Jimmie’ye sert çıktı, ne o dövüşe meraklısın galiba gibisinden bir şeyler söyledi. Jimmie hemen bir yumruk ekledi Danny'nin suratına. Bunun üzerine iki çete birbirimize girdik. Bizim yüzümüzden bulvarda trafik tıkandı bir süre. Derken polis arabaları geldi de dağıldık. Çeteden kimseyi yakalayamadılar ama.

Daha birçok çeteyle savaştık. Deadshot’larla

dövüştük bir keresinde, en azından yüz kişi katıldı. Jimmienin üzerine fena çullandılar; o da baktı ki düşman bizden çok üstün, hemen kirişi kırdı.

On ikinci sokağın Yahudileriyle de çarpıştık. Bizden daha kalabalıktı onlar. Hem de çok esaslı dövüşçüler vardı aralarında. Daha güçlü olduklarını önceden bildiğimizden, kavgaya giderken koca koca sopalar götürdük yanımızda.

Bir seferinde de, Thistle çetesinin canına okumağa, Garfield Park'a gittik. En fazla yetmiş beş kişi falandık. Jimmie yi de, bütün çeteyi de yeneriz diye haber yollamışlar. Tabii bizimki durur mu, hemen gidip dövüşelim diye tutturdu. Sonunda her zamanki gibi bir temiz dayak yedi. Ama bunlar gerçekten çok kalabalıktılar, yarısından fazlası da yirmi yaşına gelmişlerdi üstelik.

Bir beyzbol maçı yüzünden, parkta, Lake Sokağı çetesiyle de savaştık.»

Bütün sokak çeteleri Bimbom'lar kadar dövüş meraklısı değillerdi; kanun dışı eylemlere girişmezlerdi hepsi. Kimi çetelerin, çevredeki büyükler tarafından desteklenen sosyal ya da spor kulüpleri vardı. Ama genellikle, gelişigüzel haydutluktan profesyonel caniliğe geçiş, çoğu çete üyelerinin kolaylıkla attıkları bir adımdı. Hemen hemen bütün gangsterler (bu arada Capone da) yetişme çağlarında çocuk çetelerine üye olmuşlardı.

Sokak çetelerinin hemen hemen hepsi, yöresel politika patronlarından birinin himayesi altındaydı. Seçimler sırasında önemli hizmetlerde bulunmak için oy verme yaşına gelmiş

olmaları gerekmezdi çünkü. Milleti korkutmak, gerekirse muştalamak, kaçırmak, oy pusulası çalmak, birkaç kez oy kullanmağa razı olacak adamlar bulmak gibi işlerde kullanılırdı gençler.

Politika patronları bu tür yardımcılar edinebilmek için her türlü kolaylığı göstermeğe hazırdı-

lar. Çocuklara kulüp olarak kullanabilecekleri yerler kiralarlar, spor malzemesi, üniforma gibi şeyler armağan ederler, ziyafetler çekerler, piknikler ayarlarlar, önemli maçlara bilet verirlerdi. Herhangi bir çete üyesi tutuklanacak olsa, patron kefalet parasını öder, bir de avukat ayarlardı; hüküm giyenlerin cezasını azalttırmak ya da iptal ettirmek gene patronun elindeydi.

Capone on beş on altı yaşlarındayken Lucky Luciano ile birlikte Beş Nokta çetesine katıldı. Her ikisinin de buraya Torrio tarafından sokulduğu ihtimali

vardır. Manhattan'ın doğu kesimindeydi çetenin karargahı; adını, «Kanlı Altıncı Bölge» olarak bilinen mahallenin en merkezi yerinde, Broadway ile Bowery arasındaki bir beş yol ağzından almıştı. Çürümüş, eski püskü evlerin, yıkık dökük içki imalathanelerinin, aşağı kalite dansinglerin bulunduğu bir yer, üstelik, zehirli gazlar çıkaran bir bataklığın ortasıydı burası. Bölgede az çok değişiklikler olmuştu gerçi, ama gene de, genel görünüşüyle, Charles Dickens'in yirmi beş yıl önce American Notes adlı kitabında anlattığından pek farklı değildi: «Dapdaracık sokaklar... her ya-nı pislik, adilik kokan... haydutların, canilerin cirit attığı korkunç biçimsiz evler; dünyada çürümüş, eskimiş, mide bulandırıcı ne varsa buraya toplanmış.....»

Beş Nokta denilen bu yer, hemen hemen bütün bir yüzyıl boyunca kente korku salan en vahşi çeteleri yetiştirmişti. Bölgede ilk örgütlenen (1825 sıralarında) Kırk Haramiler'den sonra Gömlekliler (gömleklerini pantolonlarının beline sokmayıp dışarda bıraktıkları için bu ad takılmıştı onlara) çıkmıştı ortaya; daha sonra sırasıyla bu çeteler ortalığı kana, korkuya buladılar. Şapkalı Serseriler —dev yapılı İrlandalıların kurmuş olduğu bu çetenin üyeleri dövüşe çıktıklarında başlarını, deriyle pekiştirilmiş silindir şapkalar sayesinde korurlar, kurbanlarına kalın sopa-37

larla saldırırlar, sonra da ayaklarına giydikler kabaralı çizmelerle çiğneyerek öldürürlerdi: Ölü Tavşanlar (Zamanın argosunda «tavşan» gaddar kabadayı anlamına, «ölü tavşan» ise en gaddar kabadayı anlamına gelirdi)— bu azgın çete saldırıya geçerken, en önde giden bayrakçı, elinde, üzerine ölü bir tavşan geçirilmiş bir mızrak taşırdı. İç savaştan sonra Whyos adını taşıyan yeni bir çete çıktı ortaya. Üyelerinin dövüş sırasında attıkları çığlıklardan dolayı çeteye bu adın verildiği söylenir. Gene söylendiğine göre, Whyos'a katılmanın tek şartı, en az bir cinayet işlemiş olmakmış. Whyos'Iarın başlıca geçim yolu ısmarlama cinayet ve ağır yaralama işleriydi. Müşteri olmak isteyenlere, basılmış bir fiyat listesi gösterirlerdi:
Yumruklama………………………………………. 2 dolar

İki gözü birden morartmak……………. 4 dolar

Burun ve çene kırmak……………………… 10 dolar

Sopayla bayıltmak…………………………… 15 dolar

Kulak kesmek………………………………….. 15 dolar

Kol ya da bacak kırmak……………………. 19 dolar

Bacaktan vurmak………………………………25 dolar

Bıçaklamak………………………………………. 25 dolar

Büyük işi becermek………………………… 100 dolar

Her çetenin çevresinde, üyeleri taklit etmeğe hevesli birtakım çocuk hayranları vardı.

Çeteler bu çocukları en azından hoş görürler, çoğu kez de açık açık teşvik ederlerdi. Böylece, Kırk Küçük Harami, Küçük Ölü Tavşanlar, Küçük Whyos gibi çetecikler de türemişti. Bunların kimi üyeleri ancak sekiz yaşında olmakla birlikte, en az büyükleri kadar hevesle çalıp çırparlar, dövüşürler, hatta adam öldürebilirlerdi.

Haraç yemek, zorla para almak anlamında ingilizceye yerleşmiş olan «racket»

sözcüğünün ilk ortaya çıkışı eski New York çetelerinin eseridir. Zamanın sosyal ya da politik kulüpleri arada bir kendi yararla-38

rına balolar tertiplerlerdi. Bunlar genellikle içkili ve müzikli olduklarından aşırı gürültülü patırtılı da olurdu. Bu nedenle, «gürültü» anlamına gelen racket sözcüğü kullanılırdı bu eğlenceler için. Hem çok kolay, hem görünüşte kanundışı olmayan bir para kazanma yolu yakalamış olan gangster de, kendi adına ve kendisinden başka üyesi olmayan bir dernek kuruverir, ve acele dernek yararına bir «racket» düzenlerdi. Sonra da türlü yakıp yıkma, ya da dayak tehditleriyle, mahalle esnaf ve dükkancılarını deste deste racket bileti almağa zorlardı.

Beş Parmak çetesi üyelerinden James «Biff» Ellison, bir gün Biff Ellison Derneği'ni kurmuş ve yılda üç kez yenilenen racketlerinden 3000 dolar sürekli gelir sağlayabilmişti.

Whyos'dan sonra gelişen Beş Parmak Çetesi, en parlak çağını eski boks yıldızı Paul Kelly (asıl adı Paoli Antonini Vaccarelli) nin önderliğinde yaşadı. Great Jones Sokağındaki New Brighton Dans Salonu'nun sahibiydi Kelly. Manhattan'ın en gürültülü, en gösterişli, en kötü namlı yerlerinden biri olan bu kulüpten yönetirdi işlerini; bin beş yüz kişilik Beş Parmak çetesinin, her üyesinin nerede ne gibi işler çevireceğine o karar verirdi. Bir yandan Bowery ile Broadway'in, bir yandan da On dördüncü sokak ile Belediye binasının çevrelediği bölgenin tamamı ondan sorulurdu. Sessiz, sedasız, uygar görünüşlü bir adam olan Kelly, öteki gangsterlerin hepsinden iyi eğitim görmüştü. İtalyanca, Fransızca, İspanyolca bilir, kusursuz giyinir, genel havası ve davranışları bakımından, yüksek tabaka üyelerine benzerdi... Politik bakımdan yararlı olmayan hiç bir gang liderinin uzun süre başta kalamayacağını herkes bilir.

Zamanın belediye yetkilileri de çok şey borçluydular Kelly'e. Özellikle seçim kampanyaları sırasında Kelly'nin adamlarının adaylara yaptıkları yardımlar yabana atılacak cinsten değildi.

39

Capone Beş Parmak'a katıldığı sıralar Kelly'nin prestiji biraz azalmıştı. Goril suratlı Monk Eastman'ın Bowery çetesiyle yıllardan beri sürdürdüğü savaş yüzünden gücü tükenmeğe başlamıştı çünkü. Derken kendi fedailerinden, parfüm kokulu Biff Ellison da patronuna bozulmağa başladı. 1905 yılının soğuk bir kış gecesinde yanında rakip çetelerden Gopher'in bir adamı olduğu halde, New Brighton Dans Salonu'na dalan Ellison iki elindeki iki tabancayı birden ateşlemeğe koyuldu. Beş Parmak çetesinin Harrington adı bir üyesi, başına yediği bir kurşunla hemen oracıkta serildi kaldı. Bu arada Kelly'e de üç kurşun isabet etmişti. Ama aylarca hastahanede yattıktan sonra kurtuldu ve Little Naples adlı bir başka dans salonu açtı.

Öndörtler Komitesi adı altında çalışan bir reform derneği bu ikinci dans salonunu kapattırmayı başardı. Bunun üzerine Kelly, karargahını Harlem'e (New York'un zenci mahallesi) taşıdı; burada yeni bir kazanç kaynağı buluverdi. Önce paçavracıları sonra da çöpçüleri örgütleyerek, bunlara kurduğu sendikanın iş danışmanı oldu. Zamanla Uluslararası Dok Hamalları Birliğinin ikinci başkanlığına dek yükseldi.

Kelly Beş Parmak çetesinin geriye kalan üyeleri ile bağlarını tamamen koparmamıştı.

Üyelerinin sayısı büyük ölçüde azalmıştı gerçi, ama gene de geriye kalanlar arasında çok azılı birtakım kabadayılar vardı ki, Kelly gibi, iş çevresini genişletmek isteyen, üstelik politik ihtirasları da olan bir adam için, bunların sadakatini kazanmak önemli bir şeydi. Yedinci Cadde üzerinde, Broadway'in tiyatrolar bölgesine yakın bir yerde, yeni bir karargah kurdu bunlara, kapıya da New England Tiyatroseverler Derneği gibi ilgisiz bir tabela astı. Böylesine masum görünüşlü bir maskenin, bunca alçak işlerin gizlenmesi için kullandığı tarihte pek az görülmüştür. Bölgede birdenbire salgın haline gelen bıçaklamalar, sopayla bayıltmalar, hatta cina-40

yelleri araştıran polisler, dernek lokaline ikide bir baskın yaparlar, ama kendi aralarında kağıt ya da dama taşı oynayan birkaç dernek üyesinden başka hiç bir şeye rastlayamazlardı.

Çıraklık dönemini, Beş Parmak çetesinin üyesi olarak dolduran Capone, bu sırada üç kez tutuklandı; bir keresinde uygunsuz davranışlar, iki keresinde de cinayet sanığı olarak. Ama her seferinde delil yetersizliğinden serbest bırakıldı.

Kelly'nin gözünde Beş Parmakçılardan bazılarının değerini arttıran bir şey de bunların birtakım başka çeteler ve çete liderleriyle olan yakın ilişkileriydi Örneğin, Brooklyn bölgesinden Sicilyalı Frank Uale (öteki adıyla Yale), John Torrio ve adamlarının saygısını kazanmıştı; Ciro Terranova'yı da yakından tanıyordu. Yale, daha yirmi beş yaşındayken, Brookiyn'de her türlü kanunsuz işe karışmış, kendisini göstermeğe başlamıştı; kısa zamanda bunların hepsini yönetecek duruma gelecekti. Uzmanı olduğu iş, cinayet anlaşmalarıydı ve bunu hiç bir zaman saklamamıştı. «Cenaze Levazımatçısıyım ben» derdi. Gene de, çeşitli iş

kollarına el atmanın gerekliliğine inanırdı. Harvard Inn adında danslı bir lokantanın sahibiydi.

Coney Island rıhtımında olan bu lokanta, içki yasağı çıktığında, yerinin uygunluğu dolayısıyla, sahibinin çok işine yaramış; böylece Yale, deniz yoluyla içki dağıtan ilk gangsterlerden biri olmuştu. Ayrıca, işçi-işveren

anlaşmazlıklarında gündelikle çalışan bir kabadayılar ordusu kurmuştu. Bunlar her iki tarafa da kiralanabilirler, ya grev kırıcısı ya da grev gözcüsü olarak görev alırlardı. Terranova'nın enginar üretim ve dağıtımı konusunda elde ettiği başarıdan umutlanan Yale, kendi imal ettiği uydurma puroları Brooklyn bayilerinde zorla sattırmağa girişti üstelik. Her kutunun üzerinde kendi resmi sırıtmaktaydı: soldan yana ayrılmış simsiyah saçlar, dört köşe, duygusuz bir surat, kaskatı kolalanmış beyaz bir yaka ve kara boyunbağı.

Purola-

41

rın fiyatı da göze batacak biçimde yazılmıştı: «20 cent, üç tanesi 50 cent». Fiyatın yüksekliği, puroların kalitesine hiç mi hiç uymuyordu; öyle ki, zamanla mahalle argosunda «Frankie Yale» ucuz ve kötü tütün anlamına kullanılır oldu. Yarış atları, profesyonel boksörler, gece kulüpleri, bir de cenaze levazımatçısı hepsi Yale'in avucunun içindeydi artık. Ancak, başlı başına en önemli kazanç ve güç kaynağı, Sicilyalılar Birliğiydi.

Polisin, basının ve de kendi üyelerinin yaptığı birbirine çelişik açıklamalar, Sicilyalılar Birliği'nin (ya da 1920 lerden sonra değişen adıyla İtalo - Amerikan Ulusal Birliği'nin) gerçek niteliğinin karanlık kalmasına yol açmıştır. Bazı açıklamalarda, Mafia ile yakın bağları bulunan, başlangıcından beri gangsterlerin yönettiği gizli bir cürüm örgütü olarak tanımlanır; daha başka açıklamalarda ise, türlü asılsız iftiralara uğramış bir kardeşlik ve dayanışma örgütünden başka bir şey değildir. Başlangıçta Sicilyalılar Birliği gerçekten bir dayanışma örgütü olup, Sicilyalı göçmenlerin çıkarlarını korumak için kurulmuştu. İlk kuruluş yeri New York, tarihi ise on dokuzuncu yüzyılın sonlarıydı. Üyeler, çok küçük bir aidat karşılığında hayat sigortasına ve çeşitli toplumsal yararlara kavuşuyorlardı. Sicilyalıların az çok kalabalık olduğu bütün bölgelerde şubeleri açılmağa başladı. Zamanla, mahalli seçimleri arada bir istediği yana yöneltebilecek kadar güçe sahip oldu. 1920 yıllarına gelindiğinde, en büyük şubenin bulunduğu Chicago bölgesinde, 38 mahalli şube gelişmiş, üyelerin sayısı 40,000 i bulmuştu.

Bu arada, New York gangsterlerinin ileri gelenleri yavaş yavaş Sicilyalılar Birilği'nin içine sızmağa ve niteliğini değiştirmeğe başlamışlardı bile.

Bunların lideri, Ciro Terranova'nın bir hısımı olan Ignazio Saletta'ydı. Kurt Lupo olarak bilinen bu adam patalojik 42

bir katildi. Saletta'nın New York'da başlattığı ve zamanla öteki kentlere de dağılan katakulliler sonucunda, birlik çift yanlı bir nitelik kazandı .Bir yanda, iyi işler gören, zavallı Sicilyalılara büyük yararı dokunan, açık ve saygıdeğer bir kuruluş; öte yanda, Mafia ile bağlantısı olan, beyaz kadın ticareti, şantaj, zorbalık, adam kaçırma, haraççılık, banka soygunu, cinayet gibi işlerle uğraşan, gizli, kötü niyetli bir çete.. Artık, birlik başkanının Mafia üyelerinden olması da gelenek haline gelmişti. A.B.D. Gizli Servis Ajanlarının yaptığı bir açıklamaya göre, altı yıllık bir süre içinde, Sicilyalılar Birliği üyeleri en az altmış cinayet işlemişlerdi. Saletta'nın Harlem'de özel bir «cinayet ahırı» vardı. Burada kurbanlarını kasap çengellerine asar, ya da özel fırınlarda canlı canlı yakardı. Polisin ifade vermeğe ikna edebildiği ender Sicilyalılar Birliği üyelerinden biri, birliğe girenlerin özel bir kan töreninden geçtiklerini anlatmıştı. Aday, üzerinde çok sivri bir hançerin, ucu kendisine dönük olarak konulduğu bir çeşit mihraba götürülürmüş; o da parmağını bu hançerle kesip, kanını akıttıktan sonra, sonsuz bağlılık ve gizlilik yemini edermiş.

Sicilyalılar Birliği'nin az çok namuslu olan öteki üyeleri, (ki bunların arasında yargıçlar, iş

adamları, eyalet ve belediye yönetiminde bulunan kişiler vardı), gangsterlerin, Birliği nasıl kötüye kullandıklarından habersiz görünürlerdi. Özel yaşantılarında kaydettikleri ilerleme ve başarıları genellikle Birliğe borçlu olduklarından, onu tehlikeye sokmaktan kaçınırlardı tabii.

Üstelik, Birlik yararına sık sık tertiplenen eğlence ve balolarda, politikacılar, başka yerlerde, başka zamanlarda, birlikte görünmeğe cesaret edemeyecekleri kişilerle karşılaşmak ve birtakım işler çevirmek lırsatını bulurlardı.

Birliğin adının İtalo - Amerikan Ulusal Birliği olarak değiştirilmesi, niteliğinde hiç bir değişikliğe yol

açmadı. Chicago'daki merkezin ikinci başkanı Constantino Vitello gibi sorumlu kişilerin yaptığı açıklamaları, polis her zamanki gibi kuşkuyla karşılamakta haklıydı. «Cürüm, ha?» diyordu Vitello 1927 de. «İtalyan kardeşlerimiz ve de Amerika'daki geleceğimiz için canla başla, en ufak bir karşılık beklemeden, gece gündüz demeden çalışan bizler, Birliğimizin Chicago'da işlenen suçların ve meydana gelen türlü karışıklıkların kaynağı olduğu iddiasını işitmekle derin bir acı duymaktayız...... Başkanımız, emekli yargıç Bernard Barasa'dır. Yöneticilerimiz namuslu iş ve meslek adamlarıdır. Üyelerimizin hepsi dürüst Amerikan vatandaşlarıdır.

Sicilyalılar Birliği'nin, kelimesi kelimesine uygulanan iç tüzüğü şöyle der: Karakterinde herhangi bir leke olanlar Birliğe kabul edilmezler; üyeliği sırasında en ufak bir suç işlediği sabit olanlar hemen üyelikten atılırlar.....»

Bu sözler söylendiğinde, Frank Yale, Sicilyalılar Birliğinin on yıllık genel başkanıydı.

Yale, Capone'u, Harvard Inn'de barmen ve fedai olarak çalışmak üzere işe aldı, Genç Beş

Parmak üyesinin her iki işe de özel, hatta aşırı kabiliyeti vardı. Biraz ileri giden müşterileri yola getirmek gerektiğinde, ister yumruğuyla vursun, ister kaim sopasıyla, kurbanı gülle yemişe dönerdi. Tabanca kullanmakta da çok ustaydı; ilk gençliğinde devam ettiği Brooklyn'deki Adonis Sosyal Kulübünün bodrumunda bira şişelerine ateş ede ede nişancılığını ilerletmişti.

Harvard Inn'de çıkan her kavgayı mutlaka Capone kazanmazdı. En önemli yenilgilerinden birine Brooklyn'li Frank Galiucio karşısında uğramıştı. İkinci sınıf bir cani olan Gailucio bir gece, kızkardeşi ile birlikte gelmişti. Capone kıza kötü bir laf atacak oldu. Bunun üzerine hemen çakısına davranan Gailucio doğruca barmenin yüzüne saldırdı. Capone'a bu olaydan hatırı kalan yara izleri, federal polisteki dosya-44

sında şöyle tarif edilir «yanak üzerinde, sol kulağın dört santim kadar önünde, sekiz santimlik eğri bir iz —sol çene üzerinde, beş santimlik dikine bir iz— boyunda, sol kulağın hemen altında beş santimlik eğri bir iz.»

Normal olarak kinci bir insan olan Capone, nedense Gallucio'yu bağışladı. Birkaç yıl sonra, kendisine kolay ve çabuk hayran kazandırdığını iyi bildi-

ği yürekli jestlerinden birini yaparak, Gallucio'yu haftada yüz dolar ücretle yanına fedai aldı.

Yara izlerini açıklamak için gene yıllar sonra uydurduğu bir masala göre, savaş sırasında, Fransa'da ünlü «Kayıp Tabur» da görev aldığı sırada meydana gelen bir şarapnel patlamasının anısıydı bu izler. Oysa Capone savaş sırasında mahallesindeki askerlik şubesinden bir adım ileri gitmemişti ve ne cephede ne de cephe gerisinde hiç bir görev almamıştı.

O devirde, Capone'un çevresindeki delikanlıları arasında «bodrum kulübü» açmak moda olmuştu. Bodrum Kulübü denilen yerler, pencereleri sıkı sıkıya kapatılmış, orta boy dükkanlardı genellikle. İçerde üye delikanlılar yer, içer, kumar oynar, ya da sevgililerini getirip gösteriş yaparlardı. 1918 yılında, Carrol Sokağındaki bir bodrum kulübünde verilen bir partide, Capone, Mae Coughlin adında uzun boylu, ince yapılı bir kızla tanıştı. Yirmi bir yaşındaydı kız; yani, Capone'dan iki yaş büyüktü. Mahalledeki dükkanlardan birinde tezgahtar olarak çalışıyordu. İnşaat işçisi olan babası Michael Coughlin ve annesi Bridget Coughlin, İrlandalılar arasında çalışkanlıkları, namusları ve dindarlıkları ile herkesin saygısını kazanmış kişilerdi.

İrlandalılarla, İtalyanlar arasında düşmanlığa yaklaşan anlaşmazlıklar olmasına rğmen, İrlandalı kızlar italyan gençlerini pek tutarlardı. Bunun başlıca nedeni İtalyan gençlerinin küçük yaşta evlenmeğe razı oluşları, İrlandalı gençlerin ise iyi bir işe yerleşip rahat ekmek parası kazanıncaya kadar evlenmekten ka-45

çınma eğilimleriydi. Johnny Torrio da Ann McCarthy adlı, İrlandalı bir kızla evlenmişti.

Capone, Mae Coughlin ile çarçabuk evlenmeğe öylesine hevesliydi ki, kiliseden özel izin çıkartarak nikah kağıtlarının asılı kalmasını bile beklemedi. Anlaşılan aralarındaki yaş farkı, gelin hanımı utandırmıştı; bu yüzden nikah defterine kendisini bir yaş küçük, Capone'unkini de bir yaş büyük kaydettirdiler. Nikahları 18 Aralık 1918 tarihinde, Coughlin'lerin

devam ettiği St. Mary of the Star Kilisesinin papazı James J. Delaney tarafından kıyıldı. Gelinin kardeşi Anna ile Capone'un arkadaşlarından James de Vico tanıklık yaptılar. Bir yıl sonra Mae ilk ve son çocuğunu doğurdu. Bebeğin adını Albert Francis koydular; aile arasında kullanılan takma adı ise Sonny idi. Çocuğun isim babası Torrio oldu; her doğum gününde Sonny'ye beş bin dolarlık bir hükümet tahvili almayı unutmazdı. Yıllar sonra Capone, «Johnny için yapmayacağım şey yoktur» diyecekti.

1909 yılında, amcası James «Koca Jim» Collosimo tarafından ilk kez Chicago'ya götürülen Torrio, o gün bu gündür sık sık Chicago'ya gidip gelir olmuştu. New York'da Paul Kelly, Frank Yale ve daha birkaç kişiyle ortak işler çevirmeyi hala sürdürüyorsa da asıl karargahı Chicago'ydu artık. Öte yandan, Capone'un işleri pek iy gitmiyordu. Karısını, çocuğunu lükse boğmak için can atıyor, ama gerekli parayı bir türlü kazanamıyordu. Polisin iki cinayetin faili olduğundan şüphelendiği, ama delil bulamadığı bir sırada, barın birinde dövüştüğü bir adamı hastahanelik etmişti. Yaralı ölmesi halinde hemen yakasına yapışacaklardı. Adam ölmedi, ama Capone de uslu uslu oturup işin sonunu beklemedi. Torrio onu Chicago'ya çağırmıştı. Öyle pek üstelemeden, karısını çocuğunu topladı, New York'tan kaçtı.

III

KOCA JİM

KOCA JİM'in iş hayatının doruğunda parıldayan bir yıldızdı Cafe Collosimo. South, Wabash Caddesi 2126 numarada, 1910 yılında açılmış, dört yıl sonra iç dekorasyonu tamamen değiştirilmişti. Kısa zamanda Chicago'nun en lüks, en gözde gece kulübü durumuna gelmişti.

Buradaki as solistler başka hiç bir yerde yoktu; dansözlerinin güzelliği ile kimse yarışamazdı.

Caz parçalarıyla opera parçaları çalmakta çok usta olan orkestrası eşsizdi o sıra. Chicago'nun hiç bir lokantası, Colossimo'nun şef ahçısı Antonio Caesarino ayarında bir ahçıya sahip değildi; gene hiç bir lokantada bulunmayan, upuzun bir şarap listesi vardı. O sırada Chicago Daily News

gazetesinde günlük sütunu olan Ben Hecht, Koca Jim'de bulunan ithal malı peynir çeşitlerinin çokluğuna şaşmaktan kendini alamamıştı.

Cafe Colossimo'nun müşterilerinin çoğu Chicago'nun «Altın Kıyısı» olarak bilinen Kuzey kesimindendi. Bu şık gece kulübüne gitmek için kenar mahallelerden birine inmek, yüksek tabakaya mensup züppelerin daha bir hoşuna gidiyordu. Az serüvenmiydi korkunç Levee mahallesine dalmak geceyarısı? Kuzeyde yirmi ikinci, güneyde on sekizinci sokaklarda, doğuda Clark, batıda Nubask Caddeleriyle çevrelenen bu semt, dünyanın en karışık, en tehlikeli günah merkezlerinden biriydi o sıralar. Collosimo'nun yeri ise, yaldızlı kapılarından, dipteki kocaman, maun ve camdan yapılmış barına varıncaya, tantanalı, şatafatlı, 47

çok aşırı bir zenginlik örneğiydi. Duvarlar yeşil kadife kaplıydı. Tombul, pembe melekciklerin ak bulutlar üzerinde oynaştığı, gökmavisi, tavandan, altın işlemeli kristal avizeler sarkmaktaydı. Her bir yana asılmış altın çerçeveli aynalar, tropik manzaralar gösteren panolar, ağır perdeler, içeri girenin gözünü bir anda kamaştırıverirdi. Hidrolik asansörler üzerine kurulmuş olan dans pisti, bir düğmeye dokunmakla yükselip alçalabiliyordu. Kıvırcık, saçlı, kısa etekli hanımlar, smokinli beylerle günün moda danslarına adım uydurarak tepinirler, «Tiger Rag», «Ja-da», «Pretty Baby», «Dardenalla», «Oh! How She Could Yacki, Hac ki, Wicki, Wacki, Woo» gibi gözde melodiler eşliğinde tepinirlerdi. Kulüp gece yarısından önce pek şenlenmezdi ama, ondan sonra sabaha kadar sürüp giderdi eğlenceler. İkinci katta bulunan geniş salonlar, kumar isteklilerine ayrılmıştı. Akla gelebilecek bütün oyunlar, istenildiği kadar yüksek oynanabilirdi burada.

Bütün ülkeye ün salmıştı Cafe Colossimo, Tanınmış sporcular, büyük iş adamları, üniversiteliler, gangsterler, gazeteciler, politikacılar, zengini, züppesi, ünlüsü, kötü ünlüsü, turisti, yerlisi doldururlardı Colossimo'yu her gece. Koca Jim, masaların birbirine yakın konulması konusunda ısrar ederdi —sıcak, samimi bir hava olsun diye. Böylece, Potter Palmer ya da Marshall Field gibi zenginlerin yanı başına yeraltı dünyasının ünlü kişileri oturabilirdi. Örneğin, Mahalli Sicilyalılar Birliği'nin başı, Sicilyalı patron Mike Merlo, ya da at yarışları alanlarının taçsız kralı Mont Tennes (Illinois Crime Survey'e göre, Tennes'in hayat hikayesi tam olarak bilinse, «son

yirmi beş yıl içinde Chicago'daki cürüm örgütlerinin en belli başlılarından olan müşterek bahis şebekeleri konusunda bilinmedik pek az şey kalır» mış); sonra, tanınmış kumarbaz Julius «Doving Putty» Annixer; kurbağa suratlı gü-

48

nah tüccarı «Mike de Pike» Heitler ile yaşlı iş ortağı ««Maymun surat» Charlie Genker; kötü ünü her yana yayılmış olan, ve özellikle gangsterler tarafından pek tutulan Rex Otelinin sahibi, şık giyimli, yakışıklı muhabbet tellalı Dennis «Dük» Cooney; Chicago'nun ilk işçi haraççısı, göçmen İtalyan işçilerinin en kötü biçimde sömürülmesini sağlayan bir sistemin mucidi. Lağım ve Tünel işçileri sendikasının o zamanki başkanı Joey D’andrea; sendika kabadayılarından «Sıçan Izzy» Buchalsky; Kara El çetesinin ileri gelenlerinden Vincenzo

«Parlak Jim» Cosmano; her türlü kanunsuz işlerin ustası, Chicago'nun en korkunç çetelerinden birinin başı, Dion O'B.anion... ve daha niceleri. Politik liderler de vardı aralarında. Özellikle sık görülenlerden ikisi, Koca Jim'in hamilerinden, bölge belediye meclisi üyeleri Michael Kenna (ufak tefek olduğu için Hinky Dink derlerdi kendisine) ile John Joseph

«Hamamcı John» Coughlin idi. İri yarı, uzun boylu, pala bıyıklı bir adam olan «Hamamcı John»

bir zamanlar bir Türk hamamında tellak olarak çalışmıştı. Bu iki belediye meclisi üyesi Levee'yi tamamen ellerinde tutmaktaydılar; rüşvetini yemedikleri bir tek kanunsuz kuruluş

yoktu. Chicago'ya gelen ünlü sanatçıların hemen hepsi kendi oyunlarından sonra Cafe Colossimo'da boy gösterirlerdi. Gecenin geç saatlerinde gelenler arasında AI Jolson, George M. Cohan, John Barrymore ya da, gevşek Chicago polisi tarafından bile açık saçık şarkılar söylediği iddiasıyla tutuklanan Sophie Tucker gibi ünlüler çok olurdu. Koca Jim operaya bayılırdı. Bu yüzden, kulüp ağzına dek dolu bile olsa, Chicago Şehir operası sanatçılarına bir masa ayırırdı. Mary Garden, Luisa Tetrazzini, Amelita Galli - Curci, Titta Rufo, John McCormack gibi operacılar, orkestra şefi

Maestro Cleofonte Campanini, sık sık gelen müşterilerdendi. Ünlü Caruso Koca Jim'in yakın dostuydu.

49

Cafe Colossimo'nu en göz alıcı özelliklerinden biri de, kuşkusuz Koca Jim'in kendisiydi.

Canlı, hareketli, neşeli, tipik bir İtalyandı. Etli canlı, iri yarı biri adamdı; sevimli bir aydınınkine benzeyen yürüyüşüyle masadan masaya gezer, aşırı el kol hareketleri yaparak konuşur, şuna buna şampanya ya da püro ikram eder, kadınların gönlünü çalmayı, erkekleri de güldürmeyi bilirdi. Levee modasının bir aynasıydı sanki. Pomadlanmış, kara fırça bıyığı, gür kara saçları parıl parıl parlardı. Kışın, iki düğmeli, parlak yakalı kostümler, üzeri mavi filler ya da atlarla işli beyaz gömlekler giyer, çizgili, örgü boyunbağları takardı. Giyim kuşamının en parlak olduğu zamanlar yaz aylarıydı ama. Baştan aşağı bembeyaz ketenlere bürünürdü. Aşırf bir pırlanta tutkusu vardı. Onun yanında, öteki gangsterlerin takıları son derece sönük kalırdı. İri yarı gövdesinin hemen her yanında bir taş parlardı: birkaç parmağına birden taktığı yüzükler, kemer tokası, pantolon ve çorap askısının tokaları, kravat iğnesi, saat cebine taktığı iğne, göğsüne taktığı iğne, kol düğmeleri hep pırlantaydı. Ceketinin yakasında, at nalı biçiminde ve gerçek at nalı büyüklüğünde tamamen pırlantadan bir iğne, güneş gibi parlardı. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, her zaman yanında taşıdığı güderi torbacıkların içi irili ufaklı elmaslarla doluydu. Boş zamanlarında bu torbacıkları kare biçiminde siyah bir fötrün üzerine boşaltır, hazinelerini bir bir sayar, bunlarla oynar, küçük kümeciklere ayırıp seyrine bakardı.

Cafe Colossimo büyük bir kazanç kaynağıydı sahibi için. Ancak, Koca Jim'in, her ikisinin de ayrı ayrı üniformalı şoförleri olan iki lüks arabasının, birinde babasının, birinde de kendinin oturduğu muhteşem döşemeli iki evinin, kalın halılarının, heykel koleksiyonunun, eski para koleksiyonunun, her biri deri ciltli binlerce okunmamış kitapla dolu şahane kitaplığı 50

nın, karısının ve metresinin masraflarını karşılayamazdı elbet. Cafe Colossimo, Koca Jim'in akıl almaz gelirinin yalnızca ufak bir bölümünü oluşturuyordu. Kumarbazlar kendisine Banka derlerdi bazan; aşırı para kaybedenlere, cebinden çıkardığı koca koca binlik tomarlardan istedikleri

kadar para verirdi çünkü. Yılda ortalama 600,000 doları bulan gelirinin asıl kaynağı beyaz kadın ticareti ile bir dizi genelevdi.

Levee yaşantısının en alt tabakasını oluşturan Bed Bug Row (Tahtakurusu Yolu) Ondokuzuncu Sokak ile Armour Caddesinin kesiştiği köşede çöreklenlenmişti. Zenci fahişelerin çalıştığı, pis kokulu, yirmi beş centlik odacıkların kümelendiği bir yerdi burası. Tam karşısında, Bir Kova Kan adlı, aynı zamanda meyhane olan bir genelev daha vardı. Bu ikisinden birazcık daha kaliteli olan California adlı genelev Dearborn Sokağını süslemekteydi.

150 kilo ağırlığındaki «Blubber Bob» Gray ile karısı Therese işletiyordu burasını. Tarife bir dolardı; kızlar, saydam gömlekler giyer, güzelliklerini (!) pencerelerden teşhir ederlerdi.

Müşteriler, içinde birkaç tahta sıradan başka bir şey olmayan antrede oturur, önlerinde salınan kızlardan birini seçmeğe çalışırlardı. Bu arada Madam Therese avazı çıktığı kadar bağırırdı: «Hadi beyler, seçin bebeğinizi seçin.. Kıçınız sandalyeye yapışmasın!» Dearborn ile Armour Caddeleri arasında yükselen Black May's adlı genelev de zenci kızlar bulunurdu. Ama beyazlardan başka müşteri kabul edilmezdi. Burada ayrıca, açık saçıklığıyla ün salmış «sirk gösterileri» tertiplenirdi. Black May'sın karşısında yalnız Çinli ve Japon kızların çalıştığı bir ev, sokağın biraz aşağısında da Uluslar Evi vardı; Paris'in aynı adı taşıyan ünlü genelevi gibi, burada da her ülkeden kız bulunabileceği iddia edilirdi. Yirmi Birinci ile Yirmi İkinci Sokaklar arasında kalan alanda, daha üstün kalite genelevler yer almıştı: yatak odalarında aynalar bulunan Fran-51

sız Emma'mn yeri, Georgie Spercer'in yeri, Ed Weiss'in yeri, Casino, Utopia, Safo ve de ülkenin (belki de dünyanın) en lüks, en gösterişli, en kazançlı, en ünlü genelevi: Everleigh Kulübü.

Kentucky, asıllı, kraliçe tavırlı, ikisi birbirinden güzel, Ada ile Minna Everleigh kardeşlerin ulaştığı başarıya fahişelik tarihinde pek az rastlanmıştır. Bu alanda hiç bir tecrübeleri olmadığı, üstelik çok iyi bir ailenin kızları oldukları halde, Ada yirmi iki, Minna ise yirmi yaşındayken Omaha'da ilk genelevlerini açmışlardı. Varlıklı bir avukatın kızları olarak, hep el üstünde tutularak büyütülmüşler, özel okullarda okutulmuşlardı. İki

kardeşle evlendiler; kocaları kendilerine iyi davranmayınca, da gezgin, bir tiyatro turupuna katılarak evden kaçtılar. Turupla birlikte, Trans - Mississippi Fuarından kısa bir süre önce Omaha'ya geldiler. Bu sırada, 35,000 dolarlık bir mirasa konmuşlardı. Bu parayı, Fuar'ı ziyaret edecek erkeklerin ilgisini çekebilecek bir işe yatırmayı düşündüler ve ilk genelevlerini hemen oracıkta açtılar. Bir süre sonra, elde ettikleri büyük kazançları daha iyi değerlendirmek amacıyla Chicago'ya taşındılar. South Dearborn Sokağında üç katlı, elli odalı bir köşk olan merhum Lizzie Allen'in genelevini satın alıp, baştan aşağı yeniden döşediler.

Kapılarını ilk açtığı 1 Şubat 1900 tarihinden, on bir yıl sonraki kesin kapanışına kadar, Levee semtinin bir numaralı harikasıydı Everleigh Kulübü. Köşkü satın alırken ödedikleri 50

bin doların üstüne aşağı yukarı 200 bin dolar daha harcayarak kızlar burayı döşemişlerdi.

Çifte kapılar, egzotik bitkiler ve mermer Yunan tanrılarıyla süslü geniş bir hole açılıyordu. Her yanından pırlantalar sarkan, imparatoriçeler gibi giyinmiş Ada, ya da Minna müşteriyi bu holde karşılar, geniş, maun merdivenlerden herkese açık salonların bulunduğu ikinci kata çıkarırdı. En kaliteli parkelerle

döşeli salonlarda, işlemeli, ağır perdeler, döşemesi şam ipeğinden divanlar, piyanolar (ki bunlardan biri som altından olup 15 bin dolara mal olmuştu) gözleri kamaştırırdı. Fransız bir ahçı tarafından hazırlanan yemekler, şişesi 18 dolardan başlayan şaraplar, müşterinin isteğine göre, ceviz lambrili, elli kişilik maun masası olan büyük ziyafet salonunda, ya da özel bir yemek odasında, ya da yatak odasında yenilip içilirdi. Çatal, bıçaklar altın ve gümüşten, yapılmıştı. El tezgahından çıkmış keten örtüler üzerine kurulan sofraları, altın yaldızlı porselen tabaklar, kristal bardak ve sürahiler süslerdi. Özel yemek odalarının her birinde değişik bir dekorasyon teması işlenmişti. Duvarları dövme bakırla kaplı bir Bakır Odası vardı örneğin; müşterilerin yumuşak minderler üzerinde oturup, ipek yastıklara dayandıkları Türk ve Arap Odaları vardı. Mısır, Çin ve Japon odalarında tütsü kokusu genizleri

yakardı...... Bütün özel yemek odalarında som altından bir tükürük hokkası ile parfüm fışkırtan fıskiyeli bir çeşme bulunmaktaydı.

Everleigh Kulübünün kibarlığını bozacak, yarı çıplak, kırıtkan kızlar dolaşmazdı ortalıkta.

İki kızkardeşin kendi elleriyle seçtikleri (son derece hor gördükleri muhabbet tellalarıyla hiç bir zaman iş yapmamışlardı) kusursuz güzelliğe, sağlığa sahip, alkol ya da narkotik alışkanlıkları olmayan, iyi giyinmesini bilen, hanım efendi görünüşlü ve cinsel alanda çok çe-

şitli ustalıkları olan Everleigh fahişeleri, o şahane salonlarda, en yüksek sosyeteye mensup kadınların rahat gururu içinde salınarak gezinirlerdi. Bir bey, güzellerden bir güzel seçip, tercihini işaret eder etmez, kardeşlerden biri kendisini, beğendiği bayanla, bütün etiket kurallarına uymağa dikkat ederek tanıştırırdı.

Bütün bunlar ucuza elde edilecek zevkler değildi elbet; yalnızca çok varlıklı kişiler Everleigh Kulübü-

nün devamlı müşterileri arasına katılabilirlerdi. İçkili bir yemeğin fiyatı elli dolardan başlar, istenilen yemeklerin enderlik derecesine göre, hesap yükselirdi. Kızların fiyatı da, müşteriyle birlikte geçireceği zamana ve istenilen cinsel hizmetlerin niteliğine göre 10 dolarla 50 dolar arasında değişirdi. Sirk gösterileri tertiplendiğinde, oyuncuların sayısına ve de oyunların açık saçıklığına göre adam başına yirmi beş ile elli dolar arasında değişen bir tarife uygulanırdı.

Aynca, en az beş seyirci bulunması şart koşulurdu.

Hinky Dink ile Hamamcıya para yedirmeyen hiç kimse Levee'de uzun süre genelev işletemezdi. Rüşvet vermeyi reddetmek demek, ikide bir polis baskınına uğramayı göze almak ve karakoldaki bilinen günah yuvaları listesinde yer almak demekti. Gecede brüt olarak 2000-2500 dolar kazanç sağlayan Everleigh kardeşler, on bir yıllık iş hayatları boyunca iki belediye meclisi üyesine aşağı yukarı 100,000 dolar yedirmişlerdi.

Chicago Ahlak Komisyonunun açıkladığı sayılara göre, yüzyılın ilk on yılında Chicago'daki genelevlerin sayısı 1,020'yi, buralarda Mama, hizmetçi ve fahişe olarak çalışan kadınların sayısı da 5000'i bulmuştu. Bunların büyük çoğunluğu Levee semtinde kümelenmişti. Gene komisyonun açıklamasına göre, 1910 yılında bütün bu evlerin brüt geliri 60,000,000 dolar, net geliri ise, 15,000,000 doların üstündeydi. Bu sayılara, bağımsız çalışan binlerce calgirl ve sokak fahişesi dahil değildi üstelik. Çoğunluğu gene Levee'de çalışan bu bağımsızların kazancı da yılda 10,000,000 doları aşıyordu kuşkusuz.

Fahişelerin yanı sıra, homoseksüel erkek fahişeler, kadın ve erkek muahbbet tellalları, esrar satıcıları, hırsızlar, kiralık katillerle doluydu Levee. Yüzlerce erkek muhabbet tellalı, birleşerek Cadets Koruyucu Derneğini kurmuşlardı. Genelev mamalarının ken-54

di aralarında kurdukları derneğin adı ise «Yakın Dostlardı. Bunlar, polislere rüşvet olarak dağıtılmak üzere aralarında para toplarlardı. Buluğ çağından çıkmamış müşteriler için hazırlanmış açık saçık gösteriler yapan yerler, Harry Thurston'un Hayaller Sarayı gibi, çıplak zenci kızların açık saçık danslar yaptıkları özel tiyatrolar hep bu semtte toplanmıştı. Ayrıca, beyaz esirleri bir süre tutsak olarak saklayan, sonra «bozup» —yani ırzına geçip— fahişeliğe satan ve «kışla» olarak bilinen birtakım kuruluşlar vardı. Bunların en ünlülerinden biri genç bir zenci kız tarafından yönetiliyordu; özelliği, her şeyin yanı sıra kızlara bir sürü alışılmamış

cinsel oyun öğretmekti.

Luigi Colossimo'nun oğlu James böyle bir çevrede yetişmişti işte. Aslen Kalabriya'nın Cozenza ilçesinden olan Papa Luigi, üçüncü karısını da gömdükten sonra, 1895 yılında iki büyük oğlu, iki kızı ve o sırada on yedi yaşında olan küçük oğlu Jim ile birlikte Levee'ye gelip yerleşmişti. Yanında getirdiği en değerli şey, atalarından kalma antika bir kılıçtı. Koca Jim'in sık sık anlatmayı sevdiği bir efsaneye göre, bu kılıç ailede kaldığı sürece, hiç değilse bir Colossimo büyük başarıya ulaşırmış. En büyük başarıya kendisinin ulaşacağına da inanmış

olan Koca Jim, gerçekten de büyük bir güce ve üne sahip olduktan sonra kılıcı yanından ayırmamış, Cafe Colossimo'nun geri tarafındaki bürosunun

duvarına asmıştı. Bürosunda ayrıca bir de İncil bulundurur, fedailerine bunun üzerine bağlılık yemini ettirirdi.

Gençliğinde, kanunsuz işlerle namuslu işler arasında mekik dokumuştu Koca Jim. Polis her peşine düştüğünde, bir süre namuslu yaşamağa niyet ederdi anlaşılan. Çoğu durumlarda paçayı zor kurtarmıştı. Çalışma hayatına gazete satıcılığı ve ayakkabı boyacılığıyla başladı. Bu arada hırsızlık yapmaktan da geri kalmazdı. Demiryolu işçilerinin sakalığını yap-55

tı bir süre; elinin hafifliğinden dolayı yankesicilikte de başarı sağladı. On sekizinde muhabbet tellalığına başladığında, gövde kasları iyi gelişmiş, yakışıklı, hayvansal cazibeye sahip bir delikanlıydı. Kısa sürede, büyük bir şevkle çalışan sürüyle kız edindi. Derken polisle başı belaya girip parasını kaybetti ve uslanmağa karar verip çöpçülüğe başladı. Çalışkanlığından ötürü başçöpçülüğe yükseldikten sonra, iş arkadaşlarını örgütleyerek bir spor kulübü kurdu.

Levee'de yaşayan herkes gibi, o da belediye meclisinden Coughlin ile Kenna'nın burada her şeye hakim olduklarını biliyordu. Onların gözüne girmek için, belediye seçimleri sırasında kulübünün bütün oylarını onlara verdirmeyi başardı. Yardımlarına karşılık olarak, bölge kaptanı yaptılar kendisini; bu işte çalışanlar kanun karşısında tam bir dokunulmazlığa sahip oluyorlardı. Karşılıklı yardımlaşmaların ilkiydi bu. İki belediye meclisi üyesinin yardımıyla Koca Jim önce bir bilardo salonunun yöneticisi, sonra meyhaneci, sonra da —hepsinden iyisi—

genelevlerden para toplama memuru oldu. Bu son görevde başarılı olacağını, işe başladıktan çok kısa bir süre sonra, çok parlak bir şekilde ispatladı. Genelev sahibi, Georgie Spencer'e uğradı bir gün ve korunma ücretinin yakında yükseleceğini haber verdi. Spencer mırın kırın etti, kavga çıkardı ve bıçak çekecek oldu. Koca Jim eline bir tunç muşta taktığı gibi adamı peltesini çıkarıncaya kadar dövdü. O ayın ödemesi olan üç yüz doları cebinden aldı, diriden çok bir ölü olan zavallıyı oracıkta bırakıp çıktı gitti. O günden sonra hiç ödemede güçlük çı-

karan olmadı. On yıl sonra yapılan bir soruşturmada ifade veren Minna Everleigh, Coughlin ile Kenna'ya ödemiş olduğu 100.000 doları hep Koca Jim aracılığıyla gönderdiğini söyledi.

1902 yılında, hala para toplama işini sürdüren Koca Jim, Armour Caddesinde ikinci sınıf bir genelev

işleten Victoria Moresco adında şişko, çirkin, orta yaşlı bir mamayla tanıştı. Victoria, daha ilk görüşte vuruldu bu yakışıklı İtalyan esmerine. Evinde yönetici olarak çalışmasını teklif etti.

Delikanlı bu işi memnuniyetle kabul etti. İki hafta sonra evlendiler. Colossimo'nun yönetimine geçen genelev, belediye meclisindeki koruyucularının da yardımıyla, kısa zamanda gelişti. Yeni gelinin şerefine, adını da Viktoria olarak değiştirdiler. Bir süre sonra, kendi adına da bir genelev satın aldı, derken bir tane, bir tane daha. Çok geçmeden, sayısız genelevin ya doğrudan doğruya sahibi olmuş, ya da kontrolünü eline geçirmiş bulunuyordu.

Genellikle, bir ya da iki dolarlık ucuz yerlerdi bunlar; ama zamanla Victoria, sonra da Saratoga, Levee'nin şık randevu evleri arasına katıldılar. Kızlarının kazandığı her iki doların 1,20'si Colossimo'nun cebine giriyordu. Aynı işi yapan birçokları gibi, onun da, genelevlerinin yakınında, ya da evlere mahzenlerinden bağlantı kurulmuş birkaç meyhanesi vardı.

Çalışan fahişelerin sayısı hiç bir zaman ihtiyacı tam olarak karşılamıyordu. Kızlar çok çabuk yıpranıyorlardı. Genelevlerde çalışan fahişelerin ortalama çalışma süresi beş yılı aşmazdı pek. Çabuk yaşlanırlar, gittikçe daha ucuz evlere düşerler, sonunda en dibe — ya Tahtakurusu Yoluna ya da sokak fahişeliğine kayarlardı. Sonra içki, esrar, ya da zührevi hastalıklar tamamen bitirirdi kızları. Böylece, sermayelerini sık sık yenilemek zorunda olan genelevciler, beyaz esir ticaretine başvururlardı.

«Beyaz esir» deyiminin tarihe Mary Hastings tarafından armağan edildiğini ileri sürenler vardır. On dokuzuncu yüzyılın sonlarında çalışan Chicago'lu bir mamaydı Mary Hastings, bütün taşrayı dolaşır, genç kızları baştan çıkarırdı. On üç ile on yedi yaş arasındaki kızlarda gözü vardı en çok. Bunlara Chicago'da iş bulacağını söyler, çoğunu kandırarak yanına alırdı.

Üç katlı genelevinin kapısından içeri adımını atan kız mahvolmuş demekti. Önce çırılçıplak soyulup en üst katta bir odaya kapatılır, sonra da profesyonel «bozucu»lara teslim edilirdi.

Bunlar bir kez kızın ırzına geçtikten sonra Mary Hastings onu ya kendi evinde kullanır, ya da, artık kızın yaşına ve güzelliğine göre, elli ile üç yüz dolar arasında değişen bir fiyatla, başka genelevlere satardı. Kurbanlarından biri, ele geçirdiği bir kağıt parçasının üzerine «beni esir tutuyorlar» yazıp pencereden atmayı başarmıştı. Yoldan geçen biri kağıdı bulmuş, polise haber vermiş, «kışla» basılmış ve kız kurtarılmıştı. Bir gazetecinin bu olaydan esinlenerek

«beyaz esir» deyimini icat ettiği söylenir. (Polis baskınının Mary Hastings'e pek zararı dokunmamıştı anlaşılan. Aynı evde daha birkaç yıl çalışmaya devam etti. Günün birinde tutsaklarından dördü birden kaçıp başına türlü işler açınca meslekten ayrılmak zorunda kaldı.)

Beyaz kadın ticaretinin ülke çapındaki dağılımı hiç bir zaman istatistik olarak kesinleştirilmemiştir, Chicago Ahlak Komisyonunun yaptığı araştırmalardan, iyi örgütlenmiş, ülke çapında bir şebeke bulunmadığı, ancak birbiriyle az çok bağlantılı olan bir sürü küçük çetenin beyaz kadın ticareti yaptığı anlaşılmıştır. Ticaret, geniş, ölçüde eyaletler arası yapıldığından federal yetkililer işe el atmışlar ve 1910 yılında Millet Meclisi «Beyaz Esir» ya da, öteki adıyla «Mann Kanunu»nu çıkartmıştır. Bu kanuna göre, bir kadını ahlaka aykırı niyetlerle bir eyaletten başka bir eyalete götürmenin cezası beş yıl hapistir. Çeşitli eyaletlerin kendi ahlak kanunları ile bu federal kanun birleşince beyaz kadın ticareti bir hayli aksamış, ama uzun yıllar büsbütün sonu alınmamıştır. 1910 ile 1914 yılları arasında, Ahlak Komisyonu, yetmiş yedi mahalli olaya el koymuş ve bunları dosyalamıştır. Aşağıdaki örnek, özellikle zalim beyaz esir tüccarlarının na-58

sıl çalıştıklarını göstermesi bakımından dikkate değer:

Dosya No. 5 a. M.B., 18...... Nisan 1911 de, Wisconsin'in küçük bir ilçesinden Chicago ya gelmiş. Dediğine göre teyzesinde kalıyormuş; iki ay hizmetçilik ve dikiş işlerinde çalışmış. F.

ile bir barda tanışmış, birlikte J. nin evine gitmişler (randevu evi) F. kendisiyle evleneceğine söz vermiş, o gece birlikte kalmışlar, ertesi sabah J. (randevu evinin maması) kıza yanında çalışmasını, haftada kazanacağı 65 doların yarısını kendisine vereceğini söylemiş, kız reddetmiş...... sosyal hizmetli kızı götürüp teyzesine teslim etmiş. Üç gün sonra F. ile yeniden buluşmuş, yeniden J.'nin evine gitmişler. Burada kız beş ay süreyle fahişelik yapmış. J.'nin kocası tarafından ham deriyle kırbaçlanmış, J. kızın kazandığı bütün paraya el koymuş, içerde afyon içilen bir yer varmış......

Dosya No. 39...... Macaristan'da doğmuş, 1908 de Amerikaya gelip, beş ay sonra New York'da evlenmiş, altı ay kocasıyla oturmuş, adam çok içtiği ve kendisini dövdüğü için kaçıp Chicago'ya gelmiş, kuzey kesiminde bir lokantada garson olarak çalışmış. Bohemyalılar mahallesinde kaldığı pansiyonda G. (anlaşılan o da Bohemyalı) ile tanışmış; elli yaşlarında sakat bir adammış G. Kıza H. adında bir kadın yollamış, iki kadın ahbap olmuşlar. H. kızı, daha iyi işler bulacağı gerekçesiyle güney kesimdeki genelevler bölgesine götürmüş. Anlaşılan bu bir tuzakmış, iyi iş olarak nitelenen de fahişelik.. Kız tanımadığı erkeklerle yatmağa zorlanmış, evi terketmesine engel olunmuş......

Eski yargıçlardan John H. Lyle, The Dry *and* Lawless Years adlı kitabında Chicago gangsterleriyle ilgili anılarını anlatırken, genç bir belediye meclisi üyesiyken karıştığı bir olaydan da söz eder:

59

Bir akşam, benim bölgemde oturan bir delikanlı gelip yardım istemişti benden. 16

yaşındaki kız kardeşi haftalardır kayıptı. En son St. Louis'den bir mektup yollayarak, rahat ve mutlu olduğunu, yeni bir işte çalıştığını yazmış, Ama, ağabeyi kızın başına bir iş geldiğinden emindi. Öylesine üzgündü ki acıdım kendisine.

Özel bir hafiye tutup kızı arattım. Sonunda bir genelevde bulundu. Chicago'ya getirttik.

Bitkin görünüşü, anlattığı hikayeyi doğrulayacak nitelikteydi. Bu güzel lise öğrencisi, ailesinin satın aldığı evin taksidini yatırmak için, Levee semtinde bulunan bir emlak bürosuna gitmiş, yolunu kaybetmişti.

Sokakta gördüğü bir adama yolunu sormuş. Adam, kızı bir lokantaya sokmuş; orada kahvesine bir ilaç atıp, bayıltmışlar. Derken bir randevu evine götürmüşler, söz konusu adam ırzına geçmiş sonra da kızı, evin sahibine iki yüz dolara satmış. Kıza devamlı verilen uyutucular kafasının iyiden iyice bulanmasına yol açmış. Birkaç gün fahişe olarak kullanıldıktan sonra, dört yüz dolara, St. Louis'deki bir geneleve satılmış.

Levee'nin en önde gelen muhabbet tellalanndan biri de Maurice Van Bever adında giyimine kuşamına çok düşkün, züppe görünüşlü bir adamdı. Silindir şapkalı bir arabacının sürdüğü atlı arabasında gezerdi hep. Karısı Julia ile birlikte, Armour Caddesinde iki ayrı genelev işletirdi. 1903 yılında, Colossimo ile Van Bever birlikte çalışmağa karar verdiler. Yeni sermayelerin bulunmasıyla uğraşacak bir çete kurdular, New York, St. Louis, Milwaukee gibi kentlerde çalışan beyaz esir tüccarlarıyla temasa geçtiler, altı yıl boyunca yüzlerce kız ithal ettiler Chicago'ya. Bunları ya kendi evlerinde kullanırlar, ya da öteki evlere satarlardı.

Colossimo gibi, aşırı gösterişli bir yaşayış sür-

düren, yeni zengin bir İtalyanın er geç Kara El Çetesinin dikkatini çekmesi olağandı.

Bazı yazarların yanlış olarak anlattıkları gibi, ülke çapında bir cürüm çetesi değildi Kara El. Kurbanlarının da genellikle sandığı gibi Mafia, Comorra yada Sicilyalılar Birliğinin cinsinden gizli bir topluluk da değildi. Kaba saba zorbalık metodlarıyla milletten para koparmak gibi eski bir İtalyan —daha çok da Sicilya— geleneğinin Amerika'daki İtalyan göçmenlerine uygulanmasından başka bir şey değildi aslında. Amerika'da bu işe ilk başlayanlar, kendi ülkelerinde de çeşitli sabıkaları olup, sırf vatandaşlarından para sızdırmak için batıya göçen İtalyanlardı. Tek başına çalışanlar olduğu gibi, beşer onar kişilik mahalli çeteler kurarak, eskiden beri bildikleri zorbalıkları uygulayanlar vardı. Başlıca kurbanları cafoni,

yani, güney İtalya'dan göçmüş olan cahil köylülerdi. Mafia ile eş olan tek yanları, uyguladıkları terör tekniğiydi; ama, Kara El çetesiyle Mafia'nın aynı şey olduğunu sananların bu inancını bozmamağa dikkat ederlerdi. Mafia'nın bütün İtalyan halkının içine salmış olduğu korkudan yararlanırlardı böylece. Gerçekten de İtalyanlar, kelimeyi bile ağızlarına almaktan çekinecek kadar korkarlardı Mafia'dan.

Amerika'da gelişen Küçük İtalya çevresinde, pahalı mücevherler takmak ya da özel araba kullanmak gibi zenginlik belirtileri göstermek demek, Kara El'in ürkütücü ilgisini çekmek demekti. Bu yüzden, Amerika'da yerleşmiş olan İtalyanlar gayrımenkul almaktan çekinirlerdi. Onlar alacak bile olsa, mallarını ipotek edecek, mesken kredisi verecek banka bulunmazdı. Kara El çetesi, kurbanını seçtikten sonra, acele para isteyen, La Manto Nero imzalı bir mektup yollardı. Genellikle, kamalar, kuru kafalar, iskelet kemikleri gibi korkutucu sembollerle süslerdi mektubunu; bir de siyah mürekkebe bulanmış kocaman, kara bir el 61

basardı sayfanın altına. Mektuplar kimi zaman, kısa, sert bir dille, kimi zaman da eski zaman nezaketine uygun, süslü bir dille yazılırdı.

Örneğin, Chicago'nun kuzey kesimindeki küçük İtalya'da oturan ve emlak yatırımları yapan Bayan Joseph Lupo, günün birinde 25 bin dolara küçük bir apartman binası satın almıştı. Hemen hemen aynı tarihlerde, kızı da aynı semtte bir apartman aldı. Altı hafta sonra, Bayan Lupo'ya şöyle bir mektup geldi:

Kırmızı bir mendil içine 4000 dolar koy, yanına kızından da 4000 dolar ekle. Mendili, perşembe gecesi, tam on ikide, Chicago Caddesi köprüsünün batı ucuna bırak. Park Caddesinde yeni satın aldığın binayı gördük, pek beğendik. Sözümüze uymazsan orada bir bomba patlayacak, binaya yazık olacak. Damadın Marino Modeni’ye de bu konuda hiç bir şey söyleme.

Tehdide aldırmayan Bayan Lupo, hemen Marino'ya haber verdi. Adamcağız fena halde korkmakla birlikte polise gitti. İki sivil polis, söylenilen yerde bütün gece nöbet tuttular, ama Kara Elciler görünmedi.

Chicago'lu başka bir Kara Elci, Silvani adında bir Sicilyalıya yazdığı mektupta, daha başka, daha süslü bir üslup kullanmıştı:

Pek Muhterem Bay Silvani,

Mektubumun sizi çok üzmeyeceğini umar, hayata karşı bir bağlılığınız varsa, şahsıma 2000 dolar göndermek nezaketinde bulunmanızı rica ederim. Dolayısıyla, bu parayı dört gün içinde kapınızın önüne bırakmanızı en candan duygularla istirham ederim. Bunu yapmanız mümkün olmazsa, bir hafta sonra bugün, yeryüzünde ailenizin en ufak bir kırıntısı bile kalmamış olacaktır. Hürmetlerimi sunar, en derin dostluk duygularımın kabulünü rica ederim.

Silvani de polise başvuracak cesareti buldu

kendinde nasılsa. Mektubun Joseph Genite adlı birinden geldiği saptandı; South Racine Caddesindeki evi polis tarafından basıldığında, bir sürü tabanca, tüfek ve dinamit lokumu bulundu. Bütün bu delillere rağmen Genite'nin suçu gene de ispatlanamadı.

Kara El Çetesinin Chicago'da işlediği suçların sayısı kesinlikle bilinememiştir hiç bir zaman. Polis, bir ara, faili bulunmayan her suçu Kara El'in üzerine atardı. Gene de, sık sık yenilenen bir söylentiden ileri gidemeyen, 1895 ile 1925 yılları arasında 400 italyanın kurşun, bıçak, sopa ve bombayla öldürülmüş olduğu iddiası gerçeklere uygundu büyük bir ihtimalle.

Çetenin en azılı çağını sürdürdüğü otuz yıl boyunca, yaralanan kurbanlardan kaçı yaşadı, kaç kişi tehditlere boyun eğerek istenilen paraları ödedi, bunu bilmek olanaksız işte. 25 Mayıs 1913 tarihinde, Chicago Daily News Gazetesinde yayınlanan bir makalede şöyle deniliyordu: Yılın ilk doksan üç gününde, spagetti mahallesinde tam 55 bomba patlamıştır. Yapılan araştırmalardan anlaşıldığı kadarıyla bu 55 bombanın 55'i de şantaj amacıyla patlatılmıştır.

Uzun yıllar İtalyan mahallelerinde görev yapmış bir dedektif arkadaşımızın anlattığına göre, bombayla aklı başına getirilinceye dek direnen her bir kişiye karşılık, en az on kişi, istenilen paraları sessiz sedasız ödemektedir. Bütün bunların tahmini olduğunu baştan kabul ederek, şöyle bir hesap

yapalım: Demek ki, 1 Ocaktan beri 550 kişi Mano Nera'nın istediği parayı öde-miş. Kirli Eller 1000 dolardan aşağı istemezler hiç bir zaman. Ama biz diyelim ki, söz konusu 550 kişinin hepsi de pazarlık yapmış, miktarı 200 dolara indirmiş. Bu durumda, Kara El, 93

gün içinde 110.000 dolarlık bir kazanç sağlamış; günde ortalama 1,111 dolar eder bu. Beş

tane şehir içi pulu, bir dolarlık barut, on beş litre ikinci sınıf Chianti alko-63

lü (bomba için bunlar kullanılır genellikle) için yapılan yatırım karşılığında, bunca para kazanmak fena iş değil doğrusu. Belki de ayrıntılarıyla doğru değildir bu yaptığımız hesap, ama global kazançları bakımından gerçeğin çok altındadır. Bu işleri bizden daha iyi bilen italyan vatandaşlar, Kara El'in yıllık kazancının hiç bir zaman yarım milyon dolardan aşağı düşmediğini söylemektedirler.

Kara El çetesinden biri tutuklandı mı, bütün mahallelinin dili tutulurdu sanki. Aile fertlerine, konu komşuya, tanıkların hepsine birer mektup gelir, ağızlarını açtıkları anda başlarına gelecek korkunç felaketler bir bir sıralanırdı. Tutuklananın duruşmaya çıkması sağlanabilirse, bu sefer de savcı, yargıç, jüri üyeleri, bir bir tehdit edilirdi. Bir Kara El cinayeti sanığı olan Joseph Bertucci'nin duruşması 22 Haziran 1909'da başlamıştı. Cinayete yardım suçundan onunla birlikte tutuklanan Bruno Nordi ile karısı sanık aleyhinde tanıklık yapmayı kabul ettiler nasılsa. Nordi, tanık sandalyesine oturduğu anda duruşma salonuna giren bir adam, elindeki kırmızı mendili havada şöyle bir sallayıp ortalıktan kayboldu. Bu olaydan sonra, ne Nordi ne de karısı, bütün ısrar ve ikazlara rağmen ağızlarını açmadılar. Mahkeme, delil yetersizliğinden dolayı dağıldı.

8 Ocak 1910 tarihinde, Beneditto Cinene adlı altmış yaşında bir İtalyan, Oak Sokağı 500

numaradaki evinde, yatağında yatarken vurularak öldürüldü. Karakolda yapılan soruşturma sırasında, öldürülen adamın akrabalarının her soruya verdikleri cevap aynıydı: «Ben bilmez.»

Damadı, buna bile gerek görmeyip, yalnızca omuzlarını silkmekle yetinmişti.

Yerli Amerikalıların yeni göçmenlere, özellikle İtalyanlara, karşı besledikleri düşmanca duygular, Kara El çetesinin marifetleri yüzünden daha da derinleşmekteydi. Birtakım demagoglar ve sansasyona me-64

raklı gazeteciler, İtalyanların doğuştan suç işlemeğe yatkın oldukları masalını bir kez daha attılar ortaya. Eski New York savcı yardımcısı Arthur Train, İtalya'da yaptığı altı aylık bir geziden sonra, bu konudaki fikirlerini McClure Dergisinin Mayıs 1912 sayısında şöyle yayınlamıştı: «İtalya'nın en güney bölgesinde doğup büyüyenler çoğunlukla cahil, tembel, yoksul ve boş inanlı olurlar...... Öte taraftan çeşitli önemli sabıkaları olup da, New York'da saygıdeğer mevkilere yükselmiş Güney İtalya'lıların sayısı bir açıklansa, kendi vatandaşları bile şaşkınlıktan dona kalırlar.......»

İşin aslına bakılırsa, New York'da olduğu gibi Chicago'da yerleşen (çoğunluğu gene Napoli, Kalabriya ve Sicilya kökenli) İtalyanlar arasında tutuklanan ya da mahkûm olanların sayısı, nüfuslarına oranla çok düşüktü. 1913 yılında Chicago'daki İtalyanların sayısı 59,000'i bulmuştu. Aynı yıl, küçük suçlardan dolayı tutuklananların sayısı 2,972, mahkûm olanların sayısı 1,333 idi; 392 kişi ağır ceza suçlarından ötürü tutuklanmış, bunların 108'i hüküm giymişti. Her iki tür suç için de hüküm giyenlerin toplamı, şehrin İtalyan nüfusunun yüzde birinin onda birini oluşturmaktaydı böylece. Bu oran, Şehir Konseyine bağlı Cürüm Komisyonu tarafından «dikkate alınmayacak kadar küçük» sayılmıştı.

1907 yılında, Chicago'daki İtalyan kolonisinin ileri gelenleri, zamanın İtalyan Konsolosu Guido Sabetta'nın başkanlığında, Ak El Derneği adı altında bir dernek kurdular. Hem vatandaşlarına atılan iftiraları temizlemek, hem de Kara El çetesini ezmek gibi, çifte amaçlı bir kuruluştu bu. Başka kentlerdeki İtalyan ileri gelenleri de izlediler bu örneği. Polis yetkililerine yardımcı olmak düşüncesiyle avukatlar, özel dedektifler tutan dernek, birkaç Kara Elcinin hüküm giymesini sağladı, ve en tehlikeli adamlardan sayılan 65

on kişinin kentten sürülmesine ön ayak oldu. Ancak, bu etkili başlangıçtan sonra, her, adımda bir engelle karşılaştılar. 1910 yılında Kara Elciler 25 kişi

öldürdüler; 1911'de, 40; 1912'de, 31.

Polis şüphelendiği bir sürü adamı tutukladı (ihbarcı olduğu söylenen bir adamın vurulmasından sonra tam 194 kişi tutuklandı), ama rüşvet ve terör çok etkili bir biçimde yürütüldüğünden bir tek cinayet bile çözümlenemedi. Ak Elin çabalarıyla içeri atılmış olan birkaç suçlu da birer birer vesayet altında serbest bırakıldılar. Kara El çetesinin dışarda kalan üyeleri gerekli memurlara gerekli rüşvetleri dağıtmışlardı çünkü. Bu arada, Ak El Derneğinin üyeleri de birer ikişer ayrılmağa başladılar; boş yere bir sürü para harcamak işlerine gelmiyordu açıkçası. Öte yandan, daha aşağı tabakadan olan İtalyanlar da, vatandaşları arasında cürümün alıp yürümüş olduğunu açık açık itiraf etmekle, kendilerine de leke sürüleceğinden çekinmeğe başladıklarından, Ak El’i desteklemekten kaçınıyorlardı. Yerli Amerikalılara gelince, onlar zaten hiç bir zaman desteklememişlerdi Ak El'i. Kara El'in akıl almaz vahşiliği yalnızca İtalyanları hedef almağa devam ettikçe, kim kimi öldürmüş onlara neydi! 1913 de Ak El tamamen dağıldı ve Kara El'ciler terör alanlarını genişlettiler.

Şantaj mektuplarının ardının kesilmesi, beyaz esir ticaretinin azalmasıyla aynı zamana rastlar; ikisinin de nedeni aynıdır: Federal yetkililerin işe el koyması. Yeni çıkarılan bir kanun gereğince, aldatıcı amaçlarla posta servislerinden yararlanmanın cezası beş yıla kadar hapis ve 1000 dolarlık para cezasıydı. Birkaç Kara El'ci en yüksek cezaya çarptırılıp da, rüşvet yiyen, gevşek mahalli yetkililerin erişemeyeceği Leavenworth Cezaevine yollandıktan sonra, birçokları işin artık fazla tehlikeli olmağa başladığını anladılar.

Bununla birlikte, şantaj ve zorbalık tamamen ke-

silmemişti elbet. Bu sefer başka yollarla tehditler yağmağa başladı. La Mano Nera imzalı korkunç mektubun yerini, telefonda işitilen boğuk bir ses, ya da özel bir ziyaret aldı.

Kurbanların niteliği de değişmişti bu arada. 1914'de çıkarılan yeni göçmen kanunundan sonra, saf, kolay kandırılır, bilgisiz cafoni'lerin sayısı oldukça azalmıştı. Lincoln Steffens'in anlatımıyla «şiddet hareketlerinde birinci,

boğazına kadar pisliğe batmış, gürültülü, kanunsuz, çirkin, pis kokulu, terbiyesiz, yeni, biçimsiz bir köy irisi, kentlerin 'kabadayı'sı, tüm ülkenin ibretle seyrettiği» Chicago şehrinin profesyonel zorbalarını çok daha güzel, çok daha verimli fırsatlar beklemekteydi. Bomba atmak, tabanca, tüfek kullanmak gibi işlerde otuz yıldır talim ede ede kazanmış oldukları ustalık boşa gitmeyecekti elbet. Eski Kara El'ciler, sayıları gün geçtikçe artan başka tür çetelerin en aranılan teknik elemanları arasına katıldılar.

Bornbacılık bir iş kolu olarak geliştikçe gelişti. Bu alanda «özel anlaşma» esasına göre çalışanlar genellikle iş ve işçi haraççıları tarafından tutuluyorlar, istenilen haracı ödemekten kaçınanların aklını başına getirmek bakımından çok yararlı oluyorlardı. 1920 yıllarında, patlayan 700 kadar bomba, Chicago'da milyonlarca dolarlık zarara neden olmuştu. Özel anlaşmalar için ilan edilen fiyat listesi şöyleydi:

Kara barut bombaları 100 dolar

Dinamit bombaları 500 dolar ile 1,000 dolar arası (tehlikenin derecesine göre) Garantili anlaşmalar 1,000 dolardan başlar.

Chicago Berberler Sendikası'nın yöneticilerinden Joseph Sangerman en çok iş gören bombacı birliklerinden birinin başındaydı. En usta işçisi, George Matrisciano (öteki adıyla Martini) adında Napolili bir berber oğluydu. Küçük İtalya'nın en azılı çağında yetişmiş olan bu delikanlı kendi kara barut bombalarını

kendi hazırlardı. Herhangi bir berber dükkanı sahibi sendikanın emirlerine mırın kırın edecek olsa, Matrisciano dört kişilik ekibini de yanına alarak gider, dükkanı yerle bir ederdi.

Colossimo başına neler gelebileceğini çok iyi biliyordu. Gençliğinde kendisi de bir iki Kara El numarası çevirmişti çünkü. Başlangıçta sessiz sedasız boyun eğdi. Beş bin dolara kadar olan ödemeleri yatırdı. Ama, zorbalar peşini bırakmıyorlar, üstelik her seferinde fiyat artırıyorlardı. Bunun üzerine savaşa karar verdi. Kendisini her ne koşul altında olursa olsun korumağa İncil üzerine yemin etmiş bir sürü kabadayı vardı elinin

altında: diyelim, kayınbiraderi Joe Moresco; sonra, San Francisco'lu bir kiralık katil olan Mac Fitzpatrick (öteki adıyla W.E. Frazier); sonra, Billy Leathers, «Tavuk» Harry Gullet, «Yahudi Piçi» Joe Grabiner..

Yeni bir istek karşısında kaldığında, Colossimo bir tomar boş kağıdı çıkın edip hazırladı, tabancasını ve en azılı gorillerinden birkaçını yanına alarak, Güney Köprüsünün altındaki randevu yerine doğru, belirtilen saatten çok önce yola çıktı. Adamlarının herbiri, paltolarının altında, namlusu kesilmiş birer tüfek taşımaktaydılar. Çıkını istenilen yere yerleştirdikten sonra, sokağın karşı tarafına geçip gölgelik bir yere saklandılar. Saat tam gece yarısını vurduğu sırada, üç adam çıkına yaklaştı. Çıkının içinde ne olduğunu anlamağa fırsat bulamadı adamlar. Gizli düşman birden ateş açtı, hepsi oracıkta öldüler.

Colossimo bir süre rahat etti. Derken, başka bir Kara El çetesinden mektup aldı.

Chicago'da bulabildiklerinden daha esaslı bir yardımcıya ihtiyacı olduğunu anladı o zaman.

Kurnaz, becerikli, acımasız küçük yeğeni geldi aklına.

IV

KOCALARIN EN İYİSİ,EN SEVİMLİSİ

1909 YILINDA CHİCAGO'ya geldiğinde otuz bir yaşındaydı Torrio. Gelişinden kısa bir süre sonra, Colossimo'nun başına dert olan üç kişi daha temizlendi. Archer Caddesi üzerinde Rock İsland tren yolu geçidinin altında, beklenmeyen bir baskına uğrayıp, vuruldular üçü de. Kan dökülmesinden hiç hoşlanmayan Torrio, cinayete katılmamış, yalnız en ince ayrıntısına kadar planlamıştı. Dört bir yandan kuşatılmış olan zavallı amcasının hatırı için daha birçok cinayetler planladı bundan sonra. Ganglar arası anlaşma ve birleşme yoluna gidilmesi zamanı gelmemişti henüz.

Parlak Jim Cosmano bu olaylardan ders almamıştı nedense. Koca Jim'den 10,000 dolar sızdırmağa kalktı. Bu yanlış hesap çok ağır bir mide yarasına maloldu; çok yakından, saçma ile vurdular kendisini, ölümden zor kurtuldu. Hastahanede yattığı sırada iki polis memuru her an başında bekliyordu, iyileşir iyileşmez sorgu için savcılığa götürülecekti. Cosmano polislerle birlikte bu yolculuğa çıkmağa hiç te hevesli değildi. İş arkadaşları, kendisini bu zorunluktan kurtarmak için ne yapacaklarını bilemediklerinden, «Koca Tim» Murphy'den akıl sordular.

İtalyan gangsterlerinin saygı duydukları nadir İrlandalılardan biri olan, en önde gelen haraç patronlarından Koca Tim'in verdiği karşılık son derece basitti: «Bundan kolay ne var?» dedi,

«indirin polislerin kafasına bir şey, kaçırın adamınızı..» Bunun üzerine, Parlak Jim'in dört arkadaşı, elleri kolları çiçek ve şekerleme kutularıyla dolu

olduğu halde, kendisini hasta ziyaretine geldiler. Hepsinin yan ceplerinde birer tabanca vardı.

Polis memurlarının tabancalarını ellerinden alıp, sırt sırta bir güzel bağladılar, hastanın giyinmesine yardım ettiler, gizlice kaçırıp, nekahet devresini sorgu sualden uzak, rahat bir yerde geçirmesini sağladılar.

Torrio'nun annesi Maria Caputa, Chicago'da oğluyla birlikte oturuyordu. Koca Jim, ilerde Cafe Colossimo adıyla ün salacak olan lokantayı ilk satın aldığında, tapularda onun adını kullandılar. Bir süre, Mama Maria ile Papa Luigi Colossimo birlikte işlettiler lokantayı.

Torrio'nun da ufak bir hissesi vardı ama, bunu Colossimo'nun adamlarından birinin karısı olan Mary Aducci'ya sattı. Bu kadın uzun yıllar Koca Jim'in ortağı olarak kaldı. Sonra üçüncü bir ortak aldılar, kumarbazlık ve muhabbet tellallığı ile geçinen «Rum Mike» Potzin...

Torrio'nun, Kara El’cileri pes ettirmenin yanı sıra daha birçok yararı dokunuyordu Colossimo'ya. Müthiş bir örgütleme dehası vardı her şeyden önce. Yıllar sonra, A.B.D.

Maliyesinin uygulama kolu şefi Elmer L. İrey, «modern Amerikan gangsterlerinin babasıdır»

diyecekti onun için. Serin kanlı, yumuşak sesli, New York'lu bücür yeğenini yanına akıl hocası olarak aldıktan sonra Colossimo işlerini genişlettikçe, genişletti, kanunsuz yeraltı örgütlerinin bir numaralı adamı oldu. Amcası, Torrio'ya olan şükran borcunu, Saratoga adlı genelevinin yönetimini kendisine vererek ödemeğe başlamıştı. Zamanla Torrio; amcasının bütün genelevlerini kendi kontrolü altına aldı; işletme aksaklıklarını düzelterek hepsini çok daha fazla kazanç getirir hale soktu. Sonra, bunlara bağlı olarak işleyen meyhane ve kumarhanelere elattı; bunları da yeni ve daha kazançlı bir düzene soktu. Gene onun sayesinde, Colossimo - Van Bever beyaz esir çetesi, Levee pazarına tamamen hakim oldu. Po-70

lislere, politikacılara rüşvet dağıtma işini kendi eliyle yapardı Torrio. Colossimo haraççılığa da heves edince, para toplama işi gene Torrio'ya kaldı. Sakin sesle yapılan bir ihtar, ince bir gülümseme ve buz gibi bakışlar... milleti istenilen haracı vermeğe ikna etmek için bunlardan başka silah kullanmazdı küçük adam. Bir ara biraz sarsıldı. St. Louis'den Chicago'ya getirilen bir düzine kadar kızın yakalanmasıyla ilgili olarak, beyaz esir çetesinin birkaç başka üyesiyle birlikte tutuklandı çünkü. Maurice Van Bever ile karısı Julia, 1,000 dolarlık para cezasını ödemekten başka bir yıl da hapis yattılar. Beş kişi de, daha az cezalarla kurtulabildiler.

Bunların arasında, savcılığın en önemli tanığı, St. Louis'den malları getirirken yakalanıp da çete aleyhine ifade vermeği kabul eden Joe Bavo da vardı. Ancak, Bavo, Torrio hakkında tanıklık yapmayı reddettiği için Torrio serbest bırakıldı. Küçük gangsterin yargıç karşısına ilk çıkışıydı bu. Caoughlin ve Kenha tarafından korunan Colossimo sorguya bile çekilmedi.

Torrio'nun Chicago'ya geldiği yıl, reform orduları güç kazanmağa başlamışlardı.

Levee'de buhranlar birbirini izliyor, en önemli günah kralları bir bir tahttan düşüyordu. Ama Torrio, amcasının bütün bu buhranları kazasız belasız atlatmasını sağladı. 18 Ekim 1909

gecesi, İngiliz vaizi Gipsy Smith, 2000 dindar kişiyi peşine takarak, üç adet Kurtuluş Ordusu Bandosunun eşliğinde, Levee'nin genelevler bölgesine doğru yürüyüşe geçti. Yirmi ikinci sokağa geldiklerinde, işin sonunu merak eden 20.000 Chicagolu daha eklenmişti korteje.

Şaşkına dönmüş olan genelev fahişeleriyle Madamları kepenklerini indirip, aralıklardan seyre başladılar. Kafile bir yandan dinsel ilahiler söylüyor, bir yandan da Levee'nin bir başından öteki başına mekik dokuyordu. Everleigh Kulübü ya da Colossimo'nun Viktoria'sı gibi tanınmış genelevlerin

önünde ayrıca uzun uzun durulup, dualar okunuyor ve gene dinsel bir ilahi olan «Kaçan oğlum nerde bu gece?» şarkısı okunuyordu. Smith, işgal gecesinin sonunda, bütün düşmüş

kadınları kurtarması için Tanrı ya yüksek sesle yalvardı.

Olayın doğurduğu ilk sonuç, din adamının umduğu değildi ne yazık ki. Büyük yürüyüşe katılan gençlerin çoğu, Smith'in peşine takılıp gelmeseler, belki de bu «günah yuvası»na adımlarını bile atmayacak olan delikanlılar, gelmişken yasak meyvalardan tatmak hevesine kapılıp çeşitli genelevlere daldılar. Genelevler mahallesi o geceki kadar uzun ve sıkı çalış-

mamıştı hiç bir zaman. «İşimizin iyi gitmesinden memnunuz tabii,» dedi Minna Everleigh çapkınca gülerek, «Ama bunca yakışıklı delikanlıyı daha önce görmediğim için üzgünüm doğrusu.»

Bununla birlikte, olayın daha sonraki yankıları, hak ve ahlak yolunda bir iki adımın atılmasına yaramadı değil. Smith bir takım önemli, güçlü grupların dikkatini çekebilmişti; beyaz esir ticaretinin, fahişeliğin Chicago'da ne denli ilerlemiş olduğunu gözler önüne sermişti. Smith yürüşünden iki ay sonra, 600 bölgenin temsilcisi olan Birleşmiş Protestan Kiliseleri topluluğu, soruşturma yapma yetkisi olan bir Ahlak Komisyonu kurulması konusunda belediyeden istekte bulundu. Chicago'nun o zamanki Cumhuriyetçi belediye başkanı Fred A. Busse, barlarda kavga çıkaran, gangsterlerle kadeh tokuşturan, şişko herifin biriydi aslında. Gene de isteklere boyun eğmeyi kendisi için yararlı bulmuş olacak ki, komisyonu kurdurttu. Bir yıl sonra

yayınlanan, 400 sayfalık Komisyon raporunda kentin genelevleri bir bir sayılıyor, bunların akıl almaz kazançları belirtiliyordu. Normal olarak her şeye omuz silken, çevre bilincine sahip olmayan halk bile yerinden fırladı rapor kamu oyuna açıkla-72

nınca, Basında da reformun gerekliliğine ilişkin heyecanlı yazılar çıkmağa başladı.

Ancak bu arada seçimler yapılmış, kültürlü, zengin bir adam olan Demokrat Partili Carter H. Harrison belediye başkanı olmuştu. İster dürüst ister kokuşmuş, Chicago'nun birçok yönetici ve yetkilileri gibi, yeni belediye başkanı da resmen kanuna aykırı, ama kanun tarafından hoş görülen bir genelev mıntakasının bulunmasının, fahişeliğin yayılmasını önlemek ve kontrol altında bulundurmak bakımından yararlı olduğu kanısındaydı. Bu bölgenin temizlenmesiyle fahişeliğin ortadan kalkmayacağı, daha başka bölgelere yayılacağı inancındaydı bu kişiler. Ancak, reformcuları yatıştırmak isteyen Harrison, Levee'nin en kıyısında bulunan randevu evlerinin temizlenmesi konusunda polise emir verdi. Levee'nin içinde gadre uğrayan tek ev, Everleigh kardeşlerin kulübüydü. Ama onlar da artık çok ileri gitmişler, renkli resimlerle süslenmiş, kuşe kağıdına basılmış bir broşür yayınlayıp da-

ğıtmışlardı. İşlettikleri ev, broşürde şöyle övülüyordu: «... her yanı kaloriferle ısıtılmış, yazın elektrikli vantilatörlerle serinletilen bu son derece lüks eğlence yerinde ne kışın soğuğunu ne yazın sıcağını duyacaksınız... Her türlü konforu haiz olan bu evde dinlenebilen üyelere ne mutlu......» Fena halde sinirlenen belediye başkanı Harrison, bu lüks evin hemen kapatılması için kesin emir verdi. Kardeşler Chicago'dan da, genelevcilik mesleğinden de tamamen ayrıldılar. New York'un en şık mahallelerinden birine yerleşip, ömürlerinin sonuna dek varlıklı ve namuslu bir yaşam sürdürdüler.

Chicago'daki reform hareketlerinin başlangıcı ile, beyaz esir ticareti konusunda hükümet tarafından yürütülen ülke çapındaki bir soruşturma, hemen hemen aynı tarihlere rastlar. Colossimo - Van Bever şebekesine kurban olmuş New York'lu bir kız, türlü 73

ölüm tehditlerine aldırmayarak, bunların çalışma yöntemlerini kamuoyuna açıklamıştı. Beyaz esir tüccarlarını nihayet duruşmaya çıkarabilecek bir iddianame hazırlanıncaya kadar kızın başına bir iş gelmesinden korkan polis yetkilileri kızı, Connecticut'da bir yere kaçırıp saklandılar. Orada, komşuların sonradan verdikleri ifadeye göre, arabayla iki adam gelip, Adalet Bakanlığından olduklarını belirten kimlik kartlarını gösterdikten sonra, kızdan yazılı bir ifade almak zorunda bulunduklarını söyleyip, kızı götürüyorlar. Ertesi gün, üzerinde en az bir düzine kurşun yarası taşıyan cesedi, Bridgeport mezarlığında bulunuyor. Gene komşuların ifadelerinden anlaşıldığına göre, arabayla gelen iki adam, Torrio'nun eski James Sokağı çetesine mensup iki kişiye çok benziyor. Ancak, bütün bunları kesin olarak ispatlayacak hiç bir delil yok elde.. Colossimo aleyhindeki dava düşüyor böylece.

Bu mutlu sonuca çok sevinen Koca Jim, işlettiği bütün kumarhane ve genelevlerden büyükçe bir hisse armağan etti sevgili yeğeni Torrioya.

Everleigh kardeşleri temizleyen Chicago polisi gene yan gelip yatmağa koyuldu. Bununla birlikte Torrio'nun gözleri açılmıştı bir kere, fazla iyimserliğin işe yaramayacağını biliyordu.

Levee bölgesi, her türlü kanunsuz işlemin dolu dizgin sürdürülebileceği bir yer olmaktan çıkıyordu yavaş yavaş. Buradaki mutlu günler sayılıydı; geleceği düşünmek zorundaydılar.

Attıkları ilk önemli adımı bir kat daha gerekli kılan şey, Amerikalı eğlence düşkünlerinin yeni hareket kabiliyetiydi. 1907'den 1913 kadar geçen altı yıl içinde, A.B.D. deki özel arabaların sayısı tam on kat artarak 1,192, 262'ye yükselmişti. Bu arabaların işten çok eğlence için kullanıldıkları da bir gerçekti. Bu ilerlemenin en belli başlı sonuçlarından biri, kırlık yerlerde yol kenarlarında yapılan taverna cinsi içkili lokanta ve kumarhanelerdi. Torrio'nun aklına daha

güzel bir fikir gelmişti oysa; polis örgütünün özellikle zayıf olduğu kırlık bölgelerde günah endüstrisini geliştirmek... Colossimo da beğendi bu fikri. Yönetici kadrodan kendileriyle iş

birliği yapacak bir iki kişi ayarladılar mı, işleri tamamdı.

Kent dışında, ilk el attıklar yer, Levee'den on sekiz mil uzaklıktaki minik Burnham ilçesiydi. Köyden az kabaca bir yer olan Burnham'ın başkanı, ya da «çocuk belediye başkanı»

(yirmi yaşından önce seçildiği, on dört yaşından beri köyde bir meyhane işlettiği için bu ad takılmıştı ona) John Patton'du. Bu delikanlı, kanunsuz kişilerin kuklalığını yapmağa pek hevesli olduğundan, ikinci büyük reform dalgası Levee'ye çarptığında, Torrio ile Colossimo, ilk kır genelevlerini açmağa hazır durumdaydılar.

Reform grupları yöneticilere yeniden baskı yapmağa başlamışlardı. Suya sabuna dokunmadan görevini yürütmeğe çalışan, geşvek eyalet savcısı John E.W. Wayman, bu baskı altında birden gayrete gelerek, 1912 yılının ekim ayında, Levee'ye karşı geniş kapsamlı bir saldırıya girişti. Daha ilk günden kapatılan evlerin, tutuklanan kişilerin sayısı epey kabarıktı.

Bunun üzerine, en belli başlı genelev sahipleri de kendi aralarında bir komite kurdular.

Colossimo komite başkanı seçildi; Cafe Colossimo'da yapılan bir toplantıdan sonra harekete geçen genelevciler, reform çalışmalarını geçici bir süre için de olsa, tamamen durdurdular.

Efendilerinin buyruklarını harfi harfine yerine getiren genelev fahişeleri, en parlak, en çiğ

renkli giysilerini giyip, takıp takıştırıp, sürüp sürüştürüp, şehrin en gözde semtlerine dağılıverdiler. En adi kırıtmalar, en akıl almaz gürütülerle, en sessiz, en pahalı lokantaların en gözde masalarına yerleştiler, en lüks otellerde oda tutmağa kalkıştılar, hatta özel evlerin de kapılarını çalarak oda kiralamağa çabaladılar... Bunun üzerine, Ahlak Komisyonunun 75

en amansız üyeleri bile, Levee'yi birden bire kapatmanın yanlış bir davranış olabileceğini kabul ettiler, ve bir süre için baskınlara ara verildi.

Ancak, reformcular işin peşini öyle kolay kolay bırakmak niyetinde değillerdi. Sürekli baskılar sonucunda, genelev mahallesi kasım 1912'de kapatıldı. Amerika'da genelev semtini kesinlikle kapatan ilk şehir olmuştu Chicago böylece. Ama, hoşgörüden yana olanların öteden beri ileri sürdükleri gibi, bu hareket, büyük günah işletmecilerini geniş çapta etkilemedi.

Kentin başka semtlerinde, banliyölerde yeni yeni evler türedi. (Ahlak Komisyonunun yirmi yıl sonra yaptığı bir araştırma sonucu Chicago'da 731 genelevin hala çalışmakta olduğu anlaşıldı; 1912 yılındaki sayıdan yalnız 300 eksikti bu.) Üstelik, Levee'nin genelev bölgesi de uzun süre kapalı kalmadı. Eski açık seçikliğini hiç bir zaman yeniden kazanmadıysa da, baskınlar azalır azalmaz, birçok genelev sahibi eski evlerini yeniden işletmeye açtılar, ya da buraları otel, kabare, meyhane şeklinde kamufle etmesini bildiler.

Colossimo'nun Burnham'da açtığı ilk genelev, yirmi dört saat işleyen, doksan kızın üç vardiya halinde çalıştığı bir yerdi. Aylık kazancı 9,000 dolardı. Bu tutarın yarısı Torrio'ya kalıyordu. Bundan başka Speedvvay İnn'i satın alıp Yahudi Piçi Grabiner'i başına koydular; daha sonra Bumham İnn'i açtılar. Bu sonuncuyu Torrio kendisi yönetiyordu. Bütün bu evler İndiana sınırının yanı başında açılmıştı. Böylece, herhangi bir baskın olduğu takdirde, gerek kızlar gerekse müşteriler, eyalet sınırının öte yanına kaçıp, tutuklanmaktan kurtulabileceklerdi. Burnham yolu boyunca belirli noktalara yerleştirilmiş benzin istasyonlarından, küçük lokantalardan, hatta yol kenarında meyva sebze satanlardan da yararlanılıyordu. Bunlar bir tehlike sezdiler mi, bir ucu doğrudan doğruya geneleve bağlı olan elektrikli zile basarlardı. Müşterilerin

çoğunluğu, bölgedeki çelik fabrikalarıyla petrol rafinerilerinin işçileri olup kaba saba kişilerdi.

Hele içtikten sonra, bir gergedan sürüsü kadar yıkıcı olabilecek tiplerdi. Bunlar kavga çıkarıp da birbirlerinin kafasını yarmasınlar diye, genellikle masa ve sandalyeler yere çivilenirdi.

Çocuk belediye başkanının hoşgörüsüne sığınan daha birçok günah işletmecisi dükkanlarını Burnhama taşıdılar. Öyle ki, ancak birkaç kilometre kare genişliğindeki bu köy, içki, kumar ve kadın alemlerinin bir numaralı merkezi oldu. Fakat, Torrio'nun izni olmadan kimse uzun süre iş yürütemezdi burada. Küçük İtalyan'ın bu üstünlüğüne kızan, «Züppe» Joe Fogarty adlı bir kabadayı, bir gece kafayı çekip çekip cesaretlenmiş, Burnham Inn'in pistinin ortasına çıkarak, avaz avaz, «O bücürü temizleyeceğim» diye bağırmıştı. Belki daha da konuşacaktı ama bir kurşun yağmuru adamın sözünü ağzına tıktı. Torrio'nun adamlarından Sonny Dunn ile Tommy Enright karakola davet edildiler; ama bir iki saatten fazla kalmadılar içerde.

Colessimo ile Torrio'nun işleri Levee'de yürüdüğü kadar rahat yürümüyordu artık. Bir polis komiseri Joliet Cezaevine yollanmış, ikisinin rütbeleri alınmış, bir başka polis başkomiseri de rüşvet yediği gerekçesiyle görevden alınmıştı. Derken, Belediye Başkanı Harrison, emekli binbaşı Metellus L.C. Funkhouser'i emniyet müdür muavinliği görevine getirdi. Yeni konulan bu makam, normal polis örgütünün bağımsız olarak çalışabilecek, ahlaka aykırı davranışlarda bulunanları kovuşturma hakına sahip olacaktı. Funkhauser hemen bir Ahlak Zabıtası kurdu ve bunun başına, bir zamanlar Maurice ve Julia Van Bever'i deliğe tıkmış olan Müfettiş W. C. Dannenberg'i getirdi.

Bu atamalara fena halde bozulan Levee günah patronları, Colossimo'nun başkanlığında yeniden top-77

landılar. Yeni Ahlak Zabıtasının ne şekilde olursa olsun mutlaka susturulması gerektiği konusunda fikir birliğine vardılar. Para işe yararsa ne ala; yaramazsa silaha sarılıp kan akıtacaklardı çaresiz. Önce «Tavuk» Harry Gullet'i Dannenberg e göndererek, genelevlere göz yummasını, buna karşılık ayda 2,200 dolar maaş teklif ettiler. Müfettiş, Tavuk Harry'i hemen oracıkta tutukladı. Bu olayı izleyen haftalar içinde Ahlak Zabıtası aşağı yukarı 2000 muhabbet tellalı ile fahişeyi tutukladı. Levee bölgesinde görev yapan birçok polis memuru hakkında da rüşvet alma suçundan kovuşturma açtı. Bunun üzerine Levee bölgesi polis komiseri Michael F. Ryan, genelev sahiplerine, baskınlar sırasında kendisini tanıyabilsinler diye Dannenbrg'in fotoğraflarını dağıttı. Colossimo grubu, Funkhauser, Dannenberg ve Ahlak Zabıtasından daha birkaç kişinin hemen öldürülmesine karar verdi. Tam o

sıralarda, Torrio, kuzeni ve New York ganglarının kıdemlisi Roxse Vanilli'yi Chicago'ya çağırttı.

Genelevciler toplantısına katılanlar arasında, South Wabash Caddesi 2037 numarada bir meyhane işleten Roy Jones da bulunmaktaydı. 1914 yılının bir Nisan akşamı, Levee ileri gelenlerince Ahlak Zabıtasının gammazlarından olduğu sanılan Isaac Henagow adında bir adam Jones'un meyhanesine uğrayıp biraz içmek istedi. Hemen ardından, Colossimo'nun adamlarından Jim Franche (ya da, öteki adıyla, Keçi Duffy) girdi, içeri, elinde tabanca Henegow'un yanına sokuldu ve kurşunlarını adamın yüreğine boşaltıp, kaçtı.

Belediye Başkanı Harrison, Jones'un içki satma ruhsatını bu olay yüzünden elinden aldı.

Levee politikacıları ruhsatın geri verilmesi içih çok uğraştılarsa da, başaramadılar. Bunun üzerine, kazık yediğine inanan Jones çok bozuldu; üzüntüsünden kendisini içkiye verdi. Kafayı bulduğu zamanlar ileri geri konuşmağa, Ahlak Zabıtası konusunda yapılan planları 78

şurada burada anlatmağa başladı. Colossimo, ona on beş bin dolar teklif etti tası tarağı toplayıp gitmesi için. Jones kabul etmedi. Derken Colossimo, beyaz kadın ticaretiyle ilişkisi olduğu yolunda bir ihbar yaptırttı. Sonunda Detroit'e kaçtı. Ama bu arada, içkiliyken yaptığı konuşmalar Dannenberg'in kulağına kadar gitmişti.

Aynı nisan ayı içinde, Henegow'un öldürülmesiyle ilgili soruşturma yapan bir polis memuru bıçaklanarak öldürüldü. 16 haziran gecesi, Dannenberg, Yirmi İkinci Sokakta bulunan Turf adlı geneleve yapılan baskında bulundu. Kızları polis arabasına doldurup, adamlarıyla birlikte olay yerinden ayrılırken çevresi, avaz avaz bağıran bir kabadayılar güruhu tarafından sarıldı. Ahlak Zabıtası üyeleri Michigan Caddesine doğru, yollarına devam ettiler, güruh peşlerini bırakmadı, taşlar atılmağa başladı. Güruhun hemen arkasından kocaman, kırmızı bir otomobil geliyordu. İçinde Torrio, bir yanında Roxie Vanilli, bir yanında da Mac Fitzpatrick olduğu halde oturmaktaydı. Kalabalık gittikçe daha tehlikeli bir hal almaktaydı; baskını yönetmiş olanlar (Dannenberg hariç) silahlarını çektiler Dannenberg, fahişelerin ilk sorgusunda bulunmak üzere, karakola doğru yoluna devam

etti. Tam o sırada, normal polis örgütünden iki memur, Stanley J. Brinsh ile John C. Sloop, caddenin köşesini döndüler.

Dannenberg'in adamlarını kabadayı sanıp, onlar da tabancalarını çektiler, Kırmızı araba durdu, içindekiler indiler. Ateşi ilk açanların kim olduğu bir türlü anlaşılamadı hiç bir zaman.

Vuruşma sona erdiğinde polis memuru Brinsh yerde cansız yatıyor, Dannenberg'in adamlarından üçü çeşitli yaralardan dolayı kan kaybediyorlardı. Kırmızı araba yok olmuştu.

Olayın sonuna yetişen bir başka polis memuru, Edward P. O'Grady, yaralı Vanilli'yi arabaya bindirmeğe çalışan Torrio ile Fitzpatrick'i görmüş, ama bunlar 79

olay hakkında bir şey bilmediklerini söylediklerinden, uzaklaşmalarına izin vermişti. Buna karşılık, başka tanıklar, kırmızı arabadan ateş edildiğini gördüklerini belirttiler. Otopsiye yollanan Brinsh'in gövdesinden çıkarılan kurşunlar, bu tanıkların ifadelerini doğrulayacak nitelikteydi. Özellikle gangsterlerin kullandıkları dum dum kurşunlarıydı bunlar; polisler ise 38

kalibrelik kurşunlar kullanırlardı. Büyük bir ihtimalle, Brinsh, Dannenberg'ihedefleyen kurşunların kurbanı olmuştu. Bu konuda bir makale yayınlayan Chicago Tribüne gazetesi olayı şöyle açıklıyordu:

Levee trajedesinin önlenememesinin üç nedeni vardır. Bunlardan birincisi, Belediye Meclisi Üyesi «Hinky Dink» Kenna'dır.

Kenna, Levee'nin yerinde kalmasını ister, çünkü oylarını Levee'de yaşayanlardan toplamaktadır. Ve bu oylar sayesindedir ki, Carter Harrison ve Roger Sullivan (eyalet Demokratik Parti Lideri) gibi adamlar kendisinden akıl sorarlar, ve Eyalet Yargıcı Owens gibi biri onu ayak işlerinde kullanır.

İkinci neden, «Hamamcı» John Coughlin'dir...

Üçüncü neden ise Yirmi İkinci Sokak Karakolu Komiseri Michael Ryan. Birinci bölgenin polis şefidir kendisi, onu oraya yerleştiren de «Hink»tir.

«Hink» ile «Hamamcı» onun o yerden kıpırdamaması için de gerekeni yapmaktadırlar. Görevini kötüye kullandığı, üstelik de beceriksizin biri olduğu herkes tarafından bilinmekte, açık açık söylenmektedir. Buna rağmen, ne Funkhauser, ne Dannenberg ne Gleason (Chicago Emniyet Müdürü) ne Hoyne'-

un kendisi (yani eyalet savcısı) Ryan'ı yerinden oynatamamaktadırlar. Hepsi de bunun için uğraşmış, hiçbiri başaramamıştır.

Eyalet savcısı Wyman, Levee'yi kapattığında, aşamadığı bir dizi sınır vardı. Polis bölgesinin sınır çizgileriydi bunlar. Ve bunlar hala yerli yerinde 80

durmaktalar. Ryan emrinde çalışanlar yalnızca onun emirlerine kulak verirler, yalnızca onun emirlerini yerine getirirler. Emniyet Müdürü Gleason, Emniyet Müdür Yardımcısı Schuettler, istedikleri kadar Funkhauser'in adamlarını, Dannenberg'leri yollasınlar baskına, Ryan'ı en ufak bir baskın yapmağa zorlayamazlar. Ve kaç baskın yaparlarsa yapsınlar, Ryan'm yetersizliğini ne kadar gözler önüne sererlerse sersinler, Ryan koltuğunda oturmağa devam eder; bu koltuktan istediği gibi yönetir bölgesini.

Başka yerlerde bu gibi durumların başında olan kişilerin küçük bir kumarbazlar grubu olduğu ortaya çıkarılmıştır. Chicago'da ise koskocaman bir çember vardır işin başında.

Tekerleğin poyrası Ryan'dır, onun sivil polisleri, özel adamlarıysa tekerleğin parmakları; kenar parçaları ise artık o günkü duruma göre «Koca dörtler» ya da «Koca beşler», yani, kumarhaneciler, meyhaneciler, genelevciler, kısacası, arabasını hiç aksatmadan dağdan aşırabilenler.

Ama bütün bu parçaların hepsinden önemli olan parça, tekerleğin dönebilmesi için kesinlikle gerekli olan şey yani, dingildir. İşte bu dingil, bölgede herkesin tanıdığı, bildiği

«küçük adam» ya da öteki adıyla «Hinky Dink» dir. Ryan'm bölgesinde görev alan üniformalılara, dümdüz önlerine bakmaları, kapıların, pencerelerin ardında neler olup bittiğini görmemeleri söylenmiştir. Tek

görevleri, sokak patırtılarını önlemek, her türlü pisliğin kol gezdiği bir mahallede polislik yaptıklarını unutmaktır.

Bu olaydan sonra, Colossimo ömründe ilk ve son defa cezaevine girdi. Mahalli bir karakol müteferrikasında yarım gün kaldı, sonra sorgu hakimi tarafından kefaletle serbest bırakıldı. Polis, aynı gün Van

Bever, Joe Moresco, Vanilli, ve daha birkaç kişiyi de tutuklamıştı. Aynı gün onlar da serbest bırakıldılar. Hiçbiri hakkında kovuşturma açılmadı. Her zamanki gibi, bir sessizlik duvarıyla karşı karşıya kalan Eyalet Savcısı, biri hariç bütün davalardan delil yetersizliği nedeniyle vazgeçti. Vazgeçilmeyen tek dava Keçi Duff aleyhine olandı. İsaac Henegow'u öldürmekten sanık olarak mahkeme karşısına çıktı ve suçu sabit görülerek idam cezasına çarptırıldı. Karar temyiz edildi ve birtakım teknik düzensizliklerden dolayı bozuldu. İkinci mahkemede, jüri, sanığın kendi kendini savunmak için ateş ettiği gerekçesiyle suçsuz olduğuna karar verdi.

Oysa bütün görgü tanıkları Henagow'un elini bile kaldırmadığını söylemişlerdi.

Belediye Başkanı Harrison'un görevi süresinde yaptığı en önemli ve en son işlerden biri, Komiser Ryan'ı Levee'den çok uzak bir bölgeye atamak, yerine Komiser Max Nootbar'ı getirmek oldu. Yeni komiser amansız bir enerjiyle Levee'de temizliğe girişti. Öyle ki, kıdemli bir genelevci, «Ömrümde reform da gördüm reformculuk da, ama doğrusu böylesini görmedim. Sahiden sonuç almak niyetindeymiş gibi davranıyor bu herif, baksanıza» demişti.

Harrison, gitmezden önce, Colossimo'nun South Wabash Caddesinde yeniden döşeyip açtığı lokantanın içki ruhsatını da geri almıştı. Ama bu muhteşem Cafe, uzun süre karanlık kalmadı. 1915 Belediye Seçimlerini kazanan Cumhuriyetçi Parti adayı, yaradılışında eşit ölçülerde yetersizlik, gülünçlük ve namussuzluk taşıyan ve başka hiç bir meziyeti olmayan bir kişiydi. İlerde, Chicago'daki bütün genelevcilerin, fahişelerin, kumarbazların, haraççıların ve içki kaçakçılarının bir numaralı sevgilisi olacaktı Başkan «Koca Bill» William Hale Thompson Jr.

1900 yılında, namussuz politikacıları alaşağı etmek amacıyla kurulmuş olan Seçmenler Birliği adın-82

daki bağımsız kuruluş, İkinci Bölge Belediye Meclise Üyeliği için destekleyebileceği bir aday aramağa koyulmuştu. Cumhuriyetçi Partiye bağlı bir grup vatandaş, iri yarı, kazma dişli bir atlet olan Bill Thompson'u teklif ettiler. Chicago Atletzim Derneği adına en az yarım düzine spor dalında zaferler kazanmış olan bu delikanlının tek kusuru, kendisini teklif eden grubun başkanının da dediği gibi «aptal olması»ydı.

O sırada otuz beş yaşında olan Thompson politikaya karşı en ufak bir ilgi beslemiyordu.

Elli dolarlık bir iddiayı kazanmak için seçimlere katılmayı kabul etti. Boston'da doğmuş, Chicago'da büyümüştü. Sülalesinde dizi dizi kara ve deniz askeri bulunan babası, Chicago'da emlakçilik yaparak zengin olmuştu. Oğlunun da kendisi gibi kaliteli bir eğitim görmesini çok istemişti. Ne var ki, küçük Biliye, kafasını kullanmak çok zor geliyordu. Severek okuduğu tek şey, eski Çılgın Batı üzerine yazılmış ucuz romanlardı. Bunları okudukça kovboy olmak isteğiyle yanıp tutuşurdu. Sonunda babasıyla bir anlaşma yaptı. Her kış, birkaç ay Chicago'da okula devam edecek, yılın geri kalan bölümünü Batı'da çiftliklerde geçirecekti. Batıda kar-

şılaştığı kovboyların davranışlarına, yaşama, içme konusunda özelliklerine çabucak alıştı ve bu alışkanlıklarını ömrü boyunca sürdürdü. Utah, Wyoming, Nebraska gibi yerlere yaptığı yolculuklar arasında, Chicago'ya da arada bir uğrayıp özel bir liseyi bitirdi ve gene özel bir Ticari İlimler Akademisine kaydoldu. 1891 yılında babası ölünce, bu gezginci yaşantısı son buldu. Evinde oturup babasından kalan emlak bürosuna göz kulak olmağa başladı. Boş

zamanlarında da —yani, günün büyük bir bölümünde— atletizm çalışmaları yapıp, çok başarılı bir atlet, Chicago gençlerinin taptığı bir kahraman durumuna geldi.

Cumhuriyetçi Parti listesinden kazanan «Reform cu» Belediye Meclisi Üyesi olarak, hiç ortada görün-83

memesiyle göze batmaktaydı. Sevdiği sporlar arasına bir de yelkencilik eklenmişti çünkü.

Belediye Meclisinin sorumluluklarıyla uğraşmaktansa, Michigan Gölünde yelken yarışlarına katılmak daha hoşuna gidiyordu. Politika ihtirası ne zaman kabardı, bunu bilmek güç; bildiğimiz tek şey 1902 seçimlerinde, Cumhuriyetçi Parti listesinde Cook County delegesi olarak yer aldığı. Bu arada, seçim kampanyalarında pek geçerli olan basit fakat coşturucu konuşmaları yapmakta özel bir ustalığı olduğu da anlaşılmıştı. Çeşitli ulusal gurupların ön yargılarını etkili bir şekilde harekete geçirmenin yolunu çok iyi biliyordu. Yaptığı seçim ko-nuşmaları en azından bayağı ve baştan sona bomboş olmakla birlikte, İngilizler için

«mıymıntı» ve «güvenilmeyecek bir ulus» sıfatlarını kullanarak Chicago' nun İrlandalı ve İtalyan seçmenlerinin kalbini kazandı. Bu arada seçimleri de tabii.

Cumhuriyetçi Parti içinde de ağır fakat emin adımlarla ilerlemeğe devam ediyordu.

Arada bir iki duraklaması oluyordu tabii; ufak tefek hatalarından dolayı. Örneğin, profesyonel olduğu gerekçesiyle Amatör Atletizm Birliğinden kovuldu; sonra, arkadaşı olan bir hanımın boşanma davasında tanıklık yaptığı sırada, sık sık Levee meyhanelerine gittiğini açıklamak zorunda kaldı. Cumhuriyetçi Parti ileri gelenleri kendisinde Belediye Başkanı kişiliği görmeğe başladıklarında, kırk sekiz yaşına gelmiş, göbeklenmişti. Partinin en kurnazlarından biri olan milletvekili Fred Lundin, «fazla akıllı olmayabilir, ama halkı etkilemesini biliyor» demişti. Bu sözleri söyleyen parti büyüğü, bir zamanlar şehrin kenar mahallelerini dolaşarak işportacılık yapmış, kendi imalatı olan «her derde deva» bir şurup satarak para kazanmıştı. Belediye seçimleri sırasında Chicago'lu seçmenlere Thompson'a da kendi kendisini satmayı öğretti.

Seçimlerde Demokratik Parti adayı, Alman asıllı Katolik Robert W. Sweitzer'di.Koca Bill'in seçim kampanyası sırasında verdiği her söz, verdiği başka bir sözü geçersiz kılmaktaydı.

Tutumu, konuşmayı yaptığı mahalleye bağlıydı. Dört ay önce Avrupa'da savaş başlamıştı; Koca Bili, Almanların çoğunlukta olduğu mahallelerde konuştuğunda, sözleri «Kaiser Bill'inkilerden farksızdı. Öte yandan, Almanlardan nefret eden Polonyalıların mahallesine gittiğinde, «Alman adayı Sweitzer»i kötüleyen el ilanları dağıttırıyordu; Protestan mahallelerinde, Sweitzer'e oy verenin Papaya oy vermiş olacağını savunuyor, İrlandalıların mahallesinde İngilizlere küfrediyor, yerli Amerikalı seyirciler karşısında Amerikan bayrağına sarılıp George Washington'dan söz ediyordu.

Reformcu gurupların karşısına çıktı mı, kumarı yasaklayan kanunları harfi harfine uygulayacağına söz veriyor, kumarbazlara da şehirde her türlü oyunun serbest bırakılacağı konusunda teminat veriyordu. İkinci Bölge'de çoğunlukta olan zencilere verdiği sözlerde «Zar mı atmak istiyorsunuz?» diye soruyordu. «Atın tabii, ne çıkar? Ben belediye başkanı olursam, polisin ciddi işleri olacak, üç beş arkadaşın bir araya gelip zar attığı masum toplantıları basmakla geçirmeyecek vaktini...» Zencilere yaptığı vaatler bu kadarla da kalmıyordu:

«Hepinize iş bulacağım.....Jack Johnson gibi güçlü bir adamı, ancak Jess Willard gibi gerçek bir kovboy yenebilirdi zaten (tam o sıralarda Jess Willard, zenci ağır sıklet boks şampiyonu Jackson'u Havana'da yenmişti de...). Ama yarın, o kovboyun da sizin yanınızda yer aldığını göreceksiniz..»

Zengin semtin ev kadınlarına, analarına: «Bu şehri tertemiz yapacağım,» diye bağırıyordu. Tek bir kanunsuz işlem yapılmayacak artık; dünyanın en temiz şehri olacak Chicago...... Eğitim Müdürlüğüne bir an-85

neyi atayacağım... Çocukların ihtiyaçlarını analardan iyi kim bilebilir?»

İçki düşmanlarına, pazar günleri içki satılmasını yasaklayan eyalet kanununu uygulayacağına söz verirken, içki düşkünlerine de haftanın her günü bol bol içki satın alabileceklerini söylüyordu. Hatta, bu konuda meyhanecilere bir senet bile imzaladı: «Dost meyhanelerinde, dostlar arasında bir kadeh atanlara ne kusur bulabilirim?» diyordu.

Koca Bili Tompson, 1915 Belediye Seçimlerini, o zamana kadar görülmemiş bir çoğunlukla kazandı.

Altı ay içinde, vermiş olduğu seçim vaatlerinin, biri hariç, hepsini unutmuştu. Unutmayıp tuttuğu tek söz, Chicago'da her şeyin dolu dizgin serbest bırakılacağına ilişkin sözdü. Levee ve benzeri yerlerde yaptırdığı göstermelik birkaç tutuklamadan sonra, eskiye; eğlenceli, rahat, kanunsuz günlere dönüldü. Chicago Mills Novelty Şirketi tarafından imal edilen tilt makinaları şehrin her yanında tıkır tıkır işliyor, belediye yöneticilerinin en ileri gelenleri kazançlardan hisse alıyorlardı. Cumhuriyetçi Parti örgütlerinden Sporcular Kulübü, bir haraç toplama acentası haline getirildi. Yalnızca kumarbazlara değil, meyhanecilerle, genelevcilere de, kulübün, üzerinde belediye başkanının adı bulunan antetli kağıdına yazılmış mektuplar gönderiliyor, 100 dolar karşılığında «ömür boyu üyelik» teklif ediliyordu. Kulüp üyeleri arasında, Thompson'un atadığı Emniyet Müdürü Charles C. Healey, tilt makinesi fabrikası yöneticisi Herbert S. Mills, ünlü kumarhane kralı Mont Tennes ve yeni belediye başkanı sayesinde içki ruhsatına yeniden kavuşan Jim Colossimo vardı.

En bellibaşlı genelevciler, eskiden işlettikleri büyük, basılması kolay evlerin, yerine, çeşitli mahallelerde, küçük «randevu yuvası» işletmeğe başlamışlardı artık. Fahişeler müşterilerini, gene genelevci-86

lerin işlettiği dansiglerde, meyhanelerde ayarlayıp bu apartman dairelerine götürürlerdi. Bu yeni sistemi açığa vuran Funkhauser, şehirde en az 30 bin randevu yuvası olduğunu iddia etmişti. Thompson, Funkhauser ile, kurmuş olduğu Ahlak Zabıtasının bütün yetkilerini elinden aldı.

Thompson rejiminin ilk sekiz ayında polis kayıtlarına geçen suçların sayısı, bütün bir önceki yıl boyunca kayda geçenlerin iki katıydı. Reform hareketinin öncülerinden, Chicago Üniversitesi Siyasal Bilimler Profesörü, aynı zamanda Belediye Meclisi Üyesi, Charles E.

Merriam, «Polis örgütü, kocaman bir dikiş yurdundan başka bir şey değil» demişti. Kanunsuz yeraltı örgütlerine karşı savaş açacağını ilan ederek göreve başlayan Emniyet Müdürü Healey, şehrin en büyük rüşvet şebekesinin patronu, Mike ve Pike Heitler gibi gangsterlerin iş

arkadaşı olduğu gerekçesiyle görevden alınmıştı. 1917 yılının ocak ayında, görevi kötüye kullanmak ve rüşvet almak suçlarından hakkında kovuşturma açıldı. Hakkında kovuşturma açılanlar arasında Belediye Meclisinin bir üyesiyle dört önemli gangster şefi de vardı.

Duruşmada savcılık tarafından ileri sürülen en önemli delil, şehrin kuzey kesiminde görev yapan bir polis memurunun evinde bulunan defterdi. Defterin ilk sayfalarında karanlık bir takım otellerin listesiyle haftada bunlardan alınan ve 40 dolarla 150 dolar arasında değişen haraçlar yazılıydı. Bundan sonra, sırayla genelevler, randevuevleri ve kumarhaneler geliyordu; bunların bazılarının yanına «şefin yerleri» bazılarının yanında ise «üçe bölünecek»

yazılıydı. «Şefin yerlerinden alman paralar doğrudan doğruya Emniyet Müdürü Healey'in cebine giriyor, «üçe bölünecek» olanlar ise, Healey, Şube Müdürü Tom Costello, Heitler ve tefecilik, kumarhanecilik, meyhanecilik yapan Billy Skidmore adında bir adam arasında paylaşılıyordu. Defterde bulunan

dördüncü bir listede, pazar günleri gece saat birden sonra açık kalmasına izin verilen meyhaneler sıralanıyor; «baskın yapılamaz» başlıklı beşinci listede birtakım kumarhanelerle kötü ünlü otellerin adı geçiyor; defteri, «baskın yapılabilir» başlıklı altıncı bir liste tamamlıyordu.

Healey, kendine Chicago'nun en başarılı ceza avukatlarından Clarence Darrow ile Charles Erbstein'i tuttu ve beraat etti. Jüri, onunla birlikte duruşması yapılan dokuz sanığın hepsini de suçsuz bulmuştu.

Bunun üzerine Profesör Merriam, «Chicago'un eşi hiç bir yerde bulunamaz,» diye konuştu. «Amerika'nın tamamen kokuşmuş olan tek şehri burası!»

Torrio'nun iş yaşantısı ile ev yaşantısı arasında ki çelişki, her iki yaşantıyı da yakından tanıyanları (ki bunların sayısı pek azdı) şaşkınlığa düşürürdü. Başkalarının ahlak düşüklüklerine hizmet eden bu adamın kendi özel hayatı

tamamen lekesizdi. Yaradılış bakı mından dünya zevklerine değer vermeyen bir adamdı; sigara, içki içmez, kumar oynamazdı.

Az yemek yerdi. Hiç küfretmez, küfürlü ya da açık saçık konuşmalar dinlemekten hoşlanmazdı. Ömründe karısı Ann'den başka hiç bir kadına bakmamıştı. Çevresin de olan hiç bir şeyi kaçırmayan, küçücük kara gözleri, hep kapalı tuttuğu ince dudaklarıyla, insanoğlunun günahkarlığını, üzüntüyle ayıplıyormuş gibi bir hali vardı her zaman.

Günlük yaşantısı saat kadar düzenliydi. Sabah erken kalkar, koyu renkli, klasik biçimli kostümlerinden birini giyer, nişan yüzüğünden başka hiç bir şey takmaz, kapıda karısını sevgiyle öperek veda ettikten sonra, üç sokak ötede olan bürosuna yürüyerek, gider, ya da arabasına binip Burnham'a doğru yola çıkardı.

Bundan sonraki dokuz on saatini genelev işlerinin en ince ayrıntılarıyla doldururdu: devamlı müşterilerin sık sık değişik yüzler görebilmelerini sağlamak için fahişeleri bir evden ötekine naklettirir, genelevlerin yiyecek, içecek, çamaşır masraflarını daha da kısmak için tedbirler alır, bir gece önceki gelirin hesaplarını yapardı. Yanında çalışan kızların da insan olabileceğini hiç düşünmez, onları yalnızca alınıp satılacak, eskidiklerinde yenilenecek mallar olarak görürdü.

Beklenmedik, önemli bir olay olmadığı takdirde, akşam saat altıda mutlaka evinde olur, arada bir konsere, bir tiyatroya gitmek dışında, geceleri hemen hiç dışarı çıkmazdı. Eve gelir gelmez karısı terlikleriyle robdeşambrını koştururdu. Yemekten sonra karşılıklı bir iki el kağıt oynarlar, plak dinlerlerdi. Torrio müziği çok sever ve iyi anlardı. Klasik parçaları notalarından izleyebilir, profesyonel müzikçilerle rahat rahat tartışmalara girişebilirdi. «Kocaların en iyisi, en sevimlisidir o,» derdi karısı. «Evliliğim, baştan sona, upuzun bir balayı gibi geçti. Kocam beni mutlu kılmak için gereken her şeyi yapmıştır. Her zaman bana bağlı kalmıştır; sevgi ve mutluluk dolu bir yuva vermiştir bana.»

Öte yandan Colossimo da Torrio'nun birinci sınıf bir iş adamı olduğunu anlamıştı. Bir yandan yeğeninin becerikliliği, bir yandan da Belediye

Başkanı Thompson'un gevşekliği sayesinde, Chicago günah krallarının en büyüğü durumuna yükselmişti. Politik değeri Levee sınırlarını çoktan aşmıştı. Belediyedeki adamları sayesinde artık birinci bölge meclis üyeleri Caughlin ile Kenna'ya ihtiyacı bile kalmamıştı. Tersine dönmüştü durum; şimdi onlar kendisinden ricaya geliyorlardı.

Malları arasında en çok değer verdiği, en büyük gururla sevdiği ünlü Cafe'siydi. Burada ünlü kişilerle sıkı fıkı olabiliyor, onların iltifatlarını toplayabiliyor-89

du ya, artık zevkten dört köşe oluyordu. Buraya olan düşkünlüğünden dolayı, öteki işlerinin yönetimini hiç düşünmeden tamamen Torrio'ya bıraktı. Yaptığı ilk büyük yanlışlık buydu.

Böylelikle Torrio'ya kendi başına iş yapmak konusunda cesaret vermiş, bir çıkar çelişkisi yaratmış oluyordu. Yaptığı ikinci büyük yanlışlık ise romantik bir nitelik taşımaktaydı.

1913 yılının bir gecesinde, Chicago News Gazetesi muhabirlerinden Jack Lait, Cafe Colossimo'ya geldi. South Park Caddesi Metodist Kilisesi korosunda şarkı söyleyen bir kıza sırılsıklam aşık olmuş, durmadan onu anlatıyordu. Dediğine göre kız hem çok güzel, hem çok kabiliyetliydi; Colossimo ona gazinoda bir iş veremez miydi acaba? Koca Jim, bu insanüstü varlığın, sesini bir kez dinlemeği kabul etti. Ertesi akşam Lait, yanında uzun boylu, ince, çekingen görünüşlü bir esmer güzeli olduğu halde çıka geldi. Kızın kocaman mavi gözleri, beyaz gül yapraklarını andıran bir teni vardı.

On dokuz yaşındaydı Dale Winter, Ohio'da doğmuştu. En büyük isteği opera yıldızı olmaktı. Beş yaşındayken babası ölmüş, lise öğreniminden sonra, (okul korosunda kazandığı başarıya güvenerek) annesiyle birlikte New York'a geçmişti. Burada, sesini Madame Sherry adlı bir operetle turneye çıkmağa hazırlanan prodüktör George Lederer'e dinletti. Oyundaki genç kız rolünü kendisine verdiler. Her zamanki gibi, annesinin eşliğinde bir sürü şehir dolaştılar turupla birlikte. Turne San Francisco'da son buldu. Bunun üzerine Dale, bir başka kadın oyuncuyla birlikte bir vodvil skeci hazırlayıp, Avusturalya'ya giden bir turupla anlaştı.

Ancak, Avusturalya'da turup dağıldı, ana kız memleketlerinden 6.000 mil uzakta, beş parasız kaldılar. Neyse, iyi yürekli bir aktörden gereken parayı borç alıp, kendilerini San Francisco'ya atabildiler. İş bulmak için gittiği bir konser bürosu, Dale'i, 90

Chicago'ya yolladı, yeni kurulan bir komik opera kumpanyasında çalışabileceğini söyleyerek.

Ana kız Chicago'ya vardıklarında, söz konusu kumpanyanın bir tek oyun bile oynayamadan dağılmış olduğunu öğrendiler. Gene beş parasız kalmışlardı. South Park Caddesindeki kilise, Dale'e koro solisti olarak iş vermekle aç kalmalarını önlemiş oldu.

Koca Jim baktı ki kız John Lait'in dediği kadar var, hemen işe aldı onu. Kısa zamanda Cafe Colossimo'nun bir numaralı yıldızı oldu Dale. Müşteriler, hafif opera aryalarından kurulu repertuvarına bayılıyorlardı. Bu arada kilise korosundan da ayrılmadı, gündüzleri dinsel ilahiler okumağa devam etti. Ama günün birinde kilise müdavimleri Cafe Colossimo ile olan ilişkisini öğrendiler ve hemen kovulması için baskı yaptılar. Kilisenin vaizi, hoşgörü sahibi bir adamdı. O hafta verdiği vaızda, İncil'in, «Aranızda hiç günahsız biri varsa, ilk taşı o atsın»

cümlesiyle başlayan bölümünü okudu. Ama bu çabası işe yaramadr, Dale'in işine son vermek zorunda kaldı.

Böylece cici bir kızın rahat edebileceği bir çevre değildi Levee. Zaten o da, anasıyla birlikte New York'a dönebilecek kadar bir para biriktirir biriktirmez ayrılmak kararındaydı.

Opera yıldızı olma hevesi hala sönmemişti. Cafe Colossimo'nun bir numaralı şantözü olduktan sonra bir sürü yeni iş teklifi de almağa başlamıştı. Broadway'in en önemli emprezaryolarından Maurice Gest kendisine bir anlaşma teklif etti; ünlü Florenz Ziegfeld'e istediği anda işe alabileceğini bildirdi. Dale her iki teklifi de geri çevirdi, çünkü bu arada Koca Jim ile birbirlerine aşık olmuşlardı. Colossimo karısı Viktoria'dan ayrıldı. «Sonunda gerçek aşkı buldum,» dedi Torrio'ya. «Belanı buldun,» diye karşılık verdi Torrio.

Dale'in ufak tefek ikazları sayesinde Koca Jim kendine çeki düzen vermeğe başladı.

Borazana ben-

zeyen sesini alçaltmayı, sık sık kullandığı küfürleri azaltmayı öğrendi. İngilizcesini düzeltmek için hoca bile tuttu. Daha klasik giyinmeğe, daha az pırlanta takmağa alıştı. Müşterileri arasındaki politikacılarla, gangsterlere eski itibarı göstermemeğe, daha çok sanatçılar ve zengin takımıyla ilgilenmeğe koyuldu. Dale, şehrin parklarında atla dolaşmayı seviyordu; bu gezintilerde Koca Jim sevgilisini yalnız bırakmaz, sırtında binici giysileri, kızın yanında tırıs tırıs giderdi.

Kızın her istediği, onun da her isteği olmuşu artık. Kızın sesi hakkında fikrini söylemesi için dostu Caruso'yu sıkıştırdı. Ünlü tenor sesi beğendi ve Maestro Campanini'den onu dinlemesini rica etti. Orkestra şefi de sesin fena olmadığını ancak terbiye edilmesi gerektiğini söyledi. Bunun üzerine Colossimo sevgilisini Chicago Konservatuarına kaydettirdi.

İşin tuhafı, şudur ki, ömründe yakından ilişki kurduğu tek namuslu kız, Koca Jim'in yıkımına neden olacaktı. Çünkü yeraltı çevrelerinde, bu tür duygusal bir zayıflık, açık açık isyana teşvik demekti. Söylentiler hemen yayıldı: «Koca Jim yumuşuyor. Koca Jim'de iş

kalmadı» demeğe başladı herkes. Zorba şantajcılar, yeniden isteklerde bulunmağa başladılar hemen. Bu sefer Colossimo savaşa falan kalkmadı; kuzu kuzu ödedi istenilen korkunç meblağları. Anlaşılan, aynı zamanda Dale'i de tehdit ediyorlardı adamlar. Ölünceye kadar Koca Jim'in peşini bırakmadılar.

Bu arada Torrio, bir yandan amcasının işlerini yürütürken, bir yandan da sessiz sedasız kendi örgütünü kurmaktaydı. Burnham'dan daha başka yerlerde de günah şehirleri kurmak üzere hazırlıklar yapmıştı. Levee'nin sekiz mil batısında kalan Stickney ilçesinin yöneticilerinin de bu gibi işlere hevesli olduğunu öğrenmişti. Ayrıca, Levee'in ortasında, Cafe

Colossimo'dan bir sokak ötede, dört katlı bir yapı satın aldı. İlerde Dört İkili adıyla ün yapacak olan (sokak numa-92

rası 2222'ydi çünkü) bu binanın birinci katına bir meyhane ile bir büro kurdu. Meyhane bölümünü bürodan, ağır çelik, bir kapı ayırmaktaydı. İkinci ve üçüncü katları kapsayan kumarhane bölümüne de gene çelik kapılardan geçiliyordu. En üstü kata da bir genelev yerleştirilmişti. İşte tam bu sıralarda, yani, 1919 yılının sonuna doğru, Torrio Al Capone'u Chicago'ya çağırttı.

Başlangıçta Capone'a verilen işler çeşitli ve küçük küçüktü —fedai, şoför, barmen, genelev çığırtkanı, ıvır, zıvır—. Gazeteci Courtney Ryley Cooper, gangsterin o eski günlerini şöyle hatırlar: «Onu kapının önünde (Dört İkili'nin kapısı önünde yani) kimbilir kaç kez görmüşümdür. Allahın soğuğunda, elleri cebinde, yakası kalkmış, gelen geçenin yanına yanaşır, 'Ağbi, içerde güzel kızlar var' diye mırıldanırdı..»

Yapının bodrum katının değişik bir özelliği vardı. Burada neler olup bittiğini Yargıç Lyle'in ağzından dinleyelim: «Bu yeni takımın Levee'ye el koymasını çekemeyen gangster Mike ve Pike Heitler, her şeyi kendisi anlattı bana,» diye yazar yargıç, «Bir gün büroma gelip,

'Birinden bir şey öğrenmek istediler mi, yakalayıp o bodruma tıkıyorlar' demişti. 'Adamın ağ-

zından istedikleri lafı alana kadar işkence yapıyorlar, sonra da öldürüp bir tünele atıyorlar.

Tünelin öteki ağzı, yapının arkasındaki gizli bir kapıya açılıyor. Capone'la birkaç kişi daha, cesetleri buradan alıp arabaya yüklüyorlar, uzak bir yerlere götürüp ya yol kenarına atıyorlar ya da taşlık, kayalık bir alan bulup bırakıyorlar.'»

Yıllar sonra, eskiden bu bölgede çalışmış olan bir polis memuru, artık boşaltılmış olan yapıyı Yargıç Lyle’a gezdirmiş, tüneli de gizli kapıyı da göstermiştir. Bu polis memurunun dediğine göre Dört İkili'de en az on iki gangsterin öldürülmüş olduğu muhakkaktır..

Al Capone, ya da en sık kullandığı takma adıyla

Al Brovvn, Chicago'ya yerleştikten kısa bir süre sonra, çok önemli bir olay oldu. Müthiş bir önseziye sahip olan Torrio yıllardır bu olaya, hazırlanmış, amcasını da bu işe para yatırması için zorlamıştı. Bu işten sağlanacak kazancın, genelevcilikten kazandıklarını kat kat aşacağından emindi Torrio. Ama, artık sevgilisinden başka hiç bir şeyi gözü görmeyen Koca Jim'in

gözlerini açamamıştı bir türlü. Genelevcilikten, kumarhanecilikten milyonlar kazanmıştı ya... Hala da kazanıyordu ya... Yeni, bilinmeyen işlere girişip de ne olacaktı? Zaten deliliğin ta kendisiydi bu yeni kanun, sürekli bir şey olamazdı. Amcasının miyadını doldurmuş olduğunu işte o zaman anladı Torrio.

V

DİNİ TÖRENSİZ GÖMÜLENLER

ULUSAL İÇKİ YASAĞI, ya da kanunu Meclise getiren, Minnesota'lı, tütün çiğnemeğe meraklı Cumhuriyetçi Parti milletvekilinin adından dolayı halk arasında söylendiği şekliyle, Volstead Kanunu, 17 Ocak 1920 tarihinde, saat 24.01 de yürürlüğe girdi. Volstead, sık sık tekrarladığı inancını değiştirecek soydan değildi: «Ahlakı; kanunlar düzenler» diyordu. «On Emir'den beri böyledir bu..» Yeni yasaya karşı girişilen ilk hareket, gece yarısını elli dokuz dakika geçe, Chicago'da vuku buldu. Bir demiryolu makasına büyük bir kamyon girdi. Eli tabancalı, yüzü maskeli altı adam atladı içinden. Makas bekçisinin elini kolunu bağlayıp, ağzını tıkadılar, altı makinisti bir barakaya kitlediler, iki yük vagonunun kapısını kırarak içerde bulunan 100 bin dolar değerindeki, İLAÇ SANAYİİNDE KULLANILMAK ÜZERE damgalı viski kasalarını aldılar.

Hemen hemen aynı saatte, başka bir Chicago çetesi, bir ecza deposundan dört fıçı saf alkol çalıyordu öte yandan üçüncü bir çete, viski dolu bir kamyonu kaçırmakla meşguldü. —ilerde gangsterlerin çok sık uygulayacakları kamyon kaçırma yönteminin ilk örneğiydi bu.— Söz konusu üç olaydan dolayı kimse tutuklanamadı.

Torrio, olaylara sabırsızca seyirci kalmak zorundaydı. Ömründe böylesine imkanlı bir kazanç fırsatı geçmemişti eline, ama Koca Aşık'ı bir türlü harekete

geçiremiyordu. Meyhanelerle gece kulüplerinin büyük çoğunluğu, nasıl olsa içki buluruz düşüncesiyle kapılarını kapamamışlardı. Bunlara istedikleri içkiyi sağlamak için göze alınacak riziko, elde edilecek kazançların yanında

devede kulak kalmaktaydı. Bütün eyalette, ayrıca lowa'da ve Wisconsin'in bir bölümünde içki yasağının uygulanışını denetlemekle görevlendirilmiş olan memurların sayısı 134 dü. Chicago polis örgütüne gelince, genelevler ve kumarhaneler konusunda gösterdikleri kolaylıkların aynını içki yapım ve dağıtımı konusunda da göstereceklerinden emindi Torrio. (Haksız da değildi. İçki yasağının yeni çıktığı yıllarda Chicago Emniyet Müdürü olan Charles Fitzmorris, kendi ağzıyla, açık açık, «polis kuvvetlerinin yüzde altmışı içki yapımından para kazanıyorlar» dememiş miydi?) Hepsinden iyisi, Koca Bili Thompson hala iş başındaydı, hala Chicago'da her şeyin serbest olduğundan dem vuruyordu.

Belediye Başkanı olarak işe başladığında, şehir bütçesinde, 3 milyon dolarlık bir fazlalık varken, dört yıl sonra dört milyon beş yüzbin dolarlık bir açık meydana gelmişti. Konuşma ve davranışlarından kaba sabalık, akılsızlık, bilgisizlik, Birinci Dünya Savaşı boyunca, hiç bir şeyden anlamadığını ispat edercesine öttürüp durduğu «politik izalasyonizm» borusu, uluslar arası bir palyaço haline getirmişti onu. Marne kahramanı Maraşal Joffre, Fransa Adalet Bakanı René Viviani ile birlikte A.B.D. de bir iyi niyet gezisine çıktığında, Thompson onları Chicago'ya davet etmeyi reddetmiş, «Bu önemli kişiler bizim burayp neden geliyorlar, halkımıza acı çektirecek birtakım işleri övmeğe mi? Yoksa daha başka niyetleri mi var?» demişti.

Utançtan yerin dibine geçen Şehir Konseyi sonunda bağımsız bir çağrıda bulunmak zorunda kalmıştı. Ama bütün bu densizliklerine, beceriksizliklerine, yetersizliklerine rağmen, Chicago tarihinde görülmüş en güçlü politik

çarkın desteğine sahipti hala, ve seçim harcamaları için, memuriyete atadığı herkesten zorla para toplanarak ağzına kadar doldurulmuş bir seçim küpü vardı. Küçük bir çoğunlukla da olsa yeniden belediye başkanı seçilmeyi başarmıştı.

Kısacası, gelecek çok şeyler vaadetmekteydi ve bunun farkına varan yalnızca Torrio değildi.

Gang liderlerinin çoğu hemen içki imaline geçmişlerdi, Bazıları üstelik Volstead Kanunu yürürlüğe girmezden aylar önce alkol stoklan yapmayı akıl etmişlerdi. (Örneğin, Dink ile Hamamcı, milyonlarca dolarlık bour-bon vİBkiaİnl toplamışlar, kanun yürürlüğe girdikten sonra bunları normal fiyatın iki katma satışa çıkarmışlardı). Bu arada kaçakçılarla işbirliği yapanlar vardı. Torrio, her zamanki aklı başındalığıyla, gereksiz ve zararlı düşmanlıkları, çarpışmaları önlemek, çeşitli çete reisleriyle bir dizi çok yanlı ticaret anlaşması yaparak, herkesin kendi bölgesinde rahat rahat iş görmesini sağlamak amacındaydı. Colosslmo bu öneriye ne karşı çıktı, ne de destekledi. Torrio'nun adına yönettiği işlerden kendi hissesini zamanında aldıktan sonra, parlak fikirli yeğeni ne yaparsa yapsın umurunda değildi. Ancak, öteki gangsterleri hizaya getirmek, hepsine söz dinletebilmek için, Koca Jim'in eski, kuvvetli kişliğinin geri gelmesi, prestijini yeniden kazanması gerekiyordu. Her şeyi sessiz sedasız kabul etmek tehlikeli olurdu. Çakalları aslanın üzerine saldırmağa, şahane ülkesini kendi aralarında paylaşmağa teşvik demekti bu açık açık. Oysa, aslanın yerinden kıpırdamağa, kendini korumağa hiç mi hiç niyeti yoktu. Torrio'nun gerçekte el koymuş olduğu işlere, kendi adına açık açık el koymasının zamanı gelmişti artık.

Üç yıldır karısı Victoria Moresco'dan ayrı yaşayan Koca Jim, boşanmaya razı olması için kadına 50,000 dolar teklif etti. «Kocamı başka bir kadına yar

olsun diye yetiştirmişim meğer,» diyecekti şişko, yaşlı madam bir süre sonra. «Ne olacak, zor bir iş değil ki..» Boşanma kararı 20 mart 1920 tarihinde kesinleşti. Sebep: Aile yuvasını terk, Üç hafta içinde, Victorio kendisinden yirmi yaş küçük olan Sicilyalı bir kabadayı (Antonio Villanı) ile, Koca Jim de Dale ile evlenmişlerdi. O zamanın en gözde sayfiye yerlerinden biri olan French Lick'de geçirdikleri halayından sonra, Koca Jim yeni karısını, Vernon Caddesi 3156 numaradaki süslü köşküne yerleştirdi. Kayınvalidesine de kendileriyle birlikte oturması için ricada bulundu.

Bir hafta sonra, 11 mayıs salı günü, Torrio telefon ederek Cafe'ye iki kamyon dolusu viski geleceğini haber verdi. Saat üzerinde çok önemle

durmuş, amcasının saat tam 16 da yerinde olmasını söylemişti. Koca Jim, dörde birkaç dakika kala ayrıldı evinden. Şurasında burasında elmaslar parıldıyordu gene; yakasına kırmızı bir gül iliştirmiş; şapkasını, keyfini belli edecek açıda yerleştirmişti başına. Pantolonunun sağ arka cebinde sedef kakmalı, 28 kalibrelik tabancası vardı. Şoförü VVoolfson tarafından sürülecek olan arabası kapıda beklemekteydi.

Dale, işi bitince arabayı geri yollamasını, annesiyle birlikte alış verişe çıkacağını söyledi. Koca Jim, arabayı hemen yollayacağına söz vererek öptü karısını; arabaya bindi. VVoolfson, daha sonra, efendisinin yol boyunca, kendi kendine İtalyanca birşeyler mırıldandığını hatırlayacaktı.

South VVabash Caddesine açılan, birbirinden on beş - yirmi metre uzaklıkta iki kapısı vardı Cafe'nin. VVoolfson, kemerli kuzey kapısında bıraktı efendisini, ve hemen Vernon Caddesine dönmek üzere hareket etti. Koca Jim, büyük camlı kapıyı iterek içeri girdi, yerleri mozaikle süslü geniş antreyi katederek asıl yemek salonuna geçti. Antrenin bir yanında vestiyer ve bir genel telefon kulübesi, öteki yanında kasiyerin otur

duğu yer vardı. Asıl yemek salonundan kemerle aynf-mış ikinci bir yemek salonu bulunuyor, kalabalık fazla olduğu zamanlar kullanılıyordu. Burayı da geçti Koca Jim, ve en geride bulunan bürosuna girdi. Birkaç dakika sonra, bodrum katından yukarı çıkan kapıcı, antreye bir yabancının girdiğini gördü. Ama işleri bitmemişti, yeniden alt kata indi, aşağıda çalışmakta olan dört işçiyle birlikte işine devam etti.

Büroda, Colossimo'nun ünlü, baba yadigarı kılıcının altında, özel sekreteri Frank Camilla ile ahçıbaşı Caeserino, o günkü yemek listesini görüşmekteydiler. Koca Jim, kendisini arayan olup olmadığını sordu. Kimse aramamıştı. Bunu işitince biraz bozulur gibi oldu Colossimo; özel avukatı Rocco de Stefano'yu telefonla aradı, ama bulamadı. Camilla ve Caesarino ile bir süre gevezelik ettikten sonra, ikinci yemek salonundan geçerek antreye doğru yürüdü.

Adamları gelecek olan. kimseyi orada, ya da dışarda, kapının önünde beklemek istediğini sandılar. Duvardaki saate şöyle bir göz atıp —saat tam

16,25'i gösteriyordu— yemek listesini görüşmeğe devam ettiler. Bir saniye sonra, birbiri ardından iki patlama işittiler. Bunların egzost patlaması olduğunu ileri sürdü Caeserino; Camilla emin olmak için bakmağa gitti. Koca Jirn'i mozaiklerin üzerinde yüzü koyun serilmiş buldu. Sağ kulağının arkasındaki bir kurşun yarasından kanlar akmaktaydı. İkinci bir kurşun, kasiyer penceresinin camını kırarak karşı duvara gömülmüştü. Koca Jim, yerde ölü yatıyordu.

Camilla'nın telefonu üzerine, Emniyet Müdürü John J. Garrity, yanında cinayet masası şefi Mooney olduğu halde olay yerine geldi. Eyalet Savcısı da savcısı da savcılığa bağlı birkaç sivil polis yollamıştı. Camilla, sonunda Dale Colossimo'ya da telefon etti. Genç kadın, haberi alınca bayıldı. Polisin ateş edilen açıdan anladığına göre, katil 99

kurbanını vestiyerde beklemişti. Telefon kulübesin-deki rafın üzerinde Koca Jim'in el yazısıyla bir not bulundu.

«Swan, (diye yazmıştı) belgeyi hazırladım. Artık gerisini sen bildiğin gibi doldur. Adama söyle drugs-tore'up gözlesin, o nesneleri nereden bulabileceğimi zi öğrensin. On üçten fazla adam kullanma. Daha fazlası varsa, birkaç kişiye yol ver. Banka. Hamiş, elli doların üstünde ne kazanırsan bana ait.»

Koca Jim bu notu ne zaman yazmıştı, nasıl olmuş da kağıt telefon kulübesine girmişti, yazılanların anlamı neydi, Swan kimdi? Polis bu bilmeceleri hiç bir zaman çözemedi. ✓

Torrio ile Capone da dahil olmak üzere otuzdan fazla şüpheli kişi sorguya çekildi. Torrio da Capone da, olay sırasında başka başka yerlerde bulunduklarını ispat edebildiler. Torrio'nun gözlerine yaşlar dolmuştu ömründe hiç göstermediği bir duygululuktu bu. «Koca Jim'le ikimiz kardeş gibiydik,» dedi. Terk-edilen kız kardeşinin öcünü almak isteyen Jöe Mo-resco mu çekmişti tetiği acaba? O da, olay sırasında başka yerde olduğunu kesinlikle ispatladı. Victoria ile Sicilyalı kocası da Koca Jim öldürüldüğünde Los Angeles'de bulunuyorlardı.

Ölen adamın para durumu, işin esrarını bir kat artırmıştı. Rocco de Stefano, nakit ve elmas olarak en az yarım milyon dolar bulunacağını sanıyordu.

Oysa, uzun aramalardan sonra ancak 67,500 dolar nakit para ile, değen 8,894 doları aşmayan mücevherler ve 15 fıçı viski bulundu.

Kimsenin kesinleştiremediği bir söylentiye göre, Koca Jim 11 mayıs günü evden çıktığında yanında 150,000 dolar nakit para vardı. Ama polis olay yerine geldiğinde cepleri bomboştu De Stefano, müvekkilinin mali durumunun böylesine

bozuk olmasını, zorbalara ödediği haraçların çokluğuna bağlıyordu. Bu nedenle, birkaç Kara Elci, özellikle Parlak Jim Cosmano şüphe altında kaldılar. Ama, Parlak Jim'in, 11 mayıs günü hapiste olduğu anlaşıldı.

Bununla birlikte, çözüm yolunun pek uzak olma dığını gösteren belirtiler vardı. Bir yandan şans, bir yandan yeraltı çevrelerinde yayılan dedikodular, bir yandan da Cafe kapıcısının ifadesi, belirli bir yöne itmişti araştırmaları. Cinayet günü, Beş Parmak'ın kıdemli cellatlarından Frankie Yale, yanlışlıkla bir polis tuzağına düşmüştü. Doğuya giden bir trene binmek üzereyken yakalanan gangsterin bir haftadan beri Chicago'da olduğu anlaşılmıştı.

Ancak, o gün, Colossimo cinayetiyle bir ilişkisi olduğu bilinmediğinden, belirli başka bir suç işlemiş olmadığından, New York'a dönmesine izin verilmişti. Derken, kapıcı, patronunun peşi sıra Gafe'ye giren yabancıyı tarif etti. Tarif, Frankie Yole'e tıpatıp uymaktaydı. Ayrıca, polis gammazlarından biri, yeraltı çevrelerinde dolaşan söylentileri iletti savcılığa: Torrio'nun Yale'e 10,000 dolar ödeyerek Calossimo'yu başından attığı söyleniyordu. Chicago polisinin isteği üzerine, New York polisi Yale'i gözaltına aldı; tanık kapıcı New York'a gönderildi. Ancak, katille karşı karşıya gelince adamcağız donup kaldı. Onu tanıyamadığını söyledi. Soruşturma yeni baştan suya düşmüş oluyordu böylece. Bununla birlikte, gerek Chicago polisi, gerekse New York polisi Torrio ile Ya-le'in suçlu olduklarından emindiler.

Chicago'nun büyük gangster kralları arasında ilk öldürülendi Koca Jim. 14 mayıs günü toprağa verildi. Çelenklerin ihtişamı (en gösterişli çelenklerin biri «Johnny'dan», biri de «Al'd'en»

gelmişti), bronzdan yapılmış pahalı tabut, kortejin uzunluğu, katılan kişilerin niteliği, ilerde yapılacak gangster cenaze törenlerinin aynı debdebeyi sürdürmesine yol açacaktı. Ne Katolik Kilisesinde, ne de Katoliklere ayrılmış bir me-101

zarlıkta dinsel tören yapılmadı. Başpiskopos George Mudelein'inden izin çıkmamıştı çünkü.

Bir kilise yetkilisi kararı şöyle açıklamıştı:

Sayın Başpiskopos, papazlarına şu noktalara dikkat etmelerini özellikle emretmektedir.

Davranışlarıyla, toplum içinde «bilinen» bir günahkar olarak ün salmış, ya da kilise kurallarına uymayı açık açık reddetmiş, gereken günlerde ve Paskalya yortularında kiliseye gitmemiş

olduğu bilinen gangsterler......... bu gibi adamların toprağa verilişlerinde dinsel tören yapılmayacaktır.

Dinsel törenin yapılmaması için, söz konusu kişinin gangster ya da yasak içki imalatçısı olması yeterli değildir. Her ölünü durumu ayrı ayrı gözden geçirilecek, özel bir karara bağlanacaktır...

Koca Jim'e dinsel tören yapılmayacağı kararı verilirken, kendisi ne genelevcilikle no de katil olmakla suçlanmıştır. İleri sürülen tek suç, karısını boşayıp Dale Winter'le evlenmiş olmasıdır.

Sonunda, bir Presbiteryen papazı olan Pasquale de Carol, Vernon Caddesindeki köşke gelerek cenaze törenini yönetmeyi kabul etti. Tören sırasında Apollo Dörtlüsü ilahiler söylediler:

«Tanrım Sana Yakın Geldim» adlı ilahi söylenirken, Dale Colossimo girdi içeri. Ayakta duracak hali olmadığından bir kolunda avukat De Stefano, bir kolunda ise Dink vardı. Tabut ka*

patılmazdan önce, Hamamcı John önünde diz çökerek, Katolikler için gerekli olan ölüm dualarını okudu. Le-vee'nin ünü en kötü dansinglerinden

birinin sahibi olan İke Bloom, merhumu öven bir konuşma yaptı. «Kalleş değildi Koca Jim,» diye başladı söze, yeraltı çevrelerinin en üstün övgüsüydü bu. «Hangi oyuna girerse girsin, temiz oynardı. Aç gözlü değildi. Başkalarının da beş on kuruş sebeplenmesine karşı durmazdı. Memnun olurdu hatta; ne kadar çok insanın yüzü gülerse, onun da yüzü gülerdi. Bir çoğumuzda olmayan 102

bir şey vardı onda —klas! Sosyete züppelerinin, milyonerlerin mahallemize dadanmalarını o sağlamıştı. Hepimize yaradı. Çoğumuz, yıllarca, Colossimo'nun artıklarından geçindik. Hiç bir arkadaşına kazık atmadı; adam gibi hiç bir adama sırt çevirmedi, her zaman çenesini tutmasını bildi Koca Jim.»

Capone, eski bir İtalyan yas geleneğini yerine getirdi: Koca Jim'in ölmüyle gömülmesi arasında geçen üç gün süresince traş olmadı.

Birinci Bölgede oturan binlerce Demokrat Partili, Levee boyunca yol alıp, bağımsız bir mezarlık olan Oakvvood Cemetery'e giden kortejin en ön saflarında yer aldılar. Cafe Colossimo'nun karalara bürünmüş kapısı önünde duruldu, bando bir matem marşı çaldı.

Cenaze arabasının hemen arkasından giden, perdeleri kapatılmış, siyah arabanın içinde Dale Colossimo ile De Stefano bulunuyordu. Onları beş bin kişiden fazla bir kalabalık izlemekteydi.

Sırayla tabutu taşıyan elli üç kişi arasında, her cins gangsterin yanı sıra, dokuz belediye meclisi üyesi, üç yargıç, iki milletvekili, bir.senatör, bir eyalet savcı yardımcısı, ve eyaletin Cumhuriyetçi Parti lideri de vardı. Hamamcı John, o sırada Cumhuriyetçi Partiden belediye meclisi üyesi seçilmiş olan Yargıç Lyle'ın da tabut taşıyanlar arasına katılmasını rica etmişti.

Yargıç kabul etmedi. Bunun üzerine onu ikna etmeğe çalıştı Hamamcı:

«Jim hiç de fena bir insan değildi, Lyle,» diye yalvardı. «Biliyor musun ne yapmıştı bir keresinde? Eski bir çiftlik alıp, dayadı döşedi. Fazla yıpranan genelev fahişelerini dinlenmeğe yollardı oraya. Kendilerini toparlayıncaya

kadar orada kalmalarına izin verirdi, hem de bir kuruş bile almazdı karşılığında.»

«Aman ne güzel,» diye karşılık vermişti Lyle. «Ama şimdi Koca Jim öldüğüne göre, kim yönetecek bu sağlık yurdunu?»

103

«Çoktan sattı, canım,» dedi Hamamcı. «Kızlardan bazıları kendilerine geldikten sonra kaçıp gittiler. Jim bozuldu haklı olarak. Şükran duygusu diye bir şey yok ki bu orospularda!»

Cenaze töreni dolayısıyla Chicago American gazetesinde şu yazı çıktı:

«Geçmişte neler yapmış olursa olsun, kusurları ne olursa olsun, Koca Jim dostumdu benim.

Cenazesine gidiyorum.»

Bu ve buna benzer sözler, yüzlerce Chicagolunun dudaklarından döküldü dün. Jim'in yıllar yılı krallığını yaptığı, Yirmi ikinci Sokak Levee bölgesinde işittik bu sözleri, kiralık katillerin, dolandırıcıların ağzından işittik. Yeraltı çevrelerine bağlı nice kadının boyalı gözlerinden yaşlar akıyordu.

Gökdelenlerin yüksek katlarında çalışan, nice ciddi görünüşlü iş adamından işittik bu sözleri; sanat ve edebiyat çevrelerinin ünlülerinden, yarı ünlülerinden işittik. Hepsi de bilerek ya da bilmeyerek, az ya da çok isteyerek karışmışlardı, geceleri canlaınan öteki dünyanın insanlarına...

Gangster cenaze törenlerini genel olarak ele alan, değerli Illinois Crime Survey dergisi, cürümle politika arasındaki ilişkiyi şöyle açıklıyordu:

Demokratik bir rejimde, politik güç, arkadaşlığa dayanır. Bir adam dostunuzdur; yalnızca size karşı iyi davrandığı için değil, gereğinde kendisine güvenebileceğiniz için, nereye olsa peşinizden geleceğini, sözünde duracağını bildiğiniz için.

Bizim ırmak kıyısı bölgelerimizde, ve de orta halli insanların yaşadığı hemen her yerde, feodal bir ilişkidir politika. Feodal sistem, kanunlara değil, kişisel bağlılıklara dayanan bir sistemdi.

Bu nedenle, politika da, feodal bir sistem olma eğilimindedir. Çete düzeni de feodal bir düzendir —yani, kişisel bağlılıklara, arkadaşlıklara, her şeyden çok 104

da, kişinin güvenebilirliğine dayanır. İşte bu yüzden, politikacılarla cürüm çeteleri birbirlerini çok iyi anlarlar; ve çoğu zaman da, her ikisinin çıkarına, kamu zararına anlaşmalara girerler.

...... Colossimo'nun kurduğu ve örprünün sonuna dek yürüttüğü düzen, normal, alışılmış

toplum düzeninin dışında ve ona aykırı bir düzendi... çünkü şurası bir gerçektir ki arkadaşlık...

daha biçimsel olan toplum düzenini yıkıcı bir nitelik taşır genellikle. Hepimiz biliriz, idealistler hiç bir zaman iyi dost olamazlar. Yaşamının günlük, kişisel ilişkilerinden çok, adalet, insanlık, doğruluk gibi soyut kavramlara önem veren bir kişi, ne iyi bir dost olabilir ne de iyi bir politikacı....

Haritaya baktığımızda, Chicago'nun açık seçik olarak ikiye bölünmüş olduğunu görürüz: doğu kesimi, batı kesimi —yani, göl kıyısı ve ırmak kıyısı bölgeleri. Göl kıyısında idealistlerle reformcular, yaşar, ırmak kıyısında ise, parti politikasıyla karışık dostluklar yürütülür. Kentin iki bölümü arasındaki bu karşıtlık, birbirinden değişik bu iki* toplum düzeni, cürümle politikayı birbirine kenetleyen ilişkiler sorununun bir parçasıdır. Bu birliği bozmak için gösterilen çabaların sürekli olarak başarısızlığa uğraması da, ilişkilerin ne denli geniş

kapsamlı, ne denli sıkı olduğunu ortaya koymaktadır. Colossimo'nun içinde yaşadığı günlük çalışma dünyasında, kanun vc toplum görüşünün belirlediği anlamda bir iyi ile kötü, doğru ile yanlış ayrımı yoktu.

Politika, özellikle bölge politikası, kanunları yapan, tanımlayan dünyadan çok daha küçük, çok daha içli-dışlı bir dünyada yürütülür. Hükümet eşit, tarafsız, biçimsel olmayı amaçlar. Oysa dostluklar, hükümet tarafsızlığına ters orantılıdırlar; hükümet de öte yandan, dostluk bağlarını koparmak çabasındadır. Profesyonel politikacılar, dost ve komşu-105

larının yaşamında önemli noktalar oluşturan olaylara (ad koyma törenleri, düğünler, cenaze törenleri gibi) katılmanın ne denli yararlı olduğunu bilirler. İçlerinde en ufak bir gerçek duygu yoksa bile ya-parlar bunu. Özellikle büyük cenazelerde, politik patronun boy göstermesi demek, merhum ile ara-sindaki arkadaşlığın gerçekten içten, gerçekten yakın olduğunu tanıtlamak demektir; bu da geride kalanların ona tanı bir bağlılık göstermelerini sağlar.

Dale Colossimo, üzüntüsünden on gün hasta yattı. Üstelik, Illinois kanunlarına göre. Koca Jim'in karısı sayılmadığını da öğrenmişti. Eyalet yasası, boşanma ile ikinci evlilik arasında bir yıl geçmiş olmasını şart koşmaktaydı. Bu nedenle, kocasının mirasından da yararlanamayacaktı. Ailesi gene de iyi davrandı, 6.000 dolarlık tahvil ve elmas verdiler kendisine; Victoria Moresco'ya da 12.000 dolar verdiler. Geriye kalan para Papa Luigi'nin cebine girdi.

Dale bir süre Cafe Colossimo'yu işletmeği denedi, ama ortaklarından Rum Potsln el koydu buraya. Bunun üzerine annesiyle birlikte New Yo(rk'a döndü. 1919 yılının kasım ayından beri Broadway'de oynanmakta olan İrene adlı müzikal oyun son derece tutunmuştu. Başrolü oynayan Edith Day'ın ayrılmasıyla, yeniden kızlık soyadını alan Dale geçti yerine. Birkaç yıl, hem New York'da hem de turnelerde aynı rolü oynadı. 1924 yılında, San Francisco'da aktör Henry Duffy ile evlendi. 1930 yıllarına kadar, karı koca taşra tiyatrolarında birlikte oynadılar.

Sonra, Dale sahne hayatından çekildi, bir daha da adını işiten olmadı. Bu arada, Jack Lait ile Jo Swerling, kızın başına gelen olaylardan esinlenerek, One of Us (İçimizden Biri) adlı bir oyun yazdılar.

VI

ÖLÜM KÖŞESİNDEN ÖLÜLER AĞACINA

COLOSSİMO'nun ölümünden hemen sonra, Torrio yardımcısı Capone ile birlikte, bölgesel genişleme planını uygulamağa koyuldu. İlk devrede, Koca Jim'in Levee'deki mirasçısı olduğunu herkese kabul ettirmesi gerekiyordu. Belediye meclisi üyeleri Kenna ile Coughlin bunu onayladıklarını belirttiler; Levee'nin öteki önemli kişileri arasında da duruma karşı çıkan olmadı. Asli mıntakalarında işi hallettiklerini gören Torrio ile Capone, banliyölerdeki genelev ve kumarhane işletmelerini geliştirmeğe koyuldular. Bu alanda en belli başlı araçları rüşvet dağıtmaktı. Bu yolla çeşitli ilçe ve köy yöneticilerini kolaylıkla elde ettiler. Genelevin ya da kumarhanenin kurulacağı mahalledeki komşulardan İtiraz etmeğe kalkanlar olmuştu bir iki.

Ama Torrio, bu kişilere, ipoteklerini ödeyecek ya da damı tamir ettirecek, ya da yeni ev eşyası alacak parayı sunduğu anda, bütün itirazlar kesilmişti. Şehrin güneyindeki Chicago Heights'dan, batısındaki Ci-cero'ya kadar uzanan bölgede, bir zamanlar kanunun egemen olduğu sessiz sedasız bir sürü ilçe, iki yıl içinde birer günah yuvası haline geldiler, Torrio, Chicago Heights'da, Moonlight Cafe'yi açtı; Burnham'da çok iyi işleyen İki genelev -

meyhanesinin (Burnham Inn ile Speedway) yanı sıra, Coney Island Cafe ile Barn'ı da açtı, Posen'de Roamer Inn'i kurdu ve yönetimini, Moskovalı üç kardeşten biri olan Harry Guzik ile karısı Alma'ya bıraktı. Blue Island'da açtığı yerin adı Burr Oak Hotel (işleten: Mike ve Pike Heitler),

Stickney'de açtığı yerin adı Shadow Inn idi. Cicero'da bir dizi kabare ile kumarhane kurdu.

Banliyö genelevlerinin bir prototipi sayılabilir Roamor İnn. Chicagolu caz klarnetçisi «Mezz»

Milton Mezzrow, gençliğinde buranın müdavimlerindenmiş. Daha sonra yazdığı otobiyografisi, Really the Blues adlı kitabında burasını şöyle tarif eder:

... Ön tarafta genişçe bir salon vardı; bir yanında uzun bir bar, öteki yanında da duvar kenarına dizili yirmi beşlikle işleyen bir sürü tilt makinesi.. Arka taraftaki salon daha büyüktü.

Duvar kenarlarına sıralar konmuştu, masa falan yoktu. Kızlar bu sıralarda otururlar, herifler de (müşteriler yani) ortalıkta dolaşıp kızları gözden geçirirlerdi. O kızlar var ya, durmadan birbirleriyle yarış ederlerdi: biri kalkar sana sokulurdu bakarsın, kıçını kıvıra kıvı-ra, kulağına fısıldardı, «Hadi, çıkıp yatalım mı, cicim? Benden iyisini bulamazsın, tatlım, fransızım ben..»

Aradan bir dakika geçmeden bir başkası, yanaşır, kıntaraktan, sırıtarak tan, «Bu sefer de sahici bir kızla yatmak istemez misin, şekerim?» derdi....

Bizim gittiğimiz kızların nöbeti, öğleden sonra saat dörtten, gece yarısına kadardı...... Kısa geceliklerle, ya da arka tarafında koca koca fiyonklar olan bebe giysileri ile salınırlardı ortalıkta; ayaklarında yüksek topuklu papuçlar, kafalarında, başlarının iki katı büyüklükte ipek kurdeleler, suratlarında en az iki santim kalınlığında allık! Müşteri, kızlardan birini gözüne kestirdi mi, peşisıra yukarı kata çıkardı. Orada, merdiven başında bir masaya kurulmuş, ev sahibi kadın otururdu. Kızın eline tenekeden bir fiş ile bir havlu tutuştururdu, bir de oda numarası verirdi. Bu arada müşteri de iki dolar kesilirdi. Gece boyunca, ev sahibi kadının bıkkın bir sesle bağırıp durduğunu işittirdiniz: «Hadi, sekiz numara... Tamam artık on numara... Bekleyen var,

108

bütün gece uğraşmayın, be...» Saat gibi işletirdi orayı kocakarı.

Söylediklerine göre, her- numaradan seksen sent kalırdı kızlara, her fiş için ödeme yapılırdı...

Yirmi sent, korunma ücreti olarak kesilirmiş, geriye kalan bir dolar da işletmeciye kalırmış...

Çok çalışırlardı kızlar, durmadan çalışırlardı. Ayın bir tek gecesinde bile boş durmayanlar vardı.. Adet vaziyetlerini, türlü hilelerle saklamağa kalkarlardı.

Şimdi anlatması uzun...

Capone 1925 yılında, belki de Roamer Inn'de eğlenirken yakalanmıştı belsoğukluğuna.

Torrio'nun politik ilişkilerinin kuvveti, 1921 yılında, Roamer Inn'de meydana gelen bir olay yüzünden, çetin bir sınav geçirdi. Guzikler, hizmetçi bulmak için gazeteye ilan vermişlerdi.

Güzel bir köylü kızı cevap verdi ilana; karı koca, kızı bir odaya kapattıkları gibi, çırılçıplak soydular, ve fahişe olarak kullanılmak üzere «bozdurdular». Beş ay tutsak olarak çalıştıktan sonra, kızcağız ailesine haber yollamayı başardı. Ama, ağabeyleri gelip kendisini kurtardıklarında, gövdesel olarak da ruhsal olarak da bitmişti zavallı. Duruşmada, kızın babası Guzik'lerin kendisine para teklif ede-rek, mahkemeden vazgeçirmeğe çalıştıklarını anlattı.

Karı koca suçlu görülerek, hapis cezasına çarptırıldılar. Dava, Illinois Yüksek Mahkemesine temyize yollandı, bu arada suçlular da kefaletle serbest bırakıldılar. Bu sırada Torrio'dan yardım istediler, o da Chicagolu kiralık katillerin babası Walter Stevens e açtı meseleyi.

O sırada eliI dört yaşındaydı Stevens, oldukça tehlikeli olan mesleği için fazla yaşlanmıştı.

Sendika haraççlığını ilk icat edenlerden «Mossy» Maurice Enright'in bir numaralı kabadayısı olduğu yıllarda, sayısız adam dövmüş, öldürmüş, sayısız bomba atmıştı. Fiyat listesi 24

dolardan başlar (kafa yarmak için),

109

elli dolara kadar (cinayet için) çıkardı. Enright çetesinin hayatta kalmış son üyesiydi; Mossy 1920'de rakip sendika haraççısı Koca Tim Murphy'nin isteği üzerine, Parlak Jim Cosmano tarafından temizlenmişti. Stevens, birçok bakımlardan, o * kocaların en iyisi, en sevimlisi»

Torrio'ya benzerdi. Karısına tapardı, o da; ve kadın umutsuz bir hastalığa tutulduğunda, tam yirmi yıl gece gündüz baktı ona, ölünceye kadar. Üç tane manevi evlat edinmiş, hepsini de en iyi özel okullara yollamıştı. Kendisi de okumuş bir adamdı; askerlik tarihi üzerinde incelemeler yapmıştı, Ulys-ses, S. Grant ile Bismarck hayranıydı. Durmadan kitap okurdu, en sevdiği yazarlar arasında Robert Louis Stevenson, Robert Burns, Jack London vardı. Gene Torrio gibi, dünyasal zevklere aldırmayan, üstelik aşırı tutucu bir kimseydi. Ağzına hiç içki koymaz, pek ender olarak sigara içerdi. Manevi kızlarına kısa etek giymelerini, makyaj yapmalarını yasak etmişti. Kızların klasik eserleri okumalarına izin vermezden önce gözden geçirir, açık saçık bulduğu yerleri kitaptan çıkarırdı. Duradan eski zaman ahlak ve idealizmini över, zamanın «çılgın» gençliğini beğenmezdi.

1920 yılında Mossy ölünce, Stevens, Torrio - Ca-pone çetesine yanaşmıştı. En belli başlı değeri, eyalet valisi Len Small'un kendisine olan şükran borcuya du. Kankakee'li bir çiftçi ve Thompson'un kuklası olan Small, valilik görevine başladıktan birkaç ay sonra; eyalet saymanı olduğu sırada 600 bin dolar yediği iddiasıyla, hakkında kovuşturma açılmıştı. Savunması için perde arkasında çalışanlar şunlardı: Stevens, eyalet savcılığının eski şeflerinden olan, ama hırsızlık, şantaj, kalpazanlık gibi işlerde çok daha fazla başarı göstermiş olan «Yahudi» Ben Nevvmark; 134 numaralı Elektrik İşçileri sendikasının iş yöneticisi «Şemsiye Mike» Michael J.

Böyle. Böyle, ayın belirli günlerinde elinde açılmış bir şemsiye, barın bir köşe-110

sinde dikilir, işçilerle başlarının belaya girmesini istemeyen işveren ajanları, gerekli haracı şemsiyenin içine bırakırlardı. Adama «şemsiye» adının takılması bu yüzdendi.

Vali'nin duruşması sırasında, bu üçlü, jüri üyelerine rüşvet yedirmek, ya da korkutmak gibi birtakım kılçıklı işlerle uğraştılar. Small beraet etti. Ve kurtarıcılarını hiç bir zaman unutmadı.

Aralarından ikisi hapse tıkıldığında (Böyle bir jüriye rüşvet yedirdiği, Stevens de eski bir cinayeti için) hemen affetti onları. Valiliğinin ilk üç yılında, hemen hemen bin caniyi affetti.

Guzik'lerin başına yukarda anlatılan olay gelince, Stevens ricaya gitti. Ve sayın vali, Yüksek Mahkeme kararı çıkmadan önce iki hükümlüyü alelacele affetti. Aradan üç ay geçmeden, kari koca, şehrin güney sınırının yanıbaşında yeni bir genelev işletmeğe başladılar: Marshfielcle Inn.

Bölgesel genişleme kampanyalarının üçüncü devresinde, yani, içki yapım ve dağıtımı ile ilgili devrede, Torrio ile Gapone'un karşısında çok çeşitli ve güçlü bir sürü çete vardı. Bu çetelerle anlaşmadıkça hiç bir başarıya ulaşacakları da yoktu. Kuzeybatı kesiminde, yani Chicago nehri ile göl arasında kalan bölümde Dion O'Banion'un çetesi egemendi. «Kırk ikinci ile kırk üçüncü bölgeler kime kalacak?» diye sp.rarlar-dı her seçimde. Verilecek karşılığı bütünvÇhaeago'lular bilirdi: «O'Banion'un tabanca cebinde kalacak...» Gerçekten de Deany'nin her kostümünde, tabanca koyulabilecek üç fazla cep vardı. Biri ceketinin sol koltuk altında, biri gene ceketinin sol dış yanında, biri de önünde, pantolonun tam ortasında bulunmaktaydı.

Her iki elle de ateş ettiğinde çok iyi nişancıydı. Kendisi gibi İrlandalı olan Gene Geary'den öğrenmişti nişancılığı. Az çok terbiye görmüş, çok tatlı bir sesi vardı. «Mother Machree» ya da «When Irish Eyes are Smiling» şarkılarını söylediğinde hocasının 111

gözlerine yaşlar dolardı hep. Daha sonra, bir ceza mahkemesi Geary'nin tımarhaneye kapatılmasına karar vermişti —adam öldürmekten zevk alan bir manyak olduğu için.—

O'Banion'un da ondan aşağı kalır yeri yoktu. Cinayet işleyeceği zaman, mavi gözleri gülümser, dudakları çocukça bir gülüşle aralanır, suratı, bir ruh doktorunun deyimiyle, «sevimli bir gad-darlık» la parlardı.

Yabancılarla el sıkışmazdı hiç. Tanımadığı biri yanına yaklaşacak olsa, tam karşısında, bacaklarını açıp, ellerini kalçasına dayayarak, durur, kuşkulu bulacağı en ufak bir harekette tabancasını çekmeğe hazır olurdu. Dikkatli davranmasının nedenleri vardı tabii. Emniyet Müdürü Morgan Collins, «Chicago'nun bir numaralı canisi» demişti onun için. «Kendi eliyle öldürdüğü, ya da öldürttüğü adamların sayısı yirmi beşi aşkındır.» Ufacık bir şeye kızsa, ya da kendiliğinden sinirli olsa, elini tabancasına atabilirdi. Bir keresinde, Herald Examiner gazetesi muhabirlerinden Edward Dean

Sullivan'a, hastahanede yatan bir insan için en iyi puronun hangisi olduğunu sormuştu. «Ne o biri mi hasta?» diye sormuştu Sullivan. O'Banion bir gazete kupürü göstermişti kendisine. Arthur Va-dis adında bir işçinin, bilinmeyen bir kişinin saldırısına uğrayarak bacağından vurulduğu yazılıydı gaze* tede. «Bu sabah,» diye anlatmağa başlamıştı O' Bani-on, «Madison Köprüsünden geçiyordum, dalmışım, bir şeylere takılmış

kafam, aklım başka yerde anlayacağın. Son günlerde birisi izleyip duruyor beni çünkü.

Köprüden geçen arabalardan birinin egzostu patlamış. O anda çakamadım ne olduğunu, gördüğüm ilk adama ateş ettim. Bu herifmiş meğerse. Zavallıya bir kutu püro yollayayım bari diyorum...»

Bir keresinde de, kendisine hakaret saydığı bir şeyden alınmış, La Salle tiyatrosunun girişinde adam öldürmeğe kalkmıştı. Boks hakemi olan Davy Miller,

kendisine ne gibi bir hakarette bulunmuştu, bunu hala bilen yok. O'Banion bir gece tiyatroda rastlamıştı ona; oyundan sonra kapıda bekledi, ve yüzlerce tanığın önünde, adamın karnına kurşun doldurdu. Yaralının küçük kardeşi Max Miller de oradaydı, yere yuvarlanan ağabeysinin yardımına koşunca, bir kurşun da o yedi. Müthiş nişancı, sırıtarak ayrıldı olay yerinden. Tutuklanmasına tutuklandı ama, ne Max, ne de bu arada iyileşmiş olan Davy şikayetçi olmadılar. «Olaya ben de üzüldüm,» dedi O'Banion daha sonra. «Kafam kızdı mı saçmalıyorum bazan..»

Ömründe bir gün bile hapis yatmadı O'Banion. Politikacılara çok yararı dokunurdu çünkü.

Koca Jim Colossimo, kendi bölgesindeki İtalyan oylarını nasıl elinde tutuyorduysa, O'Banion da kendi bölgesindeki İrlandalıların oyunu öyle kontrol altında bulunduruyordu. Tatlı dili ya da cömertliği sayesinde oyları istediği yöne kaydırırdı genellikle, ama bunlar işe yaramadığı takdirde, adam dövmek, kaçırmak, ya da vurmak gibi yollara başvurmaktan hiç çekinmezdi.

«Bölgemi ısmarlandığı gibi teslim ederim ben.» derdi, ve her seferinde de becerirdi bunu.

Demokrat Partinin kırk ikinci ve kırk üçüncü bölge patronları, O'Banion'un oy alma kabiliyetine öylesine büyük bir değer verirlerdi ki, gangsterin Cumhuriyetçi Partiye geçme niyeti olduğu dedikodusu çıkar çıkmaz, şerefine büyük bir ziyafet verdiler Webster Otelinde.

Onu ellerinden kaçırmamak için, bir de pırlantalı platin saat armağan ettiler. Ziyafette hazır bulunanlar arasında, Cook County Bayındırlık İşleri Bakanı ve Demokrat Partinin ABD Senato adayı Albert A. Sprague, Robert M. Swe-itzer, Emniyet Müdürü Michael Hughes de vardı. Bütün yapılanlara rağmen, şeref konuğu Cumhuriyetçi Partiye geçti.

113

O'Banion çiçeklere bayılırdı; kiliseyi de çok severdi. Bu nedenlerle olacak, bir zamanlar korosunda şarkı söylediği, rahip yardımcısı olarak çalıştığı Holy Name Katedralinin hemen karşısında bulunan çiçekçi dükkanında, William Schoefild'in ortağı olabilmek kendisini fazlasıyla memnun etmişti. Sabah saat dokuzdan akşam altıya kadar dükkandan çıkmazdı genellikle. Yakasında beyaz bir karanfil, ya da gelin çiçeği, ortalıkta dolaşır, orada bir bitki eker, burada bir gonca keser, bir gelin sepeti, ya da cenaze çelengi hazırlarken, dükkanın kokusunu mutlu mutlu içine çekerdi. Gangsterler dünyasının bir numaralı çiçekçisi oldu kısa zamanda. Oldukça kazançlı bir işti bu. Çünkü yeraltı geleneklerine göre, öldürülen bir gangsterin yalnızca dostları değil, aynı zamanda düşmanları da, özellikle kendisini öldüren ya da öldürtenler de, pahalı birer çelenk göndermek zorundaydılar. Bu çelenkleri O'

Banion'unkinden başka bir çiçekçiden ısmarlamak ise, akıllara sığmayacak bir görgüsüzlük olurdu —hani, yüksek sosyete hanımlarından birinin, kızının nişan davetiyesine Cartier ya da Tif-fany'den başka bir yerde bastırması kadar korkunç bir görgüsüzlük!— Herhangi bir gangster öldürüldüğünde, O'Banion çelenklerin ısmarlanmasını beklemezdi bile, toptancısına telefonu açtığı gibi yüklü miktarda çiçek ısmarlardı. Çelenklerin hazırlanmasına da gene siparişler yapılmadan başlardı. Cenaze levazımatçıla-rı, merhumun gövdesindeki kurşun deliklerini tıkamakla

uğraşadursunlar, O'Banioun'un karanfilden dev at nalları, gülden battaniyeleri, kasımpatından çelenkleri hazır olurdu. Hepsinin üzerinde de kalın kurdeleler üzerine altın harflerle yazılmış, uygun birer ithaf koymayı ihmal etmezdi. «Çocuklardan Sevgilerle. Öz-liyeceğiz eski dostumuzu... Gitti ama unutulmayacak...» Çelenk siparişi yapacak olanların bir telefon

ederek, adlarını ve gözden çıkardıkları fiyatı söylemeleri yeterliydi: «Ben Charlie. Beş yüz».

(*).

Geceleri, O'Banion ile takımı, daha başka işler görürlerdi: hırsızlık, haydutluk, kasa soygunculuğu, araba, kamyon soygunculuğu gibi. 1920 den sonra da kaçak içki yapım ve dağıtımına başladılar. Birçok gangsterin karısı gibi, bir sürü şeye göz yummak zorunda olan ve kocasını çok seven eşi Viola, «Dean evini çok sever, geceleri nadiren dışarı çıkardı,» derdi.

«Terliklerini giyip oturmağa, radyo ile oynayıp, şarkılar söylemeğe otomatik piyanoyu dinlemeğe bayılırdı. Hiç içki içmezdi. Geceleri başka kadınlarla gezecek tipte bir adam değildi.

Hayatta benden başka sevgilisi olmamıştı. Sık sık dışarda yemek yer, dostlarımızla tiyatroya giderdik. Ne zaman evden çıkacak olsa, nereye gideceğini söylerdi bana ve öperek veda ederdi.»

Çocukları yoktu. Arabayla çiçekçi dükkanına birkaç dakikalık uzaklıkta bulunan, on iki odalı bir apartman katında otururlardı. O'Banion'un evinde en çok sevdiği eşyaları, otomatik piyanosuyla (15,000 dolar ödemişti bu makineye) gramafonuydu. Her ikisine de aynı şarkıyı koyup, müzikleri senkronize etmeğe çalışmaya bayılırdı.

«Çalımımız yok ama, büyük iş adamlarıyız biz de,» demişti, alkol dolu bir kamyonu kaçırdıkları bir gece, bir numaralı adamı «Küçük Hymie» Earl Weiss'a. Bir yandan da, sosyete züppelerinin çalımını takınmağa, giyimini, davranışlarını onlarınksne benzetmeğe çalışırdı.

Akşamları yemeğe ya da tiyatroya çıktığında sırtında smokini eksik olmazdı; doğru konuşma-

ğa, nezaket kurallarına uymağa özellikle dikkat eder,

(*) Schoefild'in oğulları 1960 yılma değin bu dükkanı işlet, meğe devam ettiler. 1960 da, bir otopark yapılmak için yapı yıkılınca bir sokak ötede başka bir dükkan açtılar. Katedral hala eski yerindedir.

adamlarını da aynı şeyleri yapmağa zorlardı. Gangsterler arasında şık giyinme modasını da O'Banion çıkarmıştı; gene onun sayesinde, toplum içindeki davranışları gözle görülür bir biçimde düzelmişti.

Çocukluğunda tramvaydan düştüğü için sol bacağı sağ bacağından kısaydı; topallardı bu yüzden. Bu sakatlığı dışında, örnek bir atlet gövdesine sahipti; omuzlan geniş, kalçaları incecikti. Uzun, ince parmaklı, çok zarif elleri vardı; sık sık manikür yaptırmayı ihmal etmezdi.

Kahverengi, dalgalı saçlarını soldan ayırırdı. Suratı yuvarlak, çenesi yarık, günlük yüz ifadesi sevimli ve iyi niyetliydi.

Ulusal İçki Yasağı çıkmazdan yirmi sekiz yıl önce, illinois'nin Aurora şehrinde doğduğunda adını Charles Dion O'Banion koymuşlardı. İrlanda göçmeni olan babası badanacılıkla geçindirmekteydi ailesini. Annesi, Dion beş yaşındayken ölmüştü; oğlu hiç bir zaman unutmadı onu, anasının ideal bir ana olduğundan söz ederdi sık sık. Bir ölüleri anma günü, yakınlarının mezarlarına götürmek için çiçek satın almağa gelen müşterilerle dolmuştu dükkanı. O'Banion öylesine içlendi, öylesine içlendi ki, Locomobille arabasına atladığı gibi 150

mil uzaklıktaki Maroa ilçesine, annesinin mezarını ziyarete gitti. Mezarı bulmakta güçlük çekti; çok bakımsız kalmış, her yanını otlar bürümüştü. Eski mezarın yerine taa uzaklardan görünebilecek bir anıt yaptırttı bunun üzerine. Babası çah-şamayacak kadar yaşlandığında, O'Banion, adamcağıza ömrü boyunca yetebilecek tutarda para devretti. Coldvvater, Kansas da yaşayan evli bir ablası da vardı. Ona da sık sık para yollardı.

«Deany çocukken çok yaramazdı, çok kavgacıydı ama, çok da çalışkandı,» demişti babası bir keresinde. Çocuk daha bebekken Aurora'dan ayrılan aile Chicago'nun bir kenar mahallesine gelmiş, Küçük Sicilya olarak bilinen bölgenin yakınında eski bir apart-116

man dairesine yerleşmişti. Herbiri bir çöplük kadar pis, köpeklerle sıçanların kol gezdiği daracık sokaklardan kurulu bir mahalleydi burası. Çevredeki fabrikaların dumanından, kokusundan durulmazdı. Bir bütan gazı fabrikasının bacasından boyuna fışkıran alevler geceleri gökyüzünü kızıla boyadığından, mahalleli buraya Küçük Cehennem adını takmıştı.

Eskiden yalnızca İrlandalıların oturduğu bir işçi mahallesiydi burası; adı da Kilgubbin idi.

O'Banion'iar geldiğinde kala kala 1000 kadar İrlandalı kalmıştı; mahalleyi 1900 yılından beri doldurmağa koyulan «esmerler» (Sicilyalılar yani) çoktan çoğunluğu elde etmişlerdi. Küçük Cehennem, topu topu bir kilometre kare genişlikte olmasına rağmen, burada işlenen suçların çokluğu ve çeşitliliği bakımından, Levee'yi bile geride bırakmıştı. Oak ile Milton sokaklarının kesiştiği köşe, Ölüm Köşesi olarak bilinirdi. Bir yıl içinde, bu noktada tam otuz sekiz kişi vurulmuştu. Bu cinayetlerin on üçünün aynı adam tarafından işlendiği sanılır. Kim olduğu hiç bir zaman anlaşılmayan bu Kara El'ciye, basın Tüfekli Adam adını takmıştı.

Böylesi bir çevrenin küçük O'Banion üzerinde yaptığı zararlı etkiyi, Holy Name Katedrali papazı Pe^ der O'Brien oldukça hafifletmişti. O'Banion katedralin korosunda dört yıl çalıştı; bu süre boyunca papaz yardımcılığı da yaptı. Bu sıralarda öylesine dindar bir çocuktu, öyle örnek niteliklere sahipti ki, Peder O'Brien onun papaz olabileceğini ummuştu. Ama, koronun bir numaralı yıldızı, daha sesi kalınlaşmadan, Küçük Cehennemlikler adlı bir çocuk çetesine katıldı» Hala kiliseye devam ediyordu ama, saygıdeğer pederin öğütlerine kulak asmıyordu artık. On yaşına geldiğinde bir yandan sokaklarda gazete satıyor, bir yandan da ufak tefek arakçılıklardan geri kalmıyordu. On altı yaşına geldiğinde, kuzey kesiminin en berbat meyhanelerinden biri olan McGovern's Saloon'da şarkı-

cı-garson oldu. Tatlı sesiyle, sarhoşların gözlerini yaşlandırır, bir yandan da cüzdanlarını çarpardı. Ya da, iyiden iyiye sızdıklarını gördü mü (içkilerine karıştırdığı ilaçlarla, daha çabuk sızmalarını sağlardı çoğu kez) soyup soğana çevirirdi adamları. Gazete dağıtıcıları arasında sürüp giden, savaşlara dövüşçü olarak katıldı on yedisinde. İlkin Herald-Examiner gazetesinin takımında yer aldı; başlıca görevleri, rakip gazetelerin kamyonlarını devirmek, gazeteleri ate-

şe vermek, ya da bunları satmayı göze alan gazetecileri dövmekti. Daha sonra kendi çetesini kurdu; hırsızlığa, kasa soygunculuğuna, sokak soygunculuğuna başladı. 1909 yılında üç ay islahevinde yattı; iki yıl sonra, adam bıçaklamaktan altı ay daha yattı. Ömründe çektiği hapis cezalarının tümü bunlardır. Bölgesinde kabadayılığı ile ne denli yararlı olabileceğini ispat ettiğinden, artık politika patronlarının kendisini her türlü cezadan kurtarabileceklerine güvenebilirdi.

Daha becerikli bir kasa soyguncusu olsaydı, hiç bir sabıkası olmazdı belki. Ama genellikle, kör kör parmağım gözüne olurdu işlediği suçlar. Bir keresinde dinamit kullanarak bir kasa açmak isterken koca bir yapının bir bölümünü tamamen uçurmuş, ama kasanın üzerinde en ufak bir çöküntü bile meydana getirememişti. 1921 yılında, polis memuru John J. Ryan, O'Banion, Hymie Weiss ve iki arkadaşlarını, PTT kasasını havaya uçurmak üzerelerken, suçüstü yakalamıştı. O'Banion en tatlı gülümsemelerini takınarak, işin içinde bir yanlışlık olduğunu iddia etti; çocuklar, telgrafhanede kendilerine uygun bir iş bulabilme umuduyla gelmişlerdi oraya!

Belediye meclisi üyelerinden biri 10,000 dolar kefalet ödeyerek O'Banion'u serbest bıraktırdı.

Davanın iptal edilmesi için de 30,000 dolar rüşvet dağıtmak gerekti. Çok geçmeden, O'

Banion, Weiss ve «Dolapçı» Vincent Druccf-nin parmak izleri, soyulan Parkway Çayhanesinin ka-118

sası üzerinde bulundu. Duruşmaları yapıldı, jüri suçsuz olduklarına karar verdi. Kendinden emin bir havayla duruşma salonundan çıkan O'Banion,

gazetecilere, «Küçük bir dalgınlık yüzünden başımıza geldi bütün bunlar. Hymie, kasanın üzerindeki izleri silecekti güya.

Unutmuş..»

İşinin ustası her mahalle kabadayısı gibi, O' Banion da nerede ve kime karşı cömert davranılması gerektiğini iyi bilirdi. Parası arttıkça, cömertliği özel çıkarlarının gerektirdiğinden çok daha fazla arttı. Yoksullara, yolsuzlara, toplum dışına itilenlere gerçekten acırdı; kendi ana babası bir zamanlar böyle kişilerdi de ondan, Arabasına çeşitli yiyecek ve giyecekler doldurup yoksul mahallelere giderdi sık sık. Yoksul yaşlılara, yetim gençlere paralar dağıtır, ev kiralarını ilaç, doktor masraflarını öderdi. Bir keresinde sakat bir çocuğu, Mayo Kliniğine (Chicago'nun bir numaralı hastahanesi) yatırdı. Ne ameliyatın ne de herhangi bir ilacın çocuğun hastalığına kar etmeyeceğini öğrenince de, ömrü boyunca ona bakmayı üstüne aldı.

«Aldıklarının yarısını, kendi memurlarına ödeyen hayır derneklerine zırnık yok benden,»

derdi. «Gerçek ihtiyacı olanlar kimse, doğruca onların cebine girer benim param...»

O'Banion'un genel kurmayındaki canilerin herbi-ri, kendilerine göre özellikleri olan kişilerdi.

Örneğin, anası babası polonyalı olan Hymie Weiss (asıl adı: Wapiecheeski), gang dünyasının en gözde cinayet metodlarından birini icat etmiş, adını da kendisi koymuştu —«gezmeğe götürmek».— Öldürülecek olan kişi, arabanın ön kısmına, şoförün yanına oturtulur, böylece ensesi, arkada oturan katilin kolayca uzanabileceği bir durumda olurdu. Gangsterler, küçük beynin en ideal kurşun hedefi olduğuna inanırlardı, çünkü buraya sıkılan kurşunun «yol değiştirmesi» ihtimali hemen hemen hiç yoktu. Araba tenha bir yola 119

geldimi, katiller tetiği çekerler, arabanın kapısını açtıkları gibi kurbanı dışarı atarlardı. Dönüşü olmayan bu gezintilerin ilk kurbanı, gene bir Polonyalı olan Steve Wisnievski, celladı da Weiss'in ta kendisiydi. Wisnievski, O'Banion'a ait bir bira kamyonunu kaçırdığı için 1921

yılının haziran ayında idam edilmişti; gezmeğe götürülerek.

Weiss da, O'Banion gibi, Holy Name Katedralinin müdavimlerindendi. Boynunda hep bir haç sallanır, elinde de çoğu kez teşbih olurdu. Kara kuru, sıska bir adamdı; çetenin en akıllısı, hem de en küstahıydı. Bir keresinde federal hükümeti mahkemeye verecek kadar ileri gitmişti.

Elinde, Mann Kanununa aykırı davranışlardan dolayı arama kağıdı bulunan bir A.B.D. şerifi, Weiss'in Ziegfeld Follies dansözlerinden Josep-hine Libby ile birlikte oturduğu apartman dairesine zorla girmişti. Hymie tüfek çekerek adamı kapı dışarı etti. Bunun üzerine, yanına birkaç polis daha alarak baskına gelen şerif, içerde bulduğu çok sayıda kelepçe, tabanca ve tüfekle, kasalar dolusu viski, konyak ve şampanyaya el koydu. Weiss, federal bir mahkemeye baş vurarak, baskına gelenlerin aldıklarını iddia ettiği birkaç ipek gömleği ile ipek çoraplarını geri istedi. Ne Weiss'in hükümet aleyhine açtığı, ne de hükümetin Weiss aleyhine açtığı davalardan bir sonuç alınamadı.

Belediye seçimleri sırasında, çeteyi hangi parti destekliyorsa o parti adına sefere çıkar, elinde tabanca, yanında birkaç adam, o seçim sandığı senin bu seçim sandığı benim dolaşır, adamları sandıkları yürütürken sandık müşahitlerini elleri havada bekletirdi. Çok çabuk parlayan, deli gibi bir öfkesi vardı. Gazete savaşları yıllarında, bir gazetenin dağıtım kamyonu şoförü olan erkek kardeşi Frank, «Yirmi yılda yalnız bir tek defa gördüm abimi» demişti. «O

zaman da beni vurdu.»

Josephine Libby'nin aşığı hakkındaki düşünceleri, Viola O'Banion'un kocası hakkındaki fikirlerinden farksızdı: «Dünyanın en ince insanlarından biridir» demişti kız. «Hayatımın en mutlu yıllarını onunla birlikte geçirdim. Onun gibi varlıklı bir içki yapımcısının, gezip tozacağını, gece kulüplerinden çıkmayacağını sanır insan. Evinin olur olmaz kişilerle dolup taşacağını sanır. Hiç de öyle değildi Earl. Benimle yalnız kalmayı, evde oturup radyo dinlemeyi ya da kitap okumayı severdi. Hem da bayağı iyi kitaplar okurdu, ha... Öyle abuk sabuk şeylerle zaman harcadığını hiç görmedim; hukuk

kitapları, tarih kitapları okurdu. Kim olduğunu bilmeseniz, bir avukat, ya da bir üniversite hocası sanırdınız onu. Çocuklara bayı-

lırdı. 'Çok severim çocukları, Jo,' derdi bana. 'Benim de bir oğlum olsun isterim bir gün. Ben bir boka yaramadım, belki oğlan iyi çıkar,' derdi.»

O'Banion'la Weiss, kasa soygununa çıktılar mı, yanlarına Schemer Drucci ile George «Bugs»

Mo-ran'ı alırlardı genellikle. Drucci'ye takma adı «Dolapçı», banka soymak, milyoner kaçırmak gibi parlak ama uygulanması imkansız birtakım dolaplar kurmak alışkanlığı dolayısıyla verilmişti kendisine. Yeraltı çevrelerine, genel telefonların kumbaralarını soymakla atmıştı ilk adımını, Bugs Moran, yirmi birinci yaşına basmadan yirmi altı soygun yapmış, üç defa hapse girip çıkmıştı. Polonya asıllı bir ana babadan Minnesota'da doğmuş, O'Banion'un adamlarından biri olan James Clark (asıl adı Albert Kashellek olan bir kızılderili) ın kız kardeşi ile evlenmişti. Ablak suratlı, yarık çeneli, yüz kiloluk, bir adamdı; O'Banion, saray palyaçosu muamelesi yapardı ona. Gerçekten de burukluğa kaçan, komik bir yanı vardı Moran'ın. Çeverdiği işler dolayısıyla sık sık Yargıç, Lyle'in karşısına çıkar, her seferinde de, gangsterlere karşı müsamahasız olduğu bilinen bu yargıcı reddederdi. Bir
121

keresinde Yargıç Lyle, «Ne o, Moran, benden hoşlanmıyor musun yoksa?» demişti. «Sizden çok hoşlanıyorum, Sayın Yargıç» diye karşılık vermişti Morgan,/ «ama size güvenemiyorum.»

Başka bir seferinde, yargıçla gangster, bir beyz-bol maçında karşılaşmışlardı. «Elmas yüzüğünüz ne güzel, sayın yargıcım,» demişti Moran. «Karanlık bir gecede kapıp kaçarlarsa hemen peşime adam takmayın, n'olur. Şimdiden söylüyorum, suçsuzum.»

Cinayet konusunda Moran'ın da getirdiği bir iki yenilik olmuştu. Araba Dizisi sistemini icat etmişti— örneğin birbiri ardından gelen yarım düzine arabanın içindeki nişancıların, kurbanın evinin önünden geçerken binayı taramaları sistemi yani.

O'Banion'un adamları arasında efendisine en bağlı olanı Leland Varain (öteki adıyla Louis Alterie) idi. Colorado ovalarının bir ürünü olan bu iri yarı delikanlı, koca koca kovboy şapkaları giyer, kendisine, «Yiğit kovboy» ya da «Çifte tabanca» gibi takma adlarla hitap edilmesine bayılırdı. (Aslında, efendisi gibi üç ayrı silah taşırdı— ahşap kabzalı iki 38 kalibre tabancayla, mavi çelikten bir revolver). Chicago'ya gelmezden önce, ağır sıklet boksörü olarak

«Kid Haynes» takma adıyla bir sürü taşra kasabasında dövüşmüştü. Chicago'da bir yandan O'Banion'un fedailiğini yaparken, bir yandan da Tiyatro ve Bina Temizlik İşçileri Sendikasının dövüşçüsü olarak çalışıyordu. Gangsterler arasında pek tutulan bir başka cinayet tekniğini, Hymie Weiss'la ikisi icat etmiş, geliştirmişlerdi. «Geçici Pusu» olarak adlandırabileceğimiz bu teknik şuydu: öldürülecek olan adamın sık sık gittiği bilinen bir adresin çok yakınında bir daire kiralanır, tüfek elde, pencerede nöbet tutulur, kurban, tüfeğin atış zaviyesine girdiği anda kurşunlar yağdırılır.

Çifte Tabanca Louis, sarışınlara öylesine meraklıydı ki, bir keresinde birlikte geziye çıktığı kızın,

sahiden sarışın olmayıp saçlarını boyadığını öğrenince, kızcağızı yol ortasında trenden atmıştı.

Bu acıklı ayrılık, Louis'nin Colorado'daki üç bin dönümlük hayvan çiftliğine gidilirken meydana gelmişti. Kanun tarafından aranan caniler sık sık bu çiftlikte saklanırlardı; kendisi de her sonbahar, geyik avı mevsiminde mutlaka oraya gider, O'Banion, Weiss, ve öteki dostlarını da buraya ava davet ederdi. Avcılığa en az kendisi kadar meraklı olan bir başkası da, çetenin ender yahudi üyelerinden «Çivi» Samuel J. Morton idi. Savaşta gösterdiği yararlıklardan dolayı Fransızlar tarafından Croix de Guerre nişanına layık görülen Morton, Gypsium Çiftilğinde ata binmeğe merak sarmıştı. Chicago'ya döner dönmez kendisine bir binici takımı satın aldı; sırtında kırmızı kadife bir ceket, başında siyah jokey şapkası, Clark Ahırlarından kiraladığı ata biner, her sabah parkta at gezintisi yapardı. Günlerden bir gün at kendisini fırlattı ve çifteleyerek öldürdü. O'Banion

çetesi Siemen öç alma hevesine kapıldı. Başlarında Alterie olan bir grup çete üyesi, o gece ahır basarak suçlu hayvanı yakaladılar. Hayvanı Mortonun yuvarlandığı yere kadar getirip, üzerine sayısız kurşun sıktılar. Daha sonra Alterie ahırın sahibine telefon ederek, «Atına iyi bir ders verdik,» dedi; «Eyerini istiyorsan, git al...»

O'Banion muhteşem bir parti vererek kutladı olayı-

Batı kesiminde, Chicago Caddesi ile Madison Sokağının arasında kalan bölgede, O'Donnell kardeşlerle (William «Klondike», Mylles ve Bernard) İrlandalılar çetesi hüküm sürmekteydi.

İtalyanları sevmezlerdi, hele Torrio ile Capone gibi New York'dan gelmiş yabancı İtalyanları hiç mi hiç sevmezlerdi. Üstelik Cicero ilçesini ilk işgal edenler de bunlardı.

123

Güney kesimde, Küçük İtalya denilen yerde, Gen-na Kardeşler vardı; iri yarı, kara gözlü, kara saçlı, «Korkunç Gennalar»: Sam, Vincenzo (ya da Jim), Pe-te, Angelo (Kanlı Angelo), Antonio (Gentilmen Tony, Aristokrat Tony) ve Mike ('Küçük Mike\ 'II Diavolo', 'Şeytan Mike'). Dört İkilinin kuzeyine doğru bir sokak yürüyüp, Taylor Sokağına döndükten sonra batıya doğru iki sokak daha gittiniz mi, Genna Kardeşlerin bölgesinin merkezine gelmiş olurdunuz, Sicilya'*

mn Marsala limanında bir demir yolu işçisi olan baba Genna 1894 yılında ailesiyle birlikte buraya gelip yerleştiğinde en büyük oğiu Sam 10 yaşında, küçük Mike ise daha kundaktaydı.

Ana* baba, çok geçmeden, sefalet içinde öldüler; böylece çocuklar çok küçük yaşta kendi başlarının çaresine bakmak zorunda kaldılar. Yeraltı çevrelerinde çabuk yükseldiler. Kara ö zorbalığı ile kazandıkları bir sürü parayı değerlendirebilmeleri için politik ilişkilere ihtiyaçları vardı. Bölgenin politikacı patronlarına yaptıkları hizmetler sayesinde, bir kumarhane, bir bilşrdo salonu, bir peynir-zeytin ithalat firması ve Chicago'nun en büyük gizli içki imalathanesinin sahibi oldular. Hepsi dş ailelerine çok bağlı kişilerdi, devamlı olarak kiliseye giderlerdi.

Çeşitli kuruluşlarında her kardeşin belli bir görevi vardı. İşleri örgütleyen ve yöneten Şam'dı.

Jim ile Rete Genna, içki imalatının teknik yönleriyle uğraşırlardı; Angelo ile Mike ise temizlik işlerine bakarlardı —siyasi cinayetler, öç almalar, bölgeye el atmağa kalkışanların cezalandırılması gibi.— Centilmen Tony, zayıf, zeki; kaba saba, şişko kardeşlerine oranla şa-

şılacak kadar zayıf, şıklığı pedikür yaptıracak kadar ileri götüren bir adamdı. İçki imalinden cinayete kadar, kardeşlerinin yaptığı her şey onun denetiminden 124

geçerdi; ama kendisi hiçbirine doğrudan doğruya katılmazdı. Küçük İtalya'dan çok uzak bir semtte, Congress Otelinin bir dairesinde, Gladys Bagwell adlı bir kabare piyanisti (aynı zamanda papaz kızı) ile birlikte yaşardı. Kardeşler arasında eğitim görmüş tek ki$i olan Tony, mimari ve müzik tahsili yapmıştı. Chicago'daki yoksul Sicilyalıların durumunu biraz olsun düzeltmek amacıyla, vatandaşları için, ucuz kiralı, her türlü konforu haiz koca bir mahalle inşa ettirmişti. Operada mevsimlik bir locası vardı; sanatçılarla ahpaplık etmeğe bayılırdı.

Genna'ların gene Sicilya asıllı bir sürü fedaileri vardı. Bunlardan biri, «Smoots» Amatuna, profesyonel bir kemancıydı. Çalgıcılar sendikası üyesiydi; sendika yöneticisini, üç arkadaşıyla birlikte çalgı kutula-ları içine sakladıkları silahları ile öldürmeğe kalkmıştı. Aşırı giyim meraklısıydı; 200 adet markalı ipek gömleğe sahipti. Bir keresinde Smoots da bir attan öç almıştı. At arabasıyla dağıtım yapan bir Çinli çamaşır yıkama servisinde yıkatırdı gömleklerini.

Günlerden bir gün, gömleklerinden biri yanık olarak geri yollandı; hemen arabanın peşine düşen Smoots, önce arabanın sürücüsüne nişan aldı, ama sonra fikrini değiştirerek atı vurup öldürdü. Gennaların en güvenilir teröristlerinden biri de «Zalim» Orazio Tropea idi. İnce uzun boylu, çok esmer, gaga burunlu bir adamdı; istediğini yaptırmak için gövde gösterisi yapmasına gerek kalmazdı genellikle. Keskin bir bakışı yeter de artardı bile; çünkü kendisinde il molocchlo «kem-göz» olduğu söylenirdi. Korkuttuğu zavallı Sicilya göçmenleri kadar cahil olan Tropea, gerçekten de inanırdı büyücü olduğuna. Gennalar adına çıktığı zorbalık seferlerinde, kendisine

yardımcı olan birkaç yırtıcı genç daha vardı: eski bir posta sürücüsü olan «Kartal» Ecola Baldelli, şoförlüğünü yapardı; sonra, şarap imalatçısı Vito Bascone, Felipe Gnolfo ve Tony

Finaili. Guiseppe Nerone (öteki adıyla Antonio Spa-no, daha başka bir adıyla Joseph Pavia) soylu tavırlarından dolayı İl Cavalière olarak tanınan bir Palermo Üniversitesi mezunuydu.

Kanunsuz yollara sapmazdan önce bir süre; matamatik öğretmenliği yapmıştı; sonra Sicilya polisinden kaçarak Amcrikaya gelmişti. Gennalarla işbirliği yapmağa başladıktan sonra, kendisini para konularında bir dahi olarak görmeğe başladı. Kardeşlerin, zenginliklerini kendisine borçlu oldukları inanandaydı; ama onlar aynı düşüncede değildiler. John Scalise ile Albert Anselmi de paçalarını Sicilya polisinden güçlükle kurtararak kapağı Amerikaya atmışlardı. Gennaların eski memleketten hemşehrileri oldukları için itibarla karşılandılar bu tarafta. Uzun boylu, sıska Scalise ile kısa boylu, şişko Anselmi, kısa zamanda cinayet işlerinin Lorel Hardy'si oluverdüer. Sicilyalı katiller arasında yaygın olan bir inanca sahiptiler; kurşunların üzerine sarmısak sürüldüğü takdirde, kurban doğrudan doğruya ölmese bile, er geç kangren olurdu. Aslında sarmısağın bu tür zehirleyici bir özelliği yoktur; ama Scalise ile Anselmi, gene de sarmısak sürerlerdi kurşunlarına ve bu adet gangsterler arasında yayılmıştı.

Gennalar, politik ilişkileri sayesinde sanayi ispirtosu alıp satma ruhsatı elde etmeği başardılar 1920 yılının başlarında. West Taylor Sokağı 1022 numarada, Maxwell Sokağı polis karakolunun 200 metre ötesinde, üç katlı bir depo tuttular. Federal kaynaklardan, kanuni yollarla elde ettikleri 7,000 dolarlık denatüri-ze ispirtoyla başladılar işe. Bunun pek az miktarı-

nı, kanuni olarak alkol kullanma izni olanlara dağıttılar. Geriye kalanı da, yeniden damıtıp, renklendirip, tatlandırarak, viski, konyak, ya da müşteri ne isterse o diye içki piyasasına sürmeğe başladılar. Keskin,

sert içkileri galonu altı dolardan, derecesi düşürülmüş alkolü de galonu üç dolardan satıyorlardı.

Kullandıkları yapım yöntemleri, tüketici için akıl almaz tehlikeler yaratmaktaydı. Alkoldeki zararlı maddelerin tamamen yok edilebilmesi için, Gennaların sahip oldukları kimyasal bilgiden çok daha üstün bir bilgi, ve de bu iş için harcamağı göze aldıkları zamandan çok daha uzun' bir zaman gerekliydi. Bilgisizlik ve acele yüzünden ortaya çıkan içki resmen zehirliydi, ve içilen miktara göre, üç dört gün süren müthiş sancılara, sürekli körlüğe, ya da ölüme yol açabilirdi. Boyama ve tatlandırma işlemleri tehlikeyi daha da artırmaktaydı. Viskinin iyisine o tatlı amber rengi verebilmek için yıllarca yanık fıçılarda dinlendirmek, katran ve reçineyi yavaş yavaş emmesini sağlamak gereklidir. Gennalar, kömür katranından elde ettikleri boyalarla, istenilen rengi hemen verebiliyorlardı. Tatlandırmak için de fusel yağı eklemekteydiler. Bu madde («fusel» sözcüğü almancada «kötü içki» anlamına gelir) olağan fermantasyon sırasında kendiliğinden meydana gelir, ama dinlendirme sırasında gene kendiliğinden çoğu kaybolur. Genna ların piyasaya sürdüğü yüksek fusel yağı karışmış viskilerin, yeni bir akıl hastalığı türüne yol açtığı iddia edilmiştir. Bu hastalığın özel belirtileri şunlardır: aşırı cinsel düşüklük, hayal görme, paranoya ve adam öldürme dürtüleri.

Genna kardeşlerin içkileri ne kadar zehirli olursa olsun, Taylor Sokağındaki imalathanenin üretimi, ihtiyacı karşılamaktan çok uzaktı. Bu soruna bulduk lan çözüm yolu ise, bölgenin ekonomik durumunu temelden değiştirdi. Yüzlerce mahalleliyi, evlerirım ya da dükkanlarının mutfağına, küçük boy, bakır imbikler yerleştirmeğe ikna ettiler. Hepsine, belirli miktarlarda mısır şekeri dağıtarak, bundan nasıl alkol elde edileceğini öğrettiler. Kullandıkları kaba saba tek-127

nikleri genç bir avukat olan Henry Spignola geliştirmişti. Spignola, aynı zamanda, Angelo'nun nişanlısı Lucille'in ağabeysiydi. İmbik yerleştirdikleri her evin sahibine günde 15 dolar ödüyorlardı. Zavallı Küçük İtalya sakinlerinin işçilik ya da işportacılıktan kazandıkları paraların yanında gerçek bir servetti bu para. Teklifi reddeden çıkmadı pek. Mırın kırın eden birkaç kişiyi de çeşitli yollarla ikna etmesini bildi Genna kardeşler. En yola gelmeyenleri ise, Kara El terörüyle mahalleden ayrılmağa zorladılar. Yeni

bir kazanç yolu bulunduğu için dört bir yandan mahalleye akın akın gelenlerin yanında, Genna Kardeşlerin mahalleden kaçırdıkları ailelerin sayısı devede kulak kalmaktaydı. «Alkol pişirmek» Küçük İtalya'nın ev endüstrisi haline geldi. Kırık dökük evler, apartman daireleri, dükkanların arka odaları binlerce imbikle dolup taştı. Bir çürüyen mısır kokusudur kapladı mahalleyi.

Alkol pişirme görevini üstüne alan kişi, öyle yorucu bir işe giriyor sayılmazdı. İmbiğin karşısında oturup sigarasını tellendirerek, ya da şarabını yudumlayarak geçirebilirdi gününü.

Günde 15 dolar kazanabilmek için yapacağı tek iş, imbiğin altında devamlı ateş yanmasını sağlamak, bir de damıtılan maddeyi toplamaktı. Genna'nın kamyonları, alkolü beş galon-luk tenekeler içinde teslim alırlardı. Dikkatsiz alkol pişiricilerin başına türlü işler gelebilirdi tabii.

Örneğin, havagazı kullananların çoğu, yakıtı ana borudan çalarak sağlıyorlardı. Gennalar yakıt parasını ödemekten kaçındıklarından dolayı değildi bu. Saati okuyan memurun aşırı havagazı sarfiyatından kuşkulanıp, rüşvet istemesinden korkuyorlardı adamlar. Ana borudan kaçak havagazı alan kişi, bu işin ustası değilse yanlış bir şeyler yapar, oturduğu yerde zehirlenip ölebilirdi. Birkaç kez de imbik patlaması olmuş, başında bekleyen adam yanarak ölmüştü.

Mahalledeki evlerin sağlık koşulları da içki tü-

keticisi için korkunç tehlikeler yaratmaktaydı. Adam imbiğinin8 yanı başında uyuklaya dursun, maya ve şeker kokusuna gelen türlü ev hayvanatı, paldır kül-dür mayanın içine düşebiliyordu.

İçki yasağı kanunlarını uygulağama kalkan, John Steege adlı bir polis memuru, bir keresinde Küçük İtalya'dan yüz fıçı maya toplattırmıştı. Fıçıların her birinin içinde ölü sıçanlar bulundu.

Gennalar akıl almaz kazaıiçlar sağlamaktaydılar. Her ev imbiğinden haftada ortalama 350

galon saf alkol elde ediliyordu. Değişen n|aya ve şeker fiyatla rina göre, bir galon 50 ila 75

c^nte mal olmaktaydı. Alkolü, en göze batan pisliklerden arındırmak için bir kez de kendileri damıtan kardeşfer, bunu, galon başına altı dolardan toptancılara devrediyorlardı. Perakendeciler (meyhane patronları ^ani) aldıkları alkole su katarak derecesini yarı yarıya\düşürüyorlar, böylece rezervlerini iki kat artırıyorlardı. Bir galonda otuz altı tek içki vardı; bir tek içki barlarda 25 sente satılıyordu. Böylece meyhane patronu galon başına kırk dolar kar etmiş oluyordu. Gennaların ayda brüt satışları 350,000 dolara çıktı; net kazançları ise 150,000 dolardı.

Brüt kazançlarının büyük bir bölümünü rüşvet dağıtımına ayırırlardı. Maxwell Sokağı karakolunda-ki memurların herbirine, yaptıkları hizmetin önemine göre, ayda 10 dolar ile 125 dolar arasında değişen aylıklar öderlerdi. Aylık dağıttıkları kişilerin sayısı zamanla 400'e yükseldi. Beş polis komiserini, eyalet savcılığına bağlı bir sürü sivil polisle dedektifi de ayrıca görmek zorundaydılar. Bu ödemeler, öylesine göz önünde yapılıyordu ki, Taylor Sokağı 1022

numaraya «polis karakolu» demeğe başlamıştı mahalleli Aylık ödeme günlerinde, üniformalı, üniformasız, sayısız polis girip çıkardı depoya. Kimisi fütursuzca kaldırım kenarında durup aldığı rüşveti sayardı.

Başka mahallelerden polislerin gelip de Maxwell Sokağı karakoluna bağlıymış gibi aylık almalarını önlemek için, komiser, her ay para almaya hak kazanmış olanların yaka numaralarını gösteren bir liste yollardı Gennaiara. Arada bir, şehrin uzak bir mahallesine yollanan alkol kamyonunun yolda polis tarafından durdurulduğu olurdu. Gennaların durumdan yakınmaları üzerine koruyucu bir sistem yürürlüğe kondu. Gennalar, uzak, yabancı mahallerde dağıtım yapacakları zaman Maxwell Sokağı karakoluna önceden haber vermeğe Başladılar. Karakol, alkol kamyonuna eşlik etmesi, yabancı bölgelerden kazasız belasız geçebilmesi için, içinde üniformalı polislerin bulunduğu özel bir araba tahsis ederdi böyle günlerde. Küçük İtalya'da çalışan bütün ev imbikleri, Genna Kardeşlere bağlı değillerdi. Ama, kendi hesabına çalışanlar da, başları

belaya girmesin diye, Gennaiara bağlı olduklarını söylerlerdi soru soran polislere. Bunun üzerine, Gennalar da, imbik yerleştirdikleri evlerin listesini vermeğe başladılar polislere, üstede olmayan bir evde İmbik bulan polisler bunu hemen yerle bir etmekle görevliydiler.

Genna krallığı yalnızca rüşvetle ayakta duramazdı tabii. Bölgenin siyasi patronlarının desteğine de ihtiyaçları vardı. Küçük İtalya'yı içine alan On Dokuzuncu Bölge (öteki adıyla

«Kanlı Bölge») de süregelen belediye meclisi savaşları sırasında gösterdikleri yararlıklar sayesinde elde edebildiler bu desteği. Söz konusu savaşlar sırasında en az otuz kişi sokaklarda öldürülmüştü. Çoğu kez, katil, öldüreceği adamın adını bir gün önce, Loomis Sokağının köşesindeki kavak ağacına çivilerdi. Bu yüzden, kavağın adı, «Ölüler Ağacı» kaldı.

1921 yılı belediye seçimlerinde, On Dokuzuncu Bölge belediye meclisi üyeliğine adaylığını koyanlar, halen üye olan Demokratik Partili «Johnny de Pow»

130

John Powers ile, bağımsız aday Antony D'andrea idi. Her iki adam da hayattaki ilerlemelerini, cürüm ile politikayı etkili bir biçimde birbirine karıştırmayı bilmiş olmalarına borçluydular.

Meyhaneci olan Powers, canilerin bir numaralı koruyucusuydu, düşmanlarının kendisine takmış oldukları adı Boodlers Prensi— pek severdi. Belediye meclisinde ister üye olsun ister olmasın, 1888 yılından beri On Dokuzuncu bölgeyi o yönetmekteydi; seçmenlerinin büyük çoğunluğu İrlandalılardı. Derken İtalyanlar doluşmağa başladılar bölgeye; 1918 yılında, seçmenlerin yüzde sekseni İtalyandı. Powers, İrlandalıların, çoğunluğunu elde ettiği gibi İtalyanlarınkini de elde etmeyi başardı. Chicago Times gazetesinin dediği gibi, «Ancak iki yüzlülükle oy toplayabiliyor bu adam, herkesin her zaman güvenebileceği bir koruyucu, ölümden sonra bile bağlılığını yitirmeden gerçek bir dost havasına bürünüyor. Belediye meclisi üyelerine özgü, sahte bir kederle, binlerce tabutun önünde baş eğmiştir. Soğuk ve çirkindir kendisi. Çekingen, ama

dikkatli, herkesi memnun etmeğe hevesli bir görünüşü vardır. Ama aslında diktatör ruhlu, küstah ve terbiyesiz bir insandır.»

Tony D’andrea 1914 yılında Demokratik Parti saflarında politikaya atıldığında, Chicago'nun en tanınmış, en sevilen İtalyanlarından biriydi. Avukatlık yaparak hatırı sayılır bir servet edinmişti. Üç kızının ikisi Chicago Üniversitesini bitirmişlerdi; en küçük kızı da o yıl üniversite öğrenimine başlayacaktı. D'-Andrea'nm kendisi de Palermo Üniversitesi mezunla-nndandı; okumuş, birçok dil bilen bir adamdı. Chicago'ya ilk geldiği yıllarda birçok yüksek sosyete hanımına özel İtalyanca dersleri vermişti. Koca Jim'in dostlarından olan, işçi haraççısı ağabeyi Joey öldürülünce, Lağım ve Tünel İşçileri Sendikasının başına kendisi geçti. (Horace adındaki küçük ağabeyi papaz-131

dı). Daha sonra, Makarna İmalatçıları Derneğinin başkanı oldu; bundan sonra, önce Uluslararası Duvarcılar Sendikasının başına, sonra da Sicilyalılar Birliğinin başına geçti. Bu görevler, İtalyan seçmenleri arasında itibarını müthiş artırmıştı.

1914 seçimlerinde, D’andrea'mn geçmişini araştıran karşı taraf, birtakım şaşırtıcı gerçekler çıkardı ortaya. Anlaşıldığına göre avukat, vaktiyle papazlıktan kovulmuş, banka soyguncuğu ve kalpazanlıktan hüküm giymiş, on üç ay Joliet Cezaevinde yatmıştı. Sosyetik öğrencilerinin ısrarlı ricaları sayesinde A.B.D. Cumhurbaşkanı Theodore Roosevelt sonunda kendisini affetmişti.

Bu açıklamalardan sonra D’andrea taraftarları onu tutmaktan vazgeçecekleri yerde, karşı tarafa kızdılar; açıklamaları «belden aşağı vuruş» olarak nitelediler. D’andrea seçimleri kaybetti ama etki alanını müthiş genişletti. İki yıl sonra, Belediye Meclisi ön seçimlerinde, Demokrat Parti adaylığı için, Povvers'in kuklalarından James Bovvler ile yarıştı. On Dokuzuncu bölge İtalyan oylarının yarısını alarak, küçük bir savaşın başlamasına yol açtı.

Savaşın ilk kurbanı, Povvers'in adamlarından Frank Raimondi'ydi. 21 Şubat 1916 da, Taylor Sokağındaki bir meyhanede vuruldu Raimondi. Kızı, cinayetin sorumlusu olarak D’andrea taraftarlarını suçladı: «D’andrea yıllardır sözünden çıkmağa korkan bu zavallı bölgeyi bir kral gibi

yönetmektedir,» dedi genç kadın. Basın da aynı fikirdeydi. D'Andrda'nın emrini yerine getiren katillerin kim olduğu ise, kulaktan kulağa fısıldanıyordu: «Genna»!

D’andrea 1916 seçimlerini de kaybetti. 1921 de, bu defa bağımsız aday olarak çıktı Johnny de Povv'un karşısına. Çeşitli bomba patlamalarıyla başladı savaş. İlk bomba Povvers'in balkonunda, ikincisi D’andrea'-

nın seçim toplantısında patlayarak, beş kişinin ciddi olarak yaralanmalarına yol açtı. Üçüncü ve dördüncü bombalar D’andrea'nın evinde ve seçim karargahında patladı. Belediye Meclisi üyesi Bovvler, «On dokuzuncu Bölgede, durum berbat,» dedi basın mensuplarına. «Sokaklar kiralık katillerle dolu. Kaçırılacağıma ya da temizleneceğime dair tehdit mektupları almış

bulunmaktayım. Belediye Meclisi Üyesi Povvers'in evinde polis gece gündüz nöbet tutmak zorunda: Adamlarımızı sokak ortasında durdurup tehdit ediyorlar, dövüyorlar. Bu korku kampanyasını yürütmek için New York'dan Buffolo'dan kiralık katiller, zorbalar getirmişler.

Meclis üyesi Powers, geniş güvenlik tedbirleri alınmaksızın bir toplantı bile yapamıyor. Bize yer kiralayacak olan salon sahiplerini ölümle, ya da salonu yerle bir etmekle tehdit ediyorlar.

Orta Çağlardan beter bir durum kısacası.»

D’andrea'nın üçüncü yenilgisi, taraflar arasında bir ateş-kes sağlayamadı. Tersine, alınacak öçlerin sayısını adamakıllı kabarttı. 9 Mart günü, sabah saat dokuzda, Powers'in en sadık adamlarından Paul Labriola, Halsted Sokağındaki evinden çıkarak, icra memuru olarak çalıştığı kent mahkemesi binasına doğru yol aldı. Arkasından bazan karısı, adam gözden kay-boluncaya kadar, tedirgin bir havayla seyretti kocasını. Son günlerde bir sürü Kara El tehditi yağmıştı evlerine. Adam, Halsted ile Congress Sokaklarının kesiştiği köşede, bir gurup D’andrea taraftarlarıyla burun buruna geldi. Aralarında Angelo Genna, Smoots Amatuna,

«Don Chick» Frank Gambino ve «Çifte Tabanca» Johnny Guardino vardı. Oldukça soğuk bir selamlaşma oldu, ve Labriola karşıya geçmeğe davrandı. Daha kaldırımdan inmemişti ki, bir seri kurşunla yere yıkıldı. Cesedin yanına giden Genna, yakından üç kurşun .daha sıktı kurbanının üzerine. Sonra, arkadaşları ile birlikte bir arabaya binip uzaklaştı.

133

Aynı gün, öğleden sonra saat birde, Harry Ral-mondi'nin Taylor Sokağındaki tütüncü dükkanına dört adam daldı. Eski D’andrea taraftarlarındandı Raimon-di, ama yön değiştirdiğinden, efendisinin eski sabıkasını karşı tarafa sattığından kuşkulanılıyordu. Dört adam dükkandan çıktıklarında, sırtında beş kurşun deliği olduğu halde, tezgahın gerisinde yatmaktaydı. Bundan sonra, Powers taraftarlarından sırasıyla şunlar temizlendi: Gaetano Esposito (bir arabadan kaldırım kenarına fırlatıldı ölüsü); Nicolo Adamo (karısı katilin Jim Genna olduğunu söyledi); Paul Notte (ölürken Angelo'nun adını mırıldandı.) Daha sonra, sorgu yargıçlığı Nette'nin sözlerini hükümsüz saymıştı; adam acısını dindirmek için verilen afyonlu bir ilacın etkisi altındayken konuşmuştu onlara göre.

Powers taraftarları da boş oturmuyorlardı bu arada. D’andrea'nın fedailerinden ikisini, Joe Marino ile Johnny Guardino'yu çabucak öldürüverdiler. Guardi-no, bir sokak köşesine, top oynayan çocukları seyrederken vuruldu. Hemen hemen aynı günlerde, Po-wers'in kabadayıları ile dolu bir araba, Küçük İtalya'nın sokaklarında düşman avına çıktı ve Taylor Sokağındaki bir bilardo salonunun önünde durarak içeriye yüzlerce kurşun sıktı.

Bu katliam dalgasından fena halde ürken, bir yandan da kendi canını kurtarmağa çalışan D’andrea, On dokuzuncu Bölge politikasından elini eteğini çekmeğe karar verdiği halde, savaş

sürüp gitmekteydi. D’andrea'nın South Ashland Caddesi 902 numaradaki apartman dairesinin karşısındaki dairede oturan Abraham Wolfson adlı bir adam Kara El mektubu tipinde bir dizi mektup aldı. İlk mektupta, «O başkalarını öldürdü, biz de aynı şeyi yapacağız» deniliyordu.

İmza yerinde de, «Öcümüz alınacaktır» yazılıydı. Daha sonraki bir mektup şöyleydi: «On beş

gün içinde taşınacaksın. Binayı bombalayıp bütün D’andrea ailesini öl-134

düreceğiz. O birçok insan öldürdü, biz de aynı şeyi yapacağız. Şakamız yok. Taşınırsan birçok hayat kurtarmış olacaksın.» Wolfson mektupları D’andrea'ya gösterdi ve alelacele taşındı.

11 mays 1921 gecesi, D’andrea'nın karısı ile kızları evde olurlar, kendisi de mahalle kahvelerinden birinde kağt oynarken, evin yakınındaki bir çıkmaz sokağa bir araba yanaştı.

Arabadaki üç adamdan ikisi inerek,bodrum pencerelerinden birini zorlayarak açtılar, buradan kömürlüğe, kömürlükten de Wolfson'un artık *boş* olan dairesine geçtiler. Giriş

kapısına bakan bir pencereye yerleşip beklemeğe başladılar. Bir süre sonra, fedailerinden Joe Laspisa'nın sürdüğü arabası içinde geldi D’andrea, Laspisa, efendisinin merdivenleri tırmanıp, giriş kapısının önündeki mermer sahanlığa çıkışını gözleriyle izledikten sonra, gaza bastı. D’andrea giriş kapısına yaklaşırken iki tüfek birden ateşlendi. Tam göğsünden vurulan D'-Andrea, yere yuvarlanırken kendi revolverine uzandı,yattığı yerden beş el ateş

etti. Geldikleri yoldan kaçan katiller, iki dolarlık bir banknot üzerine iğnelenen şu yazıyı bırakmışlardı: «Bu parayla o figlio di un cane'ye (orospu çocuğuna) çiçek alırsın.»

D’andrea, Jefferson Park Hastahanesinde hayata gözlerini kaparken, karısı ile kızlarına

«Tanrıya emanet olu» dedi.

Savaş son bulmazdan önce iki cinayet daha işlen-di.Laspisa ile Sicilyalı «kan kardeşi» Joe Sinacola, D’andrea'nın tabutu başında onun öcünü alacaklarına yemin etmişlerdi. Ne yazık ki buna fırsat bulamadı-lar. Laspisa. 24 haziranda, San Filipo Benzi kilisesinin karşısındaki Ölüm

Köşesi'nde, arabasının direksiyonda otururken vuruldu ve hemen öldü. Kilisenin papazı Peder Louis Giambastini, ertesi gün kilisenin kapısına şu yazıyı astı: «Din Kardeşlerim! Tanrı'ya olan imanımız, Amerikan vatandaşlığına ve insanlığına

135

olan saygınız adına dua edin.—İtalyanları uygar dünya karşısında rezil eden bu korkunç, hu yırtıcı katliam son bulsun artık.» Daha sonra da, kilise kürsüsünden konuşarak, cinayetler hakkında herhangi bir bilgisi olanların hemen polise başvurmaları, için yalvardı. Kimsenin bilgisi yoktu herhalde ki kimse polise gitmedi.

Belediye Meclisi savaşlarında işlenen otuz cinayetten yalnızca biri, duruşmayla sonuçlandı.

Angelo Genna, Paul Labriola'yı öldürmek suçundan sanık olarak yargıç karşısına çıktı. Küçük İtalya'dan yetişme, Stephen Melato adlı bir eyalet savcı yardımcı, görevinden istifa ederek Genna'nın savunmasını üzerine aldı. Davayı kazanmasının en belli başlı nedeni, tanık yetersizliği idi. Dian O'Banipn'un buna benzer başka bir durumda söylemiş olduğu gibi, «yeni bir salgın hastalık var(dı) şehirde. Chicago Unutkanlığı diyorlar adına.»

Gennaların yükselmesine yardımcı olan bir başka mahalle büyüğü de, bölge komitesi üyelerin-den Cumhuriyetçi Partiden «Elmas Joe» Guiseppe. Esposito'ydu. Napoli asıllı, palyaço suratlı, fıçı gövdeli, takıp takıştırdığı pırlantalar bakımından neredeyse Koca Jim Colossimo'ya taş çıkartan bir adamdı Kaçak içki yapımcılarına, kumarhanecilere, genelevcilere türlü kolaylıklar gösterdiği, cahil olmasına karşı-lık çok kurnaz olduğu, İngilizceyi çat pat konuşnsı-na rağmen, işçi sendikalarında çok sözü geçtiği, poi-tikacılarla gangsterlerin devam ettiği Bella NAPO-li Cafe'nin sahibi olduğu, ve çevrenin yoksul İtalyan-larına sürekli olarak çeşitli yardımlarda bulunduğu için, elinde tuttuğu oyların sayısı kabarıktı. Bu oyların hepsini, İllinois'nin Cumhuriyetçi Parti senatörü Charles S. Deneen'e verdirtmeğe kararlıydı. Senatör, reform bayrağı altında seçimlere katılıyor, içki yasa-136

ğının harfi harfine uygulanacağını söylüyordu; ama nedense Esposito kendisine hayrandı.

Batı kesiminde, Küçük İtalya ile Cicero arasında kalan bölgede, Druggan - Lake, ya da öteki adıyla Vadi çetesi vardı. Bücür, kara kuru Terry Druggan ile; boğa gibi, iri yarı Frankie Lake, her ikisinin de kafalarında fedora şapkalar, gözlerinde kalın çerçeveli gözlükler, bir arada boy gösterdiler mi son derece gülünç görünürler, gangsterden çok, dans edip şarkı söylemeğe hazırlanan bir iki komiğe benzerlerdi. Lake eskiden demiryolu makasçılığı yapmış, sonra Chicago itfaiyesinde çalışmış, 1919 da istifa ederek Druggan'ın ortağı olmuştu. Her ikisi de Chicago'nun en eski çetesi (1890 lardan kalma) olan Vadi çetesinin üyesiydiler. «Koca Heinie»

Miller (eşi bulunmaz bir ev hırsızı), «Ayı Paddy» Ryan, «Kavruk» Walter Quinlan (yırtıcı dövüş

ustaları) ve O'Banion'un grubuna geçmezden önce bunlarla çalışan «Çifte Tabanca» Louis Alterie gibi liderlerin geliştirdiği Vadi çetesinin uzmanlık alanı soygunculuktu. Ortak bir baş-

kanlık kuran Druggan ile Lake, çete üyelerini daha geniş, daha kazançlı alanlara yönelttiler.

Kuzey kesimde, Küçük Bohemya adlı bir kabare aldılar. İçki alanına da el atarak, yalnızca bira yapımıyla uğraşmağa karar verdiler, satılık bira fabrikaları aramağa koyuldular. Birer dindarlık örneği olan iki İrlandalı, dine karşı saygısızlık saydıkları en ufak bir davranışa katlanamazlardı.

Bir keresinde, kilisenin önünde duran bir bira kamyonunu kaçırmışlardı. Kamyona yaklaştıklarında şoför yerinde oturan iki kişinin yahudi asıllı gangsterler olduklarını fark ettiler.

«Tann'nın evi önümde şapkalarınızı çıkarın, yahudi piçleri,» diye bağırdı Druggan. «Yoksa kafanızı uçururum!»

Güneybatı kesiminde Saltis - McErlane çetesi iş görüyordu. Joe Saltis ağır hareket eden, kafası ağır

işleyen bir Polonya göçmeniydi. Sıradan bir meyhaneciyken, içki yasağı dolayısıyla öylesine zengin olmuştu ki, milyonerlerin eğlence yeri olan VVisconsin'-in Eagle River sayfiye köyünde kocaman bir yazlık malikane satın alabilmişti. Meyhanelerinin sayısını çoğaltma çabasına karşı çıkanları, oldukça ilkel metotlarla yola getirmesini bilirdi. Örneğin, sahip olduğu dondurmacı dükkanını meyhane haline sokup onun emrine vermeği reddeden orta yaşlı bir kadını, kalın bir sopayla döverek öldürmüştü. En gözde adamları, kendisi gibi Polonya asıllı olan «Dingbat» John O'Ber-ta ile Frank McErlane idi. Dingbat, bu takma adı, daha okul sıralarındayken, aynı adı taşıyan ünlü bir resimli roman kişisine benzediği için kazanmıştı; politikayla işçi haraççılığını bir arada yürütürdü. Aslında Oberta olan soyadına bir apostrof ekleyerek (*) İrlan-dacalaştırmasının nedeni, On Üçüncü Bölgede, binlerce İrlandalı seçmen bulunmasıydı.

Alkolik olan Frank McErlane, aynı zamanda patolojik bir katildi. İllinois Ceza Hukukçuları Derneği, «Chicago'nun gelmiş geçmiş en gaddar kiralık katili» unvanını vermişti kendisine.

Gövdesi, Çinli güreşçilerinkine benzer, kırmızı suratı, boncuk gibi gözleri, yaban domuzunkileri andırırdı. Sarhoş olunca gözleri bulanırdı; gözleri bulandı mı, korkunç bir şeyler yapması an meselesi demekti. Bir gece, İndiana'-da bir barda otururken gözleri bulanmıştı gene. En az kendisi kadar içkili olan bir arkadaşı, nişancılıktaki ustalığını göstermesini istedi.

McErlane, barda oturan yabancılardan birini gelişi güzel seçti ve adamı alnından vurdu.

Gelişigüzel seçilen kişi, Thad Fanc-her adında genç bir avukattı.

Katil, peşine düşen İnDiana polisine yakalanmadan eyalet sınırını aşmayı başardı. Bir yıl boyunca,

(*) İrlanda soyadları: O'Connor, O'Flaherty gibi genellikle O' ile başlar.

geri yollanması için yapılan işlemlere karşı durmasını bildi. Nihayet duruşmaya çıkarılabildiğinde, savcılığın bir numaralı tanığı, ifade verecek

durumda değildi; kafatası baltayla yarılarak öldürülmüştü. McErlane beraat etti.

Saltis - McErlane çetesinin gangsterlik tarihine en büyük katkısı, ilk kez onlar tarafından kullanılmağa başlanan yepyeni bir silahtı. Collier's dergisi şöyle tanımlıyordu bu silahı:

«Gangsterlerin işlerini genişletmek ve kolaylaştırmak için çağımızda keşfettikleri en büyük yardımcı... şeytanlara yaraşır bir ölüm makinası... şimdiye kadar canilerin yararına sunulmuş

en korkunç en güçlü, en yırtıcı yıkım aracı... cehennem makinası... insanın, insanı öldürme savaşında, bulup bulacağı en şeytani, en akılalmaz mekanik ölüm aygıtı.» Söz konusu silah, Thomson maki-nalı tabancasından başka bir şey değildi. İlerde, «tommy gun», « eker-biçer»,

«Daktilo makinası», «Chicago piyanosu» gibi çeşitli adlarla tanınacak olan bu silaha asıl adını veren, mucidi, General John T. Thomson'du. Birinci Dünya Savaşı sırasında silah fabrika ve depolarının direktörü olan Thomson, bu silahı ne yazık ki çok geç icat etmişti (1920 de). Siper savaşlarında kullanılması düşünülerek yapılmış olduğu halde (Thomson'un deyimiyle «Siper süpürgesi» olacaktı) savaşın ancak bitimine yetişen bu silahı New York Auto Ordnance şirketi piyasaya sürdü. Ama askeri çevrelerde beklenen ilgiyi görmedi. Ne A.B.D: ne de yabancı yetkililer, bilinen hiç bir kategoriye uymayan bu silaha (ne tabanca ne tüfek, ikisi karışımı bir şey) para yatırmadılar (*). Güvenlik kuvvetleri adına silah alımı yapan örgütlerse, bu tür bir silah baskın ya da kovalama sırasında kullanıldığında çev-

{*) Buna karşılık, İkinci Dünya Savaşı sırasında A.B.D. 2 milyon taneye yakın satın aldı. Bugün, tommy gunlar kullanılmamaktadır artık.

re halkı için tehlikeli olabilir gerekçesiyle almağa yanaşmadılar. Bütün bunlara karşılık yeraltı çevreleri Thomson makinalı tabancasına hayran kaldı. Bu işe en çok üzülenlerden biri de silahın mucidiydi.

Küçük bir çocuğun kullanabileceği ölçüde hafif (dört kilo) olan yeni silah, dakikada kırk beş

kalibrelik bin pistol kurşunu atabilecek, 400 metre uzaklıktan atıldığında 6 santim kalınlığında bir tahtayı delip geçebilecek, daha yakından atıldığında 50 santim kalınlığında bir ağaç gövdesini tamamen kesebilecek, yarım santim kalınlığında bir çelik zırhı delebilecek, en ağır otoları hurda haline getirebilecek niteliklere sahipti.

20 kurşunluk fişek haznesi bulunan Model 21 A, 1923 yılında, perakende fiyatı 175 dolar olmak üzere piyasada satılmaktaydı. Ekstra fişek haznelerinin fiyatı, kutu başına üç dolardı; elli kurşunluk haznelerin fiyatı ise 21 dolar. New York eyaletinde 1911yılmdan beri yürürlükte olan Sullivan kanununa benzer kanunlar, birçok eyalet ve şehirde, küçük, kolay saklanır ateşli silahların alım satımını yasaklamış durumdaydı; ama Tomsonlar bu yasağın dışında kalmaktaydılar. Keyfi isteyen herkes, keyfinin istediği kadar makinalı tabancayı ,ya doğrudan doğruya fabrikasından ısmarlayabilir ya da herhangi bir spor araçları dükkanından satın alabilirdi. Satıcının yapacağı tek şey, alıcının adını ve adresini bir kenara yazmaktı.

Kendine saygısı olan her gangsterin yanından ayırmadığı bir aksesuvar, gerek savunma gerekse saldırı için kullanılabilecek ideal bir silah, kişinin toplumdaki yerini belirleyen bir sembol haline geldi tomson. 1920 yıllarının sonlarında, daha sıkı kontroller uygulanmağa başladığında, gangsterler bu silahlan ya karaborsadan (kimi zaman 2,000 dolara kadar yükselen fiyatlarla) temin ediyor, ya da bunları depo-140

layan az sayıdaki polis ve asker silah depolarından çalıyorlardı.

Güney kesimde (Regan'in Tayları) kol gezmekteydi. Politikacı - Gangster işbirliğinin tipik bir örneğiydi bu grup. Çoğunluğunu, mezbahaların bulunduğu mahalleden yetişen İrlandalıların oluşturduğu, yaşları on sekiz ile otuz arasında değişen Regan'in Tayları (asıl adıyla Regan Atletizm ve Yardım Derneği) vaktiyle Morgan Atletik Kulübü adında bir amatör beyz-bol takımıydı. Takımın yıldız oyuncusu, Frank Regan adında, politika anlayışı oldukça gelişmiş, canlı, sağlıklı bir delikanlıydı. 1902 yılı geldiğinde, üye sayısı 160a yükselmiş olan kulüp, faaliyetlerini, futbol,

rugby, güreş, atletizm gibi sporları ve çeşitli sosyal çalışmaları içine alacak biçimde genişletmişti. Kulübe para sağlamak amacıyla her yıl bir müsamere, bir piknik, bir de balo düzenlenirdi. (Özellikle baloda çok içki içildiği, ahlaka aykırı davranışlarda bulunulduğu iddiası mahalli reform gurupları tarafından sık sık tekrarlanırdı). Bu faaliyetlerden edinilen paralarla Regan ve Demokrat Partinin öteki bazı sporseverleri tarafından yapılan bağışlar sayesinde, kulüp South Halsted Sokağında bir bina edindi. Binada bir jimnas-tikhane, bir balo bir de bilardo salonu vardı. Her yıl Santa Fe Parkında yapılan çılgın pikniklerin 1908 yılına raslayanında, kulübün başkanının kim olacağı konusunda çıkan bir arbededen sonra, kulübün adı değişti. Regan başkan olmuştu, beyzbol takımının adı Regan'in Tayları oldu. Zamanla, basın ve halk, kulübün bütün üyeleri için aynı adı kullanmağa başladı.

Acımasızlığına, İrlandalılara özgü tatlılığını da katan Regan, Demokrat Parti saflarında çabuk yükseldi; il genel meclisi üyeliğine seçildi. Böylelikle şehrin yönetici kadrosuna katılmış

oluyordu. Başında bulunduğu kulübü, partinin en önemli unsurlarından biri durumuna getirdi; öylesine genişlemişti ki üstelik,

mottosu «bana vuran 2000 kişiye vurur» olmuştu. Buradan yetişenler arasında ünlü sporcular olduğu gibi, belediye meclisi üyeleri, bölge saymanları, polis komiserleri, şerifler, önemli memurlar da vardı. Bu arada yığınla cani yetiştirmişti. Örneğin, Cicero'daki Pony inn adlı meyhanenin sahibi Harry Madigan, seçimler sırasında sekiz ayrı adam kaçırma ve öldürme niyetiyle saldırı suçuyla itham edilmiş, ama kulübün koruyuculuğu sayesinde hiçbiri yüzünden kovuşturul-mamıştı. Sonra, «Dinamit» Joseph Brooks vardı; o da meyhaneciydi, fıçı göbekli bir taşralı, hemen her zaman sarhoş, hemen her zaman cinayet işlemeğe hazır bir adam. Bunların yanı sıra, bir sürü cinayet dolayısıyla aranan «Tabancalı» William McPadden, iki adam öldürmüş olmasına rağmen, şerif yardımcılığına atanan Danny McFalI, güneylileri geride bırakacak kadar ırkçı olan boks hakemi Yiddles Miller, yedi kez tutuklanıp iki kez ceza giyen (her ikisi de çok hafif suçlardan) kumarbaz, haydut, kiralık katil «Stubby» Hugh McGovern,

kendi ufak çetesini örgütleyen Ralph Sheldon yer alıyordu Regan'in yanında.

Taylar,

tırmandığı

merdivenin

her

basamağında

yumrukları

ve

kurşunlarıyla

desteklemekteydiler Re-gan'ı. Başka seçim bölgelerinde, ihtiyacı olan başka adaylardan da esirgemezlerdi yardımlarını. Chicago'nun her yanında, il genel meclisinden eyalet meclisine kadar her türlü seçim koltuğunun adayı, başarısını ya da yenilgisini Taylara borçluydu. «Biz bir sandık yerine geldik mi,» diye konuşmuştu aralarından biri, «herkes kaçar..»

Aşın ırkçı ve yüzde yüz on oranında Amerikalı olan Taylar, ayrıca, Chicago'nun beyaz nüfusunu zencilere karşı korumakla görevli saymaktaydılar kendilerini. 1919 yılının dayanılmaz haziran sıcağında, gölde yüzen bir zenci çocuğu, farkında olmadan yalnızca beyazlara ayrılmış sulara geçmişti. Kıyıdaki beyaz-142

lar hemen taşlamağa başladılar kendisini. Çocukcağız bir sala tırmanmağı başardı. Ama atılan koca bir kaya parçası yeniden göle düşürdü onu; çocuk boğuldu. Güney kesimde, ırklar arasında uzun zamandan beri süregelen gerilim, o gece birden patlak verdi. Kavga başlamazdan hemen önce, Haisted sokağından gelen küstah bir genç, bir gurup zenciye şöyle demişti (daha sonra zencilerin verdikleri ifadeden anlaşılmıştır): «Bana bakın, karşınızdakilerin Regan'in Tayları olduğunu unutmayın. Halsted ile Cottage Grove arasında tam iki bin kişi varız; ve bu bölge bizden sorulur. Ona

göre!» Bundan sonra başlayan kavgalarda, Taylar zenci mahallesine çılgınca daldılar; tabancalar, bombalar, meşaleler taşıyorlardı. Gördükleri zencilere ateş ettiler, evlerini dinamitlediler, dükkanlarını yağma ettiler. Çoğu Birinci Dünya Savaşında görev almış olan zencilerse, eski ordu tabancalarını ellerine aldıkları gibi karşı saldırıya geçtiler; içinde beyaz gördükleri arabaları, tramvayları devirdiler» beyazlara ait binaları yakıp yıktılar. Korkunç dövüş dört gün sonra son bulduğunda, 14 zenci ile 20 beyaz ölmüş, her iki taraftan 500 den fazla yaralı kalmıştı geriye.

Ulusal İçki Yasağı çıktıktan sonra, Regan Taylarının, Ralph Sheldon tarafından yönetilen kolu, çeşitli işlerine bir de içki imalatçılığı ekledi.

Güney kesimin en güneyinde O'Donnell kardeşler vardı (Batı kesimdeki O'Donnell kardeşlerle ilişikleri yoktu); «Spike» Ed Steve, Walter ve Tommy. Çocukluklarından beri çeşitli kanunsuz işler yapmış olan kardeşler, özellikle yankesicilikte, ev hırsızlığında, sokak soygunculuğunda, banka soygunculuğunda, politik terör hareketlerinde başarılıydılar. Kardeşlerin en büyüğü, aynı zamanda çetenin başkanı olan Spike, serseri görünüşlü, «matrak» lığa meraklı, puantiye papyonlar takan bir adamdı. Cinayet sanığı olarak iki

kez yargıç karşısına çıkmıştı; en az yarım düzine daha adam öldürdüğünden şüpheleniliyordu.

«Laftan anlamayana rastlarsanız,» derdi adamlarına, «copları çıkarın hemen.» St. Peter's Katolik kilisesinin ondan daha dindar bir müdavimi yoktu.

Torrio, bütün şehri içine alan çeteler arası örgütünü hazırlarken O'Donnell kardeşleri de dikkate almalıydı. Ama, hayatında yaptığı ender taktik hatalarından birini yaptı, ve onları hesaba katmadı. Bu yanlışlığı ilerde pahalıya mal olacaktı kendisine. O sırada başlarında bir liderleri olmadığı, ortalıkta başıboş dolaştıkları için ciddiye almamıştı onları. Kardeşler, başlarında büyük ağabeyleri olmadan hiç bir iş yapmazlardı; ve de Spike O'Donnell gündüz gözüyle giriştiği bir banka soygunundan ötürü beş yıllığına Jo-liet Cezaevine yollanmıştı.

Ancak, beş yıl hapislerde çürümeğe hiç niyeti yoktu Spike'ın, çok çeşitli politik ilişkilerinden yararlanacaktı elbette. Affedilmesi için Vali Small'a mektup yazanlar arasında altı eyalet senatörü, beş eyalet milletvekili bir de ağır ceza yargıcı vardı. O'Donnell kardeşler, ağabeylerinin serbest bırakılmasını beklerken aç kalmamak için Dört İkiliye kapılandılar.

Torrio ile Capone'un ayak işlerini görmeğe başladılar. Yeni patronlarına karşı besledikleri hınç her geçen gün biraz daha artıyordu.

Ulusal İçki Yasağı çıktığında. Chicago'nun en belli başlı çeteleri bunlardı işte. Bunların, eskiden beri süregelen, ve de yeni, akıl almaz kazanç kapıları açıldığında daha da keskinleşen, etnik, politik ve ticari karşıtlıklarına, anlaşmazlıklarına rağmen, üç yıl gibi uzun bir süre barış içinde yaşamaları, daha da önemlisi, birkaç istisna dışında, Torrio'nun liderliğini kabul etmeleri, küçük New York'lunun ne denli becerikli bir siyaset ve iş adamı olduğunu gösterir.

VII

A. CAPONE, ANTİKACI

CHİCAGO TELEFON rehberinde böyle yazılıydı. Ayrıca kartvizit de bastırmış, üzerine şunları yazdırmıştı: «Alphonse Capone, Kullanılmış eşya ticarethanesi, 2220 South Wabash Caddesi.»

Ve Dört İkili'nin bitişiğindeki dükkanın ön bölümünü bir sürü işe yaramaz döküntüyle doldurdu. Bunları satmak gibi bir çabası yoktu. Herhangi bir şey sormak için telefonla arayan kolleksiyoncular, ya telefonlarına hiç karşılık alamaz, ya da «Bugün kapalıyız» cevabıyla karşılaşırlardı. Capone, kanunsuz işlerini saklayacak bir maske olarak kullanmaktaydı dükkanı.

Kanunsuz işlerini yürütmekte öyle büyük bir başarı göstermiş, güvenilir bir yardımcı olduğunu öylesine kesinlikle ispatlamıştı ki, Torrio Dört İkili'nin yönetimini doğrudan doğruya ona bırakmaktan başka, bütün genelev karlarının yüzde yirmibeşini de bağışladı. 1920 yılında, 25

bin dolar ediyordu bu. Torrio, içki yapım ve dağıtım işi de kara geçer geçmez, işletmenin yüzde elli hissesini Capone'a devredeceğine söz verdi. Taa eski New York günlerinden beri birbirlerine karşı sevgileri, güvenleri olmuştu. Birbirlerini tamamlıyorlardı bir yerde; ufak tefek, soğuk, sessiz, içine kapanık, şiddet hareketlerine ancak kurnazlık işe yaramadığı zaman boyun eğen yaşlı adamla, iri yarı, girişken, zevke eğlenceye düşkün, hiç bir şeyden korkmayan, çabuk öfkelenen genç adam. Birlikte çalışmağa başlamalarının ikinci yılı dolmadan, aralarındaki patron-işçi ilişkisi yok olmuştu; her bakımdan iş ortaklarıydılar artık.

1920 yılının kasım ayında, kötü bir haber geld? Capone'a. Babası, uzunca bir süreden beri kalp hastalığı çekmekteydi; berber dükkanını kapatmak zorunda kaldığından beri yeniden işçi olarak çalışmağa başladığından, durumu gün geçtikçe kötülemekteydi. 14 kasım akşamı, evinden bir iki adım ötede bulunan bilardo salonuna (hani bir zamanlar Al'in zafer üstüne zafer kazandığı salon) kadar gitmiş, oyun seyrederken yere yuvarlanıvermişti. Hemen evine taşımışlardı adamcağızı, ama hekim yetişemeden hayata gözlerini kapamıştı. Elli iki yaşındaydı. Ölüm nedeninin miyokart enfarktüsü olduğunu söyledi hekim.

Teresa Capone, «Al iyi çocuktur» derdi hep. Kendi açısından haklıydı da. Dul kalınca, Al ona da kardeşlerine de kucağını açmış, hepsini birer birer (olanakları elverdikçe) yanına, Chicago'ya aldırmıştı. Jim'den başka hepsini tabii — en büyük oğlanın nerede olduğu, ne olduğu hala bilinmiyordu. Al, ailesini bir eve yerleştirdi, geçimlerini üzerine aldı, büyük oğ-

lanları işe yerleştirdi; kısaca, İtalyan aile geleneklerine uyarak, elinden geldiğince baktı onlara. Bir süre sonra babasının kemiklerini New York'taki mezardan çıkarttırarak Chicago'ya getirtti, Mount Olivet mezarlığında bir yer alarak, çok güzel (siyah mermerden) bir mezar yaptırıp babasını gömdürdü.

Chicago'ya ilk gelen ağabeyi (Jim'den sonra ailenin en büyük oğlu) Ralph olmuştu; «Brown»

takma soyadını almıştı o da. O sırada yirmi sekiz yaşında olan Ralph, yeraltı çevrelerinde hepten tecrübesiz sayılmazdı. İçki yasağının çıktığı ilk yıl boyunca Brooklyn'de bir meyhanede barmenlik yapmış, iki kez tutuklanmış, para cezası yemişti. Bununla birlikte, kardeşleri arasında kanuna aykırı olmayan işlerde en uzun çalışan oydu. On bir yaşında (okulu bıraktığı yıl), Western Union'da telgraf taşıyıcısı olarak çalışmağa başlamış, daha sonra, Al'in da bir zamanlar ça-146

lışmış olduğu mücellitte kağıt ve bez kesiciliği yap-r mış, tramvay sürücüsü, tezgahtar, gemi tayfası olmuştu. Amerika Almanya'ya karşı savaş açtığında gönüllü olarak Bahriye'ye yazılmış, ama Parris Adasındaki kamptan öteye gidememişti. Burada, düztaban olduğu anlaşılınca, kabul etmemişlerdi kendisini. Chicago'ya gelince Torrio-Capone barlarından birinde barmenlik yapmağa koyuldu. Daha sonra, Al'in yerine geçerek Dört İkiliyi işletmeğe başladı.

Bir süre, South Wabash caddesindeki apartman dairesinde Al ve karısı ile birlikte oturdu.

Capone kardeşlerin kuzenleri olan ve Al'in ısrarları üzerine Chicago'ya yerleşen Charlie ile Rocco Fischetti de aynı yapının bir başka katında oturmaktaydılar. Bunlar da, Ralph gibi, Torrio-Capone kuvvetlerinin yüksek rütbeli subayları arasına gireceklerdi.

Annesini Chicago'ya getirmeğe hazırlanan Al, South Prairie Caddesi üzerinde, St. Columbana kilisesinin hemen yakınında, ağaçlık, güzel bir arsa alarak, iki katlı, on beş odalı, kırmızı tuğladan bir ev yaptırmağa başladı. 7244 numaralı evin ikinci katındaki misafir salonunun duvarları baştan aşağı ayna döşenmiş, kornişleri altın yaldızına boyanmıştı. Bütün banyo aksesuvarı Almanya'dan getirtildi; banyo küvetinin uzunluğu iki metreydi. Arka taraftaki çıkmaz sokağa açılan bodrum kapısı çelikten yapılmıştı. Buradaki duvarlar da, otuz santim kalınlığında betonarmeden olduklarından kurşun geçirmez niteliğe sahiptiler. Pencerelerdeki parmaklıklar, bomba geçinmeyecek sıklıkta yapılmışlardı.

Al, annesi, iki kız kardeşi, karısı ve oğluyla, ilk kattaki yedi odaya yerleşti. Velma Pheasant adlı bir kızla evlenip, biri oğlan biri kız, iki çocuk sahibi olmuş olan Ralph'a ikinci kattaki sekiz odayı verdi. Ma-falda adındaki

küçük kız kardeşini, eve yakın olan özel bir kız okuluna (Richards School) yazdırdı. Capo-147

ne bu okulu her yıl Noel sırasında ziyaret ederek Noel Babacılık oynardı; Kadillak arabasına kurulur, içini şeker kutuları, meyva sepetleri, hindiler, her öğrenci ve her öğretmen için armağanlarla doldurur, gider, hepsini birer birer dağıtırdı. İki erkek kardeşi de aynı evde oturdular bir süre. İçkiye ve kadına aşırı derecede düşkün olan on sekiz yaşındaki Mitzi, daha Chicago'ya adım atar atmaz (1922 de) uygunsuz davranışlardan dolayı tutuklanıp beş dolar para cezası ödedi. Ondan dört yaş küçük olan Matt, örnek bir öğren ciydi. Al, Marmion Askeri Lisesine yolladı onu; burayı bitirince de, Pennsylvania'daki Villanova Üniversitesine. Yirmi yedi yaşındaki Frank Capone, aileyi tamamlıyordu. Bütün kardeşler birbirlerine benzerlerdi.

Hepsinin ağır, tıknaz gövdeleri, basık yüz çizgileri vardı. Bir araya geldiler mi, geviş getiren küçük bir yabani sığır sürüsünü andırırlardı.

1922 yılında, Al Capone, gerek yeraltı çevrelerinin gerekse polis çevrelerinin tanınmış

kişilerinden biri olmuştu ama, gazetecilerin tanıyacağı kadar önemli bir kişi olamamıştı daha.

Öyle ki, adı basında ilk yer aldığında, ilk adı yanlış yazılmış, soyadı da gene yanlışlıkla, babasının bir zamanlar bıraktığı soyadı olarak verilmişti: «Alfred Caponi». Kendi kendisinin en iyi müşterilerinden biri olan Al, içkiye ve kadına çok düşkündü. Bir ağustos sabahının erken saatlerinde, bütün gece sürmüş olan eğlenceden dönüyordu. Arabasını kendisi kullanmaktaydı, yanında bir kız, arkada da üç erkek arkadaşı vardı. North VVabash cad-desinden deli gibi inerek East Randolph sokağını döndüğünde, yol kenarında park etmiş bir taksiye çarptı ve şoförü yaraladı. Çılgın bir sarhoş öfkesiyle arabadan atlayıp, şerif yardımcısı rozetini çıkardı (politik çevrelerle olan yakın ilişkilerinin daha o zamandan başlamış olduğunu gösterir bu rozet), tabancasını çekti ve Fred Krause adındaki şoförü vurmağa kalk-148

tı. O sırada geçen bir tramvayın sürücüsü, silahını indirmesi için seslendi Capone'a. Bu sefer onu da öldürmekle tehdit etti. Bu arada dört arkadaşı kaçtılar. Capone kimseyi vurmağa fırsat bulamadan polis ve cankurtaran geldi. Kan kaybetmekte olan taksi şoförünün yarası, can kurtaran ekibi tarafından sarıla-dursun polis, «Alfred Caponi »yi üç ayrı suçtan gözaltına aldı

—otomobille saldırı, içkiliyken araba kullanmak ve silah taşımak. Bu üç suçtan yalnızca biri bile, normal bir adamı kilit altına sokmak için yeterliydi. Ama, bu olayı izleyen yedi yıl içinde,

«Şerif Yardımcısı» Capone hakkında açılacak hemen bütün davalar gibi, bu da mahkemeye bile intikal etmedi. Capone duruşma salonuna adımını bile atmadı. Dava düşmekle de kalmadı ayrıca, olay polis kayıtlarından silindi.

Ulusal İçki Yasağı çıktığında, bira fabrikatörlerinin izleyebilecekleri üç yol vardı. Yasağın dışında kalan yarı-bira imaline geçebilirlerdi; yani normal olarak içinde üç ya da dört derece alkol olan bira yerine, alkol içeriği yarım dereceye düşürülmüş olan içkiden yapıp satabilirlerdi. Ya da, büyük maddi zararları göze alarak fabrikalarını kiraya verebilir, ya da doğrudan doğruya satabilirlerdi. Üçüncü yol ise, gangsterlerle işbirliği yaparak, kendi fabrikalarına gizli ortak olmaktı. Bu yola saptıkları takdirde, sermayeyi koymak, işin teknik ve işletme sorumluluklarını yüklenmek onlara aitti; buna karşılık, şirketin üst kademe memurları ve yönetim kurulu üyeleri olarak görünen gangsterler, polisi ve politikacıları satın almak, kamyon kaçıranlarla, bölgeye el atmak isteyen öteki gangsterlerle savaşmak, işler ters gittiği takdirde kanuni sorumluluğu yüklenmek durumundaydılar.

Chicago'nun en önde gelen bira fabrikatörlerinden biri, tanınmış ve zengin bir ailenin çocuğu olan Joseph Stenson'du. Üçüncü yolu seçti kendisi. Üç

ağabeyinin itirazlarına aldırmayarak, Terry Druggan ile Frankie Lake'i, sahibi olduğu beş bira imalathanesine (Gambrinus, Standard, George Hoffman, Pfeiffer ve Stege) ortak eti. 1920

yılının başlarında Torrio, dördüncü ortak olarak katıldı işletmeye; ve Stenson'un desteği sayesinde, dört başka bira imalathanesinin (West Hammond, Manhattan, Best ve Sieben) ve birkaç viski çekimevinin kontrolünü ele geçirdi.

Kaynakları en iyi şekilde değerlendirmek çabasında olan Torrio belli başlı çetelerin liderlerine hem basit hem de karşı konulmaz bir teklif sunmaktaydı. Hemen hemen hepsi, içki yapım ve dağıtımının şu ya da bu koluna el atmış durumdaydılar; ama bu arada, hırsızlık, kasa soygunculuğu, banka soygunculuğu, şiddet hareketleri gerektiren çeşitli kanunsuz işler yapmaktan da vazgeçmiş değildiler. Bu geleneksel haydutluklardan edinilen kazanç, göze alınması gereken tehlikeler karşısında pek değersiz kalıyordu Torrio'nun iddiasına göre. Öte yandan, içki yapım ve dağıtımı, çok ufak bir riziko gerektirmesine karşılık, herkesi kısa zamanda milyonlara kavuşturacak nitelikte bir işti. Bu nedenle, bütün sermaye ve çabaların bu işe yöneltilmesi gerektiği inancındaydı kendisi. Görüşüne göre, mutlak başarı sağlanması için gerekli en önemli şey, bütün şehri kapsayan ve bölgesel dokunulmazlık ilkesine dayanan bir örgütün kurulmasıydı. Belli bir bölge içinde kalan meyhane, kabare ve genelevlerin yabancı kaynaklardan içki satın alması kesinlikle yasaklanacaktı. Herhangi bir çetenin kendisine ait olmayan bir bölgeye el atmağa kalkması, kamyon kaçırma gibi işlere girişmesi halinde, hakkına saldırılan bölge lideri, bütün öteki çeteleri, kurala aykırı davranan çeteyi cezalandırmağa çağıracaktı. Herhangi bir çete, özel bir bira ya da viski imalathanesi kurmak ya da işletmek isterse (ki bazıları istiyorlardı), bunu yapmakta serbest olacaktı. Bunu 150

yapmak istemediği takdirde, herkese fıçısı 50 dolardan olmak üzere, birayı Torrio temin edecekti. Bölgeler arası anlaşma ya da anlaşmazlıkları ayarlamak, çözümlemek işini de gene Torrio üzerine almağa hazırdı. Böylece, dövüşe alışkın, dövüşe hevesli bin kadar kabadayıyı kendi kontrolü altına almış olacaktı.

Çete liderleri planı kabul ettiler. Bazılarıyla ikili anlaşmalara da girdi Torrio. Örneğin, içki alış

verişinde O'Banion'un uzmanlaştığı kol, Kanada'dan kaçak viski getirtip, derecesini azaltarak Chicago'da dağıtmaktı; ancak, müşterileri istediği

takdirde bira da bulundurması gerekiyordu, yoksa adamlar başka bir satıcıya gidebilirlerdi. Öte yandan, Torrio yalnız birayla uğraşmayı yeğ tutuyordu; Çalışanların içkisiydi bira, Chicago'nun en tutulan içkisiydi. Perakende satış

fiyatı düşük olmakla birlikte, o kadar çok içiliyordu ki, sürümden büyük kazançlar bırakıyordu.

Ama, şehirdeki meyhanelerinde, banliyödeki genelevlerinde satılmak üzere viskiye de ihtiyacı vardı Torrio'nun. Bu nedenle, İrlandalı ile İtalyan, karşılıklı antipatile-rini bir yana bırakarak, birbirleriyle alış veriş yapmak üzere anlaştılar. Gennalar da birayla hiç mi hiç ilgilenmiyorlardı.

İstedikleri tek şey, Küçük İtalya'daki ev imbiklerini rahat rahat işletebilmek, ve elde edilen alkolü pazarlamaktı. Onların Küçük İtalya krallığını tanımağa söz veren Torrio, kendi bira kamyonlarının Genna bölgesinden rahat rahat geçebilme olanağını kolayca sağlayabildi.

Gangsterler diyarında bir barış havasıdır esmeğe başladı... Herkes bol para kazanıyordu.

Torrio ile ortaklan, ellerindeki beş milyon dolarlık hazır fabrikalar ve yaptıkları 25 milyon dolarlık yatırım sayesinde yılda 12 milyon kazanabilmekteydiler. Derken, 1923 yazında, Spike O'Donnell, Joliet cezaevinden çıkıp geldi.

Yıllardır Torrio'nun küçültücü davranışlarına zor

dayanmış olan Güney Kesim O'DonnelI kardeşleri, liderlerine yeniden kavuşunca isyan bayrağını çektiler. New York'tan da bazı kabadayılar (özellikle Harry Hasmiller adındaki vahşi) getirterek çetelerini genişlettiler; Torrio'nun bira kamyonlarını kaçırmağa, gerek Torrio'nun gerekse Saltis-McErlane çetesinin bölgelerine bira satmağa koyuldular. En başarılı bira sa-tıcıları, «Sporcu» George Bucher ile George Meeg-han idi. Bunların uyguladıkları satış

sistemini ilk Spike O'DonnelI icat etmiş, kısa zamanda bütün çeteler kullanır olmuşlardı.

Yapılan iş şuydu: meyhanenin birine giren satıcı, gözlerini meyhane sahibinin gözlerine diker ve sakin bir sesle, bundan böyle birasını O'DonnelI kardeşlerden alması gerektiğini bildirirdi.

Kabul etmeyenin başına gelecekleri söylemelerine bile gerek yoktu; ne kendisinde ne de dükkanda hayır kalmayacağını bilirdi meyhaneci. Satıcının yalnızca «Yoksa....» demesi yeterliydi. Ve bu sözcük Bucher ya da Meeghan'ın dudakları arasından çıktı mı, işiteni tir tir titretirdi.

Eylül ayı geldiğinde, O'DonnelI çetesi güney ve güneybatı kesimlerinin en derinliklerine kadar ulaşabilmişlerdi. Derken, artık Torrio'nun ortaklarından olan Saltis-McErlane çetesi, «bira savaşı»nın ilk atışını yaptı. 7 Eylül gecesi, yağmur altında yola çıkan Bucher, Meeghan, Walter Steve ve Tommy O'DonnelI, yanlarında Joliet cezaevinden yeni çıkan Jerry O'Connor olduğu halde, Jacob Geis'in Elli Birinci Sokak 2154 numaradaki meyhanesine ikinci kez geldiler. İlk gelişlerinde Geis onlardan bira almayacağını söylemekle kalmamış, barmeni Nick Gorysko'nun yardımıyla, iki satıcıyı yaka paça meyhaneden dışarı atmıştı. Bu gelişlerinde, Steve O'DonnelI meyhaneciye son bir fırsat tanımak niyetinde olduklarını belirtti. Geis, onlarla iş yapmayacağını bir kez daha tekrarladı. O sırada, barın ardında durmuş, Gorysko ile birlikte ya-152

rım düzine kadar müşteriye servis yapmaktaydı. Üzerine saldıran kardeşler, adamı barın öteki köşesine kadar sürüklediler ve ellerindeki coplarla kafatasını yardılar. Yardıma koşan Gorysko'yu da bayılttılar. Kızışmışlardı ya bir kere, hızlarını alamayıp, o civarda Torrio'dan bira almağa devam eden beş meyhaneyi daha bastılar; içerde ne buldularsa kırıp döktüler, karşı koymağa kalkanları bir güzel dövdüler. Sonunda, ahpap oldukları bir meyhaneye, South Lincoln Sokağında Joe Klepka'nın yerine gidip iki tek atmağa karar verdiler. Burada Spike O'

Donnell de katıldı kardeşlerine.

Bütün bunlar olup biterken, McErlane'm üç gorili, başlarında Danny McFalI olduğu halde kardeşlerin her adımını izlemekteydiler. Berikiler, Klepka'nın

barına yaslanmış, susuzluklarını gidermeğe çalışırlarken, bu üçü rüzgar gibi daldılar kapıdan içeri; tabancalarını çekmişlerdi.

Orada bulunan müşterilerden birinin sonradan verdiği ifadeye göre, «'Eller yukarı» diye bağırdı McFalI, ve Steve O'Donnell'in başından aşan bir kurşun sıktı. Dört kardeşle yanlarındaki arkadaşları çil yavrusu gibi dağıldılar çeşitli kapılardan. Yalnızca Jerry O'Connor biraz ağır davrandı, yakalandı. McFalI, namlusunun ucunda tutsak olarak bekletti onu.

Derken McErlane, kendisi göründü. Gri yağmurluğunun altında, namlusu kesilmiş bir çifte taşımaktaydı. McFall'ın fısıltıyla söylediği birkaç sözden sonra, yeniden dışarı çıktı kırmızı suratlı, şişko gangster. McFalI, elindeki tabancayla işaret ederek, O'Connor'a önden dışarı çıkmasını söyledi. Kaldırıma çıktıkları an, McErlane tüfeğini O'Connor'un başına dayadı ve kafasını uçurdu.

On gece sonra, Bucher ile Meeghan, birbirine takılmış iki kamyon birayla birlikte, Chicago'nun birkaç kilometre güneyindeki bir şehirlerarası yolda ilerlemekteydiler. Ellerinde tüfek bulunan iki adam yolun

ortasına atlayarak, kamyonu durdurdular; içerdekile-ri aşağı indirttiler. Karşı yönden gelmekte olan bir arabanın farları bu sahneyi aydınlattı. Soyguncular arabayı durdurmak üzere haykırdılar, ama fena halde korkmuş olan şoför hızını artırdı ve arkasından atılan yüzlerce kurşuna rağmen kurtulabildi. Adamın daha sonra verdiği ifadeyi değerlendiren polis, yol kesen iki adamın McErlane ile Danny McFalI olabileceğinden kuşkulandı. Ertesi sabah, iki bira satıcısının cesetleri yol kenarında bir hendeğin dibinde bulundu. İkisinin de elleri arkadan bağlanmış, yedikleri tüfek kurşunlarının etkisiyle, başları nerdeyse gövdelerinden ayrılmıştı.

Aralık ayında, aynı şehirlerarası yol üzerinde, McErlane ile Walter Stevens olduğu tahmin edilen bir arkadaşı, O'DonnelI'in iki kamyon şoförünü daha («Kısa» William Egan ile Morrie Keane) daha yakaladılar; sarıp sarmalayıp arabalarına attılar. Tek yönlü bir «gezintiye» çıkıp da sağ dönen pek ender adamlardan biri olan Egan, olayı şöyle anlatıyor:

«Biraz gittikten sonra, arabayı süren herif, elinde tüfek olana 'Ne zaman temizleyeceksin bunları?1 diye sordu. Şişko herif güldü, 'Şimdi hallederim o işi,' dedi. Elindeki tüfekle oynayıp duruyordu. Neyse, birazdan dönüp, tüfeği Keane'a nişanladı. Hiç bir şey demedi, ha, küt diye ateşledi tüfeği. Sol tarafına güm diye oturdu Keane'in; vuruşun etkisiyle öte yana doğru yuvarlandı. Şişko, ikinci defa sağ yanına doldurdu kurşunu. Sonra tüfeğe yeniden kurşun koydu, bir daha ateş etti, gene Keane'e. Derken bana doğru doğrulttu silahı, «Hadi senin işini de bitirelim bari» dedi. Der demez de sol yanıma sıktı kurşunu. Bir canım yandı ki, o kadar işte... Baktım, yeniden dolduruyor tüfeği, aynı yerden vurulmayayım diye çaktırmadan yan döndüm. Bu sefer bacağıma isabet etti kurşun, ikincisini de suratımın ortasına attı. Araba-154

nın dibine yuvarlandım. Ama şişko işimizin bittiğinden emin değildi her halde. Morrie'ye iki kurşun daha sıktı; bir tane de benim nah, bu yanıma. Derken herif, arabanın arkasına, bizim yanımıza atladı. Kea-ne'i yakaladı. Kapıyı açtığı gibi, bir tekmeyle Morrie'-yi yola yuvarladı.

Arabanın sesine bakılırsa elliden fazla yapıyorduk. Sıranın bana geldiğini çaktım tabii, tutup kapıya sürüklediğinde beni, atlamağa hazırlandım. İtti, yolun kenarındaki bir hendeğe kadar atabildim kendimi. Omuz üstü düşmüşüm, yuvarlandım durdum. Hiç durmayacağım sandım.

Kendimi kaybetmişim o ara. Ayıldığımda, bir su birikintisinin ortasında yatıyordum, çevrem, buz tutmağa başlamıştı. Gökyüzü kıpkızıldı, güneş doğuyordu anladığım kadarıyla. Güç bela yola çıkıp, penceresinden ışık görünen bir köy evi buluncaya kadar ilerledim.........»

Torrio'nun kurduğu koalisyonla başa çıkacak güçte değillerdi O'Donnell kardeşler. Çetenin üyeleri birer birer dökülmeğe başladılar. Önce, gene bira nakliyatçılarından, Phil Corrigan, kamyonunun direksiyonunda vurularak öldürüldü; sonra, Walter O'Donnei ile New York'lü kabadayı Harry Hasmiller, Saltis-Mc-Erlane çetesiyle vuruşurken can verdiler. McErlane, yeni edindiği Tomson makinah tabancasını ilk kez Spike O'Donnell üzerinde denedi. 25 eylül 1925

günü, Altmış Üçüncü sokakla Western Caddesinin köşesinde dikilip durmakta olan Spike'a, arabasının penceresinden ateş açtı. Makineliyi doğru

dürüst kullanmasını bilmediği için bir tek kurşun bile isabet ettiremedi. Bu sırada, Tomson, polisin de hemen hiç tanımadığı bir silahtı. Öyle ki, Spike'ın önünde durduğu dükkanın çeşitli yerlerinde açılmış olan kurşun deliklerinin ya bir tüfek ya da otomatik bir yivli tüfek tarafından açılmış olabileceğini düşündüler.

Bir ay kadar sonra, McErlane, gene aynı yerde, Spike'ın arabasına makineliyle ateş açarak, kardeşi

Tommy'i yaraladı. Sonunda, savaş meydanını terket-mek zorunda kaldı Spike. Düşman, on kez öldürmeğe kalkmıştı kendisini, iki kez de yaralamıştı. «Hayatım birbirini izleyen bir kurşunlar dizisi haline geldi,» dedi, eski matrak tavırlarını takınmağa çalışarak. «Bana atılıp da isabet etmeyen kurşunların sayısı bini aştı. Profesyonel hedef diye kiralayacağım kendimi bu gidişle.» Ve Chicago'dan ayrıldı. Ve iki yıl geri dönmedi.

O'DonneM'lere karşı zafer kazananlar, kanun adamlarını da yenilgiye uğratmayı başardılar.

O'Don-nell çetesinin beş üyesini kendi eliyle öldürmüş olan McErlane, yalnızca Morrie Keane'in öldürülmesi dolayısıyla gözaltına alındı. Gözaltına alındığı yer de, her zaman kaldığı otelden başka bir yer değildi. Eyalet savcısı Robert E. Crowe'un emriyle gözaltına alınmıştı ama, bir başka emirle serbest bırakıldı. Kamuoyunun baskısı karşısında Büyük Jüri araştırması istemek zorunda kaldı Crowe. Aylarca süren karışık işlemlerden sonra, eyalet savcı yardımcılarından biri, davayı iptal ettirmeği başardı. Bucher-Meeghan çifte cinayetinin failleri olarak McErlane ile Danny McFall hakkında da kovuşturma açtırdı Crowe. Bu dava da iptal edildi. McFall hakkında, Jerry O'Connor cinayetinin sanığı olarak üçüncü bir kovuşturma açıldı. Kefaletle serbest bırakılan McFall ortadan kayboldu.

Bazı görgü tanıkları, bira savaşı cinayetlerinden birkaçında Al Capone'un da olay yerinde bulunduğunu söyledilerse de, bunların hiç biri, sorgu yargıcı karşısında tekrarlayamadılar bu ifadeyi. «Ben kullanılmış eşya ticareti yapan, kendi halinde bir adamım,» diye karşılık verdi polislerin sorularına. Hayatta kalan O'Donnelller ile, emniyet müdürlüğünde

yüzleştirildiğinde ise, yeraltı geleneklerine uyan kardeşler, Capone'un cinayetlerle ilişkisi olup olmadığını bilemediklerini söylediler. Ancak, daha sonraki bir soruş-

turma sırasında, öfkeden kendini kaybeden Spike O'Donnell, Capone'un suçlu olduğunu ifade eden şu sözleri sarf etti: «Adam gibi ortaya çıkıp, erkekçe dövüşmeği göze alsa, o Capone denilen iti, yumruklarımla gebertirim ben!»

VIII.

CICERO

TORRİO'nun başlatıp, Capone'un tamamladığı Cicero kuşatması, yaşlı adamın ne denli usta bir diplomat olduğunu örneklemiştir. Bir tek damla kan dökmeden yürütmüştü işini Torrio.

Her şeyden önce, Batı kesiminin O'Donnell kardeşleri —Kolondike, Myles ve Bernard— ile uğraşması gerekliydi. Bunlar yalnızca Chicago Caddesi - Madison Sokağı arasında kalan bölgeye değil, aynı zamanda, ilçenin siyasi patronu Eddie Vogel'in desteğiyle, Cicero'ya da yerleşmişlerdi. İlçenin uysal başkanı (belediye başkanlığına eşit bir görev) Joseph Z. Klenha, Vogel, O'Donnell kardeşler ve Eddie Tancl'dan emir alırdı. Eddie TancI, kırık burunlu, yırtık, eğri büğrü kulaklı eski bir hafif sıklet boks şampiyonuydu; Young Greenberg adlı başka bir boksörü ringte, tek yumrukla öldürdükten sonra boksa veda etmiş, Cicero'ya gelip bir meyhane açmıştı: Hawthorne Park Cafe. Siyasi alanda kokuşmuş olmasına rağmen, bir günah ve cürüm merkezi olmaktan çok uzaktı Cicero. Geceleri sokaklarında sesizliğin hüküm sürdüğü, 60 bin nüfuslu, çoğunluğunu birinci ve ikinci kuşak Bohemyalıların oluşturduğu bir ilçeydi. Halkın büyük bir kısmı, çevre fabrikalarda işçilik yapan; çalışkan, kanuna aykırı davranışları bulunmayan kimselerdi. İşten çıktıklarında, günün yorgunluğunu çıkarmak için mahalle meyhanesine uğrayıp bir iki tek bira atmak alışkanlığındaydılar. İçki Yasağı

çıktıktan sonra kendilerine içki satmağa devam eden ve dış görünüşüyle hiç mi hiç değişmemiş olan meyha-158

neye gitmekle, kanuna aykırı hareket ettikleri akıllarına bile gelmiyordu. Böyle bir şey söylenecek olsa gülerlerdi. Cicero'da bir tek genelev bile yoktu; kumar diye bildikleri tek şey de, kahvehanelerden tilt makinalarıydı. Bu makinaları işletenler kazançlarını Vogel ile paylaşırlardı.

Torrio, uzun zamandır hazırladığı bir planı, 1923 yılının ekim ayında uygulamağa koyuldu.

Cicero'da, Roosevelt Sokağı üzerinde kiraladığı bir eve, on beş yirmi fahişe yerleştirdi. Tahmin ettiği gibi, mahalli polisler bir baskın yaparak, kızları içeri tıktılar. Og-den ile Elli İkinci sokakların kesiştiği köşede bir genelev daha açtı Torrio; aynı sonuçla karşılaştı. Boyun eğmiş

gibi görünerek, geri çekildi. Cicero'da borusu ötmüyordu belki; ama Cook County'nin birçok yerlerinde, o boruyu çaldı mı dans bile etmeğe hazır, yüksek rütbeli kişiler vardı. Örneğin: Şerif Peter B. Hoffman. Ogden caddesindeki ev basıldıktan iki gün sonra, Hoffman, yardımcılarından bir grup adam yolladı Cicero'ya ve buldukları bütün tilt makinelerine kanun namına el koymalarını emretti. Vogel de sonunda anladı durumu: Torrio burada bir genelev aça-mazsa, kendisi de tilt makinalarını işletemeyecekti.

Sonunda üç yanlı bir anlaşmaya vardılar. Vogel tilt makinalarını geri aldı; kendisine şerifin bir daha bunlara karışmayacağına dair söz verildi. O'Donnell kardeşler, Cicero'nun belirli bölgelerinde bira satma hakkını kazandılar; ayrıca Chicago'nun batı kesimindeki haklarını bir daha pekiştirdi Torrio. Torrio'nun kendisi için istedikleri, Vogel'in sandığı gibi genel-evleriyle ilgili değildi aslında. Kentte ve banliyölerinde halen işlemekte olan genelevleri öylesine çok kazanç sağlamaktaydılar ki, Cicero'daki eksik olmuş, umurunda bile değildi. Çok daha başka, çok daha büyük şeyler düşünüyordu o. Bu nedenle, Cicero'da bir daha genelev açmamayı kabul etmiş, buna karşılık,

O'DonnelI kardeşlerin bölgeleri dışında kalan her yerde bira satmak; istediği yerde, istediği kadar kumarhane açmak, genelevleri dışında, bütün işletmelerinin karargahını burada kurmak hakkını elde etmişti.

Bu üçlü anlaşma, Torrio'dan nefret eden Eddie Tancl'ı deliye döndürdü. Anlaşmaya yol açan görüşmelere katılmayı başından beri reddetmişti zaten. Şimdi de, birasını keyfinin istediği yerden alacağını ilan etti. Öteden beri meyhanesine içki satan O'DonnelI kardeşlerle arasına soğukluk girdi. Hele, kendisine birkaç fıçı ekşi bira —alkolsüz olarak imal edilip de sonradan saf alkol eklenmiş bira— yutturmağa kalktıklarında, onlarla her türlü iş ilişkisini kesti. Klondike O'DonnelI ile Torrio, kentten ayrılmasını emrettiler. Yüzlerine karşı kahkahalarla güldü.

Bu arada Chicago'da, reform denilen hayalet yeniden iorrio'nun karşısına dikilmişti.

Thompson yönetiminin yolsuzlukları artık kaçınılmaz bir biçimde su yüzüne çıkmış, belediye başkanının yeniden seçilme ihtimalini hemen hemen tamamiyle ortadan kaldırmıştı. Seçim kampanyasını yöneten eski dolandırıcı Fred Lundin hakkında (yirmi üç kişi ile birlikte) eğitim bütçesinden bir milyon dolar zimmetine geçirmiş olduğu iddiasıyla kovuşturma açılmıştı.

Duruşmada tanıklık yapan bir eğitim komisyonu üyesinin ifadesine göre, okul kitapları için ödenen fahiş fiyata, halk adına itiraz edildiğinde, Lundin şu karışlığı vermişti: «Halkın canı cehenneme! Suyun başında biz varız şimdi, doyasıya içeceğiz tabii.» Ünlü avukatlardan Darrovv ve Erbstein ikilisi sanığın hapse girmesini önlediler; ama kazın kokusu her yana yayılmıştı ve kolay kolay dağılmadı. Thompson kaybedeceğini anlamış olacak ki, 1923 ön seçimlerine adaylığını koymadı.

Demokrat Partili Yargıç William E. Dever belediye başkanı seçildi; emniyet müdürlüğüne Morgan A.

Collins'i getirdi ilk iş olarak. Bucher ile Meeghan'ın cesetleri bulunduktan bir saat sonra, bir basın toplantısı düzenleyen Dever, Collias'i de toplantıya

çağırdı ve herkesin önünde şu emri verdi ona: «Bana bak, Collins, bu ülkede içki yasağı var. Bugünden tezi yok şehrimizde de uygulanacaktır bu yasak. Harfi harfine uygulanacaktır. Söyle komiserlerine, bölgesinde bir damla alkol satıldığını işittiğim her polis memurunun rütbesini indireceğim..» Collins bütün hızıyla yasakları uygulamağa girişti. Adamları da öylesine hızlı çalışıyorlardı ki, özel evlerde aramalar yapıp, bir tek şişe viskisi bulunanları bHe tutuklamağa başlamışlardı. Bu yüzden halkın nefretini kazandılar. Dever, iyi niyetli olduğu kadar aşırı iyimser bir demeç daha verdi: Katiller (O'Connor, Bucher ve Meeghan'ın katilleri) yakalanıp cezalandınlıncaya ve uğrunda savaştıkları kanunsuz içki trafiği durduruluncaya kadar gerek kanunların onuru, gerekse sokaktaki adamın kanunlarımıza olan saygısı tehlike içinde kalacaktır. Kanun adamları, kanun uygulayıcı örgütler, bir araya gelip, her işi bir yana bırakıp, çabalarını tek noktada toplamalıdırlar: Kanun ve düzenin yeniden egemen olmasını sağlamak. Polis, hepsini olduğu gibi, bu işi de sonuna kadar götürecektir. Yol kesen haydutlar, kaçakçılar ve gizli içki kaçakçıları arasında süregelen savaş bir son bulacaktır. Bunca insan hayatına mal olan, böylesine geniş çapta bir ahlak düşüklüğüne yol açan bu korkunç patırtının durdurulacağından, en az belediye başkanı olduğum vc bu uğurda elimden gelen her şeyi yapacağımdan emin olduğum kadar eminim.

Yeni yöneticilerin eskilerden ne denli farklı olduklarını çabuk anladı Torrio. Chicago'daki faaliyetlerine karışmaması için Collins'e ayda 100 bin dolar rüşvet teklif etti. Cevap olarak, Collins Dört İkiliyi süresiz kapattırdı. Daha sonra Torrio, günde bin dolar 161

teklif etti, sadece günde 250 fıçı biranın nakline göz yumsun diye. Collins saldırıya devam etti.

Torrio'nun bira fabrikalarını, genelevlerini, kumarhanelerini rahat bırakmamaktan başka, 100

kadar gangsteri de tutukladı. Mont Tennes'e ait 200 müşterek bahis yazıhanesini kapattırdı.

Öyle ki, ünlü kumarbaz, at yarışı acenteliğinden elini eteğini çekmek zorunda kaldı. Yıl sonunda, yeraltı çevrelerine gelir sağlayan önemli bir kaynak olmaktan çıkmıştı kumar.

Günah işletmelerine gelince: Gençleri Koruma Derneği Başkanı Bayan Jessie Binford, bu konuda şöyle bir demeç verdi: Chicago'daki günah ticaretini azaltmak için ciddi ve enerjik çabaların harcanmakta olduğu kuşku' suzdur. Emniyet Müdürü Collins'in emriyle, hemen her gece yapılan baskınlar, günah çemberinin ters yüz olmasına, en belli başlı evlerden birçoğunun kapanmasına birçoğunun da başka yerlere kaçmasına yol açmıştır. Collins kampanyasının, politik amaçlarla geçici olarak uygulanan bir temizlik hareketi olduğu sanılmıştı başlangıçta. Hatta, Collins'in emniyet müdürlüğüne atanması yeraltı çevrelerini sevindirmişti. Ancak, zaman geçtikçe görüldü ki, kendisi, bu şehri temizlemek ve temiz tutmakta gerçekten kararlıdır. Bunu anlayan yeraltı çevreleri fena halde sarsılmışlardır...

Yöneticilerimiz, şimdilik günah çemberini kırmayı başarmışlardır...

Torrio ile Capone, Dever belediye başkanı kaldıkça, onun elini uzatamayacağı bir sığınağa ihtiyaçları olduğunu anladılar. Cicero'yu seçtiler yer olarak. Chicago'daki işletmelerinin çoğu eskisi gibi yürümeğe devam ediyordu (hiç bir reformcu, Chicago'nun kanun uygulayıcı örgütlerini tam anlamıyla temizleyemezdi çünkü) bir yandan; kendileri de şehirde oturuyor, boş zamanlarının çoğunu orada geçiriyorlardı, ama De-ver'in görevde kaldığı süre boyunca, iş

merkezleri, karargahları Cicero olacaktı. Onlarla birlikte, ya da 162

hemen arkalarından, oraya gelenler (hızla gelişen bir şebekenin kurucu üyeleriydi bunlar) arasında Ralph ve Frank Capone, kuzenleri Fischetti'ler, Guzikler, La Cava kardeşler (Louis ile Joseph), Pete Penovich, Jimmy Mondi, «Mops» Tony Volpi, Peter Payette, Louis Consentino, Frank Nitti ve, kumardan milyonlar kazanmazdan önce gazete satıcılığı yapan, bu nedenle

«milyoner gazeteci» olarak bilinen Frankie Pope vardı. Dion O'Banion şebekenin kumar işletmeleriyle bira fabrikalarına ortak oldu.

1923 yılının sonbaharında, Torrio biraz dinlenmeğe karar verdi. Annesi ile karısını yanma alarak bir Avrupa gezisine çıktı; bütün işlerinin yönetimini Capone a bıraktı. Giderken yanına bir. milyon dolar nakit para, bir sürü ciro

edilebilir tahvil ve kredi mektupları almıştı. Bunlarla Avrupa bankalarında hesaplar açtırdı. Doğduğu yer olan Napoli'nin yakınlarında annesine muhteşem bir villa satın aldı; dayadı, döşedi, bir sürü hizmetçi tuttu. Ömrünün sonuna kadar kraliçeler gibi yaşayacak bir durumda bıraktı annesini orada.

Çete reislerinin özelliği olan bu eli açıklık, yalnızca kendi ailelerine karşı değil, bütün dost ve vatandaşlarına karşı olan bu eli açıklık, yoksul göçmenlerin Torrio gibi adamlara derin bir hayranlık beslemelerine yol açıyordu. Illinois Ağır Ceza Derneği Baş Dedektifi John Landesco bu konuda şöyle demişti: «Çevrelerindeki cahil, yoksul, zavallı, çok çalışıp az kazanan kişilerin gözünde neden toplum düşmanı sayılsın bu adamlar? Mahallenin başarıya ulaşmış gençleri onlar. Sefalet içinde sürünen köylü göçmen kadın, pahalı arabaları, kürk yakalı paltoları içinde görüyor bu adamları. Çocuklarını özel okullarda okuttuklarını işitiyor, «Bira Baronları» olarak adlandırıldıkları-nı duyuyor. Okuması yazması varsa, İngilizce okumasını biliyorsa, gazete manşetlerinde de «Bira Baronla-163

rı», «İçki Kralları» olarak tanımlandıklarını görüyor. «İçki» sözcüğü, kanunsuz bir anlam taşımıyor ki onun için. Buna karşılık, «Kral» ve «Baron» sözcüklerinin çok üstün bir anlamı var gözünde. Bildiği tek şey, bu şık giyimli delikanlıların yapıp sattıkları nesnenia Amerikalılar tarafından kapışıldığı...

«Bu arada, gene yorgun bir komşusundan, krallar kralı Torrio'nun annesine Napoli'de bir villa satın almış olduğunu, içine 15 hizmetçi koyduğunu öğreniyor.

«Soyguncu, haraççı, kabadayı, içki kaçakçılarının eski mesai arkadaşı Tim Murphy, on üçüncü bölge seçim toplantısında, adamlarının birini öven bir konuşma yaptığı zaman, o adayın seçilme şansı artar. Neden artmasın, sahnede Murphy'nin yanıbaşında bir papaz oturmuyor mu? Kendini bilmezin biri, «Posta soyguncusu dedikleri Tim Murphy bu mu?» diyecek olsa, son derece kızgın bir karşılık alır kuşkusuz. Çünkü, gangsterleri başarı ölçüsüne göre yargılayan cahil bir göçmenin kafasında Murphy'nin posta soyguncusu olduğu sadece kuşkudur; sonra, «öyle bile olsa bana ne zararı dokundu bunun?» diye düşünür. Böylece, Murphy'nin Dingbat Oberta'yı (Joe Saltis bira dağıtım çetesinin siyasi fedaisi) desteklemesi hiç de kötü

olmamıştır aday için. Üstelik, Yabancı Savaş Gazileri Derneği'nin Nellis şubesine bağışta bulunmuştu Oberta; Murphy'nin Oberta şerefine verdiği ziyafetlerde, haraççılardan toplanan paranın bir bölümü, gene bu derneğe verilecekti.

«İşte bu ve bunun gibi yüzlerce değişik şekilde, iyi ile kötü hükümet, iyi ile kötü adam arasındaki farklar yok edilmektedir; cahil göçmenlerin inandıkları tek şey, mahallelerinden yetişmiş bu «başarılı kişilerin kendileriyle, içki ticareti yapmayanlardan çok daha fazla ilgilendikleridir.»

Torrio'nun yokluğunda, Capone kendisine karar-

gah olarak Hawthorne Inn'i seçti. Merkezi bir yerde, Yirmi-İkinci Sokak 4833 numarada, iki katlı, üst katı beyaz mozaikle kaplanmış bir binaydı burası. Bütün pencerelerine kurşun geçirmez çelik kepenkler taktırdı, giriş kapısına silahlı bir nöbetçi oturttu. Lobide, yeşil boyalı dört koca sütun vardı; duvarlarda av hayvanları kafaları asılmıştı. Üst kattaki yatak odalarına kırmızı yol halıları serilmiş merdivenlerden çıkılırdı. Capone ile arkadaşları çoğu gecelerini burada geçirirlerdi.

Cicero'nun politik yaşantısının kritik bir döneminde Avrupa'dan döndü Torrio. Yıl 1924, mevsim bahar, zaman seçim zamanıydı. Partiler arası bir gurup tarafından desteklenen Klenha kliği üç dönemdir yönetmekteydi ilçeyi. Ama bu sefer, Demokrat Parti ayrı bir listeyle katılıyordu seçimlere. Belediye Başkanı Dever'in göreve başlamasıyla birlikte Chicago'yu kasıp kavurmağa koyulan reform dalgasının Cicero'ya da atlamasından korkan Vogel, Torrio ile Capone'a, ikisinin pek çekici bulduğu bir, teklif yaptı: Klenha'-nın kazanmasını sağladıkları takdirde, Cicero'da çevirecekleri bütün işlerde (genelevcilik hariç) kanuni dokunulmazlık kazanabileceklerdi. Diplomatik ustalıktan çok, savaş uzmanlığı isteyen bir işti, bu seçim kazandırmak işi; yani, Al ile, banker görünüşünün altında müthiş bir vahşet saklayan ağabeyi Franka göre bir iş... Zorunlu olduğu zaman şiddet hareketlerini onaylayan Torrio işareti verir vermez, Capone, Chicago'dan 200 kadar azılı kabadayı getirtti. Bunlar arasında Regan'in Taylarından bir gurup da vardı. Öte yandan, karşı taraf da gangsterlerin desteğini reddetmek

niyetinde değildi. Torrio-Capone bölgelerini elde etmeğe heves eden yasak bira toptancıları Demokratların yardımına koştular.

İlk kaybı Demokrat Parti verdi; Capone'un adamları, 31, mart akşamı, yani seçimlerden bir gün önce,

Demokrat Partinin ilçe evrak memuru adayı William K. Ptiüum'un bürosunu basarak her yanı yakıp yıktılar, adamı da bir güzel dövdüler. Ertesi gün, bir dizi siyah, yedi kişilik arabaya binen, silahiı Capone'cu-lar, bütün sandıkları birer birer dolaştılar; durdukları her yerde dehşet yarattılar. Sayıca karşı tarafın kabadayılarından o kadar üstündüler ki, iki gurup arasında gerçek bir çatışma bile olmadı. Capone'un adamları, Demokrat Parti taraftarı oldukları bilinen seçmenleri herkesin gözü önünde dövmekten çekin-miyorlardı zaten. Bir seçmen, oy vermek için sırada beklerken, şapkasını gözleri üzerine indirmiş, korkunç görünüşlü adamlar yanaşıyordu, oyunu kime vereceğini soruyorlardı. Seçmenin verdiği cevabı beğenmezlerse, elindeki oy pusulasını kaptıkları gibi kendileri işaretliyor, geri veriyorlardı. Sonra da ceplerindeki tabancaları elleyerek bekliyorlardı, işaretledikleri pusula sandığa atılıncaya kadar. Karşı koyan seçmenler bir yumrukta yere seriliyor, dürüst sandık gözcüleri, seçim memurları kaçırılıp, seçim sonuna kadar mahpus tutuluyordu. Demokrat Partinin seçim görevlilerinden biri olan Michael Gavin, her iki bacağından da vurularak Chicago'da bir otelin bodrum katına atıldı. Aynı yerde sekiz Demokrat Partili daha tutsak durumdaydı. Regan'in Tayları Joseph Price adlı bir sandık memurunu kaçırarak fena halde dövdüler, sonra da Harry Madigan'ın Pony Inn adlı genelevinde, eli kolu bağlı, ağzı tıkalı durumda hapis tuttular. Bir polis memuru copla dövüldü. Yirmi İkinci sokakta, Howthorne Inn yakınlarında iki adam vurularak öldürüldü. Bir başka adam boğazı kesilmiş olarak bulundu. Dördüncü bir adam da Eddie Tancl'ın meyhanesinde öldürüldü.

Dehşet içinde kalan Cicero sakinlerinden bir grup, Cook County yargıçlarından Edmund K.

Jarecki'-den yardım istediler. Yargıç, yetmiş Chicago'lu polis 166

memuru, beş takım sivil polis, dokuz takım da motosikletli polis yolladı Bölgeye. Öğleden sonra polisle gangsterler arasında çeşitli yerlerde çeşitli çatışmalar oldu. Asıl büyük çatışma ise, alacakaranlık çöktüğü sırada meydana geldi. İçinde sivil çavuş Cusick ile polis memurları McGIynn, Grogan, Cassin ve Cam-pion'un bulundukları bir polis arabası, Yirmi İkinci Sokak ile Cicero Caddesinin kesiştikleri köşedeki bir sandık yerine geldi. Sandık başında, ellerinde otomatik tabancalarıyla Al ve Frank Capone ile

kuzenleri Charlie Fischetti, seçmenlere zorbalık yapmakla meşguldüler. »Ellerinde polis tüfekleriyle arabadan inen memurlar, sandık başına doğru ilerlemeğe başladılar. Olayların bu andan sonraki gelişmesi, Dion O'Bani-on'un kulağına gider gitmez, gangster toptancısına telefon ederek 20 bin dolarlık çiçek ısmarjadı.

1920 lerin ilk yıllarında Chicago polis örgütünde, gangsterlerinkilerle eş modelde, uzun siyah arabalar kullanılırdı. Gittikleri yerlerde kim olduklarını ilan etmekten en az gangsterler kadar kaçındıkları için, Polis arabalarının üzerinde polise ait olduklarını belirtecek herhangi bir işaret yoktu. Çoğu kez, arayanlarla arananlar birbirine karıştırılırdı bu yüzden. O gün de aynı şey olmuştu anlaşılan. Sandık başında bulunan üç gangster, polisler kendilerine doğru gelirken, bunların karşı tarafı tutan gangsterler olduklarına inanarak, hemen ateş açtılar.

Frank Capone, polis memuru McGIynn'e nişan almıştı, ama tabancası ateşlenmedi; tetiği ikinci bir kez çekmeğe fırsat bulamadan, McGIynn ile Grogan'ın kurşunlarına hedef oldu ve kaldırıma cansız yuvarlandı. Bunun üzerine cadde boyunca kaçmağa başlayan Al Capone, biraz ötede bir grup polisle daha karşılaştı. İki elindeki iki tabancayla bunları tehdit ederek karanlığa karışıp kurtulmayı başardı. Capone bu olaylardan dolayı hiç bir zaman 167

tutuklanmadı. Fischetti yakalandı ama çok kısa zamanda serbest bırakıldı.

Frank Capone'un toprağa verilme törenine yeraltı çevrelerinin en önde gelen kişileri katıldı: sendika patronu «Dago Mike» Carozzo, «Patates» Julian Kaufman, Hymie Weiss, vb. Törenin ihtişamı, Koca Jim Colossimo nun cenaze törenini bile geride bırakacak nitelikteydi. Tabutun içj tamamen satenle, dışı ise gümüşle kaplanmıştı. O'Banion o güne kadar yaptığı çelenklerin en güzellerini yapmıştı. Kırmızı karanfillerden 1.80 boyunda koca bir yürek gelmişti «Chicago Heights'daki çocuklardan»; zambak ve orkidelerden biçimlendirilmiş bir lir de

«Hammond'daki çocuklar» tarafından yollanmıştı. «Önemli bir devlet adamına yakışacak»

ihtişamı şöyle anlatıyordu Chicago Tribüne gazetesi:

Daha öğlen olmadan Capone'ların evi çiçeklerle dolup taşmıştı. Mutfaktan tavanarasına kadar evin her köşesi bu zaril çelenklcrle dolduktan sonra, artanları kapının önündeki sahanlığa ve balkonlara yığmağa başladılar. Bir iki dakika geçmemişti ki, yeni gelen çelenkler ön bahçeye doldu taştı.

Akşam olduğunda bütün teras çiçeklere bürünmüştü.

Sonunda, hiç bir yanda yer kalmayınca, sepet sepet çiçek sokaktaki ağaçlarla elektrik lambalarına asıldı.

Ölen adama duyulan saygının bir işareti olarak, Cicero'daki bütün meyhaneler, karartmalarını kapayıp, iki saat süreyle kapılarını açmadılar.

Mount Olivet mezarlığına doğru ilerleyen kortejde, ölü arabasının hemen arkasındaki arabada ailesiyle birlikte yerini almış olan Capone, geleneksel yas adetleri uyarınca traşsızdı.

Ağabeyinin boşu boşuna ölmemiş olması ona teselli oluyordu kuşkusuz; Klen-ha seçimleri büyük farkla kazanmıştı.

168

Frank'ın ölümü dolayısıyla yapılan soruşturmada, Al de, kuzeni Charlie Fischetti de hiç bir şey bilmediklerini açıkladılar. Eyalet Savcılığı, gangsterlerin silah taşıma ruhsatlarını nereden aldıkları konusunda bir yıl önce yaptığı bir araştırmada, Capone'lara ruhsat verenin Chicago Sulh Ceza Yargıcı George Miller olduğunu öğrenmiş, ruhsatları geri almıştı. Bu sefer yapılan soruşturmada, Cicero'Sulh Yargıcı Emil Fisher'in Capone'lara yeniden, «kendilerini koruyabil-meleri için» silah taşıma ruhsatı verdiği anlaşıldı.

Eddie Vogel verdiği sözü tuttu. 1 Mayısta, seçimlerden bir ay sonra, Torrio ile Capone, Cicero'da ilk kumarhanelerini açtılar. Hawthorne Inn'in hemen yanında açtıkları bu yerin adı Hawthorne Smoke Shop idi. İşletmeciliğini Frankie Pope'a verdikleri kumarhanede her şeyden çok müşterek bahse oynanırdı; ayrıca birkaç şubesi de vardı: Subway, Ship, Radyo gibi çeşitli adları vardı bu şubelerin. Polis, ayıp olmasın diye arada bir baskın yapmak zorundaydı.

Baskını yapmazdan bir iki gün önce haber vermeyi unutmazlardı kuşkusuz. İşte o zamanlar, kumarhane boşaltılır, faaliyet, şubelerden birinde sürdürülürdü. Hawthorne Smoke Shop'da günde ortalama 50 bin dolar oynanırdı at yarışlarına. İşletmeye açıldığı ilk yıllarda, net kazancı 400 bin doları aşmıştı. Cicero'daki kumar işletmelerinin sayısı 161'e çıktı. Herbirinin kapısında duran çığırtkanlar müşteri toplarlardı. İçerde, bir. tek viski 75 sente, bir bardak şarap 30 sente, bir duble bira 25 sente satılırdı. Kumarhanelerin hemen hepsi günde yirmi dört saat çalışırdı. Bunların büyük çoğunluğu ya doğrudan doğruya Torrio-Capone ikilisine aitti ya da onların kontrolü altındaydı. Kontrolleri altında olan yerlerde, her zaman adamlarından birini bulundururlardı; adam hem yerin asıl sahibini başka gangsterlerden korur, hem de efendilerinin hissesini günü gününe tahsil ederdi. Yerine göre, brüt hasılatın 169

yüzde yirmi beşi ile yüzde ellisi arasında değişirdi aldıkları hisse. Bu bağımsız kumarhanelerden biri, Kırk sekizinci cadde, On ikinci sokakta bulunan Lau-derback's, çevrenin en zengin, en çılgın kumarbazlarının devam ettiği bir yerdi; rulette, bir tek numara üzerine 100 bin dolar koyanlar bile olurdu. Kumarhanelerin çoğunluğu, Cicero'daki 123

meyhane gibi, sattıkları birayı ister istemez Torrio'nun fabrikalarından almak zorundaydılar.

Torrio ile O'Donnell kardeşlere meydan okumağa devam eden tek önemli Cicero sakini Eddie Tancl'dı. Sattığı birayı hala keyfi kimden isterse ondan alıyordu. Bir pazar günü, sabahın erken saatlerinde, bütün gece o meyhane senin bu meyhane benim gezmiş olan Myles O'Donnell ile arkadaşı Jim Doherty, Tancl'ın meyhanesine dalip kahvaltı ısmarladılar. Salonun uzak bir köşesinde, Tancl, karısı, baş barmeni Leo Klimas ve şarkıcı Mayme McClain ile birlikte oturmaktaydı. Garsonların hepsi evlerine dağılmış, yalnızca bir tanesi, Martin Simet adındaki delikanlı, kalmıştı. Kavga çıkarmak için bahane arayan O'Donnell ile Doherty, hesaba bağıra çağıra itiraz ettiler.

O'Donnell garsona yumruk atmak üzereydi ki, Tancl masaya geldi, ikisinin arasına girdi.

O'Donnell eski boks şampiyonunu itmeğe kalktı. İki adam arasında aylardan beri büyüyen düşmanca duygular birden patlak verdi o anda. Her ikisi de tabancalarını çektiler, aynı anda ateş edip, birbirlerini göğüslerinden yaraladılar. Doherty da katıldı patırtıya, gelişigüzel ateş

etmeğe koyuldu. Simet ile Klimas, üzerine atlayarak, silahını elinden almağa çalıştılar. O'Donnell tabancasını onlara çevirdi, bir kurşunla Klimas'ı ölü olarak yere serdi.

Hala birbirlerine ateş etmekte olan O'Donnell ile Tancl, aldıkları çeşitli yaraların etkisiyle yere yuvarlandılar, ama yeniden kalkıp, tabancalarında kurşun

kalmayıncayn dek vuruşmayı sürdürdüler. Dört kurşun yemiş olan O'Donnell sokağa fırladı sonunda, Doherty de izledi onu. Karşıt yönlerde kaçmağa başladılar. Tancl, çok ağır yaralı olmasına rağmen, yerinde durmadı. Barın arkasından bir başka tabanca alarak O'Donnell'in peşine düştü. Sallana sallana ilerlerken bir yandan da ateş ediyordu. İki sokak ötede O'Donnell'i yakaladığında tabancasında kurşun kalmamıştı. Bunun üzerine düşmanının başını nişanlayarak fırlattı silahını. Bu son çaba bitkin düşürmüştü onu, hemen oracığa yığıldı.

O'Donnell de yere düşmüştü. İki adam, birbirlerine dokunabilecek yakınlıkta yattılar öylece.

Kıpırdayacak halleri kalmamıştı; biri baygın, biri de ölmek üzereydi. Garson Simet koşarak yanlarına geldi. «Gebert onu» diye inledi Tancl, «Öidüm ben..» Son sözleriydi bunlar. Simet, baygın O'Donnell'in gövdesi üzerinde birkaç kez sıçradı, kafasını tekmeledi, artık ölmüş

olduğuna inanarak, kaçtı gitti.

Ciddi yaralar almış olan Doherty, düşe kalka hastaneye kadar gidebildi. Delik deşik olan O'Donnell'i de aynı hastaneye getirdiler. Uzun tedavilerden sonra her iki adam da iyileşti.

Eyalet savcı yşrdımcısı William McSwiggin, ikisi hakkında da kovuşturma açtı, ama mahkûmiyet kararı almayı başaramadı.

Bu korkunç şiddet hareketleri Cicero'nun çok kötü bir ün kazanmasına sebep olmuştu.

Kamuoyu karşısında durumu kurtarmağa çalışan Belediye Başkanı Klenha, söylenenlerin çok abartılmış olduğunu iddia etmekteydi. Cicero, Chicago'dan beter değildi dediğine göre; iki şehir arasında doğru dürüst bir sınır bile yoktu ki zaten! Buna karşılık olarak, Chicago'lu bir hazır cevap, «Burnunuza barut kokusu geldi mi, Chicago - Cicero sınırını aştınız demektir»

demişti.

Hawthorne Smoke Shop işletmeye açıldıktan bir hafta sonra Capone bir süre için ortalıktan yok olmak zorunda kaldı. En az üç tanığın.gözü önünde adam öldürmüştü. Guzik kardeşlerin en büyüğü olan «yağh parmak» Guzik'e olan arkadaşlığı yüzünden yapmıştı bu işi.

«Gerçekten güvenebileceğim tek arkadaşım» diye nitelerdi Capone onu. Dört İkili'nin ilk yıllarında, genelevcilikte çok usta olan Guzik, Torrio takımına ilk katıldığında dost olmuşlar, o günden sonra hiç bozuşmamışlardı. Capone'den on üç yaş büyük olan, kısa boylu, penguen biçimli, gözlerinin altı torbalı, sarkık yanaklı, sarkık çeneli, sarkık gerdanlı bir adamdı Guzik; her zaman şikayetçi bir ifade vardı yüzünde. Kendisine takılan adın nerden geldiği konusunda iki ayrı söylenti vardı. Bu söylentilerden birine göre, «yağlı parmak» lakabı, Guzik'in eski, garsonluk günlerinden kalmaydı. Çok beceriksiz olduğu için, ikide bir, servisini yaptığı çorbaların içine sokardı parmağını anlatılana göre. İkinci söylenti ise, Guzik'in parmaklarının devamlı yağlı oluşunu, gece gündüz para saymasına bağlıyordu. (*)

«Bana neden kabadayı diyorlar anlamıyorum,» demişti Guzik bir keresinde. «Ömrümde tabanca taşımadım.» Doğruydu bu söylediği. Tabanca taşımamaktan başka, en ufak bir şiddet hareketinde bulunduğu, küfürlü ya

da yüksek sesle konuştuğu da görülmemişti. Çok üstün kabiliyetli bir hesap uzmanıy-

(*) Şurası kuşkusuz ki, hiç kimse Guzikin yanına gidip, «merhaba yağh parmak» dememiştir. Gangsterlerin birbirlerine, «Dümenci», «Bücür», «Patates» gibi adlarla hitap ellikleri yalnızca filimlerde görülmüştür. Zaten, bu gibi adları gazeteciler takar, kendi yazılarında kullanırlardı. En parlak takma adların Chicago Tribune muhabirlerinden James Doherty ile Chicago Daily News muhabirlerinden Clern Lane tarafından, fazla iş olmayan nöbet gecelerinde uyduruldukları söylenir.

172

dı kendisi. Kabiliyetini önce genelevcilikte sonra da yasak içki yapım ve dağıtım işinde kullanmış, çok parlak sonuçlar elde etmişti. Torrio - Capone şebekesinin muhasebecisi ve üç numaralı üyesi olarak, şebekenin bütün işlerini bir holding şirketi biçiminde örgütlemişti.

Belediye Başkanı Dever, Dört İkiliyi kapattırınca, buranın iki sokak ötesipde «South Michigan Caddesi 2146 numarada) yeni bir karargah kurulmuş, kapısına da bir hekim tabelası asılmıştı!

«A. Brown, M.D.». Ön odası tıpkı bir muayenehane gibi döşenen dairenin arka odasında, duvarlar boyunca uzanan raflar üzerinde, içinde içki bulunan numune şişeleri diziliydi. Büyük siparişler verecek olan perakendeci müşteriler, bu numunelerden alıp, eczahene-de analiz yaptırabilirlerdi. Böylece, şebekenin iyi kalite içki sattığı inancı yayılmıştı alıcılar arasında.

Dr. A. Brown'un muayenehanesindeki öteki odalar, Guzik'e, Guzik'in sekreter ve memurlarına, şebekenin altı değişik alandaki faaliyetlerinin belge ve dosyalarına ayrılmıştı.

Dizi dizi duran defter-i-kebir-lerden bir bölüğü, şebekeden toptan içki satın alan yüzlerce zengin, kişinin, büyük otellerin ve lokantaların adlarını sıralamaktaydı; ikinci grup defter-i-ke-birlerde, Chicago ve çevresinde şebekeden içki alan meyhanelerin listesi vardı; üçüncü grup defterlerde, Çanada ve Karaib Adalarından kaçak olarak getirilen içkilerin hangi ellerden ve yollardan geçerek şebekeye ulaştığı belirtiliyordu. Dördüncü

Grup defterler, şebekenin sahip olduğu ya da kontrol altında tuttuğu bira fabrikalarının işletmesine ve hesaplarına aitti.

Beşinci grup defterler şebekenin işlettiği genelevlerin sermaye ve geljrleriyle ilgiliydi. Altıncı defterde, şebekeden sürekli aylık alan polis memurları ile içki yasağını uygulamakla görevli ajanlar kayıtlıydı.

1924 yılı baharında şebeke büyük bir kaza atlattı. Dever'in emriyle South Michigan Caddesindeki dok-173

tor muayenehanesine bir baskın düzenleyen sivil polis Edward Birmingham ve ekibi, bu defterlere el koydular, Guzik, hemen oracıkta, 5,000 dolar teklif etti Birmingham'a bunlara dokunmaması için. Birmingham bu rüşvet teklifini üstlerine bildirdi. «Artık bütün delililer elimizde» diye demeç verdi Belediye Başkanı Dever. Ama biraz erken sevinmişti. Ne eyalet savcılığı görebildi söz konusu defterleri ne de herhangi bir federal örgüt. Kent yargıçlarından Howard Hayes el koydu defterlere ve kısa zamanda sahibine (Torrio'ya yani) geri verdi.

Davaya neden olabilecek en ufak bir delil kalmadı ortada.

8 Mayıs 1924 gecesi, bir barda çıkan bir kavgada, serbest çalışan içki eşkiyası Joe Howard adında bir delikanlı, Jake Guzik'i tokatlayıp tekmelemişti. Adamla dövüşmeye gücü yetmeyen bücür Guzik, ahlaya poflaya gidip Capone'a yakındı. Zaten Howard'a ağzının payını vermek için bahane arayan Capone (küstah delikanlı, dünyada Torrio'nun bira kamyonlarını kaçırmak kadar kolay iş olmadığından söz etmişti şurada burada üstelik) arkadaşına yapılan bu hakaretten sonra hemen Howard'm peşine düştü. Dört Ikili'nin birkaç adım ötesindeki Heinie Jacobs'un meyhanesinde yakaladı onu. Delikanlı bara dayanmış, meyhanenin sahibiyle sohbet etmekteydi. Gene bara dayanmış, biralarını yudumlayan iki müşteri daha vardı içerde; bir garajda mekanisyen olarak çalışan George Bilton ile marangozluk yapan David Runelsbeck. Al kapıdan içeri girince ona dönen Howard, elini uzatarak, «Merhaba, Al» dedi.

Capone hemen giderek yakasına yapıştı ve sarsaklayarak neden Guzik'e vurduğunu sordu.

Buna karşılık Howard, «Karılarının koynuna dön, arap pezevenk sen de!» dedi. Capone, elindeki altı patlar'ı adamın kafasına boşalttı.

İfadeleri genel olarak birbirini tutan Jacobs, Bilton ve Runelsbeck'i sorguya çeken cinayet masası

şefi Michael Hughes, gazetecilere verdiği demeçte, «Katilin Capone olduğundan eminim»

dedi ve genel bir tutuklama emri çıkarttı. Ertesi gün, Chicago Tribune okuyucuları, ilerde Calvin Coolidge, Mussolini ya da herhangi bir Hollywood yıldızından çok daha iyi tanıyacakları bir yüzle ilk kez karşılaştılar gazetenin birinci sayfasında. Ama, adı gene yanlış yazılmıştı. Resmin altında şu satırlar yer alıyordu: «Joe Howard'm katili olarak aranan Scarface Tony Capone, öteki adıyla AI Brown......»

Ancak, görgü tanıklarından ikisi, cinayetle sorgu yargıcının karşısına çıktıkları zaman arasında geçen saatlerde ciddi bir hafıza değişikliğine uğradılar. Hei-nie Jacobs, cinayeti hiç görmediğini, çünkü olaydan hemen önce arka salona geçip telefona cevap verdiğini söylüyordu şimdi. Runelsbeck ise katilin yüzünü iyi göremediğini ifade etmekteydi. Bilton hiç meydanda yoktu.

Polis, Jacobs ile Runelsbeck'i cinayete yardım suçundan tutuklayadursun, sorgu iki hafta ertelendi. Capone hala ortaya çıkmadığından iki hafta sonra yeniden ertelendi. Derken, 11

Haziran günü, kendinden emin adımlarla, Chicago karakollarından birine girdi Capone.

Arandığını işttiğini, neden arandığını merak ettiğinden buraya kadar zahmet ettiğini bildirdi.

Kendisini ağır ceza duruşmalarının yapıldığı binaya götürdüler. Burada, mesleğine düşkün bir eyalet savcı yardımcısı olan William H. McSwiggin (başarıyla sonuçlandırdığı ağır ceza davalarının çokluğundan dolayı

«darağacı savcısı» da denilirdi kendisine), neden arandığını açıkladı gangstere. İlk sorgu tam dört saat sürdü. Capone, ömründe hiç bir gangsterle tanışmadığını, Torrio, Guzik gibi kişilerin adlarını bile işitmediğini, Howard'm kim olduğunu bilmediğini söy-175

[illegible]

NAME	BED	HALF	'90	BAL	BEER	TOTAL
[illegible]	24 00	12 00	1 20	10 80	35	11 15
[illegible]	26 00	13 00	1 30	11 70	1 25	12 95
[illegible]	26 00	13 00	1 30	11 70	10	11 80
[illegible]	41 00	20 00	2 10	18 90	40	18 40
[illegible]	14 00	7 00	70	6 30	20	6 50
[illegible]	25 00	12 50	1 25	11 25	70	11 95
[illegible]	36 00	18 00	1 80	16 20	2 10	18 30
[illegible]	24 00	12 00	1 20	10 80	3 05	13 85
[illegible]	13 00	6 50	65	5 85	35	6 20
[illegible]	14 00	7 00	70	6 30	—	6 30
[illegible]	55 00	27 50	2 75	24 75	80	25 65
[illegible]	43 00	21 50	2 15	19 35	1 40	20 95
Total	340 00	170 00 17 00 187 00 17 70 169 30	17 00	X	10 70	X

ledi. Antikacılıkla uğraşan namuslu bir İş adamı olduğunu tekrarladı durdu.

Sorgu yargıçlığında yapılan üçüncü ve son duruşmada, tir tir titredikleri daha ilk bakışta belli olan Jacobs ile Runeisbeck, daha önceki ifadelerine hiç bir şey eklemediler. Jüri üyelerinin verdiği karar şuydu: «Joseph Howard, kimliği tesbit edilemeyen bir ya da birkaç beyaz erkek tarafından öldürülmüştür.*

Torrio ile Capone, seçimden önce verdikleri sözü tutarak, Cicero'ya yeni fahişeler getirmediler. Ama, Stickney, Berwyn, Oak Park, Forest View gibi komşu köylerde açtıkları genelevler, daha önce açmış ol-duklarıyla da birleşince, bölgedeki genelev sayısını yirmi ikiye çıkarmıştı bile. Bu evlerin toplam yıllık geliri zamanla 10 milyon dolan aştı. Bu gibi genelevlerin işletme hesapları, yıllar sonra Stickney'deki Harlem İnn'e yapılan bir baskında ele geçirilen hesap defterinin incelenmesi ile açıklığa kavuşmuştur. Bu defterde her kızın günlük hesabı ayrı ayrı kaydedilmişti.

Yandaki sayfada göreceğiniz klişe, bu defterin bir sayfasını 21 Nisan 1926 günü çalışan on iki kızın hesabını göstermektedir.

Müşteri, beğendiği kızı işaret eder etmez, alt kat yöneticisi madam, adamın eline bir havlu tutuştururdu. Kızla birlikte yukarı, çıkarlar, burada üst kat yöneticisi madam kıza ikinci bir havlu verir, yatak odalarından birini gösterirdi. Müşteri, kızla birlikte kaldığı süre içinde her beş dakikada bir iki dolar ödemek zorundaydı. İlk beş dakika geçince, üst kat yöneticisi madam odanın kapısını çalarak iki dolar daha isterdi; müşteri çağrıya cevap veremeyecek kadar meşgulse, içeri girip adamcağızı dürtüklediği bile olurdu.

Başlarını Al Capone'un çektiği bir gurup gangster, Cicero yakınlarındaki bir köyü öylesine etraflı bir şekilde işgal ettiler ki, köyün adı Caponeville kaldı. Asıl adı Forest View olan, köy bile olmayan bir yerdi

176

Birinci sütunda kızların adları, ikinci sütunda brüt kazançtan, üçüncü sütunda eve kesilen yüzde elli hisseden sonra ellerine kalan kazanç, dördüncü sütunda, havlu servisi için kesilen yüzde on, beşinci sütunda, bütün kesintilerden sonra kızın eline kalan para, altıncı sütunda, içki satışlarından kızlara verilen komisyon, yedinci sütunda, kızın eline geçen net kazanç gösterilmektedir.burası; hepsi de çiftçilikle uğraşan 300 kadar insan yaşardı içinde. Burayı bir köy olarak resmen eyalete katmak fikri ilk olarak Joseph W. Nosek adlı bir avukatın aklına gelmişti. Çiftçi olan bir müvekkilini görmek için Chicago'dan gelen Nosek çevreye hayran kaldı. Birinci Dünya savaşı gazilerinden ve Amerikan Eski Muharipler Derneği yöneticilerindendi kendisi.

177

Dernekteki arkadaşlarına burayı öyle bir hararetle övdü ki, onlar da burada oturmanın çok iyi bir-şey olacağına inandılar. Burada köy kurma faaliyetleri 1924 yılında sonuçlandı. Hazırlanan kçy tüzüğünün birinci maddesi, «kahraman savaş şehitlerinin anısı burada ebediyen sürdürülecektir» diyordu- Yapılan ilk köy yönetim kurulu toplantısında, güvenlik işlerinin başına Nosek, yönetim kurulu başkanlığına ise kardeşi John seçildi. Asker

emeklisi olduğunu iddia eden «Pórk» William Dillon, polis şefi oldu. Köylerini güzelleştirme hevesinde olan bu yeni köylüler, Co-ok Cunty yetkililerinden bedava sağladıkları malzemelerle kendi yollarını bile kendileri döşediler.

Çok geçmeden, polis şefi Dillon, güvenlik yöneticisi Noseke gelerek, Al ve Ralph Capone adlı iki kardeşin Forest View'da bir otel ile bir kulüp kurmak istediklerini bildirdi. «Buna izin vermekte bir sakınca görmedim,» diyecekti Nosek daha sonra, «Capone'Ia-rm kim olduğunu bilmiyordum çünkü. Köy gelişecek diye memnun olmuştum.»

Capone'Iar, peşlerinde kabadayılar ve fahişelerle boy gösterince Nosek niye uğradığını şaşırdı. Dil* sonu çağırtarak topunu sepetlemesini emretti. Ertesi gün, Nosek sokakta Ralph Capone ile karşılaştı. Gangster Nosek'i tehdit ederek, kardeşi ya da kendisi aleyhinde bir tek söz daha sarfederse onu köyün lağım kanalına attıracağını söyledi. Karşısındakinin şaka ettiğini sanan Nosek, «Ben kanala düşersem, sen de düşersin,» *diye* cevap verdi.

Hemen o gece, sabaha karşı saat dörtte, Nosek'-in evine gelen silahlı iki kabadayı, adamcağız», zorla köy odasına götürdüler. Orada yedi silahlı adam daha vardı. «Beni öldüreceklerini söylediler, tabancalarının kabzalarıyla dövdüler beni, kafama vurdular. Her yanımdan kanlar akar, ben de acıdan kıvranırken, tek-meleriyle yerlere yuvarladılar.

Önlerinde diz çöküp

canını bağışlamaları için yalvardığını saklayacak değilim. Utanmıyorum da bu yaptığımdan ötürü..»

Gangsterler bir tek şartla canını bağışlamayı kabul ettiler: Forest Vievv'den hemen ayrılacaktı.

«Hiç durmadım. Hemen taşındım. Daha başka arkadaşlar da taşınmağa mecbur edildiler.

Köyün evrak memuru seçilen Thomas Lögan da vardı bunların arasında. Adamcağız ömrü boyunca biriktirdiği parayla burada ufak bir yer almıştı kendisine. Dul annesiyle birlikte yaşamayı kuruyordu. O da gitti; köyün en dürüst, en saygıdeğer kişilerinden on sekiz yirmi kişi, dayaklar, çeşitli baskılar sonunda ayrıldılar oradan...»

Bir dahaki seçimlerde başarı kazanan adayların hepsi (köy yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulu üyeleri, güvenlik yöneticisi) Capone un adamlarıydılar. Pork Dillon polis şefi görevinde kaldı. Aslında bir emekli-asker falan olmadığı, Vali Small'ın bol kese: den affettiği hükümlülerden biri olduğu anlaşıldı. Seçimlerin hemen ardından burada Torrio - Capone şebekesinin en büyük genelevi kuruldu: İçinde altmış kızın çalıştığı Maple inn, halk arasındaki adıyla Kışla. Haftalık brüt kazancı 5,000 dolar olan bu genelev, aynı zamanda Capone'un silah deposu ve sığınağı olmuştu. Kuş uçmaz, kervan geçmez arka yollardan birinde yarı ahşap yan kağir, koskocaman, çok eski bir binaydı burası. Duvarlarının arkası, döşemelerinin altı, tavanlarının üstü, bir sürü gizli hücreyle doluydu. Bu hücrelerin en büyüğü, hem de en gizlisi olan bir oda, baskın sırasında kızların saklanacağı yer olarak ayrılmıştı. Kanun kaçaklarının saklanması için, saçak çıkıntısının altında bir oda vardı. Ses geçirmemesi için mantar döşenmiş olan bu odada kalan adam, bir konuşma borusu sayesinde dışarıyla temas edebilir, bir şeyler isteyebilirdi. Oraya yiyecek içecek taşımak için özel, ufak bir asansör vardı. Hemen altındaki salonun tavanını süsleyen resimlerin gözlerine açıl-

mış delikler sayesinde,buradaki adam,aşağıdaki barın çevresine toplanan, kumar masalarını dolduran müşterileri gözetleyebilirdi. Evin her yanında, duvarları kaplayan sürgülü lambrilerin ardında silahlar, mermiler, patlayıcı maddeler depolanmıştı.

«Arkadaşlarımla birlikte kurduğumuz bütün hayaller, köye götürdüğümüz o güzel idealler, toz olup dağıldı,» diye yakınıyordu Nosek. «Ter dökerek, yorularak, ama sevinçle, ama umutla, kendi ellerimizle döşediğimiz, yollar, kiralık katillere,, jçki kaçakçılarına, uygunsuz kadınlara yaradı, ne yazık ki...»

IX

«SÖYLE O SİCİLYALILARA, CEHENNEMİN DİBİNE KADAR YOLLARI VAR»

HERHANGİ BİR ÇETE reisinin ağzından çıkabilecek en talihsiz sözlerdi bunlar kuşkusuz.

«Sicilyalılar* derken bütün İtalyan meslekdaşlarını kasdethrıişti O'Banion; ama, Genna'Iar bu sözleri işitince, ancak kanla temizlenebilecek özel, kişisel bir hakarete uğradıklarına inandılar.

O'Banion un yaptığı ilk densizlik de değildi bu. Yalnızca Genna'lara karşı değil, sözde dost olduğu birçok başka gangstere karşı da giriştiği ters davranışların sonuncusu, bardağı taşıran damlaydı. Sonuç olarak, Torrio'nun büyük bir dikkat ve özenle örmüş olduğu anlaşmalar ağı çözülmeğe başladı. Bu çözülme, yıllarca sürecek ve yüzlerce insan hayatına mal olacak bir savaşın habercisiydi.

* Eski köklü nefretlerinin yanı sıra, birkaç belirli olaydan dolayı küskünlüğü vardı O'Banion un.

Bir kere. Cicero seçimleri sırasında en becerikli teröristlerinden birkaçını C^PC"*'? ödünÇ

vermiş olduğu halde, bunun karşılığını alamamıştı. Daha sonra, lörnu, GnU yatıştırmak amacıyla, Cicero'nun oldukça geniş bir bölümünün bira dağıtım haklarını vermek zorunda kaldı. Ayda aşağı yukarı 20 bin dolar gelir sağlayan bir bölgeydi burası: O'Banion bununla yetinmeyerek, Sheldon, Saltis-McErlane ve Druggan - Lake çetelerinden ucuz satmak suretiyle gelirini 100 bin dolara çıkardı. Bunu başarabilmek için, Chicago'da meyhane işleten, ve söz konusu çetelerden bira alan elli kişiyi Cicero'ya, kendi bölgesine taşınmağa ikna etti.

Ve

bunlara düşük fiyatla bira vermeğe koyuldu. Bunun sonucu olarak, Cicero'da Torrio - Capone himayesi altında işleyen meyhanelere müthiş bir rekabet doğmuş oldu. Torrio, bu yeni gelirden hisse istedi. O'Ba-nion zırnık bile vermeye yanaşmadı. Sabırlı ileri görüşlü Torrio, için için fena kızmakla birlikte, yeraltı barışını tehlikeye atmayı göze almadı. Diretmedi O'

Banion'a, Capone'un da İrlandalıya saldırmasına engel oldu.

O'Banion ne Genna'lar arasındaki ilişkiler de, kardeşler Kuzey kesime, galonu üç dolardan düşük kaliteli viski satmağa başlayınca bozuldu. O'Banion kendi viskisini iki üç kat daha pahalı satmaktaydı, ama malının kalitesi çok üstündü. Torrio ile Capone'a şikayette bulunarak, Genna'ları anlaşma koşullarına uymağa zorlamazlarsa, işe kendisinin el koyacağını bildirdi.

Torrio gülümseyerek başını salladı ve Sicilyalı kardeşlerle konuşacağına dair söz verdi. Konuş-

muş, onları yola getirmeğe çalışmıştır belki de; ama anlaşılan sonuç alamadı. Ucuz viskiler kuzey kesime akmağa devam etti.

İçki yasağı çıkalıberi meydana gelen içki soygunculuğu olaylarından en cüretli ikisini O'Banion çetesi kazanmıştı. 1924 yılının başlarında bir gece Batı kesimde bir trenyolu deposunu basıp, yük vagonlarında bekleyen 100 bin dolarlık Kanada viskisini kendi kamyonlarına doldurup kaçmışlardı. Bu olaydan birkaç gece sonra ise Sibley Ambarına girerek, gümrükte bekleyen 1,750 fıçı alkolü çalmışlar, soygunun uzun süre gizli kalmasını sağlamak için, yerine aynı sayıda, içi su dolu fıçı bırakmışlardı. Sivil polis şeflerinden Michael Grady ile O'Banion'dan maaş alan dört sivil polis, kamyonlara, O'Banion'un kendi deposuna kadar eşlik etmişlerdi.

Bunlar hakkında daha sonra kovuşturma açıldı ama olay mahkemeye in-182

tikal etmedi. Kısa aüreü birer uzaklaştırmadan sonra hepsi de eski görevlerine döndüler.

Derken, O'Banion, hem Genna'Iara bir ders vermek hem de Torrio'yu ne denli küçümsediğini göstermek amacryla yeni bir soyguna girişti.

Gennalara ait 30 bin dolarlık bir viski yükünü kaçırdı.

Bir aile toplantısı yapan Genna'laıy oy birliği ile O'Banion u öldürmeğe karar verdiler. Ancak, o sırada Sicilyalılar Birliği'nin başkanı olan, Genna'Iarın bile sözünden çıkmağa çekindikleri Mika Merlo infazı durdurdu. Merlo da, Torrio gibi, yeraltı dünyasının strateji uzmanlarından biriydi; şiddet hareketlerinden nefret eder, herkesi zenginliğe kavuşturacak en kısa yolun karşılıklı anlaşmalar olduğuna inanırdı. Üstelik O'Banion'u severdi de; O'Banion İse, tek Sicilyalı dostunun Merlo olduğunu söylerdi hep. Böylece, Merlo kral olduğu sürece, onun emrindeki hiç kimsenin O'Banion'a ilişmesi imkansızdı. Ancak, İrlandalının aklına estiğince çılgın davranışları herkes için tehlikeli olmağa başlamıştı.

Emniyet Müdürü Collins, O'Banion'un telefonunu sürekli olarak dinletiyordu, Bir gece, olağanüstü bir konuşma kaydedildi. Batı kesiminde, bira taşıyan kamyonlardan biri iki polis memuru tarafından durdurulmuştu; yoluna izin vermek için 300 dolar rüşvet istemekteydiler.

Kamyonun şoförü, O'Banion'a telefon ederek ne yapması gerektiğini sordu. «Üç yüz dolar mı?» diye haykırdı İrlandalı. «O serserilere, ha? Ulan yarısını versem ikisini birden temizletirim be!» Bunu hiç'düşünmeden yapabileceğinden en ufak bir kuşkusu yoktu Collins'in; katliamı önlemek için hemen bir araba sivil polis yolladı olay yerine. Ama bu arada, kamyonun şoförü bir de Torrio'ya telefon etmişti; arkasından O'Banion'u aradı ve aralarında geçen şu konuşmayı işitti Collins: Şoför, «Şimdi Johnny ile konuştum,» diyordu, «Aynasızlara istedikleri parayı ver,

diyor. Durup dururken başımıza bela almayalım, diyor.» O'Banion istemeye istemeye razı oldu. Kurtarma ekibi olay yerine vardığında, rüşveti ceplerine indirmiş olan iki polis memuru ortadan yok olmuşlardı.

1924 yılı, mayıs ayında Torrio ile Capone'u ziyaret eden O'Banion iki adamı hem çok şaşırtan hem de son derece memnun eden bir teklifte bulundu. Üç gangster (gizli ortakları Joseph Stenson ile birlikte bir süreden beri Chicago'nun en büyük bira fabrikalarından biri olan Sieben Bira Fabrikasını işletmekteydiler. Üç yıldır, mahalli polisin himayesi altında çalışan fabrika,

en kaliteli birayı imal etmekteydi. O' Ba-nion kendi hissesini satmak istiyordu şimdi.

İçki yapım işlerinden tamamen elini eteğini çekip, karısıyla birlikte, Louis Alterie'nin Colorado'daki çiftliğinde yaşamağa karar verdiğini söylüyordu. Korku içinde olduğunu saklamıyor, bir an örice tüymezse Genna kardeşlerin kendisini öldüreceklerinden hiç kuşkusu olmadığını açıklıyordu. Hissesi karşılığında yarım milyon dolar istedi. Ortakları ona bu parayı vermeyi hemen kabul ettiler. Yarım milyonu cebe indirdiği güm, ayrılırken iyi niyetini belli eden son bir jest yapmak istedi O'Banion. Biraların yüklenmesi sırasında yardımcı olacağını, 19 mayıs gününün kendisi için en uygun tarih olacağını bildirdi.

On dokuz mayıs gecesi, Sieben Bira Fabrikasının avlusunda on üç kamyon durmuş, bira fıçılarının yüklenmesini bekliyordu. Yirmi iki şoför ve şoför yardımcısının da bulunduğu avluda, yüklenmeyi denetlemek üzere Torrio, O'Banion, Hymie Weiss ve Louis Alterie, iki de polis memuru vardı. On gün önce Joe Howard'i vurmuş olan Capone, o sıralar saklanmaktaydı. Kamyonların hiçbiri sokağa kadar çıkma fırsatı bulamadı. Avlu birden bire polislerle dolmuştu çünkü. Polisler başlarında Emniyet Müdürü Collins, bütün bira fıçılarına el koydular, oradakilerin hepsini, polis araba-184

larına doldurdular. Bu arada, iki polis memurunun rozetlerini, Collins herkesin gözü önünde yakalarından kopardı.

Torrio, baskıncıları görür görmez işin için de bir ihanet olduğunu sezmişti. Bıı* süre sonra, kuşkularının yersiz "olmadığını öğrendi. Kendisinden maaş alan polislerden biri, O'Banion'un baskından haberli olduğunu; bunu, .nefret ettiği İtalyanları tuzağa düşürmek için kullandığını anlattı. 19 mayıs gecesi yardıma gelmekle, kimsenin kendisinden kuşkulanmamasını sağ-

layacaktı- sözüm ona. Böylesine bir zafer kazanabilmek için, ceza yemeyi, hatta kodesi boylamak tehlikesini bile göze almıştı.

Collins, gangsterleri polis karakoluna değil de Federal Güvenlik Binasına götürdü doğruca.

Ertesi gün yaptığı açıklamada, federal yetkililerin her türlü yardımı yapmağa önceden söz vermiş olduklarını söyledi. Binaya gelir gelmez.elini cebine atan Torrio, bir tomar paradan 12,500 dolar ayırarak kendisi ve yarım düzine kadar çete üyesi için istenen kefaleti ödedi.

Yanlarında yeterince para olmayan O'Banion, Weiss ve Alterie için bir kuruş bile vermedi. Hiç bir şey söylemeden yanlarından ayrıldı. Onlar da kendi adamlarının gelip gerekli kefaleti yatırmasını beklemek zorunda kaldılar.

Torrio sesini çıkarmamağa, O'Banion'un kalleşliklerine, şımarıklıklarına göz yummağa bir süre daha devam etti. Ama İrlandalı çok daha ileri giderek küstahlığı, Sieben baskını olayında Torrio'yu nasıl kafese koyduğunu şurada burada anlatmağa kadar vardırınca işler değişti. «O

pezevengin burnunu iyice sürttürdüm, değil mi? Sürttürmedim mi, ha?» dediği Torrio'nun kulağına kadar geldi. O günden sonra, Torrio ile Capone da Genna kardeşlerin kararını onayladılar.

O'Banion'un Angelo Genna ile olan ilişkileri dü-

zelme yolunda değildi. 3 Kasım günü, İrlandalı gangster, yanında Hymie Weiss ile Schemer Drucci olduğu halde, Ship adlı kumarhaneye, haftalık kar paylaşma toplantısına gitti. Torrio, kumarhanenin ufak bir hissesini çok eskiden kendisine satmıştı. Toplantı masasında, Torrio'nun tarafında oturanlar şunlardı: Capo-ne, baş fedaisi ve kız kardeşi Rose'un .kocası Frank Diamond (asıl soyadı: Maritote), şebekenin en kuvvetli nişancılarından Frank Rio ile Frank Nitti. Torrio, O'Banion'a hissesine düşen parayı uzatırken söz alan Capone, arkadaşları Angelo Genna'nm hafta içinde rulette çok para kaybettiğini, 30 bin dolarlık borç senedi bıraktığını açıklayarak, dostluk adına bu borcun iptal edilmesini teklif etti. O'Banion'un buna verdiği karşılık, hemen yerinden fırlayarak telefona sarılmak ve Genna'ya borcunu bir hafta içinde ödemesini emretmek oldu.

Kendi bölgelerine döndüklerinde, Weiss O'Banion'a epey söylendi. Durup dururken, hem de hiç gereği yokken bu tür hakaretlerde bulunmasının hiç

de iyi olmadığını, Torrio ve Genna'larla barışmasının çok daha yerinde olacağını anlattı. O'Banion omuzunu silkti ve dilden dile, kulaktan kulağa dolaşıp, milleti ayağa kaldıran sözleri sarfetti: «Söyle o Sicilyalılara, cehennemin dibine kadar yolları var!»

Genna klanının bir daha seferki toplantısına Torrio ile Capone da çağırıldılar. O'Banion'un nasıl susturulacağı konusunda artık hiç bir fikir ayrılığı kalmamıştı aralarında. Ancak, tedbiri hiç bir zaman elden bırakmayan Torrio, bu konuda Mike Merlo'nun vetosunu hatırlattı Genna'lara. Angelo Genna, hiç me-taklanmamasını söyledi. Mike Merlo kanserden ölmek üzereydi, haftayı çıkaracağından bile umut kesilmişti. Gerçekten de, 8 kasım günü öldü Merlo; cenaze töreni için Chicago'ya gelen Sicilyalılar Birliği Ulusal Başkanı Frankie Yale, Chicago şubesi - başkanlığı-

na (Merlo'nun yerine yani) Angelo Genna'nın getirilmesini onayladı.

Çiçekçi O'Banion, hayatının en dolu günlerini yaşamaktaydı. Ortağı Schofield ile birlikte bütün pazar günü ve pazar, gecesi, çalışarak, krizantemlerden, zambaklardan, karanfillerden, orkidelerden, güllerden çelenkler, lirler, yürekler, battaniyeler yaptı. Capone 8 bin dolarlık gül, Torrio, 10 bin dolarlık karışık çiçek ısmarlamıştı. Sicilyalılar Birliğinde, merhumun kendi boyunda balmumundan yapılmış bir heykelini ısmarlamıştı bir heykeltraşa. Bu heykel, içi çiçeklerle dolu, açık bir arabaya oturtulacak, kortejin, en önünde, ölü arabasından da önce ilerleyecekti. Dokuz kasım günü, akşama doğru, Jim Genna ile, belediyedeki yüksek memuriyetini Merlo'ya borçlu olan Carmen Vacco dükkana geldiler. Sözde çelenk ısmarlayacaklardı. O' Banion'a, dükkana geç saatlere kadar açık tutmasını, Merlo'nun dostlarından birçoğunun gelip çiçek satın alacaklarını söylediler. Onlar gittikten biraz sonra Angelo Genna telefon etti ve Schofield'le konuşarak bir çelenk daha ısmarladı. Sabahleyin bir adam yollayıp çelengi aldırtacağını söyledi.

10 Kasım günü, öğleye doğru, O'Banion dükkanın arka tarafına krizantemlerin saplarını kesiyordu. Dükkanın orta yerindeki hasır bölmenin ön tarafında, zenci kapıcı William Crutchfield, bir gece önceden kalma

çiçek döküntülerini süpürmekteydi. Bir gece önce geç saatlere kadar çalışıldığından ne O'Banion'un ortağı ne de öteki işçiler gelmişlerdi. Biraz sonra, sokağın karşı yanında, Holy Name Katedralinin önünde, koyu mavi renkli, nikelajı bol bir Jewett araba durdu. Şoför inmedi, motoru da kesmedi. Arkadan üç adam indiler, caddeyi geçip çiçekçiye doğru yürüdükleri sırada, birkaç adım ötede, bir gurup küçük çocuğun karşıdan karşıya geçmesine göz kulak olan, on bir yaşındaki gönüllü trafik memuru Gregory Summers yakından

187

görebildi adamları. Daha sonra verdiği ifadede, «İkisi iyice esinerdi,» dedi, «yabancıya benziyorlardı. Ötekisi açık renkliydi.»

Dükkanda ise, Crutchfieid ortalığı süpürmüş, hasır bölmenin öte yanına geçmiş, arka odaya doğru ilerliyordu. Alçak olan bölmenin üstünden şöyle bir görebilmişti içeri girenleri, Sonradan anlattıklarına göre, ortadaki adam «uzun boylu, iri yapılı, iyi giyimli, sakalsız biriydi; sırtında kahverengi bir palto, başında gene kahverengi bir şapka vardı. Yahudi ya da Yunanlı olabilirdi.» Yanındakiler ise «İtalyandılar... kısa boylu, tıknaz, kaba saba görünüşlü..»

O'Banion yeni gelenlere doğru ilerledi. Sol elinde çiçekleri kesmek için kullandığı makas vardı, sağ elini onlara uzatmıştı. Crutchfieid adamları tanımıyordu ama, belli ki patronu tanıyordu; tanımadığı kişilere hiç bir zaman elini uzatmazdı çünkü. «Merhaba, çocuklar,» dedi.

«Merlo'nun çiçekleri için mi geldiniz?»

«Evet,» dedi uzun boylu adam, gülümseyerek. O' Banion'un uzanan elini sıktı. İyice sıktı hem de, bırakmadı.

Crutchfieid bundan ötesin! görmedi. «Patron arka odanın kapısını kapamamı söylemişti, ben de kapadım. Adamların hiçbirini tanıyamadım; bildiğim kadarıyla hiç görmemiştim onları şimdiye kadar. Dükkanın ön tarafıyla arka odayı ayıran kapıyı sıkıca kapadım. Patronun adamlarla görüşecek özel işi var sanmıştım.» Birkaç saniye sonra, silahların patladığını duyunca gene açtı kapıyı, koşarak geldi.

Kopmuş, ezilmiş bir çiçek yığının üzerinde cansız yatıyordu. O'Banion. Düşerken birkaç vazo karanfille zambağı da yere yuvarlamıştı. Ak şakayıklardan yapılmış bir battaniyeyi kızıla boyamaktaydı kanıyla. State Sokağı ile East Chicago Caddesinin kesiştiği noktada, gönüllü trafikçilik görevini sürdüren Summers ad-188

adlı çocuk patlama seslerini işitti.Dükkandan çıkıp karşıya geçerek koyu mavi Jewett'e atlayan, hızla uzakla şan üç adamı gördü.

Cinayet masası şefi William Schoemaker, cinayetin işleniş şeklini şöyle anlattı: O'Banion'un elini sıkan uzun boylu adam, onu öne doğru çekerek kollarını arkasından yakalamıştı.

O'Banion kurtulmak için kıvranırken, öteki iki adam altı kurşun sıkmışlardı. Kurşunların ikisi göğsünü, biri sol yanağını, dördüncü ile beşinci gırtlağını delip geçmişti. Altıncı kurşun, O'Banion yere yuvarlandıktan sonra, derisini yakacak kadar yakından atılmış, tam beyni nişanlanmıştı. Kısacası, gangsterlerin el kitabına geçebilecek nitelikte bir cinayettir bu: kollarından yakalanan kurbanın hareket imkanını yok etmek, her kurşunu hayati bir noktaya sıkmak, özellikle gırtlağa sıkılan kurşunlar sayesinde, kurban hemen ölmeyecek olursa, bile, konuşmasını önlemek...

Cenaze töreninden söz ederken şöyle diyordu Yargıç Lyle: «Chicago'da tanık olduğum en mide bulandırıcı olaylardan biriydi.» Sbarbora Cenaze Evinde teşhir edilen ceset, tam üç gün açık tabut içinde yattı; kurşun delikleri ile barut yanıkları, ustaca yapılmış bir makyaj sayesinde kapanmış, göğsünün üzerinde kenetlenmiş parmakları arasına bir teşbih sıkış-

tırılmıştı. Bir kadın gazetecinin yazdığı gibi, «tetik çek mesini çok iyi bilen, yumuşacık, zarif eller» di bunlar. Tabutun hemen altına yerleştirilmiş olan mermer levhanın üzerinde,

«Bırakın küçük çocuklar gelsin bana» yazılıydı.

Basında çıkan yazıların acıklılığı, gülünç olacak kadar aşırıydı. Philedelphia'dan ısmarlanıp, özel bir yük treniyle Chicago'ya yetiştirilen tabutu, Tribune muhabiri, ağzı sulanırcasına şöyle tarif etmekteydi.

Tabutun biri bronz öteki som gümüşten çift duvarlı ve üstünü örten ağır cam kapak, içeri hava

189

geçmeyecek şekilde yumuşacık bir döşek üzerine uzatılmış olan cesedin sol kolunun dayanması için ayrıca kuş tüyünden bir yastık konmuştu.

Tabutun biri bronz öteki som gümüşten çift duvarları ve üstünü örten ağır cam kapak, içeri hava geçirmeyecek biçimde yapılmıştı. Beyaz satenden yumuşacık bir döşek üzerine uzatılmış

olan cesedin sol kolunun dayanması için ayrıca kuş tüyünden bir yastık konmuştu.

Tabutun dört köşesinde, gene som gümüşten, çok güzel desenlerle işlenmiş oymalı sütunlar bulunmaktaydı. Şık olduğu kadar da sadeydi gümüş renkli tabut, köşelerdeki sütunların yalın ihtişamından başka bir süse yer verilmemiş, keskin, temiz çizgiler, ancak bir kenarda yazılmış

şu yazıyla kesintiye uğramıştı: «Dean O'Banion, 1892 - 1924».

Baş ve ayak uçlarında, yüzleri öne eğik melekler, ellerindeki onar mumluk, som altından şamdanların ışığında nöbet beklemekteydiler... Binlerce çiçeğin kokusu yayılmıştı her yana.

Ancak, çiçeklerinin kokusunu bile bastıracak nefasette, başka parfümler dolaşıyordu etrafta.

Tepeden tırnağa kürklere bürünmüş kadınların parfümleriydi bunlar. Yanlarında şık giyimli, kara, dalgalı saçlı beyler, ayaklarının ucuna basarak yaklaşıyorlardı tabuta.

Gene ayaklarının ucuna basarak yürüyen, sessizce, hiç hissettirmeden yer değiştiren, şık giyimli başka beyler de vardı, iri yapılı, çeliği andıran keskin çeneli, gözleri hiç durmadan çevreyi tarıyan beyler... Nöbetçiler...

Mumların yaydığı tatlı ışıkta, 10 bin dolarlık tabutun baş ucunda, sabırlı bir keder içinde Mrs.

O'Banion oturmaktaydı.

«Neden, Tanrım, neden?» diye hıçkırıyordu genç

190

dul,kayın babasının koluna asılmış,Louis Alterie ile Hymie Weiss'in da «kadınlar gibi ağladıkları» söyleniyordu, ve «daha birçok kişinin mendili gözündeydi.» Alterre, Weiss, Bugs Moran, Schemer Drueci, işçi haraççısı ve Et Toptancıları Derneği Başkanı Maxie Eisen, kiralık katil Frank Gusenberg, tabutu cenaze arabasına kadar taşıdılar. Onların hemen arkasından, ağır adımlarla, görünüşe göre kederden donmuş bir gurup adam, yani Torrio, Capone ve önde gelen adamları yürümekteydiler. Capone'un suratı, bütün cenazelerde olduğu gibi, gene traşsızdı. Ancak bu dindar, kederli görünüşler, polis memurlarının içini rahatlatmış

değildi. Her an bir olay çıkmasından korkulduğu için, sivil, polisler çevrede dolaşıyor, silahlara sessizce el koyuyorlardı.

Sokaklar, balkonlar, pencereler, hatta damlar, korteji seyretmeğe gelen Chicagolularla dolmuştu. Bir kilometreden fazlaydı kortejin boyu; yalnızca çiçekleri taşımak için yirmi altı araba ve kamyon vardı. Üç ayrı bando ile dizi dizi polisler eşlik etmekteydiler cenazeye.

Emniyet Müdürü Collins* kendi örgütüne dahil polislerin yaslılar arasına katılmasını yasaklamıştı, ama Stickney yetkilileri ölüye karşı son görevlerini ihmal etmemişler, üniformalı polislerden oluşan bir şeref mangası yollamışlardı.

Mount Carmel Mezarlığına doğru ilerleyen korteje, yoldan on bin kişi kadar daha katıldı.

Arabaların ilerleyebilmesi için, atlı polisler kalabalığı dağıtmak zorunda kaldılar. Mount Carmel yönüne giden bütün tramvaylar tıklım tıklım doluydu. En az beş bin kişi de mezarlıkta beklemekteydi cenazeyi.

Kardinal Mundeleinln emrine uyulmuş, Holy Katedralinde dinsel tören yapılmamış, mezar da kutsal olmayan toprağa kazılmıştı.

Başpiskoposluktan yapılan açıklama şuydu: «Yaşadığı süre içinde kilise kurallarına uymayanlar, öldükleri zaman kiliseden yar-191

dım bekleyemezler.O kötü ünü her yana yayılmış bir caniydi.

kanunsuz yaşadığı günlerde kilise kendisini kabul etmemişti; herhangi bir pişmanlık duygusu ifade etmeksizin öldüğü için de, ölüler için yapılan son dinsel törene hak kazanmamıştır.»

Mount Carmel Mezarlığında, doğru yoldan çıkan ya da aforoz edilmiş olan katolikler için belli bir yer ayrılmıştı. Böylece ölünün akrabaları, ölülerini, kut sal toprağa mümkün olduğu kadar yakın bir yere gö mebilme olanağına kavuşuyorlardı. O'Banion, vaktiy le burada geniş bir yer satın almıştı çetesinin üyeleri için. kendi aldığı toprağa gömülen ikinci ganster ol du. Mezar kapatılmazdan biraz önce, O'Banion'un bir zamanlar korosunda ilahiler söylediği Holy Name ka tedralinin eski papazı Peder Malloy, kardinalin emir lerine karşı gelerek, mezarın başında diz çöktü, ve ölünün ruhu için gerekli duaların hepsini okudu. Say gıdeğer peder, O'Banion'un kötü bir insan olabilece ğini hiç bir zaman kabul etmemişti.

Beş ay sonra, Anna O'Banion, kocasının kemikle rini mezardan çıkarttırıp, kutsal toprak üzerine kazıl mış başka bir mezara aktarmayı başardı. Granitten kocaman bir taş yaptırarak, üzerine «Sevgilim» yaz dırttı. Olayın haberini alan kardinal, anıtın hemen kal dırılmasını emretti, ama mezarın boşaltılması konu sunda israr etmedi. Granit mezar taşının yerine, dik kat çekmeyen basit bir işaret konuldu. Bu işaretin bir iki metre ötesinde, bir piskaposla iki başpiskoposun kemiklerinin bulunduğu büyük bir türbe vardır. Me zarların birbirine yakınlığı konusunda, Polis komise ri John Stege, Yargıç lyle'a şöyle demişti: «Ne tu haf değil mi? Ünlü bir katille, ünlü kilise adamları yan yan yatıyorlar..»

Cenaze töreninden iki gün'sonra, Çifte Tabanca louis Alterie, O'Banion'un katillerine açıkça meydan okudu: «deany'i kimin öldürdüğünü bilmiyorum,» de

di bir gazete röportajında. «Ama, o heriflerle istedik leri bir yerde, istedikleri zaman karşı karşıya gelip, onlar beni temizleyinceye kadar birkaçını tepeleyebi lirsem, mutlu ölürüm, inanın. deany'i kimin öldürdü ğünü bir bilsem, çete halinde gelseler bile şafak sök meden vuruşurum onlarla. Ve güneş doğduğunda bir çoğumuz, belki de hepimiz öbür dünyayı boylamış olu ruz.» Söz konusu düello için yer olarak, State Sokağı ile Madison Sokağının kesiştiği köşeyi önerdi Alte rie. Ama hiç bir gangsterin böyle bir meydan okuma ya cevap vererek suçu üstüne almağa niyeti yoktu.

Alterie'nin küstahlığı Belediye Başkanı dever'i fena kızdırdı. «Hala Ortaçağ kanunları mı egemen bu ülkede?» diye sordu kamuoyuna verdiği bir demeçte. «Chicago Amerikanın bir parçası değil mi yoksa? Ön ce O'Banion, kusursuz bir gangster suikastının kurba nı olarak ölüyor. Sonra, akıllara durgunluk verecek bir gösteri izliyor bu ölümü. Bu arada adamlarıyla rakip leri, karşılık olarak neler yapacaklarını açık açık, küs tahça söylemek cüretini gösteriyorlar. Sokaklarda sa vaşacaklarını ilan ediyorlar. kanunlar, kanun çerçe vesi içinde yaşayan insanları düşünen yok.»

Ve, kendisine özgü saflık ve iyi niyetle, şöyle bi tiriyordu konuşmasını: «Gangsterlerin hepsi silahsız landırılacak, hapsedilecek ya da şehirden sürülecek tir. Polis örgütünün altı bin üyesi yalnızca bu işle uğraşacaktır. kamuoyunun da bizi desteklemesini, şehir ve eyalet yargıçlarını harekete geçirmesini is tiyoruz.»

Polisin cinayet konusunda yaptığı soruşturma dan herhangi bir sonuç alınmadı. Oysa, Capone'un basına yaptığı açıklamalar, cinayetin hiç değilse ne denin aydınlatacak nitelikteydi

«deany fena adam de ğildi,» diyordu Capone. «Başlangıçta bayağı iyi gidi yordu işleri, kendi umduğundan bile iyi. Ama birçok ları gibi, sapıttı birden bire. O'Banion hayatında ne 193

öğrenmişse, Johnny Torrio'dan öğrenmiştir. Böyle ol duğu halde, en iyi adamlarımızdan birkaçını elimizden alıp kendi başına iş yapmağa kalktı. Chicago'daki iç ki sanayiinin patronu olacakmış sözde. imkan var mı buna? Bununla birlikte, başımıza türlü belalar açacak kadar imkan vardı elinde. şebekedeki işi, polisleri ayarlamaktı; ayrıca içki ve bira alıcılarını yola getir

me konusunda oldukça geniş yetkiler vermiştik eline. Bu bakımdan, o ayrılınca, bizim işler biraz ters git meğe başladı. Birçok işlerin içyüzünü biliyordu, çok yormağa başladı bizi.

Yapılacak tek şey kalmıştı bu durumda: parlak bir cenaze töreni.»

Adliyede yapılan ilk soruşturmadan sonra, kuş kulu ölümleri inceleyen polis görevlisi, dosyaya şun ları yazmıştı: «katiller yakalanamamıştır. John Scali se, Albert Anselmi ve Frank Yale adındaki kişilerden şüphelenilmiş, ama mahkeme huzuruna çıkarılmamış lardır.» Colossimo cinayetinde olduğu gibi, bu sefer de Yale sorguya çekilmiş, ama gerek polis yetkilile ri, gerekse O'Banion çetesinin adamları, Yale'in, Chicago'da bulunuş nedeni olarak verdiği ifadeyi akla yakın bulmuşlardı. «Mike Merlo'nun cenaze törenine katılmak için geldim,» dedi Yale, New York'a dönmek üzere bindiği trenin hareketinden birkaç dakika önce polisler tarafından sorguya çekildiğinde. «Yakın dos tum Diamond Joe esposito'nun şerefime verdiği zi yafette bulunmak üzere, birkaç gün daha kalmayı ka bul ettim.» Bir yandan kendi soruşturmalarını yapan O'Banion çetesi üyeleri, polis görevlisinin öteki kişi hakkındaki kuşkularına katılıyorlardı. iddialarına göre, cinayeti Torrio, Capone ve Gennalar planlamış lar, Angelo Genna kaçtıkları arabayı kullanmıştı. O' Banion'un elini sıkan, kişi, Mike Genna, tetiği çeken ler ise, Sicilya'dan yeni gelmiş "olan, kurşunları sar ımsak kokan iki kiralık katildi.

resmi kayıtlara, Faili Meçhul olarak geçti O'Ba nion cinayeti.

irlandalının ölümüyle çetenin başına geçen Hymıe Weıss, arkadaşının öcünü alacağına dair ye min etti.

x

SARMISAKLI KANGREN

YiĞiTliĞiN onda dokuzu kaçmak, biri hiç görün memektir ilkesine uyan Torrio, Chicago'dan ayrıldı. karısı Ann ile birlikte, Amerika'nın, karaib'lerin

en lüks sayfiye yerlerini dolaşmağa koyuldu. Hot Sprıngs, New orleans, Havana, Bahama Adaları, Palm Beach, St. Petersburg gibi yerleri dolaştılar... Nereye gittiler se, Weıss'ın adamları izledi onları. Bir türlü yakalaya madılar ama genellikle bir iki gün, kimi zaman da bir kaç saatlik gecikmeyle ellerinden kaçırdılar Torrio'yu.

Chicago'dan uzak olması nedeniyle, yeraltı sos yetesince yılın en önemli sosyal olayı sayılan şöle ni de kaçırdı Torrio. 10 ocak 1925 tarihinde, Angelo Genna, Henry Spignola'nın kız kardeşi lucılle ile ev lendi. düğün için özel davetiyeler bastırılmayıp, gaze telere ilan verildi: Herkes gelsin, hepiniz gelin. Ve Ashland kapalı Spor Salonunda yapılan şölene üç bin kişi geldi. Ferrara adlı bir heykeltraşın, otuz yıl ön ce italya'dan getirmiş olduğu bir reçeteye göre yaptı ğını iddia ettiği şahane düğün pastası herkesin gözle rini kamaştırdı. Yapılışı tam dört gün süren, kat kat yükselerek boyu dört metreye ulaşan pastanın ağır lığı tam bir tondu. 200

kilo şeker, 200 kilo un, 2520 yumurta ve kovalarla, çeşitli şuruplar kullanılmıştı ya pılışında.

renkli şekerlemelerden yapılmış çiçek ve hayvan biçimleri süslemekteydi bu şaheseri. en te pesinde de, bir çeşit taç gibi, inceden inceye oyul muş bir balkon oturtulmuştu. Balkonda minicik bir ge linle minicik bir güvey durmakta, hemen altlarında 196

şu yazı okunmaktaydı: Tatlı Yuvamız. Pastayı altı ki şi ancak getirebildi salona, kesilip dağıtılması için de gene altı kişi gerekti.

Capone Chicago'dan ayrılmadı; çok geçmeden de, Weıss'ın öç alma niyetlerinin çok ciddi olduğunu anladı. 12 ocak günü, Capone'un şoförü, patronuyla iki fedaisini elli Beşinci Sokaktaki bir lokantaya götürdü. Fedailerini arabada bırakan Capone lokan taya girdi. Tam kapıyı kapattığı sırada, içinde Hymie Weıss, Schemer drucci ve Bugs Moran'ın bulunduğu siyah, uzun bir araba belirdi. Capone'un arabası hiza sına gelince, ateş açtılar. Tüfek ve otomatik tabanca kurşunlarıyla delik deşik oldu araba. iki fedai, zama nında kendilerini arabanın dibine atıp canlarını kur tarabildiler. Ama Barton sırtına bir kurşun yedi.

rastlantı sonucu atlatmış olduğu ölüm tehlike sinden sonra, Capone General Motors şirketine yen? bir Cadillac ısmarladı. Fiyatı 30 bin doiar olan bu ye ni araba baştan başa zırhlıydı, benzin deposu çelik ten, pencereleri bir santim kalınlığında kurşun geçir mez camdan yapılmıştı. Arka koltuğun hemen geri sinde özel bir tabancalık vardı. Arka pencere de, içer dekilerin kendilerini izleyenlere ateş edebilmelerini sağlamak amacıyla açılabilecek biçimde yapılmıştı. Capone, bu arabaya bindiği zaman bile, önünde küçük bir öncü otomobil, arkasında da keskin nişancılarla dolu ikinci bir otomobil olmadan yola çıkmazdı. Bir kaç sokak öteye gideceği, zaman bile Cadillac'ına, bi ner, yürürken düşman kurşunlarına daha kolay he def olacağını düşünürdü. kaldırımın bir yanından öte ki yanına, ya da bir otelin lobisinde yürümek zorun da olduğu zamanlar, dört bir yanını saran bir alay fe dai ile birlikte hareket ederdi. Gittiği gece kulüple rinde, masasının yakınında yabancıların oturması ya saktı.

operaya gittiğinde, solundaki, sağındaki, önün deki ve arkasındaki koltuklarda fedaileri otururdu

hep. Bir yolunu bulup fedaileri, atlatacak, içeri girip kendisini arkadan vuracak herhangi bir katile karşı bü rosunda da gerekli tertibatı almıştı: oturduğu döner sandalyenin sırtı hem çok yüksek hem de baştan başa zırhlıydı. Verdiği randevulara pek ender olarak zama nında gider, genellikle bir adamını göndererek son dakikada saati ve yeri değiştirirdi. (Bütün bu tedbir lere rağmen 1925 yılının başlarında hayat sigortası yaptırmağa kalktığında, hiç bir şirketin kendisini si gortalamayacağını öğrendi.

Sylvester Barton, aldığı kurşun yarasından dolayı hastahaneye yatınca, Gapope Tommy Cuiringione ad lı bir şoför tuttu kendisine. Aynı zamanda fedailik gö revini yüklenen Cuiringione (öteki adıyla rossi) nin efendisine olağanüstü bağlı olduğu anlaşıldı çok geç meden. Göreve başladığından birkaç gün sonra, o' Banion'cular delikanlıyı kaçırarak, Capone'u en ko lay nerede kıstırıp öldürebileceklerini öğrenmeğe ça lıştılar. Aradan bir ay geçti. Bir sabah, Chicago'nun güneybatısında bir ormanda, atlarına su içirmek iste yen iki çocuk, bir sarnıca yaklaştılar. At kişneyerek geri çekildi ve su içmeyi reddetti. Atın bu garip dav ranışını tanıdıkları bir polis memuruna anlattılar ço cuklar. Adam onlarla birlikte sarnıcın olduğu yere

git ti, eğilip suyu kokladı. Sonra, çocukların yardımıyla, Tommy Cuiringione'nin artıklarını çıkardı içerden. Ceset sigara yanıklarıyla delik deşikti. Gövdesi, yassı bir beton parçasına iki büklüm sarılmış, el ve ayak bilekleri bir telle öylesine sıkı bağlanmıştı ki birbirle rine, tel eti çok derinden kesmişti. Bunca işkenceden sonra beş kurşun sıkılmıştı kafasına.

ocak ayı ortalarında Torrio'lar Chicago'ya dön düler. Yedi aydır kefaletle serbest kalmış olan Tor rio ve on bir arkadaşı, Sieben Bira Fabrikası olayından dolayı yargıç karşısına çıkmak zorundaydılar çünkü. VVeiss'in adamları hala peşini bırakmamıştı: Capo 198

ne'a karşı girişilen öldürme teşebbüslerinden de ba yağı ürkmüştü Torrio. Saklanacak bir yer aradı, ve ak lına bir fikir geldi. 23 ocak günü Federal yargıç Adam Cliffe'in karşısına çıktığında suçlu olduğunu iti raf etti. Cezaevinde kaldığı sürece kimsenin kendi sin öldüremeyeceğinden, cezaevinden çıkıncaya ka dar da Capone'un Hymie VVeiss'i temizlemiş

olacağın dan emindi.

Yargıç Cliffe, karar yürürlüğe girmezden önce beş günlük bir mühlet tanıdı Torrio'ya, işlerini yolu na koyabilmesi için. 24 ocak günü, Torrio ile karısı, öğleden sonrayı alış veriş yapmakla geçirdiler. kendi arabaları tamirde olduğu için Jake Guzik'in Lincoln' ünü ödünç almışlardı.

Arabayı, Sylvester'in kardeşi robert Barton sürmekteydi. Lincoln Clyde Caddesine sapıp, Torrio'ların oturduğu 7011 numaranm önünde durduğunda alacakaranlık basmak üzereydi.

Ne Bar ton, ne de yolcuları, Clyde Caddesi ile Yetmişinci Sokağın köşesinde duran Cadillac'ı farketmedller. Arabanın plakaları yoktu, perdeleri sıkıca örtülmüş tü.

Barton, Lincoln'ün arka kapısını açarak, karı ko canın paketlerini toplamalarına yardım etti.

Önce Ann Torrio indi, apartımanın giriş kapısına doğru yü rüdü. Bu arada karşıda duran Cadillac da harekete geçmişti. eli kolu paketlerle dolu olduğu için, kapıyı sırtıyla içeri doğru iten An Torrio, Cadillac'ın Lincoln ile paralel

hizaya gelince durduğunu; perdelerin silu etini belli belirsiz gördü. o sırada Torrio da kaldı rıma inmişti. korkudan donup kalmış olan Ann, iki adamın Cadillac'dan fırlayarak, ellerindeki otomatik lerle saldırıya geçişlerini çaresizlik içinde seyretti. Birinci adamın attığı iki kurşun Torrio'yu göğsünden ve çenesinden yaralayarak yere düşürdü. ikinci ada mın attığı kurşunlar ise sağ koluna ve kasığına sap landı. Bu sırada, Cadillac'tan inmemiş olan öteki iki

199

adam da, arabaya ateş açtılar. Lincoln'ü çifte kurşun larıyla delik deşik ettiler. Barton sağ

bacağında, di zinin hemen altında bir yara aldı. Birinci katil, yerde yatan Torrio'nun üzerine eğilerek tabancasını adamın şakağına dayadı, ama kurşunları tükenmişti. otoma tiği yeniden doldurmağa davrandıysa da, şoför, teh like işareti vşren kornayı çaldı tam o sırada. iki adam koşarak Cadillac'a döndüler, araba hızla uzak laştı.

Hala kendini kaybetmemiş olan Torrio, karısına doğru sürünerek ilerledi. kadın, güç bela binanın içi ne sokabildi onu. Tabanca seslerini işiten konu kom şu pencerelere doluşmuşlardı.

olaya başından beri tanık olmuş olan Bayan James Putnam, Woodlawn po lis karakoluna telefon etti. Bir cankurtaran arabası çağrıldı. Araba da Jackson Park Hastahaneşine doğru yol alırken, sarımsakla kangren arasındaki ilişki geldi Torrio'nun aklına ve şöyle haykırdı:

«dağlayın yara yı, dağlayın!»

Barton, bacağındaki yaraya aldırmayarak, yeniden arabasına bindi ve Yetmiş Birinci Sokak yönüne de li gibi ilerlemeğe başladı. Yolda, emekli sivil polis Thomas Conley'in arabasını geçti. Arabadaki kurşun deliklerini gören eski polisin adam kovalama güdü leri canlandı birden, Lincoln'ün peşine düştü. kaçan* bir kahvede, telefon kulübesinden çıkarken yakaladı.

Bacağından kanlar akan ve topallayarak yürüyen Barton, herhangi bir soruya cevap vermeği reddetti. Conley'in elinden kurtulup, yeniden

arabasına atla dı, uzaklaştı. şehrin yarısını kapsayan uzun bir kova lamacadan sonra nihayet bir polis arabası tarafından durdurulabildi.

Önce karakola, sonra hastahaneye götürüldü. Yakalanmazdan önce telefon ettiği kişinin Capone olduğuna inanıyordu polis yetkilileri.

Jackson Park Hastahanesinde Torrio çevresini sa ran gazetecilerle çok zor konuşabildi; çene kemiği

kırıktı çünkü. «Bana saldıranların dördünü de tanıyo rum tabii,» dedi. «Ama adlarını kat'iyyen söylemem.» Gerçekten de söylemedi hiç bir zaman.

olaya tanık olan mahalleliler arasında, on yedi yaşındaki apartman kapıcısı Peter Veesaert de vardı. Saldırı sırasında, kendi apartımanının kapısında dur maktaydı. Polisin gösterdiği resimler arasında Bugs Moran'ı tanıdı, Torrio'ya ilk ateş edenin o olduğunu söyledi. Moran ile yüzleştirildiği zaman da ilk ifade sinde direndi, «Sensin o adam.» dedi. Çocuğun ifa desini destekleyecek başka deliller bulununcaya ka dar Moran'ı göz altında tutmak istedi polis yetkilile ri. Ancak, Yargıç William Lindsay, gangsteri beş bin dolar kefaletle serbest bıraktı.

Sonuç olarak hakkın da kovuşturma bile açılmadı.

Capone, Cankurtaran arabasının hemen ardından Jackson Park Hastahaneşine yetişti.

durumun kritik olduğunu öğrenince gözleri yaşlarla doldu, arkadaşı nın baş ucundan ayrılmayı reddetti. Güvenlik tedbiri olarak, Torrio'nun en üst katta, penceresi avluya ba kan bir odaya geçirilmesinde direndi. kapıda iki po lis nöbet tutmaktaydı ama, bunu yeterli bulmayan Capone, kendi fedailerinin dördünü koridora yerleştir di. Boşuna değildi bütün bu tedbirler. Gece başhem şiresi, hastahanenin çevresinde, içi, elleri silahlı adam dolu üç arabanın dolaştığını farkederek polise haber verdi. Polis arabaları gelince, öteki arabalar sı vıştılar.

Çabuk iyileşti Torrio. Üç haftaya kalmadan, sayı sız fedaileriyle birlikte, yangın merdivenlerinden in mek suretiyle ayrıldı hastahaneden. doğruca, çene sindeki pansumanları bile çıkarmadan Yargıç Cliffe' in karşısına çıktı. Beş bin dolarlık para cezasını mem nuniyetle ödedi. Waukegan'dakı lake County Ceza evinde dokuz ay yatmayı gık demeden kabul etti.

Torrio'nun kalacağı hücrenin pencerelerine, kur

201

şun geçirmez çelik tel örgüler takıldı, kapısının önün deki koridorda sürekli iki muhafız bulundurulması emredildi. Hücrenin içi de gangsterin rahatı düşünü lerek halılarla döşendi; rahat koltuklar, duvarlara re simler, bir de kuştüyü döşek eklendi.

Varlıklı, politik ilişkileri yerinde mahkûmların hiç görmedikleri bir muamele değildi bu.

Haziran 1924 ta rihinde, A.B.D. Bölge Mahkemeleri Yargıcı James WİkerSon, Terry Druggan ile Frankie Lake a ait olan Standard Beverage şirketi hakkında kesin ve süresiz kapatma kararı vermiş, gangsterler karara uymamış lardı. Bunun üzerine, 11 temmuzda, mahkemeye ha karet suçundan birer yıl hüküm giymişlerdi. Ceza evine girdikleri gün, Yirminci Bölge patronu Morris eller, şerif Peter Hoffman'a şöyle demişti: «Çocukla ra iyi bak.» Söz konusu çocuklar da, iyi bakılacakla rından emin olmak için, cezaevi müdürü, eski polis komiseri Wriestbrook'a ve çeşitli başka memurlara tam yirmi bin dolar para yedirmişlerdi.

Bir gün, american gazetesinden gelen bir muha bir, Druggan ile röportaj yapmak istedi. «Mr.

Druggan bugün gelmedi,» diye cevap verdi gardiyan. Bunun üzerine, gazeteci, Lake'i görmek istedi. «Mr. Lake'in de şehirde randevusu var. akşam yemeğinden sonra ikisi de burada olurlar.» karşılığını aldı.

şaşkına dönen muhabir, durumu gazetenin yöne ticisine anlatınca, meseleyi türlü yanlarıyla inceleyen bir yazı dizisi istendi kendisinden. Druggan ile la ke'in paralarını yiyemediklerinden dolayı bozuk olan bir bölük cezaevi

personeli her şeyi olduğu gibi anlat tılar. Gangsterler istedikleri gibi girip çıkıyorlardı ce zaevinden. Özel şoförünün kullandığı arabasıyla gi dip gelen Druggan çoğu geceler: Gold Coast'daki apartımanında karısıyla birlikte kalıyordu. Yılda on iki bin dolar kirası olan bu son derece Jüks apartma nın dillere destan özelliklerinden biri de, tuvalet ka

202

pağının som gümüşten olması ve üzerinde sahibinin adının kazılmış olmasıydı. Lake ise, gecelerinin ço ğunu North State ParkWay'de oturan metresinin koy nunda geçirmekteydi.

Gangsterler, istedikleri zaman doktora, dişçiye, alış verişe gidebiliyorlar, en iyi lo kantalarda yemek yiyorlar, golf oynuyorlar, tiyatro ve kabarelerdeki yeni oyunları hiç kaçırmıyorlardı.

american gazetesinde çıkan yazı dizisinden son ra, cezaevi yöneticileri hakkında kovuşturma açıldı. şerif Hoffman, iki bin beş yüz dolar para cezası ile bir ay hapis cezası yedi. Cezaevi müdürü Westbro ok dört ay hapse mahkûm oldu. Cezalarını kendi ra hat cezaevlerinde değil de başka başka yerlerde çek meleri emredildi ayrıca.

'Lake County Cezaevinin Müdürü, Torrio'nun hüc resinde iş toplantıları yapmasına izin veriyordu. Mart ayında, yani gangster hapse girdikten bir ay sonra, Torrio. Capone ve avukatları çok önemli bir toplantı yaptılar. Torrio'nun yapmak ve sürdürmek için bunca uğraştığı çeteler arası anlaşmalar, artık tamiri imkan sız biçimde bozulmuştu; yeraltı dünyasında yeniden barışa gidilmesi için en ufak bir umut kalmamıştı. Çe te savaşlarının çok kanlı bir şekilde yeniden başlaya cağından kuşkusu yoktu Torrio'nun ve bu savaşları sürdürecek yiğitlik açıkça yoktu kendisinde. eskiden beri yüreksiz bir adamdı, gövdesine kurşun değdiğin den beri büsbütün korkak olmuştu.

Torrio, zamanının çok ilerisinde, bir caniydi. ken disinden ancak çeyrek yüzyıl sonra egemen olacak gangsterlerin; yani, kişisel düşmanlıklarla, düellolar la uğraşmayan, ancak çok gerekli olduğu zaman cina yete tenezzül eden; o zaman da, bu işi kendisiyle ilişkisi hiç bir zaman anlaşılmayacak biçimde en uç adamlarına gördüren, şirket avukatlarının rehber liğinde,

kanunsuz yollardan edindiği kazançları kanu ni yatırımlarda kullanan, sonunda mültimilyoner olup,

toplum içindeki yerini namuslu bilinen iş adamlarının ki kadar sağlamlaştıran organizasyon gangsterlerinin stilini taa o zamanlar icat etmişti.

Torrio, Capone ile avukatlarına Chicago sahne sinden bütünlük çekileceğini açıkladı. Buradaki bütün yatırımlarını bırakacaktı. karşılığında bir kuruş para istemeden, hiç bir özel koşul ileri sürmeden, neyi var nesi yoksa Capone'a devrediyordu bira fabrika ları, genelevler, kumarhaneler, meyhaneler, yılda milyarlarca dolar gelir getiren bütün bu işletmeler Capone'un malı olacaktı. ama, Torrio koalisyonunun bozulmasıyla, oldukça güç bir şeydi bütün bunları el de tutmak. Capone biliyordu ki, durumu sağlama bağ laması için, şehirdeki bütün bellibaşlı çeteleri ya yok etmek, ya da buyruğu altına almak zorundadır. Bunu başaracağından da kuşkusu yoktu. Çünkü, yeraltı dün yasının kendine özgü ölçülerine göre, eşsiz kusursuz bir insandı; liderler lideriydi.

«Al için gözümü kırpmadan adam öldürebilir dim.» Yarım yüzyıl sonra bu sözleri söyleyen, Max Hotel Frıedman, öteki adıyla Morris Rudensky idi. Yeraltı çevrelerinde kızıl Rudensky olarak bilinen Capone'un rusty diye çağırdığı delikanlı Chica go'ya geldiğinde yirmi yaşındaydı. New York'un ke nar mahallelerinden birinde doğup büyümüş olan, sıska, kızıl saçlı, ana tarafından alman bir Polonya Yahudisiydi. daha o yaşta yeraltı çevrelerinde kilit sökme, kasa soyma, en sıkıca kapalı yerlerden bile kaçıp kurtulma işlerindeki üstün kabiliyetiyle ün sal mıştı. Vaktiyle bir anahtarcının yanında çırak olarak çalışmıştı; amerika'nın herhangi bir otelinin anah tarını on dakika içinde yapabileceğini iddia ederdi Tanıdığı bir kimyacıdan patlayıcı maddelerhakkında bazı bilgiler edinmişti; nitrogliserin kullanarak, kasa uçurmakta üstüne yoktu. New York'ta "ıslahevinde,

İllinois eyalet cezaevinde, bir de federal hapishane de yatmıştı. Herhangi bir çeteye bağlı değildi. Gangs terler ülkesinin orasında burasında serbest

çalışan bir «tekniker»di. kanuni ihtiyaçları karşılayacak al kollerin depolandığı hükümet ambarlarını açmakta us ta olup çıktı kısa zamanda. doğrudan doğruya Capo ne'un yanında çalışmadı hiç; yalnız arada bir dört ikili'de karşılaşırlardı. Capone'un hoşuna giden ço cukça bir kendine güven, tatlı bir küstahlık vardı de likanlıda; bu yüzden ona bir çeşit maskot muamelesi yapardı. Rudensky'nin de çete patronuna karşı deli ce bir hayranlığı vardı. «altın gibi bir yüreği vardı, güvenilir, dinamik bir insandı......»

Capone'a hayranlık besleyen yalnızca Rudensky değildi. Banka soyguncuları, adam kaçıranlar, kiralık katillerden oluşan Ma Barker's ozark çetesinin en genç üyesi olan Francıs albín karpaviecz (ya da ken di taktığı adıyla al karpis) e göre, Capone «harika bir insandı... gerçek bir erkek...» karpis bu karara. Capone'la tanışmazdan yıllarca önce, iki soygun ara sında Cıcero'ya sığındığı yıllarda, varmıştı. Gangster ler, yabancı bir banka soyguncusunun kendi bölgele rinde saklanmasından hiç hoşlanmazlar: boşu boşu na polisleri bölgeye toplayıp başlarına dert açacağın dan çekinirlerdi. Bu nedenle, çoğu kez kendileri ih bar ederlerdi onları. «ama al böyle bir şey yapacak adam değildi,» diyordu karpis (*). «Ne zaman kente geldiğimizi, nerede saklandığımızı hep bilirdi, ama hiç bir zaman aynasızlara haber vermezdi.»

kendi çetesinin üyelerine, bunların, ailelerine ve dostlarına karşı, her zaman babacan, koruyucu ta vırlı ve eli açıktı Capone'un. Hiç bir zaman Mafia üye si olmamıştı; ama geleneksel Mafia Babalarının takın dığı tavrı sürdürürdü. kimi zaman, sadakat duygusu, (*) Yazarla yaptığı bir konuşmada.

kişisel çıkarlarını bile ikinci derecede bırakırdı. Ör neğin, 1926 yılında, Hymie Weiss'la aralarında sürüp giden can sıkıcı çatışmaya bir son verme fırsatı eli ne geçmişti. Yıllardır bir türlü yatışmayan Polonyalı, bir tek şartla geçmişi unutmayı kabul etmiş, Capone' dan anselmi ile Scalise'yi kendisine teslim etmesini istemişti. Capone, «Sokaktaki köpeklere bile böyle bir kötülük yapmam ben,» diye karşılık verdi.

Fedailerinin sağlık bakımından her zaman kusur suz olmalarını ister, düzenli olarak spor yapmalarını öğütlerdi. 1925 yılında, iyi niyetli Belediye

Başkanı dever'in, Chicago'daki politika cürüm işbirliğini bo zamayacağı, bunlara karşı etkili tedbirler alamayaca ğı gün gibi ortaya çıktıktan sonra, Capone, karargahı nı yeniden kente taşıdı ve dört ikilinin biraz ötesin deki Metropole oteline yerleşti. dördüncü kattaki se kiz odalı köşe dairesini, kendisine, iki üst kattaki al tı yedi odayı da adamlarına tuttu. Yedinci kattaki iki odayı birleştirerek bir jimnastik salonu kurdu, gövde geliştirici bir sürü araçla donattı içersini. Bir zaman ların tanınmış

boksörü Jack McGurn, burada ip atlaya rak talim yapardı.

Capone'un durmadan tekrarladığı bir inancı var dı: «Bir adam karılarla igilenmedi mi, işi bitmiş de mektir.» arada bir, fedailerini hevesli ve güzel ka dınlarla başbaşa bırakarak bunların erkeklik derece lerin ölçerdi. Bu tür sınavlarda gereken başarıyı gös teremeyen adamlarını ya daha az yorucu işlere akta rır, ya da doğrudan doğruya kovardı.

Capone'un adamlarında görülen disiplin, birbi ne bağlılık ve takım ruhu, o güne kadar yalnızca o'Banion çetesinin üyelerinde görülmüştü. Her iki çetenin bu ruhu (*) yaratan, liderlerinin, kanun adam ları katındaki akıl almaz kuWetiydi. Capone'un bu (*) Metinde Fransızca esprit de corps.

kudretini örnekleyen en bellibaşlı iki olayın gerçek olup olmadığını gösterecek belgesel deliller yok eli mizde, ama adamları bunlara kesinlikle inanmışlardı ve bu yüzden efendileriyle sonsuz övünürlerdi. anla tılan hikayelerden birincisine göre, günlerden birgün ağır Ceza Mahkemeleri binasından bir sanık kaçmış. Yeni mezun polis memurlarından kurulu bir ekip ka çağı aramak için bir ihbarı değerlendirerek, Capone' la ilişkisi olan bir çetenin karargahını basmışlar. adamı bulamamışlar, ancak, oradaki gangsterlerin hepsi de silahlıymış. Hevesli yeni polisler, önlerine gelen tabancalarla, tüfeklere el koyup, olduğu gibi komiserlerine götürmüşler. komiser, silahların nere den alındığını öğrenince fena halde bozulmuş, «kim size emir verdi, bunları toplayın diye? Hemen götü rüp sahiplerine telsim edin.» demiş. Bu arada, baskı na uğrayan gangsterler Capone'a şikayette bulunmuş larmış. o da telefona sarıldığı gibi komiseri bir güzel azarlamış. Bunun üzerine komiser, silahlara el koy muş olan delikanlı polislere, gidip Capone'dan özür dilemelerini öğütlemiş; yoksa çok uzak yerlere sürül me

tehlikesinde olduklarını bildirmiş. Polis memur ları, gurup halinde Capone'un Metropole otelindeki karargahını ziyaret etmişler. Güler yüzle karşılamış onları Capone. «duyduğuma göre,» demiş, «komise rinizin bir suçu yokmuş bu işte. Siz bir yanlışlık yap mışsınız. Pekala, bu seferlik tecrübesizliğinize bağış lıyorum. ama bir daha böyle yanlışlıklar istemem.»

ikinci hikaye ise şöyle: Capone'un adamlarından biri tutuklanmış, ve her zamanki gibi kefaletle ser best bırakılacağı yerde, içeri atılmış. Capone hemen yargıca telefon açmış, «Bu adamı serbest bırakın de medim mi ben size?», diye bağırmış. Özür üstüne özür dileyen yargıç.o gün izinli olduğunu, yerine bakacak olan yargıca bu konuda bir not bıraktığını, ama mah keme katibinin not" vermeği unuttuğunu açıklamış.

«Ne demek, unutmuş?» diye yeniden bağırmış Capone. «Bir daha unutayım demesin, yoksa fena olur!»

Torrio'yu öldürme teşebbüsüyle başlayan savaş, Chicago'da görülmüş görülecek en uzun en azılı çe te savaşı olacaktı. Casus belli (savaşın nedeni), Weiss'in öç alma isteğinden çok öteye geçmişti ar tık. Söz konusu olan, Chicago'daki cürüm ve günah ticaretini büsbütün ele geçirmekti.

Çeteler çoğunlukla (ama tamamen değil) eski et nik bağlara göre yeniden biçimlendiler.

irlandalı, Polonyalı, Yahudi gangsterler genellikle o'Baniön'un yerine geçen kişinin tarafına transfer oldular. Örne ğin, bir zamanlar Torrio ile işbirliği yapan Batı kesi min o'donnell kardeşleri, bir süre sonra da Saltis Mc erlane çetesi, Weiss'in tarafına geçtiler. Sicilya lılar (ki bunların en önemlileri Genna kardeşlerdi) ile italyanların büyük çoğunluğu Capone'un yanında kaldılar. Druggan'la Lake de, Capone'dan ayrılma dılar. Ralph Sheldon'unki gibi ufak tefek çetelerle bağımsızlar ise, savaşın durumuna göre, sıksık yön değiştirerek idare ettiler.

Torrio'dan aldığı dersleri uygulamağa başlayan Capone, geniş, çok yanlı, ama müthiş disiplinli bir cü rüm örgütü kurdu. en üst kademede, kendi sağ kolun da, mali yönetmeni Jake Guzik vardı; onun yanı sıra, kiralık

katillikten saymanlığa yükselen, Capone'un Sicilyalılar Birliğiyle daha sonra da Mafia ile bağlan tısını sağlayan en önemli kişi olan Frank Nitti ile içki satışları müdürü Ralph Capone gelmekteydi. Capone' dan mal almak istemeyen meyhane sahiplerini yola getirmekte çok usta olduğu için Ralph'e 'şişeler' adı takılmıştı. Üniversite mezunu Matt ve hala nerede ol duğu bilinmeyen James dışında, bütün Capone kar deşler örgütte görev almışlardı, ama yalnızca Ralph

önemli sorumlulukları olan bir göreve yükselebilmişti.

idari kademede, içki dağıtımına bakan Charlıe Fischetti ve «dago» lawrence Mangano vardı.

Hawt hore Smoke Shop'u işleten Frank Pope, özellikle at yarışı müşterek bahisleriyle ilgilenir, her türlü kumar işlerinin net kazancından yüzde on sekiz alırdı. ru let, zar, bakara gibi oyunları idare eden Peter Peno vich'in hissesi yüzde beşti. Capone, doğrudan doğ ruya sahibi olmadığı kumarhanelerden, politik ve fi ziksel koruyuculuk karşılığı belirli hisseler alırdı: şef tahsildarı «Geveze» Hymie levine'di. Mıke de Pike Heıtler ıle Harry Guzik, genelevlerin genel deneti mini yüklenmişlerdi. Capone, çeşitli işletmeleriyle ilgili herhangi bir konuda öğüde ihtiyacı oldu mu, ken disinden yedi yaş büyük olan Tony lombardo'ya baş vururdu. Bu kibar tavırlı, soğukkanlı Sicilyalı küçük italya'da toptan sebzecilik yaparak zengin olmuştu.

Bundan sonraki kademede uzmanlarla teknisyen ler vardı. Örgütün her üyesinin yanında taşıdığı bir kartın üzerinde, tutuklandığı takdirde telefon edile cek bir numarayla bir isim vardı. Numara, Cıcero'da, Yirmi Beşinci Sokakla elli ikinci Caddenin köşesin de bulunan bir kahvehanedeki telefon kulübesinin nu marası, isim de louıs Cowan'dı. Cowan'ı arayan oldu mu, kahveci kapıya çıkar, biraz ötedeki gazeteci ku lübesinde oturan ufak tefek adama işaret ederdi. kal dırım kenarında yeşil renkli bir araba her zaman hazır beklerdi. 1.60 boyundaki gazeteci işareti alır almaz telefona koşar, söylenenleri büyük bir dikkatle dinler, gene koşarak dışarı çıkar, kulübesine göz kulak ola cak birini bulduktan sonra yeşil arabaya atladığı gibi, son sürat, telefon edenin söylediği karakola gider di. Cowan, örgütün bir

numaralı kefiliydi; gazete sat mak gibi az gelirli ikinci bir işi gerektirmeyecek ka dar yüksek bir görevdi onunki.

ama çocukluğundan

209

beri aynı köşede gazete satmış olduğundan duygusal bir bağlılığı vardı bu işe; ve büro olarak burayı kul ianmak hoşuna gidiyordu. Capone'un, Cowan'a karşı öylesine büyük bir güveni vardı ki, sahibi olduğu, de ğerinin milyon doları aşan birkaç apartman bina sını onun adına tapulamıştı. Çete üyelerini kurtarma ya gittiğinde bu tapuları da yanında götürürdü Co wan, kefaletine teminat olarak bunları gösterirdi.

daha aşağı kademelerde, fedailer, keskin nişan cılar, türlü işlerde kullanılan iri yapılı adamların en iyileri yer alıyordu. kıdemli bir kara elci olan James Belcastro, bomba ekibinin başındaydı. Örgütün kendi malı gözüyle baktığı bir bölgede, rakip bir çete, içki ya da bira fabrikası açacak olsa, Belcastro önce bir ihtarda bulunurdu. Yeni gelenler ihtara kulak asma dıkları takdirde, adamlarıyla birlikte harekete geçer, söz konusu tesisi yerle bir ederdi.

Örgütün sattığı iç kiyi satmak istemeyen meyhaneler de aynı şekilde bombalanma tehlikesini göze almak zorundaydılar.

Capone'un en gözde fedaisi olan Phıl D’andrea, havaya attığı bir yirmi beş kuruşu tüfeğiyle ikiye bö lecek kabiliyette bir nişancıydı. en az onun kadar iyi bir nişancı olan «Üç parmak»

William Jack Whıte, ta bancasını sol elle kullanırdı; sağ eli, daha çocukken üzerine düşen bir tuğlayla ezilmişti. Sakatlığı konu sunda çok hassastı; insan içine çıktığı zamanlar hep eldiven giyer, eksik parmaklarının yerine pamuk dol dururdu. Bir başka esaslı nişancı da «Golf Çantası» Samuel McPherson Hunt'du. Tüfeğini bir golf çantası içinde taşıdığı için bu ad verilmişti ona. Bir keresin de kendisini yakalayıp, çantayı açan bir sivil polise, «ava çıkıyorum da..» demişti,

Siciliyalı bir kunduracının oğlu olan antonıno le onardo accardo, öteki adıyla Joe Batters, ilk suçunu (bir trafik suçuydu buon beş yaşındayken

işlemişti. Bunu izleyen yıllarda tam yirmi yedi defa tutuklandı;

210

tutuklanma nedenleri arasında, zorbalıkla para ko parma, adam kaçırma, cinayet gibi suçlar vardı; ama ömründe ufak tefek para cezalarından başka hiç bir ceza giymedi. Felice de lucia, öteki adıyla «Garson» Paul ricca, yirmi iki yaşına basmadan iki adam öldür müştü, doğduğu yer olan Napoli'de. Sahte bir pasa port uydurarak Chicago'ya göçtü daha sonra. accardo ile ricca, Capone çetesine ilk katılanlardan oldular. Psikopat olduğu gerekçesiyle askere alınmayan «Mooney» Sam Giancana da öyle. Her mevsimde de ve tüyü paltosuyla dolaşan

«deve» Murray Liewellyn Humphreys, çok başarılı bir soyguncu olarak genç yaşta yeraltı çevrelerinin tanınmış isimlerinden biri oldu. Soygunları yüzünden bir gün bile cezaevinde yatmamıştı.

Çevresindeki genç adamlar arasında Capone'un en çok değer verdiği şey Jack McGurn'dü en sevdiği silah Tomson olduğu için «Makinalı» McGurn derler di kendisine. doğduğu zaman adını Vincenzo de Mo ra koymuşlardı. Genna kardeşlerin ev imbiklerinden birini işleten babası, rakip çetelerden birine alkol sat tığı için av tüfeğiyle vurularak öldürülmüştü. dilden dile dolaşan bir efsaneye göre, babasının öcünü alma ğa yemin eden çocuk, telgraf tellerindeki serçeleri ufak bir tüfekle vura vura nişancılığını ilerletmişti. amatörken yetenekli sayılan bir ağırsiklet boks oyun cusuydu. Profesyonel olunca menajerliğini kabul eden ünlü antrenör emil Thiery, McGurn adını vermiş ti ona. ancak, aralarındaki ilişki uzun sürmedi. Pro fesyonel ringin gerilimi çabuk tüketiyordu delikanlı yı; Thierry kısa zamanda bıraktı onu.

Jaz çağının tipik çapkınıydı McGurn. Gitar ça lar, kabarelere devam eder, iyi dans etmekle ovünür dü. kadınlara, özellikle sarışınlara müthiş düşkündü. kıvırcık, kara saçlarını ortadan ayırır, rudolph Valen tino'nunki kadar dümdüz ve yapışkan oluncaya kadar 211

briyantinlerdi. omuzları vatkalı, büyük kareli kostüm ler giyer, kocaman çiçekli boyunbağları takardı. aya ğında ince, uzun burunlu rugan papuçlar vardı hep. Polise göre, McGurn yirmi iki cinayet işlemişti; öl dürdüğü

adamların beşini, sözde babasının öcünü al mak için öldürmüştü. kimi zaman, kurbanını yere ser dikten sonra, sözüm ona, onu ne kadar küçümsediği ni belirtmek için, eline bir beş kuruşluk sıkıştırırdı.

1927 yılının son baharında, Green Hıll adlı kaba renin sahibi danny Cohen, çok iyi iş yapan kabaresi nin yüzde yirmi beş hissesini McGurn'e teklif etti. Buna karşılık Mc Gurn'ün yapacağı tek şey, kabarenin yıldızı komedyen Joo e. lewıs'ın sözleşmesini yenile mesini sağlamaktı. Bu genç komedyen ,bir yıldan be ri gece kulübünün her gece dolup taşmasına sebep ol muştu.

Bu yüzden Cohen haftalığını 650 dolara kadar yükseltmişti. ancak, New randezvous Cafe adlı bir başka gece kulübü, haftada 1000 dolar ve hasılattan yüzde teklif ediyordu. lewıs bu teklifi kabul edeceği ni Cohen'e haber verdi.

ertesi sabah, McGurn, kaldığı Commonweatth otelinin önünde yolunu kesti lewıs'ın.

komedyen, ka rarını tekrarladı, 2 kasım gecesi New randezvaus'da galası olacağını söyledi.

«Galada bulunamayacaksın, çünkü seni geberteceğim,» dedi McGurn. Yıllar sonra, eski bir lewıs hayranı olan Capone, «Başın derde girdiğinde neden bana gelmedin?» diye sora caktı.

«şipşak hallerderdim her şeyi..» aynı soruyu lewıs de çok sordu kendi kendisine.

Gala gecesinde başına bir iş gelmedi. Bir hafta sonra, 10 kasım sabahı, odasının kapısı çalındı.

Üç adam daldı içeri. ikisinin ellerinde tabancalar vardı. Tabancalarının kabzalarıyla komedyenin kafatasını kırdılar. Üçüncü adamın elinde bir bıçak vardı. Bıça ğı lewıs'ın çenesinden sapladı, sol yanağını yararak

kulağının yanından çıkardı. Tam on iki kez sokup çı kardı bıçağı, dilini gırtlağını param parça etti.

akıl almaz bir şey ama, lewıs ölmedi. ancak aylarca konuşamadı; sonra, kabza vuruşlarıyla beyni sakatlanmış olduğundan, kelimeleri tanıyamaz duru ma gelmişti. konuşmayı, okumayı, yazmayı, bebek ler gibi yeni baştan öğrenmesi gerekti. Bir yıl kadar sonra sahneye çıkabildi ama, ilk yıllardaki başarısını yeniden elde edebilmek için on yıldan fazla çalışmak zorunda kaldı. en kara günlerinde, Capone on bin do lar bağışladı kendisine.

Birtakım küçük çeteler, kendi kişiliklerini yitir meksizin, Capone şebekesine katılmışlardı.

Bunlar arasında en önemlileri Guilfoyle çetesi ile Sirk çete siydi. Martin Guifoyle, adamları Matt kolb (Cumhuri yetçi Partili bir politikacı) ve al Wınge (eski bir polis memuru) ile birlikte West North Caddesi üstündeki meyhane ve kumarhaneleri kontrolü altına almıştı. Çoğunluğu kiralık katillerle isçi haraççılarından olu şan Sirk çetesi, West North Caddesi 1857 numaradaki buluşma yerleri Sirk kahvesinden almıştı adını. kuru cusu «kaçık» John edward Moore, öteki adıyla Clau de Maddox'tu. on yedi yasından beri sabıkalı olan Mıssourı doğumlu bir gangsterdi bu. iki kuzeybatı çe tesi, kuzey kesimdeki Weıss çetesine karşı bir ağır lık teşkil edecek nitelikteydiler.

Bütün bunların dışında, örgüte arada bir hizmet eden bağımsız teknisyenler ve uzmanlar vardı «kutu cular» tabir edilen kasa uçurucular, hükümet ambarla rını soymak için yararlı, kızıl Rudensky gibi kilit uz manları, silah tüccarları, vb. Capone'un sık sık alış veriş ettiği silah tüccarlarından biri, Peter Von Frant zius'du. Northwestern Üniversitesinin Hukuk Fakül tesinden mezun olan bu adam, Ulusal Tüfekçiler der neği üyesi ve diversey Parkway 608

numaradaki spor araç ve gereçleri dükkanın sahibiydi. Capone, Frank 213

Mc Erlane'in tomson ile işlediği ya da işlemeğe kalk tığı cinayetlerin haberlerini büyük bir ilgiyle izlemek teydi. Yeni silahla ilk giriştiği cinayette, Mc Erlane Spıke o'donnell'e bir tek kurşun bile isabet ettire memişti ama, o zamandan bu zaman çok daha başarı lı sonuçlar elde

etmişti. Bir keresinde, regan atle tizm kulübü'nün önünden hızla geçerken arabasın dan ateş

etmiş, kapının önünde duran Charles kelly'i öldürmüş, içerde bulunan bir başka gangsteri de yara lamıştı. Bir başka sefer de, rakip bir çetenin iki ada mını öldürmek amacıyla, meyhanenin birine elli kadar kurşun sıkmış, adamları öldürememişse de ağır şe kilde yaralamayı başarmıştı. Capone'u hayranlık için de bırakan Mc Erlane'in nişancılığı değil, elindeki si lahtı.

kendi silah deposuna da birkaç tomson gerekti ğine inanıyordu. kardeşi John ile Charlıe Fıschıettı, alex korocek adlı bir satıcıdan üç tane tomson aldı lar. ondan sonra çetenin bütün silah alımları, gözlük lü, pis bıyıklı, çekingen, bir adam olan olan Von Fratzius aracılığıyla yapıldı. Sports, ınc. adlı dükkan, gang tarihinin en ünlü cinayetlerinde kullanıla cak olan yüzlerce makinalı tüfek ve çeşitli başka si lahların tek satış yeri oldu. (*).

Örgütün son derece güçlü olmasının bir başka nedeni de, politik mevkilerde bulunan kişilerle (örne ğin Burhham Belediye Başkanı Johnny Patton gibi ku rulan yakın ilişkilerdi. Patton ile olan ilişkiler öyle sine yakındı ki, belediye başkanını çetenin üyelerin den saymak mümkündü.

Burnham ilçesinin bir günah merkezi olmakta devam etmesini sağlamak için elin den geleni yapmaktaydı. emniyet Müdürü arrowhead ınn'de barmen olarak çalışıyordu. Capone'un da ortak olduğu bu batakhanede çalışan garsonların çoğu hü

(*) Sport, tnc. adlı dükkan hala Chicago'da iş yapmakta dır. kurucusu 1968 yılında ölmüştür ama, şirketin an tetli kağıtlarında hala adı vardır.

kümet memuruydular. arada bir federal ajanlar, ör gütün Chicago'daki bira fabrikaları üzerindeki baskıyı arttırırlardı. Bu dönemlerde, fabrikalarda yarıbiradan başka bir şey yapmak imkanı olmadığından, arrow head ınn, bir numaralı ekşi bira imalathanesi haline gelirdi.

Chicago fabrikalarından yüklenen kamyonlar dolusu kanuna uygun içki, batakhaneye taşınırdı. kamyon konvoyunun en gerisinde, Ford Coupe ara

basının içinde, 18 yaşındaki Mimi Capone, yanında, yolkesenlere karşı bir tedbir olarak eli tomsonlu bir fedai olduğu halde gelirdi. arrowhead ınn'e vardık larında, orada bulunan herkes, biranın hazırlanmasına yardım ederdi. Cazbant şefi Mezz Mezzrow, otobi yografisinde, neler yapıldığını, şöyle anlatır:

«Bir gün öğlene doğru, Frank Hıtchcock, (or taklardan biri) hepimizi odalarımızdan toplayarak aşağı indirdi.. oradan arka bahçeye çıktık.. Birta kım adamlar kocaman bir sirk çadırı kurmaya uğ raşıyorlardı... Çadırın içine girdiğimizde, dizi dizi bira fıçılarını gördük. Bir köşede de koca bir buz kutusu hazırlanıyordu,

... Capone'un adamlarından olan Jack adlı bir herif geldi. Hepimize birer el makkabı ve bir kutu küçük kazık verdi. Sonra birkaç tane de kova... «şimdi, biriniz şu bira fıçılarının tıkacından delik açacaksınız,» buyurdu, «her fıçıdap, şu kovanın dörtte üçünü dolduracak kadar bira akıtacaksınız. Hemen arkanızdan bir başkası gelip, deliği şu ka zıklarla tıkayacak ki, daha fazla bira akmasın. Ha di bakalım.»

Biz fıçıdan gereken miktarı boşaltıp tıkadıktan sonra, elinde pompalı bir kovayla bir başka herif dolaşıyordu. Bu kovanın içinde gazozla alkol karı şımı bir nesne vardı. Bizim boşalttığımız fıçılara bu karışım ile 15 kilo kadar hava pompalanıyordu.

alın size en ala bira! Bu fıçıların tanesini yetmiş beş dolara kadar satıyorlardı işittiğime göre.

Bundan sonraki numara, ancak Jack'ın becere bileceği cinsten bir işti. Samsonu, tek koluyla yene bilecek güçte bir herifti o Jack denilen herif. Fıçı ları yan yatırıp, tıkaç yukarı gelecek biçimde yu varladı. Bizim soktuğumuz kazıkları kopardığı gi bi eski tıkacın üstüne bir yenisini yerleştirirdi. elindeki ahşap balyozu havaya kaldırır, bir indiriş te yeni tıkacı yerine sokup eskisini fıçının içine dü şürürdü. Bu numaraya kaç kez tanık oldum, bir keresinde bile Jack'in bir tıkaca iki kez vurduğunu görmedim.»

kız ve erkek kardeşlerine babalık yapmağa me raklı olan Capone, Mimi'nin cazbantta şarkı söyleyen kızlardan birine tutulmasına çok bozulmuştu. «Hemen defet onu,»» diye emretti MezzroW'a. «Mimi ile ikisi hakkında bir tek dedikodu daha işitirsem, sen de pili ni pırtını topla.»

«Neden kovacak mışım?» diye karşılık verdi MezzroW, kendi ataklığından kendi de korkarak.

«elimdeki en iyi kız. duruma bozuluyorsan, Mimi'ye söyle, kızın peşinde dolanmasın.»

«karı doğru dürüst şarkı bile söyleyemiyor, be!»

«kim? o mu söylemiyor? ahbap, sen iyi viski ile kötü viskiyi bile birbirinden ayırt edemiyorsun, üste lik senin işin bu. Nasıl oluyor da müzik konusunda bana ders veriyorsun?»

Capone, gülerek yanındaki fedailerine döndü. «iyi mi?»» dedi. «işittiniz mi profösörün dediklerini? iş var bu çocukta, iş var.» Yeniden MezzroW'a döndü ğünde yüzündeki gülümseme silinmişti. «ama, Mimi' yi bir daha burada yakalarsam, ikiniz için de fena olur.»

Yumuşak başlf başkan Joseph klenha'nın yöneti mindeki Cicero'da da batakhanelerin sayısı arttıkça

artıyordu. Yüzden fazla kumarhane, yüzler ve yüzler ce birahane, sayısız meyhane, gece kulübü ve genel ev dolmuştu her yan. Burada kanun demek Capone demekti. Belediye binasından değil, HaWthorne ınn' den yönetiliyordu Cicero. Bir keresinde, verdiği em ri vaktinde yerine getirmeyen klenha'yı Belediye Sa rayı'nın merdivenlerinde tokatlayarak yere düşür müştü Capone; adamcağız ayağa kalkayım diye uğra şırken de bir tekme eklemişti.

olayı biraz öteden, so ğukkanlıkla seyreden bir polis memuru omuzlarını silkmiş, yoluna devam etmişti. Bir keresinde de, Be lediye Meclisi, Capone'un hoşuna gitmeyen bir kara rı onaylamak üzere toplanmıştı.

Toplantı odasına da lan kabadayılar, başkanı dışarı sürüklemişler, copla dövmüşlerdi. Söz konusu karar onaylanmadı.

kral olmasına kraldı Capone ama, gene de taba nına batan bir diken vardı. Genç bir gazeteci (hem de memleketin en genç gazetecisi) olan bu dikenin adı robert St. John'du. Yirmi bir yaşına daha yeni bastı ğı günlerde, kendisinden yaşlı dostu, reklamcı Jack Carmichael, Cicero'da haftalık bir gazete çıkarmala rını teklif etti. Gerçi Cicero'da çıkan bir gazete var dı (life Gazetesi), ama hızl *a* gelişmekte olan ilçenin iki gazete kaldıracağına inanıyorlardı iki arkadaş. Bir yayın şirketi kurdular. illinois eyaleti kanunlarına gö re, her şirketin en az üç yönetici olması gerekiyordu. Bu nedenle, St. John'un tanıdığı olan Tom Foss'u (*) da aldılar aralarına. Sermayenin yüzde 49 Carmichael, yüzde 49'u St. John'a, yüzde ikisi de Foss'a aitti.

li fe Gazetesi, önemsiz sosyete haberlerinden başka şeye yer vermezdi sayfalarında. ama 1922 yılında çıkan ilk sayısından itibaren, Tribüne, baş sayfasını Capone şebekesinin faaliyetlerine, makale sütunları nı da, gangsterlerle yöresel politikacılar arasındaki iş-

(*) St. John'un isteği üzerine, ortaklarının asıl adlarını değil, kendi uygun bulduğum adları kullandım.

birliğine karşı saldırılara ayırdı. Hemen hemen aynı zamanda, komşu ilçe Berwyn'de, Berwyn Beacon adlı bir gazete çıkarmağa başlayan, St. John'un ağabeyi archer da, kardeşiyle aynı politikayı izliyordu.

Başlangıçta, bu yiğit delikanlılara karşı bir açlık savaşı açtı Capone. Gerek Hawthorne'ın gerekse be lediye binasından çıkan haberciler, Cicero'nun her yanına dağılarak tüccar ve esnaflara Tribune gazete sine hiç bir ilan verilmeyeceğini bildirdiler. Söz din lemeyenlerin başına resmi kanallardan bir sürü bela geliyordu. durup dururken emlak vergileri artırılıyor, ya da bir sabah, kapılarının önünde park yapmak yasaktır levhaları beliriyordu. Ya da belediye yan gın talimatnamesine uymadıkları, sağlık koşullarının yeterli olmadığı saptanıp cezaya çarptırılıyorlardı. Özellikle inatçı kişilere karşı, Capone'un adamları nın harekete geçtiği, dükkanların bombalandığı, ya da

sahiplerinin dövüldüğü oluyordu. Bütün bunlara rağmen, yayın hayatını sürdürebilecek kadar ilan top layabiliyordu Tribune.

Capone başka bir yol denedi. Tribune idarehane sinin hemen karşısındaki köşedeki kulübesinde gaze te satıcılığını sürdüren louıs Cowan'ı göndererek, St. John'dan gazeteyi satın almak istediğini belirtti. kim senin gazeteyi satmaya niyeti olmadığı karşılığını alıp geri döndü.

1925 yılında, Capone şebekesi, Cicero'nun gü ney sınırı üzerinde, Hawthorne at Yarışları alanının hemen yanında yeni bir genelev açtı. St. John, muha birlerinden birini, evde neler olup bittiğini öğrenmek le görevlendirdi. iki hafta kadar sonra, muhabir taah hütlü bir mektupla istifasını yolladı. Ömründe bir da ha da Tribune idarehanesine adımını atmadı, yarım maaş alacağını almak için bile. Bunun üzerine, araş tırmayı kendisi yapmağa karar verdi St. John. evde bir de ölüm odası olduğunu öğrenmişti. Yıllar sonra, 218

o gece başından geçen olayları hatırlayıp, şöyle yaza caktı: Bir gece, eski püskü giysiler giyip, kim olduğu mu belli edecek ne varsa ceplerimden boşaltıp yo la çıktım.

dört köşe, boyasız, iki kat yüksekliğinde ve ufak çapta bir silah deposu büyüklüğünde bir ya pıydı gittiğim yer... Girişte, bir masa ile minyatür bir barın sığabileceği genişlikte bir salon vardı... Meyhane değildi burası; barda yalnızca yarı bira satılıyordu. Milletin bu ön odada gereğinden uzun oturmasını önlemek için bu tedbir anladığım kada rıyla...

Bardan asıl binaya gitmek için, birbirinden ya rım metreyle bir metre uzaklıkta üç kapıdan geç mek gerekiyordu. Birinci ve üçüncü kapılar sağdan sola doğru, ortadaki kapı ise soldan sağa doğru açılıyordu. Barmen, evin «gözcü»süydü aynı zaman da. Her üç kapıyı da elinin altındaki elektrik düğ meleri aracılığıyla o açıp kapıyordu. Böylece, müş terinin birinci kapıdan geçmesine izin verip, her üç kapıyı da elektrikle kitleyerek adamı orta yerde hapscdebilmesi mümkündü. evin «fedaı»si, ana bi nanın hemen girişinde, ufak bir masada oturmak taydı.

Barmenle deıhili telefonla konuşabiliyordu. Temizlenmesine karar verilen bir adam, üç kapılı küçük koridorda hapsedildi mi, fedainin kapının öte

yanından birkaç kurşun sıkması yeterliydi. Ben gittiğimde, ev işletmeye açılalı iki hafta kadar bir şey olmuştu. Yine de, kapılar kalbura dönmüştü. koridorun yerleri ve duvarları kara lekelerle do luydu.

ana yapının birinci katını koskocaman bir sa lon oluşturuyordu. dört duvar boyunca tahta sıra lar konulmuştu. Bar yönünden gelen müşteri, ana

kapının hemen sağında ya da solundaki sıralardan birine oturuyordu.

ondan sonra olacakları bir bakışta anlamak mümkündü. Sırtında en gerekli iki parça, çamaşır dan başka bir şey olmayan bir kız aşağı iniyor, kar şı duvardaki kapıdan bekleme odasına giriyor, oda nın içinde ağır ağır dolaşıyor, müşteriler arasında eskiden tanıdıkları varsa onları selamlıyordu. Tu runu tamamlayınca yeniden çıkıyordu yukarı. Gi rip çıktığı kapının hemen sağında ya da solundaki sırada oturan adam eşlik ediyordu ona. adam çı kar çıkmaz, boşalan yeri, yanında oturan adam alı yordu. Bunun üzerine, sıradaki öteki adamlar bi rer birer kayıyorlar; giriş kapısının hemen yanın daki yer boşalıyordu. Fedai telefonu açıp barmene haber veriyor, o da elektrikli kapılardan bir müşte rinin daha girmesine izin veriyordu.

kimsenin fazla konuştuğu yoktu. kızlardan bi ri gelip biri gidiyor, trafik hızla ilerliyordu.

insanın içeri girmesiyle çıkması arasında en fazla yarım sa at geçiyordu. Bu arada hemen hemen yüz değişik kız ikişer kez görünmüş oluyorlardı. Çıkış kapısı nın yanındaki yere varan adama iki hak tanınıyor du, isterse ilk gelen kızla yukarı çıkabilir, ya da, beklediği süre içinde özellikle beğendiği bir kız ol muşsa, onun gelmesini bekleyebilirdi...

Çıkış kapısına yaklaştıkça bir korkudur sardı içimi. Her gün traş oluyordum ama, gene de tam bir erkek sayılmazdım o sıra... amerikanın gelmiş geç miş en güçlü yeraltı örgütünü tek başıma ezmeğe, hiç değilse, ilçeden sürmeğe kalkmış, türlü tehlike leri göze almıştım ama, o gece çok başka nedenler den dolayı korkmaktaydım.

Yarım saatlik bekleme süresince yüzlerce kızın suratını inceledim. Sonunda, belki de güvenilebile cek birinde karar kıldım. Ötekilerden daha yaşlıy 220

dı, daha da zeki görünüyordu. Sıram gelince onu bekledim.

Merdivenleri tırmanmazdan önce beş dolar ödemek gerekiyordu. Yukarda en az yüz tane ufak oda vardı.

Helen'di kızın adı. on adet on dolarlık getir miştim yanımda. kız kapıyı kitler kitlemez bunlar dan birini eline sıkıştırdım. Beceriksizce, «yazar» olduğumu, buraya yalnızca «malzeme»

toplamak için geldiğimi anlatmağa çalıştım. Öteki işten vaz geçip, benimle on beş dakika kadar konuşmayı ka bul eder miydi acaba?

Helen'i iyi seçmişim... Sorduğum Butün sorula rı, oldukça dürüst bir şekilde cevaplandırdı...

Gece ilerledikçe, Helen, konuşmağa hevesli başka kızlarla da tanıştırdı genç «yazar»ı, St. John bir roman dolduracak kadar «malzeme» topladı. Sabaha karşı saat dörde doğru, Ralph Capone'un gecenin ha sılatını toplamak üzere geldiği haberi yayıldı üst kat lara. Gazeteci, yangın merdivenlerinden inerek kaç tı.

Tribune'un bir sonraki sayısını baştan sona dol duran röportaj, amerikan basınında çıkan gelmiş geç miş genelev sergilemelerinin en uzunu, en ayrıntılı sıydı. Gazetenin satışı, normal tirajın sekiz on katı na yükseldi. Namuslu Cıcero sakinleri şaşkına, Capone da öfkeden çılgına döndü. Yazarı özellikle mem nun eden bir şey de, yazısı sonucu, Cıcero ve çevre sindeki Capone bölgelerinde görevli din adamlarının bir araya gelerek bir toplantı yapmalarıydı.

Toplantıyı hazırlayan, Berwyn'lı genç papaz Henry C. Hoover'di. Yaşça St. John'dan fazla Büyük olmayan, uzun boylu, zayıf bir adamdı bu. Burnunun ucuna oturttuğu kele bek gözlüğü, yüzündeki ciddi ifadeyi bir kat daha art tırırdı. Bu toplantı sonucunda, West Suburban Vatan daşlar derneği kuruldu; üyeler gangsterlerle savaşa 221

adadılar kendilerini. ilk iş olarak, aralarından seçtik leri delegeleri Başkan klenha, Cıcero emniyet Mü dürü Theodore Svoboda, şerif Hoffman, eyalet Sav cısı Crowe gibi yetki sahibi kişilerle görüşmeğe yol ladılar. delegeler her gittikleri yerde güler yüzle kar şılandılar; gereken tedbirlerin hemen alınacağı ko nusunda söz aldılar. ama hiç bir tedbir alınmadı ta bii.

Sonunda, Vatandaşlar derneği üyeleri, kanunları kendileri uygulamağa karar verdiler. Bir eylem ko mitesi kurdular; komiteye bin dolarlık bir Butçe tanı yarak istediği gibi hareket etmesini, üyelerden hiç bir açıklama istenmeyeceğini söylediler. komite, pa rayı olduğu gibi Weıss çetesinin bir adamına verdi. Sabahın erken saatlerinde, bir gün son müşteri de ka pıdan çıktıktan sonra, yeni genelevde yangın çıktı. Bi na tamamen yanarak kül oldu.

Yangının ertesi günü Cowan, St. John'u ziyaret etti. «Capone sana fena bozuldu,» dedi. «Ben de ona bozuluyorum,» diye karşılık verdi gazeteci. Çete pili sini pırtısını toplayıp Çicero'dan uzaklaşmadığı için bozulduğunu da eklemeyi unutmadı.

olaydan iki gün sonra, St. John sabah saat sekiz buçuk sıralarında idarehaneye yaklaştığında, Cowan çoktan satış kulübesine yerleşmişti. elli ikinci Cadde nin kuzeydoğu köşesinde, bir tütüncü dükkanının önünde, duran bir polis memuru gazetesini okumak taydı. onun tam karşısındaki köşede, bir başka polis memuru, posta kutusuna dayanmış, duruyordu. St. John caddenin tam ortasına geldiğinde, Büyük, siyah bir arabanın son hızla kendisine doğru ilerlediğini gör dü, Bir metre kadar yakınında, acı bir fren yaparak durdu araba. içinden atlayan dört adamdan ikisini ta nıdı St. John: Ralph Capone ile Pete Pizak adında bir kabadayı.

Öteki adamları o ana kadar hiç görmemişti. Capone bir yanda durup, sert sesle emirler vermeğe koyuldu. elindeki tabancayı namlusundan tutan Pi

zak gazeteciye yaklaştı. Hemen ardından gelen ada mın elinde bir cop, üçüncüsünün elinse ise, içinde bir kalıp sabun bulunan bir erkek çorabı vardı. Bu sonuncu silah, usta biri tarafından kullanılırsa; kurba nın küçük beynine isabet ettiği takdirde, hiç bir iz bı rakmaksızın ölüme yol açabilirdi. köşeleri tutmuş olan polis memurları yerlerinden kıpırdamadılar. St.

John kendini yere atıp tortop oldu, başını elleriyle ko rumaya çalıştı. ilk birkaç vuruştan sonra kendini kay betti.

aynı sabah, Berwyn'de belediye seçimleri başla mıştı. Gazetesini tek başına çıkartan archer St. Jonh, o gün çıkaracağı özel sayıda Capone'la politikacılar arasındaki ilişkileri açıklayan belgeler olacağını ilan etmişti. ama, daha makinalarını çalıştırmaya fırsat bulamadan, tabanca tehdidiyle bir arabaya tıkılıp, el leri kelepçelenip, gözleri bağlanıp, sandıklar kapanın caya dek tutsak edildi.

robert St. John bir hafta hastahanede yattı. Çı karken muhasebeye uğrayıp tedavi ücretini ödeme ğe davrandığında hesabın ödenmiş olduğunu söyle diler. kasadaki kız, bu iyiliksever kişinin: esmer, tık naz, yanağında kocaman yara izi olan biri olduğunu söyledi.

Genç gazeteci Burosuna dönmeden emniyet Mü dürlüğüne giderek Müdür Svoboda'yı gördü Ralph Capone, Pete Pizak ve bilinmeyen iki kişi hakkında resmi şikayette bulunacağını, kendisine saldırdıkla rı için tutuklanmalarını istediğini bildirdi. Svoboda ne yapacağını şaşırdı.

Capone çetesinin üyeleri hakkın da tutuklama emri çıkaramayacağını açıklayarak, ba şını derde sokmaması için St. John'a yalvardı. ille de tutuklama emri çıkartmak istiyorsa, bunu başka bir ilçenin polis müdürlüğünden çıkarmasını rica etti. Zaten emri çıkartsa bile, gerekli işlemi yapacak, ya ni, emri sanıklara bildirmeyi kabul edecek kadar ca 223

nınclan bezmiş bir polis memurunu nerde bulacaktı? St. John dayattı. Bunun üzerine Svoboda razı olmuş gibi göründü; gazeteciye ertesi gün gelmesini, tutuk lama emirlerinin o zamana kadar hazırlanmış olaca ğını söyledi.

ertesi sabah, Svoboda, gazeteciyi ikinci katta bir odaya yolladı. delikanlı girdiğinde oda boştu.

Çok geçmeden, iri yarı bir gövde daldı kapıdan içeri, kapı pı kapayıp, gülümseyen bir suratla St. John'a döndü. elini uzattı. Son derece şık giyinmişti. Sırtında mavi şayak bir kostüm, cebinde mavi bir mendil, boynun da mavi bir boyunbağı ve elmas bir kravat iğnesi var dı.

şapkası siyah, papuçları pırıl pırıldı. Yüzünde öy lesine çok pudra vardı ki, yara izi hemen hiç görün müyordu. Hayatlarında hiç konuşmamışlardı; ama St. John, Capone'u şahsen tanıyordu.

karşısındaki yumuşatmak için elinden geleni yap tı çete reisi; delikanlıyı iltifatlara boğdu. St.

John hak kında birçok iyi şey işitmiş olduğunu, şimdi de ta nışmaktan Büyük zevk duyduğunu söyledi. Gazeteci nin hakkında edinmiş olabileceği kötü izlenimleri dü zeltmek istediğini bildirdi. «kötü bir insan değilim ben,» dedi. «'evet, kanunsuz işler yapıyorum, inkar edecek değilim. ama yapmayan var mı? Birçok kişi nin çevresine zararı dokunur. Benimse kimseye zara rım yok. Yalnızca beni engellemeye çalışanlara kö tülük ederim.» Ömründe hiç bir gazeteciye en ufak bir kötülük yapmadığını, çünkü gazetecilerin kendisi için son derece yararlı olduklarını; üstüne para verse gazetecilerin bedava yaptıkları reklamın onda birini yaptıramayacağınızda sözlerine ekledi. dayak olayına son derece üzüldüğünü anlattı.

adamlarına St. John'a dokunmamaları için sözde özel emir vermişti; ne ya zık ki o sabah, Ralph ile arkadaşları, Butün gece sür müş olan bir partiden dönerken rastlamışlardı gaze teciye ve alkolün de kamçıladığı kızgınlıklarına engel

olamamışlardı. konuşurken bir deste dolar çıkarmış tı cebinden Capone. Bir yandan bu paralarla oynar ken, bir yandan da, hastahane hesabını kendi ödedi ğini açıkladı. ama, bu, St.

John'un hastahanede geçir diği sürece uğradığı zararı karşılayamazdı tabii. Ne ka darlık bir zarara uğramıştı acaba beş yüz? Yedi yüz? Bın? St. John, kapıyı çarparak odadan çıktı.

olaydan kısa bir süre sonra, ortağı Carıtıichael, sinirlerinin çok bozulduğunu ileri sürerek Florida'ya gitti. aynı gün, louıs Cowan idarehaneye geldi. dur duğu yerde kurum kurum kuruluyordu nedense. Uka la bir şekilde, son sayıda çıkan Ralph Capone ile il gili yazıyı arkadaşlarının beğenmediğini

açıkladı. Ga zeteci, kısaca basıp gitmesini söyledi karşılık olarak. «Tribune gazetesinin kime ait olduğunu bilmiyorsun galiba,» dedi küçük adam. Ve, gazeteyi Capone'un sa tın almış olduğunu açıkladı. kendisi hastahanede yat tığı sırada Carmichael yüzde 49 hissesini satmıştı. Carmichael'e olan güvenini bir süreden beri yitirmiş

olan St. John bu habere inanmakta güçlük çekmedi. ama, arkadaşı Tomm Foss un da hissesini satmış ola bileceğini aklı almıyordu. Cowan'ın gözü önünde te lefon etti ona. Foss şaşkına döndü, arkadaşının has tahaneden yolladığı pusulayı hatırlattı. «lütfen hisse lerini louıs Cowan'a devret» yazılıydı bu pusulada, imza ise «Bob St. John» idi. Yazısının ve imzasının taklit edilmiş olduğunu anlayan St. John, pusulayı kaybetmemesini rica etti arkadaşından.

Böylece, bir dava açıp, hisseleri geri alabilirlerdi. ancak Foss, durumdan habersiz olduğu için, hisselerle birlikte pusulayı da Cowan'a vermiş olduğunu açıkladı.

St. John telefonu kapadı. Yapacak bir şey kal mamıştı. derken, Capone'un gazete yazı işleri mü dürlüğüne atamış olduğu Cowan, daha yumuşak bir ta vır takındı. Tribune'un yüzde 49una hala sahip olduğu nu hatırlattı. St. John'a; ve Capone, delikanlının ga 225

zeteyi yönetmeğe devam etmesini istiyordu. işine hiç kimse karışmayacak; gazeteden kazandığı para lara da kimse dokunmayacaktı. istenilen tek şey, şe beke hakkındaki haberlere daha az yer verilmesi, bunların, eskisinden daha değişik bir açıdan ele alın masıydı.

«Sayın Yazı işleri Müdürüm,» dedi St. John, «an ladığım kadarıyla siz kazandınız; çarpık suratlı dostu nuz kazandı yani. Tarafımdan eyvallah deyin kendi sine.» Hemen, o gün, Cicero'dan ayrıldı. Bir daha da ilçeye adımını atmadı. (*)

St. John'u yenmişti Capone, ama bir de Peder Hoover ile West Suburban Vatandaşlar derneğiyle uğ raşmak zorundaydı şimdi. şerif Hoffman'ı Hawthorne Smoke Shop'a karşı harekete geçmeğe zorlayan pa paz efendi, Hoffman'ın 16 mayıs 1925 (derby Yarışı nın yapıldığı gün tarihinde istemeye istemeye yap mağa razı olduğu baskının lideriydi. Pek az sayıda

polisin katıldığı baskının elebaşıları arasında Vatan daşlar derneğinin en coşkulu üyeleri de bulunuyor du. ellerinde arama emirleriyle yapının her yanına da ğıldılar. Berwyn'lı bir emlak komisyoncusu olan Ches ter Bragg, giriş kapısında nöbet tutmaktaydı. kimi yuh çeken kimi alkışlayan binlerce kişi sokağa dol muş olanları seyrediyordu. Biraz sonra, geceyi bi tişikteki Hawthorne ınn'de geçirmiş olan Capone, kalabalığı yararak kapıya geldi. Vakit öğleyi geçiyor du, ama kendisi daha traş olmamıştı. Paltosunun al tından ipekli pijamaları görünüyordu. iriyarı gangste ri hiç tanımayan Bragg, içeri girmesine izin vermedi.

(*) St. John, Vermont, Pennsylvanıa, New Jersey'de çe şitli gazetelerde çalıştıktan sonra, New York'a geçe rek associated Press basın ajansına katıldı. ikinci dünya Savaşında bu ajansın Balkan cephesi muhabir liğini yaptı. daha sonra, radyo yorumculuğu, konfe ransçılık yaptı.

Basılmış on iki eseri vardır. 1

Capone zorla girmeğe kalkışınca da, «Ne oluyorsun?» diye sordu. «Burada parti mi veriyoruz sanıyorsun?»

«Partiyi verecek olan biri varsa, o da benim,» diye bağırdı Capone, ve ilerde hiç beklenmedik fela ketlere yol açacak olan şu sözleri ekledi: «Benim ye rim burası!»

Bragg, alaylı bir saygıyla kenara çekildi bu sözler üzerine: «Buyur, al, buyur,» dedi. «Biz de seni arıyor duk zaten.»

Western Springs'li bir makinist olan davıd Mor gan, Capone ile birlikte üst kattaki Büyük salona çık tı. Burada, kumar oynarken, 150 kişi yakalanmıştı. Pe der Hoover ile bir polis yetkilisinin yönetimindeki baskıncılar salondaki rulet tekerleklerini, zar masa larını ve öteki kumar araçlarını toparlamakla meşgul düler. Bunlar, kapıda bekleyen kamyonlara yüklene ceklerdi. Capone, «Yapıp yapacağın son baskındır bu!» diye bağırdı Hoover'e.

kelebek gözlüklerinin ardında, gözlerini kırpış tıran genç papaz, «kim bu adam?» diye sordu.

«adım aı Brown,» dedi Capone. «Bildin mi kim olduğumu?»

«Tahmin etmiştim. karşımda amerikan Cumhur başkanından bile güçlü birinin bulunduğunu hemen anladım.»

Capone arka odaya geçti. küçük kasadaki paralar la borç senetlerini toparlayıp, pijamasının ceplerine doldurdu. Muhasebecisi leslıe Shumway'e, aşağıdaki Büyük kasayı da boşaltmasını emretti. oysa, baskın cılar zaten boşaltmışlardı o kasayı. aralarından biri sorgu yargıcıydı.

Capone ile sekiz adamı hakkında, kumarı yasaklayan kanunlara aykırı hareket suçundan tutuklama emri hemen oracıkta hazırlandı. Capone Hawtorhne ınn'e döndü. Çok geçmeden, traş olmuş, pudralanmış, gri şapkasının tepesinden, bembeyaz tozluklarına kadar, iki dirhem bir çekirdek yeniden gö-

227

ründü. keyfi de biraz yerine gelmişti bu arada. Hoo ver'i bir kenara çekti. «Muhterem pederim,» dedi, «ikimiz başbaşa konuşup, bir anlaşmaya varamaz mı yız?» Papaz efendi, bu sözlerle ne demek istediğini sordu. «Yani,» diye açıkladı Capone, «Siz beni Ci cero'da rahat bırakın, ben de Stickney'deki işlerimi tasfiye edeyim!»

«aramızda bir tek anlaşma söz konusu olabilir, Bay Capone,» diye karşılık verdi Hoover. «Ya kanun lara uyarsınız, ya da Butün batı banliyölerinden def olup gidersiniz.»

Baskıncılar yarasız beresiz ayrılamadılar olay yerinden. dışardaki kalabalığın arasına karışmış

olan Capone'cu kabadayılar, Bragg'ı copla döverek burnunu kırdılar. Morgan'ı da yere yuvarlayıp suratını tekmelediler. Baskın günü ile duruşma günü arasın da geçen süre içinde Butün baskıncılar devamlı ve çeşitli tehditlere uğradılar. Bir gece, Morgan'ın ga rajında pusu kuran dört gangster adamı vurarak, öldü sanarak yaralı bıraktılar. Morgan bir ay hastahanede yattı.

dernek, üyelerini daha başka tehlikelerle karşı karşıya bırakmaktansa, baskın yapmaktan vazgeçme ği yeğ tuttu. Üyelerden hiç biri duruşmada tanıklık et medi. ortada, Butün sanıkları mahkûm edecek kadar belge olmasına rağmen, Yargıç dreher davayı iptal etti. Bunun üzerine Bragg, yargıcı suçlayan çok sert bir mektup yazdı. dreher, mektubu Cicero'daki dost larına göstererek, Bragg gibi kendini bilmezlere bir ders vermelerini söyledi.

Öte yandan, HaWthorne Smoke Shop'da gözle gö rülür bir değişiklik olmadı. Baskından yarım saat sonra, yeni kumar araçlarıyla gerekli para getirilmiş ti binaya, daha güneş batmadan, eski hızıyla işle meğe koyulmuştu kumarhane.

XI

GENNA SÜLALESİNİN ÇÖKÜŞÜ

ANGELO GENN'la yeni karısı, halayından dön dikten sonra ev aramağa koyuldular. istedikleri gibi bir ev buluncaya kadar göl kenarının en lüks otellerinden biri olan Belmont otelinş

yerleştiler. eski Belediye Başkanı Thompson karşılarında oturuyordu. kentin en varlıklı ailelerinin yaşadığı, şahane köşklerin bulun duğu bir semtti burası. ağabeyi Tony ve al Capone gibi, angelo da operaya bayılır, Chicago şehir ope rasının yıldızlarından Tıto Schipa, Titta ruffo, luisa Tetrazzini gibi sanatçıları ağırlamaktan ayrı bir zevk alırdı. şölenlerine çağırdığı sanatçılar arasında, ken disini reddedecek kadar kanuna düşkün kişilere pek az rastlamıştı.

Yeni evliler, 1925 yılının mayıs ayında, kendileri ne uygun bir villa bulabildiler. Banliyödeki villanın fiyatı on beş bin dolardı. 25 mayıs sabahı, yanına ge rekli parayı alan angelo, son moda spor arabasına bi nerek evin parasını ödemek üzere yola çıktı. otelin, altı sokak ötesinde, ogden Caddesi üzerinde ilerler ken, yan sokaklardan birinden fırlayan Büyük bir ara ba peşine düştü. arabanın arkasında üç kişi oturu yordu (polisin sonradan öğrendiğine göre); Weıss, Moran ve drucci; arabayı kullananın da Frank Gu

senberg olduğu sanılıyor. Genna, peşindekileri silke lemek amacıyla gaza bastı. Hudson Caddesine çıkan köşeyi çok hızlı dönen spor araba kaydı, ve bir elek trik direğine çarptı. arkadan gelen araba kaza yerin 229

de durdu. kıpırdayamayacak durumda olan kurbanın üzerine üç tüfek birden ateş açtı...

angelo, Mount Carmel mezarlığının kutsal ol mayan bölümüne, dion o'Banion'un yattığı yerin üç beş adım ilerisine gömüldü. Cenaze törenine katılan lar arasında, yüzü her zamanki gibi traşsız olan Capone da vardı.

aradan üç hafta geçmeden, 13 haziran sabahı, Bizans entrikalarına taş çıkartacak bir çifte entrika çevrildi Güney Chicago'da. oyunun bellibaşlı kişileri, Genna çetesinin dört üyesiyle Mike Genna, Sa moots amatuna, John Scalise ve Albert anselmi, angelo Genna'yı temizlemiş

olan üç gangsterdi. olay dan birkaç gün önce, o'Banion çetecileri amatuna'ya bir teklifte bulunarak, anselmi ile Scalise'yi kendile rine teslim ettiği takdirde çok para vereceklerine söz verdiler. istedikleri tek şey, iki adamı Sangamon ile Congress Sokaklarının kesiştiği köşeye yollamasıydı. kendileri bir arabanın içinde bekleyecekler, kurban larına oradan ateş

açacaklardı. kararlaştırılan saat, 13 haziran sabahının dokuzuydu. kuzey kesim çete sinden en az Genna'lar kadar nefret eden amatuna, teklifi kabul etmiş göründü ve doğruca gidip durumu kurban olacaklara açıkladı. Bunun üzerine Mike Gen na'nın hazırladığı karşı planda, avcılar av durumuna düşürüleceklerdi. Belirtilen saatte, drucci ile Moran (Weiss'in başka yerde işi çıkmıştı) arabada oturmuş, kendilerinden emin bir şekilde beklerlerken, yanların dan hızla geçen ikinci bir araba üzerlerine kurşun kustu. Moran ile drucci yaralanmış

olmalarına rağ men, silahlarını kaçan arabanın ardından boşalttılar, hatta birkaç yüz metre gidebildiler peşinden. ama ne kendileri ne de delik deşik olan arabaları, kovalama cayı sürdürecek durumda değildi. Yaralı arabayı Congress Sokağının ortasında bırakarak kendilerini

kaldırıma atabildiler. durmadan kan kaybederek, has tahaneyi boyladılar. Haftalarca iyileşemediler.

düşman, Western Caddesinde güneye doğru yo luna devam etti. kırk Yedinci Sokakta, kuzeye doğru giden bir polis arabasıyla karşılaştılar. dört sivil po lis vardı arabanın içinde: Mıchael Conway, Harold ol son (arabayı süren), William Sweeney ve Charles Walsh. Siviller o gün özellikle kinliydiler; üç arkadaş ları birden gangsterler tarafından öldürüleli bir hafta bile olmamıştı. Geçtikleri arabayı kullananın Genna olduğunu gören Conway, olson'a geri dönmesini, gangsterleri kovalamasını emretti. Hemen çanlarını çalmağa başlayan polis arabası dönerek, Büyük bir hızla ötekilerin peşine düştü. elli dokuzuncu Sokağın orada, yandan fırlayan bir kamyon, Genna'nın direk siyon kırmasına sebep oldu. Bir telefon direğine çarptılar. arabanın içindekilere bir şey olmamıştı; ellerinde çifteleri dışarı fırladılar. Polis arabası da on ların bir iki metre ötesinde frenledi; ellerinde taban calarıyla siviller de dışarı fırladılar. «Neden durma dınız?» diye bağırdı Conway, «Çanımızı işitmediniz mi?»

Bu sözlerine tüfekler cevap verdi. Göğsünden vurularak olduğu yere yıkıldı adam. Walsh ile olson hemen öldüler. Memurların en genci olan Sweeney, polis arabasını siper alarak gangsterlere ateş etme ğe devam etti. South Western Caddesi bir endüstri bölgesiydi..

Yüzlerce fabrika işçisi sokaklara dökül düler. Fabrikaların düdükleri çalmağa başladı. Çev redeki karakollara telefon üstüne telefon yağıyordu. Gangesterler kaçmağa koyuldular. iki elinde iki ta banca olan Sweeney peşlerinde olduğu halde boş bir arsaya daldılar. Scalise ile anselmi, dar bir sokağa sapıp kayboldular. Yalnız kalan Genna durdu, kendisi ni kovalayan sivile dönerek çiftesini nişanladı. Tetiği çekti; ama kurşunu tükenmişti. Tüfeği bir yana atıp 231

yeniden koşmağa başladı; arsanın öteki yanındaki bir eve doğru koşuyordu. Bacağının üst bölümüne sapla nan bir kurşun atardamarını kesti. evin oldukça yakı nında düşmüştü yere.

Sürüne sürüne, bodrum pence resine kadar gitti; camı kırıp içeri attı kendini. Swee ney ile iki polis memuru geldiklerinde, bodrumun ye rinde oturmuş, bacağından oluk oluk akan kana bakı yordu. Yaralıyı Brıdgewell

Hastahanesine götüren cankurtaran arabasının içinde, muhafızlardan biri sedyeyi düzeltmek için gangsterin üzerine eğilecek oldu. Genna, adamın suratına bir tekme yapıştırarak, «al sana, orospu çocuğu» diye haykırdı. Cankurtaran hastahaneye varamadan kan kaybından öldü.

kaçarken şapkalarını düşürmüş olan Scalise ile anselmi, doğruca elli dokuzuncu Sokaktaki bir dükka na girerek yenilerini almağa kalktılar. Biraz önceki silah seslerinin etkisiyle kulakları hala uğuldayan dükkan sahibi edwvard ıssigson, yabancı bir dil konu şan, bu saçı başı birbirine karışmış ikiliden kuşku landı ve onlara herhangi bir şey satmayı reddetti. Tam o sırada, köşe başında bir tramvay durdu. kaçak lar bir koşu koparararak tramvaya atladılar.

ıssigson peşlerinden fırlayıp, gelmekte olan bir polis arabası nı durdurdu ve kaçanları gösterdi. Tramvay tam ha reket edecekken, polisler iki kaçağı aşağı indirdiler.

Cinayet masası şefi William Schoemaker, an selmi ile Scalise'yi bir tercüman aracılığıyla sorguya çektikten sonra, iki adam cinayet sanığı olarak tutuk landılar. eyalet Savcısı Crowe, o gece radyoda yap tığı bir açıklamada, «katiller doğruca darağacına yol lanacaklardır,» dedi.

dava, eyalet savcı yardımcısı McSwıggın'e verildi.

Capone, angelo ile Mike'in ölümlerinden dolayı göz yaşı dökmedi. Torrio'nun ünlü planını gerçekleş tirmek için Gennalarla işbirliği yapmak zorunda kal mıştı; ama, korkunç açgözlülükleri, hainlikleri, çıl-232

gınca vahşilikleri yüzünden, bu kardeşlerle ortak ol mak bile, bir akreple koyun koyuna yatmak kadar güç bir işti. Üstelik, arada onlar olduğu için, Capone küçük italya'ya ve burada gelişmiş olan içki endüstri sine el atamıyordu. küçük italya'da kontrolü ele ge çirmek için en azından Sicilyalılar Birliği'nde yük sek bir görev sahib olmak gerekliydi ki, Mike Marlo' nun ölümünden beri Sicilyalılar Birliği'nin başını Gen na'lar çekiyordu. Capone, Sicilyalı olmadığı için, ikin ci derecede bir görev bile alamazdı bu durumda; ama kendisine şu ya da bu şekilde borçlu kılacağı yüksek görevli kişiler aracılığıyla Sicilyalılar Biri iği 'ni istedi ği gibi kontrol edebilirdi. oysa Gennalar avucunun içine alabileceği kişiler

değillerdi. angelo'nun otur duğu başkanlık sandalyesinde, kendi adamı Tony lom bardo'yu görmekti Butün isteği. Bu yüzden sülalenin dağılışını hiç üzülmeden seyrediyordu. Hatta, bu da ğılışı çabuklaştırmak için elinden geleni yaptı.

küçük italya'lı bir gammazın polise söyledikleri doğruysa, o gün Mike Genna'nın ölüm fermanı zaten imzalanmıştı. anselmi ile Scalise'nin gizlice Capone tarafına geçtiklerini ve Genna'yı öldürmek konusun da bir anlaşmaya vardıklarını söylüyordu bu adam. Böylece, Moran ile drucci'ye ateş ettikten sonra bu ikisiyle yoluna devam eden Mike, aslında «gezintiye çıkarılmıştı» da haberi yoktu.

kanlı angelo, 25 mayısta öldürüldü.

şeytan Mike, 13 haziranda öldürüldü.

8 temmuzda, ıl Cavaliere Guissope Nerone, (kar deşlerin kendisini takdir etmedikleri inancıyla bozuk çalan çete üyesi) Tony'e telefon etti. ona verilecek pek önemli bir haberi olduğunu söyleyerek Grand Caddesinde Gutilla'nın dükkanı önünde bir randevu verdi. orada, saat 10,30 da, o'Banion'un öldürülüşü aynen takrarlandı. Nerone, Tony'nin elini sıkı sıkı sı karken, kapının birinden çıkan bir adam, tabancasını

Tony'nin sırtına dayadı ve tetiği beş kez çekti. County Hastahanesine kaldırılan Tony, son anında, metresi Gladys BagWell'in kulağına «Cavaılaro»ya benzeyen bir şeyler fısıldadı. Polis, Cavallaro adında hayali bir Sicilyalının peşine düştü; kavalye Nerone önceleri kimsenin aklına gelmedi. Sonunda, düştükleri yanılgı yı anladılar ama, onların akılları başlarına gelinceye kadar, Nerone bir berber dükkanında traş olurken vu rularak ölmüştü. Tony Genna'yı vuran adamın kimliği ne gelince; kimi tetiği çekenin drucci olduğunu söy lüyor, kimi de Capone'un adamlarından birinin bu işi yaptığını iddia ediyordu.

Tony, Mount Carmel Mezarlığında, angelo'nun yanına gömüldü. Cenaze törenine katılanlardan biri, o'Banion'un mezarının ne kadar yakın olduğunu

gö rünce, «kıyamet günü, Butün bunlar hesaplaşmak için, kalkınca, şu mezarlıkta gümbürtüyü seyreyle sen» dedi.

Hayatta kalan Genna'ıar korku içinde şuraya bu raya dağıldılar. Jim Sicilya'ya döndü, Sam ile Pete da Chicago'dan uzak yerlerde saklandılar. Palermo'da, Madonna di Trapani heykelini süsleyen mücevherleri çalmak suçundan tutuklanan Jim, iki yıl hapis yattı. Yıllar sonra, her üç kardeş de yeniden döndüler Chicago'ya, ama artık eski forsları kalmamıştı; kimsenin dikkatini çekmeksizin, kendi aralarında peynir ve zey tinyağı ithalatı yaparak ömürlerinin sonuna kadar ge çindiler.

adamı Tony lombardo Sicilyalılar Birliği'nin bası şına geçemeyince Capone fena bozuldu.

Genna'ıarın yokluğunda, çetenin artıklarını Samoots amatuna to parlamış, yanına silahlı iki goril (Bummy Goldstein ile eddie Zion) alarak birliğin karargahına gitmiş, herke sin istediği koltuğa oturarak, kendini başkan ilan edi vermiştı.

Bu arada, anselmi ile Scalise'nin «doğruca» gide

çekleri darağacı yolu, sarpa sarmış, değişik yönlere sapmıştı. Üç ay duruşma yapılmadı. Bu süre içinde Capone, Sicilyalılar Birliği ve Genna çetesinden geri kalanlar (sanıkların Mıke Genna'yı öldürmek niyetin de olduklarını bilmiyorlardı bunlar) bir araya gelerek sanıkların savunması için para toplama koyuldular. Başkan amatuna'nın yönettiği kampanya en çok kü çük italya'daki göçmen ailelerine hitap ediyordu. ka pı kapı dolaşanlar, Butün Sicilya kolonisinin adını te mize çıkarma çabasında olduklarını ileri sürüyorlardı para isterken; ama çete liderlerinin bu işle ilgilenme lerinin nedeni başkaydı. adamlarını kanuna karşı ko rumak zorunda olduklarını, yoksa güçlerinin Büyük bir kısmını kaybedeceklerini biliyorlardı. Para vermekte nazlananlara karşı da şantaj ya da cop kullanmaktan çekinmiyorlardı.

Para toplayanlar arasında en etkili ekip, Zalim Tropea'nm yönetiminde çalışandı. Tropea'dan başka kartal Bardelli ile Vito Bascone vardı bu ekipte.

Bir kaç hafta içinde elli bin dolardan fazla topladılar.

Scalise ile anselmi'nin duruşması 5 ekimde baş ladı. Sivil polis olson'u öldürmekten sanıktılar.

11 ekim günü, daha jüri üyelerinin seçimi son bulmadan, iddia makamının bir numaralı tanığı sivil polis Swee ney'in evi bombalanarak yerle bir edildi. Butün öteki tanıklar gibi, Sweeney de yaz boyunca çeşitli tehdit mektupları almıştı zaten. Jüri üyeliği için çağrılan ki şilerden tehdit edilenlerin sayısı da o kadar yüksek ti ki, jüri seçimi tam üç hafta sürdü. Sonunda seçilen üyelerden ikisini polis gece gündüz korumak zorun da kaldı.

Sanıkların suçlu oldukları gün gibi ortadaydı. Western Caddesindeki vuruşmayı gören sayısız görgü tanığı ifadelerinde Scalise ile anselmi'yi tanıdıklarını söylediler. aynı zamanda Capone'un ve birçok önemli çete liderinin avukatı olan, uzun boylu, yakışıklı sa-235

vunma avukatı Mıchael J. ahem, delilleri çürütmeye çalışmadı zaten. Yalnız, polis öldürme konusunda il ginç bir ilke sürdü ileri. «Bir polis, bir vatandaşı, o vatandaşın isteği hilafına bir dakika bile zorla durdu rursa, o polisi öldüren vatandaşın suçu cinayet değil, ölüme sebebiyet vermektir,» diye savundu. «Hele, o polis silah zoru kullanırsa, vatandaş, özünü savunma gerekçesiyle polisi öldürebilir ve hiç bir ceza yiye mez.»

Jürinin karan açıklandığında sanıkların ağzı ku laklarına vardı. Yalnızca «ölüme sebebiyet verme» su çundan, on dörder yıl hapis yatmalarına karar veril mişti. Öldürülen sivilin yaşlı, sağır ve dilsiz olan an nesi, duruşmayı başından itibaren izlemişti. Yanında bulunan bir dostu, kararı işaretlerle kendisine açıklan yınca, Bayan olson'un titreyen parmakları şöyle ko nuştu:

«oğlumun katillerini neden asmadıklarını an layamıyorum. Bu karar, adaletin suratına atılmış

bir tokattır.»

Gerek polis örgütünden, gerekse kamuoyundan yükselen protesto çığlıkları karşısında, duruşma yar gıcı William V. Brothers, sanıkların hiç

beklemeden ikinci bir kez, bu sefer Sivil Polis Walsh'ı öldürmek suçundan, yargılanacaklarını açıkladı. aradan üç ay daha geçti.

ekim ayının sonlarına doğru, Torrıo, Lake Country Cezaevinden çıktı. Capone'un yolladığı, içi fedailerle dolu üç otomobil, gangsteri cezaevi kapısından ala rak, hiç bir yerde durmaksızın Chicago sınırları dışı na, indiana'nın Gary ilçesine götürdüler. Gary'den New York trenine binen Torrio, orada karısıyla buluş tu. Birkaç gün sonra, vapurla italya'ya hareket ettiler.

Torrio, her yıl Capone'un oğluna beş bin dolarlık bir tahvil göndermeğe devam etti.

ikinci Scalise anselmi duruşmasına hazırlık ola rak, küçük italya'da yeniden paralar toplanmağa baş-

236

ladı. ama bu seferki kampanyayı Samoots amatuna yönetmiyordu. Birkaç hafta önce, kuzey kesimi Çe tesiyle Batı kesimi o'donnelı'leri işbirliği yapmağa karar vermişlerdi. Bir tek amacı vardı bu işbirliğinin: amatuna'nın yapmağa uğraştığı şeyi, yani dağılmış olan Genna çetesini kendi liderliği altında toplaması nı, önlemek. 13 kasım akşamı, nişanlısı Rose Pecorara ile aida operasının temsiline gidecek olan amatuna, önce Cicero'da bir berbere uğrayarak traş olmak is tedi. Hemen ardından iki adam daha girdi içeri. otur duğu koltuğa yaklaşarak tabancalarını çektiler. ama tuna ayağa fırlayıp, koltuğun arkasına çömeldi. adam lardan biri dört kurşun sıktı; bunların hepsi de boşa gitti. derken öteki adam ateş etmeğe başladı. atfğı kurşunların hepsi hedefi buldu. amatuna, Jefferson Park Hastahanesinde can çekişirken, başında bulunan bir papaza, Rose Pecorara ile nikahını kıymasını rica etti. ancak tören başlamadan öldü. (Bir berber dük kanında işlenen bu ikinci cinayetten sonra, Michigan Caddesi üzerinde, özellikle gangsterlerin sık sık git tiği bir berber dükkanının sahibi koltukların yerini de ğiştirerek, hepsini kapıyı görecek biçimde yerleştirdi ve traş sırasında müşterilerinin yüzüne havlu örtmek ten vaz geçti.)

ifade vermeği göze alacak sanık bulunmadığı için, polis kimseyi tutuklayamadı. ama amatuna'yı kimin öldürdüğünü yeraltı çevrelerinde

bilmeyen yoktu. ilk ateş eden Schemer drucci, ikinci ateş edense, vaktiy le eddie Tancl cinayetinde Myles o'donnell'e yardım eden Jim doherty idi. Üç gün sonrada eddie Zion vu rularak öldürüldü. iki hafta sonra, Bummy Goldstein, bir mahalle kahvesinde öldürüldü. Bummy ile karşılaş tığında yanında silahı olmayan katil, az ötede park etmiş bulunan bir polis arabasından çaldığı tüfekle cinayeti işledi.

Bu üç ölüm, Capone'un son derece işine gelmek-

teydi; adamı Tony dombardo'nun Sicilyalılar Birliği başkanlığına gelmesi mümkün olacaktı artık. lom bardo, başkanlık koltuğuna oturduğu gün, kendisini ve vatandaşlarını öven bir utku türküsü okudu:

«Chicago, şehir olarak bu güne kadar göster diği ilerlemeleri ve ilersi için beslettiği yüce umut ları, içinde yaşayan ikiyüzbin italyan vatandaşın ça lışkanlığına, zekasına borçludur Büyük ölçüde. ital yanların çok kısa bir süre içinde kazandıkları önem ve ve prestij, bu yüce şehrin yarattığı mucizelerden biridir.

Hiç bir ulus, böylesine küçük bir başlangıçtan böylesine Büyük bir başarıya ulaşamamış, çoğunluk beş kuruşsuz geldiği bu umutlar diyarında elde et tiklerinin karşılığını, böylesine Büyük bir cömert likle ödememiştir. Bu kişilerin her birinin hayat hikayesi bir roman, insanlığın başarısını örnekleyen birer destandır.

işte antonıo lombardo, bu modern fatihlerin en ileri gelenlerinden biridir... Belki bir şilebin gü vertesinden bakıp, Özgürlük anıtını, New York un siluetini, yıllardır hayalinde yaşattığı o masallar di yarı amerika'nın, ilk manzarasını gördüğünde, se vinç çığlıkları atanlardan biriydi o. Ellıs adasında, A.B.D. yetkililerinin müstakbel vatandaşlarına ya kıştırdığı, küçültücü davranışlara, zorluklara, hiç ses çıkarmadan göğüs germişti. Çünkü yüreğinde Büyük bir umut, Büyük bir ihtiras vardı.

karşılaştığı zorluklara yiğitçe katlandı, çünkü kendisine, kabiliyetlerine güveniyor, bu ülkede, her kese eşit olarak sınırsız fırsatlar tanındığını biliyor du...

Capone'un 1925 yılı, hiç beklenmedik bir katliam la sona erdi.

Capone ailesinin bazı üyeleri arada bir New York'u özler, kalkıp Brooklyn'i bir daha görmeğe gi-238

derlerdi. Capone'un annesi eski mahallesini sık sık görmeğe, özellikle meraklıydı. o geldiğinde ya Fran kie Yale, ya Lucy Luciano, ya da oğlunun New York'lu meslekdaşlarından bir başkası, kurşun geçirmez bir Cadillac, bir şoför ve bir koruyucu ayırırdı yaşlı ka dına.

aralık ayının sonlarında al ile Mao Capone'un Brooklyn'e gelmelerine sebep, tek çocuklarının has talığıydı. Yedi yaşındaki Sonny Capone'a çok ciddi bir ameliyat yapılması gerekiyordu. ana babası, New York operatörlerine daha çok güvendiklerinden ola cak, oğullarını alıp gelmişlerdi. Üç ayrı hekime götür düler çocuğu; hepsi de ameliyatın çok tehlikeli ama mutlak gerekli olduğu kanısında birleştiler. «oğlumu kurtarırsanız yüz bin dolar veririm,» dedi Capone. No elden bir gün önce yapıldı ameliyat. Çocuk kurtuldu, ama bir kulağı sağır kaldığından ömrü boyunca işit me aracı kullanacaktı.

«Noel gecesi,» diye anlattı Capone bir süre son ra, «karımla ikimizi zorla eve yolladılar biraz olsun uyuyalım diye. eve vardığımızda, hanımın akrabaları, küçük yeğenleri falan Noel ağacının çevresinde top lanmışlardı. kızcağız dayanamadı, hüngür hüngür ağ ladı.»

Gene Capone'un anlattığına göre, ertesi gece, «bir arkadaşım uğradı, köşe başında işlettiği bir yere gidip iki bardak bira içeyim diye çağırdı. Hanım, biraz açılırsın gidersen dedi. Gittik. içeri adımımızı atar at maz, altı herif daldı kapıdan, gümBur gümBur ateş et meğe başladılar.

şaştım kaldım. arkadaşım çok zor bir duruma sokmuştu beni. kargaşalık içinde herifler den ikisi öldü, benim adamlarından biri de bacağından yaralandı. Neticede, Noel tatilini kodeStegeçirdim.»

Capone olayı böyle anlatıyorsa da, aslında cina yetleri kendisinin önceden planladığı sanılmaktadır. Hem eski akadaşlarma bir yardımda bulunmak, hem de 239

mahalli italyan çetelerinin çıkarlarını korumak amacıy le yapmış olabilir bunu. «arkadaşımın işlettiği yer» dediği, gençliğinde sık sık gittiği adonıs kulüp'ten başka bir yer değildi. Vaktiyle bodrumunda bira şişe lerine ateş ederek nişancılığını ilerlettiği bu meyha ne, Noel nedeniyle süslenmiş, duvara Neşeli Noel, MUTlU YeNi Yıl yazılı şeritler asılmıştı. arka odada ki külüstür piyanodan birisi caz parçaları çalıyordu. Barda, sağlam bacağını barın demirine dayamış, kör kütük sarhoş halde, Brooklyn'li irlandalıların «Beyaz el» çetesinin kızıl saçlı lideri «Tahta Bacak» rıchard lonergan durmaktaydı. en az yirmi cinayetin faili olan bu delikanlı Brooklyn'li italyanların yüreğine derin bir korku salmıştı. onunla birlikte kafayı çeken öteki Be yaz elciler arasında, en yakın arkadaşı aaron Harms, morfinman «iğneci» Cornelıus Ferry, James Hart,

«ragtime Joe» Howard ve «Mutlu» Partick Maloney vardı.

Capone'un çocukluk yıllarından beri, Brooklyn'de ki dok işçilerinin haracını, irlandalı gangsterler yerdi. Önceleri «Çılgın Bili» lovett, o esrarlı bir şekilde öl dürüldükten sonra da, kayın biraderi lonergan, zavallı dok işçilerini kendilerine köle etmişler, adamcağızla rın iliklerini kurutmuşlardı sömüre sömüre. ancak, son zamanlarda italyan gangsterleri, irlandalıların te keline meydan okuyarak, dok işçilerine el atmağa kalk mışlar, Beyaz elciler de karşılık olarak birkaç ıtalyanı tahtalıköye postalamışlardı.

Geleneksel olarak lonergan'ın, italyanların lokali olan adonıs kulübe gelmesi bile küstahça bir meydan okumaydı. oysa o bununla da yetinmiyor, meyhane sahibine, devamlı müşterilere

«dago» ya da «ginzo» diye hitap ederek milleti daha fazla kızdırıyordu. ital yan delikanlılarının kolunda içeri gelen iralandalı bir kaç kızı kovmuş,

arkalarından «Bundan sonra beyaz erkeklerle gezin,» diye bağırmıştı.

240

Capone, 26 aralık gecesi, saat ikiye doğru geldi. Yanında birkaç arkadaşı, New York'a geldiği zamanlar koruyuculuğunu yapan Frank Galluccio (yüzünde hala izlerini taşıdığı bıçak yaralarını yıllarca önce açan, sonra da bağışlanan adamdı bu) vardı. Beyaz el'cilerin yanı sıra on kadar da müşteri vardı içerde. Bunların da çoğunluğu italyandı. Meyhanenin iki sahibi,

«Fury» agoglia ile Jack Stabilef öteki adıyla Stickum), bar men Tony desso, garsonlukla fedailiği bir arada yürü ten George Carozza, Frank Pıazza ve Ralph damato da orada bulunuyorlardı. Capone, arkadaşlarıyla arka odada bir masaya oturur oturmaz ışıklar söndü ve kur şunlar saçılmağa başladı. Masalar, iskemleler yuvar landı, camlar kırıldı, çığlıklar yükseldi, müşteriler, paltosuz, şapkasız sokağa fırladılar.

kısa bir süre sonra, Beşinci Cadde Polis kara kolunun memurlarından rıchard Moreno, sabah dev riyesi sırasında önüne geldiğinde, meyhane sessiz ve karanlıktı. Giriş kapısının yakınında, kaldırımın üzerin de aaron Harms'ın cesediyle karşılaştı; Harms, başı nın arkasından vurularak ölmüştü. el fenerini yakan Moreno, kan izlerine baka baka, kulüBun içine, ora dan da arkadaki bar bölümüne geçti. lonergan ile iğ neci Ferry, başlarından vurulmuş olarak piyanonun önünde yatıyorlardı. Piyanoda açık unutulmuş bir şar kı notası vardı: «She's My Baby (o Benim Bebe ğim)»

Başka bir polis memuru, birkaç sokak ötede, sürü nerek ilerlemeğe çalışan James Hart'ı buldu. Bacak larından vurulmuş olan Hart'ı Cumberland Street Has tahanesine götürdüler.

o gece adonıs kulüp'te bulunduğu sanılan herke si toparlayan polis, bir sürü belirsiz ve çelişkili ifade dinledi. Sonunda, kulüBun sahipleri, dört müstahdem ve Capone tutuklandı.

Chicago dışında Capone'u ta nıyan pek yoktu; bu yüzden olayın haberini yayınlayan 241

Brooklyn Daily eagle gazetesi, ünlü gangsterden «ku lüBun kapıcısı» olarak söz etti.

Çılgın Bili lovett'den dul kalmış olan lonerganin kız kardeşi anna, katliamın «yabancılar»

tarafından düzenlenmiş olduğunu ileri sürdü. «Bizim gibi, irlan dalı amerikan vatandaşlarının yapacağı iş değil bu,» dedi. «Noel günü bizimkiler böylesine pis bir cinayet işleyemez.»

Yedi sanık ağır ceza mahkemesine sevkedilerek, Hart iyileşinceye kadar kefaletsiz tutuklu bulundurul dular. Sanıkların ceza giyebilmeleri için Hart'ın tanık lığına mutlak ihtiyaç vardı. Bu yüzden, o hastahane den çıkıncaya kadar beklendi. ancak, Hart tanıklık ya pacak duruma geldiğinde, tanıklık yapmayı reddet mekle kalmadı, olay günü adonıs kulüp'e gitmiş oldu ğunu bile inkar etti. Sokakta yürürken, geçen bir ara badan sıkılan kurşunlardan yaralandığını söyledi. Mah keme, beş biner, on biner dolarlık kefaletlerle sanık ları serbest bıraktı. Bir süre sonra da dava iptal edil di.

Capone, Chicago'ya döndüğü sırada, Tropea ile ekibi, ikinci Scalise anselmi duruşması için açtıkla rı para toplama kampanyasını hızlandırmışlardı. ilk kampanyaya katılmış olan birçok kişi, yeniden para vermekten kaçındığı için Tropea sert tedbirler almağa karar vermişti. Ölen angelo Genna'nın kayın birade ri avukat Henry Spignola, ilk kampanyaya on bin do lar vermişti. aynı miktar kendisinden ikinci olarak is tenince reddetti. Bunun üzerine Tropea avukatı ak şam yemeğine çağırdı. Ünlü kişiler arasında pek tutu lan amato lokantasına götürdü Spignola'yı. aynı gece, 10 ocak gecesi yani, tanınmış opera sanatçıları, dé sıré defrère ile Giacomo Spagony de lokantada bu lunmaktaydılar. Mükellef bir yemekten sonra, saat do kuzdan biraz sonra, Spignola evine gitmek üzere yo la çıktı. karşı kaldırımda, Baldelli'nin idaresindeki bir

arabada bekleyen iki kişi, çifte kurşunları ile delik deşik ettiler avukatı.

küçük italya'nın alkol endüstrisine şeker ve maya satan, makarna imalatçısı iki kardeş, agostino ile an tonio Morici de ilk para toplama kampanyasına

bol para vermişlerdi. daha fazla yardımda bulunmayacak larını bildirdikten sonra, Tropea'nın öfkesinden korun mak için iki fedai tuttular. Ne yazık ki, 27 ocak gecesi, göl kıyısında kısa bir süre önce Jim Genna'dan satın aldıkları eve giderken fedailerini yanlarına almadılar. Gene Baldelli'nin kullandığı bir arabaya doluşmuş olan kampanyacılar, yarı yolda yetiştiler Morici kardeşlere ve av tüfekleriyle ateş açtılar.

Öldürülen kişilerin dostları, aileleri öç alma ha reketlerine girişmekte gecikmediler. Tropea mesele sine önce gangsterler el koydu; çünkü topladığı para ların bir bölümünü yediği anlaşılmıştı. 15 şubat günü, Halsted Sokağında yürümekte olan Zalim Tropea'nın yaşamı, iki tüfek patlamasıyla noktalandı. dokuz gün sonra, Vito Bascone'nin cesedi, Stickney'de bir hen değin içinde bulundu. iki gözünün tam ortasında bir kurşun deliği vardı; her iki elinin işaret parmakları uçmuştu. Biraz ötedeki bir taş yığınının dibinde, Bal delli'nin arabasının artıkları yatmaktaydı. Baldelli'nin cesedi ise, aynı gece Chicago'nun kuzey kesiminde bir çöplükte bulundu. dövülmüş, tekmelenmiş, şurası burası kesilmiş, sonra da vurulmuştu.

Tony Finalli, tüfekle vurularak 7 Mart günü öldü. Felipe Gnolfo, yapılan üç öldürme teşebBusünden ca nını kurtardıysa da, 1930 yılında girişilen dördüncü te şebBus sonucu öldü.

Böylece, Scaliseanselmi para toplama kampanyası yüzünden ölenlerin sayısı sekize yükselmiş

oluyordu.

7 şubatta başlayan ikinci duruşma için yapslan jüri seçiminde, ilk seferde karşılaşılan güçlükler ye niden baş gösterdi. Üye adayı olarak çağrılan ilk 246

kişiden, yalnız dördü seçilebildi. Geriye kalanlar, çe şitli nedenler ileri sürerek üyelikten kurtulmayı başar dılar. Bunlardan, orval W. Payne adında biri, Yargıç Brothers'a şöyle dedi:

«Sanıkları suçlu bulmak, sağlı ğımız için hiç de iyi olmayacaktır. ailelerimize bile baskı yapılıyor. Ömrüm boyunca tabanca taşımak zo runda kalacağım sonra.»

Sonuç olarak, sanıkların suçsuz olduklarına karar verildi. Savunma tanıklarından ikisi, sivillerin, gangs terlerden önce ateş ettiklerini ileri sürdü. Mayıs ayın da Scalise ile anselmi, on dörtder yıllık cezalarını çekmek üzere Joliet Cezaevine sevkedildiler. ama çok geçmeden Chicago'da yeniden işitilecekti adları.

Bascone ile Baldelli'nin öldürüldükleri gün, A.B.D. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Charles G.

daWes, Chicago ve Cook Country iyi Yönetim derneği'nin gönderdiği, bölgelerdeki gangsterler hakkında federal araştırma açılmasını isteyen bir dilekçeyi Millet Meclisine oku du:

Bölgemizde her geçen gün genişleyerek hüküm süren terör ve kanunsuzluk artık son haddini bul muş, yalnızca ıllinois eyaletinin anayasa ve kanun larım değil, amerika Birleşik devletlerinin anayasa ve kanunlarım çiğnemeye başlamıştır.

Uzun süreden beri Chicago şehrine yerleşmiş bulunan ve A.B.D. vatandaşı olmayan kişilerden ku rulu bir yabancı koloni, kendi üsthükümetini kur muş bulunmaktadır. aralarında kara el ve Mafia çetelerinin üyeleri de bulunan bu kişiler, vatandaş lardan haraç kesmekte, zorbalık yapmakta, istedik lerine erişebilmek için adam öldürmekten, adam kaçırmaktan, genel terör havası yaratmaktan çekin memektedirler.

Üyeleri arasında amerika Birleşik devletleri va tandaşlarının da bulunduğu daha başka çeteler de

vardır. Örneğin, o'donnell'ler, Mc Erlane'ler, Torrio ve başkaları.

Bu yabancıların birçoğu, içki ticareti ve nakli yatı yaparak milyonlar kazanmışlardır. Polis ve bir takım başka hükümet memurlarıyla işbirliği yap

makta, bu kanundışı ticaretin tekelini ellerinde tut makta, şehri kendi aralarında bölgelere ayırarak, bölgelerine tecavüz etmeye kalkanları öldürmekte dirler.

Birçok hükümet memurunun bu yeraltı haydut ları, katilleri, kaçak içki yapım ve dağıtıcıları, kaba dayıları, seçim şikecileri ile gizlice el ele çalıştıkları; birçok politikacı ile hükümet yetkilisinin kanun ka çakları ile ortaklık kurup, bira fabrikaları işlettikle ri, işçi satışlarına ortak oldukları; polis örgütünün bunları koruduğu, şehrin, kanun uygulama duru munda olan en önemli resmi dairesinde bu işlerin apaçık yürütüldüğü, polis kamyon ve arabalarının alkol naklinde özellikle ham alkol, viski ve bira kullanıldığı; federal yetkililerin hakkında kovuştur ma açmış olduğu bir polis memurunun hala göre vine devam ettiği... her geçen gün delilleriyle orta ya çıkmaktadır.»

dilekçe, daha sonra kanunsuz yollarla işletilen bira fabrikalarının bir listesini veriyordu. Son olarak, 1925 yılında, Chicago'da meydana gelen yüz bomba lama olayına değiniliyor, bunlardan yalnızca birkaçı hakkında kovuşturma açıldığına, onların da çok küçük cezalar giydiklerine işaret ediliyordu. Meclis, dilekçe yi Göçmenler komitesine şevketti.

dilekçede, çok sert bir dille suçlanan kişilerin ba şında, eyalet Savcısı geliyordu. Seçim sırasında bol keseden verdiği sözlerin hemen hemen hiçbirini tut mamıştı. 1921 yılında, koca Bili Thompson'la birlikte Cumhuriyetçi Parti'den seçildiğinde, Cook Country Polis örgütüne şöyle demişti Crowe: «Siz yakalayın,

ben deliğe tıkayım hepsini.» oysa, peşini bıraktığı yüzlerce davanın yanında, sürdürdüğü birkaç dava de vede kulak kalmaktaydı. Fred lundin'in mahkûm ol ması için canla başla çalışmıştı gerçi; ama bunun özel nedenleri vardı. o sırada bozuşmuş olduğu Thompson kliğini yıkmaktı amacı. Bunda başarıya ulaştıktan son ra, lundin ile aynı suçtan sanık 39 kişinin davasına e! sürmemişti.

Crowe'un görev yaptığı ilk iki dönem süresinde Cooc Country'de işlenen cinayetlerin sayısı normalin iki katına çıkmıştı. Buna neden olarak Ulusal

içki Ya sağını gösteriyordu kendisi. Bir yerde haklıydı da. 349 cinayet kurbanından 215'i, bira savaşlarında öl dürülen gangsterlerdi.

ancak, ekibinin Büyüklüğüne rağmen 70 eyalet savcı yardımcısı ve 50 polis me muru vardı, ki savcılık ömründe bu kadar kalabalık bir kadroya sahip olmamıştı , yalnızca 128 cinayetin faili hüküm giymiş, bunlardan yalnızca sekizi darağa cını boylamıştı. Hüküm giyen katillerin hiçbiri gangs ter değildi. aynı süre içinde meydana gelen bombala ma olaylarının sayısı 369'du; bu olaylardan dolayı hiç kimse hüküm giymemişti. istatistiklerin böylesine yüksek olmasının bir nedeni de gangsterliğin artma sıydı kuşkusuz; ama hüküm giyme oranının bunca dü şük olmasının tek nedeni, gangsterlerin polis ve po litikacılarla ortak olmalarıydı. 1921 yılında, çeşitli ağır ceza suçlarından 2,309 kişi mahkûm olmuştu; 1923 yı lında bu sayı 1,344'e düştü.

1923 yılında açılan ağır ceza davalarından 23,862'si ya hafifletilerek başka mahkemelere sevkedilmiş, ya da doğrudan doğruya iptal edilmişti.

Görünüşüyle, davranışıyla, tam bir profesyoneldi eyalet savcısı. kalın kaşları, ufak, sivri bir burnu var dı. kalın kenarlı, kalın camlı gözlüğünün ardında kay bolmuş gibiydi küçük gözleri.

ince dudaklarını, Butün dünyayı küçümsercesine Bukerdi genellikle. Müthiş

246

hırslıydı; iyi konuşma kabiliyeti, emellerini gerçekleş tirmek yolunda en Büyük yardımcısı olmuştu. en gü zel konuşmalarını suç ve suçlular üzerine yapardı. «Yeterli sayıda yargıç olmalı ki,» demişti bir keresin de, «daha kurbanın kanı soğumadan katili yargılaya bileyim.»

robert emmett Crowe irlanda asılıydı. 1879 yı lında Peoria'da doğmuştu. Yale Üniversitesinden Hu kuk Fakültesini bitirdikten sonra, üçyıl, Moran, Meyer adlı özel hukuk firmasında çalıştı. Chicago'nun en es ki meyve ve sebze toptancısı olan bir italyan tüccarı nın kızıyla (Candıda Cuneo) evlendi. Politikaya otuz yaşındayken, eyalet savcı yardımcısı olarak atıldı. le vee bölgesindeki günah ve kumar yuvarlarına göster diği hoşgörüye rağmen, reform gruplarının baskısıy la genelev mahallesini kapatmak

zorunda kalan, Cum huriyetçi eyalet savcısı John e. Wayman'ın ekibin deydi önceleri. 1914 yılında, demokratik Partili Bele diye Başkanı Carter H. Harrıson başa geçtiğinde, Cro we, bir yıl belediye hukuk müşavirliği, bir yıl da Cook Country gezici yargıcı olarak çalıştı. 1919 yılında, ağır Ceza Mahkemeleri Baş yargıcı oldu. otuz sekiz yaşın daydı o sırada; bu göreve atanmış olan en genç yar gıçtı. Bu arada Thompson grubuna da katılmıştı za ten; iki yıl sonra eyalet Savcılığına seçildi. aynı se çimlerde, Thompson ikinci kez belediye başkanlığına, len Small da valiliğe seçilmişti.

Görevi süresince Crowe, birtakım iyi işler de yaptı. eyalet savcılığının gerek kadrosunu gerekse gö rev kapsamını genişletti; Hukuk Fakültesini yeni bi tirmiş, hevesli, hırslı gençlerle doldurdu Burosunu. Normal olarak, eyalet savcılığı emrinde çalışan sorgu yargıçlarının sayısı altıydı. Crowe, becerikliliği saye sinde yirmi yargıç daha ekledi kadrosuna. ısrarlı çaba ları, ve özellikle güzel konuşması, sayesinde, savcılık kadrosuna eklenecek özel uzmanlara ayrılmak üzere,

247

yüz bin dolarlık bir artış sağladı Butçesine. Gene onun ısrarlarıyla, güvenlik kuWetlerine bin polis eklendi.

içki yasağının bir çeşit delilik olduğunu, Volstead kanununun hiç bir zaman doğru dürüst uygulanamaya cağını çok iyi biliyor, kanunu ve kanunu çıkaranları her fırsatta yermekten geri kalmıyordu. iddiasına gö re, Cook County nüfusunun yüzde sekseni, bu arada yargıçlarla jüri üyelerinin çoğunluğu, «ıslak» tı (ya ni, içki içiyorlardı). Önemli konuşmalarından birinde,

«içkiyi yasaklayan kanunun, aklı başında adamları ne gülünç durumlara soktuğunun en yakın örneği, ameri ka Birleşik devletleri Baş Savcısı (edwın a.) olson ile Belediye Başkanı dever arasında geçenlerde yapılan ağız kavgasıdır,» demişti. «dever'in dediğine göre şehrimiz kuruymuş (*) ve kurutan da kendisiymiş. ol son, ancak Cumhur Başkanı Coolidge'e şikayet edi leceği tehdidinden sonra harekete geçmiş. olson'un dediğine bakılırsa, insanüstü çabalardan sonra şehri kendisi kurutmuş, ama dever'in emrindeki polis ör gütünün yolsuzlukları yüzünden yeniden «ıslanmış» Chicago. anlayacağınız, bu beylerin herbiri şehri ken disinin kuruttuğunu, ama öteki

kurutmadığı için kentin hala «ıslak» olduğunu iddia ediyor. Yani, hem kuruy muş, hem ıslak!Ben size bir şey söyliyeyim mi? Bu kent «ıslak» tır. Butün ülke «ıslak»

tır. Ve bunları kurutabilecek babayiğit yoktur. Banliyölerde kanunsuzluk aldı yürü dü diye, şerif Hoffman'a saldırıyor herkes. doğrudur. Banliyölerde kanunsuzluk alıp yürümüştür. ama şe hirdeki meyhane ve batakhanelerin sayısı Butün ban ııyölerdekinin iki katıdır. Ve Belediye Başkanı devem den başka herkes bilir bunu.

Ben neden harekete geçip bu işlere son vermiyo rum, öyle mi? Neden verecek misim?

Hukukçuyum

(*) Yani içki yasağı uygulanıyormuş. (Ç.N.)

ben, zabıta memuru değil. Chicago'nun temizlenmesi gerekiyorsa, getirsinler bakalım suçluları. Ben onları cezaevine yollamasını bilirim. ama, şehrin hem güven liğiyle hem de adaletiyle uğraşacak değilim.»

Crowe'un en belli başlı zaferlerinden biri, eyalet çapında iş gören bir otomobil hırsızlığı şebekesinin yakalanarak dağıtılmasıydı. Bu başarısını hemen her konuşmasında hatırlatmayı da ihmal etmezdi. Bundan başka, «Fransız» Fred Mader davasına en hızlı yardım cılarından Charles Gorman'ı vermişti. inşaatiskan konseyi Başkanı olan Mader, türlü zorbalıklar, bomba ve grev tehditleriyle, Chicago'da yeni bina yapan Bu tün inşaat firmalarından yüzde on haraç almaktaydı. dava sırasında jüri üyelerine para yedirildiği, tanık lar korkutulduğu halde, Mader ve kırk dokuz arkadaşı mahkûm oldular. ama bir gün bile cezaevinde yatma dılar. Vali Small hepsini affetti.

«Savcılığın işlerini zorlaştıran en Büyük engel, lon Small'ın hemen herkese uyguladığı af sistemidir,» dedi Crowe. «Biz birini içeri atar atmaz o çıkarıyor. Bir suçluyu yargılamak için iki hafta uğraşıyoruz, o iki sa niye içinde af kağıdını imzalayıveriyor. Örneğin, 1923 yılında, 59

hırsızla 97 soyguncuyu Joliet cezaevine yol ladım ben. Vali Small, 88 hırsızla 97 soyguncuyu af fedip serbest bıraktı!»

Her şeyden önce, tam bir politikacıydı Crowe, kudret oyunlarını herkesten iyi oynardı. 1921

seçim lerinde, Thompson ve Small ile aynı listede yer almış olmasına rağmen, Chicago'nun en önemli, en zengin rüşvet kaynağı (polis örgütü, yani) yüzünden onlarla bozuştu. Thompson, Charles C. Fitzmorris'i atamıştı emniyet Müdürlüğüne. William randolph Hearst'in çı kardığı Chicago american gazetesinin eski yazı işleri müdürü olan Fıtzmorrıs ıle Crowe'un arası öteden beri iyi değildi. Bunun üzerine, eyalet Savcısı, parti içinde, antiThompson, antiSmalı kliğini kurdu.

Millet Meclisine yollanan dilekçede imzaları bu lunan Chicago John Marshall Hukuk Fakültesi dekanı edward T. lee ile, iyi Yönetim derneği Başkanı dr. elmer T. Williams, Crowe'u, gangsterlerle yakın iliş ki kurmakla suçlamışlardı. iddialarına göre, eyalet savcısı Genna kardeşler tarafından verilen bir şölene katılmıştı. «Yalancı herifler,» diye karşılık verdi Cro we.

Ünlü dilekçenin bir çeşit reklam numarası oldu ğunu, politik bir oyundan başka bir şey olmadığını, gelecek seçimlerde, «elmas Joe esposıto ve onun gi bileri başa geçirme çabasının bir ürünü» olduğunu söy ledi. Bunun üzerine elmas Joe, bir önceki seçimde Crowe'u desteklemeyi reddettiği için, savcının Jım Genna'yı yollayarak kendisini tehdit ettiğini açıkladı. eyalet savcısı olduktan sonra da kendisini rahat bı rakmadığını, ikide bir sivillerini yollayarak sahibi ol duğu Bella Napoli Cafe'yi bastırttığını da sözlerine ekledi.

karşılıklı suçlamalar sürüp giderken, yepyeni bir cinayet olayı ortalığı alt üst etti. kanun adamlarıyla kanunsuz yaşayan kişiler arasındaki sıkı işbirliğini Bu tün açık seçikliğiyle ortaya koyan bu olay, ıllinois Crı me Survey dergisinin de dediği gibi, «cürüm örgütle rinin hemen her yanını aydınlatacak» nitelikteydi.

XII.

«BOL PARA VERDİM ONA VE PARAMIN KARŞILIĞINI ALDIM»

BÜTÜN BAHAR ve yaz ayları boyunca, Chicagolu lar şu soruları sordular birbirlerine: nasıl olmuş da eyalet savcı yardımcılarından biri, tanınmış dört hay dutla bir arabaya binip Cıcero sokaklarında dolaşmağa çıkmıştı? daha birkaç ay önce, bu adamların ikisini darağacına yollamak için didindiği (ya da öyle görün düğü) halde, ne diye onlarla kafa çekmeğe gitmişti?

Yirmi altı yaşındaki William H. McSwıggın, Crowe ekibinin en akıllı, en hızlı savcılarından biriydi. Bir ön ceki yıl, tam dokuz ağır ceza davası kazanmıştı. kısa ca boylu ama güçlü kuWetli, yakışıklı, şık, esprili bir adamdı «küçük Mac». Chicago'nun batı kesimindeki irlandalılar kolonisinde yetişmiş, ilerde gangster ola cak o'donnell kardeşler, Jım doherty ve

«kızıl» Tom Duffy gibi kişilerin mahalle arkadaşı olmuştu. doherty ve Duffy gibi, onun da babası polisti. 1881 yılında Chicago polis örgütüne katılan anthony McSwıggın'ın beş

çocuğundan biri, tek oğluydu. Özel bir katolik okulu olan de Paul akademisini, ondan sonra da de Paul Üniversitesini bitirmiş, arkasından Hukuk Fa kültesinden mezun olmuştu. Öğrenim yıllan sırasında, eğitim masraflarını karşılayabilmek için çeşitli işler de çalışmıştı: Büyük bir mağazada tezgahtarlık, sine mada yer göstericilik, bir dansingde fedailik, ameri can raılway Nakliyat şirketinde kamyon şoförlüğü, vb... Fakülteden çok iyi dereceyle mezun olduğu için, Crowe ona hemen iş teklifinde bulundu. ancak, Cro

we'un ılk dikkatini çeken, delikanlının derslerindeki başarısı değildi. on Üçüncü Bölgede Cumhuriyetçi Parti Gençlik kolunun en faal üyelerinden biri olan genç McSwıggın, 1920 ve 1924 seçimlerinde eyalet savcısına bir sürü oy toplamıştı. Bu konuda o'donnell çetesinin de epey yardımı olmuştu ayrıca. McSwıggın, politik çalışmaları dolayısıyla Capone'la da ilişki kur

muştu. Gangster, «dostum Bili McSwiggin» diye söz ederdi kendisinden. McSwıggın bekardı.

ana baba ve dört kız kardeşiyle birlikte West Washington Bulvarı 4946 numarada otururdu.

Babası, kötü yola sapmış gençlik arkadaşlarıyla ilişkisini kesmesi için durmadan yalvarırdı.

Chicago'yu alt üst eden olaylar dizisi (polisin, bir birini izleyen Büyük Jürilerin ve çeşitli özel araştırma komitelerinin aylar boyu çalıştıktan sonra ortaya çı kardığına göre) 17 nisan günü Hawthorne ınn'de baş lamıştı. McSwıggın, Capone'la görüşmek için gitmiş ti oraya. Capone, daha sonra, böyle bir görüşme yap tıklarını doğruladı ama, buluşmanın nedenlerini hiç bir zaman açıklamadı. oğluyla gang lideri arasında geçenleri bildiğini iddia eden polis memuru McSwıg gın de bu konuda herhangi bir şey söylemekten ka çındı. «Bir söylesem, Chicago birbirine girer,» dedi yalnızca. «ağzına kadar dinamit dolu bir dava. Hak kında konuşmak bile tehlikeli.»

27 nisan akşamı, saat altı sularında, McSwıggın evinde akşam yemeği yerken, kızıl Duffy uğradı. Genç adam, yemeğini yarıda bırakarak Duffy'yle birlikte çık tı, Berwyn'e, kağıt oynamağa gideceğini söyledi evde kilere. Jım doherty'nin arabasına bindiler. doherty nin sanık olduğu eddıe Tancl cinayeti davasında sav cılık makamında McSwıggın oturmuş, ama sanığı mah kûm ettirememişti. şimdi bindikleri arabayı kullan maktaydı doherty; ve aynı davada ikinci sanık olan Myles o'donnell ile kardeşi klondıke arkada oturuyor-252

lardı. Yorucu bir gün geçirmişlerdi. kısa bir süre önce yapılmış olan ön seçimlerde, Crowe listesi, Senatör deneen tarafından desteklenen listeyi az farkla yen miş, bunun üzerine senatör oyların yeniden sayılması nı istemişti. o gün, o'donnell kardeşler, doherty ve Duffy, sabahtan akşama Chicago'daki County Binasın da bulunmuşlar, yakalarında parti rozetleri, Crowe adına sayımı denetlemişlerdi. ikinci sayım, Crowe'un zaferini doğrulamıştı. (daha sonra, seçim şikelerini incelemek üzere toplanan dört ayrı Büyük Jüri de bo zamamıştı bu sonucu). Sayım sonunda, binadan ayrı lırlarken, klondıke o'donnell, yüksek sesle şöyle de mişti yanındakilere: «Hadi Cicero'ya gidip, iyisinden birkaç bira yuvarlayalım. Benden almağa başladıkların dan beri,

bayağı düzeldi oranın biraları.» Capone'un casuslarından biri işitti bu övünmeyi ve hemen Haw thorne ınn'e telefon ederek patronuna bildirdi. Bu ara da, Cicero'ya doğru hareket eden dört gangster, yol da McSwıggın'e uğrayıp, onu da aldılar yanlarına.

Sonradan, McSwıggın'ın bu davranışını açıklığa kavuşturmağa çalışanlar çok çeşitli nedenler ileri sür düler. Crowe Burosunun resmen yaptığı açıklamaya gö re, McSwıggın yiğit, inatçı bir savaşçıydı; hazırlan makta olan birkaç dava (bu arada ikinci Scalisean selmi duruşması) için delil toplamak amacıyla bulu nuyordu gangsterlerin yanında. o'donneM'lerin dedi ğine baklırsa, genç savcı yardımcısı, iyilikseverliğinin kurbanı olmuştu; Albert dunlap adında bir satıcı arka daşından çalınan çelik yelekleri bulmaları için yardım istemek üzere katılmıştı aralarına. Crowe'a karşı olan grup ise, savcı yardımcısının birtakım yolsuzluklarda parmağı olduğunu, yeraltı çevrelerinin adamı olduğu nu ileri sürmekteydi. ilk Scaliseanselmi duruşmasın da birtakım kurnazca oyunlar çevirerek sanıkların az ceza almalarını sağlamıştı sözde. daha başka kişiler, McSwıggın'ı yalnızca uygunsuz bir davranışta bulun 253

makla suçluyorlardı. Chicago irlandalıları arasındaki klan bağları, italyanlar arasındakiler kadar sıkıydı ge nellikle; aynı mahallede Buyümüş olan irlandalı gang sterlerle politikacıların, arkadaşlıklarını ömür boyu sürdürmeleri bu yüzdendi.

o gece, Jım doherty'nin arabası daha birkaç yüz metre gitmeden bozuldu. arabayı bir garaja bırakıp, klondıke o'donnell'in yeni Lincoln'üne bindiler. al tıncı bir kişi katıldı onlara: edward Hanley adında es ki bir polis memuru. direksiyona da o geçti. iki saat kadar Cicero'nun çeşitli meyhanelerini gezdiler. en son uğradıkları yer, Harry Madigan'ın Pony ınn adlı meyhanesiydi.

West roosevelt Sokağı 5613 numarada, iki katlı, beyaz bir binaydı burası, arka tarafında ba kımsız bir bahçesi vardı. Capone'un karargahı olan Hawthorne ınn'den.bir iki kilometre uzaklıktaydı.

o'donnelı kardeşlerle Capone arasındaki ilişkiler, savaş eşiğine gelmiş durumdaydı.

irlandalılar, Capone un Cıcero bölgelerine her gün artan bir cüret ve küs tahlıkla el atmaktaydılar. durumun ne merkezde ol duğunu, Harry Madigan, cinayet masası şefi Schoe maker'e şöyle anlattı olaydan sonra: «Geçen yıl, Cı cero'da meyhane açmak istediğim zaman Capone izin vermemişti. Tanıdığım bazı politikacılara rica ettim, onlar Capone'a baskı yaptılar, sonunda izin çıktı. der ken Capone geldi, kendisinden bira almak zorunda olduğumu söyledi. Ben de kabul ettim. Birkaç ay ka dar oluyor, doherty ile Myles o'donnelı geldiler bu sefer, Capone'un o sıralar sattığı ekşi biradan daha iyisini vereceklerini söylediler. Üstelik, onlar fıçısını elli dolara satıyorlardı; Capone altmıştan veriyordu. irlandalılardan almağa başladım birayı. Benim tavsi yem üzerine birkaç meyhane sahibi daha toptancıla rını değiştirdiler.»

klondıke o'donnell'in County binasında söylediği sözler Capone'un kulağına gider gitmez, tahta bir böl-254

menin arkasında duran tomsonunu çıkardı. Yüz kur şunluk ekstra fişekliğini de aldı yanına, adamlarından on iyilerini toplayıp beş otomobil getirmelerini iste di. Saldırı planı şöyleydi: Yolda karşılaşabilecekleri herhangi bir polis arabasma çarpmak üzere, en önde bir araba gide cekti.

Birinci arabanın hemen ardından, kaldırıma mümkün olduğu kadar yakın iki araba gidecek, so kak başlarında, Capone un arabası geçinceye kadar iki yandan trafiği durdurabileceklerdi.

Capone'la birlikte üç silahlı adam daha taşıyan dördüncü arabanın sürücüsü, ilk üç arabayı 10

met re kadar geriden izleyecekti.

Beşinci araba en arkadan gelerek arkayı kol layacak, herhangi bir takip söz konusu olursa, bir kaza yaparak trafiği tıkayacaktı.

Plan hazırdı. kurbanların ne zaman ve nerde ara badan ineceklerini kestirmek kalıyordu geriye. Saat sekizi biraz geçe, Capone'un casuslarından biri, klon dike o'donnell'in Lincoln'ünü, Pony ınn'in önünde gö rüp haber saldı. on beş dakika sonra, meyhanenin üç yüz metre kadar aşağısına dizilmişti beş araba. Se kiz buçuk sıralarında, kafaları iyice dumanlanmış

altı kişi, Pony ınn'den çıkıp, Lincoln'e binmek üzere kar şıya geçmeğe koyuldular. Capone'un arabaları da on lara doğru harekete geçti. Meyhanenin üst katındaki dairede oturan Mrs. Bach adlı bir kadın olayı başın dan sonuna kadar gördü, ve şöyle ifade verdi: «ka palı bir arabanın hızla uzaklaştığını gördüm. arka pen cereden telefon alıcısına benzer bir şey uzanmış, kur şun yağdırıyordu...»

Duffy, doherty ve McSwigg'in çok ağır yaralar aldılar. o'donnelı kardeşlerle Hanley, kendilerini ara banın arkasındaki kaldırıma yüzüstü atarak canlarını kurtarabildiler. kardeşler ne yapacaklarım şaşırdılar

birden, paniğe uğradılar. Yaralı arkadaşlarını hastaha neye götürdükleri takdirde birçok sorgu sualle karşı laşacaklarını düşünerek, klondike'ın oldukça yakın olan evine götürerek bir hekim çağırmayı daha uygun buldular. McSWiggin, sırtına ve ensesine yediği kur şunlarla, kaldırım üzerinde kıvranıyordu. doherty'nin her iki bacağı da kırılmış, göğsü kurşun dolmuştu. Ha yatta kalanlar iki yaralıyı Lincoln'e yüklediler. kur tulması imkansız gibi görünen Duffy'i orada bıraktı lar

daha o'donnelı'in evine varmadan her iki yaralı da öldü. doherty'nin cesedini arabada bırakan kardeş ler, McSWiggin'i içeri taşıdılar. Ceplerini boşalttılar, üzerinde kimliğini belli edecek ne varsa aldılar; ye niden arabaya indirdiler. kardeşlerin biri, daha küçük bir arabaya bindi.

Lincoln önde, o arkada BerWyn'e gittiler. Yol kenarında ıssız bir tarla bulup, çocukluk arkadaşlarının cesetlerini oraya attılar. kuzeye doğru yollarına devam edip, oak Park'da Lincoln'ü bıraktı lar. Ve kayboldular, bir ay görünmediler ortalıkta. ay nı gece Capone da kayboldu; üç ay saklandı, sesi se dası duyulmadı.

ilk önce Duffy bulundu. Yoldan geçen bir araba tarafından alınıp hastahane götürüldüğünde hala sağ dı. «Beni öylece bırakıp gitmişler. Ne biçim insanlar?» dedi, ve ertesi sabah öldü.

Cebinden, Cicero'da alt mış meyhane ve gece kulüBunün adını sıralayan bir liste çıktı.

Birçoklarının yanı sıra, kurşun kalemle ya pılmış bir işaret vardı. derken, çok esrarlı bir şekilde ortadan kayboldu liste. Bir süre sonra, kuşkulu ölüm olaylarını incelemekle görevli Buroda yeniden ortaya çıktı. ama kurşun kalemle yapılmış olan işaretler si linmişti.

Gece saat 10 sularında, yoldan geçen bir yolcu McSWiggin ile doherty'nin cesetlerini buldu.

BerWyn polisi cesetleri hemen morga yolladı, ama ölülerden 256

birinin tanınmış eyalet savcı yardımcısı olduğu ancak goce yarısına doğru, Chicagolu bir gazetecinin cese di tanımasıyla anlaşıldı.

ertesi sabahki gazeteleri görenler manşetlere ınanamıyorlardı. dört yıldır 200 den fazla hayata mal olan, 1926 nın başından beri de 29 kişinin ölümüne neden olan gang savaşları Chicago'luları pek ilgilen dirmez olmuştu artık. «Nasıl olsa birbirlerini öldürü yorlar,» diye düşünüyordu çoğunluk. «Fena mı, biz de kurtuluyoruz...» ama, bir eyalet savcı yardımcısının öldürülmesi hem Chicago'yu, hem de Butün ülkeyi sarstı.

Politik durumunun sarsılacağından korkan Cro we, çok yüksekten atarak konuşmaya koyuldu.

«kanı mızın son damlasına kadar savaşacağız bu gangster lerle,» diye söz verdi kamuoyuna.

adamlarına, gördük leri her bilinen gangsteri, her kabadayıyı tutuklama larını emretti. şehir cinayet masasından 100 sivil po lisi şerif Hoffman'a devrederek, bunları cinayet ma sası şefi Shoemaker ile şef yardımcısı Stege'nin yö netiminde banliyölere yolladı ve önlerine gelen mey hane, gece kulüBu, kumarhane ve genelevleri basma larını emretti. Cicore'da yapılan baskınları bizzat hen disi yönetti. McSWiggin'in katillerinin yakalanmasına yol açacak nitelikte bilgi verene, kendi cebinden 5 bin dolar vereceğini ilan etti.

Butün bunlara rağmen, birçok Chicago'lu (önemli dernek başkanları, din adamları, tanınmış iş

adamları, vb.) Crowe'un herhangi işe yarar bir sonuç alabile ceğine inanmıyordu. en önemli derneklerden Union league kulüBunün başkanı Harry eugene kelly, Cro we'un birtakım politik ilişkileri yüzünden tamamen yansız davranamayacağını ileri sürerek, eyalet savcı lığıyla hiç bir ekonomik ilişkisi olmayan, bağımsız, özel bir Büyük Jüri kurulmasını istedi, bu cinayetlerle ilgili olarak. «Bay Crowe'un kişilği hakkında söyleye-
257

cek sözüm yok,» dedi kelly. «ama şurası kuşkusuz ki, baştan sona politikayla karışık olan 'bira sorunu'nu in celeyecek durumda değildir. Çok kabiliyetli bir politi kacı olduğundan başka, «

Crowe kolu» olarak bilinen çok önemli ve güçlü bir kliğin lideridir kendisi. Yalnız ve yalnız politik amaçlarla kurulmuş olan bu kliği yö netmektedir. Bu bakımdan, Bay Crowe'un soruştur maları gereken hızla ve gereken yönde ilerletmeye ceğinden kuşkulanmakta haklıdır vatandaşlarımız.»

Buna karşılık Crowe, kendisini eleştirenleri ada leti engellemekle suçladı. «kanunlarımıza göre,» dedi, «Cook County vatandaşları kendi eyalet savcılarını kendileri seçerler. Savcılık görevini, kendi kendisini atayan herhangi bir jüriye devredemezler. Chicago'da işlenmiş

işlenecek en korkunç, en iğrenç cinayetin soruşturmasıyla uğraşıyorum. eyalet savcınız bu çok yorucu, üstelik de tehlikeli görevi yerine getirmeğe çalışadursun, bazı gazetelerin, nedendir bilinmez, «va tandaş liderleri» olarak nitelendirdikleri, kolay ün ka zanmak isteyen birtakım kişiler saldırıya geçmiştir. Nasıl iştir bu? kanunsever sayın vatandaşlarımdan ri ca ediyorum, geçirmekte olduğumuz bu buhranı yüzü müzün akıyla atlatmamız için moral desteklerini esir gemesinler. Ve siz, kendinize ait olmayan işlere bur nunu sokan ötekiler, sizlere de sesleniyorum, cinayeti aydınlatmağa yarayacak bilgiler varsa elinizde, benim le iş

birliği yapın; dikkatimi eldeki işten başka yerlere çekerek gangsterlere, kanun düşmanlarına yardım et mekten vazgeçin!»

karşı tarafa fırsat vermemek için bir de oyun dü zenledi Crowe. Yargıç William V. Brothers'a bir dilek çe vererek, özel bir Büyük Jüri toplanmasını istedi. Crowe ile aynı politik kliğin adamı olan Brothers, iste nilen nitelikte

bir jüri topladı. ancak, Crowe'un soruş turmayı tamamen kendi kontrolundan uzaklaştırmağa, herhangi bir Büyük jürinin, Cook County politikacıla 258

rıyla Cook County canileri arasındaki bağları incele mesine izin vermeğe hiç niyeti yoktu.

Sözde kendisi çekildi ama Büyük Jürinin basma, gene aynı klikten o lin Genel Savcı oscar Carlstrom'u getirtti. Gerçekte, perde arkasından her şeyi yönetmekteydi.

Yargıç Brothers'dan, çevredeki Butün cürümlerin nedenlerini incelemek gibi çok geniş

kapsamlı bir emir alan Carlstrom, işi istediği gibi uzatma ve sap tırma fırsatına kavuşmuş

oluyordu. Jürinin dikkatini McSwıggın cinayeti üzerine toplayacağı yerde, konu yu Joliet Cezaevindeki kefaletle serbest bırakma yol suzluklarına doğru yönetti, kaydırdı. Mahkûmların ce zaevinden para karşılığı serbest bırakılmalarının, çev redeki cürüm çokluğunun asıl nedeni olduğunu ileri sürdü. Carlstrom'un uzun incelemelerden sonra ortaya koyduğu delillerin hiçbiri, herhangi bir tutuklamaya yol açmadı.

Cook Country'nin, kuşkulu ölümleri inceleyen yö netim görevlisi oscar Wolff da, gene McSwıggın ola yıyla ilgili olarak kendi özel jürisini kurdu. Wolff, be ceriksizliğiyle olduğu kadar, gangsterlerle yakın ilişki leriyle de ün salmış bir memurdu. Yönettiği soruştur malar asıl olayla ilgisi olmayan yönlerde ilerleyedur sun, sözde ciddiyetini ortaya koyacak bir numara yap tı. Terre Haute, ınDiana'da Joseph roach adlı bir savcı, son günlerde oldukça yaygın bir ün kazanmıştı. Buna sebep, genç savcının, bir sürü yönetim yetkilisiyle gangster ortaklarını cezaevine gönderebilmiş olmasıy dı. Wolff, roach'un ıllinois özel eyalet savcılığına atan masını, soruşturmalara katılmasını teklif etti. Bir sü rü gürültü patırdı içinde geldi roach, ama soruştur ma yönetmekteki ustalığını göstermeğe fırsat bulama dı. Çünkü Wolff o göreve başlar başlamaz Büyük jüri soruşturmasını erteledi. olayı izleyen iki yıl içinde de iki kez daha toplandı Büyük jüri, ama herhangi bir sonuç elde edilemedi.

259

Wolff un bunca çalışmanın ürünü olarak ortaya çıkarıp, Carlstrom'a devrettiği tek şey, çeşitli cinayet lerle suçladığı otuz kadar gangsterle ilgili dosyalardı. Genel Savcı bunların çoğuna bakmadı bile. Başkanlı ğını yaptığı Büyük jüri, McSwıggın cinayetiyle uzak yakın hiç bir ilişkisi olmayan dört beş tutuklama ka rarı aldıysa, ama bunların hiçbirinin duruşması yapıl madı. en sonunda, sıra McSwıggın olayına geldiğinde, dinlenen tanıklar arasında 200 den fazla Cicero'lu meyhaneci vardı. Bunların verdikleri ifadeler cinayeti aydınlatmak bakımından tamamen değersiz olmakla birlikte, kanunsuz satılan çeşitli içki kaynakları hak kında geniş

bilgiler içermekteydi. Bu bilgiler, o sırada toplanmış olan ve Cicero'daki kanunsuz içki faliyet lerini inceleyen federal Büyük jürinin son derece işi ne yarayacak cinstendi; ama, Carlstrom elindeki bil gileri onlara devretmedi.

McSwıggın cinayetinden bir hafta kadar sonra, Chicago Tribune gazetesi şöyle yazmıştı:

«Polis cina yet konusunda en ufak bir ilerleme kaydetmiş değil dir. Cinayetin nedenleri ve failleri hakkında en ufak bir bilgileri yoktur hala.» Carlstrom Büyük jürisi de, bu iddiayı uzun çalışmalardan sonra doğruladı. Soruş turmalarının özetini şöyle verdiler: «Bir cinayet oldu mu, Butün gangsterler sanki sözleşmiş gibi susuveri yorlar öteki tanıkları da türlü yollardan korkutuyorlar. Herhangi bir bilgi vererek yetkililere yardımcı olanlar genellikle 'gezmeğe götürüldükleri için haklı olarak korkuyor adamlar... Butün bunlara rağmen William H.

McSwıggın'ın öldürülüşünü çözümlemek için elden ge len her şey yapılmış ve yapılmaktadır.

ancak suçlu, ya da suçlular bulunamamıştır. Gerek gangsterlerin, gerekse tanıkların suskunluğu, birçok cinayetin olduğu gibi bu cinayetin de bugüne kadar çözümlenmesini en gellemiştir.»

Tribune gazetesinde söz konusu yazı çıktığı gün,

260

savcılıktaki hünerbazlığın duruşma salonundan çok, gazete sütunlarında göstermeğe meraklı olan Crowe, şu demeci vermişti: «Cinayet masası yetkilileriyle eyalet savcılığı cinayet konusunda ortak bir kanıya varmış durumdadırlar. McSwıggın'ı öldürenlerin başın da Capone olduğuna inanıyoruz... ayrıca, makinalı tü feği de Capone'un bizzat kullandığını, bunu çekimser davranan bazı adamlarına bir yiğitlik örneği vermek zorunda olduğu için yaptığını öğrenmiş durumdayız.»

Öldürülen gencin babası, polis memuru McSwıg gın, gazetecilere şöyle dedi: «Hayatta yapacak işim kalmadı sanıyordum, oysa daha yeni başladı hayatım. oğlumun katillerini öldürmeden, ya da asıldıklarını görmeden rahat bir soluk almayacağım. Yaşamamın tek nedeni bu artık.»

kendi kendine birtakım araştırmalara girişti. otomobil hırsızlığından hüküm giymişken, bu üçlü cinayette parmağı olduğuna inanarak detroit'ten Chicago'ya yollanan Theodore Thiel'i görmeğe gitti ce zaevine. Gözleri yaşlı yalvardı: «Söyle, oğlumu kim öldürdü...»

«keşke bir yardımım dokunabilseydi sana,» dedi mahkûm.

«Bana yardımın dokunamaz,» diye karşılık verdi yaşlı adam. «oğlumu öldürürken beni de öldürdüler. ama konuşursan kendi kendine yardım etmiş olursun. Capone'a arabanın nerede olduğunu haber verirken, oğlumun da orada olduğunu biliniyordun belki; ama haberi verenin sen olduğunu biliyoruz biz. N'olur söy le...»

Thiel bildiklerini (bildikleri neydiyse) söyleyip söylememek konusunda kararsız görünüyordu.

«Bu gece düşün, taşın,» dedi baba McSwıggın. «detroit'teki oto hırsızlığı konusunda bir şeyler gele bilir elimizden. Capone'a gelince, bir kötülük yapamaz artık. Yarın gene konuşalım.»

Yalvarmalar hiç bir işe yaramadı sonunda, McSwıggın araştırmalarını sürdürdü. Bir süre son ra, oğlunun katilleri olarak şu dört adamın adını sıra ladı: Capone, Frank rio, Frank Diamond ve Cicero'lu bir içki imalatçısı olan

Bob McCullough. Gene onun dediğine göre, kurbanların yerini gösteren katil yar dımcıları eddıe Moore ile Wıllıe Heency idi. Yemin ederek söz vermiş

bulunduğundan, bu bilgileri kimden aldığını açıklayamayacağını da ekledi sözlerine.

Bu arada, Crowe'un baskıncıları, Capone'un ban liyölerden imparatorluğunda Büyük zararlara yol aç mışlardı.

Capone hayatının en bozuk dönemini yaşadı bu yüzden. Baskıncıların yerle bir ettiği, tılt makinaları nı, rulet masalarını kırdığı, bira fıçılarını, viski kasala rını, alkol tenekelerini dağıttığı, kızlarını tutukladığı, para ve hesaplarının bulunduğu defterlerle dolu kasa larını alıp götürdüğü otuz iki batakhanenin yirmi beşi Capone'a aitti. Sahip olduğu en Büyük genelev olan kışla'yı da geniş ölçüde yıktılar. Baskıncıların başladı ğı işi West Suburban Vatandaşlar derneği tamamladı: evi ateşe verdiler. itfaiye geldiyse de, yangını söndür meğe bile kalkmadılar; yalnızca çevredeki evlere at lamasını, zarar vermesini önlediler. Çevredeki evlerin tehlikede olmadıkları anlaşılınca da, itfaiyeciler öyle ce durup alevleri seyre koyuldular. Capone'un adam larından biri «Neden bir şeyler yapmıyorsunuz?» diye haykırdı.

«Suyumuz yok,» karşılığını aldı. olayın habe rini alan şef Stege güldü, «Yangın nedenlerini araş tırmak mı? Neden araştıracak mışız? Çevrede oturan iyi niyetli birtakım kişiler çıkarmıştır yangını kuşku suz. ellerine sağlık...» Vatandaşlar derneği üyelerin den Peder William H.

Tuttle ise şöyle demişti: «Bu güzel habere çok sevindim. Üzülen de olmamıştır sa nırım.»

Stege ile adamlarının baskınlarda ele geçirdikleri

on önemli şeyler hesap defterleriydi kuşkusuz. Bu defterlerde, genelevde çalışan her kızın haftalık ka zancının yarı sıra, tılt makinalarından zar

masalarına kadar, içerde işletilen her şeyden sağlanılan gelir ve polise ödenen koruma ücreti (genellikle % 10) kay dedilmişti.

Örneğin, Burhham'daki küçük bir batakha ne olan Barrack's ile ilgili defterden kopan bir sayfa da, 6 eylül 1925 günü başlayan haftanın hesapları şöyle kaydedilmişti: Tilt makinaları

906,00 dolar

Piyano

55.25 »

odalar (yani, fahişeler)

5,891.00 »

Bar

2,677.10 »

Masalar (yani, kumar)

1,800.00 »

ToPlaM

11,329.35 »

eksi % 10 (koruma ücreti) 1,133.00 »

10,196,35 »

Giderler

8,450.00 »

NeT

1,746.35 »

kışla'nın haftalık kazancı, bunun hemen hemen üç katıydı. Capone'un işlettiği yirmi beş

genelevin toplam haftalık kazancı aşağı yukarı 75 bin dolar, yani yılda yaklaşık olarak dört milyon dolardı.

Hawthorne Smoke Shop da basılmış, buradan alı nan hesap defterleri eyalet savcılığına götürülmüştü. ama orada bu defterleri açıp bakan olmadı. Tam dört yıl toz toprak içinde süründü defterler.

Cicero'da toplanan federal Büyük jüri, ortaya Mc Swıggın cinayetiyle ilgili görünen birtakım deliller çıkardı. anlaşıldığına göre, cinayetten hemen sonra Cicero'lu polis memurları Butün meyhaneleri dolaşa rak, her birinden birkaç şişe bira almışlar ve meyha 263

ne sahiplerini şöyle tehdit etmişlerdi: «Bu günlerde geniş kapsamlı bir soruşturma açılacak.

kimseye bir şey söylemeyin. konuşacak olursanız, bu şişeler içki Yasağı Burosuna gönderilecek, federal mahkeme kar şısına çıkacaksınız. ona göre...»

Federal jüri, 27 mayısta ilan ettiği bir kararla, al ve Ralph Capone, Charlıe Fıschettı, Peter Payette, üç o'donnell kardeşler ve Harry Madigan hakkında, Vol stead kanununa aykırı davranmaktan dava açılmasını istedi.

kaçak Capone'un aramağa çıkan Chicago'lu sivil ler New York'u, Michigan'ın kuzeyindeki ormanları, Couderay, Wisconsin'ı dolaştılar. (Bir süre önce Cou deray'da 250 bin dolarlık bir çiftlik satın almıştı Capone, buraya özel bir gözetleme kulesi yaptırmış, ma kinalı tüfek yerleştirilebilecek delikler açtırmıştı). Bir türlü bulunamadı Capone.

o'donnell kardeşler, Büyük jürinin kararı açıklan dığı gün, Chicago'da yakalandılar (ya da teslim oldu lar, bu noktada hiç bir zaman aydınlanamamıştır). Ci nayet masası şefi Schoemaker, kardeşleri emniyet müdürlüğüne götüreceği yerde, doğrudan doğruya eya let savcılığına

götürdü. Normal işlemlere aykırı olan bu davranış birtakım kuşkuların doğmasına yol açtı. Bazı çevrelerce o'donneirierin savcılıkla önceden an laşarak teslim oldukları, verecekleri ifadenin de daha önceden hazırlandığı ileri sürüldü. Büyük jüri karşısın da ifade vermeği uzun süre reddettiler. Sonunda, mah kemeye hakaret suçundan hapse atılacakları söyle nince tanıklık yapmayı kabul ettiler. 27 nisan olayları bir de onların ağzından dinlendi böylece. ilk kez ola rak, kurşun geçirmez çelik yelek hikayesi atıldı ortaya McSwıggın söz konusu yelekleri almak için gitmişti Cicero'ya, ama vurulduğunda nedense yelekler yanın da yoktu. evet, vurulduktan sonra klondike'ın evine götürülmüştü; ama kimin götürdüğünü bilmiyorlardı.

iki cesedin nasıl olup da Berwyn'deki bir tarlaya ka dar uçtuğunu da bilmiyorlardı yemin billa hem de.

eyalet yetkilileri o'donnell'leri serbest bıraktılar, içki yasağıyla ilgili federal mahkeme dosyası da, iki yıl askıda kaldıktan sonra iptal edildi.

illinois kanunlarına göre, özel Büyük jürilerin top lanma süresi bir aydı. Soruşturma bir aydan fazla uzar sa, yeni bir jürinin seçilmesi gerekiyordu. Carlstrom jürisi 4 haziranda dağıldı.

Verilen raporda, McSWiggin' in herhangi bir yolsuzluğa karışmadığı, suçsuz olduğu belirtiliyor, çelik yelekler hikayesi kabul ediliyordu. Jüri üyeleri, «katillerin, genç adamın kimliği ve mes leği hakkında bilgi sahibi olmadıkları...» kanısını ileri sürmekteydiler ki, bunda da haklıydılar herhalde. ra porda, eyalet savcısı ve gösterdiği çabalar ayrıca övü lüyor, ona karşı olanlar sert bir dille kınanıyordu: «Bir takım kişiler ve gazeteler tarafından yapılan zararlı, yıkıcı ve alçakça eleştiriler, hele politik amaçlarla ve kötü niyetle yapılırsa, suçlulara yardım etmekten baş ka bir sonuç veremez. ileri gelen vatandaşlarımızın bu gibi eleştiriler yapmaları, üstelik bunları gazete sü tunlarında yayınlamaları çok üzücüdür. Bu eleştirileri yapanlardan Mr. Harry eugene kelly ile Mr. oscar Wolff, jürimiz karşısında tanıklık yapmağa çağrıldıkla rında, eleştirilerini delillerle desteklemekten uzak ol duklarını açıkça belli etmişlerdir.»

Cook County'de işlenen suçların gösterdiği Büyük artışı açıklamak durumunda olan rapor, ileri sürdüğü nedenleri sayarken politikacılarla gangsterler arasın daki yakın ilişkileri katmamıştı. Herkesin bildiği bir takım şeyler tekrar edilerek, içki yapımından sağla nan kazançların çokluğu ve silah satın almanın kolay lığı üzerinde durulmuştu. raporun sonunda da şaşır tıcı bir iyimserlik vardı.Geçen yıllar incelendiğinde, bugünkü durumda aşırı telaş

uyandıracak bir özellik olmadığı görüle-

bilir. Cürüm hareketleri, olağan biçimde ve belli dö nemlerde yoğunlaşır. Son otuz kırk yıl içinde, gang faaliyetlerinin belli aralıklarda çatlak verdikleri gö rülmüştür. şimdi içinde bulunduğumuz dönem, ön cekilere oranla çok daha şiddetli olmuş, birçok ci nayete yol açmıştır. Bunun nedeni de, çeteleri bir birine düşüren konuların eskisine oranla daha önemli olmasıdır. Birçok çete, kendi aralarındaki sa vaşlar sonucu silinip yok olmuştur. Geriye kalan lar ise şehrimizden kaçmak zorunda bırakılmışlar dır. Bu nedenle, yakın geçmişte gördüğümüz geniş likte gang faaliyetlerinin bir daha tekrarlanmaya cağını düşünmek yanlış

olmaz.

Büyük jürinin aslında hiç bir şey yapmamış, dişe dokunur tek bir söz etmemiş olması kamuoyunda Bu yük gürültülere neden oldu. Bunun üzerine, Crowe, ağır Ceza Mahkemesi Baş Yargıcı Thomas J. lynch' ten ikinci bir özel jüri toplamasını istedi. Gerek Mc Swıggın cinayetinde, gerekse kısa bir süre önce ya pılmış olan ön seçimlerdeki hile iddialarında aydın lanması gereken noktalar olduğunu ileri sürüyordu bunu isterken. Yani, yeni kurulacak jürinin görevlerini de böylece dağıtarak, dikkatleri asıl sorundan ayırma yı başarmıştı Crowe. eski bir yargıç olan Charles a. Macdonald başkanlığında toplanan ikinci jüri, sonuç olarak birincisinden ileri bir şey yapamadı. Bunun üze rine üçüncü bir özel Büyük jüri toplandı. o da bir şey çıkaramadı ortaya. 28 temmuz günü, üçüncü jürinin dağılmasına az bir zaman kalmışken, uzun süredir ara dan ve hakkında gizi; bir tutuklama emri bulunan Capone yeniden ortaya çıktı. ındiana'dan Crowe'a haber yollayarak teslim olmağa hazır olduğunu bildirdi. ıl linois

eyaleti sınırında, şef dedektif Pat Roche'un ge lip kendisini teslim almasını beklediği sırada gazete cilerle konuştu. «Öğleye doğru, Bay Roche ile birlikte Federal Binaya gideceğim. oradaki yetkililerle tele

266

fonda konuştuk. Hakkımda yapılan suçlamalara cevap vermemin, masum olduğumu ispat etmenin zamanı geldi soruyorum.»

«şu anda bir şey söylemem doğru olmaz. dünya da ne kadar suç varsa bana yüklüyorlar yargıçsız, du rumasız mahkûm ediyorlar beni. ama suçsuzum. ko » ispat edebilirim bunu.

avukatlarım insan mua melesi görmemi sağlayacaklardır; kuşkum yok. Çeşit li nedenlerle bana diş bileyen bir sürü aynasızın ca nıma okumalarına izin verecek değilim.»

kendisinin McSWiggin'i yanlışlıkla öldürdüğünü, aslında Hymie Weiss'a ateş ettiğini sanarak vurduğu nu ileri süren bir gazeteciye Capone şöyle cevap ver di «onu öldürmedim tabii.

Neden öldürecekmişim? Çok severdim çocuğu. olaydan bir gün önce bana uğ ramıştı; çıkarıp babasına götürsün diye bir şişe viski verdim kendisine.»

Peki, cinayetten sonra Capone neden Chicago'dan kaçmıştı öyleyse? Hakkında «vur emri»

çıkmış oldu ğunu biliyordu da ondan. «Polisler bir sürü yalan uy durdular hakkımda. Haberim bile olmayan bir sürü ci nayeti benim omuzlarıma yüklediler. Neden? asıl ka tilleri bulmayı beceremiyorlar da ondan! Benim canı ma kolayca okuyacaklarını sanıyorlar üstelik. Sözde McSWiggin'e Scalis eanselmi davasından dolayı bo zukmuşum.. laf! Becerebilirse onları astıracağını ken di ağzıyla söyledi bana. Neden olmasın? Hiç de bozul madım.»

Bu arada çenesi açılan Capone, Crowe'u çok zor durumda bırakan bir şey daha kaçırdı ağzından. «Mc Wiggin'e para verdim,» dedi. «Tabii ya, bol para ver dim ona, paramın karşılığını da aldım.»

Federal Binaya ulaştığında da şöyle konuştu: «Gammaz değilim ben, ama bu konuda bildiklerimin hepsini söyleyeceğim. Butün istediğim, dostum Bili McSWiggin'in öldürülüşüyle hiç bir ilişkim olmadığını

ispatlayabilmek.. Ölümünden on gün önce konuştum kendisiyle. Yanımda bir sürü arkadaşım da vardı. Öl dürmeğe niyetimiz olsaydı, o zaman öldürebilirdik, değil mi ya? ama niyetimiz yoktu. Hiç bir zaman olma dı zaten. Severdim çocuğu, esaslı delikanlıydı.»

«doherty ile Duffy de dostum olurlardı hem. Ne alıp veremeyeceğim olsun kendileriyle?

Hatta doher tye'e sık sık borç para verirdim. Yufka yüreklinin biri yimdir ben, arkadaşlarıma yardımdan her zaman zevk almışımdır. Biracılıkla ilgim yok ki, şurada şunu sa tıyorlar diye kızayım. olaydan birkaç gün önce, karde şim Ralph, doherty, O'donnell'ler, hep birlikte bir par tiye gitmiştik.»

Chicago'ya döndüğünün ertesi günü, Yargıç lynch'in karşısına çıktı Capone. kendisini Michael Ahern'in ortağı, avukat Thomas d. Nash savunuyordu eyalet savcı yardımcılarından George e.

Gorman iddia makammdaydı. Savcılık, «Cinayet masası şefi Schoe maker('in) yetersiz delillere dayanarak sanığın tutuk lanmasını istediği»ni öne sürerek, sanığın serbest bı rakılmasını istedi. Bunun üzerine Yargıç lyle davayı iptal etti.

Capone, ağzı kulaklarında duruşma salonundan ayrılırken, bu duruşmayı izlemiş olan polis memuru McSWiggin şöyle konuştu. «Serbest bıraktıkları yet miyormuş gibi, bir de madalya verdiler katile!» olay lardan sonra bir daha kendini toparlayamadı yaşlı adam. Sık sık kendi kendine konuşur oldu. «onu öl dürdüklerinde beni de öldürdüler,» diye mırıldanıp dur du.

Yargıç Mcdonald'ın isteğiyle dördüncü bir özel Büyük jüri toplandı. Bu jüri de hem seçim hileleri hem de McSWiggin cinayeti hakkında soruşturma yapacak tı. ancak, toplandığından kısa bir süre sonra, bu jü rinin de dikkati

başka bir olaya çekildi. 6 ağustosta, Joe Saltis ile şoförü «lefty» Frank koncil, görgü tanık

larının önünde Sheldon çetesinden «Mitters» John Foley'ı öldürdüler. Foley, Saltis Mc Erlane bölgesinde BİRA satmağa kalkmıştı. Büyük jüri, asıl soruşturmak için toplandığı meseleyi bir yana bırakıp, yeni cinayeti araştırmaya koyuldu.

dördüncü özel jürinin bundan başka yaptığı tek şey, kırk ikinci Bölge seçim memurlarının kırkı hak kında hile suçundan dava açtırmak oldu. ancak eyalet Yüksek Mahkemesi bu davaları iptal etti. McSWiggin şoruşturmasıyla ilgili olarak Crowe da tanıklık yaptı (hangi delillere dayanarak konuştuğu hiç bir zaman öğrenilemedi) ve genç yardımcısının suçsuz olduğunu ifade ettikten sonra, delikanlının detroıt ya da New York'tan getirtilmiş kiralık katiller tarafından öldürül düğünü açıkladı.

Yargıç lyle'dan beşinci bir özel jüri toplamasını isteyen Mcdonald ise şöyle konuştu:

«McSwiggin'i kimin öldürdüğünü biliyorum. ama bunun kanun karşı sında geçerli olarak hukuki delillerle ortaya konulma sını istiyorum. Ne ölenin babası ne de başka biri, jüri karşısına çıkıp al Capone'nun ya da başka bir katilin adını kesinlikle verebilecek bir tanık getirmediler ba na..»

ayrıca, iki yeni ipucu ve iki yeni tanığın bulundu ğunu ileri sürdü; ama bunların adlarının gizli tutula cağını açıkladı: «Herhangi bir kişi, tanık olarak çağrıla cağını işitir işitmez ortadan kayboluyor, ya da, öldü rülüyor,» dedi. Yargıç lyle, yalnızca McSwıggın da vasıyla uğraşması şartıyla, yeni bir jüri toplamayı ka bul etti. Beşinci jüri, toplandığı gün, yeni delil ve ta nıkların dinlenmesi için duruşmayı erteledi. Ne yeni ipuçları ne de yeni tanıklar çıktı ortaya.

ekimde toplanan altıncı özel Büyük jüri nihayet soruşturmayı tamamladı. ama bu sırada, McSwıggın'ı kimin neden öldürdüğü konusu, kamuoyunda artık önemli olmaktan çoktan çıkmıştı. olay dolayısıyla açı-

269

ğa çıkan yozlaşma ve yolsuzluklar akıllan durduracak

nitelikteydi çünkü.

ıllinois Grime Survey, bu konuda yayımladığı ya zıda şöyle demekteydi: McSwiggin olayı, kamuoyunu cürüm örgütleri nin önemi konusunda uyandırmıştır...

Politikacılar la ganglar arasındaki yakın ilişkileri halkın gözü önüne sermiş olmak bakımından çok önemlidir bu cinayet. koroner jürisiyle altı özel Büyük jürinin ci nayeti çözümlemeyi başaramadıkları bir gerçektir. Bununla birlikte, jüri soruşturmaları sonucu ortaya çıkan başka gerçekler, cürüm örgütlerinin ne denli yaygın, ne denli güçlü olduklarını; güçlerinin Büyük bir bölümünü politikacılarla olan anlaşmalarına borçlu olduklarını göstermiştir. Büyük jürilerin McSwiggin cinayetini çözümleyememiş olmaları bi le, aklı başında vatandaşlarımızın kafasında birçok şaşırtıcı, üzücü soruların belirmesine yol açmıştır. Chicago ile Cook County'i yöneten kurumlarda gö rülen çözülme, bu kurumların cürüm örgütleri kar şısında çaresiz ve güçsüz kalışları, gerçekten de hem şaşırtıcı hem üzücüdür.

270

XIII

SAVAŞ

10 ağustos 1926 — Birinci Standard Oil Binası Savaşması

O GÜNE KADAR öncelik hep Weıss kuvvetlerinde kalmış, en ağır darbeler hep onlar tarafından indiril mişti. Torrio'yu yaralamışlar, kaçmasına sebep olmuş tur, Capone'a iki kez, adamlarına en az on kez saldır mışlar, Tommy Cuiringione'yi öldürmüşlerdi...

Hymıe Weıss ile Schemer Drucci'nin, Chicago Bölgesi, Bölge Sağlık Merkezi Burosunda randevula rı vardı. South Mıchıgan Caddesi 910

numarada, Standard oil'in yeni yapılmış olan on dokuz katlı bi nasındaydı gidecekleri yer. Buluşacakları kimseler ise, Yirminci Bölgenin politik patronu olan Morris El ler ile, yeraltı çevrelerinin bir numaralı cenaze leva zımatçısı, aynı zamanda eyalet savcı yardımcısı John Sbarbaro'ydu. Drucci, o sıralar randevu yerinden dört sokak ötedeki Congress oteli'nde kalıyordu. We ıss, sabah saat dokuz sıralarında arkadaşının oteline geldi. Drucci'nin sekizinci kattaki dairesinde birlikte oturup kahvaltı ettikten sonra, Standard oiı' binasına doğru, yürüyerek yola çıktılar.

o sabahki randevunun asıl nedeni hiç bir zaman ortaya çıkmadı. Bilinen tek şey, nakit olarak bir öde me yapılmasının söz konusu olduğuydu. Drucci'nin yanında on üç bin beş yüz dolar para vardı çünkü, ilerde yapılan soruşturmalarda, belli belirsiz bir «em lak alım satımı hikayesi»nden söz edecekti Drucci.

Neyse, mesele her ne idiyse o gün bir sonuca bağ lanamadı. Weıss ile Drucci, binanın rönesans takli di, neoitalyan bronz kapısına yaklaştıkları sırada, caddenin karşı yanında park edilmiş bir arabadan dört adam fırlayarak, ellerinde otomatik tabancalarla on lara doğru koşmağa başladılar. kapının hemen önünde park edilmiş olan bir başka arabanın arkasına sığınan Weıss ile Drucci de tabancalarını çektiler. Cadde gü nün o saatinde, işe gitmekte olan insanlarla doluydu. Yoldan geçen bir adamcağız bacağından yaralandı.

Millet canını kurtarmak için kapı aralıklarına daldığından, çabuk boşaldı sokak. Vuruşma her iki ta raf da cepanesiz kalıncaya kadar sürdü; çevredeki yapıların camları kırıldı, duvarları delindi. Polisler vuruşmanın ancak sonuna yetiştiler. Polis arabası gö rünür görünmez, saldırganlar kendi arabalarına koş tular. aralarından biri gerektiği kadar çabuk davran madı; arkadaşları onsuz kaçtılar. Polis yetkilileri ya kalananın, Capone'un adamlarından louis Barko ol duğunu söyledi. Bu arada Weıss Standard oil binası nın lobisine kaçarak kurtuldu. Drucci oradan geçmek te olan bir arabanın basamağına atladı; ve tabanca sını şoförün şakağına dayayarak yoluna devam etme sini emretti. ancak, araba daha hızlanamadan yetişen bir polis memuru Drucci'ye asılıp, kaldırıma çekti.

karakola götürülen Barko ile Drucci, sahte ad lar ve uydurma adresler verdiler. Drucci, Barkoyu ömründe görmediğini ifade etti. Herhangi bir çete çarpışmasının söz konusu olmadığını ileri sürerek, «Soyguncu bunlar,» dedi. «Cebimdeki parayı çalmak istiyorlardı, o kadar..»

15 Ağustos İkinci Standard Oil Binası Savaşması

Öğleye doğru, Weıss ile duricci arabalarının için de Mıchıgan Caddesi üzerinde güneye doğru gidiyor

272

lardı. Standard oil binasının hizasına geldiklerinde, im süreden beri onları izlemekte olan bir araba birden hızlanarak önlerine geçti, sağa kıvrılarak arabalarına bindirdi. atılan kurşunlar arabanın camlarını tuzla buz etti. kendilerini arabadan zor atarak Standard oil bi nasına koştular. kaçarken bir yandan da ateş ediyor lardı. (Capone'un Brooklyn'den okul arkası olan lucky Luciano Chicago'ya geldiğinde, «amma da allahın be lası kaçık yer burası, haa,» demişti.

«Sokaklarda bi le kelle koltukta geziyor insa..»)

20 eylül — Hawtorne Inn kuşatması

Tuzağı ilk Frankie rio fark etti. Capone'la ikisi, lokantanın gerisindeki masalardan birinde, pencere ye, dolayısıyla Yirmi ikinci Sokağa dönük olarak otur muş, öğle yemeklerini bitirmek üzereydiler. ağzına kadar doluydu lokanta; o gün sobahar at yarışları mevsimi başladığından bir tek boş masa yoktu. Capone ile adamı, kahvelerini yudumladıkları sırada, dışardan hızla geçen bir otomobil gürültüsüyle, ma kinaiı tüfek patırtısı işittiler. araba geçtikten sonra hüküm süren sessizlikte, lokantanın öteki şaşkın müşterileriyle birlikte kapıya koştular. Hiç bir yerde kurşun izi yoktu. Boş kovan atılmıştı çünkü. rio he men anladı durumu Capone'u kapıya çıkarmak için kullanılan bir oyundu. kendisini boylu boyunca yere atarken Capone'u da üstüne çekti. Tepelerinden yüz lerce kurşun uçmağa başladı, duvarlar delindi, cam lar, tabaklar kırıldı. ilk arabanın hemen peşinden ge len dizide tam on araba vardı. Herbirinin penceresin den bir makinalı tüfek uzanmıştı. Saldırganlar işi ace leye getirmediler. Her araba,

otelin hizasına geldiğin de duruyor, cepheyi soldan sağa, sağdan sola, yukar dan aşağı bir güzel tarıyordu. ilk atışlar sırasında otele girmekte olan louis Barko, omuzundan vurula-273

rak yere yuvarlandı. kaldırım kenarına park edilmiş, yarışlara gelenlere ait bir sürü araba, kurşun yağmu ru altında delik deşik oldu. karısı ve beş yaşındaki oğluyla birlikte ta Luisiana'dan gelmiş olan Clyde Freeman, ateş açıldığında daha arabasından inme mişti.

kurşunlardan biri Freeman'ın şapkasına, biri oğlunun dizine isabet etti. arabanın kırılan camla rından fırlayan bir parça da Bayan Freeman'ın gözüne saplandı .en son araba otelin önünde durdu; elinde tomsonuyla bir adam indi içinden. Sırtında haki bir gömlek ve bir işçi tulumu olan bu adam, acele etme den, sakin sakin yürüdü kapıya kadar. diz çöktü, ma kinalının namlusunu kapıdan içeri soktu, hızlı ateş mekanizmasını ayarlayarak, on saniye içinde 100

kur şunluk bir fişekliği boşalttı. en baştaki arabanın sü rücüsü üç defa kornaya bastı bu sırada, Haki gömlek li adam en arkadaki arabaya döndü. Ve arabalar, dizi yi bozmadan, düzenli bir şekilde Chicago'ya doğru uzaklaştılar.

Saldırıda otel, lokanta komşu dükkanlar tama men yakılıp yıkılmıştı; ama Barko ile Freeman dışın da yaralanan olmadı. Capone yerden kalktığında en ufak bir korku okunmuyordu yüzünde. tomsonların böylesine güçlü, etkili silahlar olduklarını yeni anla mışçasına, şaşkınlıkla karışık bir hayranlık vardı su ratında. daha sonra, gazeteci arkadaşı edward dean Sullivan'a şöyle diyecekti: «Silah diye buna derler iş te. Namlusu kesilmiş tüfekler otomatik tabancalar dan ne kadar üstünse, bu da, namlusu kesiklerden o kadar üstün. daha Büyük bir fişeklik taktın mı, bin den fazla mermi atar namussuzum. Ne yazık ki, bun ları bulup buluşturmak çok güç..»

Capone, gözünden yaralanan Bayan Freeman'ın ameliyat geçirmesi ve uzun süre hastahanede kalma sı gerektiğini öğrendiğinde, Butün masrafları ödemek te diretti. on bin dolar tuttu masraflar. ayrıca, Haw

thorne ınn'e bitişik olan dükkanların Butün zararlarını da önledi; onarımını üstlendi.

Cinayet masası şefi Schoemaker, saldırganlar dan en az beşinin kimliğini biliyordu. louis Barko'yu çağırtarak, Weıss, Drucci, Bugs Moran, Frank Gusen burg ve iki kardeşi, Pete ile Harry'i dizdirtti karşısı na. Gangsterler yasasını en az durcci kadar bilen Bar ko, adamların hiç birini tanımadığına dair yemin et ti.

4 Ekim — Ateşkes

Capone'un bundan sonraki davranışı Torrio'nun pek hoşuna gidecek cinstendi. Buyüğünün her zaman izlediği, paylaşma ilkelesine dayanıyordu çünkü bu yaptığı. («Herkese bol bol yetecek kadar var»). için den gelen, Weıss'ı tepelemek isteğine karşı koyarak bir barış

toplantısı önerdi. Weıss, Madison oteli'nde buluşayı kabul etti. Temkini elden bırakmayan Capone toplantıya kendisi gitmedi; yerine delege olarak Tony lombardo'yu yolladı.

Chicago'nun Madison So kağının kuzeyinde kalan bölümündeki Butün bira satışı haklarını Weıss'a bırakacağını bildirdi. Gerçekten Bu yük bir fedakarlıktı bu yaptığı. ancak Weıss, barış

için bir koşul daha ileri sürüyordu: Scalise ile ansel mi'nin kendisine teslim edilmesi..

lombardo hemen telefonu açarak, bu koşulu Capone'a bildirdi. Capo ne'un cevabı («Sokaktaki köpeklere bile böyle bir kö tülük yapmam ben») karşısında deliye dönen Weıss oteli terketti.

11 Ekim — State Sokağında Kurulan Pusu

Kuzey State Sokağı, numara 740 da, Bayan anna rotariu tarafından işletilen üç katlı pansiyonun ede bi bir niteliği vardı. ev, tanınmış polisiye roman ya

zarı Harry Stephen keeler'e (elli beş tane romanı var dı bu bayın) aitti. Bu evde doğmuş, Buyümüş, en heye canlı polis romanlarını burada yazmış, 1919 yılında evlenince buradan taşınmıştı. Hemen bitişiğinde, 738 numarada yani, bir zamanlar dion o'Banion'a ait olan çjçekçi dükkanı vardı. dükkanı William Schofield iş letiyordu şimdi; üst katı ise, Hymıe Weıss'ın karar gahı olmuştu.

ekim ayının ilk günlerinde, adının oscar lundin (ya da langdon) olduğunu söyleyen genç bir adam, Bayan rotariu'dan bir oda kiraladı. ikinci katta, State Sokağına bakan bir oda istiyordu; oysa Butün ön oda lar doluydu. Bunun üzerine, genç adam ön tarafta bir yer boşalıncaya kadar arka tarafta bir odaya yerleş meğe razı oldu. 8 ekim günü önde bir yer açıldı. ak ranlık, küf kokulu, küçük, kötü döşenmiş bir odaydı burası; iki tahta iskemle, kırık dökük bir dolap, de mirleri paslanmış bir karyola, teneke bir yiyecek ku tusu, ve tekli bir havagazı ocağı, bir rafın üzerinde çatlak üç beş tabak ve gene paslı çatal kaşıklardan başka bir şey yoktu içinde.

Gene de, çok memnun görünmüştü lundin.

delikanlının Bayan rotariu'nun evine geldiği gün, adının Mrs. Theodore Schultz, adresinin de South da kota olduğunu söyleyen sarışın, güzel bir kadın, Supe rior Sokağı numara 1 deki bir apartmanın üçüncü ka tında bir oda tuttu. Superior Sokağı, çiçekçi dükkanı nın güneyinden, State Sokağına tam bir dik açı oluş turmaktaydı, lundin'in pencerelerinden State Soka ğının doğu bölümü, Holy Name katedralinden köşeye kadar olan kısım tabak gibi görünüyordu; Mrs. Schultz'un pencereleri de çiçekçi dükkanın hem ön hem de arka kapılarına bakıyordu.

Herhangi bir yön den gelen ya da giden herkes bu iki pencereden bi rinin önünden geçmek zorundaydı.

Tuttuğu odada yalnızca bir gün oturdu lundi.

Haftalık kirayı peşin olarak ödedikten sonra ortadan kayboldu. Pansiyonda kaldığı süre içinde kendisini yoklamaya gelen iki adam, boş bıraktığı odaya yerleşti ler. Bayan rotariu'nun dediğine göre bunlardan biri oluz beş

yaşlarında, gri paltolu, gri şapkalıydı; çok da hil genç görünen öteki adam ise koyu renk elbiseli, açık renk kasketliydi. Mrs. Schultz da, haftalık kirasını peşin verip gitmiş, odasına italyan oldukları sanılan iki adam yerleşmişti.

11 ekim gününün Büyük bir bölümünü, kararga hından dört sokak ötede bulunan ağır Ceza Mahke mesi binasında geçirmişti Weıss. Mıtters Foley cina yeti sanıkları Joe Saltis ile lefty koncil'in duruşması başlamış, jüri seçimine geçilmişti. duruşma Weıss'ı özel olarak ilgilendirmekteydi. Bu ilgiyi daha sonra üzerinde bulunan jüri için çağrılmışların listesi ile Burosundaki kasada elegeçirilen tanıklar listesi is patlayacaktı. Bu belgeler, Weıss'ın sanıkları beraet ettirmek için yüz bin dolar harcadığı dedikodusunu doğrulayacak nitelikteydi.

Duruşma, ertesi gün devam etmek üzere tatil edildi; Weıss dört arkadaşıyla birlikte binadan ayrıl dı. Yanında şoförü ve kahyası Sam Peller, fedaisi Paddy Murray, Yirminci Bölge politikacılarından, bir avukat yanında özel dedektif olarak çalışan Benny Ja cobs, Saltis koncil savunmasını yöneten, Chicago' nun en ünlü ceza avukatlarından William W. o'Brien vardı.

dört yıl önce, iki eyalet savcı yardımcısına rüş vet teklif ettiği gerekçesiyle barodan atılması iste nen o'Brien, bu işten yakasını sıyırmayı başarmıştı. ayrıca, bir meyhanede kendisini vuran gangsterin kimliğini açıklamadığı için de ünü oldukça zarar gör müştü.

Saat dört sıralarında, Peller, Weıss'ın kadillak' ını çiçekçi dükkanının karşısına, Holy Name kated ralinin önüne parketti. arabadan inen beş adam, Sta-277

te Sokağını geçmeğe koyuldu. Mrs. rotariu'nun ön odasındaki iki ahbap, iskemlelerini pencereye çek miş, tomsonlarıyla tüfekleri hazır durumda beklemek teydiler tam iki gündür.

Yerde yüzlerce sigara izma riti vardı. Nöbetleşe uyudukları yatağın üzerindeki ör tü, kapkara papuç boyası lekeleriyle doluydu. Yan so kaktaki apartman odasına yerleşmiş olan iki adam da 9 ekimden beri beklemekteydiler. durmadan sigara ve şarap içerek nöbet tutmuşlardı.

ama artık kendi lerine ihtiyaç kalmadığını anlayarak oradan ayrıldılar. Giderlerken de aceleden odada otomatik bir tüfekle iki şişe şarap unuttular.

kilisenin köşesindeki taş levhanın üzerinde, Holy Name katedralinin yapılış tarihi ile incil'den bir cümle yazılıydı: A.D. 187 İsanın adı söylendiğinde cennette ve dünyada bütün dizler bükülmelidir. Beş adam sokağın ortasına geldiklerinde 740 numaranın penceresinden fırlayan kurşunlar, tarihi de yazının Bu yük bir bölümünü de silmiş, taşın üzerinde yalnızca şu sözcükleri bırakmıştı:...... Cennette ve dünyada...

Butün hizmetler... (*) Tam on kurşun yiyen Weıss, he men öldü. on beş kurşunla delik deşik olan Peller de, yanıbaşına cansız yuvarlandı. kolundan, bacağından, karnından yaralanmış

olan o'Brien sürüne sürüne kal dırıma kadar gelebildi. Bir süre sonra olay yerine ge Jen polis memuru, kasığından yaralı o'Brien'i, gelen geçene kendisini doktora yetiştirmeleri için yalvarır ken buldu. Yaralı bacağı kanamakta olan Jacobs, bir posta kutusuna yaslanmıştı.

katiller, arka merdivenlerden inerek, zemin katta ki pencereden bir çıkmaz sokağa daldılar, ve ortadan kayboldular. kaçtıkları yolu belli eden tek ipucu, Su-

(*) Bu gün bile, Chicagolu taksi şoförleri söz konusu taşı gösterirler yabancılara. kente son gittiğimde katedral Büyük ölçüde restore edilmişti, gene de bir kurşun izi seçiliyordu duvarda.

perior Sokağındaki bir köpek kulübesinin üstüne dü şürdükleri tomson makinelisiydi. olay yerini tarıyan polisler otuz beş tane boş tomson kurşun kovanı, üç tane de kullanılmış tüfek kovanı buldular. Yatağın üzerinde unutulmuş olan gri şapka, Cicero'da Hawt horne ının yakınlarındaki bir erkek giyim evinden alınmaydı. Weıss'ın ceplerinde, jüriye çağrılanların listesinin yanı sıra, 5,300 dolar bulundu. Paddy Mur ray'in üstünde 1,50 dolar, o'Brien'in üstünde de 1,500 dolar çıktı.

o'Brien ile Jacobs bir süre sonra iyileştiier; an cak katillerin kimliği hakkında en ufak bir bilgileri yoktu. katillerin izleri hiç bir zaman bulunamadı. odaları ilk kiralayan yardımcıların da kim olduklarını bulup çıkarmak mümkün olmadı.

Ölü gömücü Sbarbaro'nun tahnitçileri Weıss'ın cesedini insan içine çıkacak duruma sokmakla uğra şırken, Capone da, ayağında terlik, ağzında koca bir püro, ceketsiz olarak gazetecileri kabul etti Hawt horne ınn'deki dairesinde. «kasaplıktan başka bir şey değil bu,» diye yakındı; bir yandan da gazeteci lere püro ve içki dağıtıyordu. «iyi çocuktu Hymie. Zamanında bu işlerden elini eteğini çekmeyi becere bilseydi bu gün hayatta olurdu. eskiden, birlikte ça lıştığımız yıllarda, yakından tanımak fırsatını buldum. Hymie'yi. arada bir evine bile giderdim; bir iki tek atardık. Weıss ile o'Banion'u, biz; yani Torrio ile ben, adam ettik. ayrılıp kendi başlarına iş yapmağa karar verdiklerinde, eyvallah dedik, hiç bozulmadık. Ne ya parlarsa yapsınlar, bize ne, değil mi? amma, durup dururken bizim işlerimize engel olmağa kalkıştıkların da bozulduk elbet. Haber yolladık, sayıyla kendileri ne gelsinler diye. ama herifler burnu kaf dağına çık mış bir kere, bizden bile üstün olduklarını sanmağa başladılar. o sırada o'Banion öldürüldü. Hemen ar dından Torrio vuruldu, kendisini kimin vurduğunu 279

da çok iyi biliyordu. Weıss'ı karşıma alıp konuştum. 'N'olursun,' dedim. 'otuzuna varmadan ölmek mi niye tin? aklını başına topla da,'şurada birkaç kişi canimi zi kurtaralım, yolumuzu bulalım (Capone'dan bir yaş Büyük olan Weıss, öldüğünde yirmi sekiz yaşınday dı).

anlaşabilirdik pekala. ama laf girmiyordu ki kafa sına. en az kırk kere, arayı düzeltmeğe uğraştım. Sırf huzur içinde, rahat rahat yaşayalım. Gece gündüz pe şinde muhafızlarla dolaşmayı kim ister, sorarım size? Ben istemem kendi payıma. Hepimize yetecek kadar avanta vardı ortalıkta, hala da var... ama olmasa bile, rekabet yüzünden adam Öldürmenin gereği yok, değil mi ya?.. ama dedim ya, Weıss laf anlamazın biriydi. Bir hafta önce, kendisine, bu gün öleceğini söylemiş olaydınız, dünyada inanmazdı. Takımında bayağı esas lı çocuklar da var üstelik. Barış yapmak isterlerse, her zaman hazırım buna.

«Hymie'nin öldürüldüğüne gerçekten üzüldüm. inanın benim parmağım yok bu işte. Cinayet masası na telefon bile açtım, istiyorsanız geleyim dedim. is

temez dediler. Biliyorum bu cinayeti de gene bana yüklemeğe kalkacaklar. oysa, dediğim gibi, hepimize yetecek iş var, hayvanlar gibi sokaklarda birbirimizi öldürmemiz yersiz. kendi payıma, bir kaldırım köşe sinde, makinalı tüfek kurşunlarıyla dolu olarak yatıp kalmak hiç te işime gelmez benim.

Öyleyse, neden Weıss'ı öldüreyim?»

Gangsterin bu soruyu sorduğunu işiten cinayet masası şefi Schoemaker, yüzünü buruşturarak, «Ne den olduğunu pekala biliyor hem de,» dedi gazetecile re. «Yalnızca o değil, herkes biliyor, kendisi öldürttü onları.» emniyet Müdürü Collıns de aynı fikirdeydi. iddiasına göre, Capone Noel zamanı New York'a git tiğinde^ kendisine yeni fedailer'tutmuş, böylece sayı ları on sekizi bulan fedailerden dördünü Weıss'ı öldür mekle görevlendirmişti. Peki öyleyse, Capone'un ne-280

den hala tutuklanmadığını soran gazetecilere şöyle karşılık verdi Collins: «onu tutuklamak boşuna zaman kaybından başka bir şey değildir. ilk defa suçlanmı yor ki.. ama her seferinde cinayet sırasında başka yerde olduğunu ispatlayan delilleri, tanıkları hazırdır.»

Hymıe Weıss'm St. Malachy okulundan arka daşları olan bir grup, bronz tabutunu cenaze arabası na kadar taşıdılar. dinsel tören yapılması yasaklandı ğından, Mount Carmel mezarlığının kutsal olmayan bölümüne gömüldü. Gerek yollanan çiçekler, gerek se genel görüntü gangster cenazeleri standardının çok aşağısıiidaydı. Törene katılanlar, arasında, önem li yeraltı çehrelerinden yalnızca Schemer Drucci ile Bugs Moran (bu ikisi, o'Banion grubunun ortak lide ri olmuşlardı artık), bir de et ve balık pazarı haraççısı Maxıe eısen vardı.

Tanınmış politikacılardan törene katılan olmadı; ancak cenaze arabasını izleyen kortejdeki bazı araba ların üzerinde çeşitli propaganda pankartları asılıydı: kent yargıçlığına John Sbarbaro'yıı seçin...... Çevre

sağlığı komitesi üyeliğine king eller Graydon üçlü sünü seçin.. .. vb.

21 ekim — Sherman oteli anlaşması

Weıss'ın ölümünden sonra ortaya çıkan bazı ger çekler, Capone için kötü bir sürpriz olmuştu.

Joe Sal tis ile Frankie Mc Erlane'in hala kendisinden yana ol duklarını sanmaktaydı çünkü. Bu ikisinin dingbat o'Berta ile birlikte işlettikleri 200 kadar meyhane, Capone bira ve viskisinin en belli başlı alıcıları ara sındaydı. oysa, Weıss'ın cebinden çıkan jüri üyeleri ve tanıklar listesinden anlaşıldığına göre, bir yan de ğiştirme hikayesi olmuş, sözde Capone taraftarı olan bu gangsterler gizlice Weıss'ın tarafına geçmişler di. daha da derinden araştırmalar yaptıran Capone,

281

Saltis'in meyhanelerinin içki ihtiyacını Weıss'dan karşılamağa hazırlandığını da öğrenmişti.

Böylesine bir iki yüzlülük, korkunç bir ceza gerektirirdi aslında. ancak, Capone, ganglar arası barışı sağlamak, bölge sınırlarını Torrio zamanında olduğu gibi ayar lamak çabasında olduğu için; şimdilik durumu bilmez likten gelmeyi yeğ tuttu.

Bir barış anlaşmasına varmak için bu defa ilk adımı Saltis attı. Capone'un yapabileceği şeylerden deli gibi korktuğu için, dingbat o'Berta'dan öğüt al mak istedi. o sırada, Mitters Foley cinayetinden sa nık olarak ayrı duruşma bekleyen, o'Berta, Maxıe eı sen'e başvurdu.

Yeraltı çevrelerinde çok akıllı çok tecrübeli olarak bilinen eısen, serbest kaldıktan son ra Saltis'in canını bir tek yolla kurtarabileceğini, her ne bahasına olursa olsun Capone'la barışması gerek tiğini, isterlerse bu işe aracı olacağını söyledi. ilk ön ce Tony lombardo'ya giderek, patronunun ağzını ara masını rica etti. lombardo ertesi gün eisen'i arayarak Capone'un da barış yanlısı olduğunu bildirdi. Önce, seçim ve mahkeme sonuçlarını ayarlamaktaki becerik liliğiyle ün yapmış, tanınmış kumarhaneci Bılly Skid more'un Burosunda iki ön görüşme yapıldı. daha Sonra, gang liderleriyle en gözde adamlarından kurulu otuz kişilik bir gurup, Sherman otelinde tarihi bir top lantı yaptılar. Hem belediye binasının hem de emni yet müdürlüğü binasının yakınında olan Sherman ote line gelen gangsterler, önceden kararlaştırıldığı gi gi silahsız ve fedaisiz gelmişlerdi. Capone grubu de

legeleri şunlardı: al Capone, ağabeysi Ralph, Tony lombardo, Jake Guzik, Cicero'dan ev Vogel.

kuzey kesimden Drucci, Bugs Moran, Patates kauffman, viski ithalatçısı Frank Foster (öteki adıyla Citro), ve o'Banion gurubunun genelevcisi Jack Zuta hazır bu lunuyorlardı. o'donnell çetesini Myles ile klondike temsil etmekteydi. ayrıca Bılly Skidmore ile kumar 282

dünyasının bir başka önemli siması, eski kasa soy guncusu «Barney» Chrıstıan P. Bertche da gelmişler di. Bu ikisi kuzey kesimindekilere az çok bağlı ol makla birlikte, ayrı ayrı, bağımsız kumarhanelerin sa hibiydiler. Sheldon çetesinden yalnızca Ralph Sheldon gelmişti. Saltis Mc Erlane o'Berta üçlüsünü Ma xıe Eisen temsil ediyordu.

Toplantıyı gizli tutmak için hiç bir çaba gösteril memişti. emniyet müdürlüğünden bir sivil dedektif gözlemci olarak katılmıştı gangsterlerin arasına. Ga zeteciler, toplantı odasına sokulmamakla birlikte, he men kapının önünde beklemekte, içerde olup biten lerden anında haberdar olmaktaydılar. eısen, herkesin akimi başına toplaması dileğiyle açtı toplantıyı. «Bir birimize rahat yerelim biraz,» dedi. «aptallıktan baş ka bir şey değil yaptığımız. Birbirimizi öldürdükçe ay nasızların yüzünü güldürüyoruz» Gerek kişiliğinin ge rekse örgütünün güçlü olması dolayısıyla toplantının en önemli kişisi olan Capone,'beş koşullu bir anlaşma tasarısı ortaya sürdü:

1. Halen süregelmekte olan Butün anlaşmazlık ve kavgalar, kan davaları unutulacak; genel bir ateş kes ilan edilecek.

2. Ganglar arası anlaşmazlıkları çözümle mek için kullanılan şiddet hareketlerinden vaz geçile cek; tartışarak anlaşma yoluna gidilecek.

3. «dürtükleme« yapılmayacak. («dürtükleme», çete reisleri arasında çok sık uygulanan bir psikolo jik savaş yöntemiydi. asılsız ama yıpratıcı dedikodu lar çıkartmak esasına dayanıyordu. diyelim ki a, B'yi tepelemek istiyor, ama açık açık saldırıya geçmek ten çekiniyor, tutup C'ye, B'nin kendisi hakkında çok kötü konuştuğunu söyler ve C'nin B'yi tepelemesine yol açabilir; ya da gazetelere, B hakkında C'yi çok kızdıracak bir haber verebilir.) 283

4. Başka bir çetenin müşterileri çalınmayacak; belirlenmiş bölgelerin ötesine geçilmeyecek.

5. koşullara uymayan bir çete üyesini ancak o çetenin lideri cezalandırabilecek..

Bölgelerin yeniden paylaşılmasına gelince:. o'Banion'cular, irlandalının ölümünden sonra istila ettikleri Butün bölgelerden çekilerek, faaliyetlerini kırk ikinci ve kırk Üçüncü Bölgelerde sürdürecekler di. Yalnız ve yalnız bu bölgelerde; bira ve içki dağıtı mı, genelevcilik ve kumarhanecilik yapabileceklerdi. Bu, çete üyelerinin aç kalmalarına yol açacak kadar kötü bir kısıtlama değildi aslında. Söz konusu bölge ler, hemen hemen beş mil kare genişliğinde çok yo ğun bir iş ve yerleşme çevresini içine almaktaydı. do ğundan batıya bakıldığında Michigan Gölü ile Chica go Nehri, kuzeyden güneye gidildiğinde ise Belden Caddesi ile Wacker drive arasında kalan bölgeydi bu rası. Güneybatı Chicago'nun göl ve nehir arasında bu lunan aşağı yukarı üç mil karelik bölümü, Saltis Mc erlane çetesiyle Sheldon çetesi arasında paylaştırıla caktı. Skidmore ile Bertche, kumarhanelerini eskisi gibi işitebileceklerdi ama, bundan böyle Capone'a bağlı olacaklardı. Capone, Marty Guifoyle'unki gibi kü çük çetelere, kendi bölgelerinden yerler vermeyi ka bul etti. o'donnell kardeşlere verilecek bölgenin ka rarlaştırılmasını başka bir toplantıya bıraktı. kendisi ne karşı işledikleri suçlar öylesine Büyüktü ki, hakla rında herhangi bir karara varmazdan önce, yeni anlaş manın koşullarına ne dereceye kadar uyacaklarını görmek istiyordu. Bu anlaşmadan sonra Capone'a, Madisson Sokağının berisindeki Butün Chicago bölge leriyle hemen hemen Butün banliyö kalıyordu. Bu ko ca krallığın içinde aşağı yukarı 20 bin meyhane, ve sayılarını ancak kendisiyle, en üst kademedeki

adamlarının bildiği bir sürü gece kulüBu, kumarhane ve genelev vardı.

«Harika iş imkanlarını kurşunlarla delik deşik et mekteyiz dedim onlara,» diye konuştu Capone daha sonra. «kimsenin de kazancı olmuyor bu öldürmeler den. Hem zor, hem de tehlikeli bir iş bizimkisi. işi ne olursa olsun, insan çok çalıştı mı, akşam evine gidip dinlenmek ister, her şeyi unutmak ister. Pence re kenarında oturmaktan, kapısını açmaktan kork mak

istemez, değil mi ya? Peki, neden tabancalarımı zı bir kenara kaldırıp, işimizde normal insanlar gibi ça lışmıyoruz? Neden biz de gündüz çalışıp, akşam oldu mu ailemizin yanında dertlerimizi unutmayalım? Her kese yetecek kadar böl bira, bol iş var. Bu yüzden adam öldürmeğe değer mi yani?

ayrıca, babalık duygularının derinliğini gösteren nedenler de ekledi sözlerine: «Butün bunlara bir son vermek istedim. Çünkü oğlumun ikide bir neden eve gelmediğimi sormasına dayanamıyordum. on dört aydır HaWthorne ınn'de oturmak zorundayım, düşü nün.

Çocuğum üç yıldır rahatsız, bir sürü ameliyat geçirdi. ona da anasına da bakmak zorundayım, de ğil mi ya? Yavrum olmasaydı, 'allah belanızı versin,' derdim heriflere, 'madem istiyorsunuz, vuruşalım!' ama demedim. Günün birinde, makinalı tüfek kurşunla rıyla delik deşik durumda eve getirilebileceğini bile bile, hangi baba diyebilir bunu? Ötekilerin de bu bi çimde ölmeğe meraklı olduklarını sanmıyorum.»

Toplantıya katılanlar arasında anlaşma tasarısı na karşı çıkan olmadı. «el sıkışıp barıştık.

aramızda, herhangi birimizi kızdıracak bir olay olduğunda, he men tabancalarımıza sarılacağımıza, karşılıklı otu rup konuşmağa, sorunları çözümlemeğe çalışmaya söz verdik.»

toplantı sona erdikten sonra, hep birlikte elmas Joe esposito'nun işlettiği Bellla Napoli Cafe'ye gidile-285

rek anlaşma kutlandı. kabusu andıran bir eğlence ge cesiydi bu. Capone'un izniyle, eğlentilere katılan bir gazeteci, «Bir hortlaklar şöleni» ne benzetti geceyi. koikola girmiş, birbirlerinin ensesini tokatlayan, ulur casına kahkahalar savuran eski düşmanlar, birbirle rini nasıl öldürmeğe çalıştıklarını ele, geçirdikleri ki şilere ne gibi işkenceler yaptıklarını hatırladıkça kah kahadan kırılıyorlar, eskiden işledikleri cinayetleri kurbanını arkadaşlarına anlatırken müthiş övünüyor lardı.

«Hani, bizim iki arabanın, sizin arabanın peşine düştüğü geceyi hatırlıyor musun?» diye soruyordu bir kabadayı bir başkasına dirsek atarak.

«Hatırlamaz olur muyum?»

«işte o gece sizi öldürecektik ya.. (Çapkınca bir kıkırdama) yanınızda karı var diye ilişmedik..»

Ve kasıklarını tuta tuta gülen iki kişi..

Gece ilerleyip kafalar iyiden iyice dumandıkça ortalıkta dolaşmağa başlayan pişmanlık, sözleri, af dilemeler, yalvarma numaraları, göz yaşları, sonsuz dostluk yeminleri, yapışkan bir hava vermeğe başla mıştı geceye. Butün çete liderleri birer konuşma yap tılar. «Biliyor musunuz,» dedi içlerinden biri, «şu ga zeteciler olmasaydı adamlarımızı adamlarıma öldürt mezdim hiç bir zaman. ama en ufak bir silah çekme olayında bile, gazeteler hangi çetelerin işe karıştığı nı yazmadan edemiyorlar. Bu sefer de, diyelim benim çocuklardan biri vuruluyor, gazeteler de kimin vur duğu hakkında doğru haber yazıyorlar.. Ne yapacaksın, onur meselesi oluyor tabii. Ben de onlardan birkaçını temizletmezsem ayıp olacak. oysa gazeteciler işe karışmasa.....»

Hymie Weiss'ın çevirdiği son iş, kendi öldükten sonra, 7 kasımda sonuçlandı. Joe Saltis ile lefty kon cil jüri tarafından suçsuz bulunarak serbest bırakıldı lar. aynı cinayetin sanığı olarak ayrıca yargılanacak

olan dingbat o'Berta'nın duruşması da süresiz olarak ertelendi. «duruşmada gözler önüne serilen deliller daha başka bir karar gerektirirdi.» şeklinde konuştu duruşma yargıcı Harry B.

Miller. «Bence, sanıkların suçlu olduğu apaçık meydana çıkmıştı.» Sanıkları suç layarak yargıç karşısına çıkmalarına yol açan özel Bu yük jürinin başkanı Savcı Mcdonald daha ağır konuş tu:

«duruşmadan hemen önce ve duruşma sırasında birçok dikkate değer ve şaşırtıcı olay olmuştur. Sav cılığın çağıracağı en önemli tanıklardan ikisi duruşma dan kısa bir süre önce ortadan kaybolmuşlar, bunla rın nerede olabileceklerine dair ne ailelerinden ne de başka kaynaklardan bilgi alınamamıştır...... ayrı ca, Hyroie Weiss'ın kasasında mahkemenin emri üze

rine sanık avukatlarına verilen tanıklar listesinin bir eşinin bulunduğuna da değinerek, sözlerini şöyle ta mamladı: «Bu dikkate değer hususların yanısıra, ta nıklardan bazıları, sanıklar aleyhine ifade verdikleri takdirde başlarına türlü işler geleceği şeklinde teh dit edilmişler, daha başkaları da eksik ya da yanlış ifade verdikleri takdirde parayla mükafatlandırılacak lar yolunda tekliflerle karşılaşmışlardır. Butün bun lar duruşmada açıklanmıştır.»

Noelden bir günce, illinois Yüksek Mahkemesi, Scalise ve anselmi'ye yeni bir duruşma hakkı ta nıdı. on dört yıllık cezalarının yedişer ayını Joliet Cezaevinde tamamlamışlardızYeni duruşma isteyen avukatlarının ileri sürdüğü neden şuydu: Bunlar eğer cinayet işlemişlerse, verilen ceza, «adaletle alay et mek oluyordu», öte yandan, suçları yalnızca ölüme sebebiyet vermekse, bu ceza «açık bir haksızlık»tı. iki katil, üçüncü duruşmayı beklemek üzere, 25 bin dolar kefaletle serbest bırakıldılar,

Yedi ay önce ayrıldıkları yeraltı çevrelerine dön düklerinde her şeyi süt liman buldular. «Tıpkı eski

günler gibi,» diyordu Capone bir gazeteciye. «onlar (o'Banion çetesi) kuzey kesimde duruyorlar, ben de Chicago'da. Yolda karşılaştığımızda adam gibi se lamlaşıyoruz, el sıkışıyoruz. Böylesi daha iyi değil mi?»

XIV.

KOCA BİLL'İN DÖNÜŞÜ

THOMPSON 1923 yılında, reformcu aday Yargıç de Ver'e yenildikten sonra, uzun süre gözlerden ırak kai nindi. daha o yaz, tipik bir Thomsoniyen numarayla halkın gözüne girmesini bildi. Güney denizlerine bir y.ıl gezintisi ayarlamak, oralarda bulunan, su dışın da da uzun süre yaşama kabiliyeti olan, doksan san tim yüksekliğe kadar zıplayabilen, böcek kovalayan, ağaca tırmanabilen bir balık türünün yaşantısını filme olmak için bir de filim ekibi götürmek gibi bir fikir attı ortaya. Bu balıkçıları

avlamak düşüncesi, bir rek lam acentası tarafından verilmişti kendisine. Bu rek lam acentasının müşterilerinden olan bir odun en düstri firması Butün masrafları ödemeğe, gezi için gerekli yatı vermeğe hazırdı. Yatın adını koca BSıı koydular; ön bölümüne şişko eski belediye başkanı na tıpatıp benzeyen bir heykel yerleştirildi. Thomp son bu iş için bir yıl önce «amerikan sularında balık üretme geleneğini yerleştirmek» amacıyla kurduğu Balıkçılar kulüBu'nün desteğini de ayarladı. Temmuz ayının başlarında, içinde türlü politikacıların, iş adam larının, içkiye ve spora meraklı birtakım zenginlerin bulunduğu koca Bili Chicago Nehri boyunca ilerleyip Mıchıgan Gölünden denize açıldı. Butün kıyıları dol durmuş olan halk, yatı «Yaşa, varol» sesleri arasında uğurladı. ancak, gemi amerikan kara sularından dışa rı çıkamadı. Gereken reklamı yapmış olan Thomp son, New orleans'da geziden ayrıldı.

Hemen Chicago'ya dönerek politik gücünü yeni

289

den canlandırma çabalarına girişti. kaşarlanmış bir politikacının, tam otuz yıl sonra, rıchard daley Be lediye Başkanlığına seçildiğinde söyleyeceği gibi, «Chicago'nun reforma hazır olmadığını» anlamıştı Va li Small'ın yeni seçim kampanyasına katıldı. eyalet Savcısı Crowe ile barışmak için harekete geçti. Cro we, daha önce «işin içinde politika olsun, başka bir şey olsun, kumar ve günah işletmelerini korumağa hevesli biriyle aynı yolda yürümem» demiş

olması na rağmen, Thompson'un barışma çabalarını olumlu karşıladı.

1926 yılında Cumhuriyetçi Parti ön seçimlerine katıldı. kendisine karşı yarışan adaylar, Senatör de neen'in kliğinden olan edward r. litsinger ile eski Sağlık Müdürü, Thompson kliğinden bir süre önce ay rılmış olan dr. John dıll robertson idi. Bunlara karşı konuşurken kullandığı sözler, bir politikacının ağzın dan işitilmiş işitilecek en ağır, en adi sözlerdi. Bu adamların sorduğu «McSwıggın'ı kim öldürdü?» soru suna ve, yöneticilerin gangsterlerle işbirliği yaptık ları iddiasına karşı şöyle bağırıyordu seçim platfor mundan: «litsinger kuruymuş. robertson da öylesine kuru ki, yıkanmaz bile. Sayın doktor, yıllardır yıkanma dığını söylerken övünür hem de... Sayın doktor dur madan bize çamur atıyor. Ben işi şahsiyete dökecek

kadar alçalmadım daha, ama sayın doktorun lokanta da yemek yiyişini bir görseniz!

Bıyıklarına yumurta sarısı yapışmış, ceketinin yakası çorba lekeleri için de... inanın mideniz bulanır... adamın adı bile bir tu haf. Bir turşu markasının adını taşıyan bir herifin be lediye başkanı seçilmesine aklınız eriyor mu?.. Ben kimseye çamur atmam, ama bazı gazeteler hakkım da öyle şeyler yazmışlar ki, karşılıksız bırakamam doğrusu. Üstelik ed litsinger de hakkımda konuşma ğa kalkmış. daha önce de söyledim, şimdi de söylü yorum, bu adam, belediye başkanlığına adaylığını koy

muş, en Büyük yalancıdır. daha ne haltlar karıştırı yor biliyor musunuz? Yarı çıplak el topu oynuyor! inanmazsanız, çekilmiş resimleri var, onlara bakın: ayağında ufacık bir don, elinde top! Bili Thompson' un yarı çıplak resimlerini gördünüz mü hiç! Göremez siniz tabii...»

Cumhuriyetçi Parti seçmenlerinin çoğunluğu bayılıyordu bu tür konuşmalara. Thompson, o güne dek görülmüş en Büyük çoğunlukla (180,000) kazandı ön seçimleri. Bu işe en çok kızanlardan bir de Tribune gazetesiydi. Seçimlerin hemen ardından yayınladık ları bir makalede, «Thompson bir palyaço, bir aptallık makinasıdır. Gene de, adamlarını belediye binasına bir saldı mı, herhangi bir Güney amerika şehrinden çok Chicago'nun ihtiyacı vardır askeri kuşatmaya..»

daha sonra yapılan seçim mitinglerinde, eski bir vodvil sanatçısı olan Milton Weil'ın yazdığı şarkı, Bu tün seçmenler tarafından bir ağızdan söylenecekti. Thompson seçim platformunun iki ana fikrini içeriyor du bu şarkı:

Baştan sona, sondan başa, amerika amerika Milliyet ateşiyle çarpar yüreğimiz. imanlıyız, güç lüyüz

Baştan sona, sondan başa, amerika amerika Ülkemiz, ulusumuz, doğru yoldur yolumuz. Tanrı, Millet adına her zaman beraberiz. kimsenin buyruğuna girmeyiz, girmeyeceğiz. Baştan sona, sondan başa, amerika amerika Vatan millet uğruna, kanımızı dökeceğiz.

Ve amerikan bayrağını bağrına basan Thompson

haykıracaktı: «Bunun için savaşıyoruz işte! George Washington'un savaştığı bayrak için savaşıyor Bili Thompson... ingiltere kralı olacak o herifin ameri ka'ya artık burnunu sokmaması için savaşıyorum... şanlı bayrağımızın, ingiliz kralı George önünde eğilme 291

sini istemiyorsanız, oyunuzu Bıll Thompson'a veriniz. Yok, eğer, kral George ve arkadaşları ülkemize buyur sun istiyorsanız, bana vermeyin, istemem! Milliyet duygusu her şeyden önce gelmelidir yüreklerde. Mil liyetçi olmayan vatan hainleriyle birlik olmuş demek tir... Bir amerikalıyla boy ölçüşecek bir ingiliz daha anasının karnından doğmamıştır. Benim diyen varsa çıksın ortaya, şampiyon boksörümüz Gene Tunney'i yensin de görelim...»

Chicago okullarında kullanılan tarih kitaplarının ingiliz taraflısı olduklarını ileri sürerek, dever'in ata dığı Maarif Müdürü William Mcandrew'e çatıyor, se çildiği takdirde onu kovacağına dair sözler ediyordu. «okuyun o kitapları, okuyun da kendi gözlerinizle gö rün.

Saygı gösterdiğiniz idealler, yiğitliğine inandığı nız amerikan Büyükleriyle, insan hak ve hürriyetleri için can vermiş milliyetçi kahramanlarımızla gizliden gizliye alay alay edildiğini, dünyayı birbirine katmış olan kahramanlarımızın kötü gösterildiğini göreceksi niz.

Çocuklarımızın saptırıldığını, milliyet nedir bilme mek, milliyetçi olmamak üzere yetiştirildiklerini an layacaksınız. Çocuklarımız kendi tarihlerinden utan sınlar diye ellerinden geleni yapıyorlar. Ben belediye başkanlığından sonra George Washington tarih kitap larından kovuldu. kral George aldı onun yerini. kral George kim biliyorsunuz değil mi? kral George'a kal sa, bugün binlerce amerikan genci, o pis ingilizlerin afyon ticareti bozulmasın diye Çin'de savaşıyor ola caktı. Peki, Mcandrew kim? kral George'un uşağı. Müzelik savaş gemisi old ironsides'ın kurtarılması için, çocuklarımızın harçlıklarından artırdıkları para ları bağışlamalarını yasaklayan kim? o da Mcandrew! Neden yasaklıyor? Çünkü vaktiyle, old ıronsıdes, önüne çıkan Butün ingiliz gemilerini dağıtmıştı da on dan! kral George bu kötü anının yaşamasını hiç is temez kuşkusuz. Bu yüzden uşağı Mcandrew'a gere-292

ken emirleri verdi. o da, atalarımızdan kalma bu paha biçilmez anıtın hurdaya çıkarılmasını emretti. Çocuk larımızın kendi aralarında para toplamalarını bile ya sakladı. Böyle işte.

Tarihimizi kurtarmak, bizim için Bufkan amerikalılara, şanlı Chicagolulara kalmıştır artık.

Tarihi kaynaklarımızı zehirlemeğe, yok etmeğe çalışan ingiliz taraflılarından şehrimizi kurtarıncaya kadar savaşacağız!»

Butün bu konuşmalar al Capone'a vız geliyordu tabii. onu ilgilendiren Thompson'un ikinci seçim va adiydi. Her türlü reforma karşı olduğunu, hiç sıkılma dan, hiç utanmadan ilan ediyordu Thompson. «atlas okyanusunun ortasında olsaydım bu kadar yaş ola mazdım,»

diyordu belediye başkanı adayı. «Seçilir sem, bu heriflerin (dever ve adamlarını kastediyordu) kapattığı Butün yerleri açacağım gibi, 10 bin tane de yeni meyhane açtıracağım, tamam mı?»

Bu söyledik leri Capone'u öylesine memnun etmişti ki, Thompson seçim kampanyasına 260

bin dolar bağışladı. Ve onun yararına, bildiği her türlü rüşvet ve terör yöntemini uy guladı.

«oyunuzu erken verin, sık verin» sloganını onun çıkardığı söylenir.

Yılın başlangıcında, yeniden parlayan bir çete rei si savaşı yüzünden politik çalışmalarına ara vermek zorunda kaldı Capone. Ralph Sheldon'un adamların dan Hilary Clements, Saltis Mc Erlane bölgesi sınır ları içinde bira satmağa kalkışmıştı. Sherman ote li'nde yapılan anlaşmaya göre bu yolsuzluğu komite ye şikayet edip, tartışmağa sunacağı yerde, ele mentsin öldürülmesini emretti Saltis. 30 aralık günü, bir tüfek patlaması bira satıcısının hayatına son ver di; aynı zamanda, yetmiş gündür süregelen barışın da sonu oldu bu patlama. Sheldon, Capone'a şikayet te bulundu. Capone, Saltis'i cezalandırmağa pek he vesli değildi ama, anlaşmanın sürekli olarak uygula nabilmesi için, sıkı disiplin tedbirleri alınması gerek-

tiğini de biliyordu. Bu nedenle, lefty koncil ile, Sal tis'in adamlarından «koca Heyes» Charlie Hubacek 11 mart günü idam edildiler. Bu arada, anlaşmanın getirdiği kısıtlamalara alışamamış, Capone'un üstün lüğünü bir türlü kendilerine yediremememiş olan eski o'Banioncular, yeniden saldırıya geçtiler. ilk darbe için, Capone'un çok sevdiği bir adamı seçtiler.

«rum» Theodore anton, Hawthorne Smoke Shop'un üzerindeki lokantayı işletirdi. Capone'a ade ta tapardı. onun meziyetlerini anlatmaktan usanmaz dı. Gangsterin yufka yürekliliğinin bir örneği olarak, sık sık şu olayı anlatırdı: karlı bir kış gecesi, soğuk tan mosmor kesilmiş bir gazeteci çocuk giriyor lokan taya. Capone soruyor, «satacak kaç gazeten kaldı, ev lat?» «elli tane kadar,» diye karşılık veriyor çocuk. «at hepsini yere,» diyor Capone. «Hemen koş ana nın yanına..» Ve zavallı yavrunun eline yirmi dolarlık bir banknot sıkıştırıyor.

6 ocak gecesi, Capone anton'un lokantasında oturmuş, yemek yiyordu. Birlikte, oturup gevezelik et tikleri masadan kalkan anton, yeni gelen bazı müşte rileri karşılamak için kapıya çıktı. Bir daha geri gel medi. kapının hemen dışında bekleyen o'Banion'cu lar, onu yakaladıkları gibi arabalarına sürüklediler. Bir süre sonra durumu anlayan Capone hıçkıra hıçkıra ağlamağa başladı. Bütün gece aynı masada oturup hüngür hüngür ağladı. anton'un cesedi bir kireç ku yusunun içinde bulundu. Öldürülmezden önce, Tommy Cuiringione'ye olduğu gibi ona da uzun süre işkence yapılmıştı.

Mart ayında, Capone, Hot Springs, arkansas'da kısa bir tatil yaptı. Drucci, bunu nerden haber aldıy da aldı, peşinden gitti, ve onu öldürmeğe kalktı. ama tüfeğinden çıkan Bütün kurşunlar boşa gitti.

5 nisan —seçim günü— yaklaştıkça, Capone'un Metropole otelindeki dairesi ikinci bir seçim'

karar-

gahı haline gelmekteydi. Thompson'un asıl kararga hı, slıorman otelinin on altıncı katında bulunuyordu. Mu iki daire arasında koşuşup duran, haber ve para tnşıyanlar içinde, eski bir gazete satıcısı olan, Gazete Satıcıları

Sendikası'nın kurucusu, Birinci Bölge poli tikacılarından, Capone'un yakın arkadaşı danıel Sa lıtıla; Yirminci Bölge patronu Morris eller; William Hale Thompson Cumhuriyetçi kulüBu başkanı, genel ovci Jack Zuta (ki kendisi Thompson kampanyasına 50 bin dolar bağışlamış ve «koca Bili Thompson'u her bakımdan destekliyorum, o da beni her bakımdan destekliyor» demişti) vardı. Capone, kocaman maun masasının gerisinde, dokuz telefonun başında otur muş, ağzında purosu, şehrin şurasına burasına dağıl mış adamlarına türlü emirler yağdırıyordu. kiralık ka tiller, haydutlar, adam kaçıranlar, bombacılar ve ben zerleriydi emir verdiği adamlar...

ilk şiddet hareketi Capone tarafından planlanmış değildi, ama olayın verdiği sonuç, kendisini son dere ce memnun etti. Chicago'nun hemen Butün çetele ri gibi, o'Banioncular da Thompson'un kazanması için ellerinden geleni yapmaktaydılar. Seçimden bir gün önce, bunlardan bir grup, başlarında Schemer druc ci olduğu halde, dever taraflılarından, kırk ikinci Bölge belediye meclisi üyesi DRosey R. Crowe'un Buro suna giderek ortalığı toz duman ettiler. Crowe o sıra da Burosunda değildi. Gelenler, sekreterini dövdüler, eşyalarını kırıp döktüler, camlarını tuzla buz ettiler. Polis, hemen o gün yakaladı Drucci'yi. Yakalayanlar dan biri olan sivil polis dean Healy, gangsteri biraz tartakladı. Buna son derece sinirlenen Drucci, polis arabasıyla karakola götürüldüğü sırada, «Se nin canına okuyacağım,» diye haykırarak ada mın tabancasına saldırdı. Tabancasını kurtaran Healy, yakından dört el ateş etti Drucci'ye ve hemen öldürdü. Gangsterin dul karısı, bir süre sonra bir 295

avukat tutup dava açmağa kalktığında, cinayet ma sası şefi Schomaker şöyle konuştu: «Ne cinayeti be? Healy'e madalya vereceğiz..» Böylece polis, Capone'un en korkunç düşmanlarından birini ortadan kaldırmış oldu.

Drucci, Mount Carmel mezarlığının kutsal olma yan bölümüne, üç bin beş yüz çiçeğin altına gömüldü. Ölü için dinsel tören yapılması kilise tarafından ya saklanmıştı, ama askeri tören yapıldı. kendisi, Birin ci dünya Savaşına katılmış olduğu için, amerikan eski Muharipler derneği üyesiydi. Bir manga ünifor malı asker, Drucci'nin bayrağa sarılı tabutunun üze rinden saygı atışı yaptılar, borazanlar çalındı. en süs lü çelenklerden birini yollamış olan Capone, traşsız olarak mezar başında duruyordu.

Belediye Başkanı dever'in iş başına getirdiği em niyet müdürü, daha başka şiddet hareketlerini önle mek amacıyla, seçim günü görev yapmak üzere 5000 özel polis tayin etti.

Her sandık başında bir manga po lis bulunmaktaydı. arabalarında makinalı tüfekler ve gaz bombaları taşıyan sivil polisler de sokaklarda kol geziyorlardı. Chicago normal seçim günü standartla rına göre olağanüstü sakin bir gün geçirdi. Topu to pu iki bomba atıldı, (her ikisi de kırk ikinci Bölge de mokrat Parti kulüplerine), iki seçim gözcüsüne dayak atılıp kaçırıldı, bir düzine kadar dever taraflısının oy vermesine eli silahlı kabadayılar tarafından engel olundu, bir tek sandık başında, bir de bir evde silah kullanıldı.

o gece, Sherman oteli'nin 15. luis stilinde dö şenmiş balo salonunda, bir sandalyenin üzerine, tır manan Thompson, bir yandan elindeki koca şapkayı sallıyor bir yandan da, içtiği viskilerin etkisiyle dili dolanarak şöyle bağırıyordu: «Tam 52 bin ilerdeyiz şu anda! Teşekkür ederim, hepinize çok teşekkür ede rim! Söyleyin o kovboylara, hepsinin tepesinde at 296

koşturacağım demiştim, koşturuyorum işte!» en son mıyım sonucunda, 83,072 farkla kazandığı ortaya çık tı.

Thompson'un üçüncü kez belediye başkanlığına seçilmesiyle başlayan dönem, Chicago'nun gördüğü on kanlı, en korkunç, gangsterlerin en rahat, yolsuz lukların en geniş ölçüde kol gezdiği dönemdi. Öyle ki, birkaç yıl öncesinin Chicago'su, bunun yanında bir kanun ve düzen harikası olarak gösterilebilirdi. Yeni belediye başkanının ilk yaptığı atamalar, yöne timin ne yönde ilerleyeceğini açıkça belli edecek ni telikteydi. Hiç tanınmamış bir adam olan, Çevre Yol ları denetim Müdürü Mıchael Hughes'u, emniyet mü dürlüğüne getirdi. eyalet Savcısı Crowe'un kuzeni olan Hughes, Belediye Başkanı dever yeni seçildiğin de cinayet masası şefliğinden istifa etmişti. Bunun nedeni de, dıon o'Banion onuruna verilen bir yemeğe gittiği için amirlerinden azar işitmiş olmasıydı. şehir müfettişliği görevine, bir zamanlar emniyet müdürlü ğü yapmış olan, ve emniyet müdürü olduğu sırada, «örgütümdeki polislerin yüzde altmışı içki yapımı işinden ekmek yiyor» diye açık açık söyleyen Charles Fitzmorris'i getirdi.

Belediye zabıtası şefliğine getir diği danıel Serritella, ilk iş olarak, çeşitli tüccarlarla anlaşıp, eksik tartı usullerinin yaygınlaşmasını ve bunlardan kendisine bir pay çıkarmayı sağladı. Ser ritella, aynı zamanda Belediye Meclisinde Capone' un temsilciliğini yapmaktaydı. Belediye hukuk mü şavirliğine eski dost Samuel ettelson'u getirdi Thomp son. ettelson, aynı zamanda finans korsanlarından Sa muel ınsull'un avukatıydı. Morris eller, hem Belediye Sağlık komitesi üyesi hem de Belediye Baş Tahsilda rı olarak çift maaş almağa başladı. dr. arnold kegel, Thompson'un aile doktoru, yeni Belediye Sağlık Mü dürü oldu.

Seçimden kısa bir süre sonra, Daily News muha

297

birlerinden biri, komiser yardımcısı William P. rus sell'e, nasıl olup da kanundışı lotaryacıların işlerini rahatlıkla sokak ortasında yürütebildiklerini sordu. «Belediye Başkanımız Thompson, her şeyi serbest bı rakacağına söz vererek seçildi,» diye karşılık verdi Russell. «ona oy verenler ne istediklerini biliyorlardı herhalde... Bana, kanundışı lotaryacılığın önüne geç mem için herhangi bir emir gelmedi; emir almadan da bu gibi işlere burnumu sokmağa hiç niyetim yok... durup dururken, uzak banliyölerden birine atanmama yol açacak karışık durumlar yaratmak istemem şah sen... Belediye yöneticileri kentin bu bölgesine ka nun ve düzen getirmek istiyorlarsa, kendi bilecekleri iş. Versinler resmi bir emir, dediklerini yapayım. ama kendi başıma işlere kalkacak değilim.»

Böyle bir emir hiç bir zaman gelmedi tabii. Ve Russell'ın akıllılığı, ıeyhine bir nokta olarak kayda geçti. Bir süre sonra Hughes'un yerine emniyet mü dürü oldu.

Seçimlerin üzerinden daha bir ay geçmeden, Capone, Metropole otelindeki karargahının oda sayısını elliyle yükseltti. Hawthorne ınn'deki yerini, yalnızca banliyölerdeki işletmelerinin yönetimi için ikinci de recede bir karargah haline getirdi. Metropole, hem belediye binasına hem de emniyet müdürlüğüne ya kın olması bakımından çok uygun bir yerdi. Beledi yeden, kendilerini satışa çıkarmış sorgu yargıçları, yönetim yetkilileri ve politikacılar akın ederdi otele. emniyet müdürlüğündense (ki burası, en fazla para veren condottiere'nin emrine girmeğe hazır bir paralı askerler

kışlası durumundaydı) yüzlerce polis gelir, yaptıkları hizmetlerin karşılığını nakit olarak alabil mek için sıra beklerdi. Polisler, içki dağıtım kamyon larına gidecekleri yere kadar eşlik etmekten, reform cuları yatıştırmak için hazırlanan baskınları önceden haber vermeğe, üzerinde «Polis Örgütü Yetkililerine: 298

kartın hamiline her türlü kolaylığın gösterilmesi» ya zılı, resmi damgalı kartları Capone'un adamlarına da ğıtmağa kadar çeşitli hizmetlerde bulunurlardı Capone'a. Phil D’andrea'ya, Belediye icra Mahkemesi Gö revlisi rozeti verilmişti; ayrıca Belediyeden ayda 200 dolar maaş

alıyordu. Polis yetkilileri, D’andrea ve ekibinin işledikleri suçlara ya tamamen göz yumar, ya da dosyalara «çözümlenememiştir» kaydını geçirir lerdi. Capone, çeşitli kaynaklardan polise ödenen rüş vetlerin yılda 30 milyon doları bulduğunu hesaplamış tı. kendi bordrosunda, Chicago polis örgütünün he men hemen yarısı kayıtlıydı.

Çeşitli toplantılar ve para dağıtma işleri, pazar günleri kilise ayininden sonra yapılırdı.

Metropole oteli, polis memurları, politikacılar ve gangsterlerle dolup taşardı pazar günleri.

Bu sırada yalnızca iş gö rüşmeleri, yapılmaz, karşılıklı içkiler içilir, sohbetler edilirdi. otelin lobisinde, bölge politik patronlarından birinin işlettiği otomatik içki makinasına para atmak suretiyle susuzluğunu giderebilirdi herkes. Capone ile en yakınları için üst katlarda birkaç bar kurulmuş tu. Özel alkol ve şarap stoklarını depolayabilmeleri için, kendilerine otelin bodrum katında bir yer ayrıl mıştı. depodaki içkilerin değeri 100 bin doların al tına düşmezdi hiç. Hafif kadınlar otelin her yanında salınır dururlardı. şebekenin önemli kişilerinin he men hepsinin birer gözdesi vardı. Bu kadınları otelin en mükellef dairelerine yerleştirmişlerdi. Birkaç oda da kumar oyunları için ayrılmıştı. Capone, son dere ce şanssız bir kumar hastasıydı. Bin dolardan aşağı sına zar attığı pek enderdi rulette, tek numaranın üze rine yüz bin dolar koyduğu olurdu. at ve köpek yarış larına da çok meraklıydı. Yarış alanına gitti mi, hiç bir zaman plase oynamaz, hep ganyana oynar, çokluk da kaybederdi. kumarda çok

para kaybettiği, hayatı da debdebeli ve müthiş masraflı olduğu için, hiç bir za-299

man Büyük bir servete sahip olamadı. Tribune Gaze tesinin polis muharibi Jake Lingle, Capone'un en sev diği gazeteciydi. Yeraltı faliyetleri hakkında çok geniş bilgilere sahip olan bu muhabire, Capone Chicago'ya geldiğinden beri yalnızca at yarışlarında on milyon dolar kaybettiğini söylemişti.

Metropole oteli, Hamamcı John Coughlin ile Hinky dink kenna'nın yıllar yılı hüküm sürdükleri Bi rinci Bölgenin nirengi noktasıydı. Capone bu iki bele diye meclisi üyesini uydu düzeyine indirdi. kendile rini oteldeki dairesine çağırtarak, rahat yaşantıları nın bundan böyle çeteye olan yararlarına bağlı ola cağını bildirdi; çetenin desteği olmadan bir daha ne seçim kazanabilir ne de eski imtiyazlarını sürdürebi lirlerdi. Çok sık kullandığı bir deyimle, «Başımıza be la aramıyoruz,» dedi Capone. Belediye meclisi üyeleri karşı koymadılar. Buluşmadan sonra adamlarını bir araya toplayan kenna, «Ne diyebilirdim ki başka?» di ye sordu. «Ya Butün örgüte el koyacağını söyleseydi? o zaman halimiz ne olurdu? şükredelim ki bize bu ka darcık bir şans tanıdı...»

Yeni Thompson yönetiminde Capone'un presti jinin ne denli arttığını 15 mayıs günü olanlar açık se çik ortaya koydu. Mussolini'nin iyi niyet elçisi olarak, Santa María II adlı uçağıyla dünyayı dolaşan, italyan Hava kuWetleri komutanı Francesco de Pınedo o gün Chicago'ya geldi. Grants Parkının hemen yanında Mıc hıgan Gölü üzerine inen uçağı karşılayan resmi komi te üyeleri şunlardı: italyan konsolosu italo Canini, şehrin Fascısta lideri Ugo Galli, Gümrük Müdürü anthony Czarnecki, altıncı Hava kuWetleri Subayla rı, Belediye Başkanı Thompson'un özel temsilcisi Yar gıç Bernard Brassa ve al Capone. kıyıya çıkan de Pinedo'nun elini sıkanlar arasındaydı Capone. Gangs terin resmi karşılama komitesine katılmış olması bazı Chicagoluları kızdırdı. Bunun üzerine, polis yetkilileri 300

hiç utanmadan şu açıklamayı yaptılar: o gün, anti faşist bir gösteri yapılacağını haber almışlar, çatış ma olursa bunu engelleyemeyeceklerinden korkmuş lardı. Capone'un antiFaşist bir eylemi daha kolay engelleyeceğini bildiklerinden, gangsteri komiteye katmışlardı! Sonunda herhangi bir çatışmayı bastır mağa gerek kalmadı. Sayıları çok az olan göstericiler aşırı hareketlerde bulunmadılar.

Haziran ayında Capone'u memnun eden başka bir olay daha oldu. iki yıl önce olson ile Walsh adlı polis memurlarını öldürdüklerinden beri gerek mad di gerekse manevi bakımdan desteklediği Scalise ile anselmi'nin üçüncü duruşması ayın dokuzunda baş ladı. Jüri seçiminde her zamanki gibi güçlükler çıktı ğından çağırılanlardan 100 kişi çeşitli nedenlerle üye liği reddettiler asıl duruşma bir hafta geç başladı. 22 haziranda ifade veren Scalise, sivil polislere bir tek kurşun attığını kabul etti. avukat Nash, müvekkil lerinin, «yok yere saldırıya geçen polislere karşı» kendilerini savunmak için ateş ettiklerini ileri sürdü Jüri, «suçsuz» kararı verdi sonunda. dedektif Walsh' ın dul karısı, «Yapılacak başka bir şey yok,» diye ko nuştu.

«kocamla arkadaşını Büyük bir soğukkanlılıkla öldürmüş olan bu adamları tebrik etmek için millet bekliyor. artık söylenecek sözüm yok.»

Beraat kararını kutlamak için Capone muhteşem bir ziyafet verdi. Canada'dan şişesi 20 dolara ithal edilen yıllanmış şampanyalar oluk gibi aktı en çok da, sanıkları serbest bırakan jüri üyelerinin şerefine ka deh kaldırıldı. Yüzden fazla konuk doldurmuştu yemek salonunu; aralarında küçük italya yeraltı çevrelerinin en gözde kişileri bulunuyordu. Partinin en canlı kişi si, operet kahramanlarını, andıran, çevik, hareketli Sicilyalı bir kiralık katildi. Scalise ile anselmi'nin yakın arkadaşı olan Guiseppe Giunta'ya, dans etmek teki başarısından dolayı Sıçrayan Tosbağa adı takıl-
301

mıştı. Gecenin doruk noktası, patlayan şampanya tıpa larının cephane olarak kullanıldığı savaş oyunu ol du. şampanyadan şırıl sıklam olmuş, neşeli, sarhoş kalabalığı seyreden Capone, yakın bir gelecekte, ko nuklarından üçünün kendisini öldürmek amacıyla birleşeceklerini aklına bile getiremezdi. oysa, Sıçra yan Tosbağa, Giunta, Scalise ve anselmi, pek yakın da al Capone'un canına kıymağa kalkışacaklardı.

Herkesin gözünde tüten Sicilyalılar Birliği baş kanlığını Capone'un desteklediği Tony lombardo elde edince, gazetecilerin «Sicilyalıların Taht Savaşı» ola rak adlandırdıkları çatışma kaçınılmaz bir zorunluk haline gelmişti. Başkanlık yarışma katılıp da ancak ikinciliği kazanabilen Joseph aiello, esmer, tıknaz, kalın kaşlı, bir adamdı. Sekiz erkek kardeşi ve sayısız

kuzenleriyle birlikte, Genna'lardan kalan küçük italya ev imbikleri endüstrisini yönetiyordu.

Üç katlı şahane köşkünün oturma odasının dört duvarı, yerden tava na kadar kitaplıklarla kaplıydı. oysa, raflarda dizi dizi duran deri ciltler kitap değildi aslında. Yalancı cilt lerin ardında, silah, cephane, ve patlayıcı maddeler depo edilmişti. aiello ile lombardo yıllar yılı birlik te, çalışmışlar, Sicilyalılar Birliği'nin belli başlı iki gücü olarak iş birliği yaptıkları gibi, peynir ithalatçısı, fırıncılık, hisse senedi acentalığı, alkol dağıtımı ve benzeri işlerde ortak olmuşlardı. Sicilyalılar Birliği içinde politik rekabet aralarını bozmuş, hele Tony lombardo başkanlık seçimini kazandıktan sonra iliş kileri tamamen kesilmişti. rakibini, ve onu destekle yen çete reisini öldürmeğe karar veren aiello, başla rında Bugs Moran bulunan kuzey kesim gangsterleri ve Batı kesimden Billy Skidmore, Barney Bertsche, Jack Zuta ile anlaşmaya vardı.

Aiello'ların Capone'u öldürecek herhangi birine

elli bin dolar verecekleri söylentisi bütün yeraltı çev relerine yayıldı. 1927 yılının ilkbaharı ile sonbaharı arasında geçen aylarda, serbest çalışan dört yabancı kiralık katil geldi Chicago'ya: New York'tan Tony Torchıo, St. luis'den Tony russo ıle Vıncent Spıcuz oo, Cleveland'dan Sam Vaıente... Capone'un adam ları son derece uyanık ve hızlı çalışıyorlardı. dört ki ralık katilin dördüne de Chicago'nun havası iyi gel medi. şehre geldikten birkaç gün sonra, tomson kur şunlarına hedef oldular. Hepsinin avucuna bir beş sentlik sıkıştırılmıştı —herkes biliyordu—

Jack Me Gurn'ün imzasıydı bu. aynı süre içinde aiello'nun yorli adamlarından dördü de, kimliği tesbit edileme yen bir katil ya da katiller tarafından öldürüldü. Beşin ci kurban, Sindirella adındaki bir barmen, öldürüldük ten sonra, sarılıp sarmalanıp bir torbaya sokulmuş, torba bir hendeğe atılmıştı. Polis, hendeğin çevresin de görülmüş olan McGurn ile, Capone'un fedailerin den orchell de Grazio'yu tutukladı. ancak, hakların da işe yarar delil olmadığı için serbest bırakıldılar.

Bu sefer aillo'lar. zehiri denemeğe kalktılar. Capone'un Bella Napoli Café'ye sık sık gittiğini bildik leri için, ahçıbaşına otuz beş bin dolar teklif ederek gangsterin yemeğine zehir katmasını istediler. ah çıbaşı önce kabul etti, sonra vaz geçti, her şeyi oldu ğu gibi Capone'a anlattı.

altı aydan kısa bir süre içinde on bir çete cina yeti işlenmiş, hiçbiri çözümlenmemişti. Bu durum karşısında, halkı biraz olsun yatıştıracak bir jest yap manın gereğini duyan yeni cinayet masası şefi Wıl lıam o'Connor, gangsterleri temizlemek için yeni bir zırhlı birlik kuracağını açıkladı. Bu birlik için, Birinci dünya Savaşına katılmış, makinalı tüfek kullanması nı bilen polis memurlarının gönüllü gelmelerini iste di. Ve bu gönüllüler takımına, akıllara durgunluk vere cek sorumsuzlukta bir emir yerdi. «efendiler, savaş

303

başlamıştır,» dedi. «Bu şehri birtakım namussuzların değil, bir polis görevlileriyle halkın yönettiğini gös termek zamanı geldi artık. Chicago halkı, suçluları ya kalamanızı ve hiç acımadan öldürmenizi istiyor. ara balarınıza makinalı tüfekler konmuştur. Böylece, top lum düşmanlarına karşı eşit silahlarla çarpışacaksı nız. dikkat edin, tahtalı köyü boylamayın; gangsterleri yollayın tahtalı köye. ilk önce siz ateş edin; sağlama gidin, öldürmek üzere ateş

edin. Tanınmış gangster leri öldürenlerin rütbesi yükselecek, ayrıca da para armağanı verilecektir. içi haydut dolu bir araba gördü nüz mü, hemen peşine düşün ve derhal ateş

açmaktan çekinmeyin. olay yerine geldiğim zaman, arabayı de lik deşik, Butün haydutları da ölü bulursam, başka bir şey istemem..» Buna karşılık, sokaktan geçen masum vatandaşları da ölü bulursa, ne yapacağını söylemedi o'Connor.

Tony lombardo, karısı ve iki küçük çocuğu ile bir likte, Cicero'nun kuzeyinde kalan bir banliyöde oturur du. West Washington Bulvarı 442 numarada geniş bir villası vardı. Villanın tam karşısında, daireleri hafta lık olarak kiraya verilen Büyük bir apartman binası vardı. Bir gammazdan aldıkları ihbar üzerine, 22 ka sım günü o'Connor ile adamları söz konusu

daireler den birini bastılar. dairenin penceresinde, lombardo' nun sokak kapısına ayarlanmış bir dizi makinalı tüfek buldular. içerde kimse yoktu. Bunun üzerine, 10 mil kadar ötedeki North Western Caddesi 7002 numaralı apartmana gidilmesini öğütledi gammaz. oraya da gi dildi; çok miktarda dinamit bulundu dairede. içerde gene kimse yoktu, ama bir otel odası anahtarı unutul muştu. Biraz ilerdeki ashland Caddesi üzerinde bu lunan rex oteline aitti bu anahtar.

dedektifler, bu üçüncü adreste Joseph Aiello ile iki kuzenini, bir de Mılwaukee'den yeni gelmiş olan genç kiralık katil an gelo lo Mantio'yu buldular. Hepsini toparlayıp şube-304

ye götürdüler. Zayıf karakterli bir genç olduğu anlaşı lan lo Mantio'nun sorgu sırasında dili çözülüverdi. Chicago'ya, Capone ile lombardo'yu öldürmek üzere Aiello tarafından getirtildiğini itiraf etti. Capone için South Clark Sokağında bir pusu hazırlandığını ekledi. South Clark Sokağı 311 numarada Hinky dink Kenna' nın bir tütüncü dükkanı vardı. aynı zamanda politika işlerini yürütürdü buradan. Capone sık sık uğrar, bir iki laf ederdi Kenna'yla. dükkanın hemen karşısında aflnntik oteli bulunuyordu. 302 numaralı odanın pen oeresi doğrudan doğruya tütüncü dükkanının girişini görmekteydi. lo Mantio, pencerenin içine uzak men zilli tüfekler yerleştirdiğini açıkladı.

Aiello ile lo Mantio'nun şubedeki hücrelere hap sedildiklerini Capone'a haber veren, kendisinden ay lık alan polis memurlarından biriydi herhalde. adam lar getirildikten yarım saat kadar sonra, üç katilin bu lunduğu binanın önünde bir düzine kadar taksi durdu. Bir sürü adam çıktı içlerinden.. Üst katlardan birinin penceresinden dışarı bakmakta olan bir polis memuru, önce sivil polis sandı gelenleri. ama hiç biri binadan içeri girmediler. Bir anda çevreye dağılıverdiler. kimi si sokak köşelerini tuttu, kimisi yan sokaklara saptı, kimisi kapı içlerine dikildi. Biraz sonra, üç adam bina nın giriş kapısına doğru yürüdü. içlerinden biri, elini paltosunun altına sokarak iç cebinden çıkardığı otoma tik tabancayı yan cebine aktardı. Bu adamın, Capone'un kısa bir süre önce New York'tan getirtip fedaileri ara sına kattığı eski Beş

Noktacı, şişko, gaga burunlu «küçük New York» louıs Campagna olduğunu hayretle gördü pencereden bakan polis, ve birden durumu kav radı.

inanılacak gibi değildi ama, Capone'un adamla rı, Aiello'yu öldürmek üzere Sivil şubeyi kuşatmak taydılar! elinde olmadan haykırdı.

durumu anlayan bir sürü polis sokağa fırladılar ve üçlü idam ekibini yakalayarak silahlarını aldılar. ellerine kelepçeleri

305

geçirdikleri gibi, Aiello'nun bulunduğu hücrenin ya nındaki hücreye götürdüler. Sicilya lehçesini anlayan bir polis memuru, cezalı kılığına sokularak yakın hüc relerden birine yerleştirildi. Memur, buradan iki gangster arasında geçen konuşmalara kulak misafiri oldu.

«kendini yok bil, dostum, gebermiş bil,» diyordu Campagna. «Seni buradan saldıkları anda, tepeleye cek bizimkiler. Sokakta üç adım atamayacaksın.»

korkudan tir tir titrediği sesinden belli olan aiel lo, «anlaşamaz mıyız, n'olur,» diye yalvarıyordu. «on dört gün izin versinler bana, evimi, dükkanımı, her şeyimi satıp Chicago'dan gideyim. Hiç gelmem bir daha, al sana yemin.. N'olur anlaşalım, çocuğuma acı yın, karıma acıyın, n'olur..»

«Hadi be, namussuz herif,» diye karşılık veriyor du beriki. «ikidir bize kazık atmağa kalkıyorsurl. Sen başladın bu oyuna, biz bitireceğiz..»

avukatının işe karışmasıyla serbest bırakılan Aiello, sokağa çıkmağa korktu. ağlaya sızlaya o'Con nor'a koşarak, polis tarafından korunmak istediğini bildirdi. Cinayet masası şefi, biraz da odadaki gazete cilere gösteriş olsun diye, «olur,» dedi, «seni koruya cak polis vereyim yanına. Tee, New York'a kadar ko rurlar seni, orada da gemiye binene kadar. Ne kadar çabuk defolursan buradan o kadar iyi olur. Sicilya usu lü kan davalarını burada sürdüremeyeceğine göre, geldiğin yere dön bari. Benim polislerim Chicago için de korumazlar seni, onu da bil!»

Sonra, avukatla bir likte gelmiş olan Mrs. Aiello ile kucağındaki kundak lı bebeği görünce biraz yumuşadı; iki polisin aileyi taksiye bindirmelerine izin verdi.

Aiello, yanında iki kardeşi Tony ile domınıc ol duğu halde hemen o gece Chicago'dan ayrıldı.

Üç kar deş New Jersey'e bağlı Trenton'a yerleştiler; gizli giz li yaptıkları bir iki kısa ziyaret dışında, iki yıl Chica-306

go'ya adımlarını atmadılar. Bu arada, Capone'u öldür me kararından bir an bile vazgeçmediler.

Aiollo'lar tüydükten sonra, Capone gazetecileri kabul edip, koca koca demeçler verdi. krallara has bir hoşgörü tavrı takınarak, «Joey Aiello'nun barışmak istediğini, işlerini düzeltmek için on dört gün izin rica ettiğini söylediklerinde, hemen «kabul ettim,» dedi. Ben kimseyi öldürmek meraklısı değilim ki. anlaş maya varmak için her zaman elimden geleni yapmı şimdır. Başıma bela aramıyorum, kan dökmek de iste miyorum. ama kendimi koruyacağım elbet. Bana sa taşmağa kalkanlara hadlerini bildirmek zorundayım.»

Üstünlüğünü gazetecilere de hatırlatmak gereği ni duydu bu arada. «Patron benim. Buralar benden so rulur, bundan böyle de benden sorulacak. Yıllardan beri bana nişan alır bu herifler. Gene de, gördüğünüz gibi, sağlığım yerinde çok şükür. Beni bu şehirden sü rebileceğini hiç kimse sanmasın. Ömrümde kaçmak nedir bilmedim. kaçmayacağım, işte o kadar. Bu ser seri güruhunu, bir temizleyeyim hele, karşımda kim seler kalmayacak. işlerime eskisi gibi devam ede ceğim.»

Bunları söylerken, Belediye Başkanı Thompson' un yeniden azmış olan ihtirasını hesaba katmamıştı.

Galvin Coolidge, «1928 yılında Başkanlık seçim lerine katılmayacağım,» dedi. Bu durumda, Cumhuri yetçi Parti adaylığı kapanın elinde kalabilirdi. Thomp son, son Chicago seçimlerinde kazandığı akıl almaz başarıdan cesaretlenerek, Beyaz Saray'ın yolunu tuta bileceğini düşündü.

1927 yılının sonbaharında, çev resine bir sürü basın sözcüsü, danışman ve kafadar içki arkadaşı toplayarak, Butün ülkeyi kapsayacak bir tren gezisine çıktı. Sözde, su baskınlarını kontrol altı na almak konusunda, Mississipi Vadisi eyaletlerin den yardım toplayacaktı; ama asıl amacı, değişik böl-307

gelerde kendisine karşı tepkileri ölçmekti. Trenin dur duğu her istasyonda, basın sözcüleri kendisini «Baş tan Sona amerika» hareketinin öncüsü olarak takdim ediyor, övgüleriyle göklere çıkarıyorlardı. Yanında ta şıdığı dörtlü, «Baştan sona, sondan başa amerika» şarkısını söylerken, bir yandan da aşırı milliyetçi bil diriler, broşürler, göğse takılacak iğneler dağıtılıyor du. William randolph Hearst, Thompson'u California' daki çiftliğinde ağırladı. Belediye Başkanı Chicago'ya döndüğünde, yeniden Thompson kliği içinde yerini bulmuş ve buraya iyice yerleşmiş olan eyalet Savcı sı Crowe ona övgüler yağdırmağa başladı: «Büyük bir insan, gerçek bir amerikalıdır o. Benim yaşadığım sü re içinde, Chicago'ya onun kadar yararı dokunan baş ka bir insan olmamıştır. Yaptığı bu son gezi sayesin de, Chicago'yu yalan yanlış

eleştirenlerin bazı böl gelerde yaratmış olduğu önyargıları da silip süpür müştür.»

Cumhurbaşkanlığına özenen Thompson, Capone gibi bir adamın Chicago'da rahat rahat at koşturma sının politik umutları için ne ölçüde zararlı olduğunu bilmez değildi. emniyet Müdürü Hughes'a işaret çak tı, ve çete liderine yapılan muamele birden değişi verdi.

adamları, ufak tefek, önemsiz suçlamalarla tutuklanmağa, bira fabrikaları, genelevleri, kumarha neleri sık sık baskına uğramağa başladı. kendisi ise, devamlı gözaltında bulunduruluyordu.

5 aralık günü, Capone Metropole otelinde bir ba sın toplantısı yaparak, Florida'nın St.

Petersburg ken tine gideceğini açıkladı. Sırtı zırhlı koltuğuna yaslan mış, koca suratı püro dumanlarına bulanmış, çevre sini süzerek, «Bundan böyle, saygıdeğer Chicago hal kı içkisini nereden, ne yolla sağlayacaksa sağlasın. Ben bıktım usandım artık. Nankör ve sıkıcı bir iş oldu onlara hizmet etmek.» dedi.

kendisine yapılan haksızlıklardan, gösterilen an-

layışsızlıklardan dolayı başka yere taşınmak zorunda olduğundan yakındı. «Butün dünya, beni milyoner bir goril sanıyor. Geçende herifin biri geldi buraya, ille de üç bin dolara ihtiyacı olduğunu söyledi. Sözde ken disine bu parayı verirsem on beş bin dolarlık hayat si gortasını üstüme yapıp canına kıyacakmış! Zorla ka pı dışarı ettim herifi. Bugün de, ingiltere'de bir ka dından bir mektup aldım. orada bile beni goril sanı yorlar, düşünün. karı mektup yazmış, diyor ki, oraya gidip, durmadan kavga ettiği komşusunu öldürürsem, gidiş geliş yol paramı verecekmiş... işte bunlarla uğ raşıyorum gün boyu. Neden? Halkın istediği bir şeyi halka sağlıyorum da ondan. Zorla mı satıyorum bu zık kımı sanıyorsunuz? Ne gezer. Siparişleri bile karşıla yamıyorum.

«içki yasağına karşı geliyormuşum. Geliyorum, evet, bu yasağa karşı gelmeyen var mı sanki?

Yemek ten önce kokteylini içip, yemekten sonra sayısız viski yuvarlayan adamla benim aramdaki tek ayrılık, benim yaptığım işin çok daha tehlikeli, çok daha rizikolu ol ması. Yoksa, o da en az benim kadar kanuna aykırı davranıyor.»

Bu sırada, namussuz politikacıları ne kadar kü çük gördüğünü belirtmekten de kendini alamadı: «Na mussuz adamdan kötüsü var mı? Var. Hem namussuz olup, hem de önemli bir politik yerde olan kişi. düşü nün, herif hem kanunları uyguladığını, kanunları ko ruduğunu söylüyor, hem de, aslında, birtakım kişilerin kanunsuz davranışlarından ekmek yiyor. Ne ekmek yemesi? düpedüz servet sahibi oluyor.. kendine şu kadar saygısı olan bir gangster, bu gibileri adam ye rine bile komaz. işi için gerekli herhangi bir malze meyi satın gibi alır onları ama içinden de hepsinden nef ret eder.

«Yaşlı anamı, ailemi düşünmeseydim, Butün bun lara katlanabilirdim belki. ama çok üzülüyorlar. Be-309

nim kana susamış bir cani olduğuma dair nice masal lar işitiyorlar her gün. artık dayanacak güçleri kalma dı. Bense, dediğim gibi, bıktım usandım.»

Suç sabıkalarına değinerek şöyle dedi: «Ömrüm de hiç bir suçtan hüküm giymedim. kimsenin de suç işlemesine ön ayak olmadım. Hiç bir zaman, hiçbir gü nah yuvasıyla bir ilişkim olmadı.

kendimi, din kitapla rından çıkmış bir azize benzetecek değilim, ama öm rümde adam öldürmediğim de bir gerçektir. Hatta kim seye tabanca bile çekmiş değilim. adamlarımdan hiç biri, benimle çalıştıkları süre içinde kimseyi soyma mış, hiç bir ev hırsızlığı yapmamışlardır.

Benimle ça lışmağa başlamazdan önce, ya da benden ayrıldıktan sonra bir sürü iş çevirmiş

olabilirler. orasını bile mem; bildiğim tek şey, benim örgütümdeyken bu gibi işlere karışmadıklarıdır.» Cicero'yu bir kanun ve dü zen örneği göstermekten kaçınmadı: «koskoca ame rika Birleşik devletlerinin en temiz ilçesidir burası. Bir tek kumarhanesi var topu topu, günah yuvası de diğiniz yerlerdense ilaç için bile yok Cicero'da.»

kendi yönettiği işlerin Chicago için Büyük bir ge lir ve gelişme kaynağı olduğunu ileri sürüyor, kuşku suz buna gerçekten inanıyordu. «Hayatımın en verimli yıllarını halk yararına harcadım.

Halkın hafif zevkler, zararsız eğlencelerle vakit geçirmesini sağladım. Bu tün bunlara karşılık olarak ne geçti elime? en akıl al maz hakaretlere uğradım, peşime adamlar takılıyor, katil olduğumu söylüyorlar. Cook County nüfusunun yüzde doksanı içki içer, kumar oynar. Benim tek su çum, onlara bu eğlenceleri sağlamak. Hakkımda baş ka nederlerse desinler, içkilerimin bozuk, kumar ma salarımın hileli olduğunu söyleyemezler. Her zaman için tek amacım halka hizmet olmuştur çünkü. Vatan daşlarımıza temiz içki temin etmek, hilesiz oyun oy namalarını sağlamak, bir halk hizmetidir bence!»

310

Çete savaşlarında bir gangsterin bir başka gang gasteri öldürürken neler düşündüğü sorusuna şu karşılığı verdi; «Bilmem, belki de, Tanrı'nın gözünde, sözünü savunma yasasının, hukuk kitaplarındaki kendini sa vunma yasasından daha geniş kapsamlı olduğunu dü şünür.. Bir yerde, daha önce davranabilse kendisini mutlaka öldürecek olan bir kişiyi öldürmekten başka birşey değildir bu. Bir yerde de, işini savunmak, -ka rısını, çocuklarının ekmek parasını çıkardığı işi sa vunmak— için öldürüyor

olabilir. Sanıyorum ki öyledir. dünyada benden çok daha kötü insanlar olduğuna inanmamı tuhaf karşılamıyorsunuz umarım.»

Chicago'ya ne zaman döneceğini, hatta kdönüp dönmeyeceğini, bilmediğini söyledikten sonra, son dorece alaylı bir ifadeyle, «Fena mı,» dedi, «artık cina yet diye bir şey kalmayacak burada, kimse yasak iç ki içmiyecek. Bir çift zar atan bile bulamayacaksınız, norde kaldı ki rulet ya da bakara oynayan çıksın! Mıke Hughes'un, polis örgütüne yeni aldığı 3.000 den fazla adama da ihtiyaç kalmaz artık, değil mi ya? Üstelik, aynasızlar Butün gang cinayetlerini üstüme atama yacaklar artık. Yokum ben çünkü. Manşetlere geçe cek başka babayiğit bulsunlar bari. ammaa, bir de ben gittikten sonra, yerimi alacak başka bir çete reisi bulurlarsa, ne yazık olur değil mi?..»

«ayrılırken, en kötü günlerimde beni yalnız bı rakmayan dostlarıma teşekkürü borç bilirim.

düşman larımı da bağışladım. Hepinize neşeli bir Noel ve mut lu bir yeni yıl dilerim..»

Son anda yolculuk programını değiştiren Capone, St. Petersburg yerine, karısı, oğlu ve iki fedaisiyle bir likte los angeles'e gitti. Hiç de iyi karşılanmadılar burada. Biltmore oteline, en sevdiği takma ad olan al Brown olarak kaydını yaptırdı, ama gene de kendisini tanıyan çıktı.

Butün gazeteler, al Capone'un geldiği ni Büyük manşetlerle verdiler. Halk arasında Büyük 311

bir tepki yarattı bu geliş. otele inişlerinin üzerinden daha yirmi dört saat geçmeden, Biltmore'un müdürü, Capone'lara oteli terketmelerini söyledi. «Turistiz biz,» diye itiraz etti Capone, ve yerinden kıpırdama dı. «Bildiğim kadarıyla turistleri seversiniz siz. Ce bim, Chicago'da kazandığım paralarla dolu. Burada harcamağa geldim. Paralı bir adamın los angeles' ten kovulduğu ne zaman görülmüş?»

los angeles emniyet müdürü, otelden kovulma olayını doğruladı; şehirden ayrılması için yirmi dört saat mühlet verdi Capone'a. Chicago'da, emniyet Mü dürü Hughes, «Capone'u buradan polisler sürdü, bir daha geri gelemez» diye demeç vermişti. 13 aralık gü nü, doğuya giden Santa Fe trenine binen Capone, ha reket etmezden biraz önce şöyle konuştu: «Chicago' da bir sürü emlakim var, vergi ödüyorum. kendi evime dönmeme kimse engel olamaz.»

illinois'nin Chillicothe ilçesinden trene binen Herald examıner gazetesinin muhabiri, Joliet'e ka dar, Capone'un kompartımanında gitti. (Bu şerefe ula şan bir tek gazeteci daha vardı: Jake Lingle). Capone melankolik bir hava içindeydi. «Sarsıldım tabii,» dedi. «Bir tek sabıkası bile olmayan bir vatandaş, aylıkla rının hiç değilse bir bölümünü kendi cebinden ödedi ği polisler tarafından kovalanırsa sarsılmaz olur mu, sorarım size? Chicago'daki her polis memurunun ek mek parası benim cebimden çıkıyor —yani verdiğim vergilerden çıkıyor— desem yalan olmaz. Gene de, hiç bir suçum olmadığı halde beni deliğe tıkmak isti yorlar. Neden? kendi evime, karımı, oğlumu görme ğe gidiyorum diye. olur mu böyle şey? Çok üzgünüm, çok.

Bütün patırdı gürültü neden çıkıyor bir türlü an layamıyorum. Sizi korusunlar diye her ay düzenli ola rak paralarını ödediğiniz polisler, bana yaptıkları muameleyi size yapsalar hoşunuza gider mi? Gidiyo rum Chicago'ya işte. kimse de engel olamaz bana. Ora-312

ya gitmek hakkına sahibim; evim; ailem orada. kafama kurşun sıkmadan Chicago'dan atamazlar beni. Öm rümde kanunsuz bir iş yapmadım. kötü bir şey yaptı ğımı kimse iddia edemez. Tutukluyorlar beni, her ya nımı arıyorlar, deliğe tıkıyorlar. dünyada ne kadar suç varsa üstüme yüklüyorlar, ondan sonra da, yargıç kar şınına çıkardıklarında, bula bula bir uygunsuz davra nış suçu bulabiliyorlar. o zaman da yargıç iptal edi ym davayı, çünkü

o suçlamayı destekleyecek delilleri bile yok ellerinde. Polisler biliyor ki, adımı kirletecek en ufak bir delil yok. Buna rağmen, beni Chicago'da yaşatmayacaklarını açık açık ilan ediyorlar. Ne biçim adalet bu? Ne yani, dünyanın enayisi ben miyim? Yetti artık. Bu işlere bir son vermenin zamanı geldi de geçti bile. Beni köşeye kıstırdıklarını sanıyorlar; ama dövüşeceğim.»

Chicago istasyonunda polislerin bekleyecekle rini bildiğinden, ağabeysi Ralph'a önceden telefon oderek, kendisini bir arabayla Joliet'de karşılamasını Höylemişti. ama, Joliet polisleri de bekliyorlardı. Ralph ile yanında getirdiği üç fedai yeteri kadar dik katli davranmamışlardı.

Joliet'e 16 aralık sabahı, San ıa Fe expresi gelmezden bir saat önce varmışlar, is tasyonda beklemeğe koyulmuşlardı. Bu arada bir po lis memuru, ceplerinin fazla şişkin olduğunu fark oderek, gizli silah taşımak suçundan karakola götür müştü onları. Ralph'ın kardeşi ile iki fedaisi trenden indiklerinde Joliet Polis Müdürü John Corcoran onla rı karşılamağa hazırdı. «al Capone'sunuz değil mi?» diyerek elini uzattı. «Tanıştığımıza memnun oldum,» dedi Capone, ve Corcoran üzerindeki iki tabancaya el koyunca şöyle ekledi: «Bunları da alın, cephaneye ih tiyacınız vardır belki. Benim işime yaramaz artık na sıl olsa.» iki kutu kurşun tutuşturdu eline.

Mae Capo ne ile Sonny'nin Chicago'ya doğru yollarına devam etmelerine izin verildi.

karakolda, Capone'u kapattıkları hücrede iki ser seri vardı. «Neyse borçları vereyim de atın şunları dı şarı,» dedi Capone. «rahatsız oluyorum.» Tutuklandı ğı zaman cebinden çıkan üç bin dolar nakit paradan, iki serserinin cezasını ödemesini söyledi gardiyana.

avukatları Nash, Ahern ve yirmi beş kadar çete üyesi hemen o gün, öğleden sonra Joliet'e geldiler ve her tutuklu için iki bin dört yüz dolar kefalet ödeyerek serbest bırakılmalarını sağladılar. o akşam Capone sessizce Chicago'ya gitti. Jake Guzik'le birlikte bir lokantada yemek yedikten sonra Prairiln Caddesinde ki evine çekildi. Tam bu sırada, emniyet Müdürü Hughes, gazetecinin biriyle yeni bir şapkasına iddia ya tutuşmaktaydı.

Capone'un şehirde suratını göster meğe cesaret edemeyeceğini ileri sürerek, «emirle rim hala geçerli,» diyordu.

«Capone görüldüğü an tu tuklanıp deliğe tıkılacaktır!»

ama, baskı dönemi sona ermek üzereydi. Baskıyı gerektirmiş olan politik nedenler ortadan kalkmıştı çünkü. Thompson, başkanlık umutlarının gerçekleşe meyeceğini anlamıştı. Gene de yiğitliği elden bırak mayan bir konuşma yaptı. «Cumhurbaşkanı olmak is temiyorum,» dedi.

«Barış sever bir adamım ben. ama korkarım, başkan olursam sevgili ülkemi savaşa sü rüklemek zorunda kalacağım. şimdiki yöneticiler ka dar geniş yürekli değilim çünkü; yılda kaç savaş ge misi yapabileceğimize karışan, ya da ülkeyi kendi pro pagandalarına boğmaya kalkan yabancı devletlere sövmeden edemem.»

eski günler yeniden geri geldi. kanunsuz yaşayanlara eskisinden daha da yumuşak davranılmağa başlandı hatta. Ve Capone, eskisinden çok daha güçlü olarak çıktı ortaya. 22

aralık günü, Joliet'teki duruşmasında hazır bulunduğunda her zamanki rahatlığı içindeydi.

Yargıç Fred A. Adams, bin beşyüz seksen dolar sentlik para cezası kararını açıkladıktan sonra, 314

«Umarım bu da size bir ders olur. Bir daha öldürücü Ulahlar taşımazsınız,» dedi. Buna karşılık Capone, evet, sayın Yargıcım, Joliet'de öldürücü silahlar taşı mamayı öğrendim,» diye cevap verdi. Mahkeme kati ı.i ceza olarak ödediği paranın üstü olan 10 dolar 20 cent uzattığı zaman gülerek itti parayı, «Sende kal sın,» dedi. «Ya da köşe başındaki Noel babaya, ver. al Capone'den Noel armağanı, dersin..»

los angeles'te başından geçen küçültücü olay dan sonra, Capone Chigago'da esen politik hava ge rektirdiğinde çekileceği ikinci bir şehir bulunması ge rektiğini anlamıştı. duruma göre, hem sığınılacak bir yer, hem de kışın soğukları bastırdığında güneşle nebileceği bir yer olsun istiyordu. Tanınmış birkaç sayfiye şehrine adamlarını yollayarak bir sondaj yaptır dı. Hiç bir

yerden beklenen çağrı gelmedi. St. Pe lersburg'a, New orleans'a, Cuba ya da Bahamalara gittiği takdirde tutuklanmayı göze alması gerektiği ni anladı. 1927 yılının son günlerinde, tanınmamak için her türlü tedbiri aldıktan sonra, gizlice Miami'ye hareket etti.

XV

YENİ DÜNYANIN GÜNEŞLİ İTALYASI»

MİAMİ'DEKİ İLK KIŞINI, deniz kıyısında, mevsimli ği 2,500 dolara tuttuğu, möbleli bir villada geçirdi Capone. kendisinden kısa bir süre sonra karısı ile oğlu da gelmişlerdi yanına. ev sahibi, Mrs. Sterns adlı bir kadındı. o sırada kendisi Miami de bulunmadığı için, bir emlak komisyoncusu aralığıyla kiraya vermişti vil lasını. kiracısı «aı Brown» un aslında al Capone ol duğunu öğrenince ne yapacağını şaşırdı. evinde mey dana gelecek zararları, kırık dökükleri düşünmekten haftalarca uyku gitmedi gözüne. oysa boşuna merak lanmıştı. Capone'lar girdiklerinden daha iyi durumda bıraktılar evi. Vermeyi düşündükleri Büyük partilerde kullanmak üzere Chicago'dan getirdikleri tabak, bar dak, çatal kaşık takımlarını geri götürmediler. Mae Capone ev sahibine bir mektup yazarak bunları arma ğan olarak kabul etmesini rica etti. kiracılar gittikten sonra eve gelen Mrs. Sterns, her yeri temiz bulduğu gibi, bodrumda da birkaç kasa açılmamış şarap buldu. Bunu da afiyetle içmesini söylediler. Mrs.

Stearns'ın karşılaştığı tek kötü sürpriz, şehirlerarası telefon hesabıydı. Chicago ile yapılmış

konuşmalar için tam 780 dolar Hesap geldikten kısa bir süre sonra, 16 silindir lik bir Cadillac geldi Mrs. Stearns'ın kapısına. iyi gi yimli, ince bir kadın indi içinden. Sarı saçları omuz larına dökülüyordu; yumuşak teni Florıda güneşinden yanmıştı. «Ben Mrs. Capone'um'» dedi, yumuşak, al çak bir sesle. Telefon hesabını tamamen unutmuştu; özür dileyerek, hemen ödemek istediğini bildirdi. Mrs.

stearns, hesabın ne kadar olduğunu söyleyince, 1,000 dolarlık bir banknot uzattı. «Üstü kalsın, rica ederim,» ederim. «Belki bir şeyler kırmışızdır evde...»

deniz kıyısındaki villanın yanı sıra, Mİami'nin merkezindeki dokuz katlı Ponce de leon otelinin en üst katında Capone, bir daire tutmuştu Hem iş, hem de eğlence için kullanıyordu burasını.

oteli işleten Parker Henderson Jr. ile aralarında bir yakınlık doğ du Yirmi dört yaşında, şişko bir züppe olan bu deli kanlının ölmüş babası bir zamanlar MİAmi belediye başkanıydı.

Henderson Jr. boks maçlarına, at ve kö pek yarışlarına gitmeğe ünleri ne olursa olsun tanın mış kişilerle bir arada görülmeğe pek meraklıydı. al Capone'un sırtına ahpapça vurmak, ona Snorky diye hitap edebilmek, birlikte içki içmek ya da zar atmak, belki günün birinde, onun bir sırrına ortak olabilmek, delikanlının son derece hoşuna giden şeylerdi. en üst kattaki kiracısını memnun etmek için elinden geleni yapıyordu. Capone, kendisini memnun eden birçok insanı olduğu gibi onu da mükafatlandırdı. elmaslar la süslenmiş bir kemer tokası armağan etti.

Nakit paraya ihtiyacı olduğu zamanlar Hender son'dan yararlanıyordu Capone. Gangsterler kiralının para durumunu merak edebilecek memurları şaşırt mak için şöyle bir dümen bulmuşlardı: Capone'un adamları Chicago'dan telgraf havalesiyle «Albert Cos ta» adına yolluyorlardı gerekli parayı. Henderson Mi ami postahanesine gidiyor, yazısını değiştirerek ha valeyi imzalayıp parayı çekiyor, getirip Capone'a ve riyordu. 1928 yılının ocak ve nisan ayı arasında tam 31 bin dolar çekti böylece.

Capone'un MİAmi'ye yerleşmesi konusunda ikiye ayrılmıştı şehir halkı. Fikrini söylemek durumunda olan hemen herkes, böyle bir şeyin çok tehlikeli ve kötü olduğu düşüncesini ileri sürüyordu; ama iş adam larının çoğu, bunca paranın başka yerde harcamasına 317

razı değildiler; ve açık açık söylemeseler bıle, Capo ne'un buraya yerleşmesini istiyorlardı.

Florıda ekono misi son yıllarda Büyük bir sarsıntı geçirmişti. Güney Florida'da hemen hemen Butün emlak öylesine ağır koşullarla ipotekliydi ki, haciz işlemleri bile, astarı yü zünden pahalıya geleceği için yapılmıyordu. Üstelik, Miami Palm Beach bölgesinde 1926 eylülünde mey dana gelen korkunç kasırga, yüz milyon dolarlık bir ha sara yol açmış, elli bin kişiyi evsiz barksız bırakmıştı. Capone'un gelmesiyle ortaya çıkan çıkar çelişkileri Miami Belediye Başkanı John Newton Lummus Jr. için özellikle üzücü oluyordu. Belediye başkanı olarak, kendi belediye meclisinin protestolarına, Capone'un kentten kovulması için bar bar bağıran Miami Daily News gazetesinin isteklerine karşı çıkamazdı. ama Lummus ve Young inşaat şirketi'nin ikinci başkanı olarak da Capone'a bir ev satabilmek için can atı yordu.

Çeşitli çıkar umutlarının eninde sonunda üstün geleceğini bilen Capone, bir açık yüreklilik gösteri sinde bulundu. Miami Polis Müdürü leslıe Quıgg ıle bir görüşme yapmak istediğini, görüşmeden sonra da basın toplantısı düzenleyeceğini bildirdi. «açık kart la oynayalım,» diye başladı söze. «kim olduğumu, ner den geldiğimi biliyorsunuz. Bir tek soru soracağım si ze.

kalmama izin var mı, yoksa çıkıp gideyim mi?» Mİami'de kumarhane ya da herhangi başka bir iş kur mak niyetinde olmadığını sözlerine ekledi.

«kanunlara karşı gelmediğiniz sürece burada oturabilirsiniz.» dedi Quıgg.

«insan muamelesi gördüğüm sürece otururum,» dedi Capone.

Sonra, gazetecilere dönerek, «emrinizdeyim bey ler, ne soracaksanız sorun,» dedi.

«Günlerdir peşim de adamlar dolaşıyor, bir türlü rahat bırakmıyorlar. şehre geldiğim işitilir işitilmez başladı bu kovalama-318

ca. Ama, hiç kimsenin hiç bir kusurumu görmediğini söylemekle mutluyum. Chicago hakkında, oradaki çe

teler, savaşlar hakkında işittiğiniz şeyler hep masal, inanın bana.»

Derken MİAmi'yi aşırı biçimde övmeğe başladı; şehrin ticaret odasını da tarafına çekmekti amacı.

Amerikanın çiçek bahçesi, yeni dünyanın güneşli italyası; her şey güzel, verimli ve bol burada, yoksul |AR Bile mutlu, görüyorum. Burada bir ev yaptırmak, ya da istediğim gibisini bulursam satın almak istiyo rum. Birçok arkadaşımın beni izleyeceğinden kuşkum yok. Bir de, izin verilirse, lokanta açmak niyetinde yim, lütfedip çağırırlarsa, rotary kulübe üye olmak tan kıvanç duyacağım.»

Toplantıdan iki gün sonra, bir yandan belediye meclisinin bir yandan Daily News gazetesinin baskı ları karşısında çaresiz kalan belediye başkanı, vali C. A. Henshaw ile birlikte bir komedi oynamağa ka rar verdi. Capone ile bir süre Belediye Binasında gö rüşen Lummus, daha sonra gazetecilere şu demeci verdi: «Bay Capone ömrümde karşılaştığım en iyi in sanlardan biri.

Miami Beach'ten ayrılması söylenme di kendisine, ama o, giderse herkes için daha iyi ola cağı kanısındaydı. karşılıklı bir anlaşmaya vardık.»

Söze karışan valinin, «Herhangi bir tartışma ya da tehditleşme olmadı. Görüşme sırasında iki taraf da birtakım gerçekler serdi ortaya, ve Mr. Capone şehrimizden hemen ayrılacağını bildirdi.»

oysa, hiç bir yere gitmedi Capone. kimi zaman Sterns villasında kimi zaman Ponce de leon'da kala rak, gündüzleri Hialeah'taki yarış alanlarına, gecele ri türlü gece kulüplerine giderek geçirdi vaktini. Golf tenis oynamağa başladı. Her iki oyunu da kötü oynu yordu, ama kaybetmekten de fena sinirleniyordu. Ba zan öfkesinden raketini ya da golf sopasını kırdığı olurdu.

Yıllar sonra verdiği bir ifadede şöyle diyecekti Henderson: «Mr. Capone'a bir yer satmak isteyen bir emlak komisyoncusu kendisine aracılık etmemi istemişti. Bunun üzerine yakından ilişkim olan Mr. Newton Lummus'a giderek fikrini sordum. Lummus, Capone burada emlak almayı düşünüyorsa, biz bir şeyler satmağa çalışalım dedi. Ben de al'e sordum, burada bir yer almak istiyor mu diye; evet, dedi kış lık bir ev istiyormuş.

Böylece bir randevu kararlaştır dık, kendisini alıp birkaç yer gezdirdik. Palm island' daki bir yeri pek sevdi...»

insan eliylş, yapılmış, sosis biçiminde bir yerleş me yeriydi Palm Island. Biscayne körfezi içindeydi; kara ile plaj bölgesinin hemen hemen tam ortasına düşüyordu. Palm Caddesi 93

numaradaki ev, 1922 yı lında, St. louis'li içki imalatçısı Clarence M. Busch tarafından yaptırılmıştı. Capone evi satın almak üze re ilk gezdiğinde, Mİami'li James Popham'a aitti. Son radan yayılan efsaneler, burasını bir saraya benzet miştir. aslında, Mİami'deki öteki köşkler göz önüne alınırsa, bu ev, orta halli olarak nitelenebilir ancak. Neo ispanyol stilinde, iki katlı, beyaz, düz yeşil dam lı bir yerdi. Yüz metreye otuz metre genişliğindeki bahçesinde, on iki tane palmiye vardı. evin on dört odası, bir de uzun, geniş, camla kapatılmış güneşlen me yeri vardı. Bahçe kapısının hemen yanında bulu nan müştemilat üç odalıydı. Bahçe kapısından eve ka dar olan araba yolu arnavut kaldırımıyla döşenmiş ti. Her iki yapının çevresinde, yerleri mozaik döşeli verandalar ve ufak patikalar vardı. kuzey yandaki rıh tıma üç dört tane Buyücek tekne rahatlıkla bağlanabi lirdi.

Villanın fiyatı 40 bin dolardı. Capone, evi görür görmez, Henderson'a iki bin dolar vererek kapora ya tırmasını söyledi. kısa bir süre sonra sekiz bin dolar daha verdi. Böylece, dört yıllık, yılda on bin dolarlık

taksitlerin ilkini yatırmış oluyordu. Henderson, kendi adına aldi evi, sonra tapuyu Mae Capone'a devretti. Dailly News gazetesi bu alışverişi haber alıp, sayfala rında açıkladığı zaman gerek Capone, gerekse Lum mus, ağır saldırılara uğradılar. Yapılan bir vatandaşlar toplantısında Lummus'un belediye başkanlığından is tifası istendi. Belediye mecüsi'nin ısrarı üzerine, beş kişilik bir polis ekibi, Capone'u her gittiği yere izle mekle görevlendirilmişti.

Butün bunlara rağmen, Capone'un etkili politik ilişkileri yok değildi. o yıl seçim yılıydı çünkü, de mokrat Parti seçim kampanyası görevlilerinden inek» John Jackson Sewell, federal bir dedektifle yaptığı konuşmayı daha sonra şöyle aktarmıştır:

«Bildiğim kadarıyla, Capone'dan yardım isteme yen bir tek politikacı yoktu şehirde.»

«Capone'un bu politikacılardan herhangi birine para verdiğini söylediğini işittiniz mi hiç?»

«Evet.»

«Capone herhangi bir adayla özel olarak ilgilendi mı7»

«Bana kalırsa, hepsiyle ilgiliydi.»

«Yerli politikacılardan ya da adaylardan herhan gi biri gelip Capone'la görüşmek istediğinde, ya da odasına çıktığında siz de orada bulundunuz mu?»

«Birçoğunu gördüm... Her türlü adam gelirdi Capone'u görmeğe... katolik papazlardan tutun da.... Hepsi gelmiştir...»

Capone, daha Palm Island'daki villasına resmen sahip olamadan, Chicago'da meydana gelen birtakım politik gelişmeler, hemen oraya dönmesini gerekli kıldı.

eyalet ve banliyö adaylarıyla ilgili Cumhuriyetçi Parti ön seçimleri (Bombalı!) başlamazdan önce baş

321

ladı şiddet hareketleri; ilk kurbanlar Thompson'un adamlarıydı. Thompson'un atadığı şehir müfettişi Charles C. Fitzmorris ile Belediye Sağlıkişleri Müdü rü dr. William H. reid'in evleri yarım saat arayla bom balandı. 27 ocak gecesi (yani ön seçimlerden on haf ta önce).

«kanunsuzlar resmen meydan okuyorlar bi ze,» diye demeç verdi sayın belediye başkanı.

«ama meydan okumağa kalkanlar pek yakında derslerini ala caklar.» kimse aldırış etmedi bu tehdide. 11 şubat gü nü, eyalet savcısı Crowe'un kayın biraderi, aynı za manda sekreteri olan lawrence Cuneo'nun evinde bir

bomba daha patladı. Bundan bir hafta sonra, nice gangsterin delik deşik cesedine son yolculuk için çe ki düzen veren John Sbarbaro'nun cenaze evi'nde dördüncü bomba patladı. Thompson'un desteği saye sinde belediye mahkemesi yargıçlar kuruluna girebil mişti Sbarbaro.

eyalet savcı adayı olarak, Crowe'un yerine yar gıç John a. Swanson'u destekliyordu senatör Deneen. Senatörün eski hayranlarından elmas Joe esposıto, Cumhuriyetçi Parti belediye meclisi üyeliğine adaylı ğını koyarak listeye yardım etmeği kabul etmişti. 21 mart sabahı, ön seçimlere tam üç hafta kala, el mas Joe telefonla tehdit edildi: «Ya defolup gidersin, ya da geberirsin,» diyordu telefondaki ses. aynı sa bah, birkaç saat sonra, Capone'un iki adamı Bella Na poli Café'ye gelerek aynı sözleri tekrarladılar. elmas Joe nun adamları, boyun eğmesi için yalvardılar pat ronlarına. ama o, ne pahasına olursa olsun, senatöre verdiği sözü tutmak istiyordu. aynı gece, oldukça geç bir saatte, esposıto Ulusal Cumhuriyetçi kulü bünden çıkan elmas Joe, üç beş adım ötedeki evine doğru yürümeğe koyuldu. iki yanında iki muhafızı, Ralph ile Joe Varchetti kardeşler vardı. karısı Carme la ile üç çocuğu, evin penceresine çıkmış

babalarını bekliyorlardı. Tam çocuklarını bile göreceği kadar ya-322

kına geldiğinde arkadan yaklaşan bir otomobil belir di sokakta. Arabanın içinde üç adam vardı. Yavaş ya

vaş ilerleyerek, tam kurbanlarının hizasına geldiler; İki çifte ve bir tabancayla ateş açtılar.

Silahlar, araba nın pencerelerinden dışarıya atıldı, araba hızlanarak gözden kayboldu.

Varchetti kardeşler zamanında kal dırıma atabilmişlerdi kendilerini, ama elmas Joe aldı ğı sayısız kurşun yarasıyla yuvarlanmıştı yere; her ya nından kanlar akıyordu. Carmela, çığlık çığlığa kocası nın yanına koştu. «Sen misin, Guiseppe, sen misin?» diye haykırıyordu. Sonra korku ve şaşkınlıktan dona kalmış olan komşularına dönerek, «Bunu yapanı ken di elimle öldüreceğim,» diye bağırdı.

öç alma yeminlerine rağmen, ne yaşlı dul, ne de fedailer, katillerin kimliklerini açıklayabildiler. Cinayet

hakkında en ufak bir ipucu bile veremediler. El mas Joe esposito'nun öldürülmesiyle ilgili olarak hiç kimse tutuklanmadı.

Cenaze törenine katılanlar arasında politikacılar çoğunluktaydı. içlerinde en ünlüsü Senatör Deneen' dı.Ertesi gün şiddet hareketleri yeniden patlak verdi. Senatörün üç katlı evinin ön bölümü dinamitle uçurul du, aynı gece, geç saatlerde evine dönen Yargıç Swanson, arabasıyla oturduğu sokağa saptığında, hız la geçen bir başka arabadan atılan bombadan zor kur tardı canını.

kara mizah, meraklısı bir gazeteci, amerikan Mil li Marşını şöyle değiştirerek yayınladı: roketlerin kızıl ışıltısı, patlayan bombalar ha vada

karanlığın içinden müjdeledi: Chicago hala orada herkesin bildiği şeyleri tekrarladı. Deneen:

«Caniler, politik bir diktatörlük kurarak Chicago'yu büsbütün ele geçirme çabası içindeler.»

Yargıç Swanson ise şöyle konuştu: «Bomba endüstrisi, şimdiki yönetimin desteğiyle gelişmiştir.» Önseçimlerin yapılacağı gün

bombalamaların daha da artacağından korkan bir fe deral görevli, A.B.D. Baş Savcısından, 500 tane daha özel görevli yollamasını istedi. Nebraska Senatörü George W. Norris, A.B.D.

Cumhurbaşkanı Coolidge'e, o sırada Nicaragua'da antiamerikan gerillalarıyla çar pışmakta olan deniz kuWetlerinden bir bölümün geri çekilerek, Chicago'ya gönderilmesi için israr etti.

Her iki istek de reddedildi.

Crowe'un akıl almaz bir küstahlıkla milleti aptal yerine koyduğunu belli eden bir konuşmasını Thomp son da açık açık onaylayınca, kendi taraflıları

bile kız gınlıktan küplere bindiler; ve saflardan ayrılanlar ol du. «şunu çok iyi biliyorum ki,» demişti Crowe, «bom baları atanlar Deneen taraflılarıdır... Belediye Başka nı Thompson ile beni küçük düşürmek için yapıyorlar bunu. kesinlikle yenildilkerini anlamış durumdalar. Umutsuz bir umutla, son bir kez bu yenilgiye karşı koymak için, bu tehlikeli taktiklere baş vuruyorlar.» o güne kadar Crowe taraflısı olan Chicago Cürüm ko misyonu, bu konuşma üzerine bir açık mektup yayın layarak, eyalet savcısını «yetersiz, kendisine verilen Büyük sorumluluklara hiç bir şekilde layık değil;»

di ye suçladı ve hemen görevinden alınmasını istedi.

«Ön seçimler yaklaştıkça, ulusal ve uluslararası çevrelerin dikkati Chicago'ya çevriliyordu.

avrupa gazeteleri, cepheye muhabir gönderir gibi savaş mu habirleri yolladılar Chicago'ya. Ve burada bekledik lerinden fazlasını buldular. Banliyö Bölgeleri denetim kuruluna, belediye başkanının tuttuğu yargıç Barasa' ya karşı adaylığını koymuş olan edward r. Litsinger, çamur atma konusunda Thompson'la rahat rahat boy ölçüşebilecek nitelikte bir insandı. düşmanın kendi bölgesinde, işçi seçmenlere yaltaklanmağa çalışan Thompson, seçimden bir hafta önce düzenlenen bir mitingte, bar bar bağırıyordu: «Litsinger gazhanenin orada doğup Buyümüş, tamam.. ama sonra doğduğu

yeri beğenmez olup kuzey kesime taşındı, zavallı ya talak anasını da buralarda sürünmeğe bıraktı...» Bir den Litsinger'in kız kardeşinin ayağa fırlayıp bağır maya başlamasıyla miting birbirine girdi: «Yalan, ya lan,» diye bağırmıştı kadın. Annem çoktan öldü, ağa beyim buradan taşınmadan çok önce....»

Ertesi gece, olympic Sinemasındaki mitingde konuşan Litsinger saldırıya karşılık verdi.

Thompson' un «bir sokak iti», «şaşkın bir hayvan» olduğunu söy ledi. Belediye başkanının

«gövdesi bir gergedan leşi, beyni ise orangotan beyni»ydi Litsinger'e göre. Çok eski bir numaraya baş vuran Litsinger, elinde kapalı bir zarf salladı. «Noterden tastikli ifadeler var bu zarfın içinde, hepsi de koca orangotanın özel hayatı na dair.. okuyayım mı?» ağızları sulanan dinleyiciler, «oku, oku!» diye bağırdılar. Büyük bir soylulukla, «okumuyacağım,» dedi Litsinger; zarfı cebine yerleş tirirken dindar bir havaya büründü. «O herifin dil uzat mağa kalktığı alman asıllı anam, yukardan, melekle rin arasından bana bakmakta.. Thompson gibisinin dü zeyine düşeceğime, ölürüm daha iyi..» Ve iki cüm le sonra, ölüm korkusunu yitirmiş olacak ki, düştü Thompson'un düzeyine: «Üç Silahşörler dedikleri kim ler biliyor musunuz? Koca Bill, Len Small ve Frank L. Smith (Thompson'un desteklediği senatör adayı) ama, bu silahşörlerin silahları yakında bir yerlerini açıtacaktır!»

Ön seçimlerden iki gün öncesine rastlayan pas kalya yortusu nedeniyle bir bildiri yayınlayan Chicago din adamları (katolik, Protestan ve Yahudiler, hep bir ağızdan) Small - Thompson ikilisine oy verilmemesi ni istediler. «şu anda cezaevinde olması gereken bir vali var başımızda... Serseriler ve bombalar tara lından yönetiliyoruz... Ulu Tanrı! Halkımızın uyanma sına izin ver. izin ver halkın uyansın ve utanabilsin!..»

325

10 nisan. Ön seçimler. Her iki tarafın parti hama lan (Büyük çoğunluk Thompson cularda olmak üzere kuşaklardan beri uygulana uygulana artık klasikleş miş yöntemlerle harekete geçtiler. Seçim görevlisi olmayı becerebilmiş olanlar, ellerindeki seçmen lis telerini uydurma adlarla doldurarak adamlarının üst üste birçok defa oy kullanmalarını sağlıyorlardı. kü tükte kayıtlı olmayan, ama taraftar oldukları bilinen kimseler ekleniyordu listelere. oylarını bölge patron larına birkaç dolara satmış olan işsiz güçsüz serseri leri değişik ad ve adreslerle kaydediyorlardı. oylama başlamazdan önce, sandıkların çoğu, istenilen şekil de işaretlenmiş

yalancı oy pusulalarıyla doldurulmuş tu. Patronların bu iş için görevlendirdikleri adamlara bol bol fazla oy pusulası veriliyor, bunlar, sayımda gerçek oylara karıştırılmak üzere işaretlenip hazırla nıyordu. Yatalak hastalara ulaştırılmak üzere ayrılan pusulalar başka ellere gidiyordu.

Sandıklar açılıp oylama başladıktan sonra, Capone'un bomba ve silah taşıyan adamları (ki sayıları, Senatör denee'in tuttuğu kabadayıların sayısından çok yüksekti) arabalarla sandık yerlerini dolaşmağa başladılar. Butün arabalarda, «Baştan Sona amerika» yazılı pankartlar asılıydı. Capone savaşa hazır asker lerden farksız adamlarına kendisi kumanda ediyordu. karşı tarafa oy vereceği sanılan seçmenleri, silah ya da dayak tehditiyle uzaklaştırıyorlardı sandık başın dan. arada sırada, Deneen taraflısı kabadayılara rast ladıkları oluyor, vuruşuyorlardı.

ama Capone'cular sa yıca öylesine üstündüler ki, kontrolü kolayca ellerin de tutmayı başardılar. dürüst seçim memurları, Capone'un adamlarının tehditleriyle sandık başlarından kovuldular. korkmayan, direnen bir iki kişi oldu. Bun ları yaka paça yakalayıp, sandıklar kapanınca kadar tutsak ettiler. Seçim kurulları bu kaçırılanların ye rine son dakikada başkalarını göndermek zorunday-326

dılar. Gansterler yeni gönderilen kişilerin Thompson taraflısı olması için gerekeni yaptılar.

Paralı sahte seçmenler beş çeşitti. Bir kere «sı racılar vardı. Bunlar bir tür «elden ele»

sistemine gö re kullanırlardı oylarını. Sıranın başındaki adam, iki oy pusulası ile giriyordu bölmeye. Bunlardan biri, sandık gözcüsünün verdiği boş pusula, öteki de önce den hazırlanmış işaretli pusulaydı. işaretli pusulayı sandığa atan birinci adam, boş pusulayı ikinci sıracıya devrediyor, o da aynı şeyi yaptıktan sonra, boş pusu layı sıradaki üçüncüye veriyor, ve bu böyle sürüp gi diyordu. «Gezgin»ier ise, şehrin işsiz güçsüzleri ara madan seçilirdi genellikle; bunlar gün boyunca yüz lerce kez oy verirlerdi. Gangsterler, arabalarıyla çe şitli sandık yerlerine götürürlerdi bunları. İğneliler, durum meydana çıktığı takdirde tabanca kullanma yet kisine sahip, silahlı gezginlerdi. Bölge patronları, bazı serserileri önceden elde ederek, kanunen gerekli 30 günü seçim bölgesinde geçirmelerini sağlamışlardı. bunlara

«döşek seçmeni» denirdi. «Tekrarcı»lar, san dık değiştirmeğe bile gerek görmeden, aynı sandığa kimi zaman 100 oy atarlar, genellikle her seferinde değişik ad ve adresler kullanırlardı. Bu tekrarcılardan biri, on altı kez aynı

adresi vermişti. Seçimlerden sonra yapılan Büyük jüri soruşturmasında, bu adresin bir at ahırına ait olduğu anlaşıldı. Gazeteler, «Butün atların oy verdiğini» yazdılar!

Sıra oy sayımına gelince, yapılacak pek çok nu mara vardı. Satın alınmış sayım memurları, karşı ta rafa verilmiş oyları iptal etmek için bunları bir kez işaretlerlerdi gizlice. Böylece çifte işaretli oldukları gerekçesiyle sayılmazlardı. Sayım listelerinin topla mına olduğu gibi kendi adaylarının adını geçirirler, sahte sayım listeleri çıkarırlar, toplamları bildikleri gibi uydururlardı. Crowe aleyhine atılmış binlerce oy pusulası doğrudan doğruya yok edildi bu arada. Dü-

rüst seçim memurlarının ise karışmalarını önleme amacıyla, silahlı gangsterler sayım yapılan odaları kapılarını tuttular.

Polisin desteği olmasaydı bu dümenlerin hiçbiri yürümezdi kuşkusuz. Polisler ortada görünmemekle yaptılar yapacakları yardımı. Bölge patronundan, ya da, çoğu kez, Capone'un kendisinden emir alan ma halle komiserleri, rütbelerinin düşürülmesi korkusu, ya da para alabilme umuduyla, karakoldaki polisleri, sandık yerlerinden iyice uzaklarına yollamışlardı.

Thompson'un desteklediği Yirminci Bölge Cumhuri yetçi Parti komite adayı Morris eller, kısaca şöyle ta nımladı durumu: «Polis bizimle beraber..»

«Bombalı bilinen» sırasında bir de cinayet işlen di. Octavius Granady adlı zenci bir avukat, Patron el lere karşı adaylığını koymak cüretini göstermişti. Yirminci Bölgede o güne kadar politik eşitlik isteme ğe kalkan bir zenci görülmemişti. kaç oy toplayabile ceği sorusu, akademik bir soru olmaktan ileri gideme di sonuç olarak. Sandıklar kapandıktan kısa bir sü re sonra, kapısının önüne çıkmış, arkadaşlarıyla geve zelik ediyordu. Geçen bir arabadan atılan kurşunlar kulağının yanında vızladı. Granady arabasına atladığı gibi kaçmağa başladı.

katillerin arabası da döndü ve peşine düştü. Bir yandan da tüfek kurşunları uçuşup duruyordu. Uzun sürmedi kovalamaca; Granady'nin arabası bir ağaca 'çarpıp durdu. arkadan gelen araba nın farlarının aydınlattığı, çok kolay bir hedef olmuş tu şimdi. en az bir düzine kurşun girdi gövdesine. Bir süre sonra dört polis memuruyla üç gangster (bu ara da James Belcastro) bu cinayetin sanıkları olarak yargılandılar. Hepsi beraet etti.

Politika spekülatörleri, Small, Thompson, Crowe üçlüsünün desteklediği listenin Büyük farkla kazana cağına inanmışlardı. Chicago tarihinde görülmüş gö rülecek en iyi örgütlenmiş, en güçlü parti hizibi olduk-328

larından o güne kadar bir ön seçim bile kaybetmemişlerdi. Çeşitli yollarla, Butün eyalet, banliyö ve şehir görevlisini ellerinde tutmaktaydılar. Son derece mili tan gangster kollan vardı bir kere; bunun yanı sı ra ha dediklerinde seçim kampanyasında çalışacak bin kişi ayarlayabilecek güçteydiler. Spekülatör ler aşağı yukarı 430 bin kişinin oy kullanacağını, bun ların büyük çoğunluğunun oyunu Thompson hizbine vereceğini düşünüyorlardı.

Ama hesaba katmadıkları bir şey vardı: şiddet hareketlerinin uyandırabileceği ters tepki...

Ömürlerin de ön seçimlerde oy kullanmamış olan Chicagolular bile bomba gürültüleri,, barut kokusu ve Thompson' un akıl almaz küstahlığı sayesinde uyanıverdiler. «El bette suç işleniyor şehrimizde,» demişti Belediye Başkanı Deneen ile Swanson'un evlerinin bombalan masının ardından. «Ve de her zaman işlenecektir. Ne yani? Başka yerlerde de böyle değil mi?

Chicago'nun öteki Büyük şehirlerden ne farkı var? şu kadara ada mın kolunu kırarlar, şu kadara bacağını, bu kadara adam döverler, şu kadara adam öldürürler... New York' ta da böyledir. ama orada, işlenen Butün suçları bizde olduğu gibi gazetelere yazmazlar... İçki yasağı sür dükçe, bombalar da sürecektir...» Seçim kampayasın da ortaya atılan sorunlardan Baştan Sona amerikacı lık, Amerika Birleşik devletleri Birliğine girsin mi girmesin mi, Coolodge'in başkanlığına yeniden aday lığını koyup koymaması, vb... hiçbiri, söz konusu edil mediği halde, en önemli olan al Capone sorunu ka dar ilgilendirmiyordu seçmenleri.

Gangsterler kralı, Chicago'nun gerçek yöneticisi olmakta devam edecek miydi?

Bu sorunun cevabı, yüksek ve etkili bir «Hayır» oldu. 10 nisan seçimlerine katılma oranı, en iyimser tahminlerin hemen hemen 100 katına çıktı. aşağı yu karı 800 bin kişi oy kullandı; ve uygulanan bütün şike

329

ve terör yöntemlerine karşın, bir tek Thompson adayı bile seçilemedi. Small ve Crowe, birden bire dönen rüzgarın etkisiyle yıkıldılar. Thompson'un belediye başkanlık döneminin sona ermesine üç yıl vardı da ha, ama, bu yenilgi, politik yaşantısını tamir edilmez biçimde zedeledi. Yediği bu tokadın üzerine, bir de yönetimindeki yolsuzluklar konusunda açılan soruş

turma, basının gittikçe artan saldırıları onu bitkin bı raktı. Sonbaharda, partisinin demokrat Parti karşı sında erişeceği seçim savaşına katılacak hali kal madı. Gerek gövde gerekse ruh sağlığı bozulmuş tu; durmadan içiyordu. Sonunda, yazı sayfiyedeki köş künde geçirmek üzere Chicago'dan ayrıldı. Belediye Başkanlığına Samuel ettelson vekalet etmeğe başla dı.

olaylardan son derece memnun kalan Tribune gazetesi, Thompson'un yenilgisini halkın zaferi olarak tanımladı. «eyaletimizi, şehrimizi uygar dünyanın yüz karası haline getiren hırsızları, bombacıları, makinalı tüfeklileri kovmağa, her türlü yozlaşma ve yolsuz luğa son vermeğe, kararlı, azimli bir vatandaş kitle sinin şahlanışıdır bu olay!..»

Capone, seçimler sona erer ermez MİamiI'ye dö nerek, yeni satın aldığı elysıum adlı villayı güzelleş tirmek, çevresine istihkamlar kurmak için çalışmalara başladı. Dade County'nin en iyi mimarları, bahçe mi marları, duvarcı ustaları ve marangozları (hepsini de Henderson bulup*

getirmişti Capone'a) aylarca çalıştı lar. Bahçenin çevresine çok yüksek beton duvarlar örüldü.

Parmaklıklı bahçe kapısının arkasına, ağır, yüksek ahşap kapılar takıldı. dışardan, içersinin gö rülmesi olanaksızdı böylece. Bahçe kapısının dışına konulan bir telefon, gelenlerin kapıyı çalmazdan önce kendilerini

tanıtmalarına yarıyordu. ahşap kapının ar dında nöbet tutan silahlı bir muhafız delikten bakıp incelemeden önce kimsenin içeri girmesi mümkün
330

değildi. ev ile rıhtım arasında kalan yere, o bölgede o güne kadar görülmemiş büyüklükte bir yüzme havu zu yapıldı. 25 metreye 15 metre genişliğindeki havu zun, o zamanlar yeni çıkmış^olan, gerek tatlı gerekse tuzlu suyla kullanılabilecek nitelikte bir filtre sistemi vardı.

Havuzun körfeze bakan yanında, iki katlı Vene dik stili bir plaj evi yapıldı. içi ve kenarları kayalarla süslenmiş bir başka havuza tropikal balıklar yerleşti rildi. Bu havuzun çeşitli bitkilerle donatılmış kıyı sında Capone oğluyla birlikte oturur, balıklara ekmek kırıntıları atardı. Balığa ya da geziye çıkmak için bir kaç tekne edinmişti Capone. adını Sonny ve Ralphie koyduğu bir Baby Gar sürat motoru, bir de 30 metre uzunluğunda yelkenli yatı vardı bunların arasında. Ya tın adını Ok (*) koymuştu. eski arkadaşları ziyarete geldiğinde,, salamlı sandviçler ve kasalar dolusu bira dan oluşan bir piknik sepeti hazırlatıp, bir deniz uça ğı kiralayarak (saati 60 dolar, ayrıca pilot için de saat te 100 dolar öderdi) Bimini'ye uçmayı severdi.

Çok büyük, çok süslü eşyalarla dolu olan oturma odasının en göze batan süsü, baba oğul Capone'ların büyük boy yağlı boya portresiydi.

evin arka tarafına düşen büyük yatak odası, yüz me havuzuna ve körfeze bakıyordu. dört sütunlu, kos kocaman bir yatakta yatardı Capone. karyolanın he men ayak ucunda, içi ağzına kadar para dolu olan tah ta bir sandık vardı. («Paranızı ne diye bankaya yatırı yorsunuz,»

derdi Capone, «benim gibi yapsanıza.» duş yaparken, suyun gövdesinin her yanına aynı sert likle değmesinden hoşlanırdı. Bu nedenle, yatak oda sının hemen yanına yaptırdığı özel duş

bölmesinin dört duvarına, tam yedi tane fazla duş koydurtmuştu. evde yapılan Butün bu değişikliklerin tutarı yüz bin doları buldu.

(*) arrow.

Üzülerek karar verdi Capone; Brookiyn'li eski dos tu, bir zamanlarki patronu, hani, vaktiyle barmen ola rak çalıştığı yerin sahibi Frankie Yale'i öldürtmek zorundaydı. iki nedenden ötürü vermişti bu kararı. Birincisi Sicilyalılar Birliği (yeni adıyla, italo ameri kan Ulusal Birliği) ile ilgiliydi. Angelo Genna öldürü lüp de Chicago şubesinin başkanlık sandalyesi boş kalınca, ulusal başkan olan Yale yansız kalmağa dik kat etmişti. Ne Capone'u ne de kuzey kesimlileri da rıltmak istiyordu. Bu nedenle, ne Capone'un ileri sür düğü aday Tony lombardo'yu tutmuştu ne de kuzey ke simlilerin adayı Joseph Aiello'yu. Capone israr ettiği için, lombardo'ya karşı çıkmadı. ama, aynı zamanda, ilerde başkanlığı ele geçirme umutlan içinde olan Aiello'ya cesaret vermekten geri kalmadı. aslında, Chicago şubesinin başında kim olursa olsun, Yale' in aldırdığı yoktu. onu ilgilendiren tek şey, çeşitli kanunsuz işlemlerden sağlanan kazançtan yeteri ka dar büyük bir pay alabilmekti. ancak, lombardo yö netimi ele geçirdikten sonra, Yale'in payı azaldıkça azalmıştı. Sadece üç beş kuruş, o da ayıp olmasın di ye »gönderiyordu. lombardo; aslında ulusal lidere baş kaldırmaktaydı. şimdi de, Capone'un kendi kay naklarından öğrendiğine göre, Aiello New York'a git miş, Yale'den destek ve yardım görüyor, lombardo' yu alaşağı etmek konusunda Yale kendisine yardım ederse, eskiden yollanandan bile fazla pay ödeyece ğine dair söz veriyordu.

Brooklyn'li patronun ikinci büyük kusuru içki da ğıtımıyla ilgiliydi. 1926 yılından beri içki dağıtım işi ni, hemen Butün ülkeyi kapsayacak biçimde geliştir mişti Capone. Yaptığı eyaletler arası anlaşmalar sa yesinde detroit'te, abe Bernstein'in tamamen Yahu dilerden kurulu Mor Çetesi, St. louis'de egan'ın Sı çanları çetesi, Philedephia'da «Boo Boo» Max Hoff, ve daha birçokları Canada'dan Cüba ve Bahamalar'dan

332

kaçak getirilen, Göl kıyısına ve diğer belirli kıyı kent lerine teslim edilen yüksek kalite içkileri satın alıyor ve bunları A.B.D.'nin orta ve batı kesimlerinde pazar lıyordu. long Island'da teslim edilen kaçak içkileri de netleyen Yale, bunları kamyonlar vasıtasıyla Chicago' ya yollamakla görevliydi. 1927 ilkbaharından beri, birçok kamyon, daha Brooklyn'den ayrılmazdan önce bilinmeyen kişiler tarafından kaçırılmıştı. Birine içki sattıktan sonra, bu içkiyi götüren kamyonu gene ken di adamlarına

kaçırtmak, eskiden beri uygulanan bir dalavereydi. Yale'in böylesine bir dalavere yapıp yapmayacağını düşünüyordu Capone. James Finesy de Amato adlı bir adamını Brooklyn'e casus olarak göndererek durumu öğrenmesini istedi. anlaşılan da Amato gereği kadar dikkatli olmamış, kendisini ele vermişti. aradan bir ay geçmeden sokak ortasında vu ruldu çünkü. ama ölmezden önce, Capone'un kuşku larını yeterince doğrulayacak bilgileri iletmişti patro nuna. Yale, imzasız bir tehdit mektubu aldı: «Günün birinde Amato'nun öcü alınacaktır.»

Haziran ayının ilk haftasında, Chicago'dan gelen birkaç arkadaşıyla Ponce de leon otelinde buluşup konuştu Capone. Gelenler arasında Charlıe Fischetti, Jake Guzik ve dan Secitella da vardı. Toplantıdan bir kaç gün önce, her işi yapmağa hazır olan Henderson'a birkaç silah bulmasını rica etmişti. Henderson da, MİAmi'deki bir rehinciden bir düzine kadar çeşitli si lah satın alıp getirmişti. iki tane 45 kalibrelik revol ver vardı getirdikleri arasında. 28 haziran günü, top lantıya katılmış olanlardan altısı Chicago'ya giden Southland ekspresine bindiler.

Tennessee'nın knox ville kentine geldiklerinde bunların dördü trenden in di. oradaki Nash otomobilleri acentasından bin elli dolara dört kapılı siyah bir araba satın aldılar; ve New York'a doğru hareket ettiler. orada, Capone çe tesiyle ilişkisi olan birisi kendilerini karşıladı.

333

Pazara rastlayan 1 temmuz günü, öğleden sonra, Frankie Yale, başında parlak siyah saçlarını ve esmer tenini daha da koyu gösteren bir hasır şapka, sırtın da açık renk bir yazlık kostüm, Borouhg Park meyha nelerinden birinde oturmuş iki tek atıyordu. Barmen kendisini telefona çağırdı. Telin öteki ucundaki ses ne söylediyse söyledi, Yale kendini meyhaneden dışarı zor attı. arabasına bindiği gibi hızla uzaklaştı. Birkaç dakika sonra, tam kırk dördüncü Sokağa gelmişti ki, dört kapılı siyah bir araba yanaştı yanına; türlü silah lardan —namlusu kesilmiş

tüfekler, tabancalar, bir de tomson— fırlayan kurşunlar oturduğu yere çivile di onu. Yale, New York kentinde tomsonla öldürülen ilk gangsterdi.

katiller silahlarıyla arabalarını otuz dördüncü Sokakta, ikinci Cadde ile Üçüncü Cadde arasında terk ettiler. «ki 45'lik tabancanın seri numaraları polisleri Parker Henderson a kadar götürdü ve genç adam po lis marifetiyle New York'a getirtildi. Cinayeti soruş turan büyük jürinin karşısına çıkınca, silahları Capone'un isteği üzerine satın aldığını, ama bunları gangs tere teslim ettikten sonra bir daha görmediğini iti raf etti. Bu arada, tomsonun da Peter Von Frantzıus' un Chicago'daki spor malzemeleri dükkanından alın dığı ortaya çıktı. Butün bunlara rağmen, büyük jüri, herhangi bir sanık saptamadan dağıldı. New York emniyet Müdürü Grover Whalen, «Benim düşünce me göre, değil sanıkları saptamak, bu sanıkları yar gılayıp darağacına göndermek için yeterli delil vardı,» dedi.

Frankie Yale'nin cenaze töreni, o güne kadar New York'ta görülmüş en muhteşem tören oldu.

Beyaz gül ve orkidelerden yapılmış çok büyük bir çelenk üzerinde, altın harflerle şu ürkütücü sözler yazılmıştı: ONLARIDA da GÖRECEĞiZ, DOST.

Yale cinayeti Sicilyalıların taht savaşını yeniden canlandırdı. küçük Sicilya'larında eski güçlerine yeni den kavuşmuş olan Aiello kuvvetleri, iki ay kadar sonra harekete geçtiler.

Chicago'yu dünyaca üne ulaş man, gündüz vakti, sokak ortası cinayetlerinden biriy di bu. Ìtalo amerikan Ulusal Birliğinin Chicago şu besi South dearborn Sokağı 8 numaradaki Hartford binasındaydı. Tony lombardo, on birinci kattaki Buro sunda öğleden sonra bulunurdu genel olarak, 7 eylül günü, tam işini bitirmiş, Burodan ayrılmak üzereyken telefon çaldı. kuzey kesimde yaşayan tüccar Peter rizzito idi arayan. on beş dakika kadar konuştular. daha sonra çıkan söylentiler, rizzito'nun aslında sahte bir dost olduğunu, sırf sokakta kurulacak pusu hazırlıklarına zaman bırakmak için lombardo'yu oya lamak amacıyla telefon ettiğini ileri sürecekti. Sonuç olarak, lombardo dört buçuk sıralarında ayrıldı Buro sundan. Yanında iki fedaisi, Joseph Ferraro ıle Joseph Lolordo vardı. Lolordo'nun ağabeyi Pasquale, Birliğin ileri gelen politikacılarındandı. dışarı çıktıktan sonra Madıson Sokağına saptılar. Sokaklar çok kalabalık ol duğu için güçlükle yol

açabiliyorlardı kendilerine Yüz metre kadar ilerledikten sonra, bir lokantanın önün den geçerlerken, Lolordo arkasından bir ses işitti. «iş te, bu»

diyordu ses. Hemen ardından dört patlama geldi. lombardo, başının yarısı dum dum kurşunlarıy la parçalanmış olarak yere yuvarlandı. Sırtına iki kur şun yemiş olan Ferrara da yanına düştü. karşıt yönler de kaçan iki adam gördü Lolordo. Birinin üzerinde ko yu renk giysiler vardı, öteki griliydi. Tabancasını çe ken Lolordo, grili adamın peşin düştü. Tam o sırada karşısına çıkan polis memuru koluna yapıştı, tabanca yı zorla elinden aldı. katiller kaçtılar.

Hastahanede Ferrara'nın baş ucunda bekleyen

335

eyalet Savcı Yardımcısı Samuel Hoffman, kendisine ateş edenlerin kimler olduğunu söylemesini istedi. Ferraro karşılık vermedi. «Öleceksin,» dedi Hoffman. Ferraro susmağa devam etti. iki gün sonra, ağzını açmadan öldü, Lolordo, her iki katili de iyice görmüş, kendisini yakalayan polis memuruna yoluna engel ol maması için yalvarmış olduğu halde, soruşturmada verdiği ifadede, olay hakkında hiç bir şey hatırlama dığını iddia etti.

1921 yılında, politik terörcülerin anthony d'and rea'yı vurmasından beri, cinayete kurban giderek ölen Sicilyalılar Birliği başkanlarının dördüncüsüydü lom bardo. Bu şekilde ölenlerin sonucusu da olmayacaktı. olayı izleyen üç yıl içinde Sicilyalılar Birliği başkanlı ğına seçilenlerin hepsi, ayrıca adaylığını koyanlardan birkaçı öldürüldü. ancak bu görevin sağladığı kazanç lar (insan bunların tadını çıkaracak kadar yaşayabilir se tabii) karşı konulmayacak kadar çekiciydi.

artık Birliğin yönetimine girmiş olan ev imbikleri dağıtım endüstrisi geliştikçe gelişmiş, Chicago'daki italyan göçmen ailelerinin büyük çoğunluğunun mesleği ha line gelmişti.

durmadan çalışan, multı milyon dolar lık içki yapım pazarına ham madde yetiştiren 2,500

kadar ev imbiği vardı.

Birlik başkanı olarak lombardo'nun yerini almak yarışında Pasquale Lolordo Peter rizzito'yu yenerek, 14 eylül günü başkanlık koltuğuna oturdu. Çok geç meden rizzito öldürüldü. Mılton Sokağındaki dük kanının önünde vuruldu. Vur emrini Capone'un mu yoksa Joe Aiello'nun mu verdiği hiç bir zaman anlaşı lamadı. aynı hafta içinde, Capone'un adamları maki nalı tüfeklerle Aiello karargahına saldırdılar; Tony Aiello ve bir muhafızını yaraladılar. daha sonra mey dana gelen çeşitli çatışmalarda Aiello fedailerinden dördünü öldürdüler, kendileri de iki kayıp verdiler.

Başkan seçildikten sonra beş ay yaşadı Lolordo.

336

Aiello'ları kendisine dost sandığı için üç kardeşi North Caddesinde apartımanına içki içmeğe çağırmıştı. onurlarına kadeh kaldırırken vurdular onu. Tabanca seslerini işitirek yan odadan koşup gelen karısı alei na, ikinci bir kez açılan ateşe tanık oldu. kederden ne yaptığını bilmez durumdayken, poliste kendisine gös terilen resimler arasından Joe Aiello'nundakine işaret etti, katillerden birinin olduğunu söyledi. ama, kendi ne gelir gelmez, ilk ifadesini değiştirdi, ve Butün Si cilyalı dullar gibi sustu.

Böylece, Joe Aiello nihayet Sicilyalılar Birliği başkanı olabildi. Bir yıla yakın sürdü başkanlığı.

der ken, 23 ekim 1930 tarihinde, gece North kolmar Caddesi 15 numarada oturan bir arkadaşının evinden ayrılırken, karşılıklı iki apartman dairesine yerleştiril miş iki makinalı tüfek ateşinin arasında kaldı. on gün öncesinden kiralanmıştı apartma.ı daireleri; eski, de nenmiş bir Capone taktiğiydi bu. Aiello'nun öldüğü saat, cenazesine gönderilen çelenklerden birinde pek süslü olarak belirtilmişti. Güllerden yapılmış bir saat kadranı ve tam sekiz buçuğu gösteren akrep ile yel kovan..

Aiello'nun yerini alan başkan, Capone'un, ada mıydı. Makarna imalatçısı olan agostino loverdo, Cicero'da bir meyhanede öldürı lünceğe dek, bir yıl başkanlık yaptı.

Birliğin başına geçip de canını kurtaran, görev süresi içinde öldürülmeyen ender kişilerden biri, Capone'un baş tedaisi Phil D'andrea oldu.

XVI.

«BEN DE İNSANIM»

1928 YAZINDA, CHiCAGO'daki karargahının ye rini değiştirdi Capone. Metropole otelinin hemen kar şısında olan Lexington oteline geçti. Bir zamanlar şehrin en gözde ve göz alıcı otellerinden biri olan Lexington'da nice büyük, adamlar kalmış, bir keresin de Cumhur Başkanı Cleveland, Chicagolulara bura nın şahane balkonundan hitap etmişti. artık pek göz de bir yer değildi, ama hala göz alıcıydı. Geniş pen çeleri, köşelerinde kuleleri, çok yüksek tavanlı salon ları vardı. lobinin iki ucunda, biri South Mıchıgan Caddesine, öteki Wabash Caddesine açılan iki koca man giriş kapısı vardı. iki katlı şahane lobisinde bir de alış veriş

merkezi bulunuyordu.

Capone ile adamları, on katlı yapının dördüncü katını tamamen, üçüncü katını da kısmen kiralamış lardı. ayrıca otelin çeşitli katlarında sevgilileri için çeşitli odalar tutmuşlardı.

Capone, yılda on sekiz bin dolar ödediği altı odalı özel dairesinde yemek ye mek istediği zaman, yiyecek ve içecekler, kendisi için dördüncü katta özel olarak yaptırılmış olan mut fakta hazırlanır, tekerlekli arabalarla içeri taşınırdı. ahçısı da özeldi; efendisine sunulacak Butün yemekle ri önce bu ahçı tadardı. Aiello'lar Capone'u zehirle meğe kalktıkları günden beri, yemeklerini önce başka sına tattırmayı adet edinmişti gangster. Geceleri, kü çük louıs Campagne, Capone'un yatak odası kapısı nın önüne konulan portatif yatakta yatardı.

Gidiş gelişlerini düşmanlarından gizlemek için,

özel bir yol ayarlamıştı kendine. Bu gizli yolu kullana bilmesi için, otel yöneticileri ile bitişikteki iş hanının yöneticilerinin işbirliği gerekiyordu. Capone, yarım düzine fedainin eşliğinde, servis asansörüyle ikinci kata iner, hizmetçilerin üniforma değiştirdikleri kü çük bir odaya girerdi. odanın duvarındaki boy aynası, Capone'un emriyle açılmış bir kapıyı gizliyordu.

Bu kapıdan geçen gangster, bitişikteki iş hanına girmiş oluyordu. iki kat merdiveni yürüyerek iner, hanın yan sokağa açılan kapısının önünde bekleyen arabasına binerdi. (*) Mae, Capone, kocasının Lexington'dakı dairesin de pek ender kalırdı. eşiyle birlikte tiyatroya, gece kulüBune ya da at yarışlarına gittiği hemen hiç görül memişti. Çete üyelerinden pek azı, yakından tanırdı Mae Capone'u; yabancılardan ise hemen hiç kimse tanımazdı. eski italyan

«don«larının geleneğini izle yen Capone ailesinin kadınlarını kafes arkasında tu tar, Prairie Caddesindeki ya da Palm Island'daki ev lerde kalmasını isterdi.

Lexington oteline taşındığı sıralardaki metresi daha on sekizine basmamış, sarışın, tombul bir rum kızıydı. kızı, banliyödeki genelevlerinden birinde gö rüp beğenmiş, otelin beşinci katında, iki odalı bir dai reye yerleştirmişti. Capone'un, ailesinden ya da çe te üyelerinden birinin hekime ihtiyacı oldu mu, dr. davıd V. owens'e giderlerdi. aynı zamanda Hawt horne köpek kulüBunün ortaklarından olan bu hekim, yalnızca köpek yarışlarından yılda otuz altı bin dolar hisse alırdı. Günlerden bir gün, rum kızı, cinsel or ganında acaip bir kaşıntı duyarak dr.

owens'e gitti.

(*) Bu gizli kapı, Lexington'un şimdiki sahibi tarafından keşfedildi. Bitişikteki iş hanı yıkıldıktan sonra, sokak tan bakıp, boşluğa açılan bir kapı görünce meraklan dı. Capone zamanından beri otelde çalışmış olan yaşlı bir uşak, kapının ne için kullanıldığını açıkladı.

Hekim, muayeneden sonra kızda frengi teşhis etti ve hemen tedaviye başladı. Sonra al Capone'a giderek bir Wasserman testi yaptırmasını istedi.

Bir iğnenin damarına girip kan çekmesi düşüncesi gangsterler kralını müthiş korkutuyordu oysa. Her ne kadar he kim kan alma işleminin hiç can yakmayacağını söy leyip, tedavi edilmediği takdirde frenginin ne korkunç sonuçlar doğuracağını çok dramatik bir dille anlattıy sa, Capone kan vermeğe razı olmadı. Sağlığının ye rinde olduğunu söyleyerek kestirip attı.

Frank loesch, seçimler konusuna kendisine ri caya gittiği sırada, Lexington oteline yerleşeli üç ay kadar olmuştu. Seçimler şikesiz yapıldığı takdirde, ka zanan ister demokratlar olsun ister Cumhuriyetçiler, Butün banliyö yöneticilerinin, Capone'u yok etmeğe yemin etmiş anti Thompsoncular olacağı kesindi. ilk bakışta, loesch'in ricasını kabul etmekle Capone'un kendi çıkarlarına aykırı davrandığı düşünülebilir. Gangsterin kendini beğenmişliğinin de bu işte bir rol oynadığını kabul etmek gerek. Chicago Cürüm ko misyonunun tanınmış başkanının şapka elde ricaya gelmiş olması son derece memnun etmiştir Capone'u. Çevresinde hayranlık yaratmak, insanlarda kendisine şükran borçlu kılmak isteğiyle yanıp tutuşurdu eski den beri.

iyi vatandaşlık, eli açıklık gösterileriyle bun ları sağlamağa çalışırdı hep. adamlarına bol armağan lar, gazeteci çocuklara 5 dolar, vestiyer kızlara 20 do lar, garsonlara 100 dolar gibi aşırı bahşişler verir; yok sullara giyecek, yiyecek, yakıt yardımları yapar... ve Butün bunların gazetelere geçmesine dikkat ederdi.

John d. rockefeller'i halkın gözdesi haline getir meği başarmış olan halkla ilişkiler dehası ıvy lee'yi tutmayı bile ciddi olarak düşünmüştü bir ara. «Beni, masallardan fırlamış kanlı, korkunç gangsterlerden

biri sanan bir sürü insan var Chicago'da,» diye yakındı bir keresinde. «Hani, zavallı kurbanına saatlerce iş kence eden, kulaklarını kesen, gözlerini kızgın de mirlerle oyan, Butün bunları yaparken de kahkahalar la gülen cinsinden.. Yanlış anlamayın beni, gençliğe örnek gösterebilecek bir kişi olduğumu iddia ediyor değilim. istemeye istemeye bazı kötülükler yapmak zorunda bırakıldığımı itiraf ediyorum. ama dedikleri kadar da kötü değilim canım.

Ben de insanım; benim de bir yüreğim var. Yardıma muhtaç birine "istediği parayı vermeğe her zaman hazırım. insanların aç, açık, çaresiz kalmalarına hiç dayanamam; yüreğim sızlar.

Chicago'lu nice yoksul, aile, beni Noel Baba diye ta nır. Bu şehirde yoksullara bir kuruş

verdiysem, bir milyon dağıtmışımdır, inanın. evet, evet bir milyon do lar! Bunu kendimi övmek için söylediğimi sanmayın, yoksullara yardım ettim diye özel olarak övünecek bir adam değilim zaten. dünyanın en kötü insanı olmadı ğımı belirtmek için söylüyorum yalnızca.» (*).

Bununla birlikte, çıkarlarını gerçek bir tehlikeye atacak kadar körü körüne kendini beğenmiş

değildi tabii. Thompson hizbi zaten yıkılmıştı artık. Üstelik, Thompson'cuların kazanmasını istese, bu uğurda ça ba harcasa bile, oylar kime giderse gitsin kendi yeri nin sağlam olduğunu biliyordu. Capone Chicago'ya ge leli iki kez değişmişti yönetici kadrolar. ikisi de kanun dışı işletmelerini ciddi bir şekilde aksatamamıştı. Her

(*) Bu konuda Capone ile aynı fikirde olan kişilerden bazıları hala yaşamaktalar. Örneğin, Güney kesimde bir pizzacıda çalışan, yaşlı bir garson kadın bana şöyle de di: «al dünyanın en iyi insanlarından biriydi. Zengin den alır, yoksula verirdi.» eski dört ikili'ye yakm bir yerde yaşayan, emekli zenci kapıcı da şöyle diyor: «Hepsi birbirinden iyiydi o çocukların. Bura ahalisi kiralarını kimin ödedini bilmezdi, ama ben biliyo rum. al öderdi hepsini... Nur içinde yatsınlar, bana çok iyilkleri dokunmuştur.»

iki yönetim sırasında da, reform dalgaları, baskınlar, polis temizlikleri büyük jüri araştırmaları, gibi terslik lerin hakkından gelmesini bilmişti. Yöneticiler gelip gitmiş, Capone'un şebekesi olduğu gibi kalmıştı Ye ni bir yönetici kadrodan ne korkusu olabilirdi? lo easch'in ricasını yerine getirebilecek kadar kudretli olduğu için övünebilirdi ancak. Söz verdi. Sözünü tut tu.

Ve, loesch'in «40 yıldır Chicago'da görülmüş en dürüst en başarılı seçim» olarak nitelediği seçimler yapıldı. Cumhuriyetçi Parti büyük zafer kazandı ama koca Bili Thompson politika hayatından kesin olarak sürüldü.

Ulusal Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Herbert Hoover, al Smith'i yendi. Chicago oylarının 650 bini ni Hoover, 629 binini Smith toplamıştı. Seçimlerden kısa bir süre sonra yeni cumhurbaşkanı tanınmış mil yoner tüccar J.C. Penney'nin davetlisi olarak MİAmi' ye gitti, Penney'in Belle Island'daki malikanesi, Palm Island'a çok yakındı. iki evin birbirine böylesine ya kın oluşu, yıllar yılı sürecek birtakım asılsız söylenti lere yol açacaktı. Bu söylentilerden birine göre, bir gece 93 numaradaki eğlenceler öylesine çığırından çıkmış, tabanca patlamaları, bağırmalar, kadın çığ lıkları öylesine yükselmiş ki, Hoover gürültüden uyu yamamış. Her ne bahasına olursa olsun Capone'u yok etmeğe hemen o gece yemin etmiş.

Gene bir başka söylentiye göre, gazeteciler kendisinden çok Capone a önem verdikleri için bozulmuş Hoover. anlaşılan, bir keresinde, MİAmi'de bir otelin lobisinde, yeni baş kan gazetecilerle konuşurken gangsterler kralı içeri girmiş, ve gazeteciler Hoover'i orta yerde bırakıp onun yanına koşuşmuşlar. Hoover'in başkan seçilir seçilmez, Capone'a karşı harekete geçmesi için emir verdiği bir gerçektir. ama bunun nedeni Bu tür kişi sel kızgınlıklar olamaz.

Capone, kazancının büyük bir bölüğünü içki ya pım ve dağıtımından sağlıyordu hala. ama, hayatta çok çeşitli işlere el atmanın gerekli olduğunu, içki yasağının uzun süre devam edemeyeceğini bilen John Torrio'dan öğrenmişti vaktiyle. Öğrendiklerini öylesi ne iyi uyguladı ki, içki yasağı beklenenden çok önce kaldırılmış olsaydı bile, kaybının büyük bir bölümünü, öteki yatırımları sayesinde kurtarabilirdi. Bazı tama men kanuni işlere de yatırım yapmıştı bu arada. Ör neğin, New orleans'da Phıl kastel ile birlikte bir tılt makinası şirketine ortak oldu.

levee'de en sık git tiği gece kulüBu olan Mıdnıght Frolics'e de yüzde yirmi beş oranında ortak oldu. Haftada en az iki üç gece bu gece kulüBune gider, çevresinde, kendisini öteki müşterilerden koruyan bir düzine fedai olduğu halde Joe e. lewıs'ı dinler, austin Mack hıs Cen tury Serenaders

topluluğunun müziğine tempo tutar, çay fincanından viski içerdi. Yanında kadın getirdiği pek ender görülmüştü. Hiç dans etmezdi.

Capone'un içki yapım ve dağıtım işinden sonra en çok kazanç getiren işi haraççılıktı.

«Haraççı» denilen kişi (Chicago Ticaret dergi si'nin 17 aralık 1927 tarihli sayısında tanımladığı gibi) görünüşte kanun çerçevesi içinde çalışan bir iş kuruluşunun patronu olabilir; ya da bir işçi sendi kası yöneticisidir; ya da bu iki işten birini, ya da her ikisini yaptığını iddia edebilir; ya da açık açık, kabadayının biridir.

ister zorbalıkla bir işçi sendikasının başına geçmiş beli tabancalı bir kabadayı olsun, ister bir iş

kuruluşu yöneticisi olsun, kullandığı yöntemler değişmez. Bir iki pencereye bir iki taş atarak, olur olmaz bir cinayet işleyerek, bir grup küçük esnaf ya da iş adamını, «koruma derneği»

adını verdiği bir kuruluşa girmeğe zorlar. Bunu bir kere becerdi mi işleri kolaylaşmış demektir.

kuruluştaki adam-

ları keyfinin istediği aidat ve ücretleri vermeğe zorlar, canı istediğinde ceza yazar, iş saatlerini ve fiyatları kendi bildiği gibi ayarlar, vc daha birçok yollarla kuruluşu kendi çıkar ve yararlarına göre yönetir.

kuruluşa girmeyi reddeden, ya da girdikten sonra çıkan, ya da istenilen haracı istenilen zaman da vermeyen esnaf ve tüccarların iş yerleri bomba lanır, kendileri dövülür, daha birçok yollarla korku tulur.

Chicago'da hemen Butün mal ve hizmetler hara ca bağlanmış olduğu için fiyatlar aşırı derecede art mıştı. Chicago işverenler derneği'nin yaptığı bir açık lamada, bu yüzden tüketicinin yılda 136,000,000 dolar, (yani kişi başına 45 dolar) fazla para ödediği ileri sü rülmekteydi. Örneğin, Maxıe

eısen, Batı kesimde dükkan sahibi olan 380 kasabı, kurduğu Yahudi ka saplar derneği'ne üye olmağa zorlamazdan önce, tü ketici sığır etinin libresine (aşağı yukarı yarım kilo) 90 ila 95 sent arasında ödüyordu. eisen'in istediği ko ruma ücretini bir yerlerden çıkarmak zorunda olan ka saplar fiyatı 1.25 dolara yükselttiler.

eisen'in balık pazarını nasıl talan ettiğini, kur banlarından davıd Walkoff adlı bir adam, eyalet sav cılığında anlatacak cesareti gösterdi. «1925 yılında, o zaman Taylor Sokağında olan dükkanıma geldi eısen. Yanında dört tane iriyarı dövüşçü vardı. dört sokak ötede, kendi derneğine üye bir başka balıkçı dükkanı olduğu için benimkini kapattırdı. Bir ay kadar sonra, South Pauline Sokağı 1016 numarada bulunan, derneğe ait bir balıkçı dükkanını satın alırsam, yeni den balıkçılık yapabileceğimi söyledi. kabul ettim. dükkan sahibine gerekli parayı ödedikten sonra, der neğe girebilmek için 30 dolar da eisen'e ödemek zo runda kaldım. iki yıl sonra bu dükkanı 650 dolara sat tım. Bu sefer de satış parasından eisen'e yüzde on ko-344

misyon vermek zorundaydım. o günden bu yana, iki kez dükkan alıp sattım. Her seferinde, alışta 300 dolar eisen'e dernek için, satışta yüzde on gene eisen'e komisyon olarak vermek zorunda bırakıldım.» Başına gelenleri anlatacak kadar yürekli olan bir başka kur ban da, beş

çocuklu bir dul olan elli iki yaşındaki ba yan Mamie oberlander'di. Chicago Cürüm komisyo nuna başvurarak şikayette bulundu: «eisen'e gidip yalvardım, bir balıkçı dükkanı açmama izin vermesi için. kendisine 300 dolar verdiğim takdirde açabile ceğimi söyledi. Ben yoksul bir kadınım, nerden bula yım o kadar parayı? Gidip belediyeye şikayet ederim dedim, kahkahalarla güldü. Buraların tek patronu ol duğunu, ne belediyeden ne de başka birinden kork madığını, oradakilerin hepsinin kendisinden emir al dığını söyledi.»

Zamanla haraççılık öylesine gelişti, öylesine ya yıldı ki, Chicago'da sık sık işlenen bu suçları yargıla mak için özel bir Haraç Mahkemesi kuruldu: bomba atarak mala ve cana zarar vermek (1928 yılında, ha raççı kabadayılar elliye yakın bomba atmışlardı,) mes kenlere kötü niyetle hasar vermek, ceza toplamak, kor kutmak, maksadıyla iş yerlerine ya da meskenlere girmek, para almak için adam kaçırmak, işçilere karşı zorbalık.

1920 yıllarında Chicago'da, 200'den fazla haraç örgütü gelişti. Bunlar çeşitli, ilginç adlar buldular kendilerine. Örneğin Beton Yol, Beton Blok, lağım ve Su Boruları Yapım ve Yerleştiricileri Sendikası; lokal No. 381; Soda dağıtımcıları ve Masa kızları kardeş liği; ekmek, kraker, Maya ve Çörek kamyonları şo förleri derneği, vs. orta Batı Garaj Sahipleri derneği nin on bin üyesinin herbiri, dernek kurucusu david albin'e (öteki adıyla şaşı Mulligan) her ay, garajların dan geçen her araba için bir dolar ödüyorlardı. Bir ay içinde, albin'in adamları, dernek üyesi olmayan ga-345

rajlara araba bırakan müşterilere ait elli bin otomobi lin lastiklerini patlattılar.

ragen's Colts çetesinden yetişen Sımon J. Gor man, haraççılık mesleğine, Cook Nalbantlar Sendi kasının ticari yönetmeni olarak başlamış, zamanla Chicago çamaşır yıkama fabrikaları haraççılarının kra lı olmuştu. ortağı Johny Hand ile birlikte kurdukları Chicago Çamaşır Yıkama Fabrika ve kuru Temizleme ciler derneğinden haftada bin dolar net gelir sağlı yorlardı. Belediyenin en güçlü kişilerini tanıyordu Gor man; ve onlar sayesinde derneğe girmek istemeyen leri yola getiriyordu. Bir işaretiyle, mırın kırın eden çamaşır yıkama fabrikası sahibinin iş yerine damla yan sağlık müfettişleri makinaların talimatnameye uygun olmadığını söylerdi. Günün birinde Hand, Hawthorne ınn'in arkasındaki arsada, makinalı tüfek kurşunlarıyla delik deşik halde bulundu. kimse Gor man'ı öldürmeyi beceremedi; o da bir sürü yeni der nek kurdu: Çamaşır Yıkama Fabrikası Sahipleri der neği; Çarşaf Servisi derneği; elle Yıkama derneği; Çamaşır Servisi derneği... Bu derneklerin üyelerin den, brüt kazancın yüzde onuna kadar haraç kestiği olurdu.

Soğuk et Satıcıları derneği'nin üye toplama ara cı zehirdi. dernek üyesi olmayan toptancılardan so sis ve benzeri maddeler alan şarküterilerin kapısın dan şişeler dolusu sıvı zehir atarlardı. kuaförleri ko ruma derneği, üye olmakta nazlananları iki devrede ikna ediyordu. Önce, dükkanın arka penceresinden bir tutam kara barut alevleniveriyordu; *bu* olay direnişi yıkamazsa, bu sefer kuaför salonunun orta yerinde bir dinamit lokumu patlıyordu. Birara, Chicago'da oynanan maçları seyretmeğe gelenler arasında, kav galar, yaralanmalar aşırı derecede arttı. Bunun nede ni, bazı

organizatörlerin, maç günü ya da gecesi ça lışan yer göstericileri, adam başına 5 dolar ödeyerek, 346

Bilet kontrol ve Yer Göstericiler Sendikası'ndan kira lamamasıydı. Sendikanın gündelikle çalışan işçilerini genellikle küçük yaşta çocuklar oluşturuyor, bunlar da, parasız maç seyretme uğruna bilet kontrol ve yer gösterme işini ücretsiz yapıyozlardı. Bu nedenle, sen dika yöneticilerinin kazancı gerçekten çok yüksekti.

ışıklı reklamcılar kulüBu, tiyatrolardan birini baştan aşağı benzin döküp ateşe verdikten sonra, öteki tiyatro ve sinema sahiplerinden, bin beş yüz, iki bin dolar koruma haracı kesmeği kolaylıkla başar dı. kapıcılar Sendikası, Süt kamyonları şoförleri Sen dikası ile işbirliği yapıyordu. Süt kamyonları şoförle ri, fazladan kapıcı tutmayan apartman binalarının süt lerini getirmiyor, kapıcılar da, belirlenen süt dağıtım sirkatlerinden süt almayan apartmanlarda çalışmı yorlardı. asansörcüler derneği, habersiz işi bırakma ve dolayısıyla birçok kişinin binaların üst katlarında mahsur kalmalarına yol açma tehdidiyle, şehrin 25 gökdelenin sahibinden biner dolar dernek yardımı kes meği becerdi. Zavallı ayakkabı boyacıları bile kurtu lamadılar haraççıların elinden. işe başlayabilmek için 15 dolar, her ay da 2 dolar aidat ödemek zorun daydılar.

1928 yılının sonuna doğru bir liste hazırlayan eya let savcılığı, Chicago'da haraççılar tarafından yöne tilen sendika ve dernek , sayısının doksan bir olduğu nu açıkladı. Hemen hemen Butün küçük çaplı iş kolla rıyla birçok büyük çaplı iş kollarını etkisi altına alan haraç düzeni şu iş kollarını da kapsıyordu: Yiyecek ve yaş meyve perakendecileri (giriş ücreti: 25

dolar, aylık aidat: 5 dolar), usta foto rötuşçuları, eskiciler, şekerleme satış aracıları (bu da Gorman'ın dernekle rinden biriydi, yılda brüt yedi milyon dolar gelir sağ ladığı söyleniyordu), kiralık kamyon sahipleri, gazete kamyon şoförleri, inşaat iskan konseyi, belediye ka tipleri, kalorifer ve musluk ustaları, mermer utsala-347

rı tiyatro sayman ve gişecileri, camcılar, fırıncılar, ekskavatör müteahhitleri, pencere kepekleri yapımcı ları, berberler, maden suyu ve sodası satıcıları, don durma toptancıları, çöpçüler, cam siliciler, sokak sü pürücüler, şölen düzenleyiciler, golf kulüBu yönetici leri, otomobil tamircileri, arısu

toptancıları, elektrik işçileri, giyim sanayii işçileri, müzisyenler, dişçi asistanları, kasa nakliyecileri, çiçekçiler, demir dö küm işçileri, sinema makinistleri, badanacı ve deko rasyoncular, kauçuk işçileri , halı döşeyiciler, cenaze levazımatçıları, kömür nakliyecileri, Yahudi tavuk kesicileri, tavuk toptancıları, usta fırıncılar, balık top tancı ve perakendicileri... Yukardaki sırada sonuncu gelen dört meseleyle ilgili dernek, köpek balığı tavırlı Maxıe eısen tarafından örgütlenmiş ve yönetilmek teydi.

Zamanla, Capone ya da adamlarından biri, Chica go haraçlarının çoğunluğunu elde edebildi.

Bazı araş tırmacılar, bu oranın yüzde yetmiş olduğunu ileri sür müşlerdir. 1928 yılında Capone şebekesinin tahmini brüt kazancı yüz beş milyon dolardı. Bunun aşağı yu karı on milyon doları, haraçlardan elde edilen gelirdi. o yıl, Capone haraç kesenlerin en ileri geleni olması dolayısıyla, kanuni bir işe de ortak oldu. Bu olay, gangsterler kralının ne denli güçlü, polis örgütünün ise ne denli güçsüz olduğunu, bir kez daha ve eski sinden çok daha açık seçik bir kesinlikle ortaya koy muştu.

Chicago haraç örgütlerinin en genişi, en yiyicisi Usta kuru Temizlemeciler derneği idi. dernek, bütün kuru temizleme fabrikalarının yıllık brüt gelirinin yüzde ikisine el koymakla kalmıyor, fabrikalara yol lanmak üzere giysi toplayan Butün perakendicilerin herbirinden ve giysileri fabrikaya taşıyan Butün kam yoncuların herbirinden yılda 220 dolara varan öden tiler topluyordu. Üye olmak istemeyenleri yola getir-348

mek için sık sık kullanılan yönetmlerden biri, «patla yan kostüm» numarasaydı. dernek terörcüleri, bir er kek kostümünün astarına çabuk alev alan kimyasal maddeler dikerler, temizlenmek üzere söz konusu fab rikaya gönderirlerdi. eyalet savcılığına bağlı sivil po lislerin sorguya çektiği dernek ticari yöneticisi Sam rubin, ömründe ne kuru temizmeci ne de boyacı ola rak çalışmadığını kabul etmiş, buna rağmen bu göre vin kendisine verilmesini şöyle açıklamıştı: «insan ları ikna etmesini bilirim.»

1928 yılı ilkbaharında, dernek, şehirdeki Butün temizleyicilerde, fiyatların artırılmasını emretmiş, er kek kostümleri ütü fiyatını bir dolardan 1,75'e, kadın kostümlerinde ise iki dolardan 2.75'e yükseltmişti. Bir kuru

temizleme fabrikası ile buna bağlı bir dizi pe rakendeci dükkanı olan ve derneğe girmemiş bir kim se olan Morris Becker, bu emre uymadı. Çok geçme den ustabaşısı gelerek rubin'i tanıştırdı kendisine. «aaa, hakkında birçok şeyler işittiğim Bay rubin siz siniz demek?» dedi Becker. (Bu konuşmayı, daha son ra kendi ağzıyla anlattı büyük jüriye.)

«evet, benim,» dedi rubin. «daha da işiticeksi niz adımı. şimdi kulağını aç da dinle: fiyatları artıra caksın.»

«Bu ülkenin anayasasına göre, özgür yaşamağa, işimi istediğim gibi yönetmeğe hakkım var,»

diye kar şılık verdi Becker.

«Bırak bu palavraları. anayasanın da canı cehen neme. Ben anayasadan da babayasadan da daha güç lüyüm, anladın mı?»

Üç gün sonra, fabrikada meydana gelen bir dina mit patlaması, yapının bir bölümünü yıktı.

Hemen ar dından, dernek memurlarından abrams adında biri daha geldi. «şunu iyi bilesiniz ki,» dedi Becker, «Be nim fiyatlarım değişmeyecektir.»

«Fiyatlar değişmezse, sen tepeleneceksin,» dedi abrams.

Becker, eyalet savcılığına şikayette bulundu. iç lerinde Sam rubin de bulunan on beş dernek üyesi hakkında kovuşturma açıldı. Sonunda mahkemeye kadar vardı iş. Sanıkların avukatı Clarence darroW idi. iddia makamının tanığı olarak yalnızca Becker ile oğ lu Theodore vardı.

Becker davaya bakan eyalet savcı yardımcısına öteki tanıkların nerede olduklarını sor duğunda şu karşılığı aldı. «keyfin istiyorsa git sen bul tanıkları. Ben savcıyım, tebligat memuru değil!» Haraççılar beraet ettiler.

kanunların kendisini koruyamadığını gören Becker, Capone'a başvurdu. Sonuç olarak, Fenni Te mizleyiciler adı altına bir dizi yeni kuru temizleyjci dükkanı açıldı. Yirmi beş bin dolarlık sermayeyi, Capone, Jake Guzik ve

louis Cowan paylaşmaktaydılar. ilk fenni temizleyici dükkanı, Capone'un Prairie Cad desindeki evinin yakınında açıldı. Becker, gazeteci lerle konuşarak, «artık ne polis yardımına ne de iş verenler derneği'ne ihtiyacım var,» dedi.

«dünyanın en güçlü kişisi koruyor şimdi beni.» Bu sözler, adı geçen her iki kuruluşu da çileden çıkartmağa yetti.

CAPONE HARAÇÇILARA KARŞI SAVAŞ AÇTI di ye manşet atmıştı Chicago Daily Journal gazetesi; manşetin altındaki yazıda yetkililer resmen küçüm seniyor, güçsüzlükleri ortaya konuyordu. Bir başka başlık da şöyleydi: BAĞIMSIZ KURU TEMİZLİYİCİLER, POLİSİN

SAĞLAYAMADIĞI KORUNMAYI GANGASTERLERİN SAĞLAYACAĞINI İLERİ SÜRÜYOR. Geçici bir süre için de olsa, bu durumun en çok tüke ticiye yararı oldu. Fenni Temizleyiciler eski fiyatları korudular, dernek de aynı şeyi yapmak zorunda kaldı. Bu olaydan sonra, Capone'a.ne işle geçindiğini sora cak olanlar, şu karşılığı almağa başladılar: «kuru temizleyiciyim.»

Dan Seritella gibi bir adamın dediklerine inana cak olursak, Capone tam Morris Becker'in yardımına koştuğu sıralarda, Tribune gazetesi sahibi Albay ro bert r. Mc Cormick'e de hatırı sayılır bir hizmette bu lunmuştu. Seritella, iki yıl sonra Belediye Başkanı Thompson'a yazdığı bir mektupta şöyle anlatıyordu olayı:

... dağıtım işleri şefi Max annenberg, Tribune gazetesinin kamyon şoför ve dağıtıcılarıyla başının dertte olduğunu söyledi... ertesi hafta, cumartesi günü greve gitmeği kararlaştırmışlardı, annenberg, yönetim kuruluyla masa başına oturmayı kabul ede cek birini bulmamı istedi... Sendikanın ticari yönet meni dullo'nun grevi geçiştirmek için yirmi beş bin dolar istediğini söyledi. annenberg, şoförlerin üç beş kuruş fazla kazanmalarına karşı olmadığını, ama sendika yöneticilerinden aklı başında biriyle görüşerek grevi önlemek istediğini de ekledi sözle rine.

Gazete Satıcıları Sendikasının Başkanı olarak, benim elimde yapacak bir şey yoktu. Bunun üzeri ne annenberg, Capone'a telefon edeceğini, ondan yardım isteyeceğini söyledi. etti de, ertesi gün Tribune idarehanesinde buluşmak üzere randevulaş tılar. Bu buluşmada ben de vardım. Capone etkisini kullanarak grevi durduracağına söz verdi ve grev durduruldu. Bunun üzerine Max annenberg... Capone'u Mc Cormick ile tanıştırdı. Mc Cormick, grevi önlediği için Capone'a teşekkür etti ve şöyle dedi: «Siz ünlü bir kişisiniz, tıpkı beyzbol yıldızları gibi. Bu nedenle hakkınızda sık sık yazı basmak zorun dayız. ama merak etmeyin, bundan böyle, yazıları mızda size haksızlık etmemeğe çalışağız.»

Thompson, seçim kampanyası dolayısıyla hazır ladığı, Tribune'un Gölgesi — Chicago'nun en korkunç belası adlı broşürde yayınladı bu mektubu. Bunun

üzerine Mc Cormick şu açıklamayı yaptı: «Toplantıya geç gelmiştim. Biraz sonra, yanında birtakım kabada yıları ile birlikte içeri giren Capone'u görür görmez odadan kovdum, o gün bu gündür, yanımda iki muha fız olduğu halde, zırhlı bir arabada gezmekteyim. Capone grev mirev durdurmuş değildir. Gazetelere el koyma çabası da böylece boşa gitmiştir.»

ama gerçek şudur ki, bir gazete dağıtım grevi tehlikesi beklenmedik bir şekilde ortadan kaldırılmış tır. Bu başarının kendisine ait olduğunu ısrarla ileri sürer Capone; ve olaydan sonra, halkın yararına yap tığı işleri sıralarken, dağıtım grevini önleme işini hep en başta saymıştır. «şu grevi benim geçiştirdiğimi bir türlü anlamıyor bu insanlar,» diye yakınmıştır sık sık. «Mc Cormick bana para bile vermeğe kalktı da, parayı bana vereceğine bir hastahaneye bağışlaması nı söyledim.»

köpek yarışlarında kullanılan mekanik tavşanı icat eden, St. louis'li köpek meraklısı bir mucitti. olı ver P. Smith'di adı. Bu aracı ilk 1909 yılında icat et miş, tam on yıl üzerinde çalışarak geliştirip kusursuz hale getirmişti. Patent almak için gerekli muameleyi yaptıktan sonra, St. louis'li kurnaz bir avukat olan edward J. o'Hare ile bir ortaklık kurdu. iki adam, patenti ellerinde olan aygıtı kullanmak isteyen yarış alanı sahiplerinden, alana giriş hasılatının belirli bir yüzdesini istiyorlardı. Smıth 1927 yılında, varlıklı bir insan olarak

öldü. Gerek amerika'da gerekse avru pa'da pek tutunmuş olan bu spordan yüzbinler kazan mıştı. Smith'in dul eşiyle bir anlaşma yapan o'Hare, patent haklarının kontrolünü ele geçirdi.

o sıralar köpek yarışları ülkenin her yanında ya saktı (bu yasağı ilk olarak Florıda eyaleti 1931

yılında kaldırmıştır). Bu nedenle, mekanik tavşanı o'Hare'-

352

den kiralayanların çoğunluğunu gangsterler oluşturu yordu. Capone bu konuya ilkin Johny Patton'la ortak olarak el attı; Cıcero yakınlarında Hawthorne köpek kulüBu adlı bir yarış alanı açtı. kanunileştiğinden be ri sıkı bir kontrol altında tutulmaktadır bu spor; ama, 1920'ıerde, köpek yarışları işin aslını bilmeyenler için tuzaklarla dolu bir kumar türüydü. Müşterek ba his yarışlarında şike yapmak işten bile değildi. Örne ğin, sekiz köpeğin katıldığı bir yarışta, köpeklerin ye disine yarıştan hemen önce birkaç kilo et yedirmek, ya da hayvanları birkaç kilometre koşturmak, sekizin ci köpeğin kazanmasını sağlardı. o'Hare, birlikte iş yapmak zorunda olduğu adamlardan nefret ederdi ama, onlar aracılığıyla kazandığı büyük paralardan vazgeçmeğe gönlü razı olmazdı. «insan gangster lerle işbirliği yaparak iyi para kazanabilir,»

demişti bir keresinde. «onlarla kişisel ilişkiler kurmadığınız sü rece başınız derde girmez. Fazla yakınlaşmamağa dik kat etmeli yalnız, o zaman korkacak bir şey olmaz.»

Öte yandan, o'Hare'in geçmişi de lekesiz değil di. içki yasağı ilk çıktığında, George remus adlı bir içki toptancısı, federal yetkililerden elinde bulunan iki yüz bin dolar değerindeki viski stokunu olduğu gibi saklamak izni çıkarttırmıştı. Bu stokun bir şişesinin bile hükümet izni olmadan yerinden oynatılmayaca ğına teminat olarak da yüz bin dolar değerindeki bir tahvili kefalet yatırmıştı. Viskiler, o'Hare'in Burosu nun bulunduğu binada depolanmıştı. 1923

yılında, vis kilerin yerinde yeller estiği görüldü. Chicago, New York ve öteki şehirlerdeki içki pazarlarına dağılmıştı hepsi; üstelik remus'un cebine

bir kuruş bile girme mişti. Öfkeden deliye dönen remus, yetkililere şika yette bulundu; aralarında o'Hare de bulunan yirmi iki kişi hırsızlık suçundan mahkemeye verildiler. avukat bir yıl hapis, 500 dolar da para cezası yedi.

ancak, re mus ilk ifadesini geri aldığı için, avukat tashihi ka-353

rar yaptırdı. Yıllar sonra öğrenildiğine göre, remus' un ilk ifadesini geri almasını sağlamak için, zararını ödemeğe gizlice söz vermişti o'Hare.

o günden sonra arkadaşları arasında adı «kurnaz eddi» olarak kalan avukat, terbiyeli, nazik, kültürlü ve yakışıklı bir adamdı. Başarılı bir sporcuydu da üste lik; ata biner, yüzer, golf oynardı, orta yaşa geldiği zaman bile çok genç gösteriyordu. Sigara içmez, fazla alkol almazdı.

Genç evlenmiş, ikisi kız, biri erkek ol mak üzere üç çocuk sahibi olmuştu. aile içinde «Butch»

diye çağırılan oğlu edward H. o'Hare, babası Capone'la ilk tanıştığı yıl on ikisine basmıştı. Bu oğ lanı deli gibi severdi o'Hare; «oğlum Butch» lafları hemen hemen hiç dilinden düşmezdi.

Her şeyden çok bu çocuğu seviyor, onun büyük adam olmasını isti yordu.

o'Hare, bir yarış alanı açsa, olıver Smith'in icadı nı kiralayarak kazandığı paranın on katını kazanabile ceğini düşünerek bir köpek yarışları alanı açmağa ka rar verdi. Nehir kıyısında, St.

louis'in hemen karşısı na düşen Madison'da (ıllinois) bir yer alarak, Madıson köpek kulüBunü kurdu. Polisler üstüste baskın yap mağa başlayıncaya kadar tonla para kazandı; ama so nunda kapatmak zorunda kaldı. Bu arada, Cook County yargıçlarından Harry Fısher, Capone'a yardımcı olmak hevesiyle, köpek yarışı alanlarının yasalara aykırı ol madığını, polisin buralara baskın yapamayacağını ile ri süren bir karar vermişti. Söz konusu kararın ve rildiği davada, köpek kulüBu, sahiplerinin avukatlı ğını, yargıcın kardeşi louıs Fesher yapmıştı. Bir süre sonra ıllınoıs Yüksek Mahkemesi bu kararı bozduysa da, karar bozuluncaya kadar Hawthorne köpek kulü Bu'ne olmadık paralar aktı. durumdan yararlanmağa kalkan o'Hare aynı yörede bir arsa kiralayarak lawn dale köpek kulüBunü

açtı, Capone'la böylesine ya kından rekabete girişmek büyük bir ataklıktı aslında,

354

ama o'Hare korkmuyordu. kendisine zarar vermeğe kalkıldığı, yarış alanını kapatmağa zorlandığı takdir do, mekanik tavşanın Cook County'nin hiç bir ye rinde kullanılmasına izin vermeyeceğini yaydı her ynna. Böylece, kendisi burada yarış alanı işleteme diği takdirde, başka hiç kimse de işletemeyecekti. Hıınun üzerine Capone, iki alanı birleştirmelerini tek lif etti. o'Hare teklifi kabul etti.

Halk köpek yarışları diye deli oluyordu. durma dan artan kalabalığı karşılayacak oturma yerleri ve müşterek bahis gişeleri yapma işine bile yetişemi yordu şebeke. Haftada elli bin dolara kadar yükseldi net kazanç. o'Hare, danışman ve işletmeci olarak gö rev yapıyordu. Bu işlerde öylesine başarılı oldu ki, zamanla şebeke Florida ve Massachusetts de bulunan öteki yarış alanlarının işletmeciliğini de ona verdi. o'Hare, kişisel ilişkilerini Capone ve adamlarından uzak tutadursun, şebekenin işlerine fena halde karış mış oluyordu böylece.

Her geçen gün yeni ve değişik bir işe el atmak ta olan Capone, her seferinde aynı düşmanların yo lunu kesme çabaları içinde olduğunu görüyordu. şim di Bugs Moran'ın yönettiği kuzeyliler, o'Banion, Weıss ve Drucci'nin zamanında olduklarından daha yumuşak başlı değildiler. detroıt Chicago şehirler arası otorut üzerinde, durmadan Capone'un içki kam yonlarını soyuyorlardı. Mor Çete'nin Capone'a yolla dığı içkilerdi bunlar. Bir keresinde, göl kıyısına demir li bir kanada şilebinden, Capone'a ait gemi dolusu viskinin hepsini çaldılar.

Gene Capone'dan bira alan altı meyhaneyi bombaladılar. ev imbikleri tekelini ele geçirmek isteyen Aiello'lara yardım ettiler. Pas quale Lolordo'nun öldürülmesinde Bugs Moran'ın par mağı olduğu söylentisini doğrulayacak bazı deliller

355

çıkıyordu ortaya. kuzeyliler, iki kez Jack Mc Gurn'ü öldürmeğe kalktılar. ikinci denemede, Gusenberg kardeşler, Mc Gurn'ü otel Mc Cormick'in lobisindeki telefon kulübesinde sıkıştırdılar, camın arkasından tomsonlarını ateşlediler. Çok ciddi bir ameliyat geçi ren kurban, ancak aylarca hastahanede yatmak sure tiyle ölümden kurtulabildi. Butün bunlar yetmiyormuş gibi, köpek yarışları meselesinde de rekabete giriş tiler. Bugs Moran Güney illionis'de, ticari yönetmeni adam Heyer (öteki adıyla John Snyder) de Cicero'nun içinde birer köpek yarışı alanı kurdular. Heyer'in yarış alanı, Faırvıew köpek kulüBu adını taşıyordu. kuzey kesim gerillaları, Hawthorne köpek kulüBunü ateşe verecek kadar ileri götürdüler işi.

Moran'ın en son el attığı iş kolu da kuru temizleme ve boyacılık tı. Merkezi kuru Temizleme şirketi adlı bağımsız bir fabrikanın kontrolünü ele geçirerek, Wıllıe Marks ve Alfred Wıenshank adlı iki adamını buraya genel mü dür yardımcısı yaptı.

Moran, Capone'un damarına basmak için hiç bir fırsatı kaçırmıyor, gangsterler kralından söz eder ken Hayvan ya da Gergedan sözcüklerini kullanıyor du. Metodist bir papaz olan Peder elmer Williams' ın çıkardığı lightnin adlı aylık dergiye verdiği bir rö portajda, «Ham alkol ve de yeşil bira satan hayvan, malını satmak için kabadayılarından yararlanıyor,» demişti. «Ben temiz viski, iyi bira satan namuslu bir iş adamıyım. o kimseye güvenmez, herkesten kuşku lanır. Yanında fedaileri olmadan adımını atmaz. Bense arkadaşlarımla birlikte dolaşırım. o Gergedan gece leri bile uyuyamaz. Bana sorarsanız esrarkeştir de. oysa ben aspirin bile kullanmam.»

aralık ayının sonlarına doğru Capone Miami ye döndü. şubat ayının başında Mc Gurn kendisini ziya ret etti. Telefon şirketi kayıtlarında da görüleceği

gibi, Capone her gün Palm Island 93 numaradan Chicago'nun Congress otelinde kalan Jake Guzik ile telefonlaştı. Özellikle uzun süren bu telefon konuş malarının ardı arkası 11 şubatta kesildi. Üç gün sonra 14 şubat, yani Valentine Günü idi.

XVII.

KÖŞEYE KISTIRILANLAR

Sade COUNTY HUKUK danışmanlığına çağrılmış olan Capone, o sabah her zamankinden erken kalktı. koca göbeğinin üstünde, yırtılacakmış gibi gerilen tek parçalı siyah mayosunu giyip, yüzme havuzuna atladı. şöyle bir yüzüp çıktı. Mükellef bir kahvaltı yaptıktan sonra, gri flanel pantalon, beyaz ayakkabı ve deve tü yünden yapılmış bir spor ceket giyerek süslendi. şo förünün kullandığı, klaksonu müzikli Packard araba sına binerek MİamI şehir merkezine yollandı. Saat do kuzu birkaç dakika geçe, Hukuk danışmanlığından içe ri girdiğinde her zamanki gibi rahat ve neşeliydi.

North Clark Sokağına hafif hafif kar yağıyordu. büyük, siyah bir Cadillac, Webster Caddesinden bu raya saptı, ağır ağır ilerlemeğe koyuldu. arabanın üzerinde bir polis çanı, şoför koltuğunun arkalığında ise, Butün polis arabalarında olduğu gibi, bir tabanca rafı yardı.

Gözlerinde kalın kenarlı gözlük bulunan şo för polis üniforması giymişti. Mavi şapkasından göğ sündeki gümüş yıldıza kadar her şeyi tamamdı. Yanın da oturan adam da aynı giysiler içindeydi. arkada otu ran üç adam sivil giyinmişlerdi.

Dade County Hukuk danışmanı Taylor'un sordu ğu sorular, kendisinden başka iki örgütü daha ilgilen dirmekteydi. aslında, Capone'un Dade County için-358

deki hali hazır eylemleri ve ilerisi için tasarıları üze rinde durmaktaydı kendisi. ancak, Yale cinayetini so ruşturan New York polisi ile son günlerde Capone'un gelirini araştırmak durumunda olan Ulusal Vergi dai resi'nin merak ettiği noktaları da öğrenmeğe söz ver mişti.

Görüşme sırasında odada olan ruth Gaskin adındaki stenosekreter, şu konuşmaları kaydetti def terine:

«Parker Henderson ile ilk olarak ne zaman tanış tığınızı hatırlıyor musunuz?» diye sordu Taylor.

«aşağı yukarı iki yıl önce,» diye karşılık verdi Capone.

«Ponce de leon otelini işlettiği sıralarda mı?» «evet.»

«o kış sizinle birlikte kimlerin kaldığını hatırlı yor musunuz?»

«Bu soruyu neden sorduğunuzu bilmeden adları nı açıklayamam.»

Taylor israr etti.

«Hatırlamıyorum,» dedi Capone sonunda.

«otele hangi ad altında kaydoldunuz?»

«kendi adım altında.»

«a. Costa adını kullanmadınız mı?»

«Hayır.»

Bir gece önce, içki soyguncusu bir adam Bugs Moran'a telefon etmiş, detroit'ten gelirken ele geçir diği bir kamyon viskiyi, kasası 57 dolar gibi ucuz bir fiyata kendisine satabileceğini bildirmişti. Buna kar şılık Moran, söz konusu mallan ertesi sabah saat on otuzda, North Clark Sokağı 2122 numarada bulunan ambarına getirmesini, adamlarının malı teslim almak üzere bekleyeceklerini söylemişti. kuzey kesim çete si üyelerinden yedisi şu anda oradaydılar, ama Bugs Moran geç çıkmıştı yola. Yanında kumarhane işletme-359

cisi Ted Newberry olduğu halde, ambara yakın olan Parkway Hotel'deki dairesinden on buçuğu biraz geçe çıkmıştı. ısı sıfır altı 15 dereceye düşmüştü; batıdan çok sert bir rüzgar esmekteydi. Moran ile Newberry paltolarının yakalarını kaldırdılar; biran önce ambara ulaşabilmek için, ambarın arka kapısına götüren kes tirme yola saptılar. Çetenin haraç kesme uzmanı Wıl le Marks da geç kalmıştı. Hemen hemen aynı anda, Clark Sokağı yönünden gelen tramvaydan indi.

«Henderson'a saklaması için sık sık para verdi niz, değil mi? Bin dolar ile beş bin dolar arasında de ğişen meblağlar...»

«Hatırlamıyorum.»

«Chicago'dan telgraf havalesiyle para getirtmedi niz mi hiç?»

«Hatırlamıyorum şimdi. isterseniz öğrenmeğe ça lışayım.»

«Para işlemlerinizin kayıtları var mı sizde?» «Var tabii.»

Cadillac tam North Clark Sokağına saptığı sırada, arkadan gelen bir kamyon arabayı sollamağa kalkar ken hafifçe çarptı ve durmak zorunda bıraktı. elmer lewıs adındaki kamyon şoförü, bir polis arabasına çarptığını fark edince fena halde korktu. Yere atladı ğı gibi, dil dökmek, özür dilemek üzere Cadillac'a doğru gitti. ancak, direksiyonun başında oturan ma vi üniformalı kişi, tatlı tatlı gülümsedi ve sanki hiç bir şey olmamış gibi yoluna devam etmesini işaret etti. rahat bir soluk alan, ama aynı zamanda çok şa şıran lewıs, yeniden hareket eden polis arabasının

360

ardından baka kaldı. arabanın yüz metre ötede, 2122 numaranın önünde durduğunu gördü.

«Dan Seritella kaç zamandır sizinle kalıyor?» «Benimle kaldığı yok. Yakın arkadaşımdır, o ka dar.»

«evinizi satın alması için Parker Henderson'a kaç para verdiniz?»

«elli bin dolar.» «Nakit mi?» «Nakit.»

ambar denilen yer, tek katlı, kırmızı tuğladan ya pılmış bir binaydı. eni otuz, boyu altmış

metreydi; iki yanındaki dörder katlı yapılar, cüceye çevirmişti bu yeri. Geniş camlı penceresi ile sağındaki camlı kapı siyaha boyanmıştı. Pencerenin alt bölümünde, beyaz üzerine siyah yazılı şu pankart asılıydı:

S — M — C CarTaGe — Co Nakliyat ambalaj

Tel. diversey 1471 Uzun Mesafe Nakliyatı

Pankartın ardında, yapının eni boyunca asıl am bardan tahta bölmeyle ayrılmış, Buro olarak kullanı lan bir yer vardı. eskiden garaj olan ambarın tabanı beton, duvarları çıplak tuğlaydı.

Bir zamanlar sürül müş olan badana yer yer dökülmüş, sararmıştı. arka da yüksek, geniş

kapılar vardı; yüklemelerin yapıldı ğı avluya açılıyordu bunlar.

14 şubat sabahı, duvar kenarlarında boş duran üç kamyon vardı. dördüncü kamyon ortaya çekilmiş, havaya kaldırılmıştı. kirli bir iş tulumu giymiş olan Johnny May, bu kamyonun altına yatmış bir yerini ta-361

mir etmekle uğraşıyordu. kırk yaşında eski bir kasa soyguncusu olan, halen haftada elli dolara Moran'ın yanında oto tamirciliği yapan May, ambardan pek uzak olmayan döküntü bir apartman dairesinde karısı, altı çocuğu ve Hıghball adlı alman çoban köpeğiyle birlikte yaşıyordu. şu anda köpek, tasmasından kam yonun şasisine bağlanmıştı. May gelirken bir kese kağıdı içinde kemik getirmişti hayvana. Öteki altı adam, bir elektrik ocağının üzerinde kaynayan kahve nin çevresinde oturmuşlardı. ambarda ısıtma tertiba tı olmadığından, paltolarını, şapkalarını çıkarmamış lardı. Tepelerinin üstünde yanan 200 mumluk çıplak ampulün beyaz ışığı ortalığa ürkütücü bir görünüm vermekteydi. oturanlar Frank ile Pete Gusenberg kar deşler, Moran'ın kayınbiraderi James Clark (öteki adıyla kashellek), adam Meyer, aı Weınshank ve re ınhardt H. Schwımmer'dı. Bugün Gusenberg kardeş lerin yapacakları daha çok iş vardı. Soygun viskisini teslim aldıktan sonra, boş kamyonlardan ikisini alıp detroit'e gidecekler, oradan da kaçak kanada viski si getireceklerdi. Ticaret Yüksek okulu mezunu olup zimmetine para geçirmekten hapse girinceye kadar uzman muhasebeci olarak çalışan Heyer, çetenin Bu tün mali işleriyle uğraşır, aynı zamanda Faırvıew kö pek kulüBunü işletirdi. Çeteye yeni katılmış olan Weınshank, Moran'ın kuru temizleme ve boyama işle rine el atmasına yardım etmişti. iri yarı, yuvarlak su ratlı olduğu için uzaktan Moran'ı andırırdı.

araların daki benzerlik o sabahki giyimlerinden dolayı daha da artmıştı. Her ikisi de bej rengi fedora şapka ile gri palto giymişlerdi. altı adamın altısı da silahlıydı; o sabah teslim alacakları viskinin bedelini ödeyebilmek için

yanlarına bol nakit para almışlardı. Hepsinin ce bindeki paraların toplamı beş bin doları buluyordu. Schwımmer'ın orada olması bir rastlantıydı.

aslında çete üyesi falan değildi; yine de onlardan biri sayı-

362

labilirdi. kanundışı yaşayanlarla birlikte olmayı sever, ama kendisi kanunlara aykırı davranmaktan kaçınır dı. Parkway otelinde otururdu; Moran'ıa orada tanış mış, çete liderine hayran kalmış, dostu olmuştu. otuz yaşlarında bir göz hekimiydi. Parker Henderson gibi, o da, gangsterlerle arkadaşlık etmekten heyecan du yuyor, dolaylı bir güçlülük duygusu elde ediyordu. Sık sık yaptığı gibi, o sabah da işine giderken amba ra şöyle bir uğramış, gevezeliğe dalmıştı.

«kumarhane işletmeciliğinden başka içki yapım ve dağıtımıyla uğraşıyorsunuz, değil mi?»

«Hayır, içki işine ömrümde karışmadım.»

«Jake Guzik adında birini tanıyor musunuz?»

«Tanırım.»

«Ne iş yapar kendisi?» (şakacı bir tavırla): «dövüşür.»

Cadillac arabanın ambarın önünde durup, iki üni formalı önde olmak üzere dört adamın içeri girdiğini gören yalnızca elmer lewıs değildi. Bitişikteki pansi yonun ikinci katında ütü yapmakta olan Bayan Max landesman, kamyonla Cadillac'ın sürtüşme sesini işitmiş, pencereye çıkmıştı. olayda gürültü kopmama sına şaşırarak, sokağı seyretmeğe devam etti, ve ara badan inen dört kişinin ambara girdiklerini gördü.

Moran ile Newberry polis arabasını görünce ya bir baskın ya da bir rüşvet isteme numarasının dön düğünü sandılar. Hemen gerisin geriye dönüp Park way'e gittiler.

Gusenberg'lerin öteki kardeşi Henry, ambara gitmek üzere tam o sırada otelden çıkıyordu.

durumu anlatarak gitmemesini söylediler. Öteki yan dan ambara yaklaşan Wıllıe Marks da gelenlerin po-363

lis olduğuna inandı. Bir kapı eşiğine saklanarak, Cadillac'ın plaka numarasını kaydetti.

«Size, a. Costa adı altında para yollayabilecek kimse tanımıyor musunuz?» «Hayır.»

«ama, Chicago'dan para geldi size, değil mi?» «Geldi. Butün param Chicago'dan gelir benim.

orada işlettiğim kumarhanelerden.» «Cat Cay'i satın alacak mısınız?» «Bilmiyorum.

Sanmıyorum.» «kaç para istiyorlar?» «Yarım milyon.»

«oak Park, ıllinois de oturan Mitchell kim? 20 ocak günü evinize üç defa telefon etmiş.»

«at yarışlarına adıma para koyar.»

«Ponce de leon otelinde kaldığınız sırada Char lie Fischetti size para yolladı mı? Henderson, bin do lar ile beş bin dolar arasında çeşitli tutarlarda para aldığınızı söyledi.»

«Paramla ne diye uğraşıyorsunuz canım?»

Öfkeyle sorulan ve cevapsız kalan bu soru iki adam arasındaki konuşmanın sonu oldu. Bu görüşme bir bakımdan memnun etmişti Capone'u: Miss Gas kin'in steneoyla tuttuğu tutanak, 14 şubat 1929 saba hını nerede geçirdiğini, hiç kimsenin yalanlayamaya cağı biçimde belirlemiş oluyordu.

Boğukçaydı gelen sesler; çok hızlı çalınan bir da vul vardı sanki içerde. Beş adam ambara girdikten birkaç dakika sonra başladı, bir iki dakika sürdü. der ken egzost patlamasına benzeyen iki belirli patlama duyuldu. köpeğin biri ulumağa başladı. işittiklerinden belli belirsiz tedirgin olan Bayan landesman yeniden

pencereye çıktı; karlı, rüzgarlı sokağa baktı. karşı komşusu bayan alphonse Morin de üçüncü kattaki penceresinden uzandı. Her ikisi de, biraz önce amba ra girmiş olan adamların çıktıklarını gördüler. en ön de, ellerini havaya kaldırmış iki kişi vardı; bunların ardından gelen iki üniformalı polis, silahlarını öndeki lerin sırtına dayamışlardı. Polis baskın yaptı, iki ki şiyi de tutukladı herhalde, diye düşündüler pencere den bakanlar; beşinci adam sivil polis olmalıydı.

ara ba, Clark Sokağından aşağı, ogden Caddesine doğru gitti, sağa döndü...

köpek ulumayı sürdürüyordu. Uluma uzadıkça Bayan landesman'ın tedirginliği arttı. Sonunda, kira cılarından Mcallıster adlı bir adama, gidip hayvana bir bakmasını rica etti. adam ambara girdi. Girme siyle çıkması bir oldu. Sapsarıydı yüzü, güçlükle ko nuşuyordu. «Hepsi ölmüş,»

dedi ve kusmağa başladı.

Yanılmıştı oysa, Frank Gusenberg daha ölme mişti. Gövdesine tam on dört makinalı tüfek kurşu nu girmiş, bazıları öte tarafından çıkmıştı; yine de arka duvardan öne doğru, sürüne sürüne beş altı met re kadar ilerleyebilmişti. Ötekiler duvarın dibinde cansız yatmaktaydılar.

kashellek yüzüstü, Heyer, Weınshank, May ve Schwımmer sırtüstü düşmüşler di. Pete Gusenberg dizleri üstünde ölmüştü; gövde sinin üst bölümü bir sandalyeye yaslanmıştı. Baht sız göz hekiminin şapkası hala başındaydı, Weıns hank'ın bej renkli fedorası göğsünün üstüne kaymış tı. Yedi kişinin kurşuna dizilmezden önce önüne sıra landıkları duvarın sararmış

tuğlaları arasından oluk oluk kan akmaktaydı. Gövdelerinden sızan kanlar be ton tabanın öteki ucuna kadar uzuyordu. Uluyan, sıç rayan Hıghball, zincirini koparmağa uğraşıyordu. Cel latlar sistematik davranmışlar, makinalılarını bir ileri bir geri üç kez dolaştırmışlardı kurbanlarının üzerin de. Önce başlar düzeyinde, sonra göğüsler, sonra ka-365

rınlar düzeyinde atılmıştı kurşunlar. Bazı cesetleri bir arada tutan yalnızca yırtılmış et parçaları ile kı rık kemiklerdi. anlaşılan Butün bunlara rağmen kas hellek ile May hemen ölmemişlerdi. Bunlara ayrıca yakından ateş de edilmişti; hem de öylesine yakın dan atılmıştı ki, yüzleri hemen hemen tanınmaz ha le gelmişti. (*)

Capone eve döndüğünde herkes koşuşturup du ruyordu. o gece verilecek büyük partinin hazırlığı içindeydiler. Mİami kış mevsiminin en hızlı zamanıy dı. Üstelik, birkaç güne kadar yapılacak olan Jack Sharkey (Genç) Stribling arası dünya boks şampiyo nası maçını görmeğe gelenler de doldurmuştu orta lığı. Capone yüzden fazla konuk çağırmıştı Palm ıs land'a: spor yazarları, tanınmış kumarbazlar, ünlü yıl dızlar, haraççılar, politikacılar, vb... kendisi de boks meraklısıydı; yapılacak karşılaşmada Sharkey'i tutu yordu. MİamI'de kampa girmiş olan boksörü sık sık ziyaret etmiş, bir yanında Sharkey, bir yanında ünlü spor muhabiri ve eski futbolcu Bili Cunningham ol duğu halde gazeteler için fotoğraflar çektirmişti.

Sivil polis Sweeney, hala soluk alan gangsterin üzerine eğildi, ve çocukluk arkadaşını tanıdı.

Claran ce Sweeney ile Frank Gusenberg aynı ilk okula git-

(*) 1945 yılında, yapının korkunç geçmişinden habersiz olan Werner adında bir karı koca, ön bölmeyi kirala yarak bir antikacı dükkanı açtılar. kısa zamanda san sasyon meraklılarının istilasına uğradılar. «dünyanın her yanından akın ediyorlar buraya, ingiltere, Fran sa, hatta Yeni Zelanda'dan.» diye yakmmıştı Bayan Werner.

«Bileydim hiç gelir miydim buraya?» Söz ko. nusu bina, 1967 yılında yıkılmıştır. Yıkım tuğlaların dan alıp, yıllarca hatıra diye saklayan nice Chicago' lular tanırım.

mişlerdi. «Frank,» dedi polis olanı, «söyle Tanrı aşkı na, ne oldu? kim vurdu seni?»

Gusenberg kendinde değildi. alexıan Brothers Hastahanesine kaldırıldıktan sonra biraz açıldı.

Baş ucunda bekleyen Sweeney sorusunu tekrarladı.

«kimse vurmadı beni,» diye karşılık verdi Gu senberg.

Sivil polis, ölmek üzere olduğunu hatırlattı ço cukluk arkadaşına, ağabeyi Pete de ölmüştü, katille rin kimliğini açıklarsa ikisinin de öcünü kendisi ala caktı.

«Bir polis gammazı mıyım ben?» Gusenberg'in son sözleri bunlar oldu.

Ölümün ne kadar yakınından geçtiğini öğrendi ğinde şöyle konuştu Bugs Moran: «Böylesine bir kat liamı Capone'dan başkası yapamaz.»

konuklar şahane bir Bufede karınlarını doyurdu lar, Capone'un fedaileri tarafından gezdirilen şampan yadan bol bol içtiler. Hava çok sıcaktı. Fedailerin ce ketlerini ve koltuk altı tabancalıklarını çıkarmalarına izin verilmişti. Ceketsiz olmalarından başka hiç bir kusur yoktu giyimlerinde; çoğu genç, adaleli, yakışık lı delikanlılardı. («Capone centilmen olmayan adam almaz yanına,» diye övünmüştü bir zamanlar yanında çalışan kabadayılardan Harry dore.

«Her zaman iyi giyinmek, kültürlü adamlar gibi konuşmak, kendile rine hitap edildiğinde

'evet, efendim' ya da 'Hayır, efendim' demek zorundadırlar. Capone büyük bir dik katle seçer adamlarını, görünüş ve davranış bakımın dan kendisine benzemelerini ister.») Mae Capone geri planda sessiz sessiz dolaşıyor, herkesin iyi ağırlanmasına çalışıyordu.

Sonny'nin yat ma zamanı gelince, babası çocuğun elinden tutup, Bu tün konukları gezdirdi, hepsine iyi geceler dedirtti.

367

işitme aracı takmak zorunda olan, çekingen, içine ka panık, gözleri şaşkınlıktan kocaman kocaman açılmış olan ufacık çocuk, bu gürültülü ve

parıltılı kalabalı ğın içinde pek zavallı kalıyordu.

New York Post gazetesinin spor muhabiri Jack kofoed karısı Marıe ile birlikte gelmişti. Gece hava dayanılmaz derecede ısınınca, genç kadın havuza gi rerek serinlemek istedi. Mayosunu alarak, havuz ke narındaki Venedik stili plaj evine gitti. odanın bir kö şesinde, üzerine katranlı muşamba örtülü bir sandık duruyordu. Papuçlarını çıkarmak için sandığın üstüne oturmasıyla, acı bir çıklık atarak yerinden fırlaması bir oldu. Muşamba örtüyü kaldırdığında, bunun bir san dık değil, bir yığın makinalı tüfek, çifte ve tabanca olduğunu gördü.

akşam gazetelerine, radyo haberlerine geçmiş olan Chicago katliamından yüksek sesle söz etmiyor du kimse, ev sahibine karşı ayıp olmasın diye. ertesi sabah, daha ayrıntılı haberler, bu arada Moran'ın söy ledikleri yayınlandı gazetelerde. Jack kafoed, yeni den geldi Capone'un evine. «kusura bakma al, böyle şey sorulmaz ama, bizim patron ille de sor diye tut turdu,» dedi, «şey, al, şu Chicago'da olan işle bir il gin var mı?»

«Jack, evladım,» diye karşılık verdi Capone. «Böylesine bir katliamı Bugs Moran'dan başkası ya pamaz.»

kentin kötü ününü bir kat daha artıran bu kanlı olaydan fena halde utanan Chicago Ticaret odası, katilleri yakalayıp yargılayacaklara verilmek üzere el li bin dolar bağışladı. Halktan da on bin dolar toplan dı, Vilayet şehir Meclisi ile eyalet Savcılığı yirmi biner eklediler bu tutara.

Yani toplam olarak yüz bin

dolarlık bir ödül vardı ortada; şimdiye kadar gangs terlerin başına konmuş en yüksek fiyattı bu.

Cinayetin çözümlenmesini en çok polisler isti yordu. Çünkü, katillerin numarasını yutmuştu bazı ki şiler, yedi kişiyi öldürenin polis memurları oldukları na inanıyorlardı. Zaten ortalıkta kimsenin polis örgü tüne güveni kalmamış olduğundan, zor değildi buna inanmak. içki Yasağı Federal dairesinin bölge ajanı, gazetelere verdiği demeçte şöyle diyordu: «Bu cina

yet gangsterler tarafından işlenmemiştir. katiller, Chicago polis örgütündendirler. Sanıyorum ki bu kat liamın nedeni, altı hafta kadar önceki bir olaya daya nıyor. Moran çetesine ait 500

viski kasası, ınDianapo lıs Bulvarında beş polis memuru tarafından düzenle nen bir soygunda çalınmıştı. Bu beş polisin adını çok geçmeden elde edeceğim. Bana kalırsa, Moran çete si, içkileri geri alabilmek için birtakım tehditler sa vurdu. işin ortaya çıkacağından korkan polisler, kat liama karar verdiler.»

Buna karşılık, emniyet Müdürü Russell şöyle ko nuştu: «Bu cinayetleri aynasızların işlediği doğruysa, ben de aynasızların yargılanması için elimden geleni yaparım.» Cinayet masası şefi John egan ise,«Bu işi yapanlar Polısse, kendi elimle tutuklarım onları, ya kalarından tutup, kendi elimle deliğe tıkarım, ve dar ağacında sallanmalarını sağlamak için canla başla çalışırım.»

ertesi gün Sılloway, verdiği demeci geri aldı, ga zetecilerin söylediklerini yanlış anlayıp yanlış

aktar dıklarını iddia etti. Chicago polis örgütünü yatıştır mak durumunda kalan Washington'dakı şefleri ken disini başka bir yere atadılar. ama gene de olan ol muş, kuşkular uyanmıştı.

369

Üç koldan ilerliyordu soruşturma: cinayet masa sı şefi egan, eyalet savcılığı, ve belediyenin kuşkulu ölümleri incelemekle görevli dairesi olayın değişik yönleriyle ayrı ayrı uğraşıyorlardı.

egan ve adamları, olayın meydana geldiği ambarda tam yetmiş tane 45 kalibrelik makinalı tüfek kurşunu kovanıyla, on dört tane aynı kalibreden, kullanılmış kurşun buldular. So kağın karşı sırasında, 2119 ve 2125 numaralarda, iki pansiyon vardı. Bunlar, sırasıyla Bayan Mıchael doody ve Bayan Frank orvidson tarafından işletiliyorlardı. eyalet Savcı Yardımcısı Walker Butler Butün mahal leyi sorguya çekti. Bu iki kadın, birbirine uyan ifade ler verdiler.

katliamdan on gün önce, üç genç adam gelmiş, oda kiralamak istemişlerdi. Bayan doody bunlardan ikisine oda verdi, üçüncüsü ise Bayan or vidson'un orda bir yer buldu. Her üçü de gece servi sinde çalışan taksi şoförleri olduklarını söylediler. Her üçü de odalarının Clark Sokağını görmesini şart koştular. Gündüzleri odalarından hemen hiç çıkmıyor lardı. odayı temizlemek için içeri giren ev sahibi ka dınların her ikisi de, kiracılarını hep pencere başın da, ve hep dışarı bakar durumda görüyorlardı. katli am sabahı her üç adam da ortadan kaybolmuştu. Ba şından beri, işin içinde Mor Çete'nin olduğundan kuş kulanan Butler, pansiyoncu kadınlara çetenin on altı üyesinin resimlerini gösterdi. esrarlı üç kiracı bunla rın arasındaydı. ancak, Butler'ın ricasıyla detroıt po lisi tarafından sorguya çekilen bu üç kişi, söz konu su günlerde Chicago'nun yakınında bile olmadıklarını kesin bir şekilde ispat ettiler.

22 şubat günü talih araştırıcılara yardım etti. North Wood Sokağı, 1723 numaralı evin arkasındaki garajda yangın çıktı. Cinayetlerin işlendiği ambarın dört beş kilometre batısına düşüyordu bu garaj. Yan gını söndürmeğe giden itfaiyeciler, kısmen oksi-ase-370

tilen lambasıyla yakılmış, kısmen baltalanmış, büyük, siyah bir Cadillac buldular. anlaşılan lamba birden alev almış, arabayı parçalamakta olanlar korkup kaç mışlardı. Bir köşeye bir luger tabanca ile, iki küçük tabancanın yanmış ahşap kabzaları atılmıştı. Egan'a haber verildi.

Gelip arabanın yıkıntısını inceledi em niyet müdürü. Motor numarası hala okunacak gibi ol duğundan, arabanın nereden satın alındığını öğrene bildiler. Mıchıgan Caddesindeki bir dükkandan alın mıştı. Satıcı, arabayı aralık ayında, kendisini «los angeles'li James Morton»

olarak tanıtan birine sattı ğını söyledi. Nort Wood Sokağındaki emlakin sahibi ise, garajını, 7

şubatta, «Frank rogers» adında birine kiraladığını, adamın ev adresi olarak «West North Caddesi, numara 1859»u verdiğini söyledi. Garaja açı lan sokağın hemen köşesinde bulunan bu adrese gi dildiğinde evin boş olduğu görüldü. ancak, Claude Maddox'un karargahı olan Cırcus Cafe'nin hemen bi tişikte olması anlamlı bulundu. Claude Maddox'un hem Capone ile, hem Mor Çetesi ile, hem de egan'ın sıçanlarıyla ilişkisi olduğunu herkes

biliyordu. o sı ralarda Tony accordo da Cırcus çetesinin üyesiydi; polisin sonradan ileri sürdüğü bir teoriye göre katli amı da o hazırlamıştı. olaydan kısa bir süre sonra, Capone'un fedaileri arasına katıldı accardo; dizinde tomsonuyla Lexington otelinin lobisinde oturduğu gö rülürdü kimi zaman.

Polis, ne «James Morton»un ne de «Frank ro gers» ın izini bulabildi. Maddox'u tutuklamak için de ellerinde hiç bir kanuni delil yoktu. Üstelik Bugs Moran, katliamdan bir gece önce kendisine telefon eden içki soyguncusu hakkında herhangi bir bilgi ver meyi reddediyor, yalnızca tanıdığı ve güvendiği bir kimse olduğunu söylüyordu. («Heriften söz ederken gözleri dönüyor Moran'ın,» diye anlattı bir sivil po-371

lis. «Yakalarsa ispanyol engizisyonlarından beter iş kence yapacakmış...») kanunen yapılabilecek bir şey yoktu gerçi; ama, eldeki ipuçlarını değerlendiren ve bilinen çeteler arası ilişkileri göz önüne alan polis yetkilileri, 14 şubat olaylarının şu şekilde geliştiğini ileri sürdüler:

Capone'un, kuzey kesim Çetesini tümüyle ha ritadan silmek için hazırladığı plan, kurbanların kav gasız gürültüsüz silahlarını teslim etmelerini gerekti riyordu. Polis kılığına girme numarasına bu yüzden baş vurulmuştu. Polis kılığına girecek kişilerin kur banlar tarafından tanınmamaları şarttı elbette. büyük bir ihtimalle, adamları detroit'ten ya da doğduğu yer olan St. louıs'den Maddox getirtmiş, olay gününe ka dar saklamış, ve sahte polis arabasını ayarlamıştı.

Clark Sokağında pansiyon odası kiralayanların görevi, Moran'ın ambara gidiş gelişlerini gözlemek —eski Capone pusularında çok görülmüş bir numa raydı bu!— ve olay sabahı Moran'ın geldiğini telefon la katillere bildirmekti. Moran'ın canını kurtaran şey, Weınshank'a olan benzerliğiydi. rastlantı olarak ün lü haraççı daha önce gelmiş, ve gözetleyiciler erken telefon etmişlerdi.

Clark Sokağında meydana gelen araba çarpışma sı, katillerin hangi yoldan geldiklerini ortaya çıkar mıştı: Wood Sokağından kuzeye doğru bir buçuk kilo metre kadar gidilip Webster Caddesine sapılmış, bu rada, doğu yönünde üç kilometre ilerlendikten sonra Clark Sokağına dönülmüştü. Hepsi hepsi on beş da kikalık bir yoldu bu. Sivil giyinmiş olan üç haydut her halde Buro bölmesinde kalarak, üniformalı arkadaşla rının silahlara el

koymasını beklemişler, tomsonları nı hazırlamışlardı. Sonra, tomsonları hızlı ateşe ayar lanmış olarak ortaya çıkıp yedi kuzey kesim çeteci sinin duvar önüne dizilmelerini emretmişlerdi. Bu 372

sırada, Bugs Moran'ın orada olmadığını anlamış olma ları gerekir. ama ötekileri sağ

bırakmağa korkmuş lardı herhalde. kaçarken görülebileceklerini düşüne rok, herhangi bir tanığı şaşırtmak amacıyla son numa ralarını yapmışlar, polisin tutukladığı gangsterler po zunda çıkmışlardı dışarı.

27 şubat günü, Jack Mc Gurn adına bir tutuklama kararı çıktı. George Britchet adlı bir gencin ifadesi yol açmıştı bu karara. dediğine göre, 15 şubat saba hı, beş adam tam ambara girerlerken kapının önünden geçmiş, ve adamlardan birinin ötekine, «Hadi Mac» dediğini işitmişti. daha sonra kendisine gösterilen fotoğraflar içinden, «Mac» olarak çağrılan adamı ta nıdı. Jack Mc Gurn'dü bu.

Polis, Hotel Stevens'da, çok genç, sarışın bir kızla (louise rolfe) birlikte yaşayan Mc Gurn'ü tutuk ladı. ilk soruşturmasından sonra yedi cinayetle birden suçlanan Mc Gurn'ün serbest bırakılabilmesi için iste nen kefalet ücreti elli bin dolardı. Sanık, sahibi bu lunduğu, değeri bir milyon doları aşan bir oteli temi nat göstererek istenilen parayı buldu.

Bu arada, kuşkulu ölümleri inceleyen belediye görevlisi Bundesen bir jüri toplayarak, şehir ve banli yölerdeki Butün silah satıcılarını bir bir sorguya çek ti. Çağrılanlar arasında çete dünyasının bir numaralı silahçısı olarak tanınan Peter Von Frantzius da vardı. Son aylar içinde sattığı tomsonlar hakkında bilgi is tendi kendisinden. Von Frantzius, Frank H. Thomson adında birine altı tane tomson sattığını, anladığı kada rıyla aracının bu alımı Meksika Baş

konsolosu adına yaptığını, silahların ülkedeki devrimcilere karşı kulla nılacağını anlattı.

Sabıkalının biriydi Thompson, hap se girip çıkmış, kasa soygunculuğu, içki soyguncu 373

luğu, içki nakliyeciliği, en son da silah alımsatım aracılığı yapmaktaydı. o sırada, karısıyla aşığını makinalı tüfekle öldürmeğe teşebbüs suçundan aranmaktaydı.

Thompson Bundesen'e teslim oldu. ancak, silah ları Meksika Baş konsolosu adına değil de, bir süre sonra öldürülen James «Bozo» Shupe adındaki kaba dayı için aldığını söyledi. Shupe'nin Scalise, Ansel mi ve Capone'un desteği sayesinde o sırada Sicilya lılar Birliğinin başında bulunan Joseph Guinta ile ya kın ilişkileri olduğunu biliyordu polis yetkilileri, Bu yetersiz delillere dayanarak üç Sicilyalıyı tutukladı lar. Giunta'yı delil yetersizliğinden hemen serbest bırakmak zorunda kaldılar. ama, yeni ortaya çıkan bir takım tanıklar Scalise ile Anselmi'nin sahte polis ara basında bulunduklarını söylemişlerdi. Bu ikisi, cina yet işlemekle suçlandıktan sonra, ellişer bin dolar kefaletle serbest bırakıldılar.

iki gün sonra, eyalet Savcı Yardımcısı Stansbury, katil zanlıları listesine üç ad daha ekledi.

Böylece top lam zanlılar beş değil altı oluyordu. Bunlardan birin cisi Joseph Lolordo ydu.

Moran'ın öldürttüğü söyle nen eski Sicilyalılar Birliği, Başkanı Pasquale lolor do'nun kardeşi olması bakımından bu cinayete karış ması olağan sayılıyordu. Birinci dünya Savaşında bir makinalı tüfek birliğinde savaşmıştı Lolordo. Stans bury, Valentıne Günü katliamında baş

celladın o oldu ğunu ileri sürüyordu. Lolordo olaydan sonra kayıplara karışmıştı.

ikinci ve üçüncü adların açıklanması, tanınmış bir Chicagolunun polise ilettiği bilgi üzerine yapıldı. Clark Sokağındaki araba kazasının tanıkları arasında bulunan Chicago Maarif Müdürü H. Wallace Caldwell,

polis üniformalı şoförün üst ön dişlerinden birinin eksik olduğunu söyledi. Bu tarif, egan'ın Sıçanların dan «Cellat» Fred Burke'e uyuyordu. o sırada, ohio'da banka soygunu ve cinayet suçlarının kaçak sanığı ola rak

aranıyordu. Yanından hiç ayırmadığı arkadaşı Ja mes ray de aranmaktaydı. Bu ikilinin banka soygunu yaparken kullandıkları modus operandi çalışma yön temi polis üniforması giymekti.

büyük Jüri karşısında ifade veren Jack Mc Gurn, cinayetlerle ilişki olmadığını ispatlamak için sevgilisi —gazetecilerin deyimiyle «sarışın kız»ı — tanık gösterdi. 13 şubat akşamı saat dokuzdan 14 şubat gü nü, öğleden sonra üçe kadar louise rolfe'un yanın dan ayrılmadığına yemin etti. Bunun üzerine, eyalet savcısı yalancı tanıklıkla suçladı onu. ama, bu ikinci suçtan sanık olarak yargılanmasına başlanmadan ön ce Mc Gurn louise ile evlendi. kanunlara göre, bir kadın kocası aleyhine tanıklık yapamazdı.

Cinayet davasına gelince: illinois kanunlarına gö re, bir sanık, dört ayrı mahkeme döneminde dört kez duruşma talep eder de savcılık duruşmaya hazır olma dığını bildirirse, savcılık iddia makamından çekilmek zorunda kalırdı. 1929 yılı ilkbaharıyla kış ayları ara sında geçen süre içinde Mc Gurn dört kez duruşma talep etti. Taleplerin hiçbirine karşılık verilmedi. Bu nedenle, 2 aralık günü, mahkeme salonundan özgür bir insan olarak ayrıldı gangster. Bu arada polis yet kilileri de ilk fikirlerini değiştirmişlerdi zaten. Valen tine Günü kurbanları kurşuna dizenler arasında Mc Gurn'ün bulunmadığını, ama katliamı onun düzenledi ğini ileri sürüyorlardı. ama bu ikinci suçlamayı des tekleyecek en ufak bir delil yoktu ellerinde.

Bundesen jürisi soruşturmaları yeni başladığı sı-

375

rada ifade veren sivil polislerden biri, Clark Sokağın daki ambardan toplanan boş kurşun kovanlarından söz etti. Jüri Başkanı Burt a. Massee, bu kovanların toplanıp saklanmasının ne işe yarayacağını sordu. Bu nun üzerine, o sıralar pek yeni olan adli balistik bili mi hakkında bazı temel bilgiler verdi polis yetkilisi. anlattığına göre, her silah, attığı kurşun üzerinde kendi özelliklerini belirten izler bırakıyordu. Örneğin bir tüfeğin namlu mücefi, içinden geçen kurşunun yanlarında belirli çizgiler çekerdi. aynı şekilde, me kanizmasının kurşun ya da kovana değen her bölümü sanki imzasını atardı; ve tıpkı parmak izleri gibi, bu imzaların hiçbiri bir başkasına benzemezdi. Böylece, mikroskop ve çeşitli ölçme araçlarıyla çalışan uz manlar, hangi kurşunun hangi silahtan atıldığını öğ renebilirlerdi.

Bununla birlikte, sivil polisin üzülerek belirttiği gibi, Chicago polis örgütü bu tür incelemeler için ge rekli araçlara sahip değildi. Jüri başkanı Masses ile, gene jüri üyelerinden Walter e.

olson, vatandaşlık duyguları gelişmiş, varlıklı kişilerdi. Polis örgütünün bu eksiği akıl almaz bir durum gibi geldi onlara. Ge ne varlıklı bazı arkadaşlarının da dikkatini çekerek ge reken parayı topladılar ve Northwestern Üniversite sinde bu iş için bir labaratuvar kurulmasına önayak oldular. 1939 yılında tamamlanan bu bilimsel labara tuvar A.B.D.nin bu alanda ilk kuruluşuydu ve daha son ra kurulan birçoklarına (bu arada F.B.ı. inkine) mo del oldu.

labaratuvarın başına, adli balistik alanında ülke çapında ün yapmış olan Binbaşı Calvin H. God dard getirildi. Görevi kabul etmek üzere New York' tan kalkıp gelen binbaşı, ilk olarak Valentıne Günü cinayetlerini ele aldı. elde ettiği sonuçlar, işin içine polislerin karışmış

olabileceği kuşkularını tamamen dağıttı.

376

Yetkililerin isteğine uyarak (diye yazdı raporun da Goddard) Chicago Polis Örgütüne ait tomson makinalı tüfekleriyle bazı denemeler yaptım. Top lam olarak sekiz tomson tüfeğiyle yaptım bu dene meleri; tüfeklerin beşi Chicago polisine, biri Mel ıose Park Polis karakoluna, ikisi de Cook County ilighJay polisine aitti. Cinayetlerde kullanılan cep haneyle aynı kalibre, tip, marka ve yıla ait kurşun larla bir seri ateş ettim tomsonların her biriyle. Her kurşun, o kurşunun atıldığı silahın numarasını ta şımaktaydı; kurşunlar doğrudan doğruya bir pa muk yığınına sıkıldığından eğilip Bukülme olana ğı yoktu. Pamuk yığının içinde çıkarılan kurşunlar, korkunç katliamda kullanılan kurşunlarla karşılaş tırıldı. Bu karşılaştırma sonucunda, katliamda kul lanılan kurşunların üzerindeki izlerle, benim polis tomsonlarıyla attığım kurşunlar üzerindeki izler arasında en ufak bir benzerlik bulamadım.

ancak, katliamda kullanılan silahlar elegeçmiş olmadığından, Goddard daha kesin sonuçlara vara mazdı. Hemen hemen bir yıl geçti aradan. derken, 14 aralık 1929 gecesi Michigan'ın St.

Joseph ilçesinde, Charles S. kelly adında bir polis memuru, bir kaza yaptıktan sonra kaçmakta olan bir arabanın peşine düştü. kaçağı tam sıkıştırmıştı ki, arabanın şoförü üç kez ateş etti ve kurtulup kaçtı. Skelly o gece hasta hanede öldü. araba, 12 numaralı şehirler arası oto rutun St. Joseph'e yakın bir yerinde, bir telefon di reğine çarpmış olarak bulundu. Yapılan araştırma lar, arabanın sahibinin, şehir banliyölerinden birin de oturan Fred dane olduğunu ortaya çıkardı. Bayan Fred dane sorguya çekildiğinde, kocasının ne iş yap tığını ve o sırada nerede olduğunu bilmediğini söyle di. evde yapılan arama sonunda, 319,850 dolar değe ğinde çalınmış tasarruf bonosu, bir sürü silah (bu ara-377

da iki tomson) ve üzerleri FrS işaretli erkek gömle1 leri ele geçirildi. Polis memurlarından biri, gömlekle rin uzun süredir aranmakta olan, eksik dişli Fred Burke'e ait olabileceğini ileri sürdü.

St. Joseph poli yetkilileri hemen Chicago'ya haber saldılar. Bund sen'in özel ricası üzerine, elegeçirilen tomsonları, St. Joseph savcısı şahsen getirerek Northwestern Üniversitesindeki labaratuvara teslim etti. Tüfeklerin fişekliklerinde çeşitli markalardan bir sürü kurşun vardı; bunların çoğu Clark Sokağındaki ambardan top lanan kurşunların markasına uyuyordu.

aralarından otuz beş tanesini seçen Goddard, kurşunların yirmi sini tomsonlardan birine, on beşini ise öteki tomsona doldurarak, hazırlanan pamuk yığının içine ateş etti.

Yaptığım çalışmalardan kesin bir sonuç almış bulunuyorum. Burke'in evinde bulunan tomsonla rın her ikisi de Valentıne Günü meydana gelen kat liamda kullanılmıştır... Hangi kurşunun hangi tü fekten çıktığını öğrenmek için uzun ve ayrıntılı in celemeler yapmayı gereksiz buldum. reinhardt Scheimmer'in gövdesinden çıkarılan bir kurşunun tomsonlardan biriyle, James Clark'ın gövdesinden çıkarılan bir kurşunun ise, öteki tomsonla atılmış

olduğunu saptadıktan sonra, uzun çalışmalara ge rek kalmamıştır.

iş bu kadarla da bitmedi. New York polisi, bir bu çuk yıl önce ölen Frankie Yale'in gövdesinden çıkan kurşunları gönderdi Goddard'a. Bunların da Burke'ün tomsonlarından biriyle atıldığı ortaya çıktı.

Bundesen jürisi, «halen kanun kaçağı olan Bur ke'ün yakalanması ve cinayet sanığı olarak büyük jü ri karşısına çıkartılmasına» karar verdi. Nisan ayında yakalandı Burke, ancak Mıchıgan eyaleti yetkelileri kendisini illinois'ye göndermeyi redderek, polis me muru Skelly'nin katili olarak yargılamayı yeğ tuttular.

Müebbet hapse mahkûm olan Burke, Michigan State

Cezaevinde öldü.

Valantine Günü cinayetine karışan öteki katil lerin kimliğini saptamak çabaları yıllarca sürdü, bu arada birçok kişi suçlandı, ama bir sonuç alınamadı (*). kesin olarak bilinen tek şey, katillerden birinin Fred Burke olduğudur.

(*) otuz üç yıl çeşitli suçlardan hapis yattıktan sonra çıkan Barker gangsterlerinden al karpis'in 1969 yılın da şahsen bana söylediğine göre, Valentıne Günü cinayet ekibi şu kişilerden oluşmuştu: Burke, Maddox, George Zıegler, Gus Wınkler ve Crane Neck Nugent. Bu bilgileri Nugent'in kendisinden aldığını ileri süren karpis'in dediğine göre, bu beş kişi, Capone şebekesi ile ona bağlı şebekelerin sürekli olarak kullandıkları bir idam ekibiydi. Haftada ikişer bin dolar ücret alırlar, uzun yolculuklar için ayrıca yol ve masraf parası, zor işler için de prim alırlardı. Gene karpis'in söylediğine göre, katliamın planlarını George Ziegler yapmış, haftalık bordroda olmayan Byron Bolton adın daki bir başka kabadayı da, Clark Sokağındaki gözcülerden biri olmuştu.

XVIII.

«KANUNLARI TAKAN VAR MI?»

YİRMİ YEDİ KİŞİYDİLER, hepsi de Sicilyalı... ayak larında beyaz tozluklar, sırtlarında kadife yakalı ce ketler, parmaklarında parıl parıl elmaslar, yeni alın dığı belli olan bir yığın valizle birlikte otele girdiler;

küçük dağları yarattığını bilen kişilerin küstah tavrıy la en iyi odaları istediler. Chicago'dan, Gary'den, St. louıs'den, Buffalo'dan, New York'tan, Tampa'dan gel mişlerdi. on bir kişilik ilk grup, daha şafak sökerken arabayla gelmişti zaten. Öğleye doğru görüşmeler baş ladı.

Capone, Sicilyalı olmadığı için görüşmelere katı lamıyordu; ama içerde temsilcileri vardı.

Gelenlerin çoğunluğu Chicagoluydu çünkü, ve bunların arasında Sicilyalılar Birliği içindeki yükselişini Capone'a borç lu olan Pasquale Lolordo ile, Capone'a ihanet etme ğe henüz karar vermemiş olan Joe Gıunta vardı. Chicagolulardan sonra en kalabalık grup New York'lu lardı.

aralarında, üçü de ayrı birer Mafia ailesinin ba şı olan Joe Profacı, Joe Maglıocco ve Vıncent Man gano gibi önemli kişiler bulunuyordu. (Bu toplantıdan otuz yıl sonra, New York eyaletine bağlı apalacin'de yapılan, 100 den fazla delegenin katıldığı büyük gangs ter toplantısına da katılacaktı Profacı.)

Bazı uzmanlar, ulusal çapta örgütlenmiş cürüm kuruluşlarının başlangıcını, 5 aralık 1928 de, Cleve ıand'ın Statler otelinde yapılan bu toplantıya bağlar lar. Belgelerle tanıtlanabilecek ilk büyük toplantının bu olduğu bir gerçektir. o zamana kadar, gerek çeşit-380

li Mafia hücreleri arasındaki bağlantılar, gerekse giz li Mafia'nın açık ve az çok kanuni örgütü Sicilyalılar Birliği şubeleri arasındaki bağlantılar, zaman zaman kentten kente giderek Butün hücre ve şubeleri ziyaret eden bir ulusal genel başkan tarafından kuruluyordu.

Clevaland'daki toplantının kayıtlara geçmesinin nedeni, otel katibinin, parıltılı yabancıların görünüş ve davranışlarından kuşkulanmış olmasıydı. Hepsine ye dinci katta birer oda verdikten sonra, durumu sokak ta devriye gezen polis memuruna haber verdi. Polis memuru emniyet müdürlüğüne ulaştırdı haberi. Sonuç olarak, bir sivil polis birliği otele gelip, toplantıyı bastı. «kuşku verici durum» larından ötürü tutuklanan toplantı üyeleri emniyet müdürlüğüne götürüldüler; hepsinin parmak izleri alındı, resimleri çekildi. Cle veland'a neden geldikleri soruldu. Sivil polislerin al dıkları cevaplar hiç de aydınlatıcı değildi; ellerinde kanuni işlem yapmak için

herhangi bir neden bulun madığından tutukluları serbest bırakmak zorunda kal dılar.

Sicilyalıların hangi konuları görüştükleri ancak tahmin edilebilir; elde kesin bilgiler yok çünkü.

Bu yük bir ihtimalle, Frankie Yale'in ölümünden beri boş olan Sicilyalılar Birliği ulusal başkanlığı sorunu gün deme alınmıştı. ayrıca, bölge tekeli Clevaland'ıı bir Mafioso'nun elinde bulunan, viski yapımı için gerekli mısır şekeri dağıtımının da görüşüldüğünü düşünmek yanlış

olmaz sanırım. ancak, konuşulan herhangi bir konudan çok daha önemli olan, altı eyaletin gangster lerinin ortak sorunlarını görüşmek üzere bir araya gel miş olmalarıydı. Torrio'nun eskiden beri istediği, Capone'un da Chicagolu gangsterler arasında kurmağa çalıştığı bir çeteler konfederasyonunun kurulması için atılmış ilk adımlardan biriydi bu.

rastlantı mıdır bilinmez, beş yıllık ayrılıktan son ra, tam o günlerde New York'a dönmüştü Torrio. Av-381

rupa'da geçirdiği beş yIL içinde toparlanmış, New York ve Chicago yeraltı çevreleriyle yeniden ilişkiler kurmağa başlamıştı.

17 şubat günü bir A.B.D. inzibat memuru Capone'a tebligatta bulundu: Gangsterin bir ay sonra Chicago'da toplanacak Federal büyük Jüri karşısında ta nıklık yapması, içki yapım ve dağıtımı konusundaki so ruşturmayı cevaplandırması gerekiyordu. Capone, 1928 aralığından beri Chicago'ya adımını atmamıştı. Üstelik şimdi, Moran her önüne gelen yerde onu na sıl öldüreceğini anlatıp dururken, Chicago'ya dönmek zorunluluğu hiç te içaçıcı değildi. Capone sağlığının bozuk olduğunu ileri sürerek gitmemeğe karar verdi. ocak ayında hafif bir bronşit geçirmişti. o sırada ken disine bakmış olan Mİami'li genç hekim dr. kenneth Phillips, bir rapor vermeği kabul etti. 5 mart tarihli raporda şöyle deniliyordu:

... işbu alphonse Capone, 13 ocak 1929 tarihin den beri bronşit zatürre ve zatülcempten mustarip olup, göğüs boşluğunda sıvı teşhis edilmiş, altı haf ta Palm Island'daki evinde hasta yatmıştır. Yatak tan çıkalı yalnızca on gün olup, yukarda sıralanan hastalıklardan henüz tamamen kurtulmuş değildir. ... hekim olarak tıbbi mülahazama göre, işbu Capo ne'un, güney Florida'nın yumuşak ikliminden ayrı larak, şu günlerde ıllinois eyaletinin Chicago şehri

ne gitmesi sağlığı için tehlikeli ve zararlıdır; gittiği takdirde, hekim olarak tıbbi mülahazama göre işbu Capone'un hayatı tehlikeye girecek, zatürrenin nük setmesiyle sonuçlanabilecek böyle bir yolculuk has tanın ölümüne sebebiyet verecek nitelikte olacak tır...

ellerinde bu rapor olduğu halde Federal Yargıç James H. Wılkerson'a başvuran Capone'un avukatları, duruşmanın kırk gün ertelenmesini istediler. Yargıç yalnızca bir haftalık bir ertelemeyi kabul etti. Bu ara-382

da A.B.D. savcısı da bir araştırma yapmış, Capone'un sözde yatak hastası olduğu sırada, bir sabah Sade County Hukuk danışmanlığında ifade verdiğini, başka bir gün Hialeh'te at yarışlarına gittiğini, gene aynı sü re içinde, Flamingo Park'ta yapılan SharkeyStribling boks maçını seyrettiğini, uçakla Bimini'ye, yatla Nas sau'ya yolculuk yaptığını öğrenmişti.

Mahkemeye ha karet suçuyla tutuklanmasını istedi; duruşma tarihine kadar beş bin dolar kefalet karşılığında serbest bıra kılmasına karar verildi.

eyalet savcılığı, Valentıne Günü cinayeti sanığı Mc Gurn un idDianamesini hazırlayamadığı gibi, öteki iki sanık, Scalise ile anselmi'nin idDianamesini de bir türlü hazırlayamamıştı. Zaten, bu ikisi hakkında her hangi bir idDianame hazırlanmasına gerek kalmadı. ortalıkta dolaşan, ve hemen hemen herkesçe kabul edilen söylentilere (*) göre, Capone bunların kendisi ne ihanet etmek üzere olduklarını Frankie rio'dan öğ renmişti. Giunta Sicilyalılar Birliği'nin başkanı olmuş tu ya, Scalise ile anselmi de onun her işine ortaktı lar ya, artık Capone'un gereksiz ve fazla bir kişi ol duğunu ileri sürercesine konuşuyorlardı şurada bura da; davranışları da sözlerine uymağa başlamıştı. Sca ıise'nin «Buralar artık benden sorulur,» dediğini bir çok kişi işitmişti. Üçlünün, Capone'un içki dağıtım ve haraç işlerine de el koyma heveslisi oldukları söyle niyordu her yerde.

Önceleri Capone kulaklarına inanamadı. ona, ha? Bunlar, ha? şimdiye kadar hep koruduğu, Hymie We iss'a teslim etmeği reddettiği, olson Walsh cinayet leri duruşmalarından kellelerini kurtarsınlar diye tür lü yardımlarda bulunduğu adamlar, kendisine ihanet (*) Bu söylentiyi doğrulayanlar arasında çeşitli yer altı gammazcıları, John Stege gibi, ne dediğini bilen eski polisler* ve Chicago'nun en ileri gelen polis muhabir lerinden ray Brennan ile Clem Lane vardı.

etsinler? aklı almıyordu doğrusu. Suçlamalarının ger çek olduğunu ispat etmek için bir sınav teklif etti rio.

Mayıs ayının başlarında, Capone üçlüyü Hawt horne ınn'de yemeğe çağırdı. Yemek sırasında, rio ile güya kavga ettiler. rio, patronunun suratına bir tokat indirerek salonu terketti.

Sicilyalılar yemi yut tular. Hemen ertesi gün rio'ya giderek ne kadar hak lı olduğunu belirttiler. ayrıca, Capone'a bir ders ver menin zamanı geldiğini söylediler. rio, onlarla aynı fikirdeymiş gibi yaptı, efendisine etmediği küfür, sa vurmadığı tehdit kalmadı. Bunun üzerine Scalise, Aiello'ıarın Capone'u öldürecek herhangi birine elli bin dolar ödeme vaatlerinin hala geçerli olduğunu ha tırlattı. Neden işbirliği yapılmasındı? dört adam, üç gün üç gece, göl kıyısında bir eve kapanıp kusursuz bir plan hazırladılar. dördüncü gün, rio Capone'a gi derek her şeyi anlattı.

Sicilyalılar, 7 mayıs gecesi, Hawthorne ınn'de onurlarına verilen bir şenliğin sonunda idam edildi ler. Cesetleri, kendi arabalarının arkasına tıkıldı. şo för, Hammond çevresinde bir yere bıraktı arabayı. ad li tabip cesetleri incelediğinde, kırılmamış bir tek ke mik, ezilip parçalanmamış bir tek et parçası bulama dı.

Böylece, ortada Valantine Günü katliamı için yar gılanacak kimsecikler kalmadı.

Cleveland'daki toplantıdan beş ay sonra, atlantic City'nin President otelinde yapılan çok önemli gangs terler konferansına hem Capone hem de Torrio katıl dı. eski teknik bölünmelere, ulusal ayrılıklara bir son verilmiş, masanın başında yalnızca italyanlarla Sicil yalılar değil, Yahudiler, irlandalılar, Slavlar da top lanmıştı. Toplam olarak otuzdan fazlaydılar.

Chicago'-

dan Saltis ile Frank Mc Erlane, Capone'culardan Jake Guzik, Frank Nitti ve Frank rio; Philadelphia'dan «Boo Boo» Max Hoff, Sam lazar, Charles Schwartz; New York'tan Frank Costello. lucky Luciano ve art hur Flegenheimer (öteki adıyla dutch Schultz); at lantic City'den politika patronu, haraççı enoch J. «Nucky» Johnson... ve daha birçokları gelmişlerdi.

konferans üç gün sürdü (13 16 mayıs 1929). ko nuşulan en önemli konular, silahsızlanma, barış ve ulusal çapta bir birleşmeydi. «onlara dedim ki,» diye açıkladı Capone daha sonra verdiği bir demeçte, «he pimizi zengin edecek kadar iş var ortalıkta ve artık birbirimizi öldürmekten vaz geçip, normal insanlar gibi yürütelim işlerimizi. Gündüzleri çalışalım, akşam ları eve döndüğümüzde günün yorgunluklarını unuta lım. Yıllardır vuruşmağa alışmış

adamlara, barış te meline dayanan bir iş anlaşmasını kabul ettirmek ko lay oldu dersem yalan olur. ama sonunda, hepimiz geçmişi unutup, her şeye yeniden başlamağa karar verdik. Yazılı bir anlaşma hazırlandı, herkes de imza yı bastı.»

Bu anlaşmaya göre, Butün çeteler cinayetten ve ateşli silah kullanmaktan vazgeçecekler, şiddet hare ketlerinden uzak bir savunma paktında birleşerek or tak düşmanları polise ve polis gammazlarına karşı birbirlerini koruyacaklardı. Ülke, etki alanlarına göre paylaşılacaktı.

küçük çeteler dağılacak, bunların üye leri bölgesel yönetim altına gireceklerdi. Chicago'nun Güney ve kuzey çetelerinin tümü Capone'un emrine giriyordu; Sicilyalılar Birliği baştan aşağı yeniden öl gütlenecek, yeni bir ulusal başkan seçilecekti. Butün anlaşmazlıkları çözümleyecek, gerektiği zaman ceza verme hakkına sahip olacak bir yürütme kurulu ku ruluyordu. kurulun başkanı Torrio olacaktı.

Bugs Moran toplantıya katılmamıştı. Çetesinin geri kalan üyeleriyle birlikte, Capone'u öldürmenin

yollarını kollamaktaydı hala. Bu yetmiyormuş gibi, Chicagolu birçok Sicilyalının, Scalise ile anselmi'nin öcünü almağa hazırlandıklarını da biliyordu Capone. Bu durumda, bir yandan da gövde ve ruh sağlığı pek yerinde olmayan gangster, vaktiyle kuzeyliler peşine düştüğü zaman Torrio'nun yapmış olduğu işi yaptı. kendini hapsettirdi.

Capone'un, bir yıl kadar önce Heileah yarış ala nında tanıştığı, o zamandan beri de ahpap olduğu Phi ledelphia'h bir sivil polis memuru vardı. «Shooey» James Malone'du adı.

konferans biter bitmez, 16 ma yıs akşamı, Philedelphia'lı bir dostuna telefon etti Capone, Malone için bir haber bıraktı. daha sonra ara bayla, rio ile birlikte Philedelphia'ya hareket etti. Saat yediye doğru vardılar şehre. doğruca, Market Sokağındaki bir sinemaya gittiler. iki saat sonra sine madan çıktıklarında, Malone ile John Creedon adın daki bir başka sivil polis kapıda kendilerini beklemek teydiler.

«Siz al Capone sunuz, değil mi?» dedi Malone.

«adım aı Brown,» diye karşılık verdi Capone. «ama keyfiniz istiyorsa Capone deyin. Sizin kim oldu ğunuzu sorabilir miyim?»

Sivil polisler kimliklerini çıkardılar. «oooo, res men aynasız bunlar,» dedi Capone. «anlaşıldı, anlaşıl dı, alın bakalım.» Ve, cebindeki .38 kalibrelik taban cayı uzattı. Böylece, hüküm giymesi için gerekli ne deni de ortaya koymuş oluyordu: gizli silah taşımak! rio'yu dürttü, o da silahını çıkarıp verdi. Bir fedai, efendisiyle birlikte hapse girmekten öte bir bağlılık örneği gösterebilir miydi?

Gece yarısından biraz sonra sorgu yargıcının karşısına çıkarıldılar. Her ikisi için otuzbeşer bin do lar kefalet istedi yargıç. Topu topu birkaç bin dolar vardı iki adamın ceplerinde. Tanıdığı iki Philedelphia' lı avukata, Bernard l. lemish ile Cornelıus Haggerty 386

Jr.'a haber yolladı Capone. Bunlar gelip, müvekkille rinin bir emri vaki ile karşı karşıya bırakıldığı konu sunda bağırıp çağırdılar. Yargıç kulak asmadı. Capone hayatından son derece memnundu.

Philedelphia Halk Güvenliği Burosu şefi Binba şı lemuel B. Schofield, bu tutuklamayı emrinde çalı şan polis'erin uyanıklığının bir örneği olarak reklam etti, dört bir yandan gelen kutlamaları kabul etti. Bir yandan da meraktan yanıp tutuşuyordu. Tutukluları hemen o gece yanına çağırttı. Capone son derece sa kin, nazik ve olumlu bir hava içindeydi. ama rio, ka palı kalmaktan bunalmış olacaktı ki haklarının elinden alındığı konusunda bağırıp çağırmağa kalktı.

«Bana bak evlat,» dedi Capone ona. «dostumsun, arkadaşımsın, bağlılığına diyeceğim yok.

ama şimdi sus da ben konuşayım.» Fedai çenesini kapattı bu söz lerden sonra.

«Birkaç yıl önce temizlenen eyalet savcı yardım cısını tanır mıydınız?» diye sordu Schoefield Capone'a.

«Tanımaz olur muyum,» diye karşılık verdi gangs ter. «Çok iyi çocuktu Mac'cık. Yakın arkadaşımdı hem de; yardım elini uzatmaktan kaçınmazdı hiç. Vu rulmazdan birkaç saat önce konuştum kendisiyle.»

Bir süre daha konuştular. derken atlantic City' deki konferanstan söz açıldı. Binbaşı dinlemeğe he vesliydi; bunu gören Capone başladı kesmeğe: «Çete cinayetlerinden, çete1

vuruşmalarından bıktım usan dım,» dedi. «kendim de rahat yaşayayım, herkes de rahat yaşasın istiyorum. karım var, on bir yaşında bir çocuğum var. deli oluyorum oğluma.

Florida'da nefis bir evim, yuvam var. Yuvama dönüp her şeyi unuta bilsem, dünyada benden mutlu insan olmaz. Çeteler arasında bir barış sağlamak için tam bir hafta uğraş tım atlantic City'de. Sonunda Butün liderlerden söz aldım. artık kimse kimseyi vurmayacak!»

387

«Peki, şimdi ne iş yapıyorsunuz?»

«kazandığım parayla yaşıyorum. kendimi emekli ye ayırmağa çalışıyorum.»

«ah, Butün bu kanunsuz işleri bırakıp, unutmalı

sınız.»

«daha ne isterdim? ama olmuyor işte. Bir kere karıştınız mı bu tür işlere, bir türlü kurtulamıyorsu nuz, inanın. asalaklar peşinizi bırakmıyor. Nereye git seniz, arkanızdalar; türlü ricalar, borç istemeler... Bir de ölümden korkuyor insan, ölümden beterinden, her dakika para vermediğin takdirde polislere koşa cak olan gammazlardan korkuyor..,»

«rahat bir soluk aldığınız oluyor mu?» diye me rak etti Schoefield.

«Başkalarından bir farkım yok benim. Hayatın bir gül bahçesi olmadığını, bugün kazananın yarın kaybedeceğini bilmez değilim. daha geçen hafta, en yakın arkadaşlarımdan üçü Chicago'da öldürüldü (Scalise, anselmi ve Giunta). Bu durumda rahat soluk alabilir mi insan?

Yıllardır rahat soluk aldığım olma dı, inanın. Her dakika ölüm tehlikesi içindeyim. Barış

kurmak için yaptığım böyle bir yolculukta bile her an ışıkların sönebileceğim" göze almak zorundayım. Öte ki haraççılardan bile saklanmam gerek. Öyle ki, yol culuk yaptığım zamanlar, takma ad kullanıyorum. at lantic City'e gittiğim zaman bile uydurma ad kullan dım, inanın.»

Butün bu palavraları büyük bir kolaylıkla yuttu Halk Güvenliği şefi; daha sonra verdiği bir demeç te, «Capone ile, amerika Birleşik devletlerindeki ka nunsuz eylemler konusunda çok ilginç bir konuşma yaptım,» dedi. «duygusal bir hava içindeydi, eski gün leri hatırlıyordu..

Yalnızca gangsterlerle değil, kanun adamlarıyla da barış yapmağa hazırmış gibi geldi ba na.

Son derece sakin, nazik bir adam.. dedektif Cree-

don ile Malone tarafından yakalandığında, bir barış ve iyi niyet seferine çıkmış olduğunu söyledi.»

ertesi sabah, polis müdürüyle karşı karşıya geldi Capone. «kuşku verici davranışlarda bulunmak, ve öl dürücü silah taşımakla suçlanıyorsunuz. Bir diyeceği niz var mı?» diye sordu polis müdürü.

Capone'un diyeceği bir şey yoktu. Güldü yalnız ca. daha önce hiç tutuklanmış mıydı? Bir kez tutuk lanmış olduğunu itiraf etti Capone; Joliet'de, aynı suçtan. ama uzun sürmemişti bu tutuklanma durumu. işin doğrusu, cezaevlerinin içi neye benzer, hiç bilmi yordu. Peki, ya New York? New York'ta hiç tutuklan mamış mıydı? «doğru ya, o da var.. on sekiz yıl ön ce.

Haa, pardon, kafam biraz karışık da. daha uyku mu alamamışım galiba. Üç dört yıl önce tutukladılar New York'ta. Cinayet zanlısı olarak (Tahta bacak lo nergan) yakaladılar ama hemen bıraktılar. New York' un olean ilçesinde de tutuklandım bir kez.. Uygunsuz davranışlardan dolayı......»

Chicago'da, Prairie Caddesindeki evinin kabul salonunda, kara ipekliler giymiş olan annesi, odayı doldurmuş olan şaşkın italyanlarla yarı ingilizce, yarı italyanca konuşuyordu. Lucy Flower lisesinden yeni mezun olmuş olan on sekiz yaşındaki kızı Mafalda, «Tabii ki tabancası vardı al'in» diyordu, «onun gibi bir adamın korunmasız, silahsız dolaşmasına imkan var mı?»

Genç kız, siyah saçlarını omuzlarına dök müş, sırtında yeşil ipekliden bir sabahlık, evi doldu ran konukları ağırlayabilmek için hasta yatağından kalkmıştı. «Philadelphia'h polisler, hatta yargıcın ken disi de, reklam olsun diye yapmışlardır bu işi herhal de. ortalık biraz yatışsın, bırakacaklardır ağabeyimi. onun gibi bir adamın silahsız gezemeyeceğini o taş ralılar bile bilir artık..»

389

Teresa ana, alkolsüz içkilerle sandviçlerin dizili olduğu tepsiyi dolaştırıyordu konuklar arasında. Ma falda durmadan konuşuyor, Mae Capone'nun, oğlu Sonny'le birlikte kışı geçirmek üzere Florida'daki eve gittiğini, küçük ağabeyi Matt'in Villanova Üniver sitesinde ikinci sınıfta

olduğunu, kardeşi Bert'in (al bert John) özel bir lisede okuduğunu anlatıyordu.

«Herkes al'i benim kadar iyi tanısaydı,» diyordu, «hakkında böyle şeyler söylemezler.

dünyada en sev diğim insandır; anneminse biricik oğlu. Bize karşı öy le iyidir, öyle iyidir ki sormayın. Sadece gazetelerde çıkanları okuyanlar, ağabeyimin ne kusursuz bir in san olduğunu bilemezler elbet..»

Capone, Binbaşı Schofield'in yanından ayrılırken, belki de «başına bir iş geleceğini», durumunun karısı Mae'ye bildirilmesini rica etmişti. Gerçekten de pek kötü bir iş geldi başına.

Belediye ağır ceza mahkeme si yargıcı John e. Walzh'ın karşısına çıkarıldığında, kendisine verilecek cezanın en fazla üç ay olacağını, bu arada bir güzel dinlenip yeni planlar kurabileceği ni, adamlarının da dışardaki tehlikeleri çeşitli yollar la ortadan kaldırmış

olacaklarını düşünerek, suçunu kabul etmişti. oysa Yargıç Walsh, bu suç için öngö rülen en ağır cezayı verdi: bir yıl ağır hapis. şaşkına dönen Capone ile talihsiz rio'yu hemen, apar topar Holmesburg County Cezaevine yolladılar. Capone sa londan çıkarken, parmağındaki elmas yüzüğü çıkarıp avukatı lemisch'e verdi, ağabeyi Ralph'a gönderme sini söyledi.

Tutuklanmasıyla cezaevine atılması ara sında on altı saat bile geçmemişti.

600 kişilik olduğu halde içinde bin yedi yüz hü kümlü bulunan Holmesburg Cezaevi, ülkenin en kötü cezaevlerinden biriydi. Capone gelmezden birkaç haf ta önce burada bir isyan çıkmış, kötü yiyecekler ve gaddar gardiyanları protesto eden hükümlüler döşek lerini ateşe vermişlerdi. Bu arada Chicago'dan bir

haber geldi: Capone'u serbest bıraktırmayı başaracak herhangi bir avukata elli bin dolar vaad ediliyordu. kimse beceremedi bu işi. Philedelphia Savcısı John Monoghan'a yapılan elli bin dolarlık rüşvet teklifin den de bir sonuç

alınamadı. ancak, ağustos ayında, daha geniş, daha modern bir hapishane olan eastern Cezaevine geçebilmesi mümkün oldu. Buranın müdü rü Herbert B. Smith, Gangsterler kralını rahat ettir mek için elinden geleni yaptı. Tek başına bir hücre ayırdı ona, içersini halılar, resimler, dolap, yazı ma sası, kitaplık, masa lambaları ile döşemesine, bir de 500 dolarlık möbleli radyo almasına izin verdi. iş ola rak, hiç te yorucu olmayan, cezaevi kitaplığı katipli ğine atandı. Öteki mahkûmların ziyaret saatleri, pa zar günü öğleden sonraydı; ama Capone'un ailesi ve arkadaşları istedikleri zaman, istedikleri gibi gidip ge liyorlardı. Müdürün odasındaki telefonu günün her saatinde kullanmaya, istediği kişilerle konuşmaya hakkı vardı. avukatları, yeraltı çevrelerinden arkadaş ları, birtakım politikacılar sık sık telefon ettiği kişiler di. Bu arada Pennysylvania milletvekili Benjamin M. Golder'le de görüştü telefonla. Jake Guzik, Ralph Capone aracılığıyla örgütünü yönetmeğe devam etmek teydi.

Capone'un konuşmayı kabul ettiği gazeteciler de, kolaylıkla girip çıkabiliyorlardı cezaevine.

Gangs terin günlük yaşantısının ufak tefek ayrıntılarıyla do lup taşıyordu gazete sütunları.

CAPONE CEZAEVİNDE 5 KİLO ALDI...... CAPONE PAZAR GÜNLERİ KİLİSEYE GİTMİYOR...

CAPONE 1930 LİG ŞAMPİYONLUĞUNU CUBSLARIN ALACAĞINI SÖYLÜYOR...

CAPONE NAPOLYONUN HAYATINI OYNUYOR...... Na

polyon konusunda şunları söylediği ileri sürülmek teydi: «Napolyona diyecek yok doğrusu..

dünyanın bir numaralı haraçcısıymış. ama gene de, bir iki nok tada öğüt verebilirdim kendisine. onun başını yakan

bana kalırsa şımarıklık. durduğu yerde fazla blöf yap mış, sonunda canına okumuşlar. o elba hikayesinden sonra aklını başına toplayıp, bu işlerden yakasını sıyıracaktı.. ama o da bize benziyormuş işte. Ne zaman paso denileceğini kestirememiş, yeniden girişmiş işe. kendi kendini zor duruma düşürmüş bir kere, öte ki çeteler de enayi değiller ya, tepeleyivermişler.

Chicago'da yaşamış olsaydı, Waterloo yerine, namlu su kesilmiş bir tüfeğin kurbanı olurdu.

Hendeğe at mamışlar ama, St. Helena'ya doğru gezintiye çıkar mışlar.. ikisi de aynı kapıya çıkar zaten.....»

Günün konusu olan bir sürü önemli sorun üzerin deki düşüncelerine de ciddiyetle yer veriyordu gaze teler. Örneğin, modern dünyanın kadını konusunda şöyle konuşmuştu:

«Günümüz kadınlarının asıl derdi, evleri dışında bir şeyler aramağa kalkmaları. Bir ka dın ancak yuvasında, çocuklarıyla bulabilir gerçek mutluluğu. kadın kısmı evinde oturmayı bilse, dünya da modern kadın konusunda bunca dertlenmez.»

karısının ziyaretlerini iple çekiyordu ama, bir rö portajcıya söylediğine göre, oğlunu cezaevi duvarları içinde görmeğe katlanamıyordu. «oğlum, avrupada ol duğumu sanıyor. Nerde büyük bir gemi resmi görse, annesine soruyormuş, babam bu gemiyle mi geliyor diye..»

Cezaevinin el sanatları atelyesinde mahkûmlar tarafından yapılan eşyalardan bin dolar değerinde şey ler satın alarak, arkadaşlarına Noel armağanı yolla mıştı. o sıralarda Philadelphia'da kurulmakta olan bir yoksul çocuklar yuvasına bin iki yüz dolar bağışladı. Bu iyi yüreklilik, eli açıklık örnekleri uzun uzun anla tıldı basında ve çevrede Capone'a karşı büyük bir sempati uyanınağa başladı. Gangsteri hayatında hiç görmemiş, tanımamış olan Chicago'lu bir mühendis, iş için Philadelphia'ya geldiğinde onu görmek için 392

izin aldı. karşılaştıklarında uzun uzun elini sıktıktan sonra, «Seninle birlikteyiz, al,» dedi.

eastern Cezaevine girdikten kısa bir süre sonra, Capone'un bademciklerinin alınması icap etti.

Penn yslyvania eyaleti Cezaevi Teftiş Heyeti Başkanı, ope ratör dr. Herbet M. Goddard yaptı ameliyatı. o gün den sonra, Capone'a olan hayranlığını anlata anlata bitiremez oldu. «Yedi yıldır cezaevlerinde çalışıyo rum, daha onun kadar iyi yürekli, iyi niyetli, neşeli mahkûm görmedim,» dedi, Capone'un mahkûmiyeti nin sonuna doğru halk önünde yaptığı bir konuşma da: «kendisinden istenen her işi, istendiği gibi yapı yor. Son derece zeki; gerçekten işliyor kafası. dünya nın herhangi bir yerinde, seçtiği herhangi bir meslek te büyük başarıya ulaşabilecek bir insan. Üstelik ideal bir mahkûm. şuraya buraya bağışladığı parala rın haddi hesabı yok. Tabii, bu paraların nereden gel diğini sormuyoruz. kanunsuz birtakım işler çevirdiği ni biliyoruz. ama olsun, kendisi de itiraf ediyor bunu. on aydır, haftada şu kadar kez görüyorum onu. Öz ba bam gelip, bu adam kötüdür dese inanmam......»

Hapisanedeki iyi hali, Capone'un mahkûmiyetinin iki ay kısaltılmasına yol açtı. 17 mart 1930

tarihinde hapishaneden çıkacağı ilan edildi. Özgürlüğe yeniden kavuşacağı gün, müdür Smith kendisinden yardımla rını esirgemedi. Philadelphia polis örgütüyle eyalet valisi John S.

Fisher'in de katıldıkları bir aldatmaca sonucunda, Capone gazetecileri, fotoğrafçıları, merak lıları, ve tabii en önemlisi kendisini öldürmeğe kalka bilecek kişileri atlatarak gizlice çıktı cezaevinden. al datmacada baş rollerden birini oynayan polisler, ce zaevi çıkışında büyük bir alanı boşalttırmışlar, çevre sini iplerle kapatarak kimsenin yaklaşmasına izin ver memişlerdi.

Motosikletli polisler araçlarının yanında duruyorlar, elleri gidonda, ayakları pedalda, sanki her an harekete hazır biçimde bekliyorlardı. Yakında-393

ki bir hava alanında, ufak, özel bir uçak, motorları ça lışır durumda beklemekteydi. Pilot, Capone'u kuzeye götüreceğini söylüyordu soran gazetecilere. Cezaevi Müdürü Smith'in odasından belli aralıklarla haberler geliyordu: Capone kahvaltı yapmakta; yumurta yiyor...

Capone tedirgin... eyalet valisinin imzalaması gere ken çıkış belgelerinin Harrisburg'dan her an gelmesi bekleniyor...

aslında, Capone gideli çok olmuştu. Gerekli bel geler birkaç gün önce gelmiş, Capone ayın on altısın da, cezaevi müdürünün arabasıyla gizlice Graterford ilçesine kaçırılmıştı. Gangster, Philadelphia'nın kırk kilometre kadar kuzeybatısına düşen bu ilçede sak lanmış, resmi çıkış

tarih ve saatini, 17 mart, öğleden sonra dördü bekliyordu. adamlarından bazıları Gra terford'a gelmişlerdi; gideceği yere onlar götürecek lerdi ünlü gangsteri. Saat akşam 8 de, Capone Chica go'ya doğru en az 350 kilometre yol almışken, cezae vi müdürü kapıya çıktı.

Sırıtarak, «atlattık sizi,» dedi bekleyenlere. «kuş uçtu. adamınız yerini buldu bile.»

Bu işe en çok kızan, Tribune gazetesi muhabiri Jake Lingle oldu. Cezaevinde kaldığı sürece, her iste diği zaman Capone'u ziyaret edebilmiş, iki kez de rö portaj yapmıştı. Üstelik kendini gangsterin yakın ar kadaşlarından biri sayıyordu. Palm Island'daki evde birkaç kez ağırlanmıştı. Capone'un özellikle sevdiği kişilere armağan ettiği elmas kemer tokalarından biri vardı belinde. Nasıl olur da böyle sıradan bir gazete ci gibi atlatılabilirdi? Chicago'ya eve telefon açarak Ralph Capone'la konuştu. Capone'un Butün ev telefon ları, içki Yasağı Burosu tarafından dinlenmekte oldu ğundan, iki adam arasında geçen bu konuşma da kay da alındı.

«al nerelerde Tanrı aşkına? aramadığım yer kal madı, kimse bilmiyor nerede olduğunu.»

394

«inan ben de bilmiyorum, Jake,» diye yalan attı Ralph. «Çıktığından beri hiç bir haber alamadım.»

«Yahu, çok zor .durumda kaldım, Ralph. Bu gibi işlerde atlayacak adam mıyım ben?

Gazeteden ne di yecekler, düşünsene bir! şimdi, iyi dinle. Haber alır almaz, bana telefon edeceksin, oldu mu? Mutlaka gö rüşmek istediğimi söyle ona.»

Ralph söz verdi. Bir saat sonra yeniden aradı Lingle. Ralph, hala bir haber alamadığını iddia etti. «Bana bak, siz beni atlatmağa kalkıyor olmayasınız? Yerinde olsam böyle bir şey yapmam, anlıyorsun, de ğil mi?»

«Hiç yapar mıyız, Jake? Nerden aklına geliyor böyle şeyler? Haber almadım, işte. Ne yapayım?»

«anlaşıldı, anlaşıldı. ama, haber alır almaz, he men beni bulmasını söyle. oldu mu?»

Banda alınan bu konuşmayı dinleyen ve federal ajanların şefi olan eliot Ness, üç paralık bir gazeteci nin Capone'a emir verme cesaretini nerden bulduğu na şaştı.

Prairie Caddesindeki evin, ağır ahşap kapısı bir iki santim açıldı. Ralph Capone'un dokuz yaşındaki oğ lu, eşikte duran gazeteciye baktı gözlerini kısarak.

«Babaannen nerde?» diye sordu gazeteci.

«Sokağa çıktı,» dedi çocuk.

«al amcanın yuvaya dönüşünü kutlamak için ne yemekler yaptı bakalım babaannen?» Bir yandan da elindeki şekerleme kesekağıdını hışırdatıyordu gaze teci.

«Cevizli spagetti yapacak... ama sana daha baş ka bir şey söyleyecek değilim. Başka gazeteden de geldiler, bir saat misket oynadılar benimle. doksan sent kazandım, ama ağzımı açmadım.» Ve kapı kapandı.

395

Capone, dört gün Praırıe Caddesindeki evin ya nından bile geçmedi. Polis Müdürü Stege, Capone'u ilk gördüğü yerde tutuklayıp şehirden kovacağım ilan etmişti. aslında bunu yapabilmek için en ufak bir ka nuni neden yoktu ama, evin çevresinde tam yirmi beş polis nöbet tutmaktaydı. Capone ilk

gecesini Cicero' daki Western otelinde gizlenerek, özgürlüğünü kutla mak gerekçesiyle kör kütük sarhoş olarak geçirdi. ayın on sekizinde, sabahın erken saatlerinde, Praırıe Caddesindeki evin telefonundan şu konuşma kayde dildi.

kim olduğu tespit edilemeyen bir çete üyesi Ralph ile konuşuyordu. «dinle Ralph,» diyordu adam, «Westem'de 718 numaralı odadayız, al'i bir türlü zap tedemiyoruz. ipin ucunu iyice kaçırdı, abi.. Gelsene nolur, bu haldeyken bir sen baş edebilirsin onunla. Bir ton havlu istettik.»

«Biraz sonra gelirim,» diye söz verdi Ralph. «şim dilik idare etmeğe çalışın.»

ayılıp sakinleştikten sonra, otelden ayrıldı Capone. Hawthorne ınn'deki eski karargahına gitti.

Üç gün üç gece, Jake Guzik'le çalışarak şebekenin mali durumunu gözden geçirdi. Hiç de içaçıcı değildi du rum. o sıra beşinci ayına girmiş olan ulusal çaptaki mali buhran, şebekenin kazançlarını da etkilemek teydi. Caz Çağının çılgın hovardalarında, içkiye, ku mara, kadına yatıracak para kalmamıştı. Capone'un 1929 yılındaki geliri Ulusal Vergi dairesinin tespit edebildiği kadarıyla; yani, asıl gelirinin binde biri yüz bin dolardı. o günün koşulları içinde yoksulluk demek değildi bu; ama gene de, Ulusal Vergi dai resinin 1928 yılı için tespit ettiği gelirin tam yarısıydı.

daha başka dertler de vardı başında. eliot Ness' in yönettiği ekip, elindeki 10 tonluk, özel çelik tam ponlu, itfaiye arabalarınınki gibi yükselip alçalır mer divenli kamyonla, Capone'a ait on dokuz viski, altı

bira fabrikasının kapılarını yıkmış, bir milyon dolar değerinde kamyona; araç ve gerece; viski ve biraya el koymuş, ya da harap etmişti. Gangsterlerle savaş mak için özel bir güvenlik ekibi kurulması fikri ilk olarak, Chicago Ticaret odası Suçları Önleme ve Ce zalandırma altkomisyonu tarafından ortaya atılmış tı. altı önemli iş adamından kurulu olan bu komitenin başkanı robert ısham randolph, öteki beş arkada şının adını açıklamayı(adamların

hayatını tehlikeye koymak istemediği gerekçesiyle) reddettiği için, ba sın bu guruba «Gizli altılar»

adını takmıştı. 1919 yı lında kurulan Chicago Cürüm komisyonu gibi, özel ama çok azimli ve oldukça güçlü bir örgüttü bu. ama cı, randolph'un deyimiyle, «herhangi bir şehrin te pesine oturmuş en yolsuz, en yoz belediye yöneti miyle; yönetici kadro ile eli tabancalı caniler ara sında, vatandaşları sömürmek üzere kurulmuş, hay dutlarpolitikacılar koalisyonuyla»

savaşmaktı. 1923 yı lının nisan ayında, Cürüm komisyonu, «kanunlara sü rekli olarak karşı gelenler»'in ilk listesini yayınladı. Yirmi sekiz kişi vardı bu listede. loesch, «Halk düş manları»

adını taktı bunlara; ve halk arasında pek tutundu bu ad. «alfonse Capone, öteki adıyla Yaralı Surat Capone, öteki adıyla aı Brown» listenin başın da yer alıyordu. Fedailerinden «Mops Tony Volpe, ikinci; Ralph Capone ise üçüncüydü (*).

(*) Ötekiler şunlardı: 4) Frank rio, öteki adıyla Frank klıne ya da Frank Gline; 5) «Makinalı Tüfek» Jack Mc Gurn; 6) James Beıcastro; 7) rocco Fanellı; 8) «dago» lawrence Mangano; 9) Jack Zuta; 10) Jake Guzık; 11) Frank dıamond; 12) «Bugs» George Moran; 13) Joe Aiello; 14) «Spıke» edward o'donnel; 15) «Polock» Joe Saltıs; 16) Frank Mc Erlane; 17) Vıncent Mc Erlane; 18) William Nıemoth; 19) danny Stanton; 20) Myles o'donnell; 21) Frank Lake; 22) Terry Druggan; 23) «klondıke» William o'donnel; 24) «kızıl» George Barker; 25) «Üç Parmaklı Jack» William Whıte; 26) «Peppy» Joseph Genero; 27) leo Mongoven; 28) James Sammons.

Özgürlüğe kavuştuğunun dördüncü gününde, Si vil Polisler Burosuna daldı Capone. Birlikte getirdiği avukatı Thomas Nash, vatandaş olarak haklarını ken disine anlatmış olduğu için son derece rahattı. «işit tiğime göre beni arıyormuşsunuz.» dedi Yüzbaşı Stege'e.

Beklemediği bu teslim oluş karşısında afallayan Stege, «Senin öteki iki paralık kabadayılardan hiç bir farkın yok, ahbap,» dedi. «Chicago istemiyor seni; bu rada yaşatmayacağız. Polislerime her göründüğünde tutuklanacaksın.»

Stege'in durup dururken bu tür tutuklamalar yap mağa hiç bir kanuni hakkı yoktu elbet tıpkı Capone'un evini polislerine sardırmağa hakkı olmadığı gibi. Gangster hakkında hiç bir tutuklama kararı yoktu, herhangi bir kovuşturma açılmamıştı. ama artık iyi ce bunalmış olan kanun adamları, gangsterleri ele ge çirdiler mi anayasal hakları pek göz önünde tutmu yorlardı.

Nash, müvekkilinin suçunun ne olduğunu sordu ğunda, Stege, herhangi bir tutuklama emri olmadığını itiraf etmek zorunda kaldı. ama belki de eyalet yet kilileri, ya da federal hükümetin elinde bir şey olabi lirdi. Capone'un yanına bir sivil polis katarak, önce Federal Binaya, A.B.D. Savcısı George Q. Johnson'a, sonra da ağır Ceza Mahkemesi Binasına, eyalet Sav cısı SWanson'un Burosuna yolladı. Her iki savcı da, ellerinde Capone'u suçlayacak bir şey bulunmadığını belirterek, gangsteri salıverdiler. Bununla birlikte, e yalet Savcı Yardımcısı Harry dicthburne, gangsterin peşinden Stege'in Burosuna değin geldi. «Bana bak, al,» dedi,

«Valentine Günü katliamı hakkında ne bi liyorsun?»

«o sırada Florida'daydım,» diye karşılık verdi Capone.

398

«Biliyoruz,» diye söze karıştı Stege, «Frank Yale öldürüldüğü zaman da Florida'daydın.»

«dünyada işlenen Butün suçları benim başıma yıkmağa çalışırsınız hep siz. ama o dediğiniz olay larla hiç bir ilgim yok.»

«Belki cinayetleri kendi elinle işlemiyorsun,» de di ditchburne. «ama Butün bunlardan senin çetenin sorumlu olduğu yalan mı?»

«Başkalarının yaptığı işlerden sorumlu tutulamam ben.»

«Ne olursa olsun, iyi bir vatandaş değilsin. ağa beyinle sokakta yürürken biri gelip onu vursa, gelip bize kimin vurduğunu söylemezsin.»

«Sen kendini benim yerime koy da bak bakalım söylüyor musun?»

«Bir zamanlar bu şehirde on yılda yüz cinayet işlenmezdi. ama siz gangsterler savaşmağa başlaya lı, yılda üç yüz cinayet işleniyor.» Gerçek değildi bu söylediği. 1920 yılından beri işlenen gang cinayetle rinin sayısı topu topu 500 dü.

Stege: «işte bu yüzden kovuyoruz seni.»

Nash, «Siz avukatsınız, Bay ditchburne,» dedi. «Müvekkilimin durup dururken hiç bir yerden kovul mayacağını bilirsiniz.»

«Burada polise yapamayacağı şeyler söylemek için bulunmuyorum,» diye karşılık verdi savcı yardım cısı. «Ne yapmaları gerektiği konusunda öğüt vermek durumundayım. ayrıca, Capone'u korumak gibi bir ça bam yok. Haksız yere tutuklandığı kanısındaysa, ko layı var.

Haksız yere tutuklandım diye dava açsın!»

«aman, hiç durma, istediğin kadar dava aç,» dedi Stege.

«dava mava açmak heveslisi değilim,» dedi Capone. «istediğim tek şey, şehre indiğimde tutuklanmamak.»

«şansın yokmuş, ahpap» diye karşılık verdi Stege. «Geçti o günler, geçti. Ne zaman ayrılıyorsun Chicago'dan?»

«Önümüzdeki hafta Florida'ya gitmeyi düşünüyo rum; ama, bir de şu federal mahkemeye hakaret da vası var. duruşmanın ne zaman olacağını bilemiyo rum.»

«orası beni ilgilendirmez. işte söylüyorum: git ve gelme. şimdi salıveriyorum seni çünkü kimse tu tuklama emri imzalamak istemiyor. ama şunu iyi bil, en ufak bir şikayetle kodese girdiğin günün ertesi yargıç

karşısına çıkacaksın.» avukat Nash'e döndü Stege: «Söyle müvekkiline, en kısa zamanda Chica go'dan kirişi kırsın.»

Nash kötü kötü baktı. «lenın ile Troçki de bu tür davranışlardan dolayı devrim yaptılar,» dedi.

«iyi ya,» diye bağırdı Stege, «dilerim Tanrıdan Capone da rusya'ya gitsin.»

Capone, kapının önünde bekleyen gazetecilerin yanından geçerken güldü. «istenmeyen kişi olduk çık tık,» diye sırıttı, ve Lexington oteline yöneldi.

otelde kendisiyle özel olarak konuşmayı başaran ilk gazeteci, Tribune'un kadın muhabiri Genevieve Forbes Herrick'ti. Capone, kendini temize çıkarmak için dil dökmeğe koyuldu.

Gerçekten de cani olduğu na inanmıyordu Capone. kullandığı yöntemler, zama nın namuslu geçinen büyük iş adamlarının, örneğin milyonlarca vatandaşın, milyonlarca dolarını dolandı ran borsa komisyoncularının, ya da işçi örgütlenme sine ön ayak olanları öldürten fabrika sahiplerinin, kul landığı yöntemlerden biraz daha sertçeydi, o kadar...

«Bir tek sabıkam yoktu,» dedi Capone, Bayan

Herrick'e, «yani, o Barış ve kardeşlik Merkezi Phila delphia'da silah taşımaktan yakalanıp, bir yıl hapis yiyinceye kadar yoktu demek istiyorum. orada bile, neden içeri attılar beni sanıyorsunuz. Silah taşıdığım için mi? Yok efendim, yok. Soyadım Capone olduğu için!...

ondan önce, ömrümde kovuşturma bile açıl madı hakkımda. (Federal jürinin, mahkemeye haka ret suçuyla açtığı davayı unutmakta yarar görmüştü bu arada) Neden açılsın? kötü bir iş

yapmıyorum ki; toplumun ileri gelenlerine bira ile viski satıyorum; hal kın en çok istediği şeyi veriyorum halka... Suç mu bu? Beni en çok suçlayanlar, sattığım malı almakla beni zengin edenlerdir, inanın. kentin en tanınmış yar gıçları, viskimi içmeden edemezler. Neymiş, kanunla ra aykırı

davranıyormuşum... Söyleyin, hanım karde şim, kanunları takan var mı? Siz de biliyorsunuz, her kes de biliyor bunu. diyelim ki babanız, ya da erkek kardeşinizin başı derde girdi. Ne yaparsınız? koltuğu nuza yaslanır, bana ne mi dersiniz? Cezası neyse çek sin mi dersiniz? Ne münasebet! resmen namussuz derler öyle yapanlara. işin aslına bakarsanız, gerçek ten kimse takmıyor kanunları; üstelik bunun böyle ol duğunu bilmeyen de yok. ama, insanın adı çıkacağına canı çıksın. kodeste olduğum sürece herkesin gözü üstümdeydi, aman Capone'a ayrıcalık tanınmasın, a man herife iyi davranılmasın diye. altı ay yattıktan sonra kefaletle tahliye hakkım vardı. Yüksek Mah keme'den tahliye isteğim vardı. Tahliye isteği nedir bilir misiniz? adalet mekanizması içinde, ihzar emrin den bile önemlidir. Yargıcın bunu ya kabul ya red et mesi, ve de gerekçe göstermesi gereklidir. oskoch' lu John Smith olsaydım, isteği kabul etti gittiydi. Ne de olsa Butün suçum silah taşımaktı, değil mi ya, hanım kardeşim? ama olmaaz, adım al Capone ya... Cevap bile vermediler tahliye isteğime. Yaa, işte böy le, adı büyük olmanın da bu zararları var işte... Chi-401

cago'da yaşayan, diyelim ızzy Polatsky adında biri olsaydım,, işim gücüm, kaldırım kenarlarında dikilip al Capone'un gelip gidişini gözlemek olmazdı. ken di işime bakardım, al Capone'u da rahat bırakırdım. koca şehri dile düşürmenin anlamı var mı, yani? Gö rüyorsunuz, bandolar çaldırmadım şehre geliyorum di ye... Gazetelerde yazıldığı gibi kırk fedai ile de gel medim. Bir tek kişi vardı yanımda: arabamın şoförü. kimseden korkum yok benim.»

Yanındaki zili çalıp, adamlarından birini çağırdı. «karımla kız kardeşime gelmelerini söyler misiniz?» dedi. Mae Capone ile Mafalda geldiler biraz sonra, gazeteci hanımla gevezelik ettiler. kadınlar çıktıktan sonra Bayan Herrick'e döndü Capone. «karımın saç larına dikkat ettiniz mi?» diye sordu. Gazeteci, Mae Capone'un saçlarını över sözler geveledi ağzında.

«onu demiyorum,» dedi Capone, «ak tellere dikkat ettiniz mi, diyorum. daha yirmi sekiz yaşında kızcağız. (as lında, kocasından iki yaş büyük olan Mae, 31 yaşın daydı). Chicago'da olup bitenlere üzülmekten saçları na ak düştü, iyi mi?... inanmazsınız, ellerinde olsa, kırk yıl önceki büyük Chicago yangınından dolayı bile beni suçlayacaklar nerdeyse...»

«kocamın gerçek kişilğini benden başka kimse bilmez,» diyecekti Mae Capone yıllar yıllar sonra, hem de çok parasız olduğu bir sırada, bir yayınevi sahibinin teklif ettiği elli bin doları reddederken... «o gerçek insana olan sevgim sonsuzdur. anısını her zaman temiz tutacağım...»

Yayınevi sahibi, ona Capone ile geçirdiği yılla rın hikayesini anlatsın diye teklif etmişti bu elli bin doları.

402

XIX.

SI 7085 F NUMARALI DOSYA

CUMHURBAŞKANI HOOVER her sabah spor yap maktan hoşlanırdı. kahvaltıdan önce Beyaz Saray'ın bahçesine çıkar, eski cumhurbaşkanlarından andrew Jackson'un vaktiyle karısının anısına diktiği manolya ağacının altında kabine üyeleriyle buluşurdu. Bir yan dan memleket sorunları hakkında bilgi alır, bir yandan da iri, ağır bir jimnastik topuyla oynardı. Başkanlık se çimlerini izleyen ilk aylarda, başlıca derdi Capone'du. elindeki sekiz kiloluk topu atarken, «Ne oldu o iş?» diye sorardı, Maliye Bakanı andrew Mellon'a. «o Capone denilen paat herifi yakalayabildiniz paat mi?» Spor saati sona erip de, bakanlardan ayrılırken yeni den hatırlatırdı: «Unutmayın, o Capone denilen heri fin deliğe tıkılmasını istiyorum.»

Bir süre önce, Capone aleyhine ne şehir, ne de eyalet yetkililerinin harekete geçme niyetinde olma dıklarına aklı yatan bir gurup vatandaş, Chicago daly News gazetesi yayıncısı Frank knox'un başkanlığın da Beyaz Saray'a kadar giderek, işe Hoover'in el koy masını rica etmişlerdi. Capone'un faaliyetleri arasın da, federal yetkililerin kovuşturma alanına girebile cek yalnızca iki şey vardı: içki dağıtımı ve vergi ga çakçılığı. Ömründe bir tek kez bile vergi beyanname si doldurmamıştı gangster. knox ve arkadaşlarının ri cası üzerine, iki yandan saldırıya girişildi. doğrudan doğruya adalet Bakanlığına bağlı olan elıot Ness ile ekibi Capone'u mali bakımdan yıkma çabalarını sür-403

dürürken, Ulusal Vergi dairesi ajanları da onu hapse göndermenin yollarını arıyorlardı.

içki Yasağının doğru uygulanabilmesi için neden özel bir ekip kurulmuştu? Çünkü, yedi yıldır Maliye Bakanlığına bağlı olarak çalışan asıl içki Yasağını Uy gulama ekibinin güvenlik işlerinden hiç anlamayan, düşük ücretli üyeleri kadar kolay satın alınabilen hü kümet görevlileri, A.B.D. tarihinde görülmemişti da ha. Bu yüzden, adalet Bakanlığının özel bir ekip kur masına karar verildi; başına, Chicago Üniversitesi mezunlarından, yirmi altı yaşındaki eliot Ness geti rildi. Ness, ekibinin üyelerini seçmeden önce, Butün ajanların dosyalarını gözden geçirdi, kendi deyimiy le, «hiç bir açığı, hiç bir zayıf noktası» olmayan adam lar aradı.

Sonunda, hepsi de otuzundan küçük olan, de ğişik alanlarda (nişancılık, kamyon şoförlüğü, telefon dinleme işleri, vb.) uzman sayılabilecek dokuz kişiyi seçti. Yıllar sonra yayınlanan bir kitap ve kitaptan uygulanan bir seri televizyon oyununda, dokUNUl MaZlar adı altında ün salan bu adamların yaptıkları işler aşırı melodramatik bir biçimde kamuoyuna anla tıldı.

«dokunulmazlar» adını sözde bu ekibe yeraltı çevreleri takmıştı hiç rüşvet yemedikleri, tehditlere papuç bırakmadıkları için... ancak, yıllar sonra an latılanlar, gerçeğe hiç de uygun değildi. Capone'un oldukça ağır mali zararlara uğramasına yol açtılar, Vol stead kanununa aykırı davrandığını ortaya koyan bir çok delil topladılar; ama, Ness'in sonradan iddia et tiği gibi, ne yirmi binden fazla içki satan lokali bu lunan Chicago'yu kuruttular, ne de Capone'un yıkı mına sebep oldular. Ness kendi kendinin reklamını yapmağa bayılırdı. Bu yüzden, her türlü baskın hare katını önceden basına bildirir; çoğu kez, ekibiyle bir likte Capone'a ait yerlerden birini basmağa geldiğin de, gazete fotoğrafçıları ondan önce gelmiş olurdu. Pek tabii ki, baskının gerektiği kadar etkili olabilme-404

sini önlerdi bu durum. Buna karşılık, vergi dairesi a janları öylesine gizli ve etkili çalışıyorlardı ki, arala rından biri gangster pozuna girip, kendisini Capone'a yutturabilmiş, şebeke üyesi olmuştu.

Vergi dairesinde Capone hakkında açılan soruş turmayı Cumhurbaşkanı Hoover başlatmamıştı; ama bu soruşturmanın çok hızlı ilerleyebilmesi için elinden geleni yaptı. daha 1927 yılında, Ulusal Vergi daire si Uygulatma

Burosu şefi elmer l. ırey, gangsterlere karşı kullanılabilecek önemli bir silah geçirmişti eli ne. o yıl, Manley Sullivan adlı bir içki yapım ve da ğıtımcısı, kanunsuz yollarla kazandığı paralar üzerin den gelir vergisi ödemediği için hüküm giymişti. Gangster, kanunsuz kazançlar üzerinden vergi öde nemeyeceği, bu kazançları belirten bir vergi beyan namesi doldurmanın ise, anayasanın beşinci madde sine göre kişinin kendi kendisini suçlaması anlamı na geleceği gerekçesiyle Yüksek Temyiz Mahkemesi ne başvurmuştu. Yüksek Mahkeme Manley Sullivan'ın aleyhine karar verdi; «bir işin kanunsuz olması, o işten edinilen kazançların vergiye tabi olmayacağı an lamına gelmez,» deniliyordu kararda. kişinin kendi ken disini suçlamağa zorlanmayacağı konusunda ise, «ki şinin suç işleyerek para kazandığı için devlet ve eya lete olan vergi borçlarını ödemekten kaçınması, ana yasanın beşinci maddesi kapsamına giremez. Beşin ci Maddeyi bu biçimde yorumlamak, biraz ileri gitmek olur» denmişti.

ırey, işte bu silahı, ilk olarak Chicagolu gang krallarına karşı kullanmağa karar verdi. ilkin Terry Druggan ile Frankie Lake'in sahibi oldukları Standard içki şirketi'ne el attı. Vergi dairesi, 1922-1924 yılları arasında ödenmemiş vergileri saptayarak, 615,917,83 doların hemen ödenmesi gerektiğini tebliğ etmişti zaten. druggen ile Lake bu tebligata aldırış etmedi-
405

ler Ta ki, Yüksek Mahkeme ünlü kararını verene ka dar... o zaman etekleri tutuştu; elli bin dolarlık bir uzlaşma teklif ettiler. Bu teklifle birlikte gelir ve gi der durumlarını gösteren bir de beyanname sundu lar. Vergi dairesi uzlaşmayı reddetti. Bu yetmiyormuş gibi, ırey özel bir ekip kurarak başına Frank J. Wil son'u getirdi; bu ekibi vergi beyannamesinin doğru luk derecesini araştırmakla görevlendirdi. Bir zaman lar Buffolo'da emlak komisyonculuğu yapan, suskun, asık suratlı, dudakları arasından purosu eksik olma yan Wilson'un «terlediğinde gövdesinden buzlu su çık tığı» söylenir. daha sonra, A.B.D. Gizli Servis şefi olmuştur. 1927

yılında, Washington'da bir dans okulun da tanıştığı Judıth Barbaux adında bir kızla evlenmiş

ti. kızın babası adalet Bakanlığında memurdu. Vergi dairesince kurulan özel ekipte görev almak için, ge çici olarak Chicago'ya gelmişti. ekibin yaptığı araş tırmalar sonucunda, Druggan ile Lake'in sahip olduk ları apartman

binasından, beş yarış atından, Cadillac ve rollsroyce'ıarından, çiftliklerinden ve çeşitli baş ka emlaklerinden vergi beyannamesinde hiç söz et medikleri ortaya çıktı. 1928 yılı mart ayında, vergi be yannamesi doldurmamak suçundan, 1929 yılı kasım a çıldı haklarında. Her iki davada da suçlu olduklarını kabul ettiler.

Birtakım hukuki oyunlar sayesinde, 1932 yılına kadar uzattılar duruşmaları. Sonunda, Federal Yargıç Wılkerson, Druggan'a iki buçuk yıl, Lake'e de on sekiz ay ağır hapis cezası vererek, iki adamı lea venworth Cezaevine kapattırdı. iki davanın açılışın dan kısa bir süre sonra, Frank Wilson, Baltimore Vergi Bölgesi Baş ajanlığına getirildi.

Bundan sonra, dikkatini Ralph Capone'a çevirdi ırey. Özel ajanlarının geliştirdikleri soruşturmayı, Capone kardeşlerle girişeceği asıl büyük savaşa bir ha zırlık, bir çeşit genel prova olarak görmekteydi. Ralph kardeşi kadar kurnaz, kardeşi kadar öngörü sahibi de-406

ğildi. Gereksiz ve aşırı açgözlülüğünden dolayı araş tırmacıların işini kolaylaştırdı. Vergi dairesi, soruştur ma açılmazdan önce eski vergi borçlarını ödemeği ka bul edenler hakkında dava açmazdı genellikle. Chica go Vergi dairesinde, aşırı hevesli bir delikanlı çalış maktaydı.

adı eddıe Waters olan bu genç, her fırsat ta gangsterlere nutuk çeker, hükümetten para kaçır manın ne kötü, ne zararlı bir iş olduğunu anlatır du rurdu. Üç yıl boyunca Ralph Capone'un peşinde do laştı eddıe. Sonunda gangsteri vergi ödemeğe razı et ti. Yıl 1926 idi. Ralph beyanname doldurmağa bile ü şendiğinden, o işi de üzerine aldı Waters. Yalnızca gerekli rakamları istedi. Buna karşılık Ralph, 1922 1925 yılları arasında yetmiş bin dolar brüt gelir sağ

ladığını söyledi. Gerçek kazancının çok altındaydı bu tabii; ama Waters buna göre hazırladığı beyanname yi, 4,065,75 dolar vergi borcu olduğu saptandı buna göre. Ralph beyannameyi imzaladı. Ve imzalamaktan öteye gitmedi... Yüz binlerce dolar kazanmış olduğu halde, bu ufacık vergi borcunu ödemeğe bir türlü gön lü razı olmadı.

ocak ayında, Vergi dairesi icraya başvurarak, Ralph'ın mallarına haciz koyma emri çıkarttı.

Hala açgözlülüğü elden bırakmamış olan Ralph, vergi dai resine koşarak çok yoksul düştüğünü, dört bin dolar lık borcunu ödeyecek durumda olmadığını ileri sürdü. Hükümet bin dolara uzlaşmayı kabul ederse, ne yapıp yapıp bu parayı borç alacağını, vergi dairesine öde yeceğini sözlerine ekledi. Yanında götürdüğü avukatı, «Müvekkilinin son aylar içinde hastalanan ve ölen ya rış atları yüzünden büyük zarara uğramıştır,» diye a çıkladı. «ayrıca bu yıl kumarda da çok para kaybet ti. Gelirinin hemen tümünü de bu atları adam etmek için harcamaktadır.»

ırey de böyle aptalca bir yalan umuyordu zaten. Chicago Vergi dairesi şef ajanı Arthur P.

Madden’e

407

bu yalanı ortaya çıkartmasını emretti. Madden, en ba şarılı ajanlarından ikisini bu işe memur etti. ajanlar dan biri, serseri görünüşünün ardında büyük bir zeka saklayan, üstelik Capone'un sahip olduğu ya da kont rolü altında olan işletmeler konusunda ansiklopedik bilgilere sahip olan archie Martin; öteki de isveç asıl lı, gerçek bir matematik dehası olan Nels e. Tessem adlı ince, uzun delikanlıydı. Ralph hakkında soruş turma açıldığını öğrenince, uzlaşma teklifini iki bin beş yüz dolara yükseltti. Hükümet bunu da kabul et meyince, asıl borcunu ödemeğe kalktı. ama artık çok geç olmuştu.

Hükümet Ralph'ın uzlaşma teklifini geri çevirmez den kısa bir süre önce, mahalli polis, Cicero'da Capone şebekesi tarafından işletilen kumarhanelerden birini, SubWay'i, basmıştı.

Burada elegeçen, ve doğru dan doğruya Vergi dairesi ajanlarına yollanan defter lere göre, kumarhanenin görünüşteki sahibi oliver el lis adında biriydi. kumarhanenin asıl sahibi olduğu ya lanında direnirse, hakkında vergi soruşturması açıla cağını öğrenen eıııs, kendi yakasını kurtarmak ama cıyla, Pinkert State Bankasında, takma adlı bir hesap açtırmış olduğunu itiraf etti. Tassem, bu hesap dos yasındaki ödenmiş çekleri incelemeğe koyuldu. James Carroll adına ödenmiş 3,200 dolarlık bir çek buldu bunların arasında. Tassem, bu Carroll adlı kişinin de Bankada bir zamanlar hesabı

olduğunu, ancak sonra dan kapandığını öğrendi. eıis, Carrol'un kim olduğu nu açıklamağa korkuyordu; banka yetkilileri ise Car roll'u tanımadıklarını söylediler. Bunun üzerine ban kayı alt üst etti Tassem. Bir ipucu bulunana kadar bin lerce dosya inceledi. Sonunda şu bulguları elde etti: Carroll'un hesap açarken yatırdığı para ile James Car ter'in hesabını kapadığı gün çektiği paranın tutarı aynı idi. Bundan başka Carter hesabı açıldığı gün ya tırılan para ile, James Costello adında birinin hesa 408

bını kapatırken çektiği paranın tutarı da aynıydı. Tas sem'in cin gözleri, bu değişik hesaplar arasında bir benzerlik daha yakaladı: çeşitli zamanlarda yatırılan tutarların çoğunluğu, 55'e bölünebilecek sayılardı. o sırada, bir fıçı biranın toptan fiyatı 55 dolardı.

Bu biçimde, birbirine bağlı olarak görünen ban ka hesapları dizisi daha da gerilere gidiyor, Harry ro berts, Harry Whıte adındaki kişilerin hesaplarını da içine alarak, en sonunda, 27

ekim 1925 de kapatıl mış bir hesaba dayanıyordu. Söz konusu hesap kapa tılırken bankada kalmış olan tutar, Harry Whıte'ın he sabına aktarılmıştı. Ve bu ilk hesap sahibinin adı Ralph Capone'du. demek oluyordu ki, Carroll, Carter, Cos tello, roberts ve Whıte gerçek kişiler değil, Ralph Capone'un, gelirin saklamak için kullandığı takma adlar dı. Capone, yoksulluktan vergi borcu ödeyemeyecek durumda olduğunu ileri sürdüğü gün, «James Carter» in hesabında yirmi beş bin dolar vardı. 1925 den 1929 yılına kadar bu hesaplar serisinden seksen bir dolar dan fazla para geçmişti.

Banka yetkililerinin anlattıklarına göre, Ralph Capone 1925 yılında hesap açtırdıktan sonra, bir daha bankaya adımını atmamıştı. Buro hademesine benze yen bir genç, yanında kısa boylu şişman, buğday be nizli bir adamla birlikte gelirdi para yatırmağa. Bu ta nımlama, Ralph'in fedailerinden Tony arresso'ya uyu yordu. Polisteki resimler gösterilince, banka yetkili leri bu kuşkuyu doğruladılar. daha sonra, Martin ile Tessem, beş hesaptan ödenmiş

çeklerden bazılarını alarak, çeklerin yazılmış olduğu kişileri bir mücev herci, çeşitli satıcılar, meyhaneciler, vb. dolaştılar. Bunlardan çoğu, çekleri yazıp imzalayanın Ralph Capone olduğunu belirttiler. Butün bu deliller, 1929 yı lı ekim ayında toplanan büyük jüriye sunuldu.

büyük jüri, Capone hakkında yedi ayrı suçtan dava açılma sına karar verdi. Sanığa atfedilen yedinci suç, Lincoln

409

zamanından kalma, hemen hemen hiç kullanılmayan bir kanuna dayanıyordu. iç Savaşın hemen ardından, savaş spekülatörlerini cezalandırmak için çıkarılan bu kanuna göre, işlenilen suç «hükümeti aldatmak ya da dolandırmağa çalışmak» dı. 8 ekim günü, önemli önem li bir boks maçı seyretmek üzere spor salonuna giren Ralph Capone, en ön sıradaki yerine doğru ilerlerken, özel ajan Clarance Converse tarafından tutuklandı. ertesi gün, otuz beş bin dolar kefalet ödeyerek ser best kaldı; ve şebekenin avukatlar ordusuna, duruş mayı geciktirmek için ne gerekiyorsa yapılması em redildi.

altı aylık bir oyalamadan sonra Yargıç Wılkerson un karşısına çıkarıldı Ralph Capone. Suçlu bulunarak, on bin dolar para cezası ve üç yıl hapis cezasına çarp tırıldı. «Hiç bir şey anlamadım bu işten» diye mırıldan dı şaşkın şaşkın. avukatlarının temyizde kendisini kurtaracaklarından emindi.

Başlangıçta al Capone da bir şey anlamıyordu o lanlardan. on yıllık yağma dönemi boyunca krallar gibi yaşamış, astığı astık, kestiği kestik olmuş, tür lü cinayetler işlemiş ve hiç bir ceza görmemişti de, şimdi nasıl oluyordu da .hükümete borçlu çıkıyor ve bu borcu ödemediği için ceza yemek durumuna düşü yordu? avukatları, Yüksek Mahkeme kararından ken disine söz etmiş olsalar bile, buna pek kulak asmamış olduğu anlaşılıyordu. Çünkü bir akşam yemekte, ya nındakilere «o gelir vergisi kanunu laftan ibaret, ca nım. Hükümet kanunsuz kazançlardan kanuni vergi toplayabilir miymiş hiç?» dediği işitilmişti. ayrıca, a vukatları, hakkında kanuni kovuşturma açılmadan bor cunu ödemesi gerektiğini söylemişlerdi kendisine kuş kusuz. ama bu söylenenlere de aldırmamıştı. derken, Ralph hakkında dava açılınca kendine gelmiş, Phila delphia'dan döner dönmez, Washington'un en ünlü ver gi avukatı, lawrence P. Mattingly'i tutmuştu.

410

Vergi kaçıran Capone'cuların yakalanması için sayısız ipuçları sağlayan bir altın madeniydi Pinkert State Bankası. 1927 ile 1929 yılları arasında, J. V.

Dunbar adında birine iki yüz elli bin dolar tutarında vezne çekleri yazılmıştı: Tessem, bu Dunbar'ın nasıl bir a dam olduğun sorduğunda Baş Veznedar belirli bir bil gi vermekten kaçındı (sonradan öğrenildiğine göre, Dunbar'dan haftada 15 dolar bahşiş alıyordu kendi si). Bunun üzerine, konuşmağa hevesli başka bir ta nık buldu Tessem; bankanın eski veznedarlarından bi ri, Dunbar'ın asıl adının Fred ries olduğunu söyledi. Ship'in ve bu arada birçok Capone kumarhanesinin da ha, eski kasiyeriydi ries; bankaya torbalar içinde geti rirdi paraları. Bu adam. hakkında ilginç bir bilgi daha verdi eski veznedar. ries böceklerden müthiş korku yordu. Bir keresinde, para torbalarının içinden bir ha mam böceği çıkmış, adam korkudan sapsarı kesilmiş ti.

Capone şebekesine sokulan gammazlardan birin den, ries'in St. louis'ye taşındığı öğrenildi.

Wilson ile Tessem bir arabaya atlayıp oraya gittiler. adamın asıl adına mektup gelebileceği umuduyla, posta müdürlü ğü yetkililerinden yardım istediler. Çok geçmeden ri es e bir express mektup geldi. ajanlar postacıyı izle diler; ries'in kapısını çaldıklarında mektubu okumakla meşguldü kendisi. Mektup, Jake Guzik'in kayınbirade ri louıs lipschutz'dan gelmekteydi. Metinden anla şıldığına göre, Guzik, önce Mİami'ye, sonra da St. louis'ye gidip saklanması için ries'e para vermektey di. şimdi de Meksika'ya gitmesi isteniyordu. ajan lar ries'i aldıkları gibi lllinois'ye götürdüler. Yolda ries hiç durmadan hayatında Pinkert Bankasının adı nı bile işitmemiş olduğunu, ömründe Cicero'ya adım atmadığını söyledi durdu.

Wilson, ries'in aşırı böcek korkusunu hatırlayarak, adamı danville'de eski püskü, ufak bir tutukevine tıktı; hücrelerde böceklerin kol-411

gezdiklerinden kuşkusu yoktu. dört gün dayanabildi ries. Wilson'u ikinci görüşünde, «Tahta kuruları yedi bitirdi beni,» diye yakındı. «o vezne çekleri konusun da istediğiniz bilgiyi vermeğe hazırım. ama Tanrı aş kına kurtarın beni bu mendebur hayvanlardan...»

Geceyarısı toplanan bir büyük jüri, her şeyden çok ries'in tanıklığına dayanarak Guzik hakkında dava açıl masına karar verdi. 3 ekimde verildi karar. Guzik, Capone'ıar gibi beyanname doldurmamış değildi. ama, geçen

üç yıl için gösterdiği gelir tutarı, gerçek ka zancından dokuz yüz seksen bin dolar daha azdı.

12 kasım günü başlayan duruşmada, savcı ries'e sordu:

«Patronun kimdi?»

«Ben doğrudan doğruya Jack (bazı kişiler böyle derdi ona) Guzik'e bağlıydım.»

«Başka patronlar da var mıydı?» «al Capone. Ralph Capone ve Frank Nitti.»

«Bir kumarhanenin ortalama net kazancı ne ka dardı?»

«işler iyi giderse, yirmi beş ile otuz bin civarın da.»

«kumarhanenin para kaybettiğine hiç tanık oldu nuz mu?»

«olmadım.»

«kazandığınız paraları ne yapardınız?»

«Vezne çekleri satın alır, bunları, Jack'ın şoförü Bobbie Barton'a verirdim. emir öyleydi.»

iddia makamı, söz konusu çeklerden, arkasında Jake Guzik'in imzası bulunan yüz on dört bin dolarlı ğını delil olarak ortaya koydu. 18 kasımda hüküm gi yen Jake Guzik, on yedi bin beş

yüz dolar para cezası ile beş yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı.

Federal büyük jüri tarafından hakkında dava açı lan üçüncü önemli şebeke üyesi Frank Nitti oldu. 20 aralıkta yapılan duruşmasında yüz elli sekiz bin sekiz 412

yüz yirmi üç dolar tutarında vergi kaçırdığını kabul ederek, on bin dolar para ve on sekiz ay hapis cezası aldı.

Bundan sonra Wilson'un en büyük derdi, ilerde kullanmak üzere ries'in sağ kalmasını sağlamaktı. duruşmadan önce, tanığın korunması için hükümetin harcama fonu yoktu.

derken, Gizli altılar yardım el lerini uzattılar. ries'in Güney amerika'ya gönderilip, gerektiği zaman geri getirilmesi, yanına da bir fede ral ajan katılması için on bin dolar bağışladılar.

al Capone'un kendisine ayrılan Sı (Special ınves tigation) (*) 7085 F numaralı dosyaya yapılan ilk kayıtlar, Butün öteki soruşturmalardan daha eski ta rihliydi. daha 1928 yılının son baharında, MİAmi böl gesi özel ajanı Charles W. Clarke, şunları yazmıştı ırey'e:

... Butün kamu kayıtlarını gözden geçirdim ve Palm Island'daki evin satın alınışı konusunda ge reken bilgileri elde ettim...

MİAmi Beach Bankasının Butün havale def terlerini bir bir inceleyerek, bu banka yoluyla Capone'a gönderilmiş olan Butün paraların listesini çıkardım... Bu bilgiler başka bir bankanın verdiği ipucu sayesinde elde edildi. kayıtları arasında Mi ami Beach Bankası ile ilgili bir not bulup bana ha ber verdiler. ihbarcı banka, MİAmi Beach Bankası nın bir kere kendilerine gelip, Postayla gönderilmiş ve Capone tarafından imzalanmış 1500 dolarlık bir havaleyi bozdurmak istemişmiş. ancak, bu banka, işe karışmayacağını bildirerek havaleyi ödemeyi reddetmiş. elimde bu ipucuyla MİAmi Beach Ban kasına gittimse de önce defterlerini göstermek is temediler. Başka şehir bankalarından aktarılan ha valeleri incelemem hem güç hem de çok uzun ve

(*) Özel Soruşturma. (Ç.N.)

sıkıcı bir iş oldu; ama sonunda gerekli bilgileri el de edebildim...

Parker Henderson un da bildiklerini söyleyece ğini sanıyorum. arria önce Polis Müdürünün sorgu ya çekmesini istedim; bakalım güzellikle söylemeği kabul edecek mi...

Burada oturduğu süreler, Capone müthiş para harcarmış.

Böylece, 1929 yılı ocak ayında, Maliye Bakanı Mellon jimnastik topu oyunu dönüşü, Cumhurbaşka nının Capone ile ilgili emirlerini ırey'e ilettiğinde, gangsterler kralı hakkındaki soruşturma başlayalı bir kaç ay olmuştu. Frank Wilson'u Baltımore'dan geri çağıran ırey, onu yeniden Chicago Burosuna atadı; ve istediği yardımcıları seçmekte serbest bıraktı. Wıl son, Nels Tessem, William Hodgıns, Clarance Con verse, James N. Sullıvan (New Haven Burosundan ge tirtildi) ve Mıchael F. Malone'u aldı yanına. Yıllar son ra, Malone arkadaşlarının deyimiyle esrarlı Mıke Malone hakkında şu satırları yazacaktı Wilson: o zamanlar, Malone'un serviste bulunan en üs tün gizli ajan olduğu kanısmdaydım, hala da aynı kanıdayım. 1,76 boyunda, yuvarlak göğüslü, 100 ki loluk güçlü bir adamdı. kapkara saçları, keskin, kahverengi gözleri, parıl parıl, dostluk dolu bir gü lümseyişi vardı. duruma göre, italyan, Yahudi, Yu nanlı, ya da işte ne gerekiyorsa o favalara Burüne bilirdi. aslında, Jersey City'de doğmuş bir «kara irlandalı»ydı. Birinci dünya Savaşı sırasında bir uçak kazasında yaralanmış, kendisini tedavi eden hemşireyle evlenmişti. Bir tek çocukları olmuş, kü çük kız üç yaşındayken bir kamyon tarafından ezi lerek ölmüştü. Bu olaydan sonra karısıyla arasın da bir yabancılaşma oldu. Mıke gizli servise girdi. Başka her şeyle ilgisini kesmişti sanki.

Mesleği Bu tün hayatı oldu.

414

Wilson'un yapmak zorunda olduğu iş, Capone'un beş bin doları aşan (o sırada, beş bin dolara kadar olan gelirler vergiden muaftı) gerçek brüt gelirinin ne olduğunu öğrenmekti. Vergi beyannamesi doldur madığı yıllar süresince gangsterin ne kazandığını öğ renmek dünyanın en güç işlerinden biriydi. Çünkü Capone, ağabeyi Ralph gibi davranmamış, hiç bir za man bankada hesap açtırmamış, kendi adına emlak satın almamış, ne çek ne makbuz, ne fatura imzala mış, aldığı her şeye nakit para ödemişti. Gelirlerini gizleyen vergi borçlarını yakalayabilmek için, do laylı ve önemsiz delillere dayanan iki yöntem kulla nırdı vergi dairesi.

Bunlardan biri kişinin «net değeri» öteki ise «net sarfiyatı» ile ilgiliydi. Birinci yöntemde, vergi borçlusunun hayat standardı, hayatında görülen

çeşitli zenginlik belirtileri incelenirdi. Bu varlık belir tileri ve yüksek hayat standardının yanısıra gösteri len gelir birkaç bin dolardan ibaretse, Vergi dairesi, söz konusu kişinin «net değeri» nin açıklamadığı bir miktarda artmış

olduğuna karar verir, ve bu artışın vergiye tabi olduğunu ileri sürerdi. ikinci yöntemde ise, vergi borçlusunun toplu varlığından ayrı olarak, günlük masrafları aynı biçimde incelenir ve aynı öl çüye göre değerlendirilirdi. Capone'un durumunu araş tıranlar her iki yöntemi de uyguladılar.

Chicago ve MİAmi'de bir sürü dükkan, emlak ko misyoncusu, otel, ve Capone'un alış veriş

etmiş ola bileceği daha birçok yer dolaşarak, 1926 1929 yılları arasında çeşitli mal ve hizmetler için harcamış ol duğu paraların sınırlı bir listesini çıkardılar. ayrıca, Capone'un sahip olduğu malların bir listesini de ha zırladılar. Chicago'da iki ayrı mobilyacıdan Prairie Caddesindeki, Palm Island'daki ve Lexington otelin deki odalarını döşemek için yirmi altı bin dolarlık kol tuk, kanape, masa, yatak, karyola ve halı satın almış tı. Gene Chicagolu iki mücevherci, yirmi bin dolar de-415

ğerinde gümüş çatal kaşık, altın kaplamalı bir yemek takımı ve çeşitli takılar bu arada otuz tane elmaslı kemer tokası satmışlardı. Tabanca cepleri pekiştiril miş, ısmarlama kostümleri, markalı ipek gömlekleri, iç donları, fanilaları, pijamaları, mendilleri, kolalı tak ma yakaları, kışlık flanel çamaşırları ki bunların he men hepsini Marshall Field şirketinden satın alıyordu nın toplam fiyatı yedi bin doları buluyordu. Bir kere sinde dan Serritella'ya armağan olarak tanesi 135 do lardan tam on kostüm birden satın almıştı Marshall Field'den. Chicago'daki otel hesabı, haftada bin iki yüz ile bin beş yüz dolar arasındaydı. dempsey Tunney boks maçının yapıldığı gece, üç bin dolar masraf ya parak bir parti vermişti. Telefon harcamaları otuz do kuz bin doları bulmuştu. Beş bin beş yüz dolar ödeye rek satın aldığı 1924 model MacFarland arabasını ge ri vererek, yerine daha pahalı bir araba almış, bunun yanısıra bir de beş bin dolar değerinde Lincoln almış tı. MİAmi'deki harcamalarının listesini ise Özel ajan Clarke çıkarmıştı: Perde, yatak örtüsü ve döşeme ku maşları (3,225 dolar), yatak çarşafları, kristal bardak takımları, mutfak malzemesi (800 dolar), et ve tavuk (günde 20 25 dolar), doktor masrafları (2,000 dolar). Palm Island'daki

evi satın alırken ödediği kırk bin do lardan başka, iki yeni rıhtım, bir kayıkhane ve ikinci bir garaj yaptırmak için on sekiz bin dolar harcamıştı. Vergi dairesi ajanları, toplam yüz altmış beş bin dolar lık vergiye tabi gelir çıkardılar ortaya.

Wilson bu kadarcıkla yetinmek niyetinde değildi. kanundışı kaynaklardan Capone'un cebine akan mil yonların yanında devede kulak kalıyordu bu para. Üs telik, net değer net sarfiyat ilkelerinin, sanığın ka nunen mahkum edilmesine yol açıp açamayacağı he nüz kesin değildi.

(Bu ilkelerin kanuniliği ancak 1954 yılında, Yüksek Mahkemenin verdiği dört mahkûmiyet^

kararından sonra kesinleşti). Cumhurbaşkanı Hoover'-

416

ın Capone için öngördüğü ağır cezayı sağlayabilmek için, gangsterin bira fabrikaları, damıtma atelyeleri, ku marhaneleri ve genelevleri ile direkt ilişkisini ispatla mak, bunların gerçek sahibi olduğunu ortaya koymak gerekiyordu.

New Haven Burosundan ödünç alınmış olan Özel ajan Sullıvan, genelevleri incelemeğe koyuldu. Mahal li polis, gençlikle cumartesi gecesi, baskın yapardı genelevlere en hareketli gece olduğu için. Sulli van'ın Chicago'da geçirdiği ilk aylarda, federal bir büyük jüri, gangsterler dünyasının çeşitli yönleri üze rinde soruşturma açmıştı. Bu yüzden, cumartesi gece leri polis, kızları serbest bırakmazdan önce jüri kar şısına çıkartıyordu. ancak, kızlar ifade vermeğe kor kuyorlardı. Sullıvan, biraz yakınlık gösterse, biraz da para verse, kızlardan bazılarını gizlice konuşulabile ceğini düşündü. Cumartesi geceleri Federal Binaya gidip, gelen kızları incelemeğe, aralarından konuşma ğa en yatkın görünenini seçmeğe karar verdi.

Harlem ınn'de yapılan bir baskından sonra, her yanı dökülen, elli yaşlarında bir kadını gözüne kestirdi. adının «reigh Count» olduğunu söyleyen bu kadın, fahişelik mesle ğinin son yıllarını yaşıyordu zaten. Sullivan'ın düşün cesine göre kolayca ihbarcı olabilirdi. ajan yanılma mıştı.

kadın, haftada elli dolar karşılığında normal kazancının yanında bir servet demekti bu onun için Sullivan'ın hesabına çalışmağa başladı.

Bu arada, Lexington oteline Chicagolular kale adını takmışlardı buraya yeni bir müşteri gelmişti. italyan şivesiyle konuşan kara saçlı yabancı, beyaz şapka, kareli ceketler ve mor gömlekler giyiyordu. otelin defterine adını ve adresini şöyle yazmıştı: Mıchael lepito Phıladelphıa. Phıl D’andrea'nın ya nındaki 724 numaralı odada kalmaktaydı. lepito, her gün saatlerce lobide oturup gazete okuyor, kimseyle konuşmuyor, kimseye bakmıyordu. Başlıca merakının

kumar olduğu anlaşılıyordu ve Lexington'da kumardan bol şey yoktu. oldukça büyük paralar koyarak zar oyu nuna katıldı birkaç kez. Sonunda, Capone'un herkes ten kuşkulanan muhafızları adamın kimliğini araştır mağa koyuldular. Mektuplarını açtılar. Hepsi de Phı ladelphıa damgalı olan mektuplar, anlaşılmaz yeraltı argosuyla doluydu. Yabancının odasını da aradılar. Gö ze batıcı kostümlerinin hepsi, Philadelphia'nın Wana makers mağazasından alınmıştı. Günlerden bir gün, Capone'un adamlarından Mıchael Speringa, lepito' nun yolunu kesti ve Chicago'da ne iş yaptığını sordu. «Sesimi kısıyorum,» diye karşılık verdi yabancı. Bu nun üzerine Speringa, onun kanundan saklanan bir haydut olduğu kanısına vardı. Birkaç gün sonra Spe ringa yabancıya bir içki ısmarladı. Bundan birkaç gün sonra da, içkileri lepito ısmarladı ve bu arada, Phı ladelphıa polisi tarafından, soygunculuk suçundan a randığını itiraf etti. Çete üyeleri lepito'yu tuttular ve ahpap oldular. Özel poker oyunlarına bile katılma sına izin verdiler. artık yemeklerini de köşe başında ki New Florence lokantasında birlikte yiyorlardı. Mıke Malone (evet, yabancının asıl adı buydu) yalnız kal dığı, kimse tarafından gözlenmediğini bildiği sıralar da Frank Wilson'a telefon ediyordu.

Malone ile Sullıvan çok değerli bilgiler sağladılar Wilson'a. Capone, Lexington otelinde, Frank Nitti'nin yaş günü şerefine verdiği partiye Malone lepito'yu da çağırdı. Gizli ajan böylece, çete üyelerini en rahat, en tabii anlarında görmek fırsatını buldu. Sullıvan, Capone'un işlettiği genelevler hakkında reıgh Count adlı kadından bir sürü ayrıntılı bilgi aldı.

Her iki ajan, Guzik ile Nitti aleyhine hazırlanan vergi kaçakçılığı dosyalarına da önemli katkılarda bulundular.

ama, doğ rudan doğruya Capone ve gizli gelir kaynaklarıyla il gili elle tutulur deliller bulunamamıştı hala.

Soruşturma boyunca, karısıyla birlikte Sheridan

418

Plaza otelinde kalan ve Federal Mahkemeler Binasın da bir ofiste çalışan Wilson da bu konuda fazla bir bil gi edinememişti. Yüzlerce banka ve kredi acentası do laşarak, Capone ile ilgili mali işlemlerin kayıtlarını aradı. Chicago'nun güney kesiminde, Cicero'da aylar ca şurayı burayı gezdi, kulaklarını, gözlerini dört açıp, Capone'a ait yerlere ait en ufak bir delil, ya da mey hane ve kumarhanelerde kazanılan paranın nasıl Capone'un cebine aktarıldığına dair ipuçları bulmak için uğraştı. Boşuna. Bir yıldan fazla geçti böylece.

Yaptıklarını özetleyen bir rapor yolladı ırey'e. «Beklenmedik güçlüklerle karşılaşmaktayız,»

diye yazı yordu raporda. «Çünkü önemli tanıkların hepsi ya hü kümete karşı düşmanca bir tutum içindeler ve örgü tün liderlerini korumak için her türlü yalancı tanıklığı yapmağa hazırlar, ya da Capone örgütünden öylesine korkuyorlar ki... kaçamak cevaplar veriyorlar, düpe düz yalan söylüyorlar, şehri terkediyorlar, kısacası hü kümetin kendilerini tanık olarak kullanmasını engelle mek için ellerinden geleni yapıyorlar... Bu tanıkları bulmak ve tebligat yapmak için kendilerini sokaklar da, Cıcero otellerinde gece kulüplerinde ve çoğu kez türlü tuzaklar kurarak yakalamak gibi zorunluluklar kar şısındayız. Gecelen, Capone örgütünün sık sık gittiği lokallerde tanık yakalamak konusunda uzun çalışma lar yapıldı. Özel ajanlarımızdan Tessem, Malone, Con verse ve Sullivan kendi hayatlarını tehlikeye atarak yaptılar bu çalışmaları.»

Nisan ayında, Capone'un vergi avukatı Mattingly, Wilson'a telefon ederek, müvekkilinin vergi borçları nı ödemeğe hazır olduğunu, gelir kaynakları hakkında da istenilen bilgiyi vereceğini söyledi. «Buraya getirin onu,» dedi

Wilson. «kendisiyle konuşmak istiyorum.» ayın on yedisinde geldiler. Fedailer ordusunu Fede ral Binanın dış kapısında bıraktı Capone. Sırtında kru vaze mavi bir ceket, ayaklarında beyaz burunlu siyah

419

ayakkabılar vardı. Her zaman taktığı mücevherler, yani elmas yüzük, elmas kemer tokası ve elmaslı saat zin ciri, eksik değildi. odada, Wilson un yanısıra, Chicago Bölgesi Vergi ajanı Ralph Herrıck, William Hodgins ve bir stenograf bulunuyordu.

«Tanıştığımıza memnun oldum Bay Capone,» de di Wilson. Capone elini uzattı, ama Wilson bunu fark etmemiş gibi yaptı. Capone, mendil cebinden, beyaz ipek bir mendil çıkararak ağzının kenarına dokundur du. Hafif bir dağ çiçeği kokusu geldi Wilson'onburnu na. ; Soruları sormağa Herrick başladı. «Önce şunu söy liyeyim ki, burada konuşanlar arasında, mahkemede aleyhinize delil olarak kullanılabilecek bir şey çıkar sa, kuşkusuz kullanılacaktır,»

dedi.

«Bay Capone kendisini herhangi bir konuda suç lu gösterebilecek şeyler söylemek zorunda bırakılma dıkça, her türlü sorunuza cevap vermeğe, sizinle tam bir işbirliği yapmağa hazırdır,»

dedi Mattingly.

Herrick, Capone'a döndü bu sefer: «Gelirinizi gösterecek ne gibi belgeleriniz var, Bay Capone? def ter tutuyorsunuz her halde...»

«Hayır, hiç bir zaman defter tutmadım.» Sesi al çak ve saygılıydı.

«Bankalarda hesaplarınız var mı?»

«Yok, efendim.»

«kaç yıldan beri yüksek gelir sahibisiniz?» «Hiç bir zaman yüksek gelir sahibi olduğumu söy leyemem...»

«Başka türlü sorayım öyleyse. Geliriniz, kaç yıl dan beri vergiye tabi olacak kadar yüksek?»

«Bu soruya avukatım cevap versin, izin verirse niz.»

«açıklayayım, efendim,» diye söze karıştı Mat tingly. 1926 yılına gelene kadar, John Torrip ki o da müvekkilimdir Bay Capone'un patronu durumunday-420

dı. anladığım kadarıyla, o yıla kadar herhangi bir gelir söz konusu olamaz. Bay Capone basit bir memurdan başka bir şey değildi o zamanlar. Bay Torrio ile Bay Capone'dan aldığım bilgi bu.»

Soruşturmanın buradan ötesini Wilson aldı. Capone bir avuç püro çıkarıp birini ikram etti.

«Sigara içmem,» dedi Wilson; ve sordu:

«Tapusu başkasının adına çıkarılan herhangi bir emlake para yatırdınız mı?»

Bu soruya ve bunu izleyen hemen hemen Butün sorulara Capone'un karısının ya da akrabalarının banka hesapları var mıydı? Bankada özel kasaları var mıydı? Miami ye telgraf havalesiyle gönderilen para lar nereden geliyordu? Hawthorne köpek kulüBuyle bir mali ilişkisi var mıydı, vb. verilen karşılık aynıy dı. «Bu soruya cevap vermek istemiyorum.»

Capone' un sesi gittikçe yükseliyor, sertleşiyordu. Bir aralık «Canıma okumak istiyor bunlar,»

diye söylendi sinirli sinirli. «ama ben ne yapacağımı bilirim.»

Görüşmenin sonlarına doğru, bir saattir kendisine ter döktüren adama dikti gözlerini, öylece baktı bir sü re ve, «karınız nasıl, Wilson?» diye sordu. kapıdan çı karken de, «aman sağlığınıza dikkat edin, Wilson» dedi son söz olarak.

Yalnız kaldıklarında Hodgins, «aman Frank,» de di, «gerçekten dikkatli ol bundan böyle.»

Haziran ayında Mıke Malone, Wilson'a bir haber getirdi. Hawthorne Smoke Shop'u işleten Frankie Pope ıle Capone arasında para konusunda büyük bir kavga olmuştu. Örgütün kendisine hala borçlu olduğunu id dia eden Pope belki tanıklık etmeği kabul ederdi. Wıl son hemen harekete geçti; ama Pope kızgın olmasına rağmen fazla bir şey söylemedi. Ufak bir ipucu verdi yalnızca. Chicago'daki çete faaliyetleri konusunda her kesten fazla bilgi sahibi olan gazeteci Jake Lingle'in

421

aynı zamanda, Capone'a kimsenin bilmediği, tahmin etmediği kadar yakın olduğunu söyledi.

Wilson, Tribune gazetesinin sahibi Albay Mc Cormick'i ziyaret ederek, Lingle'i özel olarak sorguya çek mek istediğini bildirdi. Gazetenin sahibi, her türlü yar dımı yapacağına, iki adamı ertesi gün görüştüreceğine dair söz verdi. 10 haziran günü, sabah saat on birde Tribune idarehanesinde buluşmağa karar verdiler. Jake Lingle randevuya gelmedi.

422

XX

BAY VE BAYAN ALPHONSE CAPONE...

ONUR VERMENİZİ DİLERLER...

AL CAPON'UN Florida'ya gelmek üzere yola çık tığı haber alınmıştır.» Vali doyle e. Carlton, eyaletin altmış yedi şerifine yolladığı mesaja böyle başlamış, şöyle devam etmişti: «kendisini gördüğünüz anda tu tuklayabilmek için. elinizden geleni yapın. Flori da'da kalması imkansızdır. Yardımcı ekiplere ih tiyacınız olursa, şahsen bana telefon edin.» Vali ay rıca, mahalli mahkeme görevlilerine, Capone'un Palm Island'daki evine el koyarak, kendisinin içeri girme sini önlemelerini emretmiş, ve Butün aklıbaşında Flo rida'lılara çağrıda bulunmuştu:

«bu milli tehlikeyi eya letimizden uzaklaştırmak, cürüm örgütlerinin gelişme sini önlemek için, elinizden gelen her şeyi yapmanızı, güvenlik

kuvvetlerine yardımcı olmanızı rica ediyo rum.» MİAmi savcısı ise, Capone'un bölgede oturması na izin vermekle «çocuk bahçesine bir çıngıraklı yı lan salıvermek» arasında bir ayrılık olmadığını belirt mişti.

Capone gelmezden önce, Sade Country şerifi Palm Island malikanesini bastı ve burada konuk olarak kalan beş kişiyi tutukladı. Albert ve John Caponş kardeşler, louis Cowan, Jack Mc Gurn ve Frankie New ton'a isnat edilen suç, kanunsuz olarak evde içki bu lundurmaktı. ancak, dava açılması gerekli görülme diğinden ertesi gün serbest bırakıldılar.

Capone'un başka bir eyalete yerleşeceği söylen tileri çıktı ortaya. Bunun üzerine, dört bir yandan pro-423

testolar gelmeğe başladı. kimse istemiyordu gangste ri. Yalnızca bir tek yerden, şaşırtıcı bir çağrı geldi. South dakota eyaletine bağlı rapıd City'ye karşı hiç bir ilgi göstermemişti Capone; ama nedense buranın Ticaret odası Başkanı dan owens durduğu yerde gangstere bir mektup yazarak vaktiyle Cumhurbaşka nı Coolidge'in ziyaret ederek sihrine kapıldığı Black Hılls yöresini övmüş, «yabancıların geçmişteki yaşan tıları yüzünden yargılanmayacakları» bir yerde otur manın güzelliğinden söz etmişti. Mektubunu şöyle bi tiriyordu evans: «Hemen hiç bir suçun işlenmediği, hiç bir suçlunun bulunmadığı yöremize yerleşmeniz bize kıvanç vereceği gibi, burada karşılaşacağınız ko nukseverlik, ilişki kuracağınız kişiler, herhangi bir de lil olmadığı halde şahsınıza atfedilmiş suçları unutma nıza, kısa zamanda örnek bir vatandaş

olarak kendi nizi göstermenize yol açacaktır.»

eyaletin valisi William J. Bluw, evans'a karşı çık tı. «Capone gelmeğe kalkarsa, şahsen kovarım kendi sini. Ne ona ne de onun gibilere ihtiyacımız yok South dakota'da...»

Capone, «Black Hilss'e yerleşmek gibi bir niyeti» olmadığını ilan ederek bu tartışmaya son verdi.

Capone'un vatandaşlık haklarını savunma işini Miami avukatlık firmalarından Gordon ve Giblin üze rine aldı. eski bir futbol oyuncusu olan enerjik Giblin, müvekkilinin istediği yerde oturmağa hakkı olduğunu

çabucak ortaya koydu. Federal mahkemede dava aça rak, Florida'lı şeriflerin, «davacıyı yakalamağa, tutuk lamağa, kaçırmağa, ya da herhangi bir şekilde rahatsız etmeğe» hakları olmadığını belirten bir karar aldı ve bu kararı altmış yedi şerife bildirdi.

ancak, gangster lere komşu olmak istemeyen nüfuzlu Florıda sakin lerinin örneğin, ünlü reklamcı Albert d. lasker, Yel low Cab şirketinin kurucusu John d. Hertz, eski ohıo valisi ve birçok gazetenin, bu arada Miami Daily

424

News'un sahibi James M. Cox, vb. baskısı karşısında, polis, kanunsuz olarak Capone'u ve arkadaşlarını ra hatsız etmekte devam etti. Jack Mc Gurn, pek sevdiği golf oyununu oynarken yakalanıp, oyun alanından zor la çıkarıldı. Yüzbaşı Stege Chicago'dan adam gönde rip kendisini aldırıncaya kadar gözaltında tutuldu. Ma yıs ayı içinde, Capone dört kez «serserilik»

suçuyla tu tuklandı. Hiç bir şeyden yılmayan Giblin, kent yetkili leri ile yayıncı Cox aleyhine resmi şikayette buluna rak, kendilerini «Capone'un hak ve hürriyetlerini elin den almağa teşebBus» le suçladı. (Bir süre sonra, gangster avukatın istediği elli, bin dolar ücreti vermek te nazlanınca, doğruca müvekkilinin evine giden eski atlet, Capone'un yakasına yapıştı ve parayı vermezse Butün dişlerini o anda dökeceğini bildirdi. Bu saldırı karşısında şaşkına dönen Capone, yatak odasındaki sandıkta ne kadar para varsa avukata verdi. Ücretin geri kalanını alabilmek için, firma dava açmak zorun da kaldı.) Capone'un yerinden kıpırdamağa niyeti olmadığı anlaşılınca, peşini bıraktılar. kazandığı bu zafer, öte ki gangsterlere de Miami kapılarını açtı. Terry dryg gan da burada bir yer aldı, daha sonra Fishetti kar deşler emlak satın aldılar. Zamanla, başarılı içki da ğıtımcıları ya da haraççıların kışın bir bölümünü Mi ami'de bir yalıda, ya da Miami Beach oteli'nde geçir meleri moda haline geldi.

Capone'lar sosyeteye girmeyi de başardılar. Ver dikleri partilere gerek yerli Mİami'liler gerekse kışlık gelenler müthiş rağbet ediyordu. Bunların kimisi sırf meraktan, kimisi heyecan ve eğlence hevesinden, ki misi de terse dönük bir züppelikten dolayı gangsterin salonlarını dolduruyorlardı. Cox'un gazetesi, Capone' un şehirden atılması için bar bar bağırırken bile, şeh rin

en tanınmış iş ve meslek adamlarından altmış ki şilik bir gurup eve yemeğe çağrılmış, hepsi de süslü

425

davetiyelere olumlu cevap vermişlerdi. konuklar, ge niş bahçe kapısından içeri girerlerken, her birinin ya kasına bir hizmetkar tarafından minyatür bir amerikan bayrağı iğnelenmişti.

Yemeklerin çoğunluğu italyan usulü şeylerdi. ev sahibi son derece düşünceli davra narak, içki diye maden suyu ve gazoz tipi şeylerden başkasını sunmadı. Yemeğin sonunda Mİami'nin en ile ri gelen, yaşlı iş adamlarından biri, ayağa kalkarak bir konuşma yaptı, ve Capone'u

«şehrimizin yeni iş adam larından» olarak tanıttı, kendisine bir de dolma kalem armağan etti.

Yemekten sonraki eğlenceler, bir ope ra resitaliyle başlayıp, iskoçya halk havalarıyla sona erdi.

Capone, Mİami'nin Gesu katolik okulunda okuyan oğlu Sonny için de bir parti verdi. elli çocuk çağrıldı. Capone'lar diplomatik bir davranışla, gelecek çocuk ların anababalarından bir izin kağıdı getirmelerini şart koştular. izin kağıdı vermekten kaçınan anababa çık madı pek.

Sinema ve gece kulüBu sanatçıları, Palm island' daki malikaneye en sık çağrılan konuklardı.

Birçok sa natçı, bu arada Harry Richman (aradan yıllar geçtik ten sonra bile «Yakın dostum Capone» dan söz eder di Richman), Joe e. lewıs, George Jessel, al Jolson, eddıe Cantor vb...

gangsterler kralı tarafından çok görkemli biçimde ağırlanmıştır. Çok saf ve çekingen bir kişi olan eddıe Cantor, ilk çağrıldığında, gösteri yapmak için çağrıldığını sanmış ve Capone'u kızdır maktan ödü koptuğu için piyanistini de birlikte getir mişti. büyük salona girer girmez, çalgıcısını piyano ya oturtmuş, koca gözlerini daha çok açarak, ellerini çırparak, «ıf you knew Susıe lıke ı know Susıe...» diye şarkı söylemeğe başlamıştı. «dur, dur,» diye

haykır mıştır Capone. «şarkı söyleyesin diye çağırmadım ki seni; tanışmak istedim, o kadar.»

1930 yılı ilk baharının sonlarına doğru geçirdiği

426

bir deniz kazası, az daha Capone'un hayatına son ve riyordu. iğne olmaktan bile korkan bir adamın, bek lenmedik bir ölümle burun buruna geldiğinde göster diği soğukkanlılık, o sırada yanında bulunan genç avu katı ömrü boyunca etkileyecekti. Yeni bir tekne almak istemişti Capone. içki kaçakçılığı yapan Ralph Sen terfit adındaki bir tanıdığı kendisine 12 metre uzun luğunda, kamaralı bir yat teklif etti. adam, bu tekne ile Bimini'den «ham» getirirdi. «Ham»

adı verilen şey, samana sarılarak bir torbanın içine yerleştirilmiş altı içki şişesiydi. Her torbaya ayrıca bir kese tuz ile kır mızı bir işaret bağlanırdı. kıyı Muhafız motorları pe şine düştüğü takdirde, hemen sığ sulara doğru yol a lan kaçakçı, «ham» ları denize atardı. Tuzla dolu ke seler, tehlike atlatılıncaya kadar torbaların dipte kal masını sağlarlardı genellikle. derken tuz erir, kırmızı işaretler su yüzüne çıkar, kaçakçı deniz dibindeki ha zinesine yeniden kavuşurdu.

Tüketicinin eline vardık larında bile, şişeler hala nemli olurdu çoğu kez.

Capone tekneyi beğenmişti; ama satın almazdan önce, kendi kaptanı a. H. Caesar'ın bir deneme gezisi yapmasını istedi. kendisi de katıldı deneme gezisine, yanına, o sıra işlerine bakan bir başka Miami avukat lık firmasının genç elemanlarından William Parker'i, arjantin asıllı fedaisini de aldı. Ufak tefek bir adam olan fedainin elindeki makinalı tüfek, hemen hemen boyunu aşmaktaydı. kaptan Caesar, Biscayne körfe zinde dolaştırdı tekneyi. dümeni sağa sola öylesine sertçe kırıp durdu ki, anlaşılan direksiyon kablosunu gevşetti. rıhtıma dönerlerken, kıçtan motor takılı bir kayık içinde iki erkek çocuk çıktı karşılarına. kaptan bunlara çarpmamak için sért bir dümen kırışı yaptı ve kablo koptu. Yat, çelik bir petrol tankerine doğru son sürat yol almağa başladı. Parker ve arjantinli muhafız, teknenin, kıç yanına zor attılar kendilerini; elleriyle kafalarını korumuğa çalışarak büzülüp kaldılar orada.

427

kaptan Caesar motoru durdurdu, olduğu yere çömelip, dümeni boş yere döndürmeğe koyuldu. Capone ise ye rinden kıpırdamadı; pruvada ayakta, gözlerini soğuk kanlılıkla tankere dikmiş, öylece durdu. Son anda, nasılsa bir dönüş yapabildi yat; tankere şöyle bir sür rünüp geçti. Bu sürtünme bile Caesar, Parkel ve mu hafızının yere yuvarlanmalarına neden oldu.

Capone öylesine sağlam duruyordu ki, sarsılmadı bile. Yat ya vaş yavaş durduktan sonra, başka bir teknenin yardı mıyla rıhtıma çekildi. Capone hiç acele etmeden çıktı rıhtıma, bir püro yaktı ve Senterfit'e dönerek, «Tamam, alıyorum,» dedi. «Tamir ettir, faturayı bana yolla.»

9 Haziran günü, Chicago'dan arkadaşı Jake Lingle hakkında üzücü bir haber aldı Capone.

428

XXI.

HER GÜN BİR CİNAYET

«JAKE Alfred Lingle, ayak işleri görmek için Tribune gazetesine alındığında yirmi yaşındaydı.

on dan önce bir tek yerde, bir tıbbi araçlar firmasında, ambar katibi ve haberci olarak çalışmıştı. Batı kesim de oturan dar gelirli bir ailenin oğluydu; eski Vadi Çetesini yetiştiren mahallede büyüdü. eğitimi, West Jackson Bulvarı üzerindeki Calhoun ilk okulunda baş ladı ve orada sona erdi. aynı okulu bitirenler arasın dan, ilerde iş adamı, politikacı ve de gangster olarak büyük başarıya ulaşanlar oldu. Jake Lingle bunların hepsini dikkatle izliyordu.

Sinik, kendini beğenmiş, içinden pazarlıklı bir kişi olmasına rağmen, canı istediğinde, ya da işine geldi ğinde son derece tatlı ve sevimli olabilirdi. orta boy lu, kıvırcık kara saçlı, al yanaklı, yarık çeneli, güçlü görünüşlü bir adamdı. Çok çeşitli çevrelerde tanıdık ları olması Tribune gazetesinde hızla

ilerlemesine ya radı. daha işe başladığının üçüncü haftasında gaze teden dışarda polis muhabiri olarak çalışmasına izin verdiler.

Lingle'ın yazı kabiliyeti sıfırdı. olguları aktarmak tan başka bir şey yapamazdı. «ayakçı» nın biriydi iş te; on sekiz yıllık meslek hayatında hep ayakçı kaldı. en çok para kazandığı yıllarda, haftalığı 65 dolardı. Burunla birlikte, Tribune'un gözde elemanlarından bi riydi. 1920 yılları boyunca, Chicago gazetelerinin bi rinci sayfaları hemen her gün işlenen suçlarla ilgili haberlerle dolu olurdu. Butün gazetelerin bu işlerden

429

iyi anlayan birine, yani, bir gangaloji uzmanına ihti yacı vardı. Ve bu alanda Lingle'in üstüne yoktu. Sık sık verdiği bomba haberlerle Butün öteki gazeteleri atla tırdı. Çünkü, Capone ve yeraltı dünyasının öteki li derleriyle sıkı fıkı olduğu gibi, Polis Müdürü Russell ve Polis Müdür yardımcısı Stege ile de yakın dosttu. Russell ile olan dostluğu çok eskilere, zamanın polis müdürünün batı kesimde devriye polisi olduğu gün lere dayanıyordu. iki adam birlikte golf oynarlar, ti yatroya, maça giderler, birbirlerinden borç alıp verir lerdi. Öylesine yakın ilişkileri vardı ki, birçok kişi Lingle için «Chicago'nun gayri resmi emniyet müdü rü» derdi.

Lingle otuz yaşına geldiğinde, gençlik sevgilisi He len Sullivan ile evlendi. Bir yıl arayla iki çocukları oldu: Alfred Jr. ve dolores. karı kocanın çocukluk ve gençlik yıllarını geçirdikleri batı kesimde bir evleri vardı. Bundan başka, Lingle, on sekiz bin dolar ödeye rek ındiana'ya bağlı long Beacb'te yazlık bir bungalow satın aldı. kışın ailesini Cuba'ya ya da Florida'ya tati le götürürdü çoğu kez. dört kapılı bir Lincoln arabası ve öze! şoförü vardı. 1930 yılının ikinci yarısında, Mıc hıgan Caddesi üzerindeki Stevens otelinde kendisine sürekli bir oda tuttu.

otelin telefoncusuna bir liste ve rerek, adı bu listede olmayan kişilerin telefonunu bağ

lamamasını emretmişti. otelin detektifi, «Başka türlü uyku uyumasına imkan yoktu,» demişti bir süre son ra. «Gece sabaha kadar telefonla ararlardı kendisini, hepsine cevap verecek olsa, sabaha kadar konuşması

gerekirdi. Zaten sabaha karşı iki ya da üç ten önce gelmezdi. onun da dinlenmeğe ihtiyacı Vardı tabii.»

Lingle'in gecenin o saatlerine kadar dışarlarda kalmasının sebebi neydi bilinmez, ama hovardalık ol madığı kesindi. karısına çok bağlıydı; bir iki bardak biradan başka içki koymazdı ağzına. Mide ülseri vardı çünkü. Tek kusuru kumara fazla meraklı olmasıydı. at 430

yarışlarında bin dolar, hatta daha fazla oynadığı sık görülen bir şeydi.

Haftada 65 dolar kazanan bir «ayakçı» nın böylesi ne lüks bir yaşam sürdürmesi arkadaşlarını şaşırttırdı elbet. içinde yaşadığı bolluğu şöyle açıklamıştı Lingle: babasından elli bin dolar miras kalmış, ayrıca 1928 yılında satın aldığı hisse senetlerinin değeri birden üç kat artmıştı...

Tribune bir sabah gazetesi olduğu için, Lingle'in öğleden önce yataktan kalktığı pek görülmemişti. 9 haziran günü, öğleyin Stevens otelinden çıktı. iki ki lometre kadar ötede olan Tribune idarehanesine yürü dü. Burada biraz kalarak amiriyle konuştu; yeni bir gang ayaklanması olacağı söylentilerinden sözettiler. Gazeteden çıkıp yoluna devam etti.

Homewood'dakı Washington koşu Parkında yarış vardı o gün; güneşli bir gündü, bir tek bulut yoktu gök yüzünde. kendi ara basıyla gitmekten vazgeçen Lingle, Wacker Yolu üze rinden güneye doğru, ıllınoıs Central demiryollarının banliyö trenleri istasyonuna yürüdü. istasyon iki so kak ötede, Mıchıgan Caddesi ile randolp Sokağının kesiştiği köşedeydi. ancak, koşulara giden özel tre nin kalkmasına daha bir saat vardı. Bu nedenle, yolu nu biraz değiştirerek, Sherman otelinin snakbarında ayak üstü bir şeyler yemeğe gitti. otelin lobisinde polis çavuşu Tom aloock ile karşılaştı ve tuhaf bir şey söyledi: «Peşimde bir herif yar.» Herhangi bir açıklama yapmadı, telaşlı da görünmüyordu.

Yemeğini yedikten sonra yeniden randolp Soka ğına yollandı. Genel kitaplığın önündeki gazete satı cısından Günlük koşu listesini aldı. o sırada, kal dırım kenarında duran bir arabadan bir tanıdığı ses lendi: «Üçüncü yarışta Hy Schneider'e oyna, Jake...» «Tamam, biliyorum,» diye karşılıkverdi Lingle. Bir püro yaktıktan sonra, Mıchıgan Caddesi alt geçidine inen merdivenlerden aceleyle indi. elindeki koşu lis-431

tesini okumağa dalmış olduğundan eski dostu dr. Jo seph Springer'in önde yürüdüğünü fark etmedi bile. arkasındaki gürültü patırtılara da aldırış etmedi. oy sa uzun boylu, sarışın bir adam, acelesinden ona buna dirsek atarak kendisine yetişmeğe çalışıyordu. Lingle tam geçidin Öteki ucuna varmıştı ki, adam yetişti. Cebinden bir tabanca çıkarıp başına ateş etti.

kurşun Lingle'ın beynini delip geçti; öne doğru yıkıldı gaze teci. Sıkılan yumruğunun içinde hala koşu listesi, du daklarının arasında da yanan purosu duruyordu.

Hemen kaçmağa koyulan katili en az on dört kişi görmüştü. Tabancasını atmış, geçidin öteki yanındaki merdivenlere doğru koşmağa başlamıştı. Merdivenleri ikişer üçer çıkarak, aşağı inen bir adama çarparak kaç mağa devam etti. Merdivenin üst basamağında bir an durdu, sonra Michigan Caddesinde ilerleyen arabalar arasında zigzag yaparak koştu. Geçittekilerden bir ka dın, «yakalayın, yakalayın,» diye haykırdı. kadının ko cası katilin peşine düştü. ama artık çok uzaklaşmıştı adam: randolo Sokağına, oradan da Wabash Caddesi ne saparak kalabalık arasında kayboldu.

Lingle'in yanına ilk ulaşan dr. Springer oldu. eski arkadaşının nabzını tuttu. Nabız durmuştu.

Chicago'da on gün içinde işlenen on birinci ci nayetti bu.

Bu cinayetin anlamı açıkça ortadadır(diye yaz dı TriBune). Öç almak ve geride kalanları korkut mak için işlendiği bellidir. Bay Lingle polis muha biriydi; hem de birçok konularda çok geniş bir bil gi sahibi olan bir polis muhabiri. Polis örgütünün en yüksek kademelerinde çok yakın dostları vardı. ayrıca, işi dolayısıyla, yeraltı çevrelerinin kodaman ları tarafından da küçük adamlar tarafından da iyi tanınmaktaydı. ancak, kendisini gazetemiz için de ğerli kılan çeşitli erdemleri, onun caniler tarafın-432

dan kötü kişi, tehlikeli kişi bellenmesine yol aç mıştı.

Chicago'da kanunsuz yolla elde ettikleri kazanç ları arttırmaktan başka hevesi olmayan gangster lerin yalnızca birbirlerini öldüreceklerini düşünmek saçmaydı zaten. Çeteler arası savaşlarda işlenen ci nayetler

cezasız kaldıkça, bu adamların cüretlene cekleri, aynı rahatlıkla masum vatandaşları öldüre bileceklerini sanacakları belliydi. Polis, şu ya da bu nedenle canilerin işine karışan namuslu vatandaş ları; içki satışı, haraç, genelev işletmeciliği ya da kumarhaneler yüzünden birbirlerine giren çete üye lerinden daha iyi korumamaktadır...

Cinayet işlemek, canilerin basit günlük işlerin den biridir. ancak, Collosimo, o'Banion, Genna kardeşler, Murphy, Weıss, lombardo, esposito, ve Valentıne Günü katliamında öldürülen yedi kişinin yer aldığı o uzun listeye, işi katilleri ortaya çıkar mak olan biri eklenmiştir bu sefer.

Tribune gazetesi, kendisine meydan okuyanları cevapsız bırakmayacaktır. Savaşa savaş. Biz hazı rız. Ölenler, yaralananlar olacak elbet, savaş bu... artık, halkın bu canilere karşı harekete geçme za manı gelmiştir. Çeteler küstahça meydan okumak tadırlar hepimize. adalet mekanizması bunlarla sa vaşacak, ya da güçsüzlüğünü açıkça kabul ederek bir yana çekilecektir .

Tribune'a bir başsağlığı mesajı gönderen ameri kan Gazete Sahipleri derneği Başkanı ve los angeles Times gazetesinin sahibi Harry Chandler, Lingle'ı, ba sının kanunsuzlara karşı açtığı savaşın «ateş hattında vuruşan yiğit askeri» olarak tanımladı. Ülkenin dört yanından harekete geçen öteki basın liderleri de, bası nın verdiği ilk kurban olan Lingle'ın öcünün en kısa zamanda alınmasını istediler.

Albay Mc Cormick, katilin mahkûmiyetine yol aça-

cak bilgiyi veren kişiye yirmi beş bin dolar ödül vaad etti. Hearst'in gazetesi Chicago Herald and examıner de bir o kadar vereceğini ilan etti. kampanyaya katı lan Evening Post gazetesinin bağışladığı beş bin ve çeşitli başka kuruluşların bağışladıkları paralarla, ödül tutarı elli beş bin yedi yüz yirmi beş dolara yükseldi. Lingle'ın 12 haziran günü yapılan gömme töreninden hemen sonra, başkanı bulunduğu Chicago Gazete Sa hipleri derneği'nin üyelerini bir araya toplayan Mc Cormick, muhabirinin ölümünü soruşturacak özel bir komite kurulmasını istedi. komitenin başına Tribune'un avukatı Charles F. rathburn ile eyalet Savcılığı şef dedektifi Patrıck T. Roche'un getirilmesini teklif etti. eyalet yetkililerinin ekstra

saydıkları Butün masrafları Trıbun'e ödeyecekti. Gazete Sahipleri teklifi kabul et tiler; eyalet Savcısı Swanson'dan da bir itiraz gel medi.

Jake Lingle adına yükseltilmiş olan kurbanlık anı tı, daha toplantı dağılmadan yıkılmağa başlamıştı. Ger çekler hakkında ilk ipuçlarından biri Frank Wilson'un eline geçti. Cinayetin hemen ertesi günü Frankie Pope ile telefonda konuşan Wilson, o gün için kararlaştı rılmış

olan, ama gazetecinin ölümü yüzünden gerçek leşemeyen buluşmadan söz etti. dudak Buktü Pope, «Jake'in her tarakta bezi vardı,» dedi ve bu suçlamayı doğrulayacak birtakım şeyler anlattı Wilson'a. ayni gün, akşama doğru, Wilson'un tanıdığı ve bir konuda yardım etmiş

olduğu başka bir gazeteci telefon etti. Lingle olayı hakkında biraz gevezelik ettiler. Telefon eden St. louıs Postdıspatch gazetesi elemanlarından John T. rogers'dı. Bir keresinde yolsuzluklara adı ka rışan bir federal yargıcı ortaya çıkarmasına yardım etmişti Wilson.

Gazeteci, bu yazısından dolayı 1972 yılı Pulitzer Ödülü'nü kazanmıştı. Wilson, bilgileri kimden aldığını açıklamaksızın, Pope'un kendisine anlat tıklarını rogers'a açıkladı. Bunun üzerine gazeteci

kendi kendine de bir araştırma yaptı, ve telefon açarak bulgularını bildirdi; bu yazının yakında Post-dispafch gazetesinde çıkacağını söyledi. Albay müthiş sinirlendi, bağırdı.

Rathbun ile Roche'un yürüttüğü soruşturma sonuçları da hiç iç açıcı değildi. Lingle'ın gazetecilik dışında birtakım işler yaptığı söylentileri, araştırmacıları ölünün mali durumuna bir göz atmağa zorladı. Vasiyet ve Miras Mahkemeleri kayıtlarına bakıldığın da, baba Lingle'ın oğluna elli bin dolar değil, beş yüz dolardan az bir para bırakmış olduğu görüldü. Hisse senetlerinden kazandığı paralara gelince, alış veriş ettiği dört hisse senedi acentasında yapılan araştırma şunu gösteriyodu: evet, Lingle elindeki hisse senetlerini 1929 yılının eylül ayında satmış olsaydı seksen beş bin dolarlık bir kazanç sağlayacaktı; ama senetleri satmamış, 24 ekime kadar büyük mali buhranın başladığı kara Perşembe günü elinde tutmuştu. Böylece, kağıt

üzerinde elde ettiği kazanç uçup gittiği gibi, ayrıca yetmiş beş bin dolar zarar etmişti. Arkadaşı Russell de onunla birlikte büyük bir darbe yemişti. Acentaların birinde ortak hesap açtırmışlardı çünkü.

ama, birçok kişinin iflas etmesine neden olan bu olaydan sonra Lingle'ın yaşam standardı düşmemiş, tersine yükselmişti. 1928 yılının sonundan 1930 yılının ilk baharına dek geçen zaman içinde, Lake Shore Savings and Trust Bankasındaki hesabına altmış üç bin dokuz yüz dolar yatırmıştı. Nereden gelmişti bu paralar? Rathbun, paranın on iki bin sekiz yüz dolarının, çeşitli politikacılar, polis memurları ve kumarbazlar tarafından verilmiş «borçlar» olduğunu ortaya çıkardı. Bu borçları ödemek için herhangi bir çaba göstermemişti Lingle. Paranın geri kalanının nereden geldiği hiç bir zaman tam olarak öğrenilemedi.

Karanlık dedikodular ilerledikçe ilerledi. Bunla-

ra göre, Lingle Capone şebekesiyle belediye arasında aracılık yapmış, polis örgütündeki etkili arkadaşları dolayısıyla içki yapım ve dağıtımcılarının, kumarbazların koruyuculuğunu yapmıştı. Belediye Başkanı Thomson, emniyet müdürünü görevden alıp almayacağını düşüne dursun, Russell, yardımcısı Etege'yi cinayet masası şefliği görevinden aldı; peşinden kendi de istifa etti.

Bütün bu dedikodular, basının üyelerinin şerefine ciddi bir leke sürmekteydi. Gangsterlerle politikacıların işbirliğinden doğan yozlaştırıcı güç, kanunun hemen her kesimine yayılmış, lekelemediği yer bırakmamıştı. ama basın, o güne dek, bütün bu yozlaşmanın dışında kaldığını iddia etmişti. Basın suçlardı, basın yargılardı, basın kendi üye ve yazarlarının namusunu sorgusuz sualsiz kabul ederdi. oysa şimdi, pek değerli Tribune gazetesinin, en değerli muhabirlerinden birinin kirlenmesi dolayısıyla, basın da yeriliyor, kınanıyordu.

Gangsterler, politikacılar, başka kaç tane gazeteciyi satın almışlardı? Halkın sorduğu soru buydu şimdi.

Mc Cormick yanlışını kabul etmeğe karar verdi. 18 haziran günü, Lingle hakkında ikinci bir makale yayınlandı Tribune'da:

Alfred Lingle ilk öldürüldüğünde, cinayet nedeni açık seçik ortadaymış gibi görünüyordu... Ça lıştığı gazete olarak bizim bu cinayete verdiğimiz anlam, bildiğiniz gibi şuydu: ya, muhabirimiz katiller için çok tehlikeli olabilecek bazı gerçekleri biliyordu ve bunları açıklamak üzereydi; ya da katiller, bu cinayetin öteki gazetelere bir ders olmasını, Chicago'da gerçek yöneticilerin gangsterler olduğunu belirtmek istiyorlardı...

oysa şimdi, Alfred Lingle, değişik bir yüzle ortaya çıkmaktadır; yaşadığı sürece Tribune yöneticilerine hiç bir biçimde göstermediği bir yüzdür bu.

436

Lingle ölmüştür, kendi kendini savunacak durumda değildir. ama ne yazık ki, yeni ortaya çıkan birtakım olgular, herhangi bir savunma gerektirmeyecek kadar açık konuşmaktadırlar merhum aleyhin de... Yeni yeni anlaşıldığına göre, Lingle'ın politika ve cürüm dünyasındaki kişiliği gazete idarehanesinde büründüğü kişilik arasında dünyalar kadar fark vardı, ve gazetemizin hiç kuşkulanmadığı bazı karanlık işlerden büyük paralar kazanmıştı... Ölümünün asıl nedeni ise, kendisine büyük paralar sağlamış olan bu karanlık işlerdi... Tribune gibi bir gazetenin en güvenilir elemanlarından biri böylesine bir günah işleyebildiğine göre, öteki gazetelerin adamları da lekelenebilirdi rahatlıkla. Albay, bunun böyle olmasını çok istiyordu doğrusu; hele rakip gazeteler kendi başına gelen bu olayı böylesine büyütürken. Bu nedenle, makaleye şu cümleyle son vermeği yeğ tutmuştu: «Öteki gazetelerde de zayıf kişiler vardır.»

St. louis'li bir başka gazeteci, Star gazetesi muhabiri Harry T. Brundige, bu cümleden hareket ederek Chicago basını üzerinde bir araştırmaya girişti; ve on makaleden meydana gelen bir yazı dizisinde şu gerçekleri açıkladı:

Geçen şubat ayında gangsterler tarafından öldürülen Daily News gazetesi adamlarından Julius Rosenheim, içki satıcılarını, kumarbazları ve genelev işletmecilerini, haklarında gazetede yazı yazmakla tehdit ederek, bunlara düpedüz şantaj yapmıştı.

Times gazetesinin polis muhabiri James Murphy, bir meyhaneye ortak olduğunu itiraf ettikten sonra gazeteden kovulmuştu.

Herald-examiner gazetesinin adliye muhabiri Ted Tod, aynı zamanda kuzey kesimi çetesinin işlettiği Faırvıew köpek kulübünün basın ajanlığını yapmaktaydı.

437

Aynı gazetenin dağıtım işleri şef yardımcısı Matt Foley, binlerce vatandaşı dolandıran bir piyango dümenine katılmıştı. (daha sonra, dolandırıcılktan hüküm giydi Foley, ama yalnızca 250 dolar para cezası aldı.)

Evening American gazetesinin yazı işleri müdürlerinden biri olan Harry read, MİAmi'de birçok kereler Capone'un konuğu olmuş, bir keresinde gang lideriyle birlikte Havana'ya bile gitmişti.

Brundige, **Tribune** dışında Butün Chicago gazetelerinin elemanları hakkında çeşitli suçlamalarda bulundu. Yazılarında Tribune'dan hiç söz etmemesi, üstelik söz konusu yazı dizisinin aynı zamanda bu gazete de yayınlanması çeşitli kuşkulara yol açtı. Brundige'e bu araştırmayı yapmasını Mc Cormick'in emrettiği söylendi. «durumu ört bas etmeğe çalışmak gereksiz,» demişti Star'ın muhabirine. «Chicago gazeteleri, bu ülkenin en önde gelen gazeteleri olmakta devam etmek istiyorlarsa, kendi temizliklerini kendileri yapmak zorundalar. Tribune'un gizleyecek bir şeyi yok. Burada çalışanların herbirinden daha güçlüdür bu gazete. Görevini kötüye kullandığını gördüğüm herhangi bir ki şiyi yalnızca kovmakla kalmam, mahkemeye de veririm... Chicagolu gazetecilerle yeraltı çevreleri arasındaki ilişkilerle ilgili gerçeklerin ortaya çıkabilmesi için özel soruşturma yapılmasını büyük jüriden şahsen rica edeceğim.»

16 haziran günü, akşam saat 8.15 de MİAmi'ye vardığında, Capone'un kendisini kabul edip etmeyeceğini bilmiyordu Brundige. St. lousi'den buraya, iki gün süren bir tren yolculuğu yapmıştı. Bir taksiye binip Palm Island'a yollandı. kapıdaki muhafız, gelenin kim olduğunu söyler söylemez Capone göründü; ağzı kulaklarında, gülümsüyordu. «Bu ne sürpriz,» dedi. «Buy-438

run, buyrun...» Güneşlenme terasına çıkardı gazeteciyi, mehtabın ışıklandırdığı Biscayne körfezine karşı oturttu. «Chicago'yu birbirine katmışsın, bakıyorum. Sebebi ziyaretin?»

«Jake Lingle'ı kimin öldürdüğünü bir de size sorayım dedim.»

«Ne diye bana soracakmışsın?» Ve bir anlık duraklamadan sonra: «Chicago polisi pekala biliyor onu kimin öldürdüğünü.»

«Jake dostunuz muydu?»

«evet. Öldüğü ana kadar.»

«kavga etmiş miydiniz son günlerde?»

«Hiç bir zaman.»

«Müşterek bahis dümeninden ettiği karları sizinle paylaşmadı diye bozuştuğunuz söyleniyor.»

«laf! Palavra! iki yıl öncesine kadar, Chicago'da müşterek bahis dümenleri doğru dürüst örgütlenmiş

bile değildi.»

«Ne gibi dümenleri vardı Lingle'ın?» Capone omuzlarını silkti. «Peki, Lingle'ın derdi neydi?»

«at yarışları.»

«Chicago'da daha başka Lingle'lar var mı?» «Gazeteciler arasında mı? Ohoo,sorma daha iyi.»

«aylığa bağladığınız kaç gazeteci var?» «Çook.»

Hemen hemen dört saat konuştular. Sonunda, «Bana bak, Harry,» dedi Capone kolunu gazetecinin omuzuna dolayarak. «Sevdim seni, onun için bu öğüdüme kulak ver: Chicago'yla, Chicago'nun açgözlü gazetecileriyle uğraşma. doğrusun, durumu çakmışsın, evet. ama yanlış yoldasın.

Beceremezsin bu işi; gazeten seni desteklese de beceremezsin, çünkü çok büyük iş bu. Ne denli büyük, ne denli karışık bir iş

olduğunu kimse bilemez, anladın mı? Fazla kurcalarsan rezil kepaze ederler seni. büyük jüriye ne kadar 439

delil götürürsen götür, yalancının, sahtekarın biri olduğunu ispat edeceklerdir ötekiler.Eşekten düşmüşe döneceksin.»

«Bu dediklerinizi de yayınlayacağım,» dedi Brundige.

«Böyle bir şey yapmağa kalkarsan inkar ederim hepsini.»

Görüşme hem Star hem de Tribune gazetelerinde yayınlandı. Ve Capone, yazılanların baştan sona uydurma olduğunu ilan etti.

Temmuz ayı boyunca soruşturmalarını yürüten Bu yük jüri, çalışmasının sonunda verdiği raporda, Brun dige'in meslekdaşları hakkında yaptığı suçlamaları doğrulayarak herhangi bir delil olmadığını bildirdi.

Lingle'ın katilinin kimliği konusunda, en belli baş lı ipucu, katilin kaçarken attığı tabancaydı.

Genellikle sivil polislerin kullandığı 38 kalibrelik bir Colt'tu bu. Çokluk pantalonun beline sıkıştırılarak taşındığı için göbek tabancası adıyla da anılırdı. Silahın seri numa rası törpülenmişti. Silahlara numara basan boya iki iz bırakır oysa. Metalin derinliklerine inen ikinci iz gözle görülmez; «dövme»

denilir buna. Albay God dard dövmeyi gözle görülür hale getirmenin yolunu bulmuştu.

Metali, ikinci izin bulunduğu düzeye ka dar kazıdıktan sonra burayı parlatır, üzerine alkol ve asit karışımı bir sıvı sürerdi. Bu yolla, Lingle'ı öldü ren silahın seri numarasını elde etti. Albay Bundesen, Connecticut eyaletine bağlı Hartford'da bulunan Colt fabrikasına telefon ederek numarayı bildirdi. Bir saat içinde de beklediği cevabı aldı. Söz konusu tabanca 1928 yılı haziran ayında (yani, Lingle öldürülmezden bir yıl önce) Peter von

Frantzius'un siparişine kar şılık gönderilen altı tabancadan biriydi. o sıralar ha la gevşek olan ateşli silahlar kanununa göre silah satı-

440

cısı herhangi bir suç işlemiş sayılmıyordu. ama, yanı na bir deteftifle Tribune gazetesinin genç muhabirle rinden John Boettiger'i alarak von Frantzius'un dükka nına giden Bundesen, adamı öylesine korkuttu ki, ta bancayı kime satmış olduğnu ağzından alabildi. Frank Foster'di alıcı; asıl soyadı Citro olan bir Sicilyalı. es ki o'Banion'culardan, kanada'dan viski kaçırmayı akıl eden ilk içki dağıtımcılarından biri. altı tabancayı sa tın almağa gittiğinde, gene kuzey kesim çetesi üye lerinden Ted Newberry vardı yanında. Von Frantzius'u, seri numaralarını törpülemeye zorlayan da bu Ted Newberry olmuştu. Her iki gangster, kısa bir süre ön ce Capone çetesine geçmişlerdi.

Polis, Foster'in resmini cinayetin tanıklarına gös terdi; hiçbiri fotoğraftaki adamı katile benzetemedi. Böylece tetiği Foster'in çekmediği anlaşılmıştı. ama, kuşkusuz, tetiği kimin çektiğini biliyordu Foster, do layısıyla cinayete yardım suçundan tutuklanabilirdi. Chicago'da aranıp da bulunamayınca, polis, ülke ça pında bir aramaya girişti. Sonunda los angeles'te ya kalandı. Cinayetten iki gün sonra oraya kaçmış oldu ğu anlaşıldı. Chicago'ya getirilip, cinayete yardım su çundan hakkında dava açıldı. aradan zaman geçti. Sa nık avukatı dördüncü kez duruşma talep edip de eya let Savcısı Swanson elindeki delillerin yetersiz oldu ğunu belirtince, dava iptal edildi.

Lingle cinayetiyle ilgili olarak açılan ve iptal edi len sürüyle davadan yalnızca biriydi Foster'inkl

eski eyalet Meclisi üyelerinden, son kuzey ke sim çetesinin siyasi aracılığını yapan «Patron»

John J. Mc Laughlin, Lingle ölmezden birkaç gün önce, West Madıson Sokağı 606 numarada bir kumarhane açmış tı. emniyet Müdürü Russell hemen kapattırdı burası nı. Bunun üzerine Mc Laughlin Tribune'a telefon ede-441

rek, araya girmesi için Lingie'a ricada bulundu. Lingie, orada bulunan bir başka muhabire, konuşmayı paralel telefondan dinlemesini işaret etmiş, böylece şu ko nuşma kayda geçebilmişti:

Mc Laughlin — Swanson kumarhaneyi açmam için izin verdi bana. Russell neden burnunu sokuyor, anlamıyorum.

liingle — Swanson'un sana izin falan verdiğine inanmıyorum. eğer verdiyse, otursun Russell'e bir mektup yazsın; senin kumarhane açabileceğini bildir sin.

Mc Laughlin — Swanson deli mi? Öyle mektup yazar mı hiç?

Lingle — eh, o zaman da sen kumarhane falan açamazsın. Bitti.

Mc Laughlin — (söverek) Ben sana gösteririm, ulan. Görürsün sen, hem de çok yakında.

Cinayetin üzerinden daha birkaç saat geçmeden yakalanmıştı Mc Laughlin. «Ben mi? Jake'in kılına bile dokunmak aklımdan geçmez,» dedi Roche'a. «Çok severdim Jake'i. arada sırada bir iki ricada bulunduğum olurdu. ona zarar gelmesini ister miyim hiç?» elde kızgınlık anında savrulmuş bir tehditten başka bir de lil olmadığı için Roche adamı serbest bırakmak zorun da kaldı.

Bugs Moran'ın yönetimindeki kuzey kesim çetesi, güç ve prestijinin doruğunda olduğu sırada (Valantine Günü katliamından önce) Chicago'nun en lüks, en göz de kumarhanesine el atmıştı. Sheridan Wave Turnu va kulüBu gibi garip bir adı olan bu kumarhane Wave land Caddesi üzerindeydi. «Patates» Julıus kaufman ile Joey Brooks (öteki adıyla Josephs) tarafından iş-

letiliyordu. davetlilerden başkası giremezdi içeri. Üni formalı garsonlar, gecede binlerce dolar bırakan sos yetik müşterilere parasız içki ve yiyecek dağıtırlardı. Brüt kazancın yüzde yirmi beşi Moran'a aitti. Lingle' ın da yüzde on aldığı söyleniyordu. 1928 yılında ha ziran ayında, o zamanki

emniyet müdürü Hughes'un emriyle kulüp basıldığında, vaktiyle, köpek yarışları nın kanuna aykırı olmadığı konusunda karar veren Yar gıç Harry Fisher, ilginç bir karar daha vererek, söz ko nusu kumarhanenin «kanuna aykırı hiç bir yanı olma yan, özel bir spor kulüBu» olduğunu söyledi ve polis yetkililerinin «söz konusu kulüp üyelerini rahatsız edi ci, saldırgan davranışlardan kaçınması» gerektiğini bil dirdi.

Bir yıl kadar sonra, Moran'ın prestiji iyiden iyiye azalınca, Hughes'un yerine emniyet müdürlüğüne ge tirilen rusell bir baskın daha emretti. Bu sefer bir yıl kapalı kaldı kulüp.

derken, gene Moran'ın destek lediği kauffman ve Brooks, kumarhaneyi yeniden aç mağa karar verdiler. eski müşterilere açılış gecesi için 9 haziran yaldızlı davetiyeler gönderildi.

Lingle pay olarak brüt kazancın yüzde ellisini istemişti. or taklar kabul etmediler tabii. Bunun üzerine Lingle'ıh, «Hele bir açmağa kalkın burasını, ömrünüzde görme diğiniz kadar çok polis arabası toplanacak kapının önü ne,» diye bağırdığını söyleyenler oldu.

Lingle'ı öldürmeğe işte bu yüzden karar verdiler. Bazı söylentilere göre, genelevcilikten Moran'ın mali danışmanlığına yükselen Jack Zuta cinayetin ayrıntı larıyla uğraşmış, işçi haraççısı Simon Gorman'a yir mi bin dolar ödeyerek, adamlarından birini bu cina yeti işlemek üzere görevlendirmesini istemişti. roc~ he'un edindiği bilgilere göre, bu işle görevlendirilen kişi, cinayetten hemen sonra ortadan kaybolan «kı zıl» James Forsythe'dı.

dedektif Burosunda Zuta'yı tanımayan yoktu. iki

443

de bir alırlardı onu içeri. Mızmız, dalkavuk bir adamdı; yeterince korkutulursa anasını bile satabileceği söy lenirdi. Bir keresinde Yüzbaşı Stege, «işin tamam se nin. şurada, senin oturduğun yerde oturmuş on dört hayduda söyledim bu sözleri, hepsi de tahtalı köyü boyladı,» diyerek ödünü koparmış, korkudan tir tir tit remesine yol açmıştı.

kuzey kesimciler bu korkaklığından dolayı Zuta' dan nefret ederlerdi. Ticari konularda, Jake Guzik'ten sonra yeraltı dünyasının en kafalı adamı olduğu için katlanırlardı ona. 30 haziran günü, polis, yanında ha nım arkadaşı leona Bernstein ve iki erkek arkadaşı, Solly Vision ile Albert Brantz, olduğu halde Zuta'yı yakalayıp Roche'un karşısına götürünce, bir korkudur aldı çete üyelerini. Yirmi dört saat tutuklu kalan Zu ta, herhangi bir kimseyi suçlayacak nitelikte ifade ver medi ama, dedektif Burosundan dışarı sızan söylenti ler başkaydı. durumun dışarıya yanlış aksedeceğini tahmin eden Zuta, gece saat 10.30'da serbest bırakıl dığında, dedektif Teğmen George Barker'e yalvararak, kendisini arkadaşlarıyla birlikte emin bir yere götür mesini rica etti. aralarında bir de kadın olduğu için, Baker, adamları kendi Pontiac arabasıyla loop bölge sinden geçirip, on üç sokak ötedeki Lake Sokağı du rağına bırakmayı kabul etti.

Brantz ile leona Bernstein öne, Solly Vision ile Zuta arkaya oturdular.

Her yanda yanan parıl parıl ışıklarla geceleri gün düzden bile aydınlık olan loop bölgesine doğru ilerle dikleri sırada, Zuta'nın korktuğu başına geldi. arka pencereden baktığında, hızla üzerlerine doğru gelen dört kapılı, mavi bir araba gördü. arabanın basamağı üzerinde, bej kostümlü, hasır şapkalı bir adam ayakta durmaktaydı. Ceketinin yakasında bir çiçek vardı.

«Peşimizdeler,» diye haykırdı Zuta ve kendini araba nın içine, yere attı. Önde oturan Bratz, döşemenin üze rinden tırmanarak, arkaya, Zuta'nın yanına çömeldi.

Mavi araba Pontiac'ın hizasına geldiğinde, basamak taki adam cebinden 45 lik bir otomatik çıkararak, ara banın gövdesini delik deşik etmeğe koyuldu. aynı an da şoförle arkada oturan ikinci bir adam silahlarını ateşleyerek Pontiac'ın, camlarını tuzla buz ettiler. Bar ker frenledi; elinde tabancası sokağa fırladı. Mavi araba da durdu. Sıcak yaz gecesinde şöyle bir hava almağa çıkmış olanlar dört bir yana kaçışa dursun, gangsterlerle dedektif vuruşmağa başladılar. atılan kurşunlardan biri, bir banka muhafızını, bir başkası da Pontiac yolunu kestiği için durmak zorunda kalan bir tramvayın sürücüsünü yaraladı. Tramvay sürücüsü gö türüldüğü hastahanede öldü. (altı ay kadar sonra Chicago'yu ziyaret ederek, izlenimlerini New York

Times dergisine yazan ünlü mizah yazarı G. k. Chesterton, «Chicago'nun sayısız güzellikleri var. Bunlardan biri de, katillerin yalnızca öteki katilleri öldürmekle gös terdikleri incelik, titizlik,» derken, gerçeği tam olarak yansıtmamıştı.) Cephaneler tükenince, mavi arabanın şoförü ga za bastı ve State Sokağına doğru hareket etti.

Barker de atladı arabasına. Üç yolcusu yok olmuşlardı. de dektif kaçakların peşine düştüyse de, çete savaşçıla rının yeni icat ettikleri bir numara sayesinde, onları yakalamayı başaramadı. Özel olarak yerleştirilmiş bir pompayla motora aşırı miktarda yağ aktarıyorlar; bu da egzost borusundan yoğun, kara bir duman bulutu çıkmasını, her yanı kaplamasını sağlıyordu. Barker bu koyu duman tabakasını aşıncaya kadar mavi araba ka yıplara karışmıştı.

State Sokağının ortasında, katillerden birinin ara badan attığı revolveri buldu. Goddard laboratuvarına gönderilen silah, ilginç açıklamalara kaynak oldu. Bir ay kadar önce «Golf Çantası» Sam Hunt tutuklanmış tı. Tutuklanma nedeni Bugs Moran'ın fedailerinden, Halk düşmanı No. 27 leo Mongoven'i vurmağa kalk-445

masıydı. Hunt'un hiç yanından ayırmadığı golf çantasını arayan polisler, içinden çıkan bir tüfekle, 45 kalibre çerçeveye oturtulmuş 38 kalibrelik tabancaya ve her iki silahın kurşunlarına el koymuşlardı. Silahların seri numaralarını okunmaz hale getirmek için üzerleri gelişi güzel çizilmişti. eski bir Capone tekniğiydi bu. State Sokağında ele geçen revolverin üzerinde de aynı işaret vardı.

Bir ay kimselere görünmedi Zuta. Sonunda J. H. Goodman takma adıyla çıktı ortaya; ama Chicago'da değil. Wisconsin eyaletinde, Mılwaukee'nın elli kilo metre kadar batısına düşen Upper Nehambin Gölü kıyısındaki Lake Vıew otelinde görüldü. otelin barında, parayla işleyen mekanik bir piyano vardı. 1 ağustos gecesi, Zuta oturmuş, piyanoya para peşine para atıyor, pistte dans etmekte olan beş altı çifti seyrediyordu. Birden, tek sıra dizilmiş beş adam girdi içeri. en öndekinin elinde bir tomson, ötekilerin ellerinde ise namlusu kesik tüfeklerle tabancalar vardı. Zuta yeni bir yirmibeşlik atmıştı piyanonun deliğine. o günlerin moda melodisi «Senin için iyiyse benim için kötü» çalmağa başladı. ateş açıldı o anda. Zuta tuşların üzerine yığıldı kaldı.

Tam on altı kurşun çıkarıldı cesetten. Bunlardan birkaçının, yalnızca Sam Hunt'ın golf çantasından çıkan revolver modelinde kullanılabilecek özel kurşunlar olduğu anlaşıldı.

Goddard icat etmiş olduğu özel sistemi Hunt'ın silahına uygulayarak seri numarasını çıkardı ve hemen imalatçıya gidildi. Söz konusu silahın, Capone şebekesine satıldığı ortaya çıktı.

Bunun yanısıra, olay gecesi Lake Vıew otelinde bulunanlardan biri, polisin gösterdiği fotoğraflardan Ted Newberry'ı tanıdı. Zuta'ya ateş edenlerden biriydi Newberry. Cinayeti Capone'un emrettiği kuşkusunu daha da artıran bu iki delil ne yazık ki Newberry hakkında dava açılması için yeterli değildi. (olay gecesi,

Cicero'nun Western otelinde verdiği bir şölende ev sahipliği yapmakla meşguldü Capone).

Cinayetin nedeni ise, bir türlü açıklığa kavuşamadı. Capone, Lingle'ın öcünü almak için mi öldürtmüştü Zuta'yı? Yoksa, Lingle'ın öldürülüşü hakkında bildiklerini anlatmasını önlemek için mi? Sonsuzluğa dek karanlık kalacak bir noktaydı bu.

Metodik bir adamdı Zuta. Yaptığı bütün işlerin kaydını, dosyasını tutmuş, bu belgeleri, takma adlarla kiraladığı banka kasalarına saklamıştı. Roche; soruşturmaları sırasında bu kasalardan ikisinin yerini öğrendi ve bunları açtırmak için özel emir çıkarttı. Chicagolular politikacılarla gangsterlerin işbirliğine, her türlü yolsuzluğa alışmışlardı artık. ama, Roche'un Zuta'nın kasalarında bulduğu şeyler, en rahat, en umursamaz kişileri bile akıl almaz bir şaşkınlığa uğ

rattı. Zuta'nın dosyalarında bir sürü ödenmiş çek vardı; elli dolardan binbeşyüz dolara kadar değişiyordu çeklerin tutarları (hepsi sekizbindokuzyüzelli dolardı) ve bunlar iki yargıca, Yargıç Harry Fisher'in kardeşi avukat Louıs Fisher'e, iki eyalet senatörüne, iki polis memuruna, kuşkulu ölümleri inceleyen bir belediye görevlisine, maarif müdürlüğünün ticari danışman yardımcısına, bir gazetenin yazı işleri müdürüne, ve William Hale Thompson Cumhuriyetçiler kulübüne ödenmişti. Bunlardan başka, Evanston ilçesi polis müdürü William O.Freemen tarafından yazılmış bir mektup da vardı:

SEVGİLİ JACK,

Birkaç aylığına dört yüz kağıda ihtiyacım var. Sen verebilirmisin acaba? Mektubu getiren ne istediğimi bilmiyor, onun için paraları bir zarfa koyup yapıştırmayı ve üzerine benim adımı, adresimi yazmayı unutma.

Hoşça kal ahpap,

BİLL FREEMAN

447

Hamiş: Parti gecesini sana bildireceğim. Gel memezlik etme, ha...

Cook County Charles e. Groydon tarafından imzalanmış bir kart, bütün ilgililerin dikkatin(i)

«kart hamili J. Zuta'ya, her türlü kolaylığın gösterilmesi» gereğine çekiyordu. Haziran 1927

tarihinde yazılmış birkaç mektup, Capone'un Zuta'yı ortadan kaldırması için ortaya ikinci bir neden çıkarıyordu. Söz konusu mektuplar, Cicero bölgesine kendi el koymağa kalk tığı için şebekeden atılan eski bir Capone'cudan, lo uis la Cava'dan geliyordu. işte bunlardan biri: Cicero'da onlarmkiyle rahatça boy ölçüşebile cek güçlü bir örgüt kurmana yardım ederim.

kuzey kesimin sınırı üzerinde daha bir sürü bakir bölge var. Benim sizinle birleşmemi önlemeğe kalkacak lar biliyorum. aç kalıp da gidip ayaklarını öpeyim, beni bağışlayın diye yalvarayım diye... koca oğlan kardeşlerimin çalışmasına bile engel oluyormuş işittiğime göre...

Lingle'ın ölümünü izleyen dört ay içinde, Chica go yeraltı çevrelerinin üzerine bir ağ geren polis, aşağı yukarı yedi yüz sabıkalıyı sorguya çekti. Rathbun ile Roche bir sürü iz peşine düştüler, hiçbirinden so nuç alamadılar. Yalnız, her seferinde, kuşku pusula sının göstergesi Capone'dan yana yöneliyordu. Fısıltı gazetesi, Lingle'ın Capone'dan elli bin dolar aldığını, karşılık olarak, batı kesiminde açılması düşünülen bir köpek yarış alanına resmi izin çıkartması gerekirken bunu yapmadığını, Capone'un bu gibi kazıkları hiç bir zaman bağışlamadığını yayıyordu ortalığa. ayrıca, Capone'un mali durumu hakkında çok şey biliyordu Lingle ve, Frank Wilson'un umduğu gibi, bu bilgileri hükümetle paylaşmağa niyeti vardıysa gangsterler kralı için bundan ala cinayet nedeni olamazdı Ne var ki, bu iki tezi destekleyecek en ufak bir delil yoktu polisin elinde.

Rathbun ile Roche, gangsterler diyarına karşı acı masız bir savaşa girişmeğe karar verdiler.

Umutları, şiddetli baskı karşısında bir ya da birkaç kişinin pes demesi, cinayetle ilgili bir ipucu vermesiydi. Bu amaç la, eyalet savcılığının emirlerine verdiği sivil polis lerin eline çeşitli baltalar, balyozlar, demir

sopalar vererek, Chicago ve çevresinde önlerine gelen genel evi, kumarhaneyi, meyhaneyi basmağa, yakıp yıkmağa koyuldular. Üstelik bu yerlerde karşılarına çıkan her kesi tutukluyorlardı. aynı zamanda, çeşitli Halk düş manları aleyhine eskiden açılıp unutulmuş davaları canlandırmağa, hapisten kefaletle salıverilmiş olan ları yeniden içeri tıkmağa, duruşma bekleyenlerin iş lemlerini çabuklaştırmağa çalışıyorlardı. Yargıç lyle onlara yardımcı oldu. ağır ceza mahkemesine getiri len gangsterlerin kefalet ücretlerini öylesine yüksek tuttu ki, çoğu bu parayı vermektense tutukevinde yat mayı göze almağa başladı.

Böylece, Capone şebekesi ve ilişkili şebekelerin birçok önemli elemanı ımmobı lıze edilmiş

oluyordu. Bu kişiler arasında, Chicago arabacılar Sendikası Patronu «kızıl» George Barker (bir soygun yüzünden giydiği cezayı tamamlamak için yeniden cezaevine yollandı), gene işçi haraççılarından «Fur» James Sammons (kefalete ihanet gerekçesiyle, yarım kalmış olan hapis cezasını sürdürmek için ye niden cezaevine yollandı) ve danny Stanton (hakkın da açılan cinayet davasına çıkmak için Wisconsin eya letine gönderildi), 1924 yılında bir polis memurunu öldürmek suçundan hüküm giydikten sonra Temyiz Mahkemesinde serbest bırakılan Üç Parmaklı Jack Whıte (yeniden yargılanarak hüküm giydi), Galude Maddox («serserilik» suçundan içeri atıldı) ve daha birçokları vardı.

Yıllardan beri kullanılmayan «serserilik» kanunu nu yeniden uygulamağa başladı Yargıç lyle.

Bu kanu na göre, belirli bir işi ve geliri olmayan, sürekli ola-449

rak kanundışı olaylara karışan kişiler, «serserilik» le suçlanıyor, iki yüz dolara kadar para, altı aya kadar hapis cezasına, ya da her ikisine birden, çarptırıla biliyordu. Bu konuda, daha sonra şöyle konuşmuştu Yargıç lyle: «kanunun mahkemelere tanıdığı olanak ları düşündükçe, keyiften bir tuhaf oluyordu içim. diyelim ki, al Capone gibi birini serserilik suçundan tutukladık, yargıç karşısına çıkardık... Sorulara ce vap vermeyi reddettiği sürece, suçlamaların tersini is pat edemez. o zaman kendisini suçlu bulup iki yüz dolar ceza veririm. Parayı ödemeğe kalkarsa, bu pa ranın nereden geldiğini açıklamak zorunda. Bunu ya pamayacağına göre, islah evine girip,

iki yüz dolar ödeyinceye kadar çalışması gerek. islah evinden kur tulmak için gelir kaynaklarını açıklamağa kalksa, da ha beter. Bu sefer hakkında ağır ceza davası açıla bilmesi için delil veriyor olacak. kanuni yollardan pa ra kazandığını ileri sürecek olsa, yakayı BusButün ele verecek. Bir soruşturma açtık mı, yalancı tanıklıktan içeri attığımızın resmidir.»

Bu kanuna dayanarak imzaladığı ilk tutuklama em ri, Capone adını taşıyordu. 16 eylül 1930

tarihinde, ya nında Nach'ın yakışıklı ortağı avukat Michael Ahern olduğu halde ağır ceza mahkemesinde boy gösterdi gangster. Mahkeme katibi şöyle ilan etti duruşmanın başladığını: davacı: ıllinois eyaleti Halkı. davalı: al phonse Capone, öteki adıyla Yaralı Surat Capone... «şan şöhret ve para, gangsterler kralının söz konusu yararlara karşı duyarlılığını birkaç kat artırmıştı. Bun lardan tamamen kurtulmak için estetik ameliyat yap tırmayı bile düşünmekteydi. «Sayın Yargıcım,» dedi Ahern. «Yaralı Surat sıfatının kayıtlardan silinmesini rica ederim.»

şebekesinin alt üst edilmesini hiç de iyi karşı lamıyordu Capone. Butün bu baskınlara, hapse atılma lara bir son verebilmek amacıyla, Rathbun ile Roche'a 450

bir aracı gönderip, kendileriyle gizlice görüşmek iste diğini bildirdi. iki adam Capone'la şahsen görüşmeyi reddederek, bir elçi yolladılar. Bu elçinin adı resmi kayıtlarda geçmemekte, kendisinden yalnızca «ajan No. 1» olarak söz edilmektedir.

Ölümünün hemen ardından polis tarafından mor ga kaldırılan Lingle'ın cebinden on dört tane yüz do larlık çıkmıştı. Triburee'dan John Boettinger olay ye rine ilk varan gazeteciydi , arkadaşının cebinde bunca para bulunmasının kötü dedikodulara yol açacağı dü şüncesiyle, ne yapmış yapmış, parayı kendisine ver meleri için kandırmıştı polisleri. daha sonra, bin dört yüz doları olduğu gibi götürüp yazı işleri müdürüne teslim etmişti. Bu davranışıyla Mc Cormick'in gözüne girmiş olduğundan, soruşturma komitesiyle birlikte ça lışmak görevi Boettinger'e verilmişti. Böylece Butün çalışmaları yakından izleyebilen genç muhabir, bir yıl sonra bu konuda bir kitap yayınladı. Tribune gazetesi ile Mc Cormick'i elden geldiğince kusursuz ve iyi gös teren bu kitap Jake Lingle ya da Chicago Zor durum da

adını taşımaktaydı (*). kitabın bu bölümünde, Capone ile ajan 1 arasında geçen şu konuşma yer alı yordu:

«Söylemek istediğim şu: kısa keseceğim ayrı ca: bu baskınlardan, adamlarımın ikide bir içeri atılmalarından bıktım. Bu böyle sürüp giderse, pi limi pırtımı toplayıp Chicago'dan göçmem gereke cek,» dedi Capone. ajan No. 1 cevap verdi: «Bildiğim kadarıyla bu böyle sürüp gidecek, evet. Jake Lingle öldürüldüğünden beri yanıp tutuşuyor bu şehir.»

(*) daha sonra Tribune'un Washington Burosuna atanan Boetinger, Cumhurbaşkanı roosevelt'in kızı anna ile ev lendi, Tribune'dan ayrılıp; zamanla Hearst'in gazetelerin den Seattle Postıntellıgencer in genel yayın müdürü oldu.

451

«Jake Lingle'ı öldüren ben değilim ki...»

«kimin öldürdüğünü bilmiyoruz.»

«Ne diye bana sormadınız, kardeşim. Belki de ben öğrenebilirim katilin kim olduğunu.»

«işittiğime göre kuzey kesim gangsterlerinin Stadyum yakınlarında açmak istedikleri köpek ya rışı alanıyla ilgileniyormuş Lingle... dediklerine gö re, Zuta, polis yetkilileri ve eyalet savcılığıyla işi ayarlasın diye otuz bin dolar vermiş Lingle'a...

«... ama suya düşmüş iş. Çete üyeleri, yarış alanını açamayacaklarmı öğrenince, suçu Lingle'a yüklemişler. Sanırım bu yüzden tepelediler çocuğu.» (Rathbun ıle Roche bu hikayeyi daha önce de işit mislerdi. ama onların işittiğine göre kazığı yiyen kuzey kesimciler değil, Capone'un kendisiydi.)

«ama, tetiği kime çektirdiler bilemiyorum. dı şardan birisi olsa gerek. isterseniz öğrenmeğe çalı şayım.»

«istersen öğrenmeğe çalış, Capone,» dedi ajan No. 1, «ama bu yüzden Pat Roche'un yakanı bıraka cağını sanma.»

Lingle'ın öldürülmesi emrini Capone kendi verme miş olsa bile, katilin kim olduğunu gayet iyi bilmek teydi. Bir gün, Lexington otelinde oturmuş Jake Gu zik'le konuşurken söylemişti açıkça; sahte gangster, özel ajan Mıke Malone kendi kulaklarıyla işitmişti. aynı konuşmada, gerçek katili polise teslim etmek ni yetinde olmadığını söylemişti Guzik'e; Mıke Malone bunu da işitmişti. Birkaç gün sonra ajan No. 1 e, ka tilin ölüsünü getirse Rathbun ile Roche'un eyvallah deyip demeyeceklerini sordu Capone. iki adam bu ye mi yutsalardı, ardı arkası kesilmeyen baskınlara, tu tuklamalara son verselerdi, Capone, rastgele bir kira lık katil aleyhine yalancı deliller uydurup, adamı öl dürttükten sonra polise haber vermeği düşünüyordu. ama yem yutulmadı. Sorduğu soruya sert ve kesin 452

bir karşılık aldı gangsterler kralı. «Söyle Capone'a,» diye haber yolladı Roche, «blöf yaptığını biliyoruz. Cehenneme kadar yolu var.»

Rathbun ile Roche'un vardıkları ve 1930 yılı ara lık ayında ilan ettikleri resmi sonuç, birçok kişiler için inandırıcı değildi. Her çareyi deneyip eli boş dönen soruşturmacılar, sonunda bir gammaz tutmağa karar verdiler. ekim ayında, Gennaların eski adamı, banka soyguncusu ve içki kaçakçısı, ve şimdi de sözde doğ ru yola dönmüş olan John Hagen'i, yeniden yeraltı çevrelerine girmeğe, gizli ajan olarak çalışmağa ikna ettiler. Çok geçmeden, Pat Hogan adında, yaşlıca ve geveze bir kabadayı ile ahpap oldu Hagen. Birtakım dedikodular Hogan'ın Lingle cinayetiyle uzaktan iliş kisi olduğunu ortaya çıkarmıştı. Hagen, yaşlı adamı kabarelerde, lokantalarda gezdirdi, yedirdi içirdi; so nunda bir takma ad alabildi ağzından: Buster. Birkaç gece sonra da Hogan, bu Buster denilen kişinin yakın arkadaşı olduğundan, birlikte bir sürü iş

çevirdikler den söz etti. Lingle'ın gerçek katili olan bu delikanlı şimdi Chicago'da saklanmaktaydı, beş parasızdı, bir iki soygun yapıp kendine gelmesi gerekiyordu. Hagen onunla ortaklaşa bir iş çevirmek ister miydi acaba? Yaşlı adamın bu teklifini hemen kabul etti Hagen. Bu nun üzerine Hogan, iki adamı tanıştıracağına söz ver di.

Rathbun ile Roche, söz konusu Buster'ın ortaya çıkmasını haftalarca beklediler. Sonunda, parlak gam mazları, Buster'ın leo Bader takma adıyla Lake Crest drive'da oturmakta olduğunu haber verdi. 21 aralık 1930 tarihinde verilen adrese giden Rathbun, Roche, dört sivil polis ve John Boettinger, uzun boylu, sarışın bir adamı yakaladılar.

asıl adı leo Vincent Brothers'dı. otuz bir yaşın-

453

da bir sendika tedhişçisiydi. St. louis'de, soygun, yangın çıkarma, bombalama ve cinayet suçlarından a ranmaktaydı. Lingle'ın katilini kaçarken gören on dört tanıktan yedisi, gördükleri adamın Brothers olduğunu, öteki yedisi ise olmadığını söylediler. Sorgu yargıcı John P. McGoorty'nin karşısına çıkarılan, suçlu olup olmadığı sorulan Brothers,

«avukatlarımın öğüdüne uyarak susuyorum,» diye karşılık verdi.

Tribune gazetesi rathburn'u, Roche'u ve kendi kendisini kutladıktan sonra, John Hagen'a yirmi beş bin dolarlık ödülü ödedi. ancak, Chicago gazeteleri nin çoğunluğu, sanığın suçlu olduğundan emin olma dıklarını belirttiler. Bu tutumu «mesleki kıskançlık» olarak niteliyen Boettinger şöyle yazdı: «Tribune ga zetesinin kurduğu, desteklediği bir ekip tarafından iz lenen ve yakalanan katilin yargılanmasına engel ol mak için ellerinden geleni yaptılar.» Bazı gazeteler, Brothers'in ya para karşılığında tutulmuş bir sahte kar, ya da yabancı delillere kurban edilmiş bir za vallı olduğunu ileri sürdüler.

16 mart 1931 de başlayıp 2 nisan 1931 e kadar süren duruşmada, jürinin karar vermesi son derece güç oldu. Sanık lehine ve aleyhine ileri sürülen delil ler hemen hemen eş değerdeydi çünkü. Brothers'in Mıchıgan Caddesi alt geçidinde kaçtığını gören yedi tanık vardı ama, bunların hiçbiri sanığı silah atarken görmemişti. Yirmi yedi saat kapalı kalan jüri, sonun da bir çeşit uzlaşmalı karara vardı. Brothers suçlu bu lundu; ama cinayet suçunun gerektirdiği ölüm ceza sının, on dört yıl hapse çevrilmesine; bu hafif cezanın da, yargılının cezaevinde iyi hali söz konusu olduğu takdirde sekiz yıla indirilebileceğine karar verildi. «Sekiz yıl, ha?» dedi Brothers, «Tek ayak üstünde dur sam bile zor gelmez bana.»

edıtor and Publısher dergisi 11 nisan tarihli sayı sında, Chicago muhabiri edwın Johnson'un (aynı za-454

manda Chicago Daily News gazetesinin de yazarıydı) şu yazısını yayınladı: kararın açıklanmasından sonra... öteki kent lerin gazetelerinde Chicago mahkemelerini kınayan yüzlerce yazı çıktı.

Sanığa böylesine hafif bir ceza verilmesi, Brot hers ilk tutuklandığından beri yapılagelmekte olan suçlamaların ne denli yerinde olduğunu bir kez daha ortaya koymuş gibidir. Bir yandan yetkililer sanığın suçlu olduğunu şaşılacak bir kesinlikle iddia ederlerken, öte yandan tanıkların hiçbiri Lingle'm öldürüldüğünü görmemiştir. Bu durum, ortalıkta dolaşan çirkin dedikodulara zemin olabilmektedir.

... katilin soğukkanlılıkla öldürmüş olduğunu karar veren bir jürinin, böylesine hafif bir ceza ver mesi akim alacağı şey değildir.

... Tribune gazetesi işin başından beri katilin ke sinlikle Brothers olduğunu iddia etmiştir.

ancak, ne söz konusu gazete ne de yetkililer, iddiaları des tekleyecek, olayın tam bir aydınlığa kavuşmasını sağlayacak delilller ileri sürememişler, bir cinayet ne deni göstermemişler, gangsterlerle olan ilişkileri açıklamaktan kaçınmışlar, kısacası Brothers'in be lirli bir nedenden ötürü Lingle'ı öldürmüş olduğu na halkı inandıramamışlardır. Bu durumda, öteki gazeteciler arasında şöyle bir kanı uyanmıştır: evet, Lingle'm katili Brothers'dir, ama bunu kanuni yol larla gereği gibi ispat etmeğe kalkmak öylesine Bu yük skandallara yol açacaktır ki, sonunda, astan yüzünden pahalıya gelecek; başka bir deyimle, or taya çıkan gerçekler, özrün suçtan büyük olduğunu gösterecektir.

... kararın hiç de tatmin edici olmadığı konu sunda fikir birliğine varanlar, Brothers'in hapse gir mesinin kamu yararına olduğu, ancak ortada hala

455

cevaplandırılmamış bir soru bulunduğu kanısında dırlar: «Jake Lingle'ı kim ve neden öldürdü?»

Mc Cormick bu yazıya öylesine sert bir tepki gös terdi ki, derginin yayın müdürü Marlen Pew, bir son raki sayıda yazıyı tekzip ederek özür diledi. Bununla birlikte, birçok Chicago'ıu gazeteci Johnson'la aym düşüncedeydiler.

29 nisan gecesi saat on birde (Brothers cezae vine gireli dört ay oluyordu) yaşlı genelevci Mıke de Pike Heitler, yirmi yıldır birlikte oturduğu kadına te lefon ederek, evde unuttuğu adres defterinden bir ad res sordu. istenilen adresi bulup, telefonu yeniden eline alan kadına yabancı bir ses, «Ne istiyorsun, be?» diye bağırdı. Telefon kapandı.

aynı gecenin daha geç bir saatinde, Chicago sı nırının on onbeş kilometre kadar batısındaki bir kır yolunda, bir otomobil ateşe verildi. aşırı ısı, araba da bulunan bir tabancanın patlamasına, böylece bir çiftçinin olay yerine gelmesine neden oldu. Hemen polise haber verdi çiftçi. arabanın plakaları çıkarıl mıştı. ertesi gün, des Plaines ırmağının sığ yerlerin den birinde (rıver Grove'da) bulundu söz konusu pla kalar. Gene ertesi gün, arabanın bulunduğu yerin on beş yirmi kilometre kuzeybatısına düşen Barring ton'da, ateşi hala tamamen sönmemiş bir evin yıkın tıları arasında, yanmış bir erkek cesedi bulundu. ara banın, plakaların, cesedin Heitler'e ait olduğu ortaya çıkarıldı.

eski muhabbet tellalı, yaşlandıktan sonra, Capo ne şebekesinin oldukça aşağı kademelerinden birine atılmıştı. Bu yüzden duyduğu hıncı bir türlü yeneme yerek büyük bir akılsızlık yaptı. eyalet Savcısı Swan son'a imzasız bir mektup yazdı; Capone'un genelev işletmeleri konusunda bildiği her şeyi anlattı. Çok geçmeden de Capone'un Lexington otelindeki karar gahına çağrıldı. Masanın üzerinde duruyordu imzasız 456

mektup; Heitler bu mektubun Capone'un eline nasıl geçtiğini hiç bir zaman öğrenemeyecekti.

«Bu haltı senden başkası işlemiş olamaz,» dedi Capone. «def terin dürülmüştür. defol.»

Bunun üzerine ikinci bir mektup yazdı Heitler. ilk mektubunda yazdıklarını tekrarladıktan başka, yeni, daha geniş açıklamalarda bulundu. Bu mektubu, bek lenmedik bir ölüme kurban gittiği takdirde Pat Roche'a verilmek üzere

kızına teslim etti. Yanık gövdenin ba basına ait olduğu kesinleşince genç kız mektubu yeri ne iletti. Heitler gibi bir adamın, ölümünden sonra yaptığı tanıklık, kanuni herhangi bir işleme girişilmesi için yeterli değildi. ama, Lingle'in öldürülmesinin ne deni olarak ileri sürülen iddiaların en kuWetlisini Bus Butün kuWetlendirmişti. Mektupta ilk olarak, Lingle cinayetini hazırlayan sekiz kişinin adı sıralanıyordu. Bu gangsterlerin hepsi de Capone şebekesindendi. daha sonra, şebeke üyelerinin bazılarının katıldığı bir toplantı anlatılıyor, burada Capone'un Lingle'i dalave recilikle suçladığı, «Jake'ın hesabı görülecek» dediği söyleniyordu.

457

XXII.

«REGARDEZ LE GORİLLE»

CHiCAGO'DAKİ Medill Gazetecilik okulu, 1930 yılında öğrencileri arasında bir anket yaparak, yılın «dünya çapında en önemi olan..., tarihin gidişatını etkilemiş» on adamını seçmelerini istedi: büyük ço ğunluk oylarını şu kişilere verdi: Benıto Mussolını, al bay Charles a. lindbergh, amiral rıchard e. Byrd, George Bernard Shaw, Bobby Jones, Cumhurbaşkanı Hoover, Mahatma Gandhı, Albert eınsteın, Henry Ford ve alphonse Capone.

Columbıa Üniversitesi profesörlerinden Walter B. Pıtkın, yeni yayınlamış olduğu Başarı Psikolojisi adlı kitabı hakkında konuşurken şöyle dedi: «al Capone'un ulaştığı başarı Charles evans Hughes'un ulaş mış olduğu başarıdan kat kat üstündür. Çünkü Hug hes doğuştan öylesine üstün zekalı bir kişidir ki, onun için hukuk alanındaki büyük başarısını elde etmek o yunoynamak kadar kolay olmuştur. Başarıyı ölçerken ahlak konusunu dikkate almıyoruz tabii.»

Ne Gizli altılar, ne federal yetkilileri, ne Chica go Cürüm komisyonunun yayınladığı Halk düşmanla rı listesi ne de Yargıç lyle'ın acı nutukları («aşılma lı bu adam... insan değil yılan») Capone'un yaygın halk kahramanı imgesini silip atamamıştı kafalardan. Ül kenin her yanında, sokaktaki adamın Capone hakkın daki görüşleri genellikle Capone'un kendi

hakkındaki görüşlerine hemen hemen tıpatıp uyuyordu. «Halk ya rarıma çalışan bir insanım ben...

kanunlar susuzluğu geçirebilir mi hiç? içki yasağına karşı geliyormuşum!

Öyle, öyle, içkiler benim kamyonumdayken kanuna aykırı oluyor. ama, bir yere gittiğinizde, ya da bir kulüpte, aynı nesne gümüş tepsiler içinde sunuldu ğunda, adı konukseverlik! Zavallı al ne yapmış, pe ki? Neymiş suçu? istediği şeyi vermiş millete. kimi si kanunsuz iş diyor buna, kimisi haraççılık diyor. Ben düpedüz ticaret diyorum. Benim işim bu. Ulusal içki Yasağına benden başka karşı gelen yok mu yani?»

inDiana'nın Charlestown yarış alanında, Capone, çevresinde fedaileriyle birlikte görünür görünmez, binlerce seyirci ayağa fırlayarak alkışlamağa, «yaşa, varol» diye bağırmaya başlamıştı. Buna karşılık Capone, iki elini havada kenetleyip sallayarak, ringe gi ren bir boksör gibi selamlamıştı halkı. Bir keresinde de, Washington Park'ta amerikan derbisi koşulacağı gün, benzer bir olaya A.B.D. Başsavcısı Johnson ta nık olmuş, şaşkınlıktan donup kalmıştı.

Capone sarı kostümü, sarı boyunbağıyla, minyatür bir güneş gibi alana gelip ayırttığı locaya doğru yürürken, bando «Sen olmayınca bu kent çekilmiyor» adlı parçayı çal mağa koyulmuş, bir sürü yarış meraklısı gangsterler kralının yanına koşarak elini sıkmak için birbirlerine girmişlerdi. Capone iki loca ayırtmıştı; birinde ailesi ve konuklarıyla birlikte kendisi, birinde de fedaileri oturmaktaydı. o günkü şeref konuğu, ingiliz ağır sık let boks şampiyonu Bob Fitzsimmons'un dul eşiydi. Bir başka sefer, Wrıgley Field'da yapılan bir beyzbol maçında, şeref konuğu olarak eyalet Senatörü (daha sonra A.B.D. Milletvekili) ronald V. libonati'yi getir mişti. Bir gazeteci senatörün ünlü gangster ve Jack Mc Gurn ile gülerek konuşurken resmini çekti. Bu olay dan sonra, libonati ne zaman kendini temize çıkar mak istese, şöyle derdi:

«oğluyla konuşmamı rica et tiğinde koltuklarım kabarmıştı. Herhangi bir vatan daşın oğluyla konuşmaktan her zaman gurur duyarım.»

Northwestern ile Nebraska Üniversiteleri arasın da yapılan bir futbol maçında, evanston'un dyche Stadyumu «Yaşa al» sesleriyle sarsıldı. Bağıranlar, Capone'un armağan ettiği biletlerle gelmiş olan bir izci gurubunun üyeleriydi. ancak, öteki seyirciler ara sında pek büyük bir süksesi olmadı gang liderinin. Mor kostümlü, eflatun gömlekli, beyaz fedora şapka lı Capone, ikinci yarının ortasında Jack Mc Gurn ile birlikte stadyumdan ayrılırken, dört yüz kadar üniver site öğrencisi yuh çekerek kapıya kadar izledi kendi sini. Mc Gurn son anda durarak arkasını döndü ve öğrencilere sövdü. Sonra, patronla fedai tabanları yağ ladılar. Öğrencilerin çıkardığı The daıly Northwestern gazetesinin bir sonraki sayısında, iyi dinle Capone başlıklı şu yazı çıktı: «Biz Northwestern'ıılerın oyun ları oldu mu, ne dyche Stadyumunda ne de Soldıer Field'da görmek istemiyoruz seni. kimse senin cakanı yutmuyor, bilesin. Yutanlar varsa, zaten kimsenin al dırmadığı birtakım geri zekalılardır onlar.»

1930 yılı son baharında Capone Florida'dan dön düğünde Chicago ekonomik buhranın korkunç sarsın tısı içindeydi. Ülkenin hiç bir yerinde buhranın etkisi burada duyulduğundan daha şiddetle duyulmayacaktı. Çünkü, Butün ülkeyi etkileyen krizin üstüne, bir de üçüncü Thompson yönetiminin akıl almaz israfları vardı Chicago'nun belini Buken. o yıl, toplanan ver ginin yirmi üç milyon dolar üstünde harcamalar yapıl mıştı. Bu çılgınlık karşısında isyan eden vatandaşlar, vergi grevine gittiler. Belediyeden aylık alan bin beş yüz kişinin, (bu arada öğretmenler, itfaiyeciler, polis memurları) işine son verildi. işine son verilmeyenler ise, haftalarca paralarını alamadılar. Chicago Matbaa işçileri Sendikası, boşta kalan üyelerine iş

bulabil mek için, halen çalışan üyelerine, ayda iki gün çalış-

mamalarını emretti. eyalet, şehir ve banliyö hazine leri tamtakır olduğu için, özel gruplar aralarında para toplayıp, okulların açık kalmasını sağladılar. Öğret menler, tasarruf hesaplarındaki paraları çıkarıp, aç kalan öğrencilerini doyurdular. «Tanrı aşkına,» diye yalvardı milli eğitim müdürü Chicagolulara, «şu ço cukları yaz boyu doyurmamıza yardım ediniz.»

Memo rial Çocuk Hastahanesine getirilen bir çocuk, son an da açlıktan can verdi.

Zenci mahallesinde yaşayan binlerce kişinin adına haykırdı zenci bir anne: «Ne den açız?

Neden çıplağız?»

ortabatının o korkunç kuraklıklarından biri de baş gösterdi o yaz; durumu daha da ağırlaştırdı.

evsiz ka lan aileler alt geçitlerde, tünellerde yatıyorlardı. ken tin çervesinde, portakal sandıklarından, tenekeden, mukaWadan, zımpara kağıdından yapılmış gecekondu lar türedi.

Uluslararası elma Toptancıları derneği, e linde kalan fazla elmaları satabilmek için bir slogan uydurdu: «Her gün bir elma yiyen, ekonomik krizi ko lay atlatır». Bir zamanlar yüksek aylıklı işlerde çalışan kişiler, köşe başlarında dikilip, önlerine koydukları sandıklar içinde, tanesi beş

sentten meyva satıyor lardı. işleri çok iyi giden bir elma satıcısı günde altı dolar kazanabilirdi.

Halk yardımına ayrılan paralar tükendikçe, hem eyalet hem de millet meclisinde, vergileri arttıran ye ni kanun teklifleri yapıldı. Bu tasarılar, ülkenin var lıklı kişileri tarafından protestolarla karşılandı. Albay Mc Cormick, sırf fazla vergi ödemekten kaçınmak için, Butün servetinin yirmi beş bin iki yüz elli dolar ol duğunu beyan etti.

davası temyizde olduğu için, federal mahkeme nin verdiği hapis cezasını ifa etmeğe başlamamış olan Ralph Capone, «kardeşim al, her gün üç bin işsizin karnını doyuruyor,» dedi.

Yalan da değildi söylediği Güney kesiminde kocaman bir yapının önüne asılmış

bir tabelanın üzerinde şu yazılar okunabilirdi: İŞSİZLERE BEDAVA YİYECEK. Burada, masrafların tamamı nı al Capone'un karşıladığı bir mutfakta, altı hafta içinde tam 120,000 kişi yemek yemiş, bu ziyafet Capone'a on iki bin dolara patlamıştı. kasım ayında kut lanan şükran Gününde, beş bin hindi dağıttı Capone. Noelde, küçük italya yoksulları için muhteşem bir par ti verdi. Bu partide, yaşlı bir kadın gangsterler kralı nın önünde diz çökerek elini öptü.

Capone efsanesi yalnızca amerika'da değil, Butün dünyada gittikçe yaygınlaşmaktaydı.

Sürüyle gazete ci, radyo yazarı, papaz, romancı, oyun yazarı, filimci efsanenin Buyümesine yardım ediyorlardı. New York' un Bronx bölgesinde, Montefiore Havrasının hahamı dr. Jacob katz, Capone şebekesini temize çıkarmak amacıyla akıl almaz birtakım demagojilere girişmişti. şebekeden «Chicago şirketi» olarak söz eden haham, bu adamların toplum içinde yapıcı bir güç olduklarını ispata çalışmaktaydı: «aşırı ağır cezalar, ancak bir sü re için yararlı olabilecek geçici çarelerdir» diyordu kendisini dinleyenlere. «Chicago şirketinin eylemleri ise, her zaman için geçerliliğini sürdürecek bir poli tikaya dayanınakta, bir Butün olarak toplumun, kendi sine uymayanları yola getirmek için kullanması gere ken sistemin öncülüğünü yapmaktadır. Uyumsuzlar, şu ya da bu biçimde topluma uydurulmalıdırlar. Bunu söylerken, onların değerlerini benimsemek zorunda yız demek istemiyorum. klasik bir örnek vereyim size. Hazreti davut, kendi halkının toplum dışına ittiği ki şileri toparlayarak bir ordu kurmuş; ve, tarihçilerin anlattığına göre, bu orduyla ulu israil ulusunu kurmuş tur. ileri görüşlü devletler ve devlet görüşü olan hü kümetler, Hazreti davut'tan, Chicago şirketinden ders almalıdırlar: Ulusları yeniden kurabilmek için, yanlış bir düzenin toplum ve kanun dışına ittiği bu kişilerden yararlanmak gerekmektedir. Yüzyıllardan beri sürege-462

len suç ve suçlular sorununa ancak böylelikle bir çözüm yolu bulunabilir.»

Öte yandan, Hawthorne ınn, Chicago ve çevresin de düzenlenen turistik gezilerin belli başlı durak yer lerinden biri olmuştu. Yapının önünden geçerken, «Capone şatosu» diye haykırırdı rehberler .

1929 ile 1931 yılları arasında, baştan sona Capo ne'un hayatı ve yaptıklarıyla ilgili olan tam yedi kitap yayınlanmıştı. o sırada Minneapolis'te bulunan Faw cett Yayınevi, piyasaya, bol resimli, dergi boyutların da bir kitap çıkardı. Sonraları, gazete bayilerini dol duracak olan bu tür yayınların ilkiydi bu. Tanesi 50 centten satılıyordu. adı: Çeşitli Yanlarıyla al Capone. Birinci sayfada, Yargıç lyle'ın sözlerinden biri yer al maktaydı: «al Capone'u elektrikli sandalyeye gönder mek için elimizden geleni yapacağız.» kimliği belli ol mayan yazar, metinde sözü geçen cinayetlerin hemen hepsini Capone'a yüklemişti. oysa çoğu kez, gang sterin bunlarla ilişkisi yoktu. o sıralar ortalıkta do laşan bir söylentiye göre, bu yayını hazırlayan kişi, dergi piyasaya çıkar çıkmaz ortadan kaybolmuş, birkaç hafta saklanmıştı. ama anlaşılan Capone, kendisine gösterilen bu aşırı ilgiye kızmamış, tersine pek mem nun kalmıştı. dergiden yüz adet satın aldı.

Howard Hughes'un Hollywood stüdyolarında Ya ralı Surat adlı filmin çalışmalarına başlandı.

Ben Hecht'in senaryosunu yazdığı filmin baş rolünü Paul Muni oynuyordu. (ilk önemli gangster filmi olan lıttle Caesar, baş rolde edward G. robınson olduğu halde 1931 yılında First National Stüdyosu tarafından piya saya çıkarılmış, bunun hemen ardından, 1931 yılı baş

larında, Warner stüdyolarında hazırlanan, baş rolünü James Cagney'in oynadığı Public enemy Halk düş manı gelmişti). Bir geceyarısı (Ben Hecht'in yıllar sonra anlattığına göre) senaristin los angeles'te kal dığı otelin kapısı vurulmuştu. Hecht kapıyı açtığında 463

suratsız iki gangsterle burun buruna geldi. Nasıl olduysa, hazırlanmakta olan filmin senaryosunu ele geçirmişlerdi.

Senaryoyu elinde tutan adam, «Bunu yazan herif sen misin?» diye sordu.

Hecht olumlu karşılık verdi.

«okuduk.»

«Beğendiniz mi?» diye sordu yazar.

«al Capone hakkında mı bu yazdıkların?»

«Ne münasebet,» diye haykırdı Hecht. «al'i ne yazık ki tanımıyorum...» ve Chicago'daki gazetecilik yıllarında tanışmış olduğu bazı gangsterlerin adını sı raladı Collassimo, o'Bannion, Haynıe Weıss...

«Tamam öyleyse, bu yazdıklarının öteki herifler hakkında olduğunu söyleriz al'e.» Tam çıkıyorlardı ki, adamlardan birinin aklına bir şey geldi. «Peki, bu yaz dıkların al Capone hakkında değilse, neden adını Ya ralı Surat koydun? Herkes, o sanacak.»

«işte onun için bu adı koydum ya... al zamanı mızın en ünlü, en ilginç kişilerinden biri. Filmin adını Yaralı Surat koyduk mu, herkes onun hayatını görece ğim sanacak, sinemaları dolduracak. Bizim sanat işle rinin dümeni de bu işte.»

«anlaşıldı. al'e söylerim. Bu Howard Hughes de nilen herif kim?»

«o mu? Hiç bir şeyle ilgisi yok onun. işe parayı yatıran enayi.»

«Öyle mi? Öyleyse canı cehenneme...»

Ve görevlerini yerine getirmiş olduklarından e min, çıkıp gittiler.

Sahnede ise Capone'u Crane Wılbur adlı oyuncu canlandırdı. edgar Wallace'm yazdığı gangster melo dramı on the Spor'un baş kişisi Tony Perelli adını ta şıyordu. Uzun süre londra'da oynayan oyun, daha son ra Broadway'de de sahneye kondu. Tam 167 kez oynandı.

Viyana'da yayınlanan bir gazetede (Chicago ga zeteleri de aktarmıştı yazıyı) Capone için

«Chicago' nun asıl belediye başkanı» deniliyor, seçmenlerin ne den kendisini resmen belediye başkanı yapmadıkları alaycı bir dille soruluyordu. Bu düşünce Capone un adamlarından birinin pek komiğine gitti; bir gülmeğe başladı ki, dakikalarca kendine gelemedi. Capone ise,

bunda hiç de gülünecek bir şey görmemişti; adamı nın kahkahalarına öylesine sinirlendi ki bir tokatta yere yıktı onu.

le Journal de Paris gazetesi, tanınmış cürüm uz manı George london'u gangsterleri incelemesi için Chicago'ya yolladı. Praırıe Caddesindeki evde, bir ter cüman aracılığıyla Capone ile konuşan london, gang sterler kralından pek hoşlandı. «on ne peut guere croıre que c'est un monstre ayant ax peu près cın quante crımes sur la conscıence,» diye yazdı gaze tesine.

Görüşmenin ingilizcesini yayınlayan Chicago Daily News gazetesi şöyle çevirdi bu sözleri: «Bu adamın, hemen hemen elli cürüm işlemiş bir canavar olabileceğini aklı almıyor insanın.»

«ajoutez,» diye devam ediyordu london, «qu'ıl ne manque pas d'esprıt et de ruse.» «Üstelik, espırısı de, kurnazlığı da yerinde.»

«'Vous êtes venu,' ıl dıt, 'voır celuı qu'on appelle le gorılle. eh bıen, regardez le gorılle.'»

(«Herkesin goril dediği kişiyi görmeğe geldiniz, değil mi? dedi bana. «Pekala, iyice bakın bakalım şu gorile...'»)

«'estce très ındıscret de vous demander de quelles affaıres vous vous occupez?'» (Ne işle meş gul olduğunuzu sormak çok ayıp olur mu?)

«'oh, gros malin! Vous le saves bıen.'» («Seni kerata! Bilmiyor musun ne işle meşgul olduğumu?») ...Yurttaşlarının iki yüzlülüğünden yakındı. amerika lıların çoğu, dedi, içki yasağı lehinde oy verip her ak şam kafayı çekiyorlar; politikacıların pek çoğu, namus 465

maskesi ardında saklanan namussuz heriflerden baş ka bir şey değil. «'Comment voulesvous que je ne desteste pas ces personnes?'» («Bu kişilerden nefret etmekte haklı değil miyim?») Fransız gazetecisini o kış Florida'ya çağırdı, «Vous verrez mes belles fleurs» («Güzel çiçeklerimi görür sünüz») dedi.

«et l'homme au cınquante cadavres, toujours souriant, me donne sa main, fine et tres blanche.» (Ve, elli cinayet işlemiş olan adam, yüzünden eksik

etmediği gülümsemeyle elini uzatıyor bana, son de rece yumuşak ve beyaz bir el...»)

Capone ile görüşen gazeteciler arasında ona en çok hayran kalan, Bayan «Cıssy« eleanor Patterson'du kuşkusuz. Washington Herald gazetesinin önce yayın müdürü sonra da sahibi olmuştu bu hanım. Palm Island'da gangsterle birlikte geçirdiği birkaç saatten sonra yazdığı yazıda şöyle diyordu: «Harikulade bir italyan o... Bir kerecik bakabildim gözlerine. Buz gibi gri, buz gibi soğuk gözler. Bir kaplanın gözlerinin içine nasıl bakılmazsa, Capone'un gözlerinin içine de ba kılmıyor...»

iyi niyetle dinlemeğe hazır bir kulak bulmuş olan gangsterler kralı, ne toplumun, ne de kanun adamları nın kendisine haklı davranmadıkları konusunda dök türmeğe koyulmuştu: «Ben büyük iş adamlarına karı şıyor muyum?» diye sordu mülti milyoner hanıma. «büyük iş

adamları, ceplerinden bir kuruş bile aldığı mı söyleyemezler... Ben kendi sınıfımdakilerle iş

yap mağa çalışıyorum, anlıyorsunuz ya. Neden rahat bı rakmıyorlar beni, peki? Ben onlara karışıyor muyum? onların dümenlerini ellemiyorum ben, tamam mı? on lar da benim dümenime karışmasınlar...»

«ama gene de... siz... şey değil misiniz, yani? şeyler,... kralı...» kullanacak nazik bir sözcük bula madığı için durakladı Bayan Patterson.

Peşimi bırakmıyorlar ki... Her suçu bana yüklemeğe uğraşıyorlar...»

london gibi, hanım gazeteci de Capone'un elle rinden müthiş etkilenmişti. «koskocaman, son derece güçlü eller. Öyle ki, eline geçen herhangi bir -ne bi leyim her şeyin işte hesabını görebilir. Buna karşılık zıı bakışta yumuşak duygusunu uyandırıyor bu eller eğir iş

görmedikleri için herhalde.» ama her şeyden pok, gangsterin gözlerinden etkilenmişti. «Bir kapla nın gözleriydi bunlar. Bir an kendimi kaybettim

sanki. Yerimden fırladığım gibi kaçmak geldi içimden. Zor tuttum kendimi.»

Capone'un emirlerine uyarak konuk bayana limo nata ikram eden uşağın sessiz beceriklililiğinden, ger pek bir gıpla ile söz ediyordu gazeteci: «ah. evdeki uşaklarım böylesine iyi servis yapmasını bilselerdi...»

ayrılırken iyi şanslar dilemişti Capone'a «gerçek ten, yürektendi söylediklerim hem de.»

Yazısına şöyle son veriyordu: «kadınların gang sterlere karşı özel bir sempati besledikleri söylenir, Çok doğru söz bu. Neden olduğunu anlamayanlar dr. Freud'a sorsunlar.»

Capone ile tanışmağa can atan önemli kişiler ara sında çok ünlü sanatçılar olduğu gibi, Chicago sosye tesinin en ileri gelen simaları da vardı. Göl kıyısında ki köşklerde oturanlardan biri, «al Capone aramıza katılsa sosyete çok daha canlı olur,» demişti. Met ropoliten operasının prima donnalarından lucrezia Bori, bir lokantada tanıştırıldığı komedyen George Jessel'in Capone'u tanıdığını öğrenince heyecanlan mış, Chicago'ya bir daha seferki gidişinde kendisini gangsterle buluşturmasını rica etmişti. Jessel, bu ko nuda bir mektup yazmıştı operasever krala. lucrezia Bori'nin Capone ile tanışmayı başarıp başaramadığı kuşkulu. ama bir yaz sezonunda, ravinia Park'ta söy lediği sırada, en iyi kaliteden bir kasa şampanya gel-467

misti kendisine. kartın üzerinde «al Capone'dan hay ranlık duygularıyla» yazılıydı.

Chicagolu gangsterlerin birçoğu, bu arada Capo ne da, 1926 yılından beri hayrandılar George Jessel'e. o yıl oynadığı, yürekler parçalayıcı melodram The Jazz Singer'de, hepsini nerdeyse hüngür hüngür ağlatmış tı sanatçı. Hymıe Weıss, ölümünden bir hafta kadar önce annesiyle birlikte Harrıs Tiyatrosuna giderek o yunu görmüş, üçüncü perdede, ana oğulun iki gözü iki çeşme olmuştu. oyunu gördüğünde aynı şekilde duygulanan Capone, Terry Druggan'ı kulise göndere rek, Jessel'e, elini sıkmaktan kıvanç duyacağını söy lemesini istemişti. Birkaç gece geçmeden, merakını yenemeyen sanatçı, oyundan sonra Metropole oteli ne gittiğinde,

«Yakışıklı deyin bana,» demişti Capone. Sonra oyuncuyu Midnight Frolics kulüBune yemeğe götürmüş, «Başınıza, ya da arkadaşlarınızın başına bir şey gelecek olursa, hemen bana haber verin,» de mişti.

laf olsun diye söylenmiş boş bir söz değildi bu. Bugs Moran'ın kuzey kesimcileri ya öldürülerek ya da hapse tıkılarak ortadan kaldırılmış, Aiello'ların da ki mi ölmüş, kimi kaçmış

olduğundan, Capone'a meydan okuyacak adam kalmamıştı Chicago'da. onun bilip ta nımadığı, çalışmasına izin vermediği gangster hemen hemen yok gibiydi. Böylece, Jessel, başı durmadan derde giren bir arkadaşı için ricada bulunduğunda Capone meseleyi halledivermişti. o sıralar, tiyatro ve kulüp sanatçılarının peşinde hem zorbalar hem de soyguncular dolaşırdı. Zorbalar, haraç ödemediği tak dirde sanatçının yüzünü gözünü kesmek tehditiyle pa ra koparırlar; soyguncular ise genellikle gece tiyatro dan çıktıklarında sanatçıların yolunu kesip, üzerlerin de ne varsa çalarlardı. Bu tür olayların kurbanları arasında lou Holtz, Georgıe Price, rudy Vallee, Harry Richman ve bu gibi daha birçok kişiler vardı.

Richman, yol kesen haydutlar için biçilmiş kaf tandı. Normal olarak üzerinde taşıdığı mücevherler, küçük bir servet demekti çünkü. ayrıca, yanında mut laka bozulmamış bir bin dolarlık bulundurur, bir lo kanta ya da gece kulübünde hesap Ödeyeceği zaman bunu çıkararak garsonları şaşırtmaktan hoşlanırdı. Chicago'da, George Whıte's Scandals of 1927

adlı mü zikalde oynadığı sıralar, erlangen Tiyatrosu ile oteli arasındaki yolda bir kez değil, birçok kereler soyul muştu. Her soyulduğu gecenin sabahı, çaldırdığı el maslı sigaralıktan, yüzüklerden, saatten bir tane daha satın alır; bir iki gün içinde onları da çaldırırdı. So nunda gidip Capone'u görmeğe karar verdi. Gangste rin hayranları arasında olduğunu biliyordu.

Çünkü bir gece, oyundan sonra kulisteki odasına dalan Capone, «luchman, senden üstünü yok!» diye haykırmıştı. du rum kendisine anlatıldığında, Capone yanındaki adam lardan birine birkaç söz fısıldadı ve richmond'u alarak göl kıyısında bir araba gezintisine çıkardı. Lexington oteline döndüklerinde, maun çalışma masasının üze rinde bir paket duruyordu. o

güne kadar çaldırmış olduğu Butün mücevherlerle birkaç bin dolar vardı içinde. Capone, sanatçının eline bir de pusula tutuş turdu. «şu da cebinde bulunsun,» dedi. «Gerekirse kullanırsın.»

Pusulada şunlar yazılıydı: «Butün ilgili lere Harry Richman yakın dostumdur. al Capone.»

aradan birkaç gece geçmeden, Richman bu pusulayı kullanmak zorunda kaldı. Yolunu kesen adamlara Capone'un yazısın gösterir göstermez, hırsızlar özür di leyip uzaklaştılar.

Ünlü taklit üstadı Georgıe Price, Chicago'da bir vodvil tiyatrosunda oynadığı sırada, Butün parası ve mücevherleri otel odasından çalındı. Jessel aracılığıy la Capone'a haber yollar yollamaz, her şeyi geri geldi.

Capone'un yarattığı bu tür mucizeler arasında en dramatik olanı, Bayan Mary Lindsay'in ricası sonu-469

cunda olmuştu. Washington'da ufak bir otel işleten bu bayan, bir gün Capone'a ufak bir hizmette bulunmuştu. Tatili sırasında, arabayla ortabatı kesiminde ilerlerken, Chicago'ya giden bir trenin yolda kaldığını görmüş, küçük bir istasyonda bekleşen kişlerden biri arabasına binmek isteyince, kabul etmişti. arabasına aldığı adamın al Capone olduğu hakkında en ufak bir kuşkusu yoktu. Yolcuyu Lexington oteline bıraktı; adam bir kart çıkarıp, Chicago'da bulunduğu sırada başına bir iş gelirse kendisine haber vermesini söylediğinde, şöyle bir göz attı verilen kartvizite, ve donup kaldı. Birkaç gün sonra, Butün parasını ve önemli kağıtları içinde taşıdığı el çantasını yolda elinden kapıp kaçtılar. Çaresizlik içinde Capone'a başvurdu genç kadın. Gangsterler kralı, o gece batı kesiminin belirli bir lokantasında, içerdeki bir dizi taş sütundan ilkinin tam karşısındaki masada yemek yemesini söyledi Bayan Lindsay'e. kadın yemeğini daha yarılamamıştı ki, sütunun yanındaki sandalyede, esrarlı bir şekilde bulunmuş olan çantasını gördü. Bir tek kuruş eksilmemişti içinden.

14 aralık 1930 tarihinde Rose Capone'un kocası Frank Maritote'un (öteki soyadıyla Diamond) yirmi üç yaşındaki erkek kardeşi John Maritote, o sırada on dokuz yaşında olan Mafalda Capone ile evlendi. ailelerin ayarlamış olduğu, aslında gelinin de, güveyin de istemediği bir evlenmeydi

bu anlaşılan. arkadaşlarının söylediğine göre, filim operatörü olan John Maritote, Mafalda'yı ömründe birkaç kez görmüş, onunla hemen hiç konuşmamış olmaktan başka, bir başka kızı sevmekteydi. Mafalda'nın ise, Mİami'de tanıştığı bir delikanlıya gönül verdiği söyleniyordu. Capone örgütünün iç politikası bu birleşmeyi gerektirmişti. şebekenin en üst kademesine yükselmiş olan

470

Frank Diamond daha fazla söz sahibi olmak istiyordu. özellikle içki dağıtımından sağlanan kazançlar konusunda.Aileler arasında ikinci bir evlenme gerçekleşirse, bölünme olmayacağı kanısındaydı Capone. Yeni evlilere düğün armağanı olarak elli bin dolar ve bir ev vermeği vaad etmişti.

Angelo Genna ıle Lucilie Spignola'nın düğününden beri böylesine parlak bir evlenme törenine tanık olmamıştı gangsterler dünyası. Cicero'daki St. Mary kilisesinde toplanan üç bin konuk arasında Belediye meclis üyesi William V. Pacellı, Daniel Seritella, Jack Mc Gurn, Frank Rio, üç Guzık kardeşler ve daha kimler kimler yoktu. dışarda korkunç bir soğuk ve tipi olmasına rağmen binlerce kişi de kapıda bekliyordu. al Capone gelmemişti. Yargıç Lyle'ın imzaladığı tutuk lama kararından (serserilik suçu) dolayı, Florida'ya dönmeği yeğ tutmuştu.

Pembe şifon tuvaletli, pembe kadife şapkalı baş nedimeler al Capone'un eşiyle Ralph Capone'un eşiydi. Gelin, lanvin tarafından dikilmiş, on metrekuy ruklu ak satenden bir gelinlik içinde, ağabeyi Ralph'ın kolunda girdi salona. Papaz Crajkowskı iki genci karı koca ilan ettikten sonra, hep birlikte Cicero'nun gözde Cotton kulübüne gidildi. Ralph işletiyordu bu gece kulübünü. Bir okyanus gemisi biçiminde olan pastanın boyu üç metre, yüksekliği bir buçuk, eni de bir metreydi. Geminin burnunda, yeni evlilerin balayına gidecekleri yerin adı kırmızı şekerlemelerle yazılmıştı: Honolulu.

Gecenin eğlencesini bozan bir tek ufak olay oldu. eyalet savcılığından gönderilmiş olan iki sivil polis, Mıke Casey’le Louıs Caparelli, yer gösterici olduklarını ileri süren beş Capone fedaisini tutukladılar. «Ne biçim yer göstericiymiş bunlar,» dedi Casey adamları karakola götürürken. «Ceplerinde tabanca vardı.»

471

Florida'da bulunan Capone, Chicago arabacılar Sendikası Başkanı George Barker aracılığıyla Başyargıç McGoorty'e bir uzlaşma teklif etti. Teklifi «serin kanlı bir küstahlık» olarak niteleyen başyargıcın, da ha ağır sıfatlar kullanmamak için kendini tuttuğu bel liydi. Capone, serserilik suçundan teslim olmayı, işçi haraççılığından vazgeçmeyi, Chicago'dan ayrılıp, ora daki işlerini uzaktan işletmeyi kabul ediyor, buna kar şılık şu koşulları ileri sürüyordu: hakkında serserilik davası, o teslim olur olmaz iptal edilecek, içki dağı tım işine hiç bir şekilde karışılmayacaktı.

Başyargıç Barker'e ne karşılık verdi, bunu bilemi yoruz; ancak, büyük jüriye söyledikleri şöyle kayda geçmiş: «Capone'un en önemli rakipleri acımasız bir biçimde ortadan kaldırılmıştır.

Böylece, her bakımdan kral olmasını engelleyen bir şey kalıyor: kanunlar. Teklif ettiği anlaşmayı kabul etmek aklımızın kenarın dan bile geçmez. artık kesin karar vermek zamanı gel miştir. Gang yönetimi mi istiyoruz, hukuk yönetimi mi? ona göre davranalım.»

472

XXIII.

KAĞIT YARIŞI

ESKİ FEDERAL BİNADA Wilson'a ayrılmış olan yer, penceresiz, karanlık bir bölmeden ibaretti.

Öyle sine küçücüktü ki burası, dosya dolaplarına ya da bir başka memura sürtünmeden kıpırdamak olanaksızdı. Wilson, 1930 yılının yaz ayları boyunca buraya kapan mış, Capone'un işlettiği çeşitli yerlere polis tarafın dan yapılan baskınlarda ele geçmiş binlerce dosyayı, belgeyi incelemiş, kimisi 1924 yılından kalma bu ka ğıtlar, banka kayıtları, yardımcı ajanlarının memoları arasında, Capone ile gelir kaynakları arasında direkt bir bağ kurmağa uğraşmıştı.

Wilson, Tessem ve Hod gins, bir arada aşağı yukarı bir milyon yedi yüz bin ayrı belge incelemişlerdi.

Saat gece yarısını geçmişti. Wilson yorgundu, cesareti kırılmıştı, gözleri bile bulanık görüyordu ar tık. Masasının, iskemlelerin üstüne dağılmış, yerlere yayılmış kağıtları toparlayıp dosya dolabına yerleş tirmeğe koyuldu. Yere yığılmış birtakım çekleri top lamak üzere eğildiğinde dolaba çarptı yanlışlıkla; çek mece küt diye kapanıp otomatik olarak kilitlendi. Ne kadar aradıysa bulamadı anahtarı. koridorda bir dizi eski, tozlu dosya dolabı durmaktaydı. Birinin çekme mesini açık bularak, dışarda kalmış olan kağıtları ora ya yerleştirmeğe karar verdi. kahverengi kağıda sa rılmış büyükçe bir paket de vardı çekmecenin için de. eyalet savcılığınca kendisine devredilmiş binler ce belge paketinden biriydi bu; nasılsa şimdiye dek içine bakacak zaman bulamamıştı. Sicimi kesti. Üç 473

tane büyük hesap defteri çıktı ortaya. 19241926 tari hini taşıyordu bunlar. Sayfalan şöyle bir karıştıracak oldu; ikinci defterin bir sayfasına Buyülenmiş gibi ba kakaldı. Sütunların üzerinde şu başlıklar vardı: ka FeS oYUNU, 21, Zar oYUNU, Faro, rUleT, at yarışları.

Yorgun değildi artık. defterleri masasına götürdü ve her sayıyı, her yazıyı bir bir incelemeğe koyuldu. on sekiz aylık bir süreyi kapsayan bu defterlerde ya rım milyon doları aşkın net kazanç görünmekteydi. Her üç dört sayfada bir sayıların toplamı alınmış, bu toplam

«a» (al yerine kullanıldığı kanısına varmıştı Wilson), «r» (Ralph Capone), «J» (Jace Guzik), vb.

arasında pay edilmişti. 2 aralık 1924 tarihli sayfada ki 36,687 dolarlık toplam şöyle bölüştürülmüştü:

Kent……………….. 6.587.42 (ödendi)

Ralph................1,634.35

Pete…………………1,634.35

Frank……………….5,720.22

J ve A……………….5,720.22

Lou…………………..5,720.22

D……………………..5,720.22

Wilson, «kent»'in Cıcero yöneticileri anlamına geldiği kararına vardı; «Pete», Hawthorne Smoke Shop'un ilk yöneticisi Pete Penovich olmalıydı; «Frank», Frankie Pope; «J ve a», Jake ve al; «lou», herhalde louıs de Cava; «d»? Sayfanın alt bölümüne düşülmüş bir notta şöyle yazılıydı: «Frank, al adına 17,500 dolar ödedi.»

ertesi sabah ilk iş eyalet savcılığına koştu Wıl son. Söz konusu defterlerin, 1926 yılında, McSwıggın cinayetinden hemen sonra yapılan Smoke Shop bas kınında ele geçtiğini öğrendi.

Üç ayrı el yazısı vardı defterde. Wilson ile ekibi, ele geçirebildikleri gang ster yazı örnekleriyle (oto ruhsatname ve ehliyet bü-

rolarından, bankalardan, kefillerden, ağır ceza mahkemelerinden toparlamışlardı bu örnekleri) defterde

ki yazıları karşılaştırmak gibi uzun ve sıkıcı bir işe giriştiler. Sonunda, bir bankaya para yatırma kağıdı üzerinde buldukları bir imza, 1924 ile 1926 yılları arasında defterde sık sık görülen bir yazıya uydu. imza, Leslie Albert Shumway'e aitti. arkadaşları arasında lou diye anılan bu adam, Fred ries'den önce, Ship'in kasiyerliğini yapmıştı.

Wilson bir yandan Shumway'ı araya dursun, gam mazlarından biri, Capone'un bir fedaisinden işittiği şu sözleri iletti kendisine: «koca oğlan geceleri uyuyabilmek için peynir ekmek gibi aspirin yiyor.»

Mattıngly ıle Wilson birkaç kez daha görüştüler. avukat, müvekkilinin çeşitli işletmelerinden gelir Bağladığını, ancak bunun pek fazla bir şey olmadığını ileri sürüyordu. Bunun üzerine Wilson, gelirin ne ka dar olduğunu yazılı bir belge ile belirtmesini istedi. Mattingly aşağıdaki yazıyı

kendisine gönderdiğinde şaşkınlık ve sevinçten deli oldu: «alphonse Capone Hk.

Vergi borçlusu, ancak 1925 yılının sonlarına doğru, üç kişiyle birlikte kurduğu ortaklık nede niyle vergi sorumluluğuna girmiştir. ortaklığın çe şitli işletmelerine yatıracak sermayesi olmadığı için, 1926 yılı boyunca ve 1927 yılının büyük bir bö lümünde, ortaklığa katkısı çok sınırlı olmuştur. 1928 ve 1929 yıllarında, üyesi olduğu kurumun ka zançları şöyle pay edilmiştir: üçte bir, kurumun sü rekli çalışanları olan bir gruba; altıda bir, vergi borçlusu ile üç ortağına..Müvekkilimin, 1926 ve 1927 yıllarında elde et tiği vergiye tabi gelirin yirmi altı bin ile kırk bin doları aşmadığı, 1928 ve 1929 yıllarında ise yüz bin doları aşmadığı kanısındayım.

Wilson, Capone'un gösterişli yaşantısının yılda

475

yüz bin dolan aştığını çok iyi bilmekteydi. ama verilen sayılar gerçekten ne kadar uzak olursa olsun, Capone'un vergi borçlarını ödemediğini kabul eden bir belge geçmişti ya eline...

Mattingly, yazdığı mektubu müvekkili «aleyhine açılabilecek herhangi bir davada delil olarak kullanılmayacağı düşüncesiyle ileri sürü len bu olguların kesin olmayıp, tarafıma verilen bil gilere dayandığını belirtirim,» diye bitirmişti, ama he saplarında yanılmıştı. Verdiği belgenin dava sırasında kullanılmasını kanunen önleyemezdi. Wilson, söz ko nusu mektubu Sı7085F

numaralı dosyaya eklemekten büyük bir sevinç duydu.

Bu çok önemli soruşturma sırasında başından ge çenleri ancak yıllar sonra açıklayan Wilson, kendisi ne en çok yardımcı olan kişinin kimliğini de ortaya koydu. St. louis'li avukat ve köpek yarıştırıcısı ed ward o'Hare'du bu. iki adam, ortak dostları, John ro gers (St. louıs Postdıspatch gazetesi muhabirlerin den) aracılığıyla tanışmışlardı. Mıssourı atletik kulü Bunde bir öğle yemeği yediler. rogers, Wilson'a «Senı kendi gözüyle görüp incelemek istiyordu,»

diye an lattı. «anladığım kadarıyla gözü tuttu.» Ve o'Hare'in gammazlık yapmağa hazır olduğunu belirtti. avukatın, Capone'a ihanet etmeğe karar verişi, aşırı evlat sevgi sinden ileri gelmekteydi. oğlu annapolıs Harp oku luna gitmek istiyordu; Capone'u devirmek konusunda hükümete yardım ederse oğlunun bu okula kabul edi leceğine inanmaktaydı. Wilson işin içindeki tehlikenin farkında olup olmadığını sordu. o'Hare'in dokuz canı olsa, dokuzunu da oğlu için seve seve feda eder, diye karşılık verdi rogers.

o günden sonra, Wilson o'Hare'le sık sık haber leşti. Fred ries'in nerelerde aranması gerektiğini o söylemişti. Capone'un köpek yarış alanları işletmele rinin içyüzünü açıklayan, kumar kazançlarından Capo ne'un cebine yüzde kaç girdiğini anlatan (Mattingly'-

nin ileri sürdüğü gibi altıda bir değil, yarıdan fazla) gene oydu.

Aman, sağlığınıza dikkat edin. Bu üstü kapalı teh dit Wilson'un kulağında yeniden çınladı, kasım sonu na doğru bir sabah o'Hare telefon ettiğinde. inanılma yacak bir şeydi ama, Capone birtakım temkinli kişile rin öğütlerine kulak asmayarak New York'tan beş ki şilik katil getirtmişti. Bunlarla yapılan anlaşmalara göre yalnızca Wilson değil, Chicago Vergi dairesi başkanı arthur Madden, Pat Roche ve A.B.D. Savcısı Johnson da öldürülecekti. o'Hare'in ilettiği dedikodu yu Mıke Malone da doğruladı. Yirmi beş bin dolara yapılmıştı anlaşma.

kiralık katiller New York plakalı, mavi, dört kapılı bir Chevrolet arabayla gelmişlerdi.

Wilson, o'Hare'in öğüdüne uyarak, karısıyla bir likte hemen başka bir otele taşınmağa davrandı. «ara banın nerede durduğunu, akşam otele kaçta döndü ğünü, sabah kaçta çıktığını biliyorlar,» demişti avu katat. karı koca, Sheridan Plaza oteli yöneticilerine kansas'a gideceklerini söyleyerek ayrıldılar; arabala rıyla Pnion istasyonuna kadar giderek, başka bir yol dan geri döndüler ve Palmer House oteline yerleşti ler. Öldürülme tehlikesiyle karşı karşıya olan herke se 24 saat işbaşında bulunacak muhafızlar tahsis edil di.

Pat Roche, dedektiflerine Capone'un merkeze ge tirilmesi için emir verdi. ancak, Cook Country polisi tarafından durumdan haberdar edilen Capone yakala namadı. Bunun üzerine, John Torrio'nun Chicago'da ol duğunu işiten Madden, Capone'a iletilmek üzere bir mesaj yolladı: «o haydutlar, bu akşam güneş batma dan Chicago'dan ayrılmazlarsa, kendim düşeceğim peşlerine hem de iki tüfekle birden!» Cinayet plan larının yetkililer tarafından öğrenildiği anlaşılınca, Capone kabinesi bu işten vazgeçmeğe zorladı patro-
477

nu. Torrio, Madden'e telefon açtı: «Bir saat önce git tiler,» dedi.

Vergi sorunlarını çözümlemek için planladığı kat liamdan böylece vazgeçmek zorunda kalan Capone başka bir çare denedi: rüşvet! New York'a, Ulusal Ver gi dairesi Genel Başkanlığı eski uzmanlarından, şim di de Crucıble Çelik şirketi müdürlerinden Joseph H. Callan'ı görmeğe gitti «Smıth» adında bir şahıs. Capone'un şu teklifini elmery ırey'e iletmesi rica edili yordu: gangsterler kralı hüküm giymediği takdirde tam bir buçuk milyon dolar nakit para! Callan hiç düşünmeden kovdu «Smıth» denilen herifi.

1931 yılının şubat ayında, John rogers aracılığıy la o'Hare'den bir haber alan Wilson, doğruca Mİami' nin yolunu tuttu. o'Hare, Shıp kumarhanesinin defter lerini tutan kimse olarak dört aydır aranmakta olan Lou Shumway'ın MİAmi'de bir at ya da köpek yarışı alanında kasiyer olarak çalıştığı haberini vermişti. Wilson, adamını ararken Hialeh'de Capone'u gördü, «iki yanında, elmaslarla donanmış iki karı ,diye yaza caktı yıllar sonra... arada sırada koca bir dürbün kal dırıp bakarak, elini sıkmak için yanına koşan bir sürü dalkavuğu tepeden selamlayarak, sanki acem şahının ta kendisiymiş gibi salınıyordu... Hey Tanrım, dedim, herhangi bir köy bekçisi, bir adamı yakalamak iste diği zaman, 'Yürü bakalım karakolaz demesi yeterli dir de, ben koskoca A.B.D. hükümetine arkamı daya mış olmama rağmen, şu herif karşısında bir sinek ka dar güçsüzüm.»

Sıska, sırık gibi, elleri durmadan titreyen bir adam olan Shumway'ı Biscayne köpek kulübünde bul du Wilson. korkudan yemyeşil olmuş bir suratla, Shıp kumarhanesi defterleriyle hiç bir ilgisi olmadığını id dia etti Bunun üzerine Wilson, iki şıktan birini seç mesini söyledi. Ya hiç bir şey bilmediği konusunda inat eder, böylelikle kendisine resmen tanıklık teb-478

ligatı yapılmasına yol açardı ki, bu durumda Capone şebekesi yakalandığını öğrenir ve onu susturmak için cinayetten çekinmezdi. Ya da hükümetle işbirliği yap mayı kendiliğinden kabul eder, böylece ries'e uygu lanan koruma tedbirleri ona da uygulanırdı. Shumway İKNCİ şıkkı seçti.

«İşimle ilgili emir ve direktifler Frank Pope ve Pete Penovich tarafından verilirdi bana,» dedi ifade sinde. «... onlardan başka patron olarak tanıdığım tek kişi alphonse Capone'du.» ayrıca, 1925 yılında, West suburban Vatandaşlar derneği'nin ısrarıyla Hawthorne smoke Shop'a yapılan polis baskınını da anlattı. Bu nun üzerine Wilson, Papaz Henry Hoover ıle Chester Bragg'ı (baskın sırasında kumarhanenin kapısında nö bet tutan vatandaş) da sorguya çekti.

Bragg, Capone' un kızgınlık anında ağzından kaçırdığı şu sözleri de iletti: «Burası benim yerimdir.»

Chicago'daki federal jüri karşısında tanıklık et mek üzere MİHami'den çağrıldığı halde gelmediği için Capone hakkında federal mahkemeye hakaret suçun dan dava açılalı iki yıl olmuştu. Nihayet, 25 şubat gü nü, sabahleyin bir kez daha adımını attı Federal Bi nadan içeri.

Gelişi binada her türlü çalışmanın durma sına yol açtı. Yüzlerce katip, sekreter, işi gücü bıra kıp altıncı kattaki duruşma salonuna, Capone'u gör meğe, koştular. Gangsterler kralının gazetecilere, «Hayır, efendim, yanlış. Filim milim yapmağa niyetim yok,» dediğini işittiler.

kedi tüyü kadar yumuşak bir maddeden örülmüş, parlak mavi bir kostüm vardı sır tında. Mavi beyaz çizgili bir boyunbağı takmış, gri toz luklar giymişti. Yüz otuz kiloya çıkmış olduğundan göbeği iyice Buyümüştü. Yanı başında duran Phil D’andrea tetikte görünüyordu, sıkılmış

yumrukları ceplerihdeydi. «Hayat hikayemi de yazacak değilim.

İki milyon dolar verdiler, ama kabul etmedim. Yazar lık dümeninde gözüm yok şimdilik...»

Jürili bir duruşmaya gerek olmadığını bildirdiğin den, doğrudan doğruya Yargıç Wilkerson'un karşısına çıkarıldı. Suçlu olduğunu kabul etti. kısa boylu, kalın kaşlı, aksi suratlı bir adam olan yargıç, Capone'un Mi ami'deki doktoru tarafından verilmiş, yolculuk yapa mayacak kadar rahatsız olduğunu belirten raporun ger çeğe uygun olmadığını ifade eden yedi tanığı birer bi rer dinledi. Tanıklardan biri, sözde yatak hastası ol duğu sırada Capone'u Bimini'ye götürmüş

olan özel uçağın pilotuydu. Bir başkası, Hielah Yarış alanında Capone'un arabasını park etmesine yardım eden polis memuru, bir başkası ise gemiyle Nassau'ya giderken karşılaşıp ahbaplık ettiği bir kaptan...

Capone öğle tatili dolayısıyla duruşma salonun dan çıkarken, Yargıç lyle tarafından bir süre önce im zalanmış olan tutuklama kararı (serserilik suçundan) kendisine tebliğ edildi. iki polis memuru, Capone'u aldıkları gibi doğruca dedektif Burosuna götürüp eli ne bir sandviç, bir fincan kahve tutuşturdular. Par mak izlerini aldılar, resmini çektiler, ne iş yaptığım sordular.

«emlak komisyoncusuyum,» dedi Capone. duruşma 2 marta bırakıldı.

27 şubat günü, yeniden Yargıç Wilkerson'un kar şısına çıkacaktı Capone. duruşma salonuna geldiğin de, genç bir gazeteci hanım kızara bozara yanına yak laştı «Size soracak bir sorum vardı ama,» dedi soluk soluğa. «Öylesine heyecanlıyım ki bir türlü hatırla yamıyorum.»

Cesaret verici bir gülümseme belirdi Capone'un yüzünde. — «Hah, hah, hatırladım. amerikan genç kızları hakkında ne düşünüyorsunuz?»

«Soruyu sizin gibi güzel bir kız sorarsa, ne düşü nebilirim?» diye karşılık verdi Capone.

Yargıcın sekreteri, en az genç kız kadar heyecan

480

la fırladı odasından, davalıya koşarak, «londra'dan arıyorlar diye haber verdi, Kusura bakma hanım kızım ama,» dedi Capone,

beni Londra'dan arayabilecek hiç kimse yok. kral George bile arayamaz bu saatte.»

Wılkerson sanığı suçlu bularak, Cook Country

cezaevinde altı ay hapse mahkûm etti. dava temyiz edileceği için Capone, kefaletle serbest bırakıldı. du

ruşmadan sonra çevresini saran gazetecilere, «Hücre min nasıl olacağını merak ediyor değilim,» dedi. «du run bakalım, deliğe girmedim daha, dünyanın tek mahkemesi bu değil ya...»

Yanılmamıştı Capone. Serserilik suçundan açılan davadan yakasını kurtarmayı başardı. olayı her hatır layışında acı acı söylenirdi Yargıç lyle. «Geçici bir süre için başka bir mahkemeye aktarılmamdan yarar lanan Capone... kefalet ücretini yüksek tutmamı eleş tiren bir yargıcın karşısına çıkmayı becerdi. dava, üç kez ertelendikten sonra iptal edildi.»

Wilson, Shumway'ı tehlikesiz bir saklanma yeri ne göndermeden önce, büyük bir gizlilik içinde topla nan bir büyük jüri, kasiyerin ifadesini dinledi. acele etmek için çok önemli nedenler vardı. Shunway'ın açıklamalarının büyük bir bölümü 1924 yılına aitti çünkü. ries ile o'Hare'in verdiği bilgilerle bu son açık lamalar birleşince, 1924 yılı için 123,102.89 dolarlık net kazanç üzerinden 32,488.81 dolar vergi borcu (ce zalar dışında) çıkıyordu ortaya. ancak vergi borçları nın tahsili için öngörülen altı yıllık sınırlama dolayı sıyla, 1924 e ait borçlar, 15 mart 1931 den sonra mah kemeye intikal ettirilemezdi. Bu nedenle, büyük jüri, 13 martta kararını verdi. A.B.D. Savcısı Johnson'un ricası üzerine, soruşturma sonuçlanıncaya kadar ka rarı kamuoyuna açıklamamayı kabul ettiler.

Nisan ayında yapılan belediye başkanı seçimlerin de Capone'un adamı koca Bili Thompson son ve kesin bir yenilgiye uğradı. Cumhuriyetçi Parti ön seçimle rinde, Yargıç lyle'ı yenmişti Thompson ve Capone bu nun üzerine, «Bakın işte, lyle seçim kampanyasını Capone aleyhtarlığı üzerine kurdu. Halkımız da gereken cevabı verdi kendisine,» demişti. ama, genel seçim de, demokrat Parti adayı anton J. Cermak, 194,267 oy farkıyla kazandı.

Chicago Belediye Başkanı seçimlerin de o güne dek görülmüş büyük farktı bu. Cermak, Chicago gangsterlerini tamamen temizlemek için hiç bir çaba göstermedi. onun tek derdi Capone şebeke sini ortadan kaldırmak, seçim kampanyası sırasında kendisini desteklemiş olan öteki çetelere yer açmak tı. 15 şubat 1933 tarihinde, Mİami'de, Cumhurbaşkanı roosevelt'in elini sıktığı bir sırada, Guiseppe Zanga ra adlı kişi tarafından vurularak öldü. Birtakım tarih çiler, katilin asıl roosevelt'e nişan alıp yanlışlıkla Cer mak'ı vurduğu savını reddetmekte, Belediye Başkanı nın Capone'un adamları tarafından öldürüldüğünü ileri sürmektedirler. Cermak da ölüm döşeğinde aynı şeyi söylemiştir.

5 haziran günü federal büyük jüri yeniden toplan dı. Bu sefer kararını açık açık ilan ederek, daha önceki karara ek olarak, yirmi iki ayrı suçtan (19251929 yıl ları ile ilgiliydi hepsi) Capone hakkında dava açılma sını istedi. Vergi dairesinin söz konusu yıllar için saptayabildiği gelirin tutarı 1,038,655.84 dolardı. Ver gi borcunun tamamı 219,260.12 dolar, ceza ise 164,445.09

dolar oluyordu.

Bir hafta sonra, bir başka dava kararı aldı büyük jüri. eliot Ness ile ekibinin topladığı delillere dayanan bu dava, Capone ile altmış sekiz iş arkadaşını Vol stead kanununa aykırı davranmakla suçluyordu. Tam,

beşbin ayrı suç sıralanmıştı. bu dava ile ilgili olanların dört bini kamyonla yapılan bira dağıtımını (her kamyona 32 fıçı) kapsıyordu. Bunların hepside 1922 yılına aitti. O yıl, Capone, Torrio için, kullanılmış bir kamyon satın almıştı. Kanunlar, vergi borçlarıyla ilgili davanın daha önce görülmesini öngörmekteydi.

XXıV.

AGGİORNAMENTO

BİR İSYAN havasıdır esiyordu Mafia saflarında. (Mafia, ya da şebeke, ya da Örgüt, ya da Güruh, ya da Costa Nostra Butün bu deyimler aynı anlamda kul lanılabiliyordu. A.B.D. Baş

Savcısı robert kennedy' nin bir keresinde dediği gibi, bir üslup meselesiydi bu adeta. italyan ve Sicilyalı gangster ailelerinden meydana gelmiş ülke çapındaki bu gevşek konfederasyona, çeşitli zamanlarda polis yada basın tarafından takılmıştı bu adlar. Üyelerde kendi kendilerinden hemen hiç bir zaman böyle söz etmezlerdi.) eski dünyadan kalma çetecilik geleneklerini sürdürmek isteyen yaşlılar («Palabıyıklar») ile, amerikan usulü, örgütlenmiş

cürüm eylemlerine geçmek isteyen gençler («Jön Türkler») arasında anlaşmazlıklar, çatışmalar çıkmaktaydı.

Yıllardan beri, Amerika'daki Mafia aileleri, palabıyıklı, sert kolalı yakalı Sicilyalı despotlar tarafından yönetilmişti. kendilerine Patron dedirten bu adamların en büyük isteği, ulusal başkan, yani, Patronların Patronu olmaktı. dar kafalı, savaşçı kişilerdiler. aileleri bir ordu disiplini içinde yönetirler, askeri bir örgütte olduğu gibi kumandanlar ve askerler vardı.

Sicilyalı olmayan çetelerle birleşmeğe, anlaşmağa yanaşmazlar, aralarına italyanları bile almazlardı. 1920 lerde New York'un en ileri gelen ailesinin başkanı ve ülkedeki öteki Sicilyalı çetelere en çok sözü geçenlerden biri olan «Patron Joe» Guiseppe Masseria, «Palabıyıklar»

gurubunun tipik *bir* örneğiydi. «Örgüt dediğin

kendi kendine işler,» derdi hep. «ve karşısına çıkan her şeyi, herkesi çiğneyip geçer.»

Patronlar Patronu olan «Pençe elli» Peter Morello'ya gereken saygıyı gösterirdi Masseria.

ayrıca, Sicilyalılardan başkasını örgüte almama kuralının dışında bıraktığı birkaç kişi Vardı; Napoli'li Vito Genovese, kalabriya'lı Frank Cos toilo ve daha birkaç italyan aile içinde yüksek yerlere ulaşabilmişlerdi. Bundan

başka, yahudilikten katolik liğe dönme Mutch Shultz ile de iyi ilişkiler kurmuş tu. Ancak, öteki bütün konularda ortodoksluğunu ko rumuştu Patron Joe.

Jön Türkler ise, Patronlar Patronu diye bir şey is lemiyorlardı örgüt içinde. Yetkilerin çeşitli ellere da ğıtılması ilkesini, buyruklara değil de komite karar larına dayanan amerikan sistemini yeğ tutuyorlardı. Hangi bölgeden gelirse gelsin, italyan olan herkesin Mafiosi arasına katılabilmesini istiyorlar, (bu radikal lerin hiçbiri italyan olmayanların da üye kabul edil meşini isteyecek kadar ileri gitmemişlerdi), etnik ay rılıkları unutup başka çetelerle iş

birliği yapmakta bir sakınca görmüyorlardı. Ganglar arası savaşlara kökten karşıydılar; ancak ortak çıkarları tehlikeye ko yan kişiler temizlenmeliydi, işte o kadar. kısacası, Torrio'nun yıllardan beri üzerinde durduğu, Capone'un da elinden geldiğince uyguladığı türden bir evrensel liğe yönelmekteydiler. onların bu isyanı zamanla gü nümüzde amerika'yı etkisi altında bulunduran cürüm örgütlerinin gelişmesine yol açmıştır. Günümüz cürüm örgütlerinde de italyanlar ağır basmaktadır hala; ama izlenecek ulusal politika bir yönetim kurulu tarafından belirlenir ve kurulda italyan olmayan birçok gangster bulunabilir.

1930'lara doğru, hemen her Mafia ailesinin için de bir Jön Türkler gurubu belirmişti. Masseria ailesin de Genovese, Costello, ve Patron Joe'nun bir evlat gibi sevdiği Sicilyalı lucky Luciano bu guruptandılar.

485

Capone ise, atlantik City'deki toplantıdan beri bu Jön Türklerle olan ilişkisini sürdürmüştü.

Masseria ve ailesi üyelerinden çoğu, Sicilyamn doğu kıyısındaki Sciacco ilçesindendiler. New York'un ikinci en önemli ailesi ise, adanın kuzey batı kıyısın da bulunan Castellammare körfezi bölgesinden gelen kişilerden oluşmuştu. Bu ailenin başı Salvatore Mazan zano'ydu. Başlıca işi olan içki dağıtımı şebekesini, Park avenue üzerindeki Grand Central Binasının do kuzuncu katında bulunan EMLAK KOMiSYONCUlUĞU Bürosundan yönetirdi. Castellamare'lileri de kendi et kisi altına almak isteyen Masseria,

1930 yılının şubat ayında, bunların en önemli adamlarından biri olan Tom reina'yı öldürttü ve yerine kendi adamlarından Joseph Pinzolayı oturtmağa kalktı. Bunun üzerine, berikiler hem Pinzolayı, hem de Masseria'nın desteklediği Pat ronlar Patronu Peter Morello'yu öldürdüler. Bir yıldan fazla süren bu savaş, Mafia uzmanları arasında Cas tellamare'liler Savaşı olarak bilinir. korku ve kinden deliye dönen Masseria, ülkedeki Butün Castellamare' lilerin idam edilmesini emretmişti. Her iki taraftan ölenlerin sayısı altmışı buldu. Cinayetlerin çoğu Mas sachusetts'de, ohıo'da, lllinois'de, New York ve New Jersey'de işlendi.

Luciano, Genovese ve Costello Masseria'ya olan bağlılıklarını ispat ettiler. dutch Shultz ile Bronx'lu enginar kralı Ciro rerranova da onun saflarında çarpış tılar; Capone savaş

masraflarına katıldı. ama içlerin den hepsi de Maranzano'nun ehveni şer olduğu kanı sındaydılar. Luciano bir gün onu görmeğe gitti.

Castellamare'liler, beş aydır Masseria'yı tuzağa düşürmeğe uğraşıyorlardı. ama ikinci Cadde 65 numa radaki muhafızlarla dolu evinden çıkmamaktaydı Pat ron. Sonunda, en güvendiği adamı Lucy Luciano be-486

cerdi onu dışarı çıkarmayı. Maranzano'ya pusu kurabileceğini, Genovese ile bir taktik görüşmesi yapmaları gerektiğini ileri sürerek, 15 nisan 1931 günü, hep birlikte, Coney Island'da en sevdiği lokanta olan Scarpato'ya götürdüler. Terranova'nın arabasıyla gidiliyor du; ama enginar kralının elleri öylesine titriyorduki (Maranzano'nun askerlerinden Joseph Valachi'nin otuz iki yıl sonra McCellan komitesi önünde verdiği ifadeye göre) arabayı başkasının kullanması icap etti. Buna karşın, Masseria herhangi bir şey fark etmedi. Gene Valachi'nin dediğine göre, bu korkaklığı yüzünden arkadaşları yanında küçük düşmüştü Terranova. «o günden sonra,» diye anlattı Valachi, komite üyelerine, «Ciro Terranova'yı boşlamağa başladı herkes. Yani, kimse takmıyordu onu artık, tamam mı? Hani yavaştan yavaştan bir kenara itiliyordu diyeceğim. adamdan saymıyorlardı, iş güç göstermemeğe başladılar. Zavallının çok ağrına gitti bu. Sırf üzüntüsünden öldü desem yalan olmaz...»

Genovese ıle Terranova Scarpato lokantasında fazla oturmadılar. Yemek bile yemeden çıktılar. Luciano ıle Masseria, istakozlu, şaraplı bir öğle

yemeğinden sonra kağıt oynamağa koyuldular. Saat üç buçuğa geldiğinde, onlardan başka müşteri kalmamıştı lokantada.

Luciano tuvalete gitmek üzere kalktı bir ara. o dışardayken «bilinmeyen kişiler» içeri girdi.

Luciano, daha sonra polise verdiği ifadede, silah seslerini işitir işitmez koşarak geldiğini, Patron Joe'yu kanlar içinde masaya kapanmış olarak bulduğunu söyledi. Başından ve sırtından altı kurşun yemişti. Sağ elinde karo ası vardı.

Cinayetten sonra ateşkes anlaşması yapıldı. Her iki taraftan aşağı yukarı beşyüz savaşçı, Bronx'ta kiralanan bir salonda toplanarak Maranzano'ya saygılarını sundular. Masraflı bir savaş olmuştu. Maranzano,

487

boşalan hazinesini yeniden doldurmak amacıyla, adam başına altı dolardan bir dizi ziyafet verdi. Luciano ile Capone, altışar bin dolarlık yemek bileti aldılar. So nuç olarak yüz on beş bin dolar toplandı. Maranzano; ama bu arada büyük bir diplomasi yanlışı yaptı. «ar tık işler başka türlü yürütülecek,» diye söz verdi. «Bir kere, patronlar patronu benim.»

Ne yani, Jön Türkler Masseria'yı. yerine başka bir palabıyık geçsin diye mi ortadan kaldırmışlardı? Yeniden harekete geçmek gerekiyordu. Castellamma re'liler arasında da yandaş bulabilirlerdi kendilerine. Örneğin, ilerde lider olabilecek, öngörü sahibi genç ler vardı Gıuseppe Profacı gibi, «Joe Bananas» Joseph Banano gibi... Maranzano tehlikede olduğunu sezmişti. Valachi'ye, «Gene döşeğe yatma zamanı geldi anlaşı lan,» dedi. (döşeğe yatmak; yani, savaş sırasında sak lanırken, sık sık yer değiştirip, döşeğini de birlikte taşımak.

Temizlenmesi gereken kişilerin listesini ver di adamına. Capone her yerde olduğu gibi, burada da liste başıydı. ondan sonra, sırayla, Costello, lucıa no, Genovese, Vıncent Mangano, Joe adonıs, dutch Shultz, ve birkaç kişi daha...

ama asiler daha önce harekete geçtiler. Cellat larını Mafia dışından seçmişlerdi. Yahudi asıllı çete reisi Meyer lansky, en azılısından dört katilini onla ra ödünç verdi. 11 eylül günü, öğleden sonra saat ikiye doğru, sahte dedektif kimlikleri gösteren dört kişi, Maranzano'nun bekleme odasını dolduran kişileri bir yana iterek Burosuna girdiler. Patronlar Patronunu, gövdesinde dört kurşun deliği, altı bıçak yarası ve boğazı kesik olarak bırakıp çıktılar. olayı izleyen kırk sekiz saat içinde, ülkenin çeşitli bölgelerinde, kırk kadar eski kafalı Mafia üyesi temizlendi.

Bu coup d'etat (*) sonucunda lucky Luciano başa geçti. Jön Türklerin istedikleri reformları gerçekleş tirmekte gecikmedi. Bir kere Patronlar Patronu titri ni kaldırdı; sistemi baştan sona yeniden biçimlendir di. Her aile başkanı kendi bölgesi sınırları içinde ba ğımsız olacak; ancak, ortak çıkarların söz konusu ol duğu önemli sorunlarda ulusal komisyonun kararları na boyun eğecekti. Sicilyalılarla italyanları birbirine düşüren eski bölgecilik duyguları, yavaş yavaş yapıcı bir işbirliğine bırakmıştı yerini. Yeniden örgütlenen kartelin Luciano'dan sonra gelen en önemli adamı Na poli asıllı «don Vitone» Genovese idi. italyan asıllı olmayan birçok gangster, resmen Mafia üyesi olma makla birlikte, örgütle çok sıkı ilişkiler kurup çok güç lü durumlara yükseldiler. Luciano'nun alanı fuhuş ve narkotikti. Florıda ve Bahamalardaki en bellibaşlı ku marhane işletmeleri Meyer lansky'ye verildi. lans ky'nin ortağı «Bugsy» Benjamın Siegel aynı işi Nevada ve California'da yapacaktı. «lepke»*louıs Buchalter New York'un giyim sanayii haracını denetimi altında tutuyordu; dutch Shultzi gene New York'un piyango işleriyle, Frank erickson müşterek bahis acentalarıy la uğraşıyordu. «longy» abner Zwıllman, New Jersey deki hemen Butün haraç işlemlerini ele geçirdi zaman la. «kid Twıst» abe reles'in yönettiği Murmer ınc. (kiralık katiller, şrk.) adlı çete, sık sık, Mafia'nın ver diği cezaları infaz etmekle görevlendiriliyordu.

Yalnızca Brooklyn'de Mafia adına temizledikleri adamların haddi hesabı yoktu. karşılıklı alışveriş, bir likten kuWet doğar, barış içinde birlikte yaşama yeni çağ cürüm örgütlerinin izledikleri ilkeler bunlardı.

Böylece dönmüş olan rüzgar Capone'u daha da ulaşılmadık yüksekliklere çıkaracaktı anlaşılan. Otuz-

(*) Hükümet darbesi.

489

bir yaşındaydı daha. kişisel çekicilğinin yanı sıra, ör gütleme konusundaki ustalığı Butün dünyaca kabul edilmişti. luciano, onun kendisi hakkında düşündük lerine öylesine önem veriyordu ki, Maranzano'nun katlini temize çıkarmak amacıyla Chicago'ya özel bir ulak yolladı. Ulusal komisyonun toplanacağı masada Capone'un yeri ayrılmıştı kuşkusuz...

Bir de vergilerini zamanında ödemiş olsaydı!

490

XXV.

HESAPLAŞMA

HAKKINDA AÇILAN üç davada isnat edilen her suçtan hüküm giydiği takdirde Capone'u otuz dört yıl lık bir hapis cezası bekliyordu. NashAhern avukatlık firmasının en parlak beyinleri savunmasını hazırla mağa koyulmuşlardı. ekipte, Thomas Nash ile yakı şıklı Ahern'den başka, dickens'in romanlarından fır lamışa benzeyen, koca göbekli, yuvarlak kafalı, kurnaz burnunun ucuna oturttuğu altın çerçeveli gözlükleri ve en kritik anlarda, «ah, vicdanım, vicdanım,» diye hay kırmasıyla ün salmış olan Albert Fink de bulunuyordu. avukatlar, A.B.D. Savcısı Johnson'a bir uzlaşma teklif ettiler: Hafif bir ceza verileceği garanti edilirse, mü vekkillerinin suçlu olduğunu kabul edeceğini söyledi ler. Johnson, bu konuda Wilson, ırey, Baş Savcı Wıl lıam Mitchell, ve Mellon'un yerini almış olan Maliye Bakanı ogden Mills ile görüştükten sonra, mahkeme ye en fazla iki buçuk yıllık bir hapis cezası verilme sini öğütleyeceğini bildirdi.

Yetkililer, iddia makamının bir numaralı tanığının ortadan kaldırılarak ifade ver mekten alakonacağından korkmaktaydılar. ayrıca, Yük sek Mahkemenin altı yıllık sınırlama kanununu onay layıp onaylamayacağı bilinmemekteydi. kısa bir süre önce A.B.D. Bölge Temyiz Mahkemelerinden biri, ver gi kaçakçılğının ancak üç yıllık bir süre içinde mahke meye intikal edeceğine

ait bir karar almıştı. Yüksek Mahkeme de bu kararı onaylarsa, Capone hakkında açılan Butün vergi davalarının düşmesi söz konusu olacaktı.

491

16 haziran günü Federal Mahkemeler Binasının asansörüne binerken, Capone'un üzerinde muz sarısı bir kostüm vardı. Hayatından son derece memnun gö rünmekteydi. Bindiği asansöre girmek isteyen bir yar gıcı resmen itti asansörcü. «Buna binemezsin, ah pap,» dedi.

«al Capone'un özel asansörü bu.» Capone suçlu olduğunu kabul etti ve Yargıç Wılkerson duruş mayı 30 haziran gününe erteledi.

Butün amerikan basını gibi New republıc gazete si de, Capone'un hafif bir cezayla yakayı kurtaracağına inanıyordu. Bu konuda yayınladığı bir yazıda şöyle diyordu: «Mahkeme, olayın baş kişisinin zaferiyle so nuçlanırken... yenilen Chicago olmuştur...». «... ada let sistemimizin korkunç yanlışlarını ortaya koymak için daha bir şey söylemek gereksiz,»

diyordu St. Paul News ile lousvılle Courıer Journal gazeteleri, «Her türlü kötülüğü, suçu işlemiş gangsterlerin yal nızca kanunsuz yollardan kazandıkları paralar üzerin den vergi ödemedikleri için hüküm giyebildiklerini be lirtmek yeter... amerikan vatandaşlarının koltuklarını kabartacak bir durum değil bu. » St.louıs Postdıs patch gazetesinde çıkan, danıel Fitzpatrick imzalı bir karikatür, kasa soymağa uğraşan bir hırsızı gösteri yordu. Hırsızın başında bekleyen Sam amca, «Bunu vergi beyannamene kaydetmeyi unutmayasın, ha...»

diyordu.

29 haziran günü, Yargıç Wılkerson'un karşısına ikinci kez çıkmazdan bir gün önce Capone, Lexington otelindeki dairesinde gazetecileri kabul etti. Sırtında, beyaz biyeli, siyah ipek bir pijama vardı. Hayatından memnun görünüyordu. Sayısız tekliflere rağmen, si nemaya neden geçmediğini şöyle açıkladı: «o gangs ter filmleri var ya, hepsi yalan yanlış şeyler aslında, Topunu göle atsalar çok iyi olur. Çoluk çocuğu doğru yoldan çıkarmaktan başka bir işe yaramıyor zaten. Sansür kurulunun hakkı var, gösterilmemeli böyle şey-492

ler. Sinemaya giden milyonlarca çocuk var bu mem lekette, yazık değil mi? Hatırlar mısınız bilmem, bi zim çocukluğumuzda, on kuruşa satılan serüven ro manları vardı. Bunları okudukça, korsanların peşine düşmek, gizli hazineler aramak için can atardık, hatır lar mısınız? Bu gangster filimleri de öyle işte. Çoluk çocukta kabadayı olmak isteği uyandırıyor hepsi. Ya rarlı hiç bir yanları yok...»

Hapse girme olanağı üzerinde de durarak şöyle konuştu: «adamlar önemli bir sorunmuşum gibi beni attılar ortaya. Yakındığım yok. ama, yüzbinlerce yok sulun biriktirdiği paraları çar çur edip, iflas eden ban kacıların peşinden neden koşmazlar anlamıyorum. Na sıl oluyor bu iş?

Yoksul bir ailenin dişinden tırnağın dan attırıp biriktirdiği, belki de bir kara gün için, di yelim babaları işsiz kaldığında kullanmak için sakla dığı paraları yemek, üç dört fıçı bira, birkaç kasa vis ki satmaktan daha, çok daha kötü değil mi, siz söy leyin! Bana sorarsanız, içkiyi satan adam, o içkiyi sa tın alıp içen adamdan daha kötü değildir.»

Yakın bir gelecekte çete savaşlarının son bu lacağını, bunun kendi çabaları sayesinde gerçekleşe ceğini de eklemeği unutmadı. «oldum olası, şiddet ha' reketlerine, vuruşmalara falan karşıyımdır. Ben hiç dövüşmedim mi? dövüştüm elbet, ama barış için dö vüştüm. Ve, şu günlerde Chicago'da hüküm süren ba rışın çabalarım sayesinde olduğunu söylersem yalan olmaz. Çete cinayetlerinin artık geçmişte kaldığına içtenlikle inanıyorum. Bu konuda halkın teşekkür ede ceği bir kişi varsa, o da benim.»

Peki, kendisi içerde olduğu sÜrece, çetesini kim yönetecekti? «Halkın inandığı bir miti yıkmak güzel bir şey değil belki. ayrıca, kimseyi düş kırıklığına da uğratmak istemem ama, işin doğrusu şu ki, Capone çetesi diye bir şey yoktur ve hiç olmamıştır.»

o gece, Yeni Floransa lokantasında bir veda ye-

meği verdi. Hala kanun kaçağı bir gangster rolünü oynayan Mıke Malone da çağrılanlar arasındaydı. «Gideceğin için üzgünüm, al» diye teselli etmeğe çalıştı kralı. ama Capone üzgün değildi. iki buçuk yıllık bir hapis

cezası, hele cezaevindeki iyi hali dolayısıyla azaltılacak olursa, hiç de çekilmeyecek bir şey değildi. «Ben yokken işleri Johnny yönetecek,» dedi Torrio’yu kucaklayarak. Protojesini yolcu etmek için ta New York'tan gelmişti Torrio.

Ayın otuzundaki duruşmaya giderken, bezelye yeşili ketenden bir kostüm giydi Capone.

ağzı kulaklarında, çervesindekilere bakarak, cezasının açıklanmasını bekledi. Beklediği açıklama yapılmadı ama. Onun yerine, öfkesini tutmağa çalıştığı her halinden belli olan Yargıç Wılkerson şöyle konuştu: «ağır ceza davalarında, verilecek cezaya davacı merciinin karar ver mesi kabul edilecek bir şey değildir ...Mahkeme başkanı olarak, iddia makamının önerdiği cezayı vereceğimizi sanığa taahhüt edemeyiz...»

Ahern ayağa fırladı. «iddia makamının önerisinin mahkeme başkanlığınca kabul edileceği konusunda teminat almış durumdayız,» dedi. «Yoksa, mahkemenin söz konusu öneriye uyacağını bilmeseydik yani, sanık adına suçluluğu kabul etmezdik.»

Yargıcın öfkesi daha da artıyordu belli ki. «Mahkeme Savcının önerilerini dinler. Mahkeme, A.B.D. Baş Savcısının önerilerini dinler... ama sanık hiç bir zaman sanmamalıdır ki, A.B.D. Baş

Savcısının ve de Maliye Bakanlığının önerilerini göz önünde bulunduran mahkeme mutlaka bu önerilere uygun karar vermek zorundadır. Federal bir mahkeme ile pazarlığa oturulamayacağını sanığa anlatmanın zamanı gelmiş, hatta geçmiştir bile.»

Capone'un suçu kabul ettiğini belirten ifadesini geri almasına izin vererek, ekim ayı içinde, yeni bir duruşma günü tayin etti.

Bu beklenmedik gelişmelerin üzerine, ikinci bir darbe, Capone'un profesyonel prestijini fena halde sarstı. Chicago Cürüm komisyonu, yayınladığı ikinci Halk düşmanları listesinin başına, Capone'un adamla rından, bira fabrikaları baş denetimcisi Joe Fusco' yu koymuştu. Halk

düşmanı No. 2 ise, Ted Newberry idi. Yirmi sekiz kişilik listede Capone'a yer veril memişti.

Yaz sonlarına doğru, Capone yeniden iyimser bir hava içine girdi. Gazeteci Cornelıus Vanderbilt J. ile yaptığı bir konuşmada, «Beni korkutmağa çalışıyorlar, hepsi bu,» dedi. «Beni deliğe tıkacak olurlarsa, bu kent alt üst olur, pekala biliyorlar bunu. Ben olma sam, namuslu kişileri ufak tefek haraçkesenlerden kim korur sanıyorsunuz?»

ekonomik buhranın amerikan halkı üzerinde do ğurduğu ve daha da doğuracağı kötü etkilere fena halde üzüldüğünü de belirtmekten geri kalmadı. «Çok zorlu bir kış geçireceğiz,» dedi.

«Bizim gibiler kesenin ağzını açmak ve açık tutmak zorunda. Yoksa, hepimi zin canına okunacak. Millet Meclisinin ya da Cumhur başkanı Hoover'in harekete geçmesini beklemek boşu na. Milleti aç açık bırakmamak için elimizden geleni yapmalıyız. Yoksa, alıştığımız hayatı sürdürmek ola nağını hepten yitireceğiz. (Buralarda, Vanderbilt'in kendi düşünce ve sözcüklerini yazdığı kuşkusu uyanı yor okuyucuda) amerika'nın büyük bir toplumsal sar sıntı geçirdiğinden haberiniz var mı sizin? evet, evet, çok tehlikeli günler yaşıyoruz. Bolşevik ideoloji kapı mızı çalmakta. açmamalıyız kapıyı... açarsak bizler için çok fena olur. amerikan işçisini kızıl edebiyat tan, kızılların kurnazlıklarından uzak tutmalıyız. kafa sının sapık fikirlerle dolmasını önlemeliyiz. Geçmişi ne olursa olsun, işçilerimiz artık amerikan vatandaş larıdır çünkü...»

amerikalıların eski ideallerini yitirmiş oldukla-

rından da yakınıyordu; daha doğrusu, Vanderbilt öyle yazmış yazısında. «Milletin hiç bir şeye saygısı kal madı şu günlerde. Bir zamanlar, şeref, doğruluk, ka nun gibi şeyleri yere göğe koyamazdık. Çocuklarımızı bunlara saygı duyacak biçimde yetiştirirdik. şimdiyse her şey değişti. Savaş biteli on iki yıl oluyor. Bunca zamanda, kendimize çeki düzen vermiş olmalıydık.

ama nerdeee? Bakın, her şeyi nasıl berbat etmişiz ve ediyoruz.»

duruşma gününden bir hafta önce, o'Hare, Wil son'a telefon etti. Capone'un, jüri seçimi için çağrılan kişilerin bir listesini elde ettiğini, bunların kimisini rüşvetle (boks maçı biletlerinden, paraya, iş teklifle rine kadar çeşitli yollarla) kimisini de ölüm ya da yaralama tehditleri ile yola getirmeğe çalıştığını ha ber verdi. o'Hare listeden on ad (No. 30 dan No. 39 a kadar) kopye etmişti. Wilson bu adları Johnson'a gös terdi; sonra ikisi birlikte Yargıç Wılkerson'a gittiler.

Yargıç, çağrılmış olanların listesini istetti katipten. 30 numarayla 39 numara arasındaki isimler, o'Hare'in yolladığı isimlere uyuyordu. «Siz idDianamenizi bildi ğiniz gibi hazırlayın, beyler,» dedi Wılkerson. «Geri sini bana bırakın.»

o'Hare'in gizli ajanlık çalışmaları Capone dava sıyla sona erdi. işin tadını almıştı bir kere. Yıllar yılı gangsterlerle işbirliği yapmış, bundan büyük kazançlar elde etmişti; ama, oldum olası nefret etmişti bu adam lardan. Bu nedenle, her fırsatta gammazlık yapmağa devam ettı.

Wilson, gangsterlerin adamı olan bir po lis memurunun kendisini ihbar edip hayatını tehlike ye sokacağını belirttiyse de, o buna aldırmadı. Öte yandan, Stickney'deki Sportsman's Park Yarış alanı nın başkanı, ıllinois, Massachusets ve Florıda eyalet lerinde kanuni köpek yarışı alanlarının kurucusu, Chi

496

cago'nun Cardinas futbol kulübünün ticari yönetmeni, emlak yatırımcısı, bir sigorta şirketiyle iki reklam ajansının sahibi olarak, bir sürü para kazanmış, saygı değer bir iş adamı niteliğine Burünerek, eski günah larını unutturmuştu.

asteğmen edward Henry o'Hare, 1937 yılında ar napolis Harp okulundan mezun oldu. Beş yıl sonra, Cumhurbaşkanı roosevelt, Teğmen o'Hare'e «havacı lık tarihinin en kahramanca uçuşlarından birini yapmış olması» dolayısıyla kongre şeref Madalyasını verdi. 20 şubat 1942

günü, Pasifik okyanusu üzerinden uçar ken tam beş Japon savaş uçağı düşürmüştü genç adam. ertesi yıl, Üsteğmen o'Hare, bir hava savaşın da can

verdi. 1949'da, Chicago Uluslararası Hava ala nının adı değiştirilerek, buraya o'Hare Hava alanı de nildi.

Yiğit havacının babası, oğluna verilen bu şerefle rin hiçbirini göremeden öldü. 1939 yılı kasım ayında, arabasıyla ogden Caddesi üzerinde yol aldığı bir sıra da, yanından geçen bir arabadan atılan kurşunlarla can verdi. katiller hiç bir zaman yakalanamadılar. Ce sedin cebinde bulunan şeyler arasında bir teşbih, bir haç, gene dinsel bir madalyon, italyanca yazılmış bir pusula ile, bir dergiden kesilmiş bir şiir vardı. «Margy, ah, Margy,» yazılıydı pusulada, «Quanto tempo ıo pen soo per te. Fammı passar una notte ınsıeme con te. (Her an aklımdasın. Ne olur seninle bir gece geçirmeme izin ver.» şiir ise şöyleydi:

Hayat denilen saat

Yalnız bir kez kurulur

Kimse bilmez ne zaman

Susacaktır tlktaklar

Erken mi, geç mi?

Bugün mü, yarın mı?

497

Yaşadığın andır senin olan

Yaşa, sev, iste

Zamana güvenme.

Saat durabilir.

Hearsts Universal Haber ajansı adına duruşma yı izlemeğe gelmiş olan damon runyon, duruşmadan bir gece önce Cafe Colossimo'ya uğradı. Capone'un bir grup gangster, politikacı ve avukat arkadaşıyla bir likte bir masada oturduğunu gördü. kralla Florida'da tanışmış

olduğundan gruba katıldı. durumunu nasıl gördüğünü sordu Capone'a. «Hiç değilse hakkım»

ye meyeceklerini sanıyorum,» diye karşılık verdi kral.

Basının aşırı abartmalı yazılarını da kınadı bu ara da. «Yaptığımı söyledikleri bir sürü şeyi kesinlikle yapmadığım gibi, bunları yapmak resmen, fiziken (!) olanaksızdı benim için. Haraççı olduğumu söylüyorlar. laf! iyi bakın, asıl haraç yiyenler bankacılar...»

ertesi gün yolladığı yazıda şöyle diyordu runyon: «Capone ile iki dakika konuşan birinin, onun gerçekten çok güçlü kişiliğinden etkilenmemesi imkansız. Gaze tecilik dilinde dediğimiz gibi, son derece 'renkli' bir kişi kendisi.»

6 ekim, Salı

Capone'un Lexington otelinden alıp, altı kilomet re ötedeki Federal Binaya götürmek üzere, on dört de dektif ve özel arabalar ayrılmış. en önde giden araba her yol ağzında duruyor, içindekiler yan sokakları göz den geçirerek, Capone'u kaçırmağa çalışabilecek dost ları, ya da öldürmeğe girişecek düşmanlarını gözlüyor lar. «Biz işin başında oldukça, kimse kimseyi tepele yemez buralarda,» diyor dedektif şefi. Federal Binaya yaklaşırlarken, normal olarak mal getiren kamyonlara

ayrılmış bir tünele sapıyor arabalar. Tünel, binanın bodrum girişinde son buluyor. dedektifler, yeraltı ge çidinden geçiriyorlar Capone'u, sonunda servis asan sörüne varılıyor. Gangsterler kralı duruşma salonuna girinceye kadar altıncı kat koridoru boşaltılıyor.

içerde, jüri için çağrılanların adları okunmağa baş lanınca, Capone'un yüzü allak bullak oluyor.

kendisin deki listede yok bu adlar. Wılkerson, her türlü yolsuz luk çabasını işe yaramaz hale getirmek amacıyla, son anda, başka bir yargıçla jüri değiş tokuş etmiş...

Jüri üyelerinin seçimi süredursun, Capone, boş gözlerle çevresine bakmıyor. duvarların yarı yüksekli ğine dek çıkan, yaldız süslü mermer kaplamalar var. Bunların üstünde kalan bölümlerde, amerikan tarihin den çeşitli sahneleri gösteren resimli halılar... Yar gıcın arkasında kalan duvarda Benjamın Franklın kongre karşısında konuşuyor, sağ elini George Wash ington'a doğru uzatmış. Pencereler hem çok yüksek, hem çok dar olduklarından gün ışığı giremiyor içeri. avizeler, aplikler Butün gün yanıyor. Phil D’andrea, Capone'un çevresinde dört dönüyor, jüri üyelerine kö tü kötü bakmadığı sıralar efendisinin hardal rengi ce ketinin üzerine konmuş bir toz parçasını üflüyor, ya da sandalyesini daha rahat koymasına yardım edi yor.

Yargıç Wılkerson, koyu mavi renkli kostümünün üzerine cübpesini giymemiş. Yer yer ağarmış

olan saç ları karmakarışık. Jüri adaylarını uzun uzadıya sorgu ya çekerken, döner sandalyesinin en ucunda oturdu ğu belli oluyor. A.B.D. Savcısı e. Q. Johnson'un mes lekdaşlarına hiç benzemeyen, estetik bir görünüşü var. Parlak gri saçları, dümdüz bir çizgiyle ortadan ay rılmış, kubbeyi andıran kafasının üzerinde bir kuşun kanatları gibi duruyorlar.

Yanakları al al, dudakları in ce ve duyarlı... Masasında dört A.B.D. savcı yardım cısı oturmakta William J. Froelıch, Samuel G. Claw-499

son, Jacob J. Grossman ve DWight H. Green (bu so nuncusu ilerde illinois valisi olacaktır).

Johnson, ta nıkları sorguya çekme işini onlar bırakıyor; kendisi dinliyor yalnız ve gerekli stratejiyi hazırlıyor sessisce.

Öğleden sonra saat dörtte, jüri üyelerinin seçil mesi işlemi sona eriyor. Seçilenlerin çoğunluğu kü çük esnaf, teknisyen, çiftçi... Hepsi de aleyhine her hangi bir önyargıya sahip olmadıkları, onun hapse gir mesini istemeleri için özel bir neden olmadığı konu sunda yemin etmişler...

7 ekim, Çarşamba.

iddia makamının ilk tanığı olan Vergi dairesi ka tibi, Capone'un 19241929 yılları arasında vergi be yannamesi doldurmadığını söylüyor. onun ardından tanık sandalyesine oturan Chester Bragg, Smoke Shop baskınında Capone'un kapıya dayanıp, kumarhanenin kendisine ait olduğunu söylediğini anlatıyor. Üçün cü tanık, solgun, sinirli bir adam: ShumWay. Smoke Shop'un kasiyerliğini yaptığı iki yıl içinde edinilen ka zancı açıklıyor: Beşyüz elli bin dolardan fazla...

8 ekim, Perşembe

A.B.D. Savcı Yardımcısı ClaWson, avukat Mat tingly'nin vergi ajanlarına yazmış olduğu akıl almaz mektubu delil olarak sunuyor mahkeme başkanlığına. «Bir avukat müvekkili adına itirafta bulunamaz,» diye itiraz ediyor Fink. «Müvekkilim, ceza evine girmemek kaygısıyla ,söz konusu avukata kefaletname vermiştir. Bu demek değildir ki, söz konusu avukat, bu kefalet nameyi müvekkilimi ceza evine attırmak için kulla nabilir.»

«Sonuçta, ikisi aynı kapıya çıkabilir,» diye kar şılık veriyor yargıç.

500

ah, vicdanım, vicdanım! Sinirden, şaşkınlıktan, güreş argosuyla dinsel terimleri birbirine karıştırarak konuşuyor Fink: «kafakol derler buna. Çarmıha gerdi ler bizimkini, bitti. Fena kafakola aldılar.»

Bu arada Ahern karışıyor söze: «Yüksek Mahke menin de sık sık belirttiği gibi, vergiden kaçmak biz insanların en belirgin zaafıdır. Unutmayalım ki, ame rikan kurtuluşz Savaşının başlangıcı sayılan Boston Baskını da...»

«Ne yani,» diyor yarqıç, «Boston baskını mı bu?»

Capone hala umutlarını, iyimserliğini yitirmiş de ğil. kanundan paçasını kurtarmasına kaç kez yardım etmiş olan, üstelik böylesine atronomik ücretler alan avukatların bu sefer kendisini yaya bırakacaklarına inanamıyor bir türlü. akşam, Lexington otelindeki dai resine çağırttığı bir terzi, yeni yaptıracağı iki yazlık kostüm için ölçü alıyor. «Böyle süslü giysiler yaptırıp da'ne olacak?» diye soruyor Frankie rio. «kodese gi riyorsun dostum, oldu olacak çizgili bir şey ısmarla bari.»

«Ben mi,» diyor Capone, «zor girerim kodese. Flo rida'ya gidiyorum oğlum, yan gelip başımı dinleyece ğim biraz. Bu yazlıkların da gitmeden hazır olmasını istiyorum.»

9 ekim, Cuma

alkolün toptan fiyatı, teneke başına 30 dolardan 32 dolara yükselmiş. Chicago Herald-examiner gazete si, Capone'un savunma masraflarını karşılamak için bu artışın gerektiğini ileri sürüyor.

Protestan kiliseler Topluluğunun halkla ilişkiler Burosu, papazlara bir öğütte bulunuyor: Halkın papaz lardan çok al Capone ile ilgilenmesinin nedeni, gang sterin çok daha «renkli» bir kişiliğe sahip olmasıdır.

Seyircilerden biri avukatlar masasına yaklaşarak

501

Capone'un elini sıkıyor. «adım Benjamın Bachrach,» diyor. «Halk savunucusuyum.»

almanya'nın kıel kentinden hareket edip, yürüye rek dünyayı dolaşmağa çıkmış olan bir atlet, mahkeme odacılarının biri aracılığıyla Capone'dan hatıra defte rini imzalamasını rica ediyor.

«olmaz,» diyor Capone, «gereğinden fazla imza atmışım zaten.»

D’andrea, her zamanki gibi Capone'un arkasına oturuyor ve keskin, kara gözlerini tanık sandalyesine dikiyor.

iddia makamı, Florida'dan getirttiği tanığı çağırı yor: Parker Henderson. D’andrea'nın bakışları altında ezilip Buzülen tanık, Florida'da Capone adına teslim aldığı para havalelerinden, Palm Island'daki evin sa tın alınışından, ek olarak yaptırılan rıhtım ve yüzme havuzundan, yeni dikilen ağaç ve bitkilerden söz edi yor. onun ardından tanık sandalyesine oturan adam son derece heyecanlı ve sinirli görünüyor; yüzü bem beyaz. Mİami'ye yollanan para havalelerinin çoğunun çıkış yeri olan Lexington oteli telgrafhanesinin şefi John Forte'dir bu adam.

duruşmadan önce sorguya çekildiğinde, rahat rahat ifade vermiş olduğu halde, şimdi korkudan olacak, telgraf havalelerini kimin gön derdiğini bilmediğini söylüyor. Yargıç Wılkerson çıkı şıyor: «iyi düşünün bakalım.»

Öğle yemeği için verilen arada, Wilson da çıkı şıyor korkak tanığa. Nasıl konuşabilirim?» diyor For te. «Siz Capone'un baş fedaisinin duruşma salonunda, eli tabancasında oturmasına izin verdikten sonra...»

Baş fedainin kim olduğunu ayrıca söylemesine ge rek yok. Wilson, artık asıl kimliğini takınmış

olan Mıke Malone ile Sullivan'ı, durumu açıklığa kavuşturmakla görevlendiriyor.

502

10 ekim, Cumartesi

iki ajan, D’andrea'nın hemen ardından biniyorlar kalabalık asansöre. Mike Malone gangstere hafifçe sürünüyor, ve başıyla Sullivan'a işaret ediyor. evet, D’andrea'nın cebine tabanca var.

ajanlar durumu Wilkerson'a bildiriyorlar. Yargıç, henüz ifade vermemiş tanıkları korkutabilecek bir dav ranışta bulunmamalarını, D’andrea meselesini duruş ma salonu dışında halletmelerini söylüyor. Bunu ya pabilmeleri için, o sabahki duruşmada kısa bir ara vereceğini bildiriyor.

Önceden kararlaştırılan bir işaret üzerine, muha fızlardan biri D’andrea'nın yanına giderek, kendisine bir telgraf geldiğini, telgrafçının dışarda beklediğini haber veriyor. Fedainin hemen ardından koridora çı kan iki ajan, yakapaça bir odaya sokuyorlar kendisini. Silahını elinden alıp, suçluyu polise teslim ediyorlar. Gizli silah taşımağa hakkı olduğunu ileri süren d'and rea, Butün Capone fedailerinin taşıdığı şerif yardım cısı kimliğini gösteriyor.

Biraz sonra, Yargıç Wilkerson'u yatıştırma çaba sı içinde olan Ahern şöyle konuşuyor: «Sayın Yargı cım, bu delikanlı anasına, kız kardeşlerine bakmak tadır. Tanırım kendisini, gerçekten iyi çocuktur. Çok severim... Sayın

Yargıcım, D’andrea'nın kafasının ve yüreğinin nasıl işlediğini bir bilseniz, onun mahke meye karşı saygısızlık etmek amacını gütmediğini an lardınız...»

Wilkerson, mahkemeye hakaret suçundan altı ay hapis cezası veriyor D’andrea'ya.

Capone'un çeşitli mallar satmış olmaları dolayı , sıyla, onun net değeri ve net sarfiyatı konusunda bir fikir vermek üzere çağrılan tanıkların listesi uzun mu uzun. Tam iki gün sürüyor bunların dinlenmesi. ka saplar var aralarında, fırıncılar var, emlak komisyon-503

cuları, iç dekorasyoncular, möbleciler, inşaat müte ahhitleri, terziler, mücevherciler var...

Curt otto koenitzer adlı Mİami'li bir müteahhit, ağzında purosu olduğu halde oturuyor tanık sandalye sine. Muhafızlardan biri puroyu alıyor (kahkahalar). kısaca sorguya çekilen koenitzer plaj kabineleri ile garajı yapmış, Bayan Capone'dan bu işler için altı bin dolar almış tanık sandalyesinden indikten sonra pu rosunu geri istiyor, seyircilerin kahkahaları arasında sırıtarak salondan çıkıyor.

Tanıklık yapmak üzere koridorda bekleyen Mİami li esmer güzeli bir genç kız (Western Union Telgraf hanesinde memur), Chicago'yu hiç de beğenmediğini açıklıyor çervesindekilere.

Masraflarını hükümet kar şıladığı halde bile, buralara kadar gelip sürünmeğe değmezmiş.

«Canınız eğlenmek istediğinde ne yaparsınız allah aşkına?» diye soruyor.

13 ekim, Salı

Wılkerson, «al dediğiniz zaman sanıktan mı söz etmek istiyorsunuz, sayın avukat?» diye soruyor Fink'e.

«evet. Sayın Yargıç, bunu bir saygısızlık olarak kabul etmiyorlar, umarım.»

«Sanık teriminin kullanılmasını yeğ tutarım.»

Bir sonraki tanık, Vergi dairesi eski ajanların dan... Capone hakkında soruşturma yaptığı sırada, Cı cero'da bir meyhanede gangsterle bira içtiğini söyle diğinde, Fink, şaşırdığını, ayıpladığını belirten davra nışlarda bulunuyor. «Bira, evet,» diye yineliyor tanık en ufak bir utanma izi göstermeden. «Hem de çok iyi kalite bira...»

14 ekim, Çarşamba

amerika çapında bir konferans turnesine çıkmak

504

üzere gelmiş olan tarihsel romanlar yazarı, italyan ingiliz asıllı rafael Sabatini, Capone'un,

«tarihsel romanların gerektirdiği kudret hırsı, ihanet, entrika, karanlıkta kurşunlar, vb. ile dolu bir atmosfer içinde yaşadığı» nı kabul ediyor; ancak, gangsterin bu tür bir romanda yeri olamayacağını, çünkü, «görünüşe gö re her türlü idealden yoksun» bulunduğunu ekliyor sözlerine. Sabatini'nin dediğine göre, Merde yazıla cak tarihsel romanların en uygun kahramanı Mussoli ni'dir. «entrika ve kudret hırsı var onda... ayrıca ideal leri de var...»

iddia makamının sonuncu önemli tanığı Fred ries. Yalnızca sanığın değil, Pete Penovich, Jimmy Mondi, Frank Pope, Jack Guzik ve Ralph Capone'un da Smoke Shop'tan büyük paralar kazandıklarını söylüyor ifade sinde.

15 ekim, Perşembe

iç savaş gazilerinden doksanı aşkın bir ihtiyar, sırtında eski mavi üniforması, göğsünde madalyaları ile yargıca yaklaşıp, solgun bir demet çiçek sunuyor. Ön sırada bir yere oturtuyorlar kendisini. Çok geçme den uykuya dalıyor, duruşmaya ara verilinceye kadar uyanmıyor.

Savunmaya geçiliyor. avukatların ileri sürdükle ri en belli başlı sav, sanığın at yarışlarında büyük pa ralar kaybetmiş olması. Fink'in dediğine bakılırsa, Capone'dan daha şanssız bir kumarbaz daha dünyaya gel memiş. Zavallı, hemen her zaman kaybetmiş. Sekiz müşterek bahis komisyoncusu, Capone'un kendileri ne ödediği, her yıl biraz daha artan yarış borçlarını

sıralamak için tanık sandalyesine oturuyorlar. 1924 yılında on iki bin doları bulan bu ödemeler, 1929 yı lında yüz on bin dolara karar çıkmış. anlaşılan, hü-

kümetçe kumarhanelerden kazandığı ileri sürülen paraların tümünü müşterek bahisçilere yedirmiş Capone.

Chicagolu müşterek bahis komisyoncusu oscar Gutter, başında şapkası olduğu halde kuruluyor tanık sandalyesine. Yargıç, şapkasını çıkarmasını emredi yor. 1927 yılında Capone'un yalnızca kendisine altmış bin dolar yarış borcu ödediğini söylüyor tanık. iddia makamının yaptığı karşısorguda, tutarı nasıl olup da böylesine kesinlikle hatırladığı soruluyor.

«Mevsim sonunda, hesap defterlerimde böyle gö rünüyordu,» diye karşılık veriyor Gutter.

«Hani defter tutmazdınız?»

«aydan aya tutardım, vergi borçlarımı zamanında ödeyebilmek için...»

(Salonda kahkahalar).

«Neden sürekli olarak defter tutmadınız?» «olur mu öyle şey? kanunsuz bir iştir benimki si...»

kendisine «kumar komisyoncusu» denmesini is teyen Joe Yario, işlerini Chicago'da bir «içkisiz pas tahane» (yani, bildiğimiz meyhane) den yönettiğini söyledikten sonra, Capone'un «iki, üç, on bin dolarlık kayıpları» ndan söz ediyor, ama belirli bir sayı ve remiyor.

Yargıç Wilkerson: «Hiç bir şey hatırlamaz mısınız siz?»

Yario: «defter ne tutmadım ki hiç.»

Hialeah'da çalışan müşterek bahis komisyoncu larından Budd Fentry, Capone'un 1929

yılında, birçok ata oynadığını, herbirinde en az on bin dolar kaybet tiğini açıklıyor. dWight Green, söz konusu atlardan birkaçının adının söylemesini isteyince, tanık başını iki yana sallıyor.

506

«Sanığın oynadığı bir tek atın adını söyleyebilir misiniz bari?»

«Beş altı tane isim var dilimin ucunda, ama bir türlü yakalayamıyorum.»

Ne olursa olsun, Butün bu çabalar boşuna zaten. Çünkü, kanuna göre, vergi sorumluları kumar zarar larını ancak kumar kazançlarından eksiltebilirler. Capone'un avukatları ise, sanığın hemen hiç kazanma dığını iddia ediyorlar. Savunma tanıklarının ispat ede bildikleri tek şey, sanığın söz konusu yıllar boyunca en kından iki yüz bin dolar gelir elde etmiş olduğu.

duruşmanın ilk gününden beri dinleyiciler ara sında sessiz sessiz oturan Torrio'nun da tanıklık et mesi bekleniyor. ancak, savunma avukatları ne onu, ne de Capone'u oturtuyorlar tanık sandalyesine.

16 ekim, Cuma

O sırada Great Northern Tiyatrosunda oynayan The Thırd lıttle Show adlı oyunun yıldızı Beatrıce lil lie ile kocası lord Peel'in dinleyiciler arasına katılma ları bir heyecandır yaratıyor.

Savcı yardımcıları Grossman ile Clawson, iddia makamının ileri sürdüğü delillerin bir özetini veriyor lar. derken, savunma ekibi adına son sözü söylemek üzere Fink ayağa kalkıyor.

«diyelim ki, Capone, ka nunsuz olduğu söylenilen işletmelerinden kazandığı paraların vergiye tabi olduğunu bilmiyordu... diyelim ki bunun böyle olmadığını öğrenir öğrenmez, borcunu ödemeğe çalıştı, ama bu ödeme kabul edilmedi. Bu durumda hükümeti aldatmağa kalktığını iddia edebilir misiniz?» diye soruyor jüri üyelerine, sonra sevecen lik dolu gözlerini sanığa çeviriyor. «edemezsiniz, de ğil mi? Ben de edemem doğrusu. Capone gibi bir adam dostlarını hiç bir zaman aldatmamıştır.»

Sanık yutkunuyor; gözleri dolu dolu oluyor.

507

Ve sözü Ahern alıyor, tarihsel bir benzetmeyi başlıyor konuşmasına:

«roma imparatorluğunun en parlak döneminde yıllar yılı süren kartaca Savaşları yapıldı. Bu sırada Cato adında ünlü bir senatör yaşamıştı, bilmem bilir misiniz. Cato kendi kendini kişilerin ahlaki değerle rini yargılamakla görevlendirmişti. Milletin giyip çı kardığına, yeyip içtiğine, hatta düşündüğüne karışırdı. kartaca'yı iki kez yakıp yıktılar; her seferinde yeni den, eskisinden daha da güçlü olarak toparlandı kar taca. Cato, Senatoda yaptığı her konuşmanın sonunda şöyle haykırırdı: «kartaca'yı yok etmeliyiz! Bizi suç layanlar da .savcısından gazetecisine kadar, hep aynı şeyi söylüyorlar; Capone'u yok etmeliyiz!' diye bar bar bağırıyorlar. Bunu yapmak için delil diye karşını za getirdikleri şeylere bir bakın. Bu duruşmada ispat edilmiş tek şey var, p da, Capone'un müsrif bir kişi olduğu...»

17 ekim, Cumartesi

Gazeteciler olsun, dinleyiciler olsun Capone'un kılık kıyafetindoki çeşitliliğe zenginliğe, renklere hayran kalmış durumdalar. on bir günlük duruşma sü resince bir giydiğini bir daha giymediği görülüyor. açık kahverengi ile başlayıp bejin, grinin, mavinin çe şitli tonlarını sergiledikten sonra, sonuncu gün için parlak bir çimen yeşili seçiyor kral.

ilk kez olarak uzun uzun konuşan Johnson, iddia makamının son sözlerini söylüyor. kuş

kanatlarını an dıran saçları, heyecanının çokluğundan pır pır eder ken, Capone efsanesine karşı büyük bir saldırıya gi rişiyor:

«kimdir bu adam? Bu parlak kişi, bu yıldız? ro manlarda okuduğumuz gizli hazinelerden birini mi bul muştur ki, böyle har vurup harman savurabiliyor pa-508

rasını? avukatları, robin Hood ile kıyaslıyorlar kendi sini. Benim bildiğim robin Hood, güçlülerin parasını alıp, yoksulları, güçsüzleri doyurmuştur. Bu robin Hood ne yapmış

bakalım? Sekiz bin dolar değerindeki olrnas kemer tokalarını işsizlere mi dağıtmış? Birkaç hafta içinde aldığı altı bin dolarlık etle açları mı do yurmuş? Hayır efendim, o etler, her gece Palm is land'daki malikaneyi doldurarak kumar oynayan ko nukların midesine inmiştir.

Soğukta, açıkta kalmış yoksullar için mi alınmıştır tanesi 27 dolar olan göm lekler?.,.»

Capone, allah akşına şu haksızlığa bakın dedesi ne, dinleyicilere çeviriyor gözlerini... onun gibi ha yırsever, onun gibi yoksul babası bir adama yapıla cak şey mi bu?

Yargıç Wilkerson jüri üyelerine hitap ediyor. «Net değer», «net sarfiyat» terimlerini kullanmaksı zın, bu terimlerin ardındaki iikeleri açıklıyor. Matting ly'nin yazdığı mektuba gelince, şöyle diyor: «Sanığın resmen vekalet verdiği bir kişinin elinden çıkan bel geler ya da konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamalar, sanığın kendi elinden çıkmış belgeler ya da kendi yaptığı açıklamalarla aynı değeri taşır .kanun önünde... Sanığın söz konusu avukat ile birlikte Vergi dairesi ajanlarıyla yaptığı görüşmeyi dikkate alarak, burada sunulmuş olan öteki delilleri de göz önünde bulundu rarak sanığın avukata verdiği vekaleti geçerli saydı ğınız; Mattingly'nin bilgi toplamak, değer biçmek ve fikrini vergi dairesine bildirmekle görevlendirildiğine inandığımız takdirde, yazdığı mektubu gerçek bir de lil olarak ele almanız gerekir...»

Jüri üyeleri, tartışmak üzere saat 14.40 da çekili yorlar.

Capone koridorda geziniyor; bir muhafızlar dizi sinin gerisinden kendisine bakanlara zoraki gülümsü-

509

yor arada bir. akşam olup da jüri dışarı çıkmayınc Lexington otelinde beklemeği yeğ tutuyor.

Yapının başka bir odasının penceresinden, jüri odasının pencerelerini gözleyen gazeteciler, üyelerinj hararetli tartışmalar içinde bulunduklarını görüyorlar odaya girdiklerinden hemen hemen sekiz saat sonra gece on bire doğru, bir alkıştır kopuyor içerden. ka rarsız kalan son üye de çoğunluğa uymayı kabul et miş.

Telefonla sanığa haber veriliyor. Capone palto suyla şapkasını kaptığı gibi apar topar biniyor araba sına. Saat on birde, kanter içinde, duruşma salonun daki yerine gelmiş bulunuyor.

Yargıç Wılkerson jüri başkanına soruyor: «karara vardınız mı?» Başkan, mahkeme muhafızına bir kağıt veriyor; muhafız ka ğıdı mahkeme katibine aktarıyor; katip yüksek sesle okuyor.

Verilen karar, jüri üyelerinin kafalarının epeyce karışmış olduğunu göstermekte; iddia makamı da sa vunma avukatları da şaşkın şaşkın bakışıyorlar. 1924 yılıyla ilgili bir davada, sanık suçsuz bulunmuş. Yirmi iki kısımlık iki davanın, 1925, 1926 ve 1927 yıllarıyla ilgili üç kısmı (No. 1, 5, 9 suç: vergi kaçakçılığı) üze rinde karar: suçlu. ayrıca 13 ve 18 inci kısımların (1928 ve 1929 yıllarında vergi beyannamesi doldurma mak suçu) kararı da aynı; yani, suçlu.

Geri kalan Butün kısımlarda (hepsi de vergi kaçakçılığı üzerine) karar: suçsuz, karışıklık, 1928

ve 1929 yıllarıyla ilgili kararlardan doğuyor. şaşkına dönen avukatlar, vergi beyannamesi doldurmamaktan suçlu bulunan (13 ve 18) bir kişinin nasıl olup da vergi kaçakçılığından (14

ve 22) suçsuz bulunduğunu bir türlü anlayamıyorlar. Bununla birlikte, yargıçla bu konuda görüşen John son karara itiraz etmemeği yeğ tutuyor. Savunma avu katları, hemen Yedinci Bölge A.B.D. Temyiz Mahke mesine müracaatta bulunuyorlar. Temyiz gerekçesi: 510

Capone'un vergi kaçırmak için ne gibi yollara baş vurduğunun açıklığa kavuşmamış olması.

24 ekim, Cumartesi

Capone'un sırtındaki mor kostüm her zamanki gi bi son derece gösterişli. dinleyicilere aşırı neşeli gü lücükler dağıtarak geliyor. Ahern'in elini sıktıktan son ra yerine kuruluyor. işaret parmağını kesmiş olacak ki sarılı. Yerine oturmasıyla kalkması bir oluyor. el lerini arkasında kavuşturup, cezayı okumağa başlayan Yargıç Wilkerson'u dinliyor.

«Mahkeme, sabit görülen birinci suçtan dolayı sa nığın beş yıl hapsine, on bin dolar para cezasına ve mahkeme masraflarını ödemesine karar vermiştir.»

Capone, arkasında kavuşturduğu ellerinin parmak larını yolup duruyor, ama yüzünde hala o zoraki gü lümseme var.

5'inci ve 9'uncu kısımlardaki suçlamalar için aynı cezaları sıralıyor yargıç. 13 ve 18 inci kısımlar için, birer yıl hapis ve aynı para cezaları ile gene mah keme masraflarının ödenmesi isteniyor. artık gülümseyemiyor Capone. «Birinci ve beşinci kısımla ilgili hapis cezaları aynı süre içinde çekilecektir,» diye devam ediyor yar gıç. «13 üncü kısımla ilgili hapis cezası, birinci ve beşinci kısım hapis cezaları ile aynı süre içinde çeki lecek; 18 inci kısımlar ilgili ceza ayrıca çekilecek tir.» daha önce mahkemeye hakaret suçundan veril miş olan altı ay hapis cezasının da bu verilenlerle aynı süre içinde çekileceği belirtiliyor. içki yasağına aykırı davranmak suçundan açılan davanın ise iptali ne karar veriliyor.

Hepsi hepsi on bir yıl hapse, elli bin doları aşkın para cezası ile, otuz bin dolar mahkeme masrafı öde-511

meğe mahkûm edilmiş oluyor Capone. Vergi kaçak çılarına, o güne kadar verilmiş en ağır ceza bu.

Wılkerson, Temyiz kararını beklemek üzere, ke faletle serbest bırakılma isteğini reddediyor; A.B.D. Marşali Henry laubenheimer'e, «Capone'u ne zaman leavenworth Cezaevine götürebileceğini soruyor. lau benheimer, «Bu akşam on sekiz on beşte. Sayın Yar gıcım,» diye karşılık verince müthiş sarsılıyor Capo ne. Ahern'in ricası üzerine, Wılkerson yargılının kısa bir süre Cook County tutukevinde kalmasına izin ve riyor. «şimdilik eyvallah, al'ciğim,» diyor Fink, sesi titreyerek. Ahern, gözleri yaşlı, hiç bir şey demeden sıkıyor müvekkilinin elini.

dört yanı federal polislerle çevrili olarak duruş ma salonundan çıkarken, ufak tefek bir adam yaklaşı yor Capone'a. elinde resmiye benzeyen bir belge var. «Vergi dairesi adına» diyor adam, «alphonse ile Mae Capone'un mallarına geçici haciz konmuştur.» Vergi borçlarını ödemeden mallarını satmasını ya da devret mesini önlemek için alınmış bir tedbir bu. Capone öf keden kıpkırmızı kesiliyor, ufak tefek adama ağdalı bir küfür savurup, tekmelemeğe davranıyor. Çevre sindeki memurlar, yakapaça yakalayıp, parmak izi alın mak üzere götürüyorlar kendisini. Bu arada toparla nıyor Capone, sarılı parmağını memura göstererek,

«Bunu devlet Babaya vermiyorum, işte» diyor.

Servis asansöründe, iki yıldır Mıke lepito olarak tanıdığı, gizli ajan olduğnu yeni anladığı Mıke Malo ne'la karşılaşıyor. «Görünüşüne aldandım, yahu,» di yor sakin, kinsiz bir sesle, «tıpkı italyana benziyor sun.» Solgun bir gülümseme zorluyor, «Ne yapalım,» diyor, «ikimiz de birtakım rizikoları göze aldık. Ben kaybettim.»

resmini çekmek üzere çevresinde doluşan gaze tecilere, «Çekebildiğiniz kadar çekin, çocuklar,» diyor. «Uzun yıllar görüşemeyeceğiz galiba..» işaretsiz bir 512

arabayla gangsteri tutukevine götürmekle görevlendi rilmiş olan polis memuru, bir kaçırma teşebBusünden korktuğu için geriliyor. «Milyon verseniz binmem o arabaya,» diyor Sullivan'a. Bunun üzerine vergi dai resi ajanı ile narkotik Burodan bir dedektif, tehlikeyi göze alarak Capone'a eşlik ediyorlar.

Peşinden tutukevine kadar gelen gazetecilerle şöyle konuşuyor Capone: «büyük bir haksızlık yapıldı. Başka türlü de olamazdı zaten, hakkımda öyle yanlış peşin yargıları var ki herkesin.»

Giriş hücresinin par maklıkları ardında poz vermesini isteyen fotoğrafçıla ra «Yapmayın çocuklar, burada çekmeyin, «N'olur» di yerek bir köşeye kaçıyor. «ailemi düşünün biraz.»

dördüncü kattaki hücresine çıkarılırken, bir fo toğraf makinesi sesi işitince, öfkesi yeniden parlayı veriyor. eline geçirdiği teneke bir kovayı, resmi çe kene doğru fırlatırken, «kafanı koparırım, ulan!» diye bağırıyor.

Gardiyanlar yatıştırıyorlar kendisini, alelacele hücresine götürüyorlar. Gazeteciler hala peşinde. Hüc re kapısını anahtarla açıyor gardiyanlardan biri; içer de iki kişi daha var. Biri, polis gözetimi altında ser best bırakıldığında, kalması gereken yerden kaçmış bir zenci; öteki ise, 10 dolarlık para cezasını ödeye meyen bir serseri... Capone'un jest yapma hevesi ka barıyor birden. Bu efsanevi kişi karşısında dilini yut muşa dönen serseriye birkaç soru sorduktan sonra, gazetecilere dönüyor. «Bu adamcağıza yardım etmeğe çalışacağım,»

diyerek, cebindeki para tomarından yüz dolarlık bir banknot ayırıp adama veriyor.

Gazeteciler ayrılıyorlar sonunda. Gardiyanlar Capone'u tutukevi revirine götürerek, her yargılıya uy gulanan sağlık yoklaması ve duşa hazırlanıyorlar. kra lın süngüsü hakaret saydığı bu davranış karşısında epey düşüyor.

Yukarda anlatılanlara dalıp da hala Chicago'da ol duğumuzu unutmayalım. Birçok yetkilinin gözünde Capone hala büyük bir adamdı; hem de kendisine ya pılacak iyilikleri çok cömertçe ödüllendirebilecek bir büyük adam. Bu nedenle, bir süre tutukevinden şebe kesini yönetti.

Baş Gardiyan davıd Maypenny, gang steri beşinci katta tek kişilik, bir de özel duşu olan bir hücreye aktardı. istediği zaman telefonu kullan masına, telgraf çekmesine izin verdi. Bu iyiliklerin karşılığını da gördü. Örneğin, Springfield'a gitmesi gerekti bir gün; Capone, özel şoförü ile Cadillac'ını baş gardiyana ödünç verdi. Capone'un eski politikacı dostları da, ellerinden gelen yardımı esirgemediler, örneğin gangsteri ziyaret etmek için izin çıkartıp, izin kartlarını patronun görüşmek istediği çete üye lerine devrettiler. Bu yolla Capone'u görmeğe gelen ler arasında, yeni Halk düşmanı No. 1 de Joe Fusco, Murray Humphreys, Johnny Torrıo, red Barker ve Jake Guzık de vardı. avukat masraflarıyla öteki ödemeler için gerekli parayı Torrio buldu. Capone, kendi parası nı gizlediği yerlerden çıkarmağa korkuyordu, hükümet onlara da el koymasın diye...

Hapis yattığı aylar içinde Capone'u ziyarete gelen en önemli gangsterler, New York'lu lucky Luciano ile dutch Shultz oldu. Capone'un ısrarı üzerine Torrio ge tirdi onları. Schultz, bazı bölgelerde luciano'nun te keline meydan okumakta, dolayısıyla «Palabıyıklar ortadan kalktığından beri süregelmiş olan genel barışı tehlikeye sokmaktaydı. arabuluculuk yapmayı üstüne aldı Capone. italyan ile Yahudinin anlaşmazlıklarını giderip, öteki çete liderleriyle birlikte çalışmalarını, ilerde başkaı . olacağını düşündüğü ulusal birliği boz mamalarını istiyordu. Baş Gardiyan Moneypenny bu toplantının infaz odasında yapılmasına izin verdi.

Top-

514

lantıyı yönetirken elektrik sandalyesinde oturmak ba yağı hoşuna gitmişti Capone'un.

ancak, başarılı bir sonuç elde edilemedi. dutch, istekleri üzerinde ısrar ederek Capone'u fena kızdır dı. Sanki Butün New York Bölgesi onunmuş gibi dav ranıyordu. Bireysel bağımsızlığını, her türlü anlaşma ya yeğ

tuttuğunu, yani, aslında «palabıyık» lardan biri olduğunu açıkça ortaya koyuyordu böylece. Yıllar son «onu dışarda bir yakalayabilmiş olsaydım,» diye ko nuşacaktı Capone, «dayardım tabancayı gırtlağına...» karşılıklı acı sözler söylendi, hiç bir sonuç alınma dan dağıldı toplantı.

Capone'un asıl canını sıkan şey, Torrio'nun da her nedense Shultz'un tarafını tutar görünmesiydi. Us tası New York'a dönmezden önce, dutch ile ilişkileri ni kesmesini tembihledi. Torrio bu konuda söz ver medi.

aralık ayında, adalet Bakanlığına çekilen imzasız bazı telgraflar, Capone'un tutukevinde özel muamele gördüğünü, federal yetkililere duyurdu. Bir soruştur ma yapıldı, ve Moneypenny'e yeni emirler verildi, mahkûmu ancak annesi, karısı, oğlu ve avukatları ziya ret edebilecekti.

Capone revir koğuşuna aktarıldı, gü nün yirmi dört saati başında bekleyecek federal mu hafızlar getirtildi. Capone'a sağladığı ayrıcalıkları te mize çıkarmak isteyen Moneppenny,

«onun öteki mah kûmlarla ilişki kurmasını istemedim,» dedi, «üzerle rinde kötü etki yapmasından korktum.»

27 şubat gün, Capone revir koğuşunda oturmuş, iki mahpusane arkadaşıyla birlikte kağıt oynuyordu. Gardiyanlardan biri kendisini çağırarak, Bölge Temyiz Mahkemesinin Capone ile ilgili kararı onayladığını bil dirdi. Gangster tasasızca omuzunu silkti, yeniden ar kadaşlarının yanına dönüp oyuna devam etti.

Üç gün sonra, yüzyılın en korkunç suçlarından

biri işlendi. Capone, yakayı kurtarmak için bir fırsat buldu bu olayda.

Bruno richard Hauptmann, ünlü havacı lindbergh' in çocuğunu kaçırmıştı. Capone, Hearst gazeteleri ya zarlarından arthur Brisbane'e haber yollayarak, «ço cuğu sağ olarak geri almak için herkesten çok yar dımı dokunabileceğini bildirdi. Brisbane, gangster le görüşmek için özel izin çıkarttı.

«Çocuğu kurtarmak konusunda yardımım doku nursa, karşılığında bir şey istemediğimi sanmayın,» dedi Capone Brisbane'e. «dışarı çıkmama izin ver dikleri takdirde, istedikleri kefaleti veririm.» Geçici olarak serbest kaldığı süre içinde, hapishanedeki ye rine erkek kardeşi Mitzi'yi bırakmayı teklif etti. «Öz kardeşime de kazık atacak değilim ya,» diye sordu.

Peki, serbest kaldığında ne yapabileceğini umuyordu? «Bir sürü tanıdığım, bir sürü dümenim var. dünyadan haberi olan herhangi bir kişi, bana güvenebileceğini bilir. kaçırılan çocuğun ailesi istediği takdirde, isteni len parayı teslim edeceğimi, çocuğu kurtardıktan son ra onu nerden ve kimden aldığımı söylemeyeceğimi bilmeyen çete yoktur bu ülkede...

«dışarda olsam, çocuğu kaçıranın bildiğim, tanı dığım, ilişki kurabileceğim bir çete mi, yoksa kendi dümenini kendi çeviren, tek çalışan biri mi olduğunu hemen öğrenebilirim. Hangisi olursa olsun, bana gü venmenin, bana karşı iyi davranmanın akıllıca bir iş olduğunu bilir garanti...» Ya başaramazsa? «o zaman döner gelirim buraya, kardeşimin yerini alırım, adalet le uğraşanların kendi dümenlerini çevirmelerine ba karım...»

Butün Hearst gazetelerinin manşet haberi oldu bu konuşma; Brisbane, yazdığı yazıda şöyle diyordu: «alphonse Capone'un, başkalarının çaresiz kaldığı 516

yerde bir şeyler yapabilmesi mümkündür... Her iste diğini yaptığını birçok kişi biliyor... ayrıca, bu işte başarıya ulaşsa da, ulaşmasa da, cezasını çekmek üze re geri döneceğine içtenlikle inanmaktayım!» Butün bu yayınlar, kamuoyunda, Capone'un serbest bırakıl ması için çeşitli isteklerin doğmasına neden oldu. Cumhuriyetçi Parti Conneticut senatörü Hıram Bıng ham, Capone şebekesinin, sırf bu tür olaylar yarat mak için çocuğu kaçırdığını iddia etti.

Hiç bir federal mahkeme Capone'un teklifini cid diye almadı; bunun tartışma konusu bile yapılamaya cağı açıklandı. lındbergh ise, «oğlumun hayatını kur tarmak için bile olsa, Capone'un serbest bırakılmasını isteyemem.» dedi.

A.B.D. Yüksek Mahkemesinin, herhangi bir bölge temyiz mahkemesinin kararını yeniden incelemeyi kabul etmesi demek, önceden, yargılının

certıorarı isteğini (yani, «emin olmak için» dosyasının ele alın ması talebini) kabul etmesi demektir. Yüksek Mah keme, Capone'un bu isteğini, 2 mayıs günü reddetti. Bunun üzerine, 4 mayısta, yargılı Cook County Tu tukevinden ayrıldı. ama, ilk başta düşünüldüğü gibi, leavenworth Cezaevine gitmiyordu.

kendisi buraday ken, Jake Guzik ve öteki Capone'cular leavenworth'de cezalarını çekmeğe başlamışlardı. Federal yetkililer, çete lideriyle çete üyelerinin cezaevinde bir araya gelmelerini sakıncalı olduğunu düşündüklerinden, Capone'un atlanta Cezaevine yollanmasına karar vermiş lerdi.

Son gün, revir koğuşunun dışındaki gardiyan sa yısı iki katına çıkarıldı ve ailesi tarafından ziyaret edi len Capone'un onları tel örgülerle ayrılmış ziyaretçi odasında değil de burada kabul etmesine izin verildi. Sabahtan gelen aile, öğleden sonranın geç saatlerine kadar Capone ile birlikte kaldı. annesi, domatesli sal çalı, peynirli spagetti getirmişti koca bir tas içinde.

517

Başka dil bilmediği için italyanca konuşup duruyordu. Mae Capone, Sonny; Ralph dışındaki Butün erkek kar deşler Ralph, McNeil Island Cezaevine girmişti) iki kız kardeş de oradaydılar.

Bir arada güldüler, ağladı yediler, içtiler.

lar

518

XXVI.

«ADI GEÇEN YARGILI... TESLİM ALINMIŞTIR...»

DEMİR PARMAKLIKLARIN bir yanında mahpus lar, öte yanında meraklılar doluydu. Bağıra çağıra se, lamlıyorlardı Capone'u. «Sanki Mussolini geçiyor,» di ye sırıttı gangster. «Güle güle, al... şansın açık ol

sun, al... Yazık ettiler sana, al...» Ve söz konusu al pek memnundu bu tezahürattan. «Mussolini'ye bile bu kadar yapmamışlardır,» dedi.

Capone'u götürecek olan A.B.D. şerifinin arabası ile ona eşlik eden on beş polis arabası, tutukevi av lusundan ayrıldıklarında saat gecenin onuydu. Her zamanki elektrik ışıklarının yanısıra, herhangi bir kar gaşalık ihtimaline karşı, yüzlerce meşale yakılmış ol duğundan ortalık günlük güneşlikti Capone arabanın arka tarafında, bir yanında bir gizli servis ajanı, öteki yanında ise Vito Morici adlı oto hırsızı olduğu halde oturmaktaydı. oto hırsızına kelepçelenmişti bir kolu. karşısındaki açılır kapanır sırada, laubenheimer ile yardımcısı vardı.

dearborn istasyonuna geldiklerinde Capone, kalabalık bir grubun kendisin uğurlamak üze re toplanmış olduğunu gördü. Morici'nin paltosuna işaret ederek, «koluna al şunu da, kimse kelepçeleri görmesin,» dedi. Çeşitli yolsuzluklardan dolayı yargı lanmakta olan dan Seritella ile Matt ve Mimi Capone, peron kapısına kadar geldiler mahkûmlarla birlikte.

Güney expresinin normal olarak beş gündüz vago nu ve bunların arkasına takılmış üç pullman yataklı vagonu olurdu. Sonradan bir önceki 48 numaralı ara banın a kompartımanı ve üst sırada bir yatak Capone

ile Morici için ayrılmıştı. eski püskü giyimli, boyasız ayakkabılı, sıska bir delikanlı olan Morici, yargılanmak üzere Florida'nın Tampa şehrine götürülüyordu. lau benheimer ile beş

yardımcısı da trende bulunmaktay dılar. kelepçeli mahkûmlar yerlerine oturur oturmaz, ayaklarına demirler takıldı. Güney expresi tam saa tinde, yani, yirmi üç otuzda hareket etti.

Capone muhafızlarıyla konuşup duruyordu. ke lepçe ile bağlı olduğu ufak tefek delikanlı ise şaşkın ve sessiz oturuyor, iki katı iriliğindeki «büyük adam»'ı ağzı açık seyrediyordu.

Chicago'dan söz ediyordu Capone. laubenheimer'e anlattığına göre, şebekesi şeh rin gelişmesinde büyük rol oynamış, üstelik bir sürü işsize

ekmek kapısı açmış olduğundan, sayısız suçun işlenmesini önlemişti. Yatma hazırlıkları sırasında yar gılıların kelepçesiyle ayak demirleri açıldı. Capone, gök mavisi ipekliden bir pijama giydi. ama, lauben heimer kelepçelerin yeniden takılması konusunda israr ettiğinden, birbirine bağlı iki adam aynı yatakta yat mak zorunda kaldılar. Morici Butün gece gözünü kırp madı, yatağın kıyısında Buzüldü kaldı. iri yarı Capone' un bir dönüşle kendisini ezmesinden korkuyordu.

ertesi gün, trenin durduğu her istasyonda, en azından iki üç yüz kişinin, tren penceresinden Capone'u görmek amacıyla bekleştikleri görüldü. Butün bunlar son derece memnun ediyordu gangsterler kra lını. Güneyde ilerledikçe, hava fena halde ısınmağa başladı. Capone ikide bir restorandan limonata getir tiyordu. Bu arada Morici'ye de gazoz ısmarladı birkaç kez.

Tren, atlanta'daki Union istasyonuna saat 19.46 da girdi. Yalnızca on bir dakikalık bir rötar yapmıştı. Morici Tampa'ya doğru yoluna devam etsin diye baş ka bir vagona aktarıldıktan sonra, 48 numaralı araba gazetecilerin saldırısına uğramaması için kenar ray lardan birine çekildi. Burada, laubenheimer ile birlikte

otomobile bindirilen mahkûm, sekiz kilometre kadar uzaktaki *cezaevine* götürüldü. iki bin kişilik ce zaevine doldurulmuş olan üç binden fazla mahkûm, otomobil avluya *girer girmez* haber almışlardı nasıl sa. Hücrelerinin parmaklıklarını çeşitli şeylerle vura rak müthiş bir patırtıya başladılar. kimisi «yaşa» diye *bağırıyordu*, kimisi «yuh» diye... Cezaevi Müdürü arthur C. aderhild her şeyi usu lüne göre *yapmayı* seven bir adamdı. on metre yük seklik ve 200 metre uzunluktaki dış duvara açılmış olan en dış kapının deliğinden dışardakilere seslen di. «kimsiniz?»

«Chicago'dan şerif laubenheimer.» «Teslim etmek üzere *getirdiğiniz* kişi yanınızda mı?»

«Yanımda.»

koca kapı kavas yavaş açıldı. *Yirmi* adım kadar ötedeki ikinci kapıya geldiklerinde cezaevi müdürü mahkûma döndü: «adınız?»

«alphonse Capone.»

« *Cezanız?*»

«on bir yıl.»

laubenheimer araya girerek düzeltti: «Buradaki ceza on yıldır. Bu tamamlandıktan *sonra*, yargılı Chi chicago'ya gönderilip, geriye kalan bir yılını Cook County Cezaevinde tamamlayacaktır.»

«*numaranız* 40,822.» diye haber verdi aderhold,Capone'a.

şerif, cezaevi müdürüne bir kağıt uzattı. Müdür imzalayıp geri verdi kağıdı: «adı geçen yargılı, *ılli nois kuzey* Bölgesi A.B.D. şerifi H. C. W. lauben heimer'den teslim alınmıştır...»

Giriş hücresine alınan Capone'a çırıl çıplak so yunması emredildi. Gardiyanlardan biri giysilerini alıp götürerek, mavi bir üniforma bıraktı giymesi için. Par mak *izleri* alınıp, fotoğrafı çekilip, Saçları bir numara

521

kesiklikten sonra, cezaevi revirine gönderildi. Bula şıcı bir hastalığı olup olmadığı anlaşılana kadar, on dört hafta revirde kalması gerekiyordu. Cezaevi he kimi dr. William ossenfort çeşitli testler, bu arada Wasserman kan tahlili yaptı.

Uzun direnmelerden sonra kan tahlili yaptırmayı kabul etmişti Capone. Wasserman olumsuz çıktı. Bu; nun üzerine, üç yıl kadar önce frengiye yakalanmış ola bileceğini, ama çoktan iyileşmiş olduğunu söyledi. Wasserman analizleri fazla gelişmemişti o sıralar. Bu yüzden, dr.

ossenfort, mahkûmun belkemiğinden su; alıp, onu da incelemek istedi. Buna kesinlikle razı ol madı. kanunen böyle bir teste boyun eğmeğe zorla namazdı. Gene de telaşlanmıştı Capone.

Yazın, güne yin dayanılmaz sıcaklarında gövdesinin birtakım yerle rinde pişikler belirince soluğu revirde alarak, bunla rın frengi işareti olup

olmadığını sordu. ossenfort, kendi gövdesindeki pişikleri göstererek onu yatıştırdı.

daha sonra, mahkûm hastası hakkında şöyle ko nuştu ossenfort: «Sinirlenmediği zaman, sessiz, na zik, terbiyeli bir adamdı, iyi bir yönetici, güçlü bir li der olabilecek nitelikteydi.»

Zaten aşırı kalabalık olan cezaevinin tek kişilik hücreleri yoktu. iki kişilik hücrelerle sekiz kişilik ko ğuşlar vardı yalnızca. Capone'u sekiz kişilik bir ko ğuşa verdiler. içerde bir tapu dolandırıcısı, posta yo luyla sahtekarlık yapmış olan eski bir yargıç, suçla rının çeşitliliği ile ün salmış ohio'lu bir cani, ve yirmi beşer yıl yatacak olan dört posta hırsızı vardı. Posta hırsızlarından biri, gardiyanlar Capone'u getirdikten bir süre sonra döndü bahçeden. kıpkızıl saçları var dı, Yahudi vodvil oyuncuları gibi konuşuyordu. red Rudensky'i. ya da kendi taktığı adıyla «rusty»'i hemen tanıdı Capone. Yıllar önce, içki yasağının ilk çıktığı sıralarda Chicago'nun bir numaralı teknikerinden, ken-522

disine deli gibi hayran olan rusty... Gangsterler kra lına hala hayran olan Rudensky sevinçle ellerine sarıl dı. Yıllar sonra olayı anlatırken şöyle diyecekti: «Ce zaevinde bile bir parlaklığı, görmüş geçirmişlikten ge len o üstünlüğü vardı...»»

ilk gece bir türlü uyku tutmadı Capone'u. rudens ky'i uyandırdı; yataklarının üzerinde oturup konuşmağa koyuldular. «iyi mi?» diyordu Capone. «Bula bula bir vergi dümeni bulup sardılar başıma... Tutturdular hem de zibidiler. asıl bunu aklım almıyor.» Cezaevinde ge çirdiği ilk birkaç ay boyunca, sık sık korkulu düşler görüp, uykusu arasında «Hayır, hayır,» diye bağırıyor, sövüp sayıyordu. Böyle durumlarda, Rudensky dürtük leyerek uyandırırdı onu.

Öteki mahkûmların çoğunluğu da hayrandı Capone'a. Cezaevinde arada sırada gösteri eğlenceleri hazırlayan Rudensky, bunlardan birinde Gangsterler kralını seyircilere tanıtmış, Capone dakikalarca ayak ta alkışlanmıştı. Genel hayranlığı paylaşmayanlar da vardı ama,

«büyük adamlarla dalaşıp kendilerini bir şeymiş gibi göstermek isteyen birtakım üç paralık serseriler» olarak hatırlıyor Rudensky bunları. «kim

senin koca al'e sataşmaması için haber saldım orta lığa. içerdekilerin yüzde doksanı sözümden çıkmazdı ya, gene de patırtı çıkarmak için fırsat arayan yirmi beş otuz aptal vardı tabii. Genellikle sağlam bir saygı vardı al'e karşı.

onun kafasını kızdırmağa kalkan biri nin cezasını kolayca vereceğimizi biliyorlardı elbet. Gene de iki çemiş, her ikisi de ahlak suçundan girmiş ler içeri ,akıllarınca bizi denemeğe kalktılar.

Bir gün, avluda gezinirken, arkadan saldırdılar bana, biri el en se çekti, öteki dizini bindirdi karnıma. al 'i de yemek hanede tartaklamışlar. aradan yirmi dört saat geç meden, öyle bir öç alma ekibi ayarladım ki, dört döıt lük! Çalışma saatinde yakalayıp, cıcığını çıkardık iki enayinin. Bir tanesinin kafatası çatladı, çene kemiği

kırıldı. Ötekisi ise, ömründe, çalışmak için sağ kolu nu kullanamadı bir daha.»

rudonsky gittikçe daha çok seviyordu Capone'u. Çetenin krala yolladığı paraları gizlice içeri sokabile cek bir kamyon şoförü ayarladı. Bu parayla Capone, birtakım gardiyanlardan bazı ayrıcalıklar, öteki mah kûmlardan ise bağlılık ve gerektiğinde, korunma sa tın alabiliyordu.

Çalışma saatlerinde olsun, dinlenme saatlerinde olsun, çevresinde bir dolu fedai peydah landı. kral pek ender olarak dokunurdu bu paraya. Rudensky, patronu için binlerce dolar saklardı, «onun baş işareti yapması yeterdi. kimlere ne kadar para dağıtılacağını hemen anlardım.»

Capone, kundura tamirhanesinde günde sekiz sa at çalışıyordu. Spor olarak önce beyzbolü denedi. ama bu oyunu beceremedi, tenise döndü. Parası tenis kort larında da konuşuyordu.

Hiç bir zaman kortun boşal masını beklediği olmuyordu. Tek oynamak istediğinde, karşısında kimi istediğini bir işaretle göstermesi ye terliydi; öteki oyuncu hemen ayrılırdı alandan. Canı çift oynamayı çektiğinde, oynayan takımlardan biri nin üyesi hemen yerini verirdi kendisine.

kimi zaman top kaçırdığında öylesine sinirlenirdi ki, raketini kı rardı. Cezaevinde yattığı süre içinde bir sürü raket kırdı.

Mahkûm ailelerinin iki haftada bir otuz beş daki kalık ziyaret hakları vardı. Capone ailesi kalabalık bir grup halinde geliyordu hep. Uzun masada ötoki ziya retçilerle birlikte otururlar, masayı ortadan bölen çe lik telin ardından konuşurlardı al ile. Yabancı dil ko nuşmak yşsaktı.

Bu nedenle Capone'un annesi, oğlu na üzgün üzgün bakmaktan, arada bir iki üç sözcük mırıldanmaktan başka bir şey yapamazdı. Capore, ai lesi üyelerinin resimlerini baş ucuna asmıştı. Bir ke resinde Sonny'nin resmini göstererek, «Benim gibi 524

şişko bir boğadan böylesine yakışıklı bir piç nasıl çıktı dersin?» diye sormuştu Rudensky'e.

Cezaevine girdikten kısa bir süre sonra, kardeşle ri üzücü bir haber getirdiler. Torrio, dutch Shıultz ile ortaklık kurmuştu... en eski, en yakın dostu saydığı adam haber yolladı Capone, Shultz'dan ayrılmasını, Chicago'ya dönüp şebekenin yönetimiyle uğraşmasını istedi. Herhangi bir cevap alamadı. Bu davranışından dolayı onu hiç bir zaman bağışlamadı Capone. Sonny'

nin doğumundan beri Torrio'nun her yıl armağan ettiği ve o sırada değeri seksen bin doları aşmış olan tah villerin hepsini yırtmasını emretti karısına.

ağustos ayında ülkenin en ileri gelen avukatla rından birini tuttu Teresa Capone. Washington, d. C. lı William e. leahy'nin, oğlunu hapisten kurtarmasını istiyordu yaşlı kadın. Genç ortağı William J. Hughes ile birlikte işin peşine düşen leahy, vergi kaçakçılığı davalarıyla ilgili yıl sınırlamaları konusunu açtı. ilk davada, savunma avukatları bu konuya hiç dokunma mışlardı nedense. oysa, iddia makamının en korktuğu sorundu bu. (NashAhern firmasının, sırf bu yanlışlık yüzünden Butün gangster müşterilerini kaybettiği söy lenir.) Yüksek Mahkeme, bir yıl önceki nisan ayında, Boston'da bir vergi kaçakçılığı ile ilgili olarak verdiği bir kararda, vergi kaçırmağa çalışmanın dolandırıcı lık olmadığını ve bu alanda açılacak herhangi bir ko vuşturmanın en geç üç yıl (altı yıl değil) içinde aç'! ması gerektiğini ilan etmişti, Capone'un durumunun da aynı olduğunu, bu

nedenle kanunsuz olarak hapsedil miş olduğunu ileri süren avukatlar, 21 eylül günü, at lanta Federal Mahkemesine izhar emri çıkarmak üze re dilekçe verdiler. kanunen bu tür dilekçeleri mah kûmun kendisi vermesi gerektiğinden, Capone yarım saatliğine cezaevinden çıktı, Yargıç e. Marvın Under wood'un karşısına götürüldü. Yargıç, incelemek üzere aldı dilekçeyi.

525

Capone dilekçesine cevap bekleye dursun, 5 ara lık günü bir çağ kapandı amerika'da... Cürüm örgütı lerine, o güne kadar görülmemiş kazançlar sağlamış olan bir çağın sonu gelmişti nihayet. Cumhurbaşkanı roosevelt, Ulusal içki Yasağını kaldıran kanunu onay ladı.

ocak ayında yeniden mahkemeye çağrıldı Capo ne. Yargıç Underwood, kovuşturma açılma tarihini sı nırlayan federal kanunun bir maddesini okudu. Bu maddeye göre, suçlunun, suçu işlediği yerden ayrı kaldığı süreler, «kovuşturma açılması için kanunun ön gördüğü sınırlamanın dışında kalacaktır.» oysa 1925 yılı ile 1931 yılı arasında, Capone sık sık Chicago'dan ayrılmış, Mİami'deki evinde oturmuş, bir süre de Phı ladelphia'daki cezaevinde yatmıştı. Chicago'dan uzak bulunduğu sürelerin toplamı birkaç yılı buluyordu. Yargıç sözlerine devam etti:

«ilk mahkeme sırasında savunma avukatları, di lekçe sahibinin, kanunun öngördüğü süre boyunca böl gede yaşadığını ileri sürmüş olsalardı, iddia makam» bunun tersini ispat etmek zorunda kalabilirdi. ancak, böylesine bir girişimde bulunulmamış, ve, elimdeki dilekçede iddia edildiğine göre, mahkeme başkanlığı altı yıllık kovuşturma açma süresinin geçerli olduğu na karar vermiştir.»

Yargıç Underwood, böylesine bir karar ancak ilk mahkeme sırasında, ya da temyizde itiraz edilebilece ğini, itirazın izhar emri mahkemesinde yeri olmadı ğını sözlerine ekledi. Yüksek Mahkemenin kovuştur ma açma süresini üç yılla sınırlayan kararı, Capone' un yargılanmasından sonra kesinleştirmiş olması da bir şey değiştirmiyordu bu durumda. Son olarak şöy le konuştu yargıç: «... izhar emrinde, yalnızca kararına karşı çıkılan mahkemenin yargılarının doğruluğu tar tışılabilir... Böyle olmasa... cezaevlerinin bulunduğu bölgelerdeki federal mahkemeler, izhar emri isteyen

bütün mahkûmları yeni baştan yargılama durumuna düşebilecek birer Temyiz Mahkemesi haline gelir ler...» dilekçe reddedildi, avukatlar Washington'a dön düler.

«Bu geri zekalı itlere verilen paraya yazık!» dedi Capone o gece, «Bir yankesiciyi bile hapisten kurta ramazlar bunlar.»

A.B.D. Baş Savcısı Homer S. Cummings'in Özel Yar dımcısı Joseph B. keenan'a 1 ağustos 1933

tarihinde gönderdiği memorandumdan:

... haraççılar, çocuk kaçıranlar ve benzeri yırtıcı suçları işlemiş kişiler için özel bir cezaevi kurma düşüncesine ne dersiniz? Söz konusu cezaevi bir adada ya da alaska'nın uzak bir bölgesinde ku rulabilir. Böylece içerdekilerin dışardaki arkadaş ları ile ilişki kurmaları da önlenebilir...

Ceza evleri Genel Müdürü Senford Bates'in, A.B.D. Baş Savcısı Homer S. Cummings'e 8

ağustos 1933 ta rihinde gönderdiği memorandumdan:

... istemiş olduğunuz tahmini hesaplar ilişikte sunulmuştur. Bunlar, adalet Bakanlığının alkatraz adasında açmayı düşündüğü cezaevinin iki yüz kişilik olacağı düşünülerek hesaplanmıştır. kanı ma göre, atlanta ile leavenworth Cezaevlerinden en azılı yüzer kişi alınıp buraya aktarılırsa ceza evlerindeki öteki mahkûmlar için çok iyi olacağı gibi, sık sık başgösteren isyan tehlikelerini de ortadan kaldıracaktır...

A.B.D. Baş Savcısı Cummings'in 12 ekim 1933 günü radyoda yaptığı «Yenilenen Cürüm Sorunu» adlı konuşmadan:

527

Uzun süreden beri, en tehlikeli, en yola gelmez suçlularımızı gönderebileceğimiz bir yer aramak taydım... şu anda, böyle bir yerin bulunmuş oldu ğunu ilan ederken ne denli mutluluk duyduğumu takdir

edersiniz sanıyorum. Milli Savunma Bakan lığı ile yaptığımız anlaşma sonunda, San Fran cisco körfezindeki uçurumlu bir adada bulunan alkatraz Cezaevini devralmış bulunuyoruz. kıyı dan bir mil uzaklıkta olan adanın çevresindeki şiddetli akıntılar, kaçma girişimlerini olanaksız kılacak niteliktedir. Cezaevinde, altı yüz kişiyi ba rındırabilecek, çok sağlam hücreler var. Yapı ba kımlı, isteklerimize tıpatıp uygun bir yer... Yola gelmeyecekleri anlaşılmış, azılı suçlular buraya kapatılacak; doğru yola dönmeğe niyetli olan öte ki mahkûmlar bunların etkisinden kurtarılmış olacak...

18 ağustos günü, A.B.D. Başsavcısı yanında Ba yan Cummings olduğu halde, eski askeri cezaevini gezmişti. o sırada içerde; ceza sürelerinin bitmesine az kalan otuz askeri mahkûm vardı; ayrıca, Cezaev leri Genel Müdürlüğü, ilk sivil mahkûmlar grubunu McNeil adasından getirtmişti. Cummings çiftini gez diren Cezaevi Müdürü James a. Johnston'du. eski bir bankacı olan Johnston'un yumuşak, uysal görünüşünün ardında, en azılı mahkûmu bile kısa zamanda yıldıra cak, korkunç yollar bulma kabiliyeti gizliydi. Müdürlü ğe atandığı ocak ayından beri, alkatraz'ı ünlü Bastille' dörı bin beter bir cezaevi durumuna getirmek için her türlü hazırlığı yapmaktaydı.

adaya adını verenler ,on sekizinci yüzyıl ispan yol kaşifleriydi. adanın her yanını saran pelikan kuş larından dolayı ısla de los alcatraces (Pelikanlar ada sı) demişlerdi buraya. körfez düzeyinden 45 metreye

kadar yükselen dik uçurumların tepesinde, 12 dönüm lük bir alandı burası. adanın her yanını görebilen altı noktaya, altı büyük kule yaptırmıştı Johnston. Bunla rın her birinin tepesinde, 30. kalibrelik birer karabina ile güçlü birer tüfek yerleştirilmişti. Çalışma alanla rının dört yanı, dört metre yüksekliğinde, üst bö lümleri dikenli telle kaplı, kasırga parmaklıklarımla çev.

relenmişti. deniz kıyısına inen yerler de hep dikenli tellerle çevriliydi. denize açılan eski lağım delikleri, çöp tünelleri, tıkanmıştı. Zaten, kaçmağa kalkışan mahkûm, Butün bu engelleri aşabilse bile, bir buçuk mil ötedeki

kıyıya ulaşması hemen hemen olanaksız dı. adanın çevresindeki buz gibi sularda, hızı kimi za man dört deniz milini bulan akıntılar vardı.

Johnston konuklarına, adanın en yüksek nokta sında bulunan hücreler binasının genel girişinde, ken di icat ettiği üçlü kapı sistemini büyük bir gururla gösterdi. Çelik kapıların açılıp kapanması için iki gar diyan ayrılmıştı. dışardan gelen bir kişi, içeri alın mazdan önce, birinci gardiyan, camlı bir bölmeden ba karak gelenin kimliğini saptıyordu. Bu x girmesinde sakınca olmayan biriyse en dış kapının anahtar deli ğini örten çelik parçası, bir düğmeye basılarak geri çekiliyordu. anahtar ikinci gardiyanın elindeydi. Bu ikinci gardiyan, kapıyı açıp geleni içeri aldıktan son ra, birinci gardiyan çelik parçasını yeniden deliğin üstüne kapatıyordu. Birkaç adım ötede, iki iç kapının ilki vardı. Bu kapının üstündeki pencereden koridor un iki yanına bakıp, kimse olmadığını gören ikinci gar diyan, kapıyı açar, konuğu geçirirdi. Bundan sonra üçüncü ve son kapı geliyordu. konuk dışarı çıkacağı zaman, aynı işlemlerin tersi uygulanıyordu. Johnston, anahtarı el'inde tutan gardiyanı şu ya da bu yolla ele geçirmenin bir işe yarayamayacağına işaret etti. dış kapıyı elektrikli düğmeyle yöneten birinci gardiyan, 529

çelikten ve kurşun geçirmez camdan yapılmış bir nö betçi kulübesi içinde bulunuyordu çünkü.

rıhtımdan hücreler binasına gelinceye kadar dört demir kapıdan geçmek gerekiyordu. Her kapıya yer leştirilmiş olan elektronik bir aygıt, içeri gelenlerin üzerinde madeni bir şeyler olup olmadığını kontrol ediyordu. Hücrelerde gizlenebilecek madeni nesnele ri aramak için de elle taşınır elektrikli aygıtlar vardı.

Yapının içinde üç kat yükselen kırmızı, pembe boyalı hücrelerin — Johntson'un fikrine göre iç açıcıy dı bu renkler— yumuşak çelik parmaklıklarını çıkart tırıp, yerlerine kurşun işlemez çelik koydurtmuştu. Bu tün hücreler tek kişilikti. iki buçuk metreye bir yirmi beş genişliğindeydiler.

Bir yanından duvara çakılı, açı lır kapanır bir yatak, gene açılır kapanır bir masa ile iskemle, bir raf, bir lavabo, bir tuvalet, bir de abajur lu elektrik lambası vardı içerde. d Bloku, disiplin bö lümü olarak ayrılmıştı., iki tür hücre vardı burada: «ışıklı delik» adı verilen, öteki hücrelerin eşi olupta,

bunlardan uzakta bulunan hücreler; «delik» adı veri len, tamamen çelik kapılı hücreler, ağır ceza görme si gereken mahkûmlar bu hücrelerde tamamen karan lıkta bırakılırlardı. eşya olarak içerde bir tek döşek vardı yalnızca. Gardiyanlar sabahları bu döşeği alırlar, ancak yatak saatinde geri getirirlerdi. Bir de alaturka helanın en ilkeli; yani, yerde bir delik vardı. Bunu temizlemek için sifon dışardan çekilebiliyordu ancak.

«büyük bir hevesle durmaktayız bu cezaevinin üzerinde,» dedi Başsavcı. «Çalışmalarınızdan dolayı kutlarım sizi.» Yemekhanenin tavanına, içi göz yaşar tıcı gaz dolu sıra sıra silindirler, yerleştirilmişti. Bir düğmeye basar basmaz, bu gazları salıvermek müm kündü. Johnston, örnek bir yemek listesi gösterdi Ba yan Cummings'e. «Hımmmm,» diye ağzını şapırdattı 530

hanım, «evde bile böylesine güzel yemekler yemiyo ruz biz.»

Bir ay kadar önce, Cummings, J. edgar Hoover ile birlikte atlanta Cezaevini gezmişti. Bu sözde Butün cezaevlerini kapsayan genel bir teftiş gezisinin bir parçasıydı. Bu açıklamayı mahkûmlardan pek azı yut muştu. Hemen herkesin alkatraz hakkında yapılan reklamlardan haberi vardı, ve gelenlerin de cezaevle rini alkatraz a sevkedilecek ilk mahkûmlar gurubunu seçmek üzere dolaştıklarını biliyorlardı.

Buna rağmen, Capöne hiç telaşlı görünmüyordu. «Ben işimi ayarladım, rusty.» dedi koğuş

arkadaşına.

Rudensky o kadar iyimser değildi. «işin içine tanınmış bir yıldız karıştırmadan,» diyordu,

«böylesi ne büyük bir oyuna başlamazlar.»

«aldırma, ayarladım diyorum sana,» diye direti yordu Capone. «dünyanın parasını yedirdim.

Bir ye re gideceğim yok..»

Cezaevi Müdürü Johnston'un alkatraz'ı Cum mings'e gezdirdiği gün, atlanta Cezaevinde sıcaktan durulmuyordu. kalın duvarların ardındaki mahkûmlar sanki fırına girmiş gibiydiler.

akşam saat sekizde, is veçli olarak bilinen bir gardiyan, copuyla Capone'un parmaklıklarına vurdu. «Yürü bakalım, al,» dedi. «eş yaların burada kalsın.» aile fotoğraflarının da sözü ko nusu «eşyalar»a dahil olduğunu ekleyince deliye dön dü Capone. onu zor bela hücreden çıkarabilmek için üç gardiyan daha çağırmak gerekti. «Ne yapıyorlar bana, rusty?» diye haykırıyordu, «Hani nerde beni buradan kurtaracak olanlar?»

Rudensky ömründe bir daha görmedi onu. «Çok özledim kendisini,» diye anlattı yıllar sonra.

«Hepimiz

özledik. iki nedenden ötürü büyük saygı duyardım ona. Birincisi, umudunu hiç kaybetmezdi... Bir de, ne olursa olsun özür dilemezdi. Capone'du o, işte o kadar. eşine bir daha rastlanamaz. Ne yaptıysa, dev ler gibi yaptı. (rudensy, yıllar sonra doğru yola dön müş

ender suçlulardan biridir. Cezaevinde kurduğu ve yönettiği atlantian adlı gazeteyle atlanta'lı roman cı Margaret Mitchell'in, atlanta Constıtutıon gazetesi yayın müdürü Ralph McGill'in ve eleanor roosevelt' in dikkatini çekmişti. aşağı yukarı otuz beş yıl hapis yattıktan sonra serbest bırakıldığında, Sf. Paul'un en önemli reklam şirketi Brown and Bıgelow'un yönetme ni, eski bir mahkûm olan Charles allen Ward tara fından, iki yüz kadar eski mahkûmla birlikte işe alın mış; zamanla şirketin başyazarı olmuştu. eski kasa soyguncusu, son yıllarda, kilit imal fabrikalarının, çeşitli polis örgütlerinin danışmanlığını da yapmış tır. (Capone'a olan hayranlığı hiç bir zaman eksilme miştir.)

XXVII

TREN KÖR bir hatta ayrılmıştı. Geniş çıkış kapı larından birinden geçirilerek cezaevi avlusuna kadar uzatılmıştı bu hat. Yolcularını cezaevi avlusunda bek leyen trenin yalnızca altı vagonu vardı. Bunlardan iki si, mahkûmları taşımak üzere özel olarak yaptırılmış tı; ayrıca, bir bagaj ve bir restoran vagonuyla mah kûmlara eşlik edecek personel için bir yataklı vagon vardı.

Mahkûmlar için yapılmış vagonların pencerele rine çelik parmaklıklar konmuş, ayrıca, parmaklıkla rın arası çelik tellerle kaplanmıştı; tabanlar da çelik levhalarla döşeliydi. Gardiyan Yüzbaşı Comer Head, her vagona iki muhafız koymuştu. Silahsızdı bu muha fızlar. Böylece, mahkûmların, muhafızın silahını elin den almaları tehlikesi ortadan kaldırılmış oluyordu.

ayrıca, her vagonun iki ucunda, çelik tellerden örül müş birer kafes içinde, silahlı iki muhafız daha vardı. Trenin durmasını sağlayacak imdat işareti kollarının yeri de değiştirilmiş, ancak kafes içindeki muhafızla rın erişebileceği bir yere konmuştu.

«Yola gelmez» elli üç mahkûmun yolculuğa hazır lanışlarını, Cezaevi Müdürü aderhold bizzat denetle di. Mahkûmlar baştan aşağı soyularak bir bir arandı lar, üniformaları değiştirildi, kağıtları dikkatle incelen di, trende oturacakları yerlerin numaraları belirlendi. Birbirlerine kelepçelenmiş olarak, ikişer ikişer otura caklardı. aderhold, Yüzbaşı Head ve dr. ossenfort ile birlikte trene bindiğinde saat sabaha karşı beş olmuştu.

533

Güvenlik tedbiri olarak, trenin çok dolambaçlı bir yol izlemesine karar verilmişti. atlanta'dan hare ket ettikten sonra Montgomery, Mobıle, New orleans, San antonıo, el Paso, Yuma ve los angeles'ten ge çildi. Pek az kişi biliyordu geçilecek yolları. Tren, ön ceden belirlenmeyen istasyonlarda, yolcu peronların dan uzak peronlarda, yalnızca su, yakıt ikmali yap mak, personel değiştirmek üzere duruyordu. Bir süre sonra, Sanford Bates'e yazdığı bir kutlama mektubun da şöyle diyordu Cummings: «en ufak bir aksama ya da yanlışlık; hatta beklenmedik bir olay bile, çok kö tü tepki ve

sonuçlara yol açabilirdi. Zor bir işti bu si zin başardığınız. eminim, kimse benim kadar bilemez ne denli zor bir iş olduğunu...»

Bu arada, basını atlatma yoluna da gidilmişti. Tren atlanta'dan hareket ettikten iki gün sonra, Cum mings gazetecilere demeç verdi: «Capone'u alkat raz'a göndermiyoruz. Gazeteciler bu konuda yanıldı lar işte.»

Yolculuk sırasında bir tek tatsız olay oldu. Tren Yuma'ya yaklaştığı bir sırada, oturduğu yerde daha ra hat etmeğe uğraşarak kıpırdayıp duran Capone'un ayağı yanlışlıkla sıcak hava düğmesine çarptı. Çöl sı cağında zaten dayanılmaz olan vagon, sıcak havanın fışkırmasıyla tam bir cehenneme döndü. dr. ossen fort, her yanı isiliklerle dolan, çılgınca kaşınan Capo ne'un gövdesini alkolle boğmak zorunda kaldı.

dört günlük yolculuk sırasında, mahkûmlar hep oturdukları yerde yiyip içtiler; uyuyabilenler, uyudu lar. Ne kelepçeler ne de ayak demirleri çıkarılmadı. Öyle ki, mahkûmlardan biri tuvalete gitmek zorunda olduğunda, kelepçeli, demirli koltuk arkadaşı da bir likte gidiyordu.

Gizliliği sürdürmek amacıyla, son bir kez yol de ğiştirildi. Tren, oakland'dan geçirilip 100

kilometre kadar kuzeydeki Napa yol kesimine çıkarıldıktan son-534

ra, yeniden güneye döndürüldü, hemen hemen hiç kul lanılmayan körfez istasyonu Tiburon'a aktarıldı. San Francisco'nun hemen karşı kıyısında, yirmi altı yıldır, hiç bir yolcu treninin durmadığı ufak bir yat limanıy dı burası. alınan Butün tedbirlere rağmen, 22 ağus tos sabahı saat sekiz otuzda tren istasyona girdiğin de 200 kadar kişinin toplanmış olduğu (Tiburon'un nü fusunun aşağı yukarı tamamı) körfezde demirlemiş bir motorda ise, bir sürü gazeteci ile fotoğrafçının beklediği görüldü. demiryolu dedektifleriyle adalet Bakanlığı ajanları, ellerinde tüfekleri dışarı fırlayıp ka labalığın trene yaklaşmasını önlediler. Vagon pence relerinde beliren kirli yüzlü, traşsız adamları gören küçük bir çocuk ajanlardan birine seslenerek, «al Capone gibi kötü adamlar mı var bu trende?» diye sordu. «annem öyle diyor da...» «Bak, delikanlı,» diye karşı lık verdi ajan, «bu trende ne Capone var, ne de adını bildiğin başka biri..

Bir zamanlar Capone'lar varmış belki... ama şimdi hepsi birer numaradan ibaret.» ajan, Johnston'un izlediği en belli başlı ilkeyi dile ge tirmiş oluyordu böylece. —mahkûmların kişiliğini kök ten yok etmek ilkesi..—

Mahkûmları taşıyan vagonlar, parmaklıklı bir ge miye aktarıldı; trenin öteki vagonlarından ayrıldı. Ön de, kıyı polisinin motoru olduğu halde rıhtımdan ayrıl dı gemi. Motordaki polisler silahları hazır bir şekil de motorun kenarlarına dizilmişlerdi. demirlemiş yat ların arasından geçerek, dalgalı körfeze açıldılar. Gü neş alçak bulutların ardına saklanmıştı; batıdan hafif bir rüzgar ediyordu. Gemi alkatraz rıhtımına yanaşın ca, muhafızlar, mahkûmların ayaklarındaki demirleri çıkardılar; ama kelepçelere dokunmadılar. Uyuşmuş, demirlerden şişmiş

ayaklarıyla, sendeleye sendele ye, ikişer ikişer karaya çıktı mahkûmlar. Uzun tren yolculuğundan sonra pislik ve ter kokusu içindeydi ler. iki yanlarında birer dizi alkatraz gardiyanı, döne

döne yükselen, dar ve dik yoldan yukarı tırmanmağa koyuldular.

Hücreler binasının arka giriş kapısında, bir masa da Cezaevi Müdürü Johnston ile, müdür yardımcısı ve atlanta Cezaevi Müdürü aderhold oturmaktaydı. Johnston, birbirine kelepçelenmiş mahkumların adını ikişer ikişer okuyor, gardiyanlardan biri adı okunan çifti içeri sokarak kelepçelerini çıkarıyordu. derken aderhold bunları müdür yardımcısına devrediyor, o da, hapse giriş sıralarına göre mahkûmlara birer nu mara veriyordu. Capone'un numarası 85'di (eskiden kalma askeri mahkûmlarla, McNeil adasından getiril miş olan mahkûmlar ondan önce numara almışlardı el bet). alkatraz anılarını yazdığı kitapta, Capone'un ilk girişini şöyle anlatır Johnston: «Yakınında bulunan mahkûmlara dirsek attığını, ağzının ucuyla birtakım şeyler söylediğini görüyordum. Bana doğru gelirken, ağzı kulaklarında sırıtıyordu... Hepsinin lideriymiş gi bi birtakım sorular sorup, öteki mahkûmları etkilemek hevesinde olduğunu hemen anladım. Benim önlemek istediğim de buydu zaten.

Üzerinde numarası yazılı kağıt parçasını hemen tutuşturdum eline, ondan önce kilere verdiğim emirleri tekrarladım ve , ilerlemesini söyledim.»

Gardiyanlar, mahkûmları cezaevi hamamına gö türdüler. orada hepsi soyuldu, tıbbi muayeneden ge çirildi; sonra kulakları, burun delikleri, ağızları ve makatları aranarak narkotik, bobin halinde metal (bun lar düzlenince etkili bir silah olarak kullanılabilirdi) ve benzeri şeyler saklayıp saklamadıkları kontrol edildi. Hafta içinde giyilmek için gri bezden birer pantolon ve gömlek, pazar günleri için mavi bezden bir ünifor ma, soğuk günler için yün astarlı birer ceket verildi ellerine. Bu giysilerin hepsinin hem göğsünde hem de sırtında, altı metre uzaklıktan okunabilecek numaralar yazılıydı. Son olarak, birer çift çarşaf, birer yastık 536

yüzü, havlu, tarak ve diş fırçası dağıtıldı; mahkûmlar hücrelerine götürüldü. Her gün, günün yirmi dört sa atinden on dördünü bu hücrelerde geçirmek zorunda olacaklardı. Capone'a, üçüncü katta, B Blokunda, sağ dan beşinci hücre düştü. Johnston, Başsavcı Cum mings e şu telgrafı yolladı:
ATLANTADAN GÖNDERİLEN ELLİ ÜÇ SANDIK EV EŞYASI SALİMEN TESLİM

ALINMIŞ, YERİNE YERLEŞTİRİLMİŞTİR.KIRIK DÖKÜK YOKTUR. Bir ay içersinde leavenWorth (Pennsylvania) dan yüzden fazla sandık daha geldi.

Johnston, kendisiyle konuşmak isteyen Butün mahkûmları kabul ederdi. Capone, içeri girdiğinin er tesi günü bir randevu rica edince, müdür, odasına ça ğırttı onu. «Size ne gibi bir yardımım dokunabilir?» di ye sordu soğuk bir sesle.

«şey, bilmem ki nasıl söylesem,» dedi Capone, «yani, müdür olduğunuza göre, başlangıçtan durumu açıklığa kavuşturalım istiyorum. Çok arkadaşım.vardır benim, sık sık gelecekler buraya.. Sonra, karımı, an nemi, oğlumu ve kardeşlerimi görmek konusunda da bir anlaşmaya varalım.»

«karınızı, annenizi ve oğlunuzu görebilirsiniz,» dedi Johnston. «kardeşlerinize gelince, Ralph dışında o hapse girip çıktığı için olmaz hepsi ziyaretinize gelebilirler.... (Ralph McNeil adası cezaevinden yeni çıkmıştı)... ayda bir akrabalarınızın ziyaretini kabul etme hakkınız var.

ancak, her defasında iki kişiden fazla gelemez.»

«Benim ailem kalabalıktır, Müdür bey.. Hepsi de görmek ister beni; ben de onları tabii.

Neden hepsi aynı zamanda gelemesin?»

«Hepsi aynı zamanda gelemezler, çünkü kurallara göre ancak iki kişi içeri alınır... Bu kural, Butün mah kûmlara olduğu gibi size de uygulanacaktır.»

«Peki arkadaşlarım ne olacak? onlarla ne zaman görüşeceğim.»

537

«arkadaşlarınızın, birlikte iş yaptığınız kişilerin buraya gelmelerine izin verilmeyecektir, Capone.»

«desenize, alkatraz canıma okuyacak..» dedi gangster, zoraki gülümseyerek.

Bir hafta sonra yeniden görüşmek istedi Johns ton'la.

«Yanlış anlamayın, müdür bey,» diye başladı sö ze. «Özel muamele istediğim yok. ama, bilmem bili yor musunuz, buradaki mahkûmların çoğunun dışarda dostu ahbabı yok..

Benimse çok var. Bilmem biliyor musunuz, müdür bey, hatta belki de inanmayacaksı nız ama, vaktiyle ben işlerimin başındayken, bir sürü büyük iş adamı peşimden koşardı. dostluğumu kazan mak isterlerdi.. Belki bir yardımım dokunur diye..»

«Namuslu iş adamlarına ne gibi bir yardımı doku nabilir sizin gibilerin?»

Capone, Chicago gazete dağıtıcıları grevinden, ve grevi Albay Mc Cormick adına nasıl durdurduğundan söz etti. «büyük adamlar, ne zaman başları derde gir se al'e haber yollarlardı. işleri düştüğünde al'den iyisi yoktu.. ama şimdi ben düşkün durumdayım ya, bak nasıl sırt çeviriyorlar..»

«Çok ilginç,» diye kısa kesti Johnston. «Bir gün, daha geniş bir zamanda hepsini anlatırsınız bana..»

atlanta'da elde ettiği liderlik durumuna burada da gelebilmek için öteki mahkûmlara çeşitli iyilikler yapması gerekti Capone'un. kiminin ailesine para yol latmayı teklif etti... kendisi gibi, cezaevi bandosunda çalmak istiyenlere çalgı satın almağa kalktı. ama, bu jestlerin hepsine engel oldu Johnston. Capone'un en ufak bir ayrıcalık bile elde edemeyeceği anlaşılın ca, birden prestiji sıfıra indi. (Johnston'un istediği de buydu zaten) özellikle, alkatraz nüfusunun çoğunlu ğunu oluşturan ufak tefek suçlular hiç saymaz oldu lar kendisinj. Yüzüne karşı alay ettiler. Tehdit bile ettiler.

538

alkatraz Cezaevini kurmuş olan kişiler, suçlula rın yeniden topluma kazandırılma ilkesini, laf olsun diye bile ağızlarına almıyorlardı. Böylesine bir amaç ları hiç bir zaman olmamıştı. Tek amaç, mahkûmları toplumdan uzaklaştırmak, kapalı bir yerde cezalandır maktı. Bu nedenle, iyi hali görülenleri ödüllendirmek gibi bir çaba yoktu. Yalnızca, ceza süresi her kırk gün <de bir on gün azaltılabiliyordu, o kadar. Bunun dışında Ödül değil ceza vardı. kurallara uymayanlar için daha beter cezalar... Başsavcı, çok sıkı güvenlik tedbirleri nin yürütülmesinde, mahkûmların en ağır koşullar al ımda ve toplumdan tamamen ayrılmış

durumda yaşa lılmasında bir tek yarar arıyordu: dışardaki Halk düş manlarının ve onlara özenenlerin gözlerini korkutmak. oysa geçerli bir düşünce değildi bu. elektrikli sandal ye, darağacı ya da gaz odası gibi şeyler nasıl katille rin gözünü korkutmuyorsa, alkatraz'a gitmek korku suyla suç işlemekten vazgeçenler de olmuyordu. ay rıca, A.B.D. Başsavcılığının yaptığı propagandanın (ersine, büyük gangsterler arasında alkatraz'a gönde rilenler pek azdı. Bir kere, cezaevinin hücrelerini dol duracak sayıda büyük gangster bile yoktu. «Ünlü pos ta hırsızı» olarak reklam edilen biri, bir posta kutusu nu kırmaktan öte suçu olmayan bir zavallı olabilirdi. Cezaevindekilerin çoğu, ilk kez içeri giren kişilerdi zaten. alkatraz'ın açılması yalnızca öteki cezaevleri nin müdürlerine yaradı. işleri epey kolaylaşmış oldu çünkü. Hiç bir mahkeme yargıladığı kişinin alkatraz'a gönderilmesine karar veremezdi. ancak, herhangi bir hapishanede yatan kişiler, müdürün tavsiyesi ve Ce zaevleri Genel Müdürünün onayıyla oraya aktarılabi lirdi. 1930 yıllarında, cezaevlerinde çıkan isyanların, kaçma girişimlerinin, saldırgan homoseksüellik olay larının sayısı gözle görülür

biçimde azaldı. Cummings, mahkûmların, «kaya»ya gönderilmek korkusuyla to parlandıklarını iddia etti. (Bates'den sonra Cezaevleri

539

Genel Müdürlüğüne getirilen James V. Bennett, «al katraz'ı 1963'de kapattım,» diye yazıyor otobiyograf yasında. «Çünkü hem işletilmesi çok pahalıya mal oluyordu; hem de, adalet ile öç alma duygusunu eşit değerde gören yanlış ve eskimiş bir felsefenin örne ğiydi.»

«kuralları benimseyip günlük düzene alışıncaya kadar, birkaç kez azarlamak gerekti Capone'u» diye anlattı Johnston yıllar sonra. «ama, öteki mahkum lar için de aynı şeyler söz konusu oldu. Hepsi de bi zim kurallarımızı öteki cezaevlerinde alştıklarından çok daha sert ve değişmez buldular çünkü. ilk sinirli lik devresinden sonra hizaya geldi o da, gerek çalış ma alışkanlıklarını gerek davranışlarını düzelterek, olağan bir mahkum oldu.»

Sabah saat 6,30 da, yüksek sesle çalan bir çan ve birden odasına dolan elektrik ışığıyla uyanıyordu Capone, herkes gibi. Giyinip, yatağını düzeltmesi için yir mi dakika ayrılmıştı. Traş

olabilmek için, hücresinin parmaklıkları arasından bir kibrit kutusu uzatmak zo rundaydı.

Gardiyanlardan biri, kutunun içine bir jilet koyuyor, üç dakika sonra gelip, jileti geri alıyordu.

6.50 de çanlar yeniden çalıyor, her katın gardiyanı sabah sayımını yapıyordu. Üçüncü bir çan, Butün mahkum ların yerli yerinde olduğunu bildiriyordu. dördüncü çan; kahvaltı. kilitli, çelik kafesler içinde duran anah tarcılar, Butün hücre kapılarını birden açan kolu çe virdiler mi, kalın çelik sürgülerin hep birden geri çe kilişi, yapıyı nerdeyse yerinden sarsardı. Hücre kom şularıyla birlikte sıraya giren Capone, hücreler bina sının hemen yanındaki yemekhaneye yürürdü ayakla rını sürüye sürüye. Yemekhanede, her masada on mahkum otururdu; zencilerin masaları ayrıydı. Hepsi aynı yöne dönük olarak otururlardı. Tam karşılarındaki 540

asma katta, çelik parmaklıklar ardında, elleri silahlı gardiyanlar dururdu. Sessiz, sedasız yerlerdi yemekle rini. Yalnızca yemekhanede değil, hücreler bölümün de de, hamamda da konuşmak yasaktı. Sabahları bir posta, öğleden sonra da bir posta hava almak için çı karıldıkları avluda, sair günler üçer dakika, pazar gün leri öğleden sonra ise iki saat konuşma hakları var dı. Bu sessizlik kuralı bir süre sonra yumuşatıldı.

Yemekhane kafeterya usulüne göre işletiliyordu. Cezaevi isyanlarının yüzde doksanının kötü yemekler dolayısıyla çıktığını bilen Johnston, kalori değeri en az 3,100 olan (Cezaevleri Genel Müdürlüğünün ön gördüğü sayıdan 1000 fazlaydı bu) tadı tuzu yerinde yemekler çıkarmağa kararlıydı. Genellikle kahvaltıda verilenler şunlardı: sütlü buğday çorbası, kızarmış

sosis, kızarmış patates, margarinli ekmek (kızarmış ek mek de olabilirdi) ve kahve. Capone, tabağını terte miz sıyırmayı öğrendi kısa sürede. Çünkü tabağında bir lokma bile bırakan mahkuma ertesi gün yemek ve rilmiyordu. Nikotinin yatıştırıcı niteliği olduğunu ka bul eden Johnston, her mahkuma haftada üç paket si gara verilmesine izin vermişti. Fazla sigara içen tir yakiler için de ayrıca, her hücre blokuna, otomatik bir tütün ve sigara kağıdı makinası koydurtmuştu. Böy lece, isteyenler kendi sigaralarını kendileri sarıp içe biliyorlardı. ancak, bütün cezaevlerinde bulunan, mah kumların çalışma atölyelerinde kazandıkları üç beş

kuruşla şeker, jiklet, gazoz gibi şeyler satın alabile cekleri bir kantin açılmasına hiç bir zaman izin veril medi. Saat 7'de yemekhane çanı çaldığında, gardiyan lar masasının başında oturan gardiyan kolunu havaya kaldırır, mahkumlar hep birden ayağa kalkarlardı. Gar diyan kolunu indirince, hücrelerine dönmek üzere harekete geçerdi. Çıkış kapısına yerleştirilmiş olan elektronik araç, üzerinde madeni eşya bulunanları he men açığa vurduğundan, çatal kaşık çalmağa kalkmak

söz konusu olamazdı. ilk günlerde Capone her geçi şinde aracın zilleri çalıyordu. Sonunda, ayakkabıların da madeni destek olduğu anlaşıldı; bunlar değiştirile rek yerlerine plastik destek konuldu.

Mahkumların saat takmaları yasaktı. Çan sesle riyle belirleniyordu günün saatleri. şu ya da bu neden le çanlar, her yarım saatte bir çalıyordu. kahvaltıdan sonra kısa bir süre hücrelerinde kalan mahkumlar, yeniden sayılıyor; sonra, çalışacakları yere göre ay rılarak sıraya sokuluyorlardı. Capone'a verilen ilk iş, bodrum katındaki çamaşırhanenin iki silindirli pre sini işletmekti. körfez çevresindeki askeri birliklerin çamaşırları burada yıkanırdı. (Yakındaki angel ada sında görevli bir onbaşı, ailesine yazdığı bir mektupta kendisine çamaşırcı olarak al Capone'u tutuğunu söy lemişti.) açıkhavada, ya da pencereli bir atölyede çalışan mahkumların çektiği bir işkence de deniz? görmek, San Francisco limanına giden okyanus gemi lerini, körfezde dolaşan yatları, yelkenlileri, motorları seyretmekti kuşkusuz. Marin County'nin yeşil tepele ri, San Francisco'nun silueti, gülen, özgür kişiler hep si üç dört kilometrelik bir uzaklıktaydı..

Sabah saatin onu. Çan. dinlenme. Çan. Çalışma. 11,30. Çan. Mahkum sayımı. Çan. Öğle vakti.

Çan. Öğ le yemeği. 13. Çan. Çalışma. Öğle üstü çanı. dinlen me. Çalışma. 16,30. Çan. Mahkum sayımı. Çan. 17,30. Çan. akşam yemeği. Çan. Hücrelere dönüş. Çan. Mah kum sayımı. Çan.

18,30. Çan. Hücrelerin kilitlenmesi. 21,30. Çan. ışıklar söner...

Bu düzen, hafta sonlarında biraz değişiyor, pazar sabahları dinsel tapınma için bir zaman ayrılıyor, haf talık banyo, cumartesi ve pazar öğleden sonraları için de ikişer saatlik serbest zaman bırakılıyordu. Mah kumlar serbest zamanlarında avluda dolaşabilirler, ya da içerde, seçtikleri bir iş üzerinde çalışabilirlerdi. Nota okumasını öğrenmiş olan Capone, kurduğu beş

kişilik gurupla birlikte çalışıp banço çalmayı yeğ tu tardı. Banço çalmaktan başka türkü de okuyordu. ay rıca, «annem»» adlı bir şarkı bestelemişti.

Gece ışıklar sönmeden önce, hücrelerinde ki tap ya da dergi okuyabiliyorlardı mahkumlar.

Cezaevi kütüphanesinden ödünç alıyorlardı okuduklarını. An cak, dünya ile ilişkilerinin bütünlük kesilmesi, uzak lık, yalnızlık duygularının daha da keskinleşmesi için Johnston cezaevine radyo ve gazete sokulmasını ya saklamıştı. Bunların eksikliğini çok şiddetle duyan Capone ilk suçunu işledi. Gardiyanlardan birine rüşvet teklif ederek, dış dünyada neler olup bittiğini kendi sine anlatmasını rica etti. o zamana kadar ki iyi dav ranışlarından dolayı kazanmış olduğu puanları bu yüz den kaybetti.

Mektuplaşmalar da son derece kısıtlıydı. Mah kumlar akrabalarına haftada bir kez mektup yazabilir ler, onlardan da haftada üç taneden fazla alamazlardı. aile üyeleri dışında, avukatlarından başka hiç kim seyle mektuplaşamazlardı. Gelen ve gönderilen mek tupların hepsi sansür tarafından okunur, aile işleriy le ilgili olmayan bütün bölümler çıkarıldıktan sonra geriye ne kalıyorsa, daktiloya çekilip sahibine gön derilirdi. Capone'un karısından aldığı ilk mektuplar öylesine insafsızca sansür edilmişti ki, cezaevi siste minden henüz haberi olmayan gangster, tembelliğin den dolayı azarladı karısını. «Mektup yazacak vak tin yoksa, telgraf da yollama bari,» dedi kadın ziyare te geldiğinde.

Belirli ziyaret günleri yoktu. aylık her ziyaret, Johnston'la özel olarak ayarlanıyor, giriş kartları, ada ya gelen motora ne zaman, nereden binileceği öyle açıklanıyordu. Ziyaret odası, yerden tavana kadar yük selen kalın bir camla ikiye bölünmüştü. Mahkum ca mın bir yanında, konuğu öteki yanında dururdu. insan başı hizasında, üç dört santim aralıklı iki çelik çıta

vardı. Çapı yarım santimi aşmayan delikler delinmiş ti bunların üzerine, arada, ses geçiren ince bir plas tik tabakası vardı. delikler, aradan hiç bir şey geçme yecek biçimde ayarlanmıştı.

diyaframı titretip, sesin geçmesini sağlamak için yükses sesle konuşmak ge rekiyor ve odada bulunan gardiyanlar böylece söyle nen her şeyi işitiyor, yasak konular açılınca ihtarda bulunuyorlardı.

Capone'un annesi ilk geldiğinde (yanında Mafal da da vardı) rıhtımdaki elektronik aracın zilleri çal mağa başladı. şaşkınlıktan neye uğradığını bilemeyen kadıncağızı uzun uzun aradılar, hiç bir şey bulamadı lar üzerinde. iki adım atmadan yeniden çaldı ziller, ikinci bir arama yapıldı ve

sonunda mesele anlaşıldı. ana Capone'un eski moda korsesinin balenleri made niydi.

Gelen mektupta —sansür memurunun eline geç meden önce— neler yazılı olduğunu, gardiyan araya karışmazdan önce, karısının kendisine neler söyle meğe hazırlandığını düşünmekle geçirdikleri uyku suz gecelerde, «cehennem geceleri» derlerdi mah kumlar.

Bu uykusuz geceler boyunca, avluda nişancı lık talimi yapan gardiyanların kurşun seslerini işitmek daha bir beter oluyordu kuşkusuz. Hemen her gece yapılıyordu bu talimler; hedef olarak normal insan boyutlarında mankenler kullanılır, ertesi gün mah kumlar görsün diye mankenler avluda bırakılırdı. Ha ni, kaçma girişiminde bulunmak isteyenlere gözdağı olsun diye... Genel kural olarak Johnston sözde göv desel cezalara karşıydı. ama gardiyanlar, kendileri ne karşı koymağa kalkan bir mahkumu basınçlı suyla bayıltmaktan, ya da copla kolunu, bacağını kırmak tan, hatta günlerce deli gömleğine bağlamaktan çe kinmezlerdi.

asıl ceza, yalnız hücreye, yani delik'e tıkılmaktı ama. delik'e tıkılana yalnızca su ve ekmek verilir, haftada iki kez de «yaşam yemeği» adı verilen,

kalorili ama tatsız tuzsuz, özellikle mide bulandırıcı yemekler yedirilirdi. alkatraz mahkumlarının hemen hepsi şu ya da bu süreyle tıkılmışlardır delik'e. in sanoğlunun bu cezaya dayanma süresi en çok on do kuz gün olarak saptanmıştır.

Capone'un alkatraz'da kaldığı yıllar süresince birkaç mahkum kendini öldürmeğe kalkmış, bunlar dan bazıları ölmeyi becermişlerdi. Başaramayanlar ise delik'e tıkılırdı belirli bir süre için. John Standig adlı bir kalpazan, daha alkatraz'a varmadan, kendisi ni buraya getiren trenden atlayarak canına kıymağa kalkışmıştı. Trenden atlama sonucu aldığı yaralar ağır değildi. Cezaevine geldikten sonra bir kez daha dene di, gene başaramadı. Mahkum arkadaşlarından birine, «Buradan sağ çıkarsan söyle dışardakilere,» demişti. «kaçmağa çalışmıyordum; ölmek istiyorum gerçek ten.» Bir subayın kızının ırzına geçtiği için içeri atı lan eski asker Jimmy

Grove, iki bileğinin damarlarını da kestiği halde, kan verilmek suretiyle kurtarılmış tı. ilk başarılı intihar olayı, alman asıllı mahkum Joe BoWers'ın ölümüyle sonuçlandı. 1936 yılı nisan ayın da, gözlüğünün camlarını kırarak parçalarıyla boğaz damarlarını kesmiş; ama kurtarılmış, yaraları sarıl dıktan aonra delik'e kapatılmıştı. delikten çıktığı gü nün ertesi, çalışma alanlarını çevreleyen çelik par maklığın kıyısında dolaştı.

Gardiyanların kendisini vuracaklarını biliyordu elbet. Yediği kurşunlarla, yir mi beş metre yükseklikten körfeze düştü. ertesi yıl, ed Wutke adında eski bir bahriyeli (denizde cinayet işlemek suçundan yirmi yedi yıl yemişti) hücresinde ölü bulundu. Bir kalemtraştan çıkardığı jiletle boynun daki atar damarı kesmişti,

deliren mahkum sayısı çok yüksekti. Yalnızca 1937 yılında on dört mahkum «zır deli» oldular; sessiz delilerin ise haddi hesabı yoktu. akıl hastalığı Johns ton'un kolay kolay kabul ettiği hastalıklardan değildi.

Gövdesel işlevleri yerinde olan, şuna buna saldırma yan delileri normal kabul ediyordu. ancak saldırgan; olanlar revire kaldırılıyordu. Görevli ruh hekimi dü zensiz aralıklarla gelirdi adaya, kimi zaman aylarca uğ ramadığı olurdu. Ne zaman uçak sesi işitse bar bar bağıran biri vardı örneğin; kendisine işkence etmeğe gelen hayali kişilerden korunmak için başına havlu saran ihtiyar vardı... ama resmen deli sayılmıyordu bunlar. «Tavşan» denilen, sessiz, sakin bir mahkum vardı. Günün birinde, hücresinde ne var ne yoksa topladı, yatağının içine doldurdu, hücre kapısı açıldı ğında hepsini birden üçüncü kattan aşağı fırlattı. Ba ğıra çağıra, gardiyanları ısıra tırmıklaya, zorla götü rüldü. Bir daha da görünmedi hücreler binasında. Son ra, 284 numaralı rube Parsfal, rıhtımda çalışırken bir balta geçirdi eline. Sol elini bir tahta parçasının üze rine yerleştirip, parmaklarını birer birer doğradı. kah kahadan kırılıyordu bunu yaparken. Gülmeyi sürdü rerek, sağ elini, parmaksız sol elinin yanına koydu, gardiyana parmaklarını kesmesi için yalvardı. revire kaldırdılar onu; ama resmen deli olduğunu kabul et mediler.

Capone'un ceza süresi içinde beş kişi kaçmağa kalktı. Bunlardan biri ölü, biri, yaralı, biri de sağ sağ lim olarak, daha adadan ayrılmadan ele

geçirildiler. Öteki ikisi, çalışma atölyelerinden birinin pencere parmaklıklarını testereyle kesip, bahçe kapılarından birini ingiliz anahtarıyla açıp denize daldılar. Ölü ve ya diri, hiç bir haber alınamadı bunlardan. ama o sıra da körfezi sarmış olan sis içinde, türlü akıntılara kar şı uzun süre yüzmüş olamazlardı. ortalama yılda bir kez patlak veren isyanlardan hiçbiri birkaç günden fazla sürmemişti.

Capone'un çalıştığı çamaşırhane rutubetli, ha vasız, bir yerdi. Uzak yoldan dönen savaş

gemilerin den biri körfezde demirledi mi, gönderilen kirli çama-546

şır öylesine çok oluyordu ki, çalışanların canı çıkıyor du. 1935 yılı ocak ayında bir gün, Capone presinin j başında her zamanki yerinde dururken, birlikte çalış tığı otuz altı kişi bu koşulları protesto amacıyla işi bıraktılar. Johnston, her üç mahkuma bir gardiyan ver mişti,.

Öteki federal cezaevlerinde olandan iki üç kat yüksekti bu oran. Grevcilerin çevresi hemen sarıldı; adamları birbirinden ayırarak doğruca delik'e götür düler. Capone direnişe katılmadığı için öteki mahkum ların düşmanlığını kazanmış oldu. olaydan bir ay son ra, işbaşına dönen grevcilerden Bili Collier, Capone' un prese doldurduğu çamaşırları öte yandan almak la görevlendirilmişti. Presden çıkan çamaşırların çok ıslak olduğundan, hem de çok hızlı geldiğinden yakındı. Capone aldırmadı, aynı hızla çalışmağa de vam etti. Bunun üzerine Collier, sırılsıklam bir tomar çamaşırı aldığı gibi gangsterin suratına fırlattı. Gardi yanlar yetişinceye kadar kavga başladı. Capone ada mın gözüne bir yumruk patlattı. Sonunda her ikisi de sekizer gün delik'e kapatıldılar.

ertesi yılın ocak ayında, bu sefer genel bir grev oldu. Capone gene katılmadı. Bu direnişin nedeni, mi de ülserinden yakınan bir mahkumun ölümüydü. Mah kumun numara yaptığını sanan Johnston, uzun süre hekime görünmesini engellemiş, adam bu yüzden öl müştü.

Capone'un yerinden ayrılmadığını gören öte ki mahkumlar. «kalleş,» «Ödlek» ve benzeri haykırış larla çınlattılar ortalığı. oysa, Capone'u isyancılara katılmaktan alakoyan korkaklık değildi. durumu da ha akıllıca değerlendirebiliyor, direnişten hiç bir şey sağlanamayacağını biliyordu.

«deli bu herifler» dedi. «Ne kazanacaklarını sanıyorlar?» Grev sonuna kadar işten affedilmek, hücresinde oturmak için izin istedi. «Buradan sağ çıkmak niyetindeyim ben,» dedi gardi yanlara, «kellemi korumak zorundayım.» direnişe ka tılmayan yalnızca o değildi üstelik.

Cezaevinin he-

547

men bütün «aristokratları «doc» arthur Barker gibi büyük işler çevirmiş soyguncular, oklahoma petrol kralı Charles Urshel'i kaçırıp iki yüz bin dolar fidye aldıktan sonra yakalanmış

olan «Makinalı Tüfek» Ge orge kelly, Albert Bates ve Harvey Bailey gibi kişiler, tren soyguncusu roy Gardner ve birkaç kişi daha en az Capone kadar temkinli davranmışlar ve isyancıla rın nefretini kazanmışlardı.

Capone'a istediği izin verildi. Günlerce aç bıra kılan grevciler sonunda boyun eğdiler ve yeniden ça lışmağa başladılar. Capone da işine döndü, ilk gün, kim olduğu anlaşılmayan biri, kafasına ağır bir cisim attı. Cismin havada gelişini fark eden roy Gardner, kendisini Capone'un üzerine atarak kurtarmağa çalış tı onu. Böylelikle, kafasına değil de koluna çarptı ci sim ve oldukça derin bir yara açtı. Bu olaydan sonra Capone'u banyoları temizleme işine aktardılar.

Banyoların hemen yanında berber dükkanı vardı. 23 haziran günü, ikinci grevden beş

ay.sonra yani, Teksas'lı banka soyguncusu Jim lucas, aylık saç tra şını yaptırmak için berbere geldi. ayrlırken, makas lardan birini aşırarak, o sırada banyo dairesinin yer lerini silmekte olan Capone'un sırtına sapladı. Capo ne bir hafta revirde yattıktan sonra iyileşebildi; lucas ise delik'e kapatıldı.

Mae Capone'un tuttuğu San Franciscolu bir avu kat, Başsavcılığa müracaat ederek, Capone'un başka bir cezaevine nakledilmesi isteğinde bulundu; so nuçsuz kaldı bu girişim.

Cezaevindeki düşmanlarının «hamam süprüntüsü» adını taktıkları Capone'u öldür me, sakat bırakma çabaları sürüp gitti. kahvaltıda içti ği kahveye kezzap koymağa kalktılar; ama zamanında ortaya çıkarılan bu plan başarıya ulaşamadı. Bir sa bah da, cezaevi dişçisine giderken, arkadan saldırdı lar; az daha boğuyorlardı. Zorlu bir dövüşten sonra kurtulabildi Capone.

Bu saldırılar dolayısıyla aldığı çeşiti yaraları te davi eden dr. George Hess, bir zamanlar atlanta Ce zaevinde, dr. ossenfort'un asistanı olarak çalışmış tı. dolayısıyla, hastanın her türlü iğneden nasıl kork tuğundan haberi vardı. Gene de, bel kemiğinden su alma meselesini açtı; ama kesinlikle reddedince üstü ne düşmedi. «Namussuz orospu çocukları,» diye ya kındı Capone, al karpis'e (adam kaçırma suçundan müebbet hapis giymiş olan karpis, 1936 yılında lea venworth Hapishanesinden alınarak alkatraz'a yollan mıştı). «Ne diyorlar biliyor musun?

Frengiden ölmek istiyorsan bize ne, diyorlar..» Ne olursa olsun, iğne korkusunu bir türlü yenemiyordu.

Cinsel açlığın yanısıra, mahkumların en çok özle mini çektikleri şey, eski işleri ve iş

arkadaşlarıyla ilgili haberlerdi. Bu konuda umutlarını yeni gelenle re bağlamış olduklarından, yeni mahkumlara yanaş mak, onlarla arkadaş olmak için ellerinden geleni ya parlardı.

arkadaş olmayı başardıkları takdirde de, gardiyanların işitemeyeceği bir yerde kafa kafaya ve rip konuşabilme olanaklarını ayarlama sorunu çıkıyor du ortaya. alkatraz'a geldikten sonra, avluya çıktığı ilk pazar, günü, eski mahkumlardan biri yanaştı ai karpis'e. «adım Frank del Bono,» dedi. «al seninle konuşmak ister. ikinizin de tanıdığı birçok adam var mış dışarda.

onlardan söz etmek ister... Seni zor du rumda bırakmayacaksa tabii..»

karpis hemen söz vermedi. Caponela ilişki kur mazdan önce, Chicagolu gangsterin öteki mahkum larla olan ilişkilerini öğrenmek istiyordu. «elit» ta

bakadan saydığı birkaç kişiye akıl danıştı. Bunlardan bazılarıyla birlikte vaktiyle —örneğin doc Baker— ile soygun yapmıştı.

«Capone hakkında hep iyi şeyler işittim,» diye anlattı, otuz üç yıl sonra serbest bırakıl dığında. «onu sevmeyenler, başına iş açmağa kalkan lar, hep ciğeri beş para etmez serserilerdi. büyükler

arasında gayet iyi tanınıyordu. Bunun üzerine, del Bonoya tamam dedim, ne zaman isterse buluşalım al ile. «ilk buluşmalarında, avluda, sırtlarını hücre ler binası duvarına dayayarak oturdular. Capone, pa raya ihtiyacı olup olmadığını sordu yeni gelene. kar pis, o bakımdan bir derdi olmadığını, ailesini emin ellere bıraktığını belirtti. Müebbet mahkum az çok gitar çalıyordu. Capone, cezaevi müzik grubuna katıl masını söyledi. ondan sonra her pazar buluşup, söz de ellerindeki notayı ınceliyormuş gibi kafa kafaya ve rerek bol bol konuştular.

Yeraltı dünyasındaki yeni gelişmeleri karpis'ten ve onun gibi yeni gelen birkaç kişiden öğrenebiliyordu Capone.

Makinalı Tüfek Jack Mc Gurn ölmüştü. Bir bow lıng salonunda, bir sürü tanık önünde, kim olduğu an laşılmayan iki kişi tarafından vurulmuştu. 1936 yılının Valentine Gününde işlenmişti cinayet; cesedin yanı başına da gülünç bir Valentine kartı bırakılmıştı. Yok sulluktan yarı çıplak kalmış bir çiftin melul melul ba kışlarını gösteren kartta bir de manzume vardı. Mc Gurn'ün öldüğü sıradaki mali durumunu yansıtıyordu manzume: işsiz kaldın, güçsüz kaldın Parasız kaldın, evsiz kaldın, Beterin beteri var, gene de şükret Hiç değilse donsuz kalmadın...

Capone'un kurmuş olduğu örgüt, hemen hemen olduğu gibi duruyor, daha başka alanlara da el atarak genişlemeğe hazırlanıyordu. leavenworth Cezaevin den 1935'de çıkmış olan Jake Guzik ile Ralph Capone, bıraktıkları yerden devam ediyorlardı. Mitzi Capone, Cıcero'da açılan yeni bir meyhaneyi (Hı Ho kulüp) ka rargah olarak kullananarak müşterek bahis acentahğı nı yürütüyor, bir yandan da tefecikle uğraşıyordu. Phıl

D’andrea, italo amerikan Ulusal Birliğinin başkanı olmuştu. Guzik, Wıllıe Bioff ve daha birkaç kişi, Ulus lararası Sahne ve Set işçileri Sendikasının içine sıza zabilmişlerdi. Çeşitli grev tehditleriyle, Hollywood filim stüdyolarından milyonlarca dolar haraç kesiyor lardı. daha dün Capone'un ayak hizmetlerine koşan Tony accardo ve Paul rjçca gibi kişiler, Mafia'nın önemli adamları olarak büyük ilerlemeler kaydetmek teydiler. Cook County'nin yeni şerifi John Tornan, Capone'cuların yeniden gemi azıya aldıklarını doğrula mış, «ama ben ne yapayım?

otuz iki buçuk yardımcıy la 800 kilometre karelik bir alanı nasıl idare edeyim?» diye dert yanmıştı.

Capone'un 1936 yılında ailesinden aldığı haberle rin sansürden geçebileni, karısının Palm Island'daki evi elden çıkarmamak için harcadığı çabalarla ilgiliy di her şeydeYı çok. avukatların ücretlerini, para ceza larının, mahkeme masraflarının, vergi borçlarının bir bölümünü ödedikten sonra pek parası kalmamıştı ka dıncağızın. Mafalda'dan. gelen 31 ekim tarihli mektup ta, «Ralph, Mae'nin işleriyle uğraşıyor; sen kendini üzme, n'olursun,» yazılıydı. iki gün sonra da, Mae ile Matt Capone'un. alkatraz'ı ziyaretinin hemen ardın dan, Ralph'dan bir mektup geldi:

... pek iyi haberler getirmediler tabii ama, kötü haber getirmiş de sayılmazlar. kötü haber dediğim, Florida'daki evin satılması meselesi. işleri tam yo luna koymuştuk ki, devralan kişi olarak Mae'ye teb ligat yaptılar. Gene de koyabilirdik işleri yoluna ya, 1931 de, ilk mal tespiti yaptıklarında Mae'nin res men itiraz etmesi gerekirmiş. doksan gün içinde iti raz edilmezse hakkı yanıyormuş.. Mae vaktiyle Ahern'e danışmış da, önemli değil, aldırma demiş

herifçioğlu... bu sefer, devralan kişi olarak evine haciz konulunca avukatlar... 1931'den kalma, itiraz edilmemiş mal tespitini buldular. bütün çabaları-

mız boşa gitti, evi satılığa çıkardılar... işlerin böyle sonuçlanmasına çok üzüldüm, inan. ama biz elimiz den geleni yaptık. asıl suç, o senin enayi avukatlar da tabii.

işler böyle sonuçlanmadı ama. ayın onunda Ralph bir mektup daha yazdı.

Florida'daki ev meselesine kafanı yorma artık. Her şeyi hallettim. Geçen cumartesi bütün parayı ödedim. Hepsi hepsi 52.103,30 dolar tuttu. Böylelik le, hükümet ev üzerindeki bütün haciz işlemlerin den vaz geçiyor. otuz beş bin dolara ipotek ettirdim evi, gerisini de ben bir yerlerden bulup istenilen pa rayı tamamladım.

... Bu mevsim Mİami'nin oldukça hareketli ola cağı daha şimdiden belli. Turistler gelmeğe başladı bile. Son altı ay içinde 37 tane yeni otel yapıldı... Mae Chicago'dan geldi...

Bates'in yerine Cezaevleri Genel Müdürlüğüne getirilen James Bennett'in ilk yaptığı iş, ülkenin Bu tün cezaevlerini dolaşıp teftiş etmek oldu. Herhangi bir cezaevine vardığında, şikayeti olan mahkumları kabul edeceğini bildiriyor, bunlarla uzun uzun konu şuyordu.

alkatraz'a geldiğinde, genel müdürün bu tu tumuna karşı olan Johnston, hücreler binasının en so ğuk, en karanlık köşelerinde bir masa koydurtarak, mahkumlarla ancak burada görüşebileceğini bildirdi. bütün görüşmeler sırasında, eli tüfekli bir gardiyan, mahkuma nişan almış durumda duruyordu. «Bu tutu mun yanlış olduğunu söylediğim zaman,» diye yaza caktı Bennettt kitabında, «Johnston, bu adamların dünyanın en azılı canileri olduğuna işaret ederek, ge nel müdüre sadırmayı marifet sayabileceklerini söyle di.»

Bennett'in görüştüğü mahkumlardan biri de Capone'du. «idare ediyoruz işte,» dedi gangster,

«işimi bilirim ben. ama aslında burada olmamam gerekir.

Sırf kötü ünümden dolayı tıktılar beni buraya. Hakkım da beslenen yanlış düşüncelerden dolayı.. Halka hiz met amacıyla yaptığım işlerden kimsenin haberi yok.» Ve, Gazete dağıtımcıları grevi hikayesinde arabu lucu olarak Albay Mc Cormick için yaptıklarını bir kez dahai anlattı. Bennett, adada iki

hafta kalmayı ka bul etse, yeraltı örgütleri hakkında bütün bildiklerini anlatabileceğini de söyledi. «Hatta,» dedi, «filim hak larını da veririm size,»

Bennett, biraz da üzülerek, red detti bu teklifi.

o yıl, eylül ayında çıkan bir isyan, nerdeyse Johnston'un hayatına mal oluyordu.

Mahkumların çoğunluğu (Capone gene yoktu aralarında) istedikleri atölyeyi seçemedikleri takdirde çalışmayacaklarını bildirince, Johnston şöyle bir seçim hakkı tanıdı ken dilerine: ya emirlere kayıtsız şartsız uyacaklar, ya da açlıktan öleceklerdi. isyancıların üçte ikisi hemen iş

başı yaptılar. ama yüz kişi kadarı, bir süre daha sür dürdü direnişi. Johnston, müdürlüğe başladığından beri, tehlikeli ama psikolojik değeri yüksek bir şey yapmaktaydı. Yemekhane çıkışındaki koridorda, her yemekten sonra, yalnız ve silahsız, sırtı mahkumlara dönük olarak kalır, son mahkum da çıkıp gidinceye kadar öylece beklerdi. Bu sefer, müebbet hapse mahkum olan «Whitey» Barton Phillips adlı genç bir banka soyguncusu geçip gitmedi.

Johnston'un yanın dan geçerken, sağ eliyle çenesine bir yumruk atarak yere düşürdü ve gardiyanlar yetişinceye dek üze rine basarak, başını, göğsünü tekmeledi, Johnston bu saldırı yüzünden birkaç dişten başka bir şey kaybet medi. ama Phillips'in yediği dayak, delik'te kaldığı haftalar, insana benzer bir yan bırakmadı genç adam da.

1938 yılının (Capone'un alkatraz'da geçirdiği dör düncü yıl) ocak ayında, çok iyi tanıdığı bir adamla, hiç tanımadığı bir başka adam, birlikte ziyarete geldiler 553

gangsteri, özel ajan Sullıvan ile, New York'lu A.B.D. Savcı Yardımcısı Seymour klein, Capone'u Torrio hak kında sorguya çekmek üzere izin almışlardı.

Capone'un, bu arada Guzik, Druggan, Lake ve öte kilerin içeri atılmalarının bir sonucu da, birçok gangs terlerin yakalanmazdan önce vergilerini ödeme ya rışına girmeleriydi. ancak, bu olaylardan aldıkları der si çabuk unuttular.

Çok geçmeden, hesap uzmanları ve avukatlarının yardımıyla, vergi kaçırmanın, gelir lerini saklamanın yollarını aramağa koyuldular. ak lı başında bir adam olan Torrio, kendisinden beklen meyen birtakım numaralara girişerek gelir sağlamağa kalkıştı. Uyguladığı sistemin ayrıntıları çok karışık ol makla birliktezesası oldukça basitti: içki yasağı kalk tıktan sonra, gelirinin çok küçük bir bölümünü vergi beyannamesinde gösteriyor, geri kalanını, uydurma ortaklar aracılığıyla, kanun çerçevesi içinde çalışan New York'lu bjr toptancı içki firmasına yatırıyordu.

Sullıvan ile klein, yanlarında gardiyan olmaksı zın herhangi br alkatraz mahkumuna yaklaşabilen ilk ziyaretçiler oldular. Öğleden sonraki iş saatinin başlangıcında, iki adamı Capone'un hücresine getiren gardiyanlar, gangsteri de çalıştığı yerden alıp hücre ye sokarak kapıyı kilitleyip üçünü yalnız bıraktılar. Ufak tefek bir adam olan klein, aşırı öfkesiyle ün sal mış olan iri yarı Capone hücrenin içinde beş aşağı beş yukarı dolaştıkça korkudan fenalıklar geçiriyor, ondan mümkün olduğu kadar »uzak durarak, soruştur mayı Sullivan'ın yönetimine bırakıyordu. Capone ko nuştu da konuştu. Öylesine bir konuşma özlemi için deydi ki, o günkü ve ertesi günkü görüşme sırasında hemen hemen hiç susmadı. Felsefe yaptı, anılarını anlattı; Brooklyn'deki öğrencilik günlerinden hapse girinceye kadar ki yaşantısını baştan sona gözden ge çirdi. Bu konuşmalar sırasında sık sık geçti Torrio" nun adı («Tabancasını bile taşıdım. onun için yapma-554

yacağım yoktur»). dutch Shultz (Luciano'nun emriyle çoktan öldürülmüştü) ile ortaklığı dolayısıyla bir tür lü bağışlayamıyordu eski dostunu; ama gene de ona ihanet etmiyordu.

Sullivan'm ayrıntılı sorularına çok genel cevaplar vermekle yetindi. evet, Torrio da ken disi gibi kanunsuz yollardan sağlıyordu gelirini; ken disinden yirmi yıl önce başlamıştı çalışmağa..

Sonuç olarak, mahkemede delil diye kullanılabilecek hiç bir şey söylemedi. ajanlar eli boş

döndüler geldikleri ye re.

Torrio'nun yargılanması bir yıl sonra başladı. 1933-1935 yılları arasında seksen altı bin dolarlık ver gi kaçırmakla suçlanıyordu. Zamanın en parlak,

en ünlü avukatlarından biri olan Max Steuer savundu kendisini; ve ender yenilgilerinden birine uğradı. du ruşmalar devam ederken suçlu olduğunu kabul etti Torrio. iki buçuk yıllığına leavenworth cezaevine gön derildi.

Gardiyanlar, havanın yün astarlı ceket giyilecek kadar soğuk olduğuna karar verdiklerinde, üç kez dü dük çalarlardı. 5 şubat 1938 sabahı, mevsime göre pek sıcaktı hava; bu nedenle düdük çalınmadı. Capo ne gene de giydi ceketini. Bir yıldır kütüphanede ça lışmaktaydı; istenilen kitap ve dergileri dağıtmak, za manı gelince de toplamaktı işi. Capone'un hücresinin hemen yanındaki hücrede yatan karpis, sıraya girdik lerinde arkasına düşerdi hep. o gün, karpis'in kitap lığa geri vermesi gereken bir dergisi vardı. Capone' un hücresinin önünden geçerken içeri atıverdi dergi yi. Gangsterin hala içerde olduğunu, üstelik kışlık giysiler içinde (yalnızca ceket değil, başlık ve eldiven) bulunduğunu görünce şaşırdı. «Ceket yok bugün,» di ye seslendi. ama Capone, ne söyleneni işittiğini, ne-555

de konuşanı tanıdığı bellı etmedi. Bomboş gözlerle ileriye doğru bakarak, öylece duruyordu.

Gardiyandan emir aldığı halde sıraya girmedi. Böylesine bir davranışın sonu delikti genellikle, ama gardiyanlar işin içinde ciddi bir terslik olduğunu se zerek, hiç ilişmediler ona; sessizce davranışlarını iz lediler yalnızca. Sonunda, sıranın en gerisine takıldı Gapone; yemekhaneve de sonuncu girdi. ağzının ke narından akan salyalar, çenesine dek inmişti. Meka nik adımlarla servis kontuvarına doğru ilerlerken, Baş Gardiyan Yardımcılarından ernest Miller yanına yaklaştı, elini omuzuna koyarak alçak sesle bir şeyler söyledi. Capone, anlamsız bir hareketle pencereyi gösterdi. kusma çabası içinde öğürmeğe başladı. Mil ler, yemekhanenin öteki ucundaki parmaklıklı kapıya götürdü onu; kapının öteki yanındaki gardiyana kili di açmasını söyledi. ikisi bir olup, merdivenlerden çıkmasına yardım ettiler, revire yatırdılar.

dr. Hess, konsültasyon için ruh hekimi dr. ed ward Twıtchen'ı getirtti. Her ikisi de Capone'da görü len belirtilerin, ileri derecede frengi dolayısıyla mer kezi sinir sisteminde meydana gelen hasara bağlı ola bileceğini düşündüler. Birara kendine gelen Capone, durumu anlayınca, bel kemiğinden su alınmasına kar şı çıkmadı. alınan su, hemen San Francisco'daki de niz kuvvetleri Hastahanesine yollandı incelenmek üzere. Capone'un başucuna

gelen müdür Johnston, «Ne oldu size, bu sabah?» diye sordu. «Bilmem ki, müdür bey,» diye karşılık verdi Capone. «dediklerine göre, birtakım kaçıklıklar yapmışım..»

deniz kuvvetleri Hastanesinden gelen rapor, he kimlerin teşhisini doğruladı. Nasıl olduysa basın da haber aldı durumu. Ülkenin hemen bütün gazeteleri, alkatraz'da gördüğü işkencelerden dolayı Capone'un delirdiğini anlatan yazılar yazdılar, manşetler attılar. Mae Capone, Johnston'a telefon ederek, kocasını

serbest bırakması için yalvardı. oysa bu, cezaevi mü dürünün yetkisi dışındaydı. Capone, bir daha ne hüc reler binasına ne de yemekhaneye attı adımını. on yıllık (çalışma puanları ve iyi hal dolayısıyla altı yıl beş aya indirilmişti) cezasının geri kalan bir yılını hastahanede geçirdi.

Sürekli anfetamin iğnelerinin yanı sıra şok tedavisi de yapıldı kendisine. Hastalığın ilerleyişi yavaşlatıldıysa da tamamen durdurulamadı. kimi zaman aklı başında oluyor, kimi zaman ise çev resiyle ilişkisini yitiriyördu.

6 ocak 1939, alkatraz'da geçirdiği son gün oldu. Vergi beyannamesi doldurmamak suçundan bir yıl da ha yatması gerekiyordu; iyi hali görüldüğü takdirde on aya indirilebilirdi bu ceza.

Sağlık durumunun kötü lüğü 'göz önüne alınarak, ülkenin öteki ucundaki Cook County Cezaevine dek götürülmesi uygun görül medi. los angeles yakınlarındaki Terminal adası üze rinde yeni açılmış olan Federal Cezaevine aktarıldı. Baş Gardiyan yardımcısı Miller ile üç silahlı gardiya nın eşliğinde, motor, tren ve araba yolculuğundan sonra vardı yeni hapishaneye. ayaklarındaki demirle re, fazladan altı parça ağırlık takılmıştı. Gereksiz bir tedbirdi bu; gövdesine yarı inme inmişti çünkü.

Bir pazar günü, Terminal adasındaki kilise ser visini yönetmek için gelen konuk papaz Silas a.

Th weat, kendisini dinlemeğe gelen yetmiş beş mah kuma, «dua etmek isteyen var mı?» diye sordu. eli ni ilk kaldıranlardan biri Capone oldu.

«kurtarıcı arayan var mı içinizde? Varsa, kalkın, arkadaşlarınızın yanında itiraf edin.» Capone ayağa kalktı.

kasım ayında, Yargıç Wilkerson'un verdiği para cezalarının sonuncusu da Chicagolu biı gang avukatı aracılığıyla ödendikten sonra, Capone Pennsylvania' nın lewisburg şehrindeki cezaevine gönderildi. 16 ka sım günü, kente geldiğinde Ralph ile Mae Capone kendisini cezaevinden alarak Baltimore'deki Union

Memorial Hastahanesine götürdüler. Bahara kadar Baltimore'da oturdu. John Hopkins mezunu frengi uz manı dr. Joseph Moore'un özel tedavisi altında kaldı.

Chicago'da, Jake Guzik'i yakalayan gazeteciler, Capone'un gelip yeniden işlerin başına geçip geçme yeceğini sordular. eski patronuna olan bağlılığını hiç bir zaman yitirmemiş olan Guzik, farkında olmadan sert konuştu:

«Haberiniz yok mu?» dedi. «al keçileri kaçırdı.»

XXVIII.

ÜÇÜNCÜ DÖNEM

HAYALİ KATİLLER peşini bırakmıyordu. Herhan gi bir otomobil, hele içinde insan olan bir otomobil gördü mü, korkunç bir paniğe kapılıyordu. Yalnızca kendi Pontiac'ıyla Sonny'nin Chevrolet'sinin bahçe ka pısından içeri girmesine izin veriliyordu, bu yüzden. ayrıca Ralph, Mae'ye yabancıları kesinlikle al'in ya nına sokmamasını tembihlemişti. aklı başında değil ken, şebeke hakkında ileri geri konuşmasından çekini yordu.

Sortny ile ana babasının yanı sıra, evde sürekli ka lanlar şunlardı: Mae'nin kız kardeşi Murıel ile kocası loüis Clark —«louıe amca»— ve yaşlı ama enerjik, yabancıların uzaktan geçişini bile öfkeyle haber veren bir av köpeği. iki zenci hizmetçi —hem ahçılık yapan, hem de genel işlere bakan

«Brownıe» Brown ile oda hizmetçisi Rose— gündüz gelip gece giderlerdi. Mi ami'de gangsterlerle kumarbazların en çok rağbet et tiği otel olan Grand Hotel'ın berberi Steve, iki haftada bir gelir, Capone'un saçını keserdi. Mae'nin erkek kardeşi danny ile karısı Wınıfred, yerli ve konuk gangsterlerin sık sık uğradığı iki yer işletiyorlardı —Wınnıe's Waffle Shop ile Wınnıe's lıttle Club— bu iki meyhaneden günde 500 ile 700 dolar arası gelir sağlıyorlardı.

danny Coughlin, ayrıca, Miami Barmen ler ve Garsonlar Sendikasının ticari danışmanıydı.

Mae, haftada en az dört kez, Miami Beach'deki St. Patrıck katedraline, ayine giderdi. Capone hiç bir zaman eşlik etmezdi karısına. Papaz Monsignor Wil

559

liam Barry'i zor duruma düşürmek istemediğini söyler di. Sonny, Monsignor'nın yönettiği özel liseye devam etmiş, yaşlı papaz bu yarı sağır, utangaç delikanlıyla çok ilgilenmişti. Çocuğun gizli yeteneklerini geliştire rek, baba yadigarı korkunç isminin doğurduğu çekin genlikten kurtulmasını sağlamak istemişti. 1937 yılın da, Sonny Nötre dame Üniversitesine yazılırken, ba basının en çok kullandığı takma adı (aı Brown) kul lanmıştı. Birinci yılın sonunda, kimliği ortaya çıkınca üniversiteden ayrıldı. şimdi Miami Üniversitesinde okumaktaydı.

Capone iyi uyuyamadığı için, ailenin günlük düze ni alt üst olmuştu. Genellikle akşam saat onda yatılı yor, sabaha karşı üç sularında kalkılmağa başlanıyor du. Günün büyük bir bölümünü havuz başında geçiri yorlardı. kimi zaman, Capone saatlerce rıhtımda otu rur, sırtında pijama ve robdeşambr, ağzında puro, elin de bir olta, balık beklerdi. arada sırada, çimlerin üze rine gerdirdiği bir tenis ağının ötesine top atmakla va kit geçirirdi. Yalnız kalmaktan çok korkuyordu; çevre sinde hep insanlar olsun istiyordu, ama iyi tanıdığı, güvendiği insanlar. iyice şişmanlamıştı, saçlarının bir kısmı dökülmüş, başı dazlak kalmıştı.

kağıt oyunların dan en çok remi ile konkeni severdi; ama çoğu kez bu oyunları bile toparlayamayacak kadar karışık olurdu kafası. Birlikte

oynadığı kişiler, genellikle onun kazan masını sağlarlardı. Bir keresinde, birisi unutup kazan dı. «Çocukları çağırın,» diye haykırdı Capone. «Bu ken dini bilmezi temizlesinler.»

1940 yılında, çok şaşırtıcı bir haber geldi. Capone'un otuz beş yıl önce ortadan kaybolan en Bu yük ağabeysi Jim bir mektup göndermişti. Nebraska nın Homer ilçesinde oturduğunu, adını resmen ric hard James Hart'a çevirdiğini yazıyordu. Tek gözünü 560

kaybetmiş, üstelik parasız kalmıştı. Bakması gereken bir karısı ve dört çocuğu vardı. Ralph'e yazdığı mek tupta yardım istiyordu. Ralph 250 dolar gönderdi ona ve Wisconsin'dekı yazlık evine çağırdı. Burada bir sü re kaldıktan sonra Mİami'ye giderek bir ay al'in ko nuğu oldu Jim.

Homer'e döndükten sonra Ralph ona her ay bir çek yollamağa devam etti.

anlattığı hayat öyküsüne göre, ömrünü kanun adamı olarak harcamıştı Jim. Nebraskalılar «Çif te tabancalı Hart» diyorlardı kendisine, çünkü iki kalçası üzerinde iki tabanca taşır, her ikisiyle de aynı kolaylıkla ve aynı keskin nişancılıkla ateş ederdi. Gö zünü gangsterlerle vuruştuğu sırada kaybettiğini id dia ediyordu.

Nefis bir öyküydü bu. Gazeteciler hemen inandı lar ve olduğu gibi yayınladılar: Gangsterler ailesinin kanun adamı olan üyesi: ancak, Hart Capone'un fa aliyetlerini inceleyen hükümet ajanlarının ortaya çı kardıkları gerçekler, bu hikayeyi doğrulamadı.

Brooklyn'deki evinden kaçtıktan sonra önce bir sirke katılmış ve amerika'nın, orta amerika'nın her yanını dolaşmıştı. 1919 yılında, Homer'den geçen bir yük trenine binmiş, Homer hoşuna gidince oraya yer leşmeğe karar vermişti. Bir badanacı ve duvar kağıt ları dükkanı açtı; ama işi yürütmeği beceremedi. Bir sel baskını sırasında hayatını kurtardığı Wınch adlı bir bakkalın kızı kathleen ile ahbap oldu. Bunlara, okla homa'da doğmuş

olduğunu, küçük yaşta evden kaçtı ğını, bir süre demir yolu yapımında çalıştığını, sonra bir kavga sırasında yanlışlıkla bir adam öldürünce Nebraska'ya kaçtığını, Birinci dünya Savaşında av rupa cephelerinde

savaştığını söyledi. dediklerine inanmış olacaklar ki, ilçenin amerikan eski Muharip ler Başkanı seçildi. 1919 yılının sonlarına doğru kath leen Wınch ile evlendi.

dört oğulları oldu.

Hart iki yıl Homer ilçesinin şerifliğini yaptıktan

561

sonra bir yıl da eyalet şerifi olarak çalıştı. 1922 yılın da, kızılderililer Servisinin özel ajanı oldu.

Wınneba go ve omaha kabilelerine yapılan içki satışlarını so ruşturmakla görevlendirildi.

kızılderililer arasında za limliği ile ün saldı. ıowa eyaletinin Sıoux kentine atandı daha sonra.

Burada, bir kızılderiliyi öldürmek suçundan tutuklandı. ama, kurbanının yasak içki da ğıtımı yapan bir kişi olduğu anlaşılınca Hart serbest bırakıldı. kurbanın akrabaları pusu kurup kendisini öl dürmeğe kalktılar. Bu arbedede gözünü kaybetti. ida ho'nun Coeur d'aıene ilçesine nakledildi. Burada ikin ci bir cinayet işlediyse de hiç bir zaman yargılanma dı.

Yeniden Homer şerifliğine atandı. Gece devriye gezerken, gerekirse içeri girebilsin diye birçok dük kanın anahtarı teslim edilmişti kendisine. Bir süre sonra dükkan sahipleri mallarının durmadan eksildi ğini farketti. Öz kayın babası bile, bakkal dükkanın daki konservelerin birden bire azaldığını gördü. Çok geçmeden hem anahtarları, hem de şeriflik rozetini al dılar elinden. eski Muharipler derneği Başkanı ola rak, öteki şehirlerde yapılan birçok toplantıya, kon feransa katılıyordu. Günlerden bir gün, derneğin il çedeki üyeleri, Harfin savaş

hizmetlerini kanıtlayan bir belge istemeyi akıl ettiler. Tabii ki yoktu böyle bir belge. dernekten atıldı. kira ödeyemediği için, birbiri ardından bir sürü evden kovuldu. Sonunda hü kümetten yoksulluk primi almağa başladı.

Mİami'ye gidip geldikten sonra ancak söyledi karısına al Capone'un büyük ağabeysi olduğunu.

kiliseden içeri adımını atmama kuralını bir tek kez bozdu Capone. 30 aralık 1941, günü, oğlunun dü ğün töreninde bulunmak üzere St. Patrıck katedraline gitti. Sonny, lise sıralarında tanımış olduğu Diana

562

Ruth Casey adlı bir kızla evleniyordu. Balayından sonra, Northeast Tentht Caddedeki evlerine yerleşti ler yeni evliler. Sonny, eylül ayında bir çiçekçi dükka nı açmıştı. ikinci dünya Savaşında, sağırlığından do layı askere alınmadı. Bunun üzerine, savunma bakan lığında sivil hizmet istedi; Mİami Havaalanında meka nik yardımcısı oldu. karısı dört çocuk doğurdu.

Hepsi de kız olan torunlarına bayılıyordu Capone. Çocuklara durmadan pahalı oyuncaklar alıyor, gün boyu havuz başında onlarla oynuyordu. Bir keresinde Sonny, halk yiğitlerini birbirine karıştırarak şöyle konuştu: «Ba bamın, zenginlerden alıp yoksullara dağıtan bir çeşit Jesse James olarak hatırlanmasını isterim.»

Frenginin sinir sistemine yaptığı hasarın ne yol da ne hızla ilerleyeceği hiç bilinmez. Beş

dakika ön ce normal görünen bir hastanın birden kafası karışa bilir, dili dolaşır, titreme ya da saraya benzer krizlere tutulabilir. Capone en iyi anlarında bile, bir düşünce yi başından sonuna götürebilecek akli dengeden yok sundu. konuşurken bir konudan hiç ilgisiz başka bir konuya atlıyor, ya konuşmayı bırakıp ıslık çalmağa, şarkı mırıldanmağa koyuluyordu.

Gövdesel, dengesi de bozuktu. aşırı şişman olmasına rağmen, hızlı, me kanik, kesik kesik hareketlerle yürüyordu. 1942 yılın da penisilin bulunmuş, ama Savaş Üretim Merkezi kı sıtlı izin verdiği için, çok az miktarda piyasaya sürül müştü. Johns Hopkins Hastahanesinden dr.

Moore, Capone için bir miktar elde etmeyi başardı. Böylece, gangster, penisilinle tedavi gören ilk frengi kurbanla rından biri oldu. Beyninde daha

önce meydana gelmiş olan hasarı hiç bir tedavi düzeltemezdi elbet. ama hiç değilse hastalığın daha da ilerlemesi engellendi.

19 mart 1944 günü, Cumhuriyetçi parti valilik ön seçimlerinde uğradığı çok ağır yenilginin hemen ar dından, koca Bili Thompson Blackstone otelindeki dairesinde öldü.

563

Nisan ayında, Chicago polisi Matt Capone'u ara mağa koyuldu. Üniversite öğrencisiyken ağabeysi al" in büyük umutlar bağladığı en küçük Capone Cıcero da Hall of Fame Tavernasını işletmekteydi son yıllar da. on sekiz nisan gecesi, burada çalışan iki barmen, Walter Sanders ile Jens larrison, kasadan eksik çıkan beş dolar yüzünden birbirlerine girdiler. Sandres'in larrison'u ite kaka arka odaya götürdüğünü, Matt'in de barın arkasındaki bir çekmeceden bir şey alıp peş lerinden gittiğini en az yirmi kişi gördü. Matt arka odaya geçer geçmez iki el ateş

edildiğini de herkes işitti. Üç adamdan hiçbiri geri dönmedi. larrison'un cesedi tavernanın üç dört kilometre ötesindeki bir çık maz sokakta bulundu. Matt, tam bir yıl saklandıktan sonra teslim oldu. ama hakkında açılan cinayet dava sı iptal edildi, çünkü tek görgü tanığı olan Sanders hiç bir zaman bulunamadı.

Matt teslim olduktan iki hafta kadar sonra, Capone'un en eski, en güvenilir adamlarından Frank Nit ti, sendika haraççılığı yüzünden yeniden hüküm giyip, ikinci bir kez leavenworth Cezaevine kapatılacağını öğrenince, beynine bir kurşun sıkarak kendini öldür dü.

bütün bu olup bitenleri Capone'un anlayabildiği kuşkuludur. 19 ocak 1947 de, sabaha karşı saat dörtte bir beyin kanaması geçirerek komaya girdi. dr. ken neth Philips çağrıldı. onun ardından da Monsignor Barry gelerek son dinsel telkinlerde bulundu. United Press ajansı Capone'un ölüm haberini verdi. Gazete ler ölüm tehlikesinin atlatıldığını açıkladı. ertesi haf ta zatülcemp oldu. kilitli bahçe kapısının dışında yüz lerce gazeteci toplandı. Gün ilerleyip de sıcak daya nılmaz bir hale gelince, Ralph gazetecileri içeri ala rak, soğuk bira ikram etti. ayın yirmi beşine rastlayan cumartesi gecesi, kırk sekiz yaşındaki Gangsterler 564

kralı al Capone, annesi, karısı, oğlu, kız ve erkek kar deşlerinin gözleri önünde can verdi. dr.

Phillips bir otopsi yapılması, hastanın «beyninin tıp tarihi yararı na incelenebilmesi» için ısrar ettiyse de, aile buna izin vermedi.

rüzgar, Chicago'daki Mount olıver Mezarlığı nın 48 numaralı parseli üzerine gerilmiş olan tenteyi deli deli uçuşturuyordu. Buz gibiydi hava; toprak ka lın bir kar tabakasıyla örtülmüştü.

Mezarın başında toplanmış küçük grubun arasında, aile üyelerinden başka kuzenler Charlıe ıle rocco Fıschettı, Jake Gu zik, Sam Hunt, Murray Humphreys bulunuyordu. artık doğru yola girmiş olan red Rudensky, St. Paul'dan kalkıp gelmişti. Torrio yoktu. Baş Piskoposluk uzun uzadıya dinsel tören yapılmasına izin vermemiş, ama gangsterin babası ve ağabeysi Frank'ın yanına, kutsal toprağa gömülmesine ses çıkartmamıştı. Monsignor William Gorman şu açıklamayı yaptı gazetecilere: «kilise günahı ve bir kimsenin hayatı boyunca işlediği günahları hiç bir zaman affetmez. Bu çok kısa tören, merhumun son yıllarda gösterdiği pişmanlık dolayısıy la kilisenin desteğine mazhar olarak öldüğünü belirt mek üzere yapılmaktadır.»

Bronz tabut, gangster ölçü lerine göre gösterişsiz sayılırdı. daha sonra mezarın üzerine dikilen taş da oldukça gösterişsizdi.

QUI RIPOSA

Alphonse Capone

Nato: 17 ocak 1899

Morto: 25 ocak 1947

Bundan bir hafta önce, seksen yedi yaşındaki andrew Volstead, Granite Falls, Minnesota'daki evin de ölmüştü. Son ana kadar dek, «kanunların ahlakı düzenlediği» inancından şaşmamıştı.

SONSÖZ GERİDE KALANLAR

GÜNAH İŞLETMELERİNİN YENİ KRALI

RALPH CAPONE

... KUMAR VE GÜNAH işletmelerini, her türlü haraççılığı yöneten ülke çapındaki şebekenin başın da bulunanlardan biri de, artık kendi adına çalışan Ralph Capone'dur.

United Press, 23 Temmuz 1950

A.B.D. Senatosu, eyaletler arası Ticarette Cü rüm Örgütlerinin rolünü Soruşturma Özel komitesi nin (Başkanı Senatör estes kefauver), 1950 yılı ekim ayındaki çalışmalarına ilişkin rapordan:

Günümüzde Chicago'da faaliyet gösteren cü rüm örgütlerinin kökü, eski TorrioCapone şebeke sine dayanınaktadır...

Chicago bölgesi at yarışları telgraf servisinin son reorganizasyonundan bu yana,'Chicago, şehri nin servisi r. and H. firmasının elindedir. Söz konu su telgraf servisinin sahipleri, Capone'un adamla rından ray Jones, Phil katz ve Hymie levin'dir...

Tilt ve para ile işleyen her türlü oyun makinaları nın yapım ve dağıtımı, Capone çetesinden geri kal ma birçok gangster için çok kazançlı bir iş alanı haline gelmiştir. Cicero'da bulunan ve ülkedeki oyun makinası fabrikaları arasında eski Capone fe dailerinden Claude Maddox... ile Joseph aiuppa vardır...

Gene eski Capone fedailerinden ed Vogel'in... Chicago'nun kuzey kesimiyle kuzeybatı banliyö-

lerindeki tilt makinası dağıtımını elinde tuttuğu sa nılmaktadır...

Capone un eski ve yakın iş arkadaşlarından Ba tı kesimli demokrat Parti eyalet Senatörü roland libonati nin, Chicago Cürüm komisyonu ile Vali

Stevenson un önerdikleri, Baronun da desteklediği reformcu kanunlara karşı çıkanların başında bilin mektedir...

(Pulıtzer Ödülü kazanmış olan gazeteci ed re id'in soruşturmadan iki yıl sonra, yayınladığı Mafia adlı kitapta, en önemli seksen üç Mafiosi'nin önem sırasına göre bir listesi verilmiş, libonati kırk bi rinci gelmiştir.)

şurası kesindir ki, Capone şebekesinin üyeleri, kanunsuz yollardan kazandıkları paraların bir bölü münü kanuni işlere yatırmakta, otel, restoran, yı kama servisi, kuru temizleme servisi, toptan ve pe rakende içki satımı gibi işlere ortak olmaktadır lar...

Capone çetesinin en belli başlı iki üç kişisinden biri olan Paul ricca; ayrıca «küçük New York»

lo uıs Campagna ve «kiraz dudak» Chalie Gioe... si nema endüstrisi haraçlarıyla soyup sovana çevir mektedirler. ..

Ülkemizin en ileri gelen iki cürüm şebekesin den biri, karargahı Chicago'da olan accardo Gu zik Fishetti şebekesi; öteki ise, karargahı New Yorkta olan Costello adonıs lansky şebekesidir. komitemiz, accardo Guzik Fischetti şebekesinin, Chicago, kansas kansas City, dallas, Miami, las Vegas ve batının öteki bazı kentlerinde şubeleri ol duğuna ait delilller elde etmiştir...

kefauver komitesi, gerek Ralph gerekse Matt Capone'u uzun uzadıya sorguya çekmişti. Bir ay ka dar sonra Ralph Jr. (ya da kendi benimsediği adıyla Ralph Gabrıel), Chicago'daki apartmanında yarım şi-567

şe viski içtikten sonra, üzerindeki etikette içkiyie bir likte alınmaması gerektiği belirtilen bir tüp dolusu ilacı içti ve sevdiği kıza bir mektup yazmağa başladı. Capone adını taşımak lekesinden kurtulmak için bul duğu son çareydi bu. okul, üniversite, evlilik, babalık ve çalışma yılları boyunca bu ad, ne kadar gizlece de bir gün ortaya çıkıyor ve hayatını zehir ediyordu. Bu ad en son, bir gece kulübü şarkıcısı olan Jeanne kerin adlı kızla olan ilişkilerini de bozmuştu.

«Jeanie, sev gilim,» diye yazdı mektubunda. «Seni seviyorum. Se ni seviyorum. Jeanie, hayatta yalnız seni sevdim. Yalnız seni. artık gidiyo—»

Ve daha fazla yazamadan öldü.

1952 yılında, James Capone Homer'deki evinde öldü. iki gözü de kör olmuştu bir süre önce. aynı yıl, seksen beş yaşındaki Teresa Capone de can verdi. Mount olivet Mezarlığına değil de, şehrin öteki ucun daki Mount Carmel Mezarlığına gömüldü.

al Capone'un mezarına gelen turistlerin sayısı öylesine çoktu ki, sonunda aile Mount Carmel'de baş ka bir yer alıp, bütün tabutları oraya aktardı. Üzerin de Capone'un adı yazılı mermer taş hala Mount oli vet'te durmaktadır bir turist aldatmacası olarak. Mo unt Carmel'deki asıl mezarların taşları siyah mer merden olup, granitten iri bir kayanın çevresine top lanmışlardır. Her birinin üzerinde «Hazreti isa'dan rahmet» yazılıdır.

1950 yıllarında, Capone çetesinin birçok' üyesi bu dünyadan ayrıldı. Sam Hunt, Terry Druggan, Clau de Maddox, Phil D’andrea, Jake Guzik, louis Cam pagna, Frank Diamond hemen hemen hepsi de yatak larında, çeşitli kalb hastalıklarından öldüler. Tek is tisna daimond oldu; tüfekle vurularak öldürüldü. Yet-568

mis beş yaşındaydı o sırada. Banka soygunculuğu suçundan on yıl hapis giymiş olan Bugs Moran, Leavenworth Cezaevinde cezasını çekmekte olduğu sırada, ömrü boyunca en çok korktuğu hastalıktan —göğüs kanserinden— öldü. Tanıdığı gangsterler arasında, dinsel duyguları gerçekten benimsemeğe en yatkın onu görmüş olan Yargıç Lyle, cezaevinin katolik papazına bir mektup yazarak, Moran'ın son saatleri hakkında bilgi istedi. «George Moran huzur içinde öldü,» diye karşılık yazdı papaz. «dinimizin ön gördüğü bütün son tören ve telkinler yapıldı kendisine. Bunlar yapıldığı sırada tamamen kendindeydi ve son derece mutluydu. Ölümünden birkaç gün önce oldu bunlar; yani, son anda, alel acele benimsenmiş

bir dindarlık değildi. Moran hakkındaki teoriniz doğruymuş. eminim acıması bol olan ulu Tanrı, yargı gününde ona karşı iyi davranacaktır.»

Gizli ajanların kaydettiği bir telefon konuşmasın dan: Chicago şebekesinin Capone tarafından yetişti rilmiş olan baş patronu Sam Giancana ile Buffolo'da ki eşiti Sam Magaddino, altmış üç Mafia liderinin New York'a

bağlı apalachin'da tutuklanışlarıyla il gili olarak konuşuyorlar, 1957 yılı kasım ayında:

MaGaddiNo: Sizin orada olmuş olsaydı, böyle bir şey gelmezdi başlarına.

GiaNCaNa: Tabii gelmezdi, anam babam. Böy lesine büyük bir toplantı için benim bölgeden emin yer yok dünyada... Chicago'nun hemen yanında üç ilçemiz var. Polis müdürleri cebimizde. bütün bölge avucumun içinde, ne sanıyorsun sen?

Capone'un ölümünden sonra karısının adı yalnız bir tek kez işitildi. 1959 yılında Colombıa Broadcas tıng System adlı televizyon şirketi, Eliot Ness'in yaşantısıyla ilgili, iki bölümlük sansasyonel bir filim

569

yayınladı dokunulmazlar adıyla. Mae Capone, Sonny ve Mafalda hep birlikte bir milyon dolarlık bir manevi tazminat davası açtılar. Televizyon şirketi, filmin prodüktörü Desilu Productıons ve programın takdimcisi Westinghouse Electric şirketi aleyhine açtıkları davada, ölü akrabalarının adının, benzerinin ve kişiliğinin kazanç sağlamak amacıyla kullanıldığını ileri sürdüler. Sonunda kaybettiler davayı. aynı yılın son baharından itibaren, american Broadcasting System adlı başka bir televizyon şirketi, dokunulmazlar'ı haftalık bir seri halinde yayınlamağa başladı.

Capone'un son avukatı Abraham Teitelbaum, «eminim al beş parasız ölmüştür,» dediğinde müvekkilimin durumu fazla abartılmış sayılmazdı. Capone, bir zamanlarki akıl almaz servetinin kaynaklarının tek sahibi olmamıştı hiç bir zaman; ortaklarıyla, örgüt üyeleriyle paylaşmıştı bunları. Ve artık çalışamaz duruma geldiğinde, kaynaklar ötekilerin eline kaldı.

Son yıllarını refah içinde geçirmesi için ne gerekiyorsa yapıldı kuşkusuz — Ralph ile Jake Guzik hiç değilse bunu sağlamışlardır. ama kişisel mallarının hepsi ipotekliydi. ailesinin şuradan buradan toparlayabildiği paraların hemen hemen tamamı eski vergilerinin ödenmesinde kullanıldı. Mae, Palm Island ve Praırıe Caddesindeki evleri satmak zorunda kaldı. Bir ara, oğlu Sonny ile birlikte Miami Beach'te, Grotto adlı bir lokanta işletti. kendisi kasada oturuyor, Sonny ise baş garsonluk yapıyordu. Yürütemediler işi.

Son alınan haberlere göre, Mae kimi zaman Chicago'da, kimi zaman MİAmi'de, kimi zaman ise Ralph'in Wisconsin'dekı evinde oturmaktaydı. Ralph işlerden elini eteğini çekmiş, kendi kendini emekliye ayırmıştı. Mafalda ile kocası Chicago'da bir lokanta işletmekteydiler.

oğulları avukat olmuştu.

570

A.B.D. Senatosu Hükümet işlemleri komitesinin, Soruşturma daimi alt komitesi (Başkanı: Senatör John L. Mc Clelan) tarafından hazırlanan, 1963 yılı eylül ve ekim aylarında yapılan soruşturmalarla ilgili, Cürüm Örgütleri ve kanunsuz Narkotik Ticareti adlı rapordan: Chicago Polis Örgütü istihbarat şefi Yüzbaşı William J. Buffy... Chicago bölgesinde, kanun dışı faaliyetlerle (kumar, narkotik dağıtımı, muhabbet tellallığı, sendika haraççılığı, tefecilik, terörcülük, vb..) uğraşan binlerce kişiyi yönetmek, örgütlemek, sürekli kontrol altında tutmak gibi işlere bütün gücünü veren 300 kişi olduğunu ileri sürmüştür...

Chicagonun cürüm örgütlerini kontrol altında tutan bu 300 fultaym gangsterin yirmi altı önemli lideri olduğunu da bildiğini sözlerine eklemiştir Yüzbaşı Duffy. Chicago polisi bu adamları iki gruba ayırmaktadır. Bunlardan biri, «Mafia» grubu... ikincisi ise, «italyan Örgütünün işbirlikçileri» olarak bilinmektedir...

Birinci grup hakkında verdiği ifadede adı geçen en belli başlı kişiler... «Mooney» Sam Giancana; Anthony Accardo; Felıce De Lucıa (Garson Paul) Rıcca ve Rocco Fischetti olmuştur.

işbirlikçiler arasında, «deve» Murray Humphreys ıle Gus Alex (Jake Guzik'in yetiştirmelerin) den söz etmiştir...

Chicago örgütünün büyük gücünün bir tek özelliğe dayandığı konusu üzerinde önemle durmuştur.... Bu da grubun, herhangi bir ceza korkusu olmaksızın, istediği gibi cinayet işleme, çeşitli şiddet hareketleri yaratma kolaylığıdır...

Komite karşısında daha önce ifade vermiş olan Chicago emniyet Müdürü Orlando W. Wilson, 1919 yılından beri Chicago bölgesinde 976 gang cinayeti

571

işlenmiş, olduğunu, bunların yalnızca ikisinin katillerinin hüküm giydiğini söylemişti.

Yüzbaşı Duffy'nin komiteye verdiği Chicago Mafia üyeleri listesinde, o sırada hayatta olan dört Capone kardeşin, Batı kesimi kontrol altında tutan önemli gangsterler arasında yer aldıkları görülmekteydi.

1967 yılının şubat ayında, Mount Carmel Mezarlığındaki siyah mermerden mezar taşlarına bir yenisi eklendi. Uzun süredir kalp hastası olan Matt Capone, elli dokuz yaşında hayata gözlerini yummuştu.

G.B. BANLİYÖLERİNİN GÜNAH ŞEBEKESİNİ

CAPONE'UN KARDEŞİ YÖNETİYOR

Güneybatı banliyölerinde gittikçe genişleyen günah ve kumar imparatorluğunun başında, cürüm tarihinin en korkunç adlarından birini —Capone— istemeyerek taşıyan bir adam var...

Gittikçe gelişen bu yeni cürüm şebekesinin lideri, merhum al Capone’un 62 yaşındaki erkek kardeşi Alberto Capone'dur.

Alberto, Bert Novak adını kullanıyor. Geçmiş tarihlerde Albert Rayola adını kullandığı da olmuş...

Hickory Hills banliyösündeki iki temel işletmesi var Capone'un… Castle Acres Moteli ile Hickory Lodge Kokteyl Salonu...

Her iki yer de, Hickory Hills belediye binasının iki adım ötesinde... Chicago bölgesinin, hatta belki de bütün ülkenin, en tedirgin banliyö yöneticilerinin toplandığı bir yer burası...

13,000 nüfuslu banliyönün reform adayı olarak

1967 nisanında seçilmiş olan Belediye Başkanı Thomas Watson, seçimlerden beri korku içinde yaşadığını açıkça itiraf ediyor.

Seçimlerden üç gün sonra, sabahın erken saatlerinde, Watson'un evinin önünde duran arabası tüfek kurşunlarıyla delik deşik edilmiş, ayrıca, belediye başkanına sık sık telefon eden kimliği belirsiz kişiler kendisini tehdit edip duruyorlar...

İyi Yönetim derneği yetkilileri, Crestwood, Wıllow Sprıngs gibi yakın banliyölerde de kumar ve günah işletmelerinin gelişmesinde büyük rol oynayan en belli başlı şebeke liderinin Capone olduğu kanısındalar...

Chicago SunTimes, 19 ocak 1969

Çete faaliyetlerini sürdüren son Capone kardeş, aşırı golf meraklısıydı. Banliyödeki golf alanlarında, üzeri taşlarla süslü eldivenler giymiş olarak boy gös terirdi hep.

Adı Town Hotel olarak değiştirilmiş olan Hawt horne ınn, 1970 yılına dek Chicago şebekesinin top lantı yeri olmakta devam etti. otelin sahibi görünen rossmar realty şirketinin başkanı, Capone'un en es ki fedailerinden, son yıllarda Cıcero Mafia'sının en ile ri gelenlerinden biri olan Joseph aiuppa'ydı. ote lin bitişiğindeki Turf lounge, Capone zamandan beri gangsterlerin en gözde buluşma yerlerinden biriydi. Buranın sahibi de Joe aiuppa'ydı şimdi. 24 mayıs 1964 tarihinde, SunTımes gazetesinde, EYALET POLİSİ CİCERO'DAKİ KUMAR

KALESİNİ BASTI başlıklı şu yazı yer alıyordu:

Cicero'daki bir kahvehane bodrumunun çelik kapılarını kıran eyalet polisi, içerde sürdürülmekte olan barbut oyununu basarak, karışık dehlizlerden 573

kaçmağa çabalayan on beş oyuncuyu tutuklamış tır.

Ellerinde balyoz, balta ve çeşitli benzeri araçlarla, FBI'dan verilmiş bir arama emri olan baskıncılar, ömürlerinde böylesine sağlam bir kumar kalesi

görmediklerini belirttiler.

Başlarında eyalet dedektif Bürosu şefi John Newbold olduğu halde tek katlı kahvehane binası na giren polisler, buranın bomboş olduğunu görmüşlerdir.

Duvarları vura vura yoklayan polisler, sonunda gizli bir kapı bulmuşlardır. Gene bomboş

olan bir arka odaya açılmaktadır bu kapı. Odanın tabanında çelik kapaklı, genişçe bir delik bulunduğu ve bunun aşağıdan sürgülenmiş olduğu görülmüştür.

Birkaç dakika balyoz salladıktan sonra kapağı kırmayı başaran polisler, kendilerini bir yeraltı pasajında bulmuşlar, pasajın sonunda bir çelik kapı daha olduğunu görmüşlerdir.

Bu ikinci kapıyı kırmak içinde bir süre balta ve balyoz sallamışlar; sonunda içeri girebildiklerinde barbut oyununun kalıntılarını bulmuşlardır. Kumarhanenin işletmecisi sanılan dört kişiyi tutuklamışlardır... Dehlizlerde kaçış yolu arayan on bir kişide oyuncu olarak yakalanmış, tutuklanmışlardır....

Bir yıl içinde basılan üçüncü barbut partisidir bu.

Dehlizler arasında dolaşan baskıncılar, doğru dan doğruya Towne oteline açılan gizli bir pasaj bulmuşlardır...

17 şubat 1970 günü mutfakta başlayan bir yangın bütün otelin kül olmasına neden olmuştur. otelin sa hibi olarak sorguya çekilen aiuppa, Beşinci Madde'ye 574

sığınarak tam altmış yedi soruyu cevapsız bırakmıştır.

San Giancana, FBI soruşturmasından kurtulmak için 1965 yılında ülkeyi terkettiğinden beri, Chicago şebekesinin başkanı ve Mafia Ulusal konseyinin üyesi olan kişi, Valentıne günü katlimanı planlayanlardan biri olduğu sanılan, Capone'un eski fedaisi Tony Accardo'dur.

Sonny Capone'un yaşamını kazanma çabaları hiçte iyi sonuçlar vermemişti. Son derecede dürüst bir insandı; savaştan sonra girdiği ilk işten (kullanılmış araba satan bir acenta) patronunun dolandırıcılığı yüzünden ayrılmıştı. Bundan sonra, haftada 75 dolar ücretle, ufak bir matbaaya girdi. Bir süre sonra, matbaa sahibi yarı yarıya ortaklık teklif etti kendisine. Sonny, ortaklık için gerekli parayı annesinden istediyse de, Mae Capone, böyle bir işe para yatırmak istemedi. Miami Polis Örgütünde dedektif olan kayınbiraderi aracılığıyla, birçok polis tanıdı. Hepsi de kendisini çok severlerdi. Çok iyi nişancı olduğu için, onu atıcılar takımına aldılar. Bir süre sonra, amerikan Ulusal atıcılık derneği bir de Florıda Barış kuvvetleri derneğine üye oldu. Karısına da öğretmişti tabanca kullanmayı.. Miami News gazetesinin sosyete sayfasında genç kadın hakkında şu yazı çıktı (6 nisan 1958): Miami Shores'da oturan, kızıl saçlı, ince yapılı Bayan Diana Capone'un üç tane tabancası var. Her üçünüde büyük bir ustalıkla kullanmasını biliyor üstelik. Geçenlerde yapılan Flamingo açık Hava atıcılık Turnuvasında tam 20 ayrı ödül kazanmış...

Uysal görünüşlü, mavi gözlü, dört çocuk anası Diana, eline tabanca geçirdi mi bir afet oluyor. Hiç bir erkekten korkusu yok...

«Başarılarım Albert'in koltuklarını kabartı yor...» diyor kendisi.

575

Kocası ile yarışmağa giriştimi çoğu kez kazanıyormuş.

Grotto adıyla açtıkları lokanta yürümeyince, Florida'nın Hollywood kentine taşındılar.

Sonny bir otomobil lastiği dağıtımcısının yanında çalışmağa başladı. 7 ekim 1965 sabahı, evinin yakınında bulunan Kwik Chek Gıda Pazarına alış verişe gitti. El arabasına doldurduğu yiyeceklerle birlikte, ilaç reyonunun önünden geçerken, karşı konulmaz bir istek sardı içini. İki tüp aspirin ile ufak bir kutu transistor pili alarak cebine attı, Çaldığı bu şeylerin toplu fiyatı üç buçuk dolar ediyordu; hiçbirine de ihtiyacı yoktu. Dükkan gözcüsü sivil durumu fark ederek kendisini tutukladı.

Hemen götürüldüğü ceza mahkemesinde, suçlamayı kabul edeceğini bildirdi Sonny.

«Bu hırsızlığı neden yaptığınızı biliyor musunuz?» diye sordu yargıç. *Hayır efendim, bilmiyorum.» Hiç bir sabıkası olmayan, dürüstlüğü ile tanınmış bir vatandaş olduğu için ceza verilmedi kendisine. Sonny duruşma salonundan ayrılırken acı acı gülümsedi. «Herkesin ruhunda bir parça hırsızlık var galiba,» dedi.

Bu arada, Gıda Pazarı sahibi, genç adamın satın aldığı mallar arasında bozulabilecek gibi olanları buz dolabında saklamıştı. Sonny bunları almak için geri geldiğinde, «Beni adi bir insan sanıyorsunuz, eminim.» dedi.

«Ne münasebet,» diye kaşılık verdi adam. «ancak gelecek hafta benden alış veriş

etmezseniz, o zaman öyle düşünebilirim.»

Alphonse Capone'un biricik oğlu Albert Francis Capone ertesi yıl, soyadını değiştirdi.

BİTTİ

John Kobler Amerika'nın en ünlü gazetecilerinden biri. Ülkesinin başlıca dergilerinden **New Yorker, Life, Saturday Evening Post, Harper's** de çalıştı. **Time** ve **Life** dergilerinde yazarlık yaptı, son on yılını da kısa süre önce kapanan **Saturday Evening Post** dergisinde geçirdi. Özellikle cinayet röportajlarıyla büyük ün yapan Kobler, **Al Capone** adlı kitabıyla dünyaca tanındı, 1930'larda Şikago'yu haraca kesen ünlü gangsterlerin hayat hikâyesi başlıca dillere çevrildi.

Kobler karısıyla birlikte New York'ta yaşıyor ve Birleşik Amerika'nın bu en büyük şehrinde operaya olan düşkünlüğünü dilediği gibi giderebiliyor.

2

40 LİRA

BELGELER
BİLGİLER
BÖLGELER

